

TMMOB
İnşaat Mühendisleri Odası

43. Dönem

Raporlar Görüşler Değerlendirmeler

2012-2014

11-12-13 Nisan 2014
Ankara

TMMOB

İnşaat Mühendisleri Odası

Necatibey Cad. No: 57 Kızılay / Ankara

Tel: 0.312.294 30 00 - Faks: 294 30 88

E-posta: imo@imo.org.tr - www.imo.org.tr

Baskı:

Mattek Matbaacılık, Basın, Yayın TanıtımSan. Tic. Ltd. Şti.

Ağaç İşleri San. Sit. 1354 Cad. 1362. Sok. No: 35 İvedik / Ankara

Tel: 0.312.433 23 10

İçindekiler

Sunuş.....	9
------------	---

Basın Açıklamaları

Emekçilerin mücadele gününde 1 Mayıs'ta alanlara <i>1 Mayıs 2012</i>	13
Üç devrimci yürek... anıları mücadelemizde yaşıyor... <i>5 Mayıs 2012</i>	13
Kamu personel rejiminin kurlsız, esnek ve güvencesiz bir hale getirilmesine derhal son verilmelidir <i>14 Mayıs 2012</i>	14
Giresun Dereli'deki HES inşaatında yaşanan faciaya ilişkin İnşaat Mühendisleri Odası açıklaması <i>16 Mayıs 2012</i>	15
İstanbul devlet teşvikiyle yağmalanacak! <i>31 Mayıs 2012</i>	16
Türkiye açık cezaevine dönüştürülmüştür! <i>25 Haziran 2012</i>	17
Sorumlular derhal istifa edip hesap vermelidir! <i>27 Haziran 2012</i>	18
Sivas katliamı unutturulamaz! Aşınan zaman değil insanlıktır! <i>1 Temmuz 2012</i>	19
Hatalı yapılaşmanın bedelini insanlarımız canlarıyla ödüyor! <i>4 Temmuz 2012</i>	20
Teoman Öztürk'ü 18. ölüm yıldönümünde özlemlerle anıyoruz <i>9 Temmuz 2012</i>	21
Samsunda yaşanan sel faciası nedeniyle TOKİ'ye yanıtımızdır! <i>10 Temmuz 2012</i>	21
İstanbul halkının yaşamı siyasi hesaplara kurban ediliyor <i>17 Temmuz 2012</i>	23
Basına ve kamuoyuna <i>2 Ağustos 2012</i>	24
CHP Milletvekili Hüseyin Aygün'ün kaçırılması üzerine İMO açıklaması <i>13 Ağustos 2012</i>	25
Deprem gerçeği de çözümsüzlük de halen sürmekte! <i>15 Ağustos 2012</i>	25
Gaziantep'te halkımıza yapılan saldırıyı nefretle kınıyoruz! <i>22 Ağustos 2012</i>	27
Yapım işleri ihalelerinde "zorunlu" mühendis istihdamı kaldırılıyor <i>29 Ağustos 2012</i>	28
Barış hemen şimdi! <i>31 Ağustos 2012</i>	29
Cansel Malatyalı olayına yönelik son bir açıklama <i>6 Eylül 2012</i>	29
Her yeni güne yeni ölümlerle uyanmak istemiyoruz <i>7 Eylül 2012</i>	32
12 Eylül 1980 darbesinin 32. yılında... <i>12 Eylül 2012</i>	32
Kamuoyuna duyurulur <i>18 Ekim 2012</i>	33
<i>2011 Van depremi, siyasi iktidara mesaj, kamuoyuna uyarıdır</i>	
İnsan hayatı ve kamu yararı korunması gereken temel değerdir <i>22 Ekim 2012</i>	34
Tahammülsüzlüğü anlamakta zorlanıyoruz <i>31 Ekim 2012</i>	35
Kürt sorunu kendi demokratik mecrasında çözülmelidir <i>31 Ekim 2012</i>	36
"Büyükşehir Yasası"nın sacayağı: Hak gaspı, otoriterlik, partizanlık <i>8 Kasım 2012</i>	37

İçindekiler

Samsun kazası: İhmal, denetimsizlik, taşeronlaşma 23 Kasım 2012	38
Kadına şiddete hayır! 24 Kasım 2012	39
1948 Karayolu Programından, 2012 köprü ve otoyolların özelleştirilmesine Türkiye'nin değişen tercihi 24 Aralık 2012	40
"Yap-Sat Yönetmeliği"Yayımlandı! 24 Aralık 2012	41
İktidar emretti; ODTÜ'ye linç kampanyası başladı 27 Aralık 2012	43
TOKİ'ye bir ayrıcalık daha! 7 Ocak 2013	44
12 Eylülcülerin bile aklına gelmemişti Meslek Odaları ile üniversitenin bağı koparılmak isteniyor 24 Ocak 2013	45
Köprü ve Otoyollar özelleştirmesine tepki göstermekle bir kez daha haklı çıktık ama Özelleştirme sadece "kâr-zarar" hesabı değildir 5 Şubat 2013	46
Çaycuma köprü kazasında yaşamını yitirenlerin yakınlarına bir acı daha İçişleri Bakanlığı sorumlular hakkında soruşturma izni vermedi 7 Şubat 2013	47
Sıra demiryolu taşımacılığına geldi Özelleştirme dur-durak bilmiyor 8 Mart 2013	48
Erkek egemen kültüre, gericiliğe ve neoliberalizme karşı mücadele günü: 8 Mart 8 Mart 2013	49
Adrese teslim düzenleme 9 Nisan 2013	50
Gerici-ırkçı-polis işbirliğinden kaygı duyuyoruz 17 Nisan 2013	50
Yurtdışında çalışan vatandaşlarımızın can güvenliği ulusal bir sorundur 25 Nisan 2013	51
Teknik öğretmenlere mühendislik yolu açılıyor İşsiz mühendisler çoğalacak 26 Nisan 2013	52
Eşitlik, adalet ve barış için; güvencesizliğe, sömürüye ve gericiliğe karşı 1 Mayıs'ta alanlardayız 30 Nisan 2013	53
Taksim'in tarihsel ve simgesel önemine sahip çıkacağız 2 Mayıs 2013	54
Asıl ihtiyaç bilimsel ve işlevsel bir yapı denetimidir 9 Mayıs 2013	55
Türkiye'nin Başı sağ olsun İktidar hesap vermelidir 12 Mayıs 2013	55
Toplumsal yaşam dini kurallara göre belirlenemez 29 Mayıs 2013	56
Halka karşı, Halka rağmen... Beyhude bir Çabanın içerisindeyiz... 1 Haziran 2013	57
Başbakana çağrımızdır: Toplumsal çatışmayı körükleyen dili terk edin 11 Haziran 2013	58
Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği'nde bir değişiklik daha 21 Haziran 2013	59
Uygulanmadan, uygulamadaki aksaklıklar gerekçe gösterildi İş sağlığı ve güvenliğinde "emsalsiz" uygulama! 22 Haziran 2013	61

İçindekiler

<i>2 Temmuz katliamından, Haziran ayaklanmasına Türkiye gericiliğe, zulme, yok saymaya direneceğini göstermiştir 1 Temmuz 2013</i>	62
<i>Lice'nin sonu Roboski gibi olmasın! 2 Temmuz 2013</i>	63
<i>Bu hukuksuzluk ve keyfiyet sona ermelidir 8 Temmuz 2013</i>	63
<i>AKP tahakkümüne teslim olmayacağız 11 Temmuz 2013</i>	64
<i>Kentsel değil, rantsal dönüşüm tescillendi 16 Temmuz 2013</i>	65
<i>17 Ağustos 1999 depreminin yıldönümünde bir kez daha soruyoruz: "Ölümün ve unutuşun kolay ülkesi" olmaya devam edecek miyiz? 17 Ağustos 2013</i>	66
<i>Türkiye savaşın değil, barışın ülkesi olmalıdır 31 Ağustos 2013</i>	70
<i>İnşaat Mühendisleri Odası soruyor: 12 Eylül Türkiye'si ile AKP Türkiye'si arasındaki fark nedir? 11 Eylül 2013</i>	71
<i>Türkiye'nin turnusolü: Van depremleri 22 Ekim 2013</i>	72
<i>29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlu olsun 29 Ekim 2013</i>	74
<i>YÖK Disiplin Yönetmeliği, temel insan haklarına ve evrensel hukuka aykırıdır 9 Kasım 2013</i>	74
<i>Kadına yönelik şiddetin ve cinsiyetçi politikaların takipçisi olacağız 25 Kasım 2013</i>	75
<i>Öğretmenlere, Öğretmenler Günü'nde şiddet 25 Kasım 2013</i>	76
<i>Mali ve idari açıdan denetlenmesi gereken Meslek Odaları değildir 17 Aralık 2013</i>	77
<i>İMO, dün olduğu gibi gelecekte de toplumsal yararı savunacaktır 18 Aralık 2013</i>	78
<i>İMO'da böcek bulundu 30 Ocak 2014</i>	80
<i>Kamu İhale Kanunu'nda bir değişiklik daha Mühendisler Mağdur ediliyor 7 Mart 2014</i>	80
<i>8 Mart kutlu olsun! 7 Mart 2014</i>	81
<i>Berkin Elvan'ı kaybettik Sorumlular yargı önüne 11 Mart 2014</i>	82
<i>Yine bir iş cinayeti 11 Mart 2014</i>	83
<i>İletişim ve haber alma özgürlüğüne darbe! 21 Mart 2014</i>	83
<i>Demiryollarındaki altyapı eksikliği kazalara davetiye çıkarmaktadır 21 Mart 2014</i>	84

TMMOB ve Bağlı Odaların Ortak Basın Açıklamaları

Toplumsal yaşamın bilimsel-teknik ölçütlere göre düzenlenmesini savunmaya devam edeceğiz <i>10 Mayıs 2012</i>	85
Ülkede, bölgede, dünyada barış hemen şimdi! <i>6 Ekim 2012</i>	87
Mesleklerimize, Odalarımız ve Birliğimize sahip çıkıyoruz kapalı kapılar ardında hazırlıkları yapılan TMMOB'siz TMMOB Yasasını kabul etmeyeceğiz <i>16 Kasım 2012</i>	88
Teknik öğretmenlerin işsizlik sorununu, "mühendis" ünvanı verme yoluyla geçiştirmeyi amaçlayan ve mühendis, mimar işsizliğini artıracak olan "Teknik Öğretmenler İçin Mühendislik Tamamlama Programları Giriş Sınavı" iptal edilmelidir. <i>26 Nisan 2013</i>	90
<i>Gücünüz Halkı Sindirmeye Yetmeyecek</i> Devlet Terörünü Durdurun, Zorbalığa Son Verin <i>4 Haziran 2013</i>	93
İktidara sesleniyoruz, arkadaşlarımızı serbest bırakın, polis zulmünü durdurun, hukuka uyun! <i>9 Temmuz 2013</i>	95
<i>İktidar TMMOB`yi geriletemeyecek, mücadelesini asla durduramayacaktır</i> Mesleğimize, örgütümüze, ülkemizin kamusal zenginliklerine sahip çıkmaya devam edeceğiz <i>11 Temmuz 2013</i>	96
Cumhurbaşkanı, TMMOB ve Odalarının Anayasal Yetkilerini Ortadan Kaldıran Düzenlemeyi Onaylamamalıdır! <i>30 Temmuz 2013</i>	98
TMMOB tüm saldırılara karşı toplumsal ve mesleki yararı savunmak için mücadeleye devam edecektir <i>9 Kasım 2013</i>	100

Gelen Talep Üzerine Basına Gönderilen Açıklamalar

Dünya Gazetesi'ne	103
Dünya İnşaat Dergisi'ne	104
İNTEŞ-İNSAN Dergisi'ne	107
Aydınlık Gazetesi'ne	110
Cumhuriyet Gazetesi'ne	111
Hekim Postası'na	112
Standard Dergisi'ne	113
Bağımsız Dergisi'ne	114
Birgün Gazetesi'ne	116

İçindekiler

Kongre, Sempozyum, Etkinlik ve Çeşitli Toplantılarda Yapılan Konuşmalar

TMMOB 42. Dönem 1. Danışma Kurulu 6 Ekim 2012	123
İnşaat Mühendisliğinde Gelişmeler Konferansı (ACE 2012) 17 Ekim 2012	127
Van Deprem Anıtı Açılışı 9 Kasım 2012	128
İnşaatlarda İş Güvenliği Sorunları Çalıştayı 17 Kasım 2012	130
Meslekte 25. ve 40. Yıl Plaket Töreni 14 Aralık 2012	132
6. Öğrenci Meclisi 23 Şubat 2013	136
Ulusal Yapı Mekaniği Laboratuvarları 4. Toplantısı 3 Mayıs 2013	139
10. Ulaştırma Kongresi 25 Eylül 2013	142
3. Yapı Denetimi Sempozyumu 5 Ekim 2013	145
Taşkın ve Heyelan Sempozyumu 24 Ekim 2013	149
4. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Sempozyumu 1 Kasım 2013	151
5. Çelik Yapılar Sempozyumu 13 Kasım 2013	155
4. Tarihi Eserlerin Güçlendirilmesi ve Geleceğe Güvenle Devredilmesi Sempozyumu 27 Kasım 2013	157
5. Geoteknik Sempozyumu 5 Aralık 2013	160
3. Su Yapıları Sempozyumu 7 Aralık 2013	164
Meslekte 25. ve 40. Yıl Plaket Töreni 19 Aralık 2013	166
İnşaat Mühendisliği Bölüm Başkanları 2. Toplantısı 18 Ocak 2014	168

Değerlendirmeler, görüşler, raporlar

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Tasarısı Hakkında İMO Görüşü Nisan 2012	173
Giresun Dereli İlçesi Kızıldaş Köyünde HES Şantiyesinde Meydana Gelen Ölümlü Kaza ile İlgili Rapor Haziran 2012	176
Mert Irmağı Felaketi Ön Raporu Temmuz 2012	177
Avcılar Beylikdüzü Metrobüs Hattında Yaşanan İş Cinayetine Dair İMO Görüşü Temmuz 2012	179
Avcılar Metrobüs Hattında Meydana Gelen Kaza ile İlgili Durum Tespit Raporu Temmuz 2012	180
İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu üzerine İMO görüşü Temmuz 2012	181
Yapı Denetimi Hakkında Kanun Taslağı Üzerine İMO Görüşü Temmuz 2012	183

İçindekiler

“Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” Hakkında İMO Görüşü <i>Eylül 2012</i>	188
Kıdem Tazminatı Hakkı Buharlaşıyor <i>Temmuz 2012</i>	190
Kentsel Dönüşüm <i>Ekim 2012</i>	192
İş Sağlığı ve Güvenliği (İstatistikler, Sorunlar, Çözüm Önerileri) <i>Ekim 2012</i>	195
Yapı Denetimi Hakkında Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Taslağı ‘Kıyı Kanunu’nu Nasıl Etkiliyor? <i>Aralık 2012</i>	198
Medeniyetleri var eden kadim bir meslek olarak inşaat mühendisliği; toplum yararı ve meslektaş haklarını savunan bir örgüt olarak İnşaat Mühendisleri Odası <i>Şubat 2013</i>	204
Türkiye’de meslek odalarını tasfiye planında düşünce fabrikalarının rolü: Liberal Düşünce Topluluğu (LDT) Örneği <i>Şubat 2013</i>	214
Riskli bina tespit çalışmalarıyla ilgili yanlış bilgilendirmeye İMO’dan tepki <i>Mart 2013</i>	225
Yapı denetimi süreci: Yapı Polisi’nden yapı denetiminin kamusal özelliğinin tasfiyesine <i>Nisan 2013</i>	227
Odamız Zemin ve Temel Etüdü Raporu hazırlama süreçlerine ilişkin bir açıklama yaptı <i>Mayıs 2013</i>	236
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kamuoyunu yanıltmaktadır <i>Temmuz 2013</i>	239
Parkına, kentine, hayatına sahip çıkanların başkaldırısı <i>Temmuz 2013</i>	243
ODTÜ Yolu’nun Öyküsü: Plansızlık, programsızlık, hukuk tanımazlık, çevre tahribatı <i>Kasım 2013</i>	248
Kentsel Dönüşümde Plansızlık Hakim <i>Kasım 2013</i>	251
Yapı Denetim Sistemi Kapsamında Elde Edilen Beton Basınç Dayanımı Sonuçlarına Dair Bir İrdeleme <i>Şubat 2014</i>	255
Yapı Denetim Sistemi Kapsamında Elde Edilen Çelik Çekme Deney Sonuçlarına Dair Bir İrdeleme <i>Şubat 2014</i>	262
İMO Kadın Üyelerine Yönelik Anket <i>Şubat 2014</i>	266

Yönetmelikler

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Oda Meclisi Yönetmeliği Taslağı <i>Mayıs 2013</i>	277
TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Referans Belgesi Yönetmeliği Taslağı <i>Mayıs 2013</i>	292
TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Serbest İnşaat Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim ve Belgelendirme Yönetmeliği Uygulama Esasları.....	301

Sunuş

Değerli Meslektaşımız,

“Değerlendirmeler, Görüşler, Raporlar” kitabı, Çalışma Raporu’nun eki olarak hazırlandı. Odamızın mesleki-teknik-politik yaklaşımının kuramsal çerçevesini görünür kılmak amacıyla bağımsız bir kitap olarak delegasyona ulaştırıldı.

Her şeyden önce belirtmeliyiz ki, kitapta yer alan metinler kolektif bir çalışmanın ürünüdür; titizlikle hazırlanmıştır. Her bir metinde İMO kurul ve komisyonlarının, Oda ve Şube çalışanlarımızın emeği, alın teri bulunmaktadır. Basın açıklamalarından, mesleki raporlara kadar katılımcılığın ve ortak aklın ürünüdür.

Odamızda görüş oluşturma süreci demokratik teamüllere uygun gerçekleşmekte, bırakalım mesleki-teknik konular çerçevesinde oluşturulacak rapor ve değerlendirmeleri, güncel gelişmelerle ilgili yapılacak basın açıklamaların da bile muhatapların görüş ve önerileri alınmakta, metin ortaklaştırılmaktadır.

Basın açıklamalarına, değerlendirme metinlerine, raporlara dikkat edildiğinde; Odamızın mesleki konular başta olmak üzere, ülke sorunları karşısında taşıdığı hassasiyet görülecektir. Odamız iş kazalarından, yapı denetimine; yapı üretim süreci mevzuatından, kentsel haklara kadar geniş bir yelpazeye yayılan sorunlara müdahil olmaya çalışmış, demokratik meslek örgütü olmanın gereğini yerine getirmeye çalışmış, toplumsal sorumluluğu gereği kamu idaresinin karar ve tasarruflarıyla ilgili eleştirel yaklaşımını kamuoyuyla paylaşmıştır.

Odamız mesleki sorunlara, ülkenin genel ekonomik-politik tercihlerinin yol açtığını düşünmekte, “mesleki olan aynı zamanda politiktir” genel doğrusundan hareketle, hattını belirlemektedir.

Köyden kente göç olgusuyla ortaya çıkan ve popülist yaklaşımla kalıcılaşan, yapı denetim sistemindeki zafiyetle içinden çıkılmaz bir şekle bürünen çarpık kentleşme, güvensiz yapılaşma; kamusal değerlerin özelleştirme politikaları sonucunda ulusal/uluslararası sermayeye peşkeş çekilmesi; kentsel değerlerin, yeşilin, su havzalarının imara açılması, talan edilmesi; kent içi ulaşım alanındaki yanlış yatırımlar; özelleştirmeler ve kamu yatırımlarının azalması nedeniyle mühendislik alanlarının daralması, mühendislerin işsizlik ve düşük ücretlere mahkûm edilmesi; mühendislik eğitimi ve mühendislik uygulamalarındaki nitelik kaybı; kentlerin deprem tehlikesine Türkiye’nin bir deprem ülkesi olduğu gerçeğinin görülmemesi, toplumsal yaşamın deprem tehlikesine göre düzenlenmemesi, kentsel dönüşüm projelerinin deprem tehlikesiyle meşrulaştırılması; mesleki konularla ilgili olarak meslek odalarının devre dışı bırakılması, kamu idaresinin karar ve tasarruflarının kamu adına denetlemekle yükümlü meslek odalarının denetim yetkisinin elinden alınması, mevzuat değişiklikleri ile meslek odalarının üyeleriyle ilişkisini kesmeye dönük girişimler mesleki alanımızın başlıca sorunlarından. Mesleki sorunlara kaynaklık eden ekonomik-demokratik konular da Odamızın ilgi alanında olmuş, Odamız emek ve demokrasi güçleriyle yan yana gelmekten imtina etmemiştir.

Basın açıklamalarının, değerlendirme metinlerinin ve raporların toplamı Odamızın görüş ve eğilimlerini yansıtmakta, mesleki-politik hattının köşe taşlarını oluşturmaktadır.

Odamız mesleki-teknik konularla, mesleki-politik konuları aynı potada eritmeyi başarmış, sorunların birbirinden bağımsız olmadığı gerçeğini hareket noktası olarak, bütünlüklü yaklaşım sergilemiş ve beraberinde çözümün de ancak bütünlüklü bir programın uygulanmasından geçtiğini bilince çıkartmıştır.

“Değerlendirmeler, Görüşler, Raporlar” kitabı, bu bilincin bir başka ifadesi olarak değerlendirilmelidir.

Saygılarımızla.

**İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Basın Açıklamaları

Basın Açıklamaları

Emekçilerin mücadele gününde 1 Mayıs'ta alanlara

1 Mayıs 2012

İnsanca bir yaşam insanca bir düzen için başta taksim meydanı olmak üzere Türkiye emekçileriyle birlikte sesimizi daha fazla yükseltmek için 1 Mayıs'ta alanlarda olacağız.

Dünya emekçilerinin mücadele günü olan 1 Mayıs'ta, bizler İnşaat Mühendisleri olarak;

İnşaat Mühendislerinin ve ülke emekçilerinin maruz bırakıldığı hak kayıplarına, ağır çalışma koşullarına, güvencesizliğe ve iş cinayetlerine karşı; güvenceli geleceği savunmak için,

Türkiye'nin deprem gerçeğinin suiistimal edilmesine, yeni rant alanları yaratmak için uygulanan kentsel dönüşüm projelerine ve ormanlarımızı tehdit eden 2B yasasına karşı; ülkemizi rant hırsına kurban etmemek için,

Mesleğimizi, onurumuzu hiçe sayan ve örgütümüzü işlevsiz, etkisiz bir hale getirmeye çalışan KHK lara karşı; sesimizi yükseltmek için,

Suriye'yi işgal politikalarına, Füze Kalkanına, savaşa ve emperyalizmle tüm bağımlılık ilişkilerine karşı; bağımsızlığı ve barışı savunmak için,

İleri demokrasi adı altında rejimin giderek otoriterleşmesine, darbe dönemini aratmayan baskı uygulamalarına, özel yetkili mahkemelere ve terörle mücadele yasasına karşı; adaleti ve demokrasiyi savunmak için,

4+4+4 sistemine, eğitim özelleştirilmesine, dindar nesil yetiştirilme stratejilerine karşı; parasız, nitelikli ve kamusal eğitimi savunmak için,

Karanlık ve zorbalığa karşı umudu çoğaltmak için, emeğin örgütlü mücadelesini daha da güçlendirerek geleceğimize sahip çıkmak için, eşit, özgür ve demokratik bir yaşam hakkını savunmak için, tüm üyelerimizi İnşaat Mühendisleri Odası pankartı arkasında omuz omuza olmaya çağırıyoruz.

Üç devrimci yürek...

Anıları mücadelemizde yaşıyor...

'Ama aşk olsun sana çocuk, aşk olsun!'

5 Mayıs 2012

Üç devrimci yürek, üç fidan Deniz, Yusuf, Hüseyin... İdam edilmelerinin üzerinden koca 40 yıl geçti.

Dün olduğu gibi bugün de dirençleri ve devrimcilikleri ile unutulmayan, Türkiye devrimci tarihinin önemli koşucuları, mücadeleleri ile emekçilere devrimci miras, onur ve gelenek bıraktılar.

Onları katleden zihniyet 40 yıldır ülkemizin üzerinde bir karabasan gibi duruyor. ABD emperyalizminin Ortadoğu'yu kan gölüne çevirmeyi hedefleyen sömürü politikalarına taşeronluk ederek bataklığın içerisine sürüklendik. Şimdi ise Suriye'yi işgal politikalarına bakıldığında işbirlikçiliğin doruk noktasına ulaştığını görüyoruz. Deniz'leri anlamak ve anmak, bugünün mücadelesi içerisinde emperyalizme karşı tereddütsüz karşı olmak demektir.

Deniz'lerin o dönem yürüttükleri kavga, bugünde antiemperyalist mücadele içerisinde güncelliğini koruyor.

Dün Deniz'ler Faşizme karşı verdikleri mücadelede, Dolmabahçe'de 6.Filo'yu denize dökerken, bugün onların yolunda büyüyen çocuklar, izlerini aynı kararlılıkla sürdürmektedir. Bu yüzdendir ki üç genci ölüme götüren süreç, kahramanlık destanının ötesinde anlam taşımaktadır.

Yaşamlarını devrime adayın üç fidanın verdikleri mücadeleye avukatları Halit Çelenk de yoldaşlık etmişti. Ama garip bir tesadüftür ki denizleri savunan Halit Çelenk 5 Mayıs 2011 tarihinde yaşamını yitirdi ve onlarla aynı yere defnedildi. Hayatını Denizlere vakfetmiş bir ömür, koca çınar Halit Çelenk'i de saygı ve özlemle anıyoruz.

Onların mücadeleleri hafızalarımızdan hiçbir zaman silinmeyecek. Bu yüzdendir ki Denizleri katledenleri, affetmiyoruz. İnşaat Mühendisleri Odası olarak Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ı idam edilmişlerinin 40. yıl dönümünde, Sevgili Can yücelin dizeleriyle selamlıyoruz.

*"En uzun koşuysa elbet Türkiye'de de Devrim,
O, onun en güzel yüz metresini koştu
En sekmez lüverin namlusundan fırlayarak...
En hızlıydı hepimizin, En önce göğüsledi ipi...
Acıyorsam sana anam avradım olsun,
Ama aşk olsun sana çocuk, aşk olsun!"
Can Yücel*

Kamu personel rejiminin kualsız, esnek ve güvencesiz bir hale getirilmesine derhal son verilmelidir

14 Mayıs 2012

AKP iktidarı, ülkemizi bütün halinde bir şirkete dönüştürme adımlarına bir yenisini daha ekleyerek, 3 Mayıs 2012 tarihli "Çevre ve Şehircilik Bakanlığında Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına Dair Esaslar" hakkında Bakanlar Kurulu Kararı ile Bakanlığa 4C statüsünde sözleşmeli çalışan alınmasının önünü açmıştır.

90 Mühendis, 25 Mimar, 25 Şehir Bölge Plancısı, 10 Avukat ve 20 Uzman kadrosuna alınacak personelin 4C statüsünde sözleşmeli çalıştırılmasını amaçlayan kararın kabul edilmesi mümkün değildir.

Sözleşmeli personel istihdamının amacı; uzmanlık isteyen hizmetlerde geçici süreyle personel istihdamı iken, günümüzde asıl amacından uzaklaşarak uzun süreli, güvencesiz çalıştırmayı meşrulaştıran bir istihdam şekline dönüşmüştür. Bu statüde çalışan meslektaşlarımız 657 sayılı yasaya tabi mesai arkadaşları ile aynı görevi yapmakta iken özlük hakları itibarıyla İş Kanunu ile korunan hakları dışında hak sahibi olamamaktadır.

Güvencesizliğin, çalışma yaşamının belirli bir düzen ve istikrar içerisinde sürdürülmesinin önündeki en büyük engellerden birisi olduğu bilinmektedir.

Söz konusu karar ile kamu yönetiminin şirket yönetimine dönüştürülme süreci hız kazanarak kamu yararı tasfiye edilmektedir. Devletin kadro açarak kamu hizmeti sunma imkânı olmasına rağmen bu yöntemi seçmesi, kamu hizmetlerinin taşeronlaştırılmasının en bariz örneğidir. Bakanlığa sözleşmeli personel alınması kararı ile piyasacı devlete bir adım daha yaklaşarak, kamu çalışanlarının haklarının ellerinden alınmasının yolu açılmıştır.

Sözleşmeli personel olarak istihdam edilen kamu çalışanı üzerinde sürekli olarak, sözleşmenin yenilenmemesi ve işten çıkarılma korkusu oluşacak, iş güvencesi ortadan kalkacaktır. Hükümetlerin değişimine göre çalışanlar da değişecek ve buralar sürekli yandaşlarca doldurulacaktır. Sözleşmeli personelin önüne gelen her işe onay vermek ve uygulamak zorunda kalacağı güvencesiz bir çalışma ortamında halk için, kamu yararı için hizmet üretmek imkansız bir hale gelecektir.

Bu kararlar, kamu personel rejiminde güvencesiz ve kurlsız çalışmanın bir istihdam politikası haline getirildiğini göstermektedir. Kamu emekçileri güvencesizlik ile güvencesini kaybetme kaygısı arasında, asli ve sürekli olarak yerine getirilmesi gereken kamu hizmetlerini sürdürmeye çalışmaktadır.

Devleti bir işletme olarak algılayan ve bu algılama ile halkın emeğini bir tasarruf konusu haline getiren bu politikalar sonucunda, kamudaki kadro açığı, esnek ve güvencesiz istihdam biçimleri ile doldurulmaya çalışılmaktadır.

Bakanlığa, KPSS sınavına gerek duyulmadan sözlü sınav ile sözleşmeli personel alınacak olması tek kelime ile komedidir. Bu adımın açıkça kadrolaşma için atıldığı ve siyasi iktidara yakın görüşleri taşıyanların seçileceği su götürmez bir gerçektir.

AKP, kamu hizmetini ortadan kaldırarak, her vatandaşın 'siyasal hakkı' olan kamu hizmetinde çalışma hakkını yok etmeyi, anayasanın değiştirilemez hükümlerinden biri olan 'sosyal devlet ilkesi'nin en temel mekanizmasını ve sayısı 3 milyon olan kamu personelinin iş güvenceli kariyerini ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır. Bakanlığa sözleşmeli personel alma gayreti de bu doğrultuda gelişmektedir.

Mevcut haliyle 4/c uygulaması, açıkça yasalara aykırı olup, ne kadar allanıp pullansa da asla kabul edilmemelidir. Adı ne olursa olsun, iş güvencesi içermeyen, eşit işe eşit ücreti kabul etmeyen, insanca çalışma hakkı sağlanmayan bir çalışma biçimini kabul etmek, kölelik koşullarını kabul etmektir.

Kamu hizmetinin ve kamu yönetimin tasfiyesi doğrultusunda siyasi iktidarcı atılan adımlara ve kamu personel rejiminin esnek, güvencesiz, kurlsız bir hale getirilmesine son verilmelidir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığına 4C statüsünde sözleşmeli personel alımı kararı bir an önce geri çekilmeli ve benzer uygulamalar sonlandırılmalıdır.

Giresun Dereli'deki HES inşaatında yaşanan faciaya ilişkin İnşaat Mühendisleri Odası açıklaması

16 Mayıs 2012

Giresun'un Dereli İlçesinin Kızıltaş Köyü sınırları içerisinde yapımı devam eden HES inşaatında 15 Mayıs 2012 tarihinde toprak kayması meydana gelmiştir. Özel bir şirkete ait HES inşaatında meydana gelen olayda, beton dökme işlemi esnasında kalıpların patlaması, 4 işçinin göçük altında kalarak hayatını kaybetmesine yol açmış, bir işçinin de yaralanmasına sebep olmuştur. Bu kaza ile birlikte daha 2012 yılının 5. ayı dahi dolmadan HES inşaatlarında hayatını kaybeden işçilerin sayısı 26'yı geçmiştir.

Denetim hizmetlerinin özelleştirilerek piyasaya açılmasının bir sonucu olarak yaşanan bu

kazalarda tedbirsizliğin olduğu açıktır. Son dönemde gerek Su Yapıları Denetim Hizmetleri Yönetmeliği'nde gerekse de DSİ'nin kurumsal işlevinde gerçekleştirilmek istenen ve kısmen de gerçekleştirilen dönüşümün bedelini, işçiler ödemekte ve ortaya sağlıksız yapılar çıkmaktadır. Kanun Hükmünde Kararnameler, yasalar ve yönetmeliklerle çeşitli tadilatlarla uğrayan denetim hizmetleri, asıl sorunu çözmek bir yana sorunu daha da arttırmaktadır. DSİ gibi kurumların içeriği boşaltılmakta, HES inşaatları ve denetimleri herhangi bir kamusal denetim mekanizması oluşturulmadan özelleştirilmek istenmektedir. Su Yapıları Denetim Hizmetleri "proje onaylama" statüsüne dönüştürülerek işlevsiz bir hizmet birimi haline getirilmeye çalışılmaktadır. Bizler için de önemli bir işkolu olan denetim alanının özelleştirilmesi, kamusal mekanizmalar devre dışı bırakılarak işverene bağlı çalışma, konuyu denetim yapan açısından sadece işçi-işveren ilişkisine dönüştürüp yeterli önlemlerin alınmasına engel olmaktadır. Her geçen gün sayısı artan iş kazalarına karşılık işçi sağlığı ve iş güvenliğine dair yasal düzenlemeler sürüncemede bırakılmakta, konuyla ilgili yeterli tedbir ve önlemler alınmamaktadır.

Açıktır ki; Adana Gökdere Barajı'nda ve Zonguldak Çaycuma Köprüsü'nde yaşanan olaylarda da görüldüğü üzere denetim hizmetlerinin özelleştirilmesi sonucunda sermayenin daha çok kâr hırsı, işçi cinayetlerine sebebiyet vermekte ve iş kazası sayısı artmaktadır. Bu gerçeğe rağmen, iktidar-sermaye işbirliği, sorumluluğu kendisinde görmemekte ve hatta bazı durumlarda yaşanan facialardan sıyrılabilmek için sorumluluğu pervasızca meslek odalarına yüklemektedir.

Buradan yasa yapıcılara, iktidara ve şirketlere sesleniyoruz:

- Bir an önce iş güvenliğini sağlayacak idari yapılar oluşturulmalı ve denetim mekanizmalarının son derece sıkı bir şekilde işlemesi sağlanmalıdır.
- İş güvenliği ile ilgili yapılacak yasal düzenlemeler, iş sağlığı değil, işçi sağlığı dikkate alınarak yapılmalıdır.

- Denetim hizmetleri kamusal bir hizmet olarak gerçekleştirilmelidir.
- Meslek odalarının hazırladığı bilimsel raporlar ve uzman görüşleri dikkate alınmalıdır.

Yeni iş kazalarının yaşanmaması ve daha fazla işçimizi kaybetmemek için bu önlemlerin alınması acil ve zorunludur. İnşaat Mühendisleri Odası olarak bizler de, mesleğimizin bize yüklediği sorumluluk ve toplumsal duyarlılığımızı çerçevesinde meydana gelen kazayla ilgili olarak detaylı görüşlerimiz ve birimlerimizin olay yerindeki incelemelerinin sonucunu ayrıntılı bir rapor olarak tüm kamuoyuyla paylaşmayı bir görev addediyoruz.

Bu tür faciaların bir daha yaşanmamasını umuyor, ölen işçilerin yakınlarına başsağlığı dileyerek acılarını paylaşıyor ve yaralı olan işçinin bir an önce sağlığına kavuşmasını diliyoruz.

İstanbul devlet teşvikiyle yağmalanacak!

31 Mayıs 2012

İstanbul boğazı üzerinde yapımı planlanan 3. Köprü için nihayet bir engel daha atlatıldı (!) ve aylardır yapılamayan ihale 30 Mayıs tarihinde tamamlandı. Buna göre yap-işlet-devret modeliyle ihale edilen köprü 10 yıl 2 ay 20 gün işletim süresi teklifini veren İçtaş-Astaldi ortak girişim firmalarına verildi.

İnşaat Mühendisleri Odası, 3. Köprü'nün gündeme getirildiği günden bu yana köprü'nün iddia edildiği gibi İstanbul trafiğine çözüm getirmeyeceğini aksine sadece yeni sorun alanları yaratacağını hem kamuoyuyla hem de yetkililerle paylaşmıştır. Ancak tahmin edileceği gibi Odamızın bilimsel ve teknik veriler ışığında geliştirdiği argümanlar siyasi iktidarcı dikkate alınmamıştır. Odamızın ve TMMOB'ye bağlı diğer Odaların itirazları "ideolojik karşı çıkışlar"

olarak nitelendirilmiş ve önyargılara kurban edilmiştir.

Oysa itirazlarımız oldukça açık ve nettir.

Biz 3. Köprü'nün tıpkı ilk iki köprüde olduğu gibi İstanbul'un trafik sorununu çözemeyeceğini söylüyoruz. İnşaat Mühendisleri Odası, 1973 yılında Boğaziçi Köprüsü gündeme geldiğinde de köprülerin trafik sorununu çözemeyeceğini, yeni köprüleri ihtiyaç haline getireceğini tarihe not olarak düşmüştür. Çünkü karayolu taşımacılığının desteklenmesi anlamına gelen Köprü yapımı özel araç kullanımını teşvik etmekte ve trafiğe yeni yükler getirmektedir. İstanbul trafiğinde toplu taşıma araçlarının payı yaklaşık % 8, özel araçların ise %92 civarındadır. Yani yeni bir köprü sadece bu oranı özel araçlar lehine artıracaktır. Ayrıca trafiğin artması karbon emisyonu, hava kirliliği, gürültü kirliliği gibi birçok ek sorunu daha gündemimize dahil edecektir.

Diğer taraftan 3. Köprü, İstanbul'da yeni yerleşim alanlarının yaratılması anlamına gelmektedir. Nüfusu 15 milyonu bulan İstanbul'un yeni göçlerle karşı karşıya kalması ve hâlihazırda altından kalkamadığı nüfusa yenilerinin eklenmesi demektir.

Ayrıca köprü için yaklaşık 2 milyon ağaç kesilecek, İstanbul'un su havzaları ve oksijen depoları yok edilecek, yeni alt yapı sorunları ortaya çıkacak ve İstanbul'da kaçınılmaz bir yapılaşma ve büyüme baskısı yaşanacaktır.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak yetkilileri bir kez daha bu yanlıştan dönmeye çağırıyor ve İstanbul'umuz ile insanlarımıza bu kötülüğün reva görülmemesini istiyoruz.

Çünkü başka İstanbul yok!

Türkiye açık cezaevine dönüştürülmüştür!

25 Haziran 2012

İçerde ve dışarıda savaş konseptini uygulayan siyasi iktidar ülkemizi bir cezaevine döndürmüştür. Her gün KCK operasyonları adı altında sendika yöneticileri, belediye başkanları, memurlar, işçiler, öğrenciler, kadınlar, çocuklar ve daha nice insan "terörist" oldukları gerekçesiyle ya gözaltına alınıyor ya da tutuklanıyor.

Bu sabah başta KESK ve Eğitim Sen Genel Merkezleri olmak üzere birçok ilde sendikalar aranmış ve 72 kişi gözaltına alınmıştır. Yasalar çerçevesinde kurulmuş olan ve bu doğrultuda emekçilerin haklarını korumak için faaliyet yürüten bir sendikanın yöneticilerinin "terörist olma" gerekçesiyle gözaltına alınmaları manidardır. Türkiye halkı ne yazık ki hükümet yanlısı ya da karşıtı olmak gibi iki kategoride değerlendirilmekte ve hükümet politikalarını eleştiren, daha demokratik bir ülke isteyen her birey cezaevi tehdidiyle korkutulmaktadır.

ABD'nin istekleri doğrultusunda Suriye'ye "demokrasi götürme" vaadiyle müdahaleye hazırlanan siyasi iktidarın içeride kendi muhaliflerine Suriye yönetiminin muhaliflere uyguladığı baskının farklı bir biçimini uyguluyor olması trajikomiktir. Siyasi iktidar açıkça Türkiye muhalefetinin tek adresi olan demokratik kitle örgütlerini, sivil toplum örgütlerini baskı altına alarak Suriye ile gireceği bir savaş durumunda dikensiz gül bahçesi yaratma çabalarındadır.

İç ve dış politikasını saldırgan bir zemin üzerine inşa eden, siyasi iktidarın güvenlik politikalarını derhal gözden geçirmesi gerekmektedir. 2009 yılından bu yana KCK operasyonları adı altında tutuklanan aralarında belediye başkanlarının da olduğu yaklaşık 7 bin insan iddianameleri bile hazırlanmadan cezaevlerinde bekletiliyor. Hem hukuka hem adalet sisteminin derin yaralar almasına neden olan bu durum, Kürt sorunun barışçıl yollarla çözümünü engelleyen en önemli sorun alanlarından biri haline gelmiştir.

Diğer taraftan Kürt sorununu diyalog ortamında çözüme kavuşturma söylemlerinin yeniden gündemde olduğu şu günlerde önce Van Belediye Başkanı Bekir Kaya ardından KESK Genel

Başkanı Lami Özgen'in de aralarında bulunduğu yüzlerce kişinin gözüne alınması veya tutuklanması sadece savaştan nemalanan kesimlerin işine yarayacaktır.

Siyasi iktidar bir an evvel bu hatalarını fark etmeli ve Türkiye'yi demokratik ilkeler çerçevesinde yönetme niyetini göstermelidir.

Sorumlular derhal istifa edip hesap vermelidir!

27 Haziran 2012

Ülkemiz artık, her geçen gün artan iş cinayetleri, felaketleri ve bu durumu "kader" olarak tanımlayan siyasal iktidarın zihniyeti ile yönetilemez bir duruma gelmiştir.

Son olarak 22 Haziran 2012 tarihinde Ankara'da kaldırımdaya yürüyen bir vatandaşımızın Metro inşaatı çalışmaları nedeniyle oluşan göçük sonucu hayatını kaybetmesi ile iş cinayetleri konusundaki ibretlik durumumuz bir kez daha açığa çıkmıştır.

İş cinayetleri konusunda dünya ülkelerini geride bırakarak birinci sıralara yükselen ülkemizde iş cinayetlerinin giderek artmasının sebepleri nerede aranmalıdır sorusuna Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım tokat gibi cevap vermiştir.

Bakan Binali Yıldırım, bir insanın kaldırımdaya yürümekte iken bir anda hayatını kaybetmesini "buna benzer olaylar yine de beklenebilir. Dünyada da böyledir, normaldir" sözleri ile açıklamıştır.

Ülkemizi yöneten bu akıl her iş cinayeti sonrası aynı açıklamaları yapmaktadır. Bu durum daha önce Başbakan Tayyip Erdoğan'ın maden kazaları ile ilgili "Ölüm bu işin doğasında var" sözleri ile, Çalışma Bakanı Faruk Çelik'in Esenyurt'ta 11 işçinin yanarak ölmesi sonrası "Kader mi? Bence kader" sözleri ile karşımıza çok kez çıkmıştır.

Bakanın sözlerine bakıldığında, attığımız her adımda, her anda herhangi bir yerde herkesin ölebileceği sonucu çıkmaktadır. Daha fazla detaya girilirse; atıl durumda olan Ankara Metro çalışmalarının yapıldığı bölgeler için aynı durumun geçerli olduğu, başka insanların hayatını kaybetmesinin an meselesi olduğu ve bunun normal karşılanması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Tüm bu olanlara rağmen mühendislik hizmetleri yok sayılmaktadır.

Soruyoruz, bu durum gerçekten de normal midir? Metro çalışma alanının atıl olması denetim yapılması önünde bir engel midir? Periyodik kontroller neden yapılmamaktadır? Sorumlusu kimdir? Hangi kurumdur?

Maalesef ne bu durum, ne de Bakanın açıklamaları hiç de normal değildir, tam bir sorumsuzluk örneğidir. Ankara'da yaşanan olay daha büyük felaketlere yol açabilirdi, daha çok insan hayatını kaybedebilirdi. Bakan bu tip felaketlerin dünyada da normal karşılandığını söyleyerek kamuoyunu yanıltmaktadır. Dünyada insan canının özellikle de işçilerin hayatının kar hırsı uğruna hiçe sayıldığı ülkeler arasında Türkiye ilk sırada yer almaktadır.

2003 yılındaki iş kazası sonucu ölüm sayısı 810 iken, 2011 yılında bu sayı 1.563'e yükselmiştir. Bu rakam Bakan "normal" olarak tariflediği durumu açıklamaya yetmektedir.

Geçtiğimiz gün mecliste alelacele kabul edilen "İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası"na bakıldığında aynı mantığın yasalara yansması görülmektedir. Piyasacı mantık ile hazırlanan bu yasa ile iş kazalarının önlenmesi mümkün değildir. Bakanlık denetim görevini yasal olarak terk etmiştir ve bu yetki özel şirketlere devredilmiştir.

Yasanın temeli iş cinayetlerini önleme üzerine kurulmamıştır. Yasa ile yaşanan iş cinayetleri

sonrası verilecek olan cezalar ile Bakanlığa para aktarımının sağlanmasının ötesine geçilemeyecektir.

Ayrıca Yasa ile yaşanacak olan iş kazalarından doğan tazminat yükü mühendislere ve mimarlara yüklenmiştir. İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası, iş vereni korumuş, işçileri ve onların yaşam hakkını "kader"e havale etmiştir.

İş kazaları konusunda yasal düzenlemlerde atılan adımlar ile ülkemizi yöneten zihniyetin felaketler sonrası yaptığı açıklamalar paralellik taşımaktadır.

Ne bu zihniyet ile ne de çıkarılan bu yasa ve yönetmelikler ile her geçen gün artan iş kazaları ve ölümler engellenemez.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak, insan hayatını piyasa karından değersiz gören ve ölümleri normal bulan birisinin Bakan oluşunu da, kaldırımında yaşanan felaketin de normal olduğunu düşünmüyoruz.

Sivas katliamı unutturulamaz! Aşınan zaman değil insanlıktır!

1 Temmuz 2012

Sivas'ta 2 Temmuz 1993'de, 35 insanımız gerici güçler tarafından katledildi. Üzerinden tam 19 yıl geçen ve madımak otelinde gerçekleşen katliamda yazar, ozan, düşünür ve otel çalışanlarının da aralarında bulunduğu insanlarımız yanarak hayatlarını kaybetti.

93 yılından bu yana iktidara gelen her hükümet katliamı aklamaya, onu unutturmaya çalıştı. Yaşamını yitiren insanlarımızı unuttuğumuz gibi katliamı planlayan karanlık elleri de unutmayacağız. Unutmamak, bu ülkenin vicdan sahibi insanların en büyük sorumluluğudur.

Katliamın ardından "Olay münferittir. Ağır tahrik vardır. Bu tahrik sonucu halk galeyana gelmiştir" diyen dönemin Cumhurbaşkanı unutmayacağız.

"Olaylarda bir tek vatandaşımızın dahi burnu kanamamıştır" diye açıklama yapan dönemin başbakanını unutmayacağız.

13 Mart 2012 tarihinde Madımak katilleri için verilen zamanaşımı kararından sonra "bu karar Türkiye'ye hayırlı uğurlu olsun" diyen başbakanı unutmayacağız.

Aşınan zaman değil insanlıktır!

Egemen devlet zihniyetinin kabul ettiği resmi kimlikten farklı kimlikleri yok sayan bir ülkede yaşamaktayız. Siyasi iktidar, Maraş'ı, Çorum'u ve Sivas Katliamı'nı gerçekleştiren zihniyeti yeniden üretiyor. O gün gerekenleri yapmayan zihniyet bugünde katliamcılar zamanaşımı ile kurtardı. Akla ve bilime karşı, dindar nesil yetiştirmeyi öngören zihniyet ile karşı karşıyız.

Eşit, özgür, bağımsız ve demokratik bir ülkeye olan umudumuzu hiçbir zaman yok edemeyecekler. Umudumuzu, teslim alamayacaklar. Sivas Katliamı'nın hesabı sorulmadan, gerçek sorumluları ortaya çıkarılıp yargılanmadan bu dava kapatılamaz.

Sivas'ın ışığı sönmeyecek

Hatalı yapılaşmanın bedelini insanlarımız canlarıyla ödüyor!

4 Temmuz 2012

"Dereye ev yapma sel alır

Tepeye ev yapma yel alır"

Samsun ilimizde dün gece yaşanan su taşkını sonucu 4'ü çocuk 9 vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. Taşkında yakınlarını kaybeden vatandaşlarımızın acısını paylaşıyor, yaralananlara ve maddi kaybı bulunanlara geçmiş olsun diyoruz. Samsun'da felaket bölgesinde incelemelerine devam eden Odamız, hazırlayacağı ayrıntılı raporu kamuoyunun bilgisine sunacaktır ancak konuyla ilgili ön tespitlerimiz aşağıda belirtildiği gibidir:

Türkiye'de ne yazık ki son yıllarda su taşkınları sonucu yüzlerce insanımız hayatını kaybetmiş, milyarlarca lira maddi zarar meydana gelmiştir. DSİ'nin verilerine göre ülkemizde su taşkınları sonucu son 20 yılda 300'ü aşkın vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. Ayrıca yılda ortalama 100 milyon dolarlık maddi zarar yaşanmaktadır.

Türkiye'nin su taşkınları sonucu karşı karşıya bırakıldığı maddi ve manevi zararların sebepleri oldukça açıktır. Plansız ve çarpık kentleşme, altyapı çalışmalarının yetersizliği, bilimsel ve teknik gerçekler ile mühendislik hizmetlerinin yeterince göz önünde bulundurulmaması yaşanan kayıpların temel nedenini oluşturmaktadır.

Dere yataklarının imara açılması durumunda felaketlerin kaçınılmaz olduğunu biliyoruz. En son 2009 yılında İstanbul Ayamama dere yatağının taşması sonucu 31 insanımız canından olmuştu. Görünen o ki yetkililer yaşanan acılardan yeterince ders çıkarmıyor ve hala dere yataklarını yapılaşmaya açıyorlar, hatta yanlış uygulamalarla kentlerin cazibe merkezleri haline getiriliyorlar. Sayın Başbakan Ayamama felakete ilgili "Doğa kendisinden alınan er ya da geç geri alır" tespitinde bulunmuştur. Bu söz ne yatık ki yaşananlarla doğrulanmıştır.

Samsun'da 9 insanımızın kaybına neden olan Mert Irmağı yatağı üzerinde geçmişte de tehlikeli şekilde bina inşa edilmesi sonucu 1967 yılında taşkın yaşanmış ve 102 binada meydana gelen yıkım nedeniyle büyük çapta maddi hasar yaşanmıştır. Ancak yetkililer derenin geçmişinde bulunan ağır faturaya rağmen dere yatağını yanlış planlamayla imara açmış, hatta dere yatağı dolguyla daraltıldığı için kesiti oldukça zorlanmış ve bugün yaşanan felakete ortam hazırlanmıştır.

"Biz söylemiştik" demek marifet değil, ancak yaşanan kayıpların nihayete ermesi TMMOB ve bağlı odaların kentlerimizle ilgili yaptıkları hayati uyarıların dikkate alınmasına bağlıdır. TMMOB'nin 2008 yılındaki Samsun Kent Sempozyumu'nda Mert Irmağı bölgesinin yapılaşmaya açılması nedeniyle büyük risk taşıdığı, ırmak kesitinin daraltılmasıyla sele davetiye çıkarıldığı, gerekli önlemlerin alınmaması durumunda büyük felaketlerin yaşanabileceği belirtilmiştir. Ancak tahmin edileceği üzere uyarılar dikkate alınmamıştır. Bugün yaşanan sonuç bu ihmallerin bir ürünüdür.

Samsun'da yaşanan felaketin can yakıcı diğer bir sebebi de su baskınına maruz kalan konutların devlet kurumu olan TOKİ tarafından inşa edilmiş olmalarıdır. TOKİ, konutları dere yatağına yaklaşık 30 metre mesafede inşa etmiştir. DSİ'nin 1976 yılında Mert Irmağının deniz kıyısından içeriye doğru yaklaşık 6,5 km ıslah edilmesi gerektiğini rapor etmesine rağmen devlet kurumları arasındaki koordinasyonsuzluk bizleri hayrete düşürmektedir.

Diğer taraftan kentsel dönüşüm adı altında ülkenin en kıymetli yapılaşma alanlarını rant gruplarına tahsis ederek bir şantiyeye dönüştürme amacındaki TOKİ'nin, yine kentsel dönüşüm adı altında inşa ettiği 450 haneli

Samsun TOKİ Kuzey Yıldızı konutlarında yaşanan felaket bizleri kentsel dönüşüm projelerine dair bir kez daha kaygılandırmaktadır.

Plansızlığın, öngörüsüzlüğün, bilimsel verileri göz ardı etmenin en somut örneği olan Samsun Mert ırmağı taşkını bir doğal afet olarak değerlendirmek ve vatandaşlara bu kapsamda açıklamak en hafif ifadeyle cehalettir, saflıktır.

Yetkililerin Ayamama deresi taşkını sonrası olduğu gibi bu felaketi de "bir doğal afet", "kader" gibi ifadelerle geçiştirmelerine izin verilmemelidir. Bizler imar planı yapılırken sel ve heyelan bölgelerinin imara açılmaması gerektiğini, konut yer seçiminde bu hususlara mutlaka dikkat edilmesi gerektiğini taşkın koruma uygulamalarını göz ardı ederek nehir kesitinin daraltılması gerektiğini biliyoruz.

Dolayısıyla insanlarımızı su taşkınlarının neden olduğu maddi ve manevi kayıplardan korumanın yöntemi son derece basit ve nettir. Yetkilileri bir kez daha bilime, tekniğe ve mühendisliğe uygun hareket etmeye ve yönetici olmanın sorumluluğu ile kentlerimizi yönetmeye çağırıyoruz.

Teoman Öztürk'ü 18. ölüm yıldönümünde özlemle anıyoruz

9 Temmuz 2012

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin 1973-1980 yılları arasında başkanlığını yapan Teoman Öztürk'ü 18.ölüm yıldönümünde anıyoruz.

TMMOB başkanlığını yürüttüğü süreçte aldığı sorumluluğu tüm baskı ve karanlığa inat tereddüt etmeden gerçekleştiren Teoman Öztürk, mücadeleci kimliği ile TMMOB'nin bugünlere gelmesinde çok önemli bir yer tutmaktadır. İnsanca bir yaşama duyduğu inanç ve bunu gerçekleştirmek için izlediği yol TMMOB'yi var eden değerlerin kaynağıdır.

Dünden bugüne kadar iktidara gelen her hükümet TMMOB'nin etkisizleştirilmesi ve yok edilmesi için çok çaba harcamıştır. Bugünde siyasal iktidar aynı çabayı sürdürmektedir.

Teoman Öztürk'ün de dediği gibi "şimdi görev önümüzdeki çok daha zor geçeceğe benzeyen günlerde TMMOB'yi daha güçlü kılmaktır."

Demokrasi mücadelemizde sevgili ağabeyimiz Teoman Öztürk'ün çizgisinden yürümek bizim için onurdur.

Saygı ve özlemle anıyoruz...

Samsunda yaşanan sel faciası nedeniyle TOKİ'ye yanıtımızdır!

10 Temmuz 2012

İnşaat Mühendisleri Odası olarak Samsun ilimizde yaşanan sel felaketinin hemen ardından yapmış olduğumuz ilk açıklamada Samsun Şubemizin ön rapor çalışması için olay yerine intikal ettiğini ifade etmiş 5 Temmuz tarihinde ise söz konusu raporu kamuoyuyla paylaşmıştık. Her iki açıklamamızda da geçmişte yapılmış olan çalışmaların, özellikle de TMMOB Samsun Kent Sempozyumu çıktılarının dikkate alınması durumunda böylesi bir felaketin yaşanmayacağını altını çizmiştik.

Odamızın basında yer alan açıklamalarının ardından Başbakanlık Toplu Konut İdaresinden Samsun Şubemize bir resmi yazı gönderilmiş olup söz konusu yazıda Kuzey Yıldız Konutlarının bulunduğu bölgenin imar planlarının TOKİ uygulamalarından çok daha önce belediyelerce hazırlandığı, ÇED yönetmeliğinin 17. Maddesi uyarınca kurum tarafından hazırlanan "Proje Tanıtım Dosyası"nın da Samsun Valiliğince onaylandığı belirtilmiştir.

"Bir sorumlu veya suçlu varsa o biz değiliz" anlamına gelen bu ifadeler, kurumlar arası koordinasyon ve güven ilişkisinin vahim boyutlarını açıkça ortaya koymaktadır.

Ancak burada altı çizilmesi gereken başka bir nokta bulunmaktadır. 24.07.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5793 sayılı Kanunla TOKİ, "gecekondu dönüşüm projesi uygulayacağı alanlarda veya mülkiyeti kendisine ait arsa ve arazilerde veya valiliklerce toplu konut iskân sahası olarak belirlenen alanlarda çevre ve imar bütünlüğünü bozmayacak şekilde her tür ve ölçekteki planlar ile imar planlarını yapmaya, yaptırmaya ve tadil etmeye" yetkili kılınmıştır. Aynı kanunda TOKİ'nin bu yetkiyi kullanması durumunda hazırlanan planların ilgili belediye veya valilikçe en geç 3 ay içerisinde aynen veya değiştirilerek onaylanması gerektiği de ifade edilmiştir. Bu anlamda olayın ardından yapılan basın açıklamaları ile şubemize gönderilen resmi yazıda yer alan bilgiler arasında bir çelişki söz konusudur. Zira facianın ardından TOKİ tarafından yapılan basın açıklamasında "...konutların uygulamaları Samsun Büyükşehir Belediyesi'nin İmar Yönetmeliği ile yürürlükteki plan ve yönetmeliklere uygun olarak yapılmıştır" denilmesine rağmen, Şubemize gönderilen resmi yazıda TOKİ'nin facianın yaşandığı bölgede söz konusu plan yapma yetkisini kullanmış olduğu görülmektedir. Elbetteki sorunlu bir bölgenin imar ve yapılaşmaya açılması konusunda büyükşehir belediyesi, ilçe belediyesi ve Valilik öncelikli olarak sorumludur, ancak "dar gelirli vatandaşa konut üretme" amacıyla kurulan TOKİ de vatandaşların can ve mal güvenliğinden devlet adına sorumludur. Bu bağlamda TOKİ tarafından imar tadilatı ile "kentsel dönüşüm" açılan bir alanın olası risklerinin ve alınması gerekli önlemlerin kapsamlı bir araştırma ile tespit edilmesi beklenir. Yaşanan facialarda sorumluluğu üstlenmek yerine, bir başka kurum adres gösterildiği müddetçe mevcut eksikliklerin giderilmesi ve yanlışların düzeltilmesi pek mümkün görünmemektedir.

Öte yandan basında, Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın Bayraktar'ın "kapıcıları bodrumlardan kurtaralım" söylemiyle "zemin altında yerleşimi yasaklayan bir düzenleme hazırlandığına" dikkat çeken ifadeleri yer almıştır. Sayın Bakan yanlış bilgilendirilmiştir. Zira Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinin 52. Maddesinin "Kapıcı dairelerinin ve bekiçi odalarının ölçü ve niteliklerini" belirleyen 3. Fıkrasının (a) bendinde " Kapıcı dairelerinin ve bekiçi odalarının taban döşemesi üst seviyesinin hiçbir yeri tabii zemine (0.50) metreden fazla gömülü olmayacaktır" denilmektedir. Ortalama bir dairenin 3 m yükseklikte olması gerektiği düşünüldüğünde, kapıcı dairelerinin bodrum katına değil giriş katına tekabül edecek şekilde inşa edilmesi gerektiği anlaşılacaktır. Aynı fıkranın b bendinde " Kapıcı daireleri doğrudan ışık ve hava alabilecek şekilde düzenlenecektir" hükmü yer almaktadır. Yönetmelikte son derece açık bir şekilde ortaya konulan bu hususlar, kapıcı dairelerinin yerin altında olamayacağını göstermektedir.

Bazı bölgelerde arazinin eğiminden yararlanarak birden fazla bodrum kat yapılması ve iskâna açılması mümkün olabilmektedir. Ancak TOKİ, coğrafi yapı ve iklim farklılıklarını dikkate almaksızın Türkiye'nin her yerinde aynı tip konutları inşa etmektedir. Bu durum ise Samsun örneğinde olduğu gibi arazinin düz olduğu yerlerde bodrum katlarının (dolayısıyla da kapıcı

dairelerinin) toprak altında kalmasına neden olmaktadır. TOKİ'nin bölgenin özgün koşullarını dikkate almadığı gibi Yönetmelik hükümlerine de uymadığı görülmektedir.

Son olarak, Bakan Bayraktar basına verdiği demeçte Mert Irmağı ile ilgili meslek odalarından herhangi bir uyarı gelmediğini beyan etmiştir. Benzer şekilde Toplu Konut İdaresi de Samsun Şubemize gönderdiği yazıda uyarıların hangi tarih ve sayılı yazılarla iletildiğini sormaktadır.

Kadir Topbaş, denetimsizlik nedeniyle artan kaçak yapılaşmanın hesabını vermek, denetimsizliğin önüne geçmek yerine örtülü imar affına hazırlanarak sözüm ona deprem için önlem aldığını, dolayısıyla insan yaşamını önemseydiğini iddia etmektedir.

Ancak unutulmamalıdır ki yapı stokumuzun bu duruma gelinmesinde merkezi ve yerel yönetimlerin payı büyüktür. Her seçim dönemi çıkarılan imar afları kaçak yapı sahiplerinde "bir yolu bulunur" algısına yol açmaktadır. Topbaş'ın yaptığı talihsiz açıklama ne yazık ki bu algıyı daha da pekiştirecektir.

Japonya depremi sonrası toplumsal duyarlılığın arttığı bir süreçte mevcut yapıların depreme karşı güçlendirmesi gerekliliğinden yola çıkarak yapılan örtülü imar affı önerisi seçim öncesi umut tacirliği yaparak halktan oy alma çabalarından öte bir anlam taşımamaktadır.

Ruhsat almaksızın inşa edilen kaçak yapılar gerek projelendirme gerekse imalat sürecinde hiçbir şekilde mühendislik hizmeti almamış yapılardır. Varsa projelerinin deprem yönetmeliğine uygun olup olmadığı bilinmemektedir. İmalat süreci denetlenmediği için kullanılan malzemelerin standartlara uygun olup olmadığı da bilinmemektedir.

Dahası Topbaş'ın önerisi kendi içinde uygulanabilirliği ve mühendislik hesapları yönünden de sakıncalar barındırmaktadır. Sayın Topbaş mevcut her yapının güçlendirebileceğini varsaymaktadır. Bu mantık hatalıdır. Deprem güvenli yapı için güçlendirme önerilen yöntemlerden biri olmakla birlikte her bina için uygulanamaz.

Mevcut bir yapının güçlendirilmesine ya da yıkılıp yeniden yapılmasına, yapının tasarımı, güçlendirme maliyeti ve benzeri etkenlere bakılarak karar verilir. Örnekte, bir yapının güçlendirme maliyeti yıkılıp yeniden yapılma maliyetinin %40'ını aşıyorsa bu yapının güçlendirilmesi tercih edilmez. Topbaş'ın önerisinin uygulanabilirliği teknik anlamda da sorunludur.

Bir deprem coğrafyasında bulunan ülkemizde merkezi ve yerel yönetimlerin yapması gereken imar afları uygulamalarını teşvik etmek değil, cezai yaptırımlar ve yoğun denetimlerle kaçak ve imar dışı uygulamaların önüne geçecek önlemleri almaktır.

Basına ve kamuoyuna

2 Ağustos 2012

Bugün (01.08.2012) Saat 07.00 civarında Odamızın eski çalışanı olan Cansel Malatyalı ve beraberindeki bir grup tarafından danışma görevlisi personelimiz darp edilerek binamıza zorla girilmiş, merdiven ve asansör kullanımı engellenmiş, Oda Yönetim Kurulunun çalışmalarını yürüttüğü 8. Kata kapıları kırılarak girilmiş, içerideki eşyalar dağıtılarak kullanılamaz hale getirilmiştir.

Saldırdan dolayı zarar gören kurumumuz olduğu halde, konunun kamuoyuna manipüle edilerek aksettirilmesi üzerine ayrıntılı bir açıklama yapma gereği duyulmuştur.

Saldırıyı gerçekleştiren grubun içerisinde bulunan Cansel Malatyalı'nın, iş akdi Odamız çalışma ilkeleri ile bağdaşmadığı için 31 Ocak 2012 tarihinde tüm yasal hakları kendisine ödenerek feshedilmiştir. Sonrasında binamız kapısı önünde oturma eylemine başlayan ve çadır kurarak eylemini sürdüren Cansel Malatyalı ve destek veren grup tarafından, gerek çalışanlarımıza gerekse yöneticilerimize binaya giriş ve çıkışlarda sözlü tacizde bulunulmuş, buna rağmen bu süreç içerisinde eyleme herhangi bir müdahale söz konusu olmamıştır.

Aslında yaşanan bu süreç uzun süredir Odamıza karşı mesnetsiz siyasal saldırılarda bulunan bir grubun, Odamızı yıpratmak adına Cansel Malatyalı'yı kullanarak aynı politikalarını devam ettirmesinin bir ürünüdür.

Yıllardır mücadele perspektifini emekten ve demokrasiden yana kurmuş olan örgütümüz için yaşanan sürecin bir emek mücadelesi değil Odamızı siyasal olarak yıpratmaya yönelik çabalar olduğunun bilinmesi örgütümüz adına son derece önemlidir.

Adı geçen kişinin ve grubun çözüme yönelik bütün çabalarımıza rağmen süreci tıkamaları, Ankara Şube Genel Kurulundan başlayarak, İMO ve TMMOB Genel Kurullarındaki eylemlilikleri ve bugün yaşanan adli vaka Odamızın siyasal olarak yıpratılmaya çalışıldığının açık göstergesidir.

Yaşanan bu adli vaka da dahil olmak üzere, bundan sonra Odamıza yönelik her türlü manipülasyona sessiz kalmayacağımız; camları kapıları kırarak, çeşitli araç gereçlerimizi kırıp dökerek hizmet binamızda maddi zarara yol açan bu kişiler hakkında suç duyurusunda bulunacağımız tüm kamuoyuna duyurulur.

CHP Milletvekili Hüseyin Aygün'ün kaçırılması üzerine İMO açıklaması

13 Ağustos 2012

CHP Tunceli milletvekili Hüseyin Aygün, 12 Ağustos 2012 tarihinde Dersim – Ovacık karayolu üzerinde seyahat halindeyken yolu kesilerek kaçırılmıştır.

Ülkemiz bir iç savaş ortamına doğru sürüklenirken böylesi bir olayın yaratacağı sonuçlar her şeyden önce barış ve kardeşlik zeminlerini tahrip edecektir.

Gerekçesi ve amacı her ne olursa olsun seçilmiş bir vekil olan Hüseyin Aygün'ün kaçırılmasını kınıyoruz.

Hüseyin Aygün sağ salim olarak, acilen bırakılmalıdır.

Deprem gerçeği de çözümsüzlük de halen sürmekte!

15 Ağustos 2012

Anımsanması dahi acı veren, binlerce insanımızın ölümüne, bölgedeki birçok kentimizin harap olmasına yol açan Marmara depreminin üzerinden tam 13 yıl geçti. Deprem, tek bir gecede onbinlerce insanımızın hayatını alt üst etmiş, yol açtığı şokun ardından yaşanan çaresizlik depremi adeta toplumsal bir travmaya dönüştürmüştü.

Geçen 13 yıllık süre içerisinde beklenen ve yapılması olanaklı mühendislik tedbirleri hayata geçirilmemiştir. İnşaat Mühendisler Odası olarak yaşananları anımsatmakta fayda görüyoruz.

Depremi hemen ardından 9 Haziran 2000 tarihinde "Bilim insanlarıncı yapılan deprem tahminlerini bilimsel açıdan değerlendirerek sağlıklı sonuçlar üretme ve kamuoyunun bu konuda en güvenilir bilgiyi sağduyu biçiminde alabilmesini sağlayacak açıklamalar yapma" ve "Ülke ihtiyaçları göz önünde bulundurularak, deprem zararlarının en aza indirilmesine yönelik araştırma çalışmaları için öncelikli alanları belirleme" konularını öncelikli çalışma alanı olarak belirleyen Ulusal Deprem Konseyi kuruldu. Konsey 2002 yılında öncü ve kapsamlı bir çalışma ile 'Ulusal Deprem Stratejisi'ni tüm boyutları ile kitaplaştırmış, 2005 yılında ikinci bir çalışma ile deprem alanında yapılması gereken araştırma konularını tanımlamıştı. Ulusal Deprem Konseyi 6 Ocak 2007 tarihli Başbakanlık genelgesiyle lağvedildi. Oysa kapatılan Konsey, dünyadaki politika değişikliklerini göz önüne alarak Türkiye'de hangi sistem ve yasal düzenlemelere ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymayı hedefleyen bir çalışma yapmaktaydı.

Bayındırlık Bakanlığı koordinatörlüğünde, çalışmaları Şubat 2004 tarihinde başlatılıp yedi ayrı grupta sürdürülen Deprem Şurası, kesin raporlarını Temmuz 2004 ayında elde etmiş, yapılan çalışmalar Deprem Şurası Sonuç Bildirgesi'ne dönüştürülerek Bakanlık tarafından ilgili kurum ve kuruluşlarla paylaşılmıştı.

Son olarak yine 2004 yılında 'Türkiye İktisat Kongresi Afet Yönetimi Grubu Raporu' hazırlanarak kamuoyuna sunulmuştur.

Bu raporlar ayrıntılı olarak incelendiğinde hemen hepsinin aynı konularda benzer sonuçlara eriştiği eşdeğer konulara işaret edip eşdeğer çözüm önerilerinde bulunduğu görülür.

2004 yılından sonra aradan geçen 7 yıllık süreçte çözüm önerilerine ilişkin hiçbir girişimde bulunmayan siyasi iktidarın 2011 yılında hazırladığı "Ulusal Deprem Strateji ve Eylem Planı" (UDSEP) ise geçmiş çalışmalarda ayrıntılı olarak açıklanan tespit değerlendirme ve çözüm önerilerinin yüzeysel bir kopyasıdır.

Van Depreminin hemen ardından 26 Ekim 2011 tarihinde Başbakan Erdoğan'ın "...Artık şehirlerimizde kaçak yapı, gecekondu, bu binaları biz yıkacağız..." söylemiyle başlatılan çalışmaların sonucu olarak "Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun" 16 Mayıs 2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kamuoyunda Kentsel Dönüşüm Yasası olarak bilinen Yasa ise, bırakınız geçmiş dönemde yapılan bilimsel çalışmaların gereklerini dikkate almayı, henüz bir sene önce yürürlüğe giren "Ulusal Deprem Strateji ve Eylem Planı"ndaki hedefleri bile karşılamamaktadır.

Sürekli olarak mevzuat eksikliklerinden yakınan sorumluların bizatihi kendilerinin hazırlayıp yürürlüğe koydukları Yasa ve Yönetmelikler, özleri itibariyle insan hayatından çok her tür hizmetin piyasalaştırılmasını sağlamayı hedeflemektedir. Bu nedenle büyük puntolarla kamuoyuyla paylaşılan yeni yasalar, yönetmelikler veya mevcut mevzuat üzerinde yapılan değişiklikler, yaşanan sorunların kaynağına müdahale etmediği için çözüm sunamamakta, aksine yeni ve daha büyük sorunlar yaratmaktadır.

Yapılan tüm bilimsel çalışmalar, sağlıklı bir kentleşme için yerleşme ve yapılaşma süreçlerinin risk yönetimini içerecek biçimde yenilenmesi gerekliliği ortaya koymaktadır. Öte yandan göz yumulan kaçak yapılar veya projesine aykırı yapılar, imar afları, parçacıl planlamalar ve plan tadilatları nedeniyle ülkemizdeki yapı stokunun sorunlu olduğu bir gerçekliktir.

Bu bağlamda afet zararlarını azaltma kapsamında, onarım ve güçlendirme çalışmaları ile kentsel yenileme uygulamalarının birlikte düşünülmesi, acil durum planlarının hazırlanması, toplumun afet tehlikesi ve riski konusunda bilinçlendirilmesi, arama-kurtarma faaliyetlerinde eğitim ve örgütlenmenin sağlanması, kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonun sağlanması hatta ve hatta mühendislerin meslek içi eğitimi ve yetkinliği konularının birlikte planlanması gerekmektedir. Kentsel Dönüşüm Yasası ise tüm bu gerekleri karşılamaktan uzak olup uygulama alanlarının sınırsız tutulması nedeniyle başta metropol kentlerimiz olmak üzere tüm ülkemizi bir rant alanı haline dönüştürebilecektir.

İktidarın yeni hedefi yapım sürecinin denetimine ilişkin kuralların düzenlendiği Yapı Denetim Yasası'nı değiştirmektir.

Marmara depremi sonrasında 2001 yılında fenni mesuliyet sistemine göre nispeten ileri bir denetim sistemi olan Yapı Denetim sistemi 19 pilot ilde uygulanmaya başlamıştır. Eksikliklerin bir an önce giderilmesi amacıyla yapılan pilot bölge uygulamasına tam on yıl boyunca devam edilmiş ve Yasa ancak 2011 yılında ülke geneline yaygınlaştırılabildiği görülmüştür.

Meclis tatil edilmeden hemen önce kamuoyuna "Yapı Denetimi Hakkında Kanun ve Bazı kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Taslağı" adıyla bir çalışma sunulmuştur. Yeni Yasa taslağı ise hizmetin kamusal niteliğini öne çıkartma yerine daha fazla ticarileştirilmesini öngörmekte ve bu niteliğiyle denetim hizmetlerinin formaliteye dönüşmesi potansiyelini taşımaktadır. Zira sunulan çalışma, aslında teknik müşavirlik kuruluşlarının görev ve sorumluluklarını düzenlemektedir.

Bu noktada Planlı Alanlar Tıp İmar Yönetmeliğinde yapılan bazı değişiklikleri ve bu değişikliklerin yol açtığı sorunları paylaşmak isteriz.

Bürokrasiyi azaltma gerekçesi altında yapılan Yönetmelik değişikliği ile; projelendirme, onay ve ruhsat süreçleri parçalanarak içinden çıkılmaz bir noktaya getirilmiş, Odamız tarafından verilen ve projelere imza atan, şantiye şefliği ya da fenni mesullük üstlenen kişilerin mühendis olup olmadığının yanı sıra mesleki faaliyette bulunma hakkının olup olmadığını da kontrol etmeye yarayan "belge" kaldırılmış, yerine bu kişilerin taahhütnameleri konulmuştur.

Meslek Odalarının üyeleri üzerindeki denetimini dışlayan bu düzenleme esasen kamunun güvenilir mimarlık ve mühendislik hizmeti almasını engellemektedir ve değiştirilmediği müddetçe de yapıların projelendirme ve üretim süreçlerinde giderek artan telafisi güç sorunlara yol açmaya devam edecektir.

Konuyu rakamlarla açıklamak gerekirse;

Türkiye genelinde yapı ruhsatı verme yetkisine sahip toplam 3649 belediye, il özel idaresi ve organize sanayi bölgesi bulunmaktadır. Mevzuat zorunlu kılmasına rağmen bu idarelerden sadece 234'ü Odamıza yapı ruhsatlarını göndermiştir.

Az sayıda idareden Odamıza iletilen yapı ruhsatlarından elde edilen bilgiler ile üye kayıtlarımızın karşılaştırmalı incelemesinde, Türkiye genelinde gönderilen toplam 2723 "yeni" yapı ruhsatında;

Oda kaydı olmayan proje müellifi sayısının 4,

Oda kaydı olmayan fenni mesul sayısının 1,

Oda kaydı olmayan şantiye şefi sayısının 11,

İşyeri Tescil Belgesi (İTB)* olmayan ya da yenilenmeyen proje müellifi sayısının 28, bu kişiler tarafından üretilen proje sayısının 56,

İşyeri Tescil Belgesi olmaksızın fenni mesuliyet üstlenilen ruhsat sayısının 23,

Yapı Denetim çalışanı ya da ortağı olan proje müellifi sayısının 8, bu kişiler tarafından üretilen proje sayısının 34,

Yapı Denetim çalışanı ya da ortağı olan şantiye şefi sayısının 6 olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak yaklaşık 60 kişinin proje müellifi, şantiye şefi ya da fenni mesul olarak imza attığı yaklaşık 115 yapı ruhsatının iptal edilmesi gerekmektedir. Odamız bu tespitlerini Bakanlık ve idarelere iletmış ve gereğinin yapılmasını talep etmiştir. Bu durumda arsasına yapı ruhsatı alan ve inşaa ettirmeye başlayan 115 vatandaşımız mağduriyet yaşayacaktır.

Bilgi edinilemeyen 3415 idare tarafından verilen yapı ruhsatları açısından bakıldığında ise sorun daha vahimdir. Zira mühendis olup olmadığı dahi bilinmeyen kişilerce proje üretilmesi ya da fenni mesullük üstlenilmiş olması olasılığı yüksektir.

Mühendislik hizmetinin niteliğini yükseltmek yerine meslek odalarını işlevsizleştirerek sahte mühendisliğin önünü açan bu düzenlemelere imza atanlara soruyoruz; Deprem riskini mühendislik hizmeti almamış yapıları çoğaltarak mı azaltacaksınız?

Siyasi iktidarı tercihini bilimden ve insandan yana kullanmaya, ülkemizin deprem gerçeğine uygun ulusal bir deprem politikası belirlemeye ve daha da önemlisi bu politikaları bir an önce hayata geçirmeye çağırıyoruz.

Gaziantep'te halkımıza yapılan saldırıyı nefretle kınıyoruz!

22 Ağustos 2012

Gaziantep'te bayramın ikinci günü düzenlenen bombalı saldırıda 9 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 69 insanımız ise yaralanmıştır. Saldırıda hayatını kaybeden vatandaşlarımızın yakınlarına başsağlığı diliyor, acılarını paylaşıyoruz. Yaralı vatandaşlarımızda da acil şifalar diliyoruz.

Ülkemizi çatışmalı bir ortama sürüklemeyi ve barış umudunu tüketmeyi amaçlayan bu insanlık dışı saldırıyı nefretle kınıyoruz. Halklarımızın sağduyusunun toplumsal barışa yönelik bu türden saldırılara en güzel yanıtı vereceğine inanıyor, karanlık güçlerin hedeflerine ulaşamayacağını bir kez daha ifade ediyoruz.

Yapım İşleri İhalelerinde “zorunlu” mühendis istihdamı kaldırılıyor

29 Ağustos 2012

AKP iktidarı döneminde çalışma hayatı, yasal olarak yeniden düzenlenmektedir. İş yasalarının katılığından dem vurarak çalışanı değil işletmeyi koruyan bir anlayışla hazırlanan yeni yasal düzenlemeler çalışma hayatının çalışan aleyhine daha da katılaştırılmasına neden olmakta ve satır aralarında güvence getiren hükümler yok edilmektedir.

Güvence sağlama gerekçesi ile kamuoyuna sunulan, ancak sonuçları itibariyle daha güvencesiz bir konuma karşılık gelen bu düzenlemeler, çalışanları “insanca bir yaşam için çalışma” dan “hangi iş olursa olsun çalışma”ya mahkûm etmektedir.

Siyasi iktidar “ustalık dönemi”nde mesleğimizi ve çalışma alanlarımızı tahrip eden önemli yasal düzenlemeler yapmıştır. Son olarak 13 Ağustos 2012 tarihinde çıkarılan ve 01 Eylül 2012 tarihinde yürürlüğe girecek olan bir düzenleme ile “Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği” değiştirilmiş ve yapım işinde ihaleye girecek olan firmaların sürekli mühendis çalıştırma zorunluluğu ortadan kaldırılmıştır.

Yönetmelik değişikliği ile, ihaleye girecek firmanın ekonomik ve mali yeterlilikleri yanında, teknik anlamda da yeterliliğinin değerlendirilmesi için istenen ‘anahtar teknik personel’ belgesi zorunluluğu kaldırılarak,

bir yandan firmanın yapım işlerinde iş bitirme konusunda teknik yeterliliği sorgulanılır hale getirilirken, bir yandan da işsizler ordusuna yeni meslektaşlarımızın katılımının önü açılmıştır. İşe devam edebilme şansına sahip olabilenler açısından ise mühendis emeğinin değersizleşmesi ve istihdamının da geçici hatta kiralanabilir bir niteliğe dönüşmesinin yeni zeminleri ortaya çıkmıştır.

Söz konusu değişiklik ile, yasaya aykırı bir şekilde mühendisler açısından yeni bir hak kaybına neden olurken, aynı zamanda teknik yeterliliği ve niteliği son derece önemli bir meslek alanı olan mühendislik alanını niteliksizleştirmektedir. Bu değişiklikle ortaya çıkan diğer bir sonuç ise, teknik yeterliliği bilinemeyen bir firmanın yapacağı bir yapının “kullanıcılar için ne kadar güvenli olacağı” sorusudur.

İşletilmek istenen bu süreç, güvencesiz mühendislerin yanı sıra güvensiz yapılara da neden olacaktır. Bu anlamda, mesleğimizin ve istihdam alanlarımızın daraltılması, bizler için olduğu kadar tüm toplum için de risk oluşturmaktadır. Unutulmamalıdır ki; bu zamana kadar ülkemizde meydana gelen felaketler sonucu yaşanan acıların çok büyük bir kısmı, yeterli mühendislik hizmeti almamış yapılardan kaynaklı olarak ortaya çıkmakta ve bu durum birçok insanımızın canına mal olmaktadır.

Sorumlu yöneticilere sesleniyoruz,

Bilim ve tekniğe aykırı çalışma yürütmek beyhude bir çabadır. Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde yapılan değişiklikler derhal iptal edilmeli, teknik eleman istihdamını ve niteliğini artırıcı önlemler getirilmelidir.

Bariş hemen Şimdi!

31 Ağustos 2012

Bundan tam 73 yıl önce, 1 Eylöl 1939 tarihinde Hitler Faşizminin Polonya'yı işgal etmesiyle başlayan 2. Dünya Savaşı, tüm dünya için büyük bir yıkımı beraberinde getirdi. Yaşanan Şiddet ve acıyı unutmamak ve tüm dünyada barışı hakim kılabilmek amacıyla her yıl 1 Eylöl gününü "Dünya Bariş Günü" olarak kutluyoruz.

Ölkemizde ve bölgemizde ise "Dünya Bariş Günü" ne yazık ki emperyalist güçlerin ve siyasi iktidarın savaş çığırtkanlıklarıyla karŐılanıyor.

Siyasi iktidar, iç politikadan dış politikaya kadar her alanda ABD emperyalizminin çıkarları doğrultusunda bir politika sürdürüyor. AKP iktidarı, Ortadoğu'da Libya ile başlayan ve son olarak Suriye'ye dönük bir savaşın taşeronluğunu üstleniyor.

Bariş ve kardeşliğin tonları ile kimlik kazanmış Hatay ilimiz, AKP iktidarının Suriye'ye müdahalede üstlendiği rol neticesinde bir işgal kapısı işlevi görüyor. Hatay, emperyalizmin uÇaklarının, eli silahlı katillerin, uluslararası gizli servislerin cirrit attığı, mülteci kampı adı altında işgal kuvvetlerine eğitim verilen lojistik bir savaş üssü haline geliyor.

Ölkemizin yıllar içerisinde biriktirdiği barış ve kardeŐlikten yana tüm güzellikler, emperyalizmin bölgesel savaş politikalarına kurban ediliyor.

Temel meselelerimizden biri olan Kürt sorununda savaş hali devam ediyor. Gençlerimiz vatandaşlarımız, yine ölüyor. Kürt sorununda Şiddete dayalı politikalar, bir arada yaşam zeminlerini tahrip ediyor. Yıllardır halkların bir arada yaşadığı yerler, etnik ve mezhebe dayalı çatışmaların yaşandığı alanlara dönüŐtürölüyor.

Bu memleketin duyarlı insanları olarak;

Ölkemizin ve bölgemizin ihtiyacını duyduğu barış için,

Emperyalizme ve politikalarına karşı net bir tutum almak için,

Bariş içinde yaşadığımız bu topraklarda Şiddetin, nefretin ve düŐmanlıęın tohumlarını ekenleri başarısızlığa uğratmak için;

Kürt sorununun barışçıl ve demokratik yoldan çözümlü için,

İrkçi ve milliyetçi anlayışın beslediği linç kültürüne karşı bir arada kardeŐçe ve barış içinde yaŐamanın koşullarını oluşturabilmek için,

Silahların gölgesinde savaş çığırtkanlığı yapanlara karşı bu kanlı oyunu bozmak için;

"Şimdi savaş karŐıtlarının sesini birleŐtirme zamanıdır" diyerek barışın sesini yükseltmek için;

Tüm üyelerimizi 1 Eylöl 'Dünya Bariş Günü'nde seslerini yükseltmeye alanlara çağırıyoruz.

Cansel Malatyalı olayına yönelik son bir açıklama

6 Eylöl 2012

Bilindiği gibi İMO binası önünde 6 ayı aşkın bir süredir, başta İnşaat Mühendisleri Odası üyeleri olmak üzere, Mühendis-Mimar camiasını ve kamuoyunu rahatsız eden bir dizi eylem devam etmektedir. "Hak arama mücadelesi" adı altında tehdit ve saldırı boyutlarına ulaşan bu eylemler sürecinde her gün karşımızda yeni aktörler görmekteyiz. Bir kısmı İMO içerisinde yönetim mücadelesi de veren bu siyasi aktörlerin yazıp çizdiklerine, sloganlarına, saldırı boyutuna varmadığı takdirde eylemlerine de çoğu zaman yanıt verme ihtiyacı hissedilmemiŐtir. Çünkü bunlara karşı gerekli yanıtlar üyelerimiz tarafından Genel Kurullarımızda verilmektedir.

Ancak İnşaat Mühendisleri Odasına ve Yöneticilerine karşı haksız, mesnetsiz ve bilgisizce yürü-

tülen kampanyaya İnsan Hakları Derneği ve Çağdaş Hukukçular Derneği gibi kurumların da yeni aktörler olarak dahil olmaları, tarafımızdan ilave açıklamalar yapılmasını zorunlu kılmıştır.

Cansel Malatyalı'nın İşten Çıkarılışı

Eski personelimiz Cansel Malatyalı, "4,5 yıl boyunca büyük bir özveriyle çalıştığım işimden; keyfi nedenlerle ve 3 kez uydurma bahanelerle savunmam alınarak işten çıkarıldım." diye başlayan ve "Bir Sabah Uyandığınızda, İMO İşinize El Koymuşsa; Bu Bir Afettir. Her Türlü Direnme Hakkı Serbesttir!" şeklinde biten bazı bildirimler yayınlamakta ve kendince "direnme" hakkını da kullanmaktadır.

Bilindiği gibi Odamız tüzel kişiliğe haiz bir kurumdur. Oda merkezi ve birimlerimiz için Genel Kurullar tarafından belirlenen kadrolara atama yapma, işe eleman alma yetkisi ve takdiri Yönetim Kurullarına aittir. Ancak bu yetki sınırsız ve sorumsuz değildir. Yönetim Kurulları, hizmetlisinden Genel Sekreterine kadar tüm kadroların yapması gereken işleri yapıp yapmadığından, ayrıca iş ilişkilerinin düzen ve uyumundan sorumludur.

Cansel Malatyalı da 20 Haziran 2007 tarihinde "Hizmetli" kadrosuyla Odamızda işe başlamış ve kendisinden sadece kadrosunun gereği olan işleri yapması beklenmiştir. Ancak Cansel Malatyalı, işyeri ve iş düzeni, idari sorumluları, hatta kendisine referans olan yöneticileri değişmemiş olmasına rağmen, kendisinden beklenen işlerin yapılmasında sürekli sorunlar çıkarır olmuştur.

İşe başlamasından 1,5 yıl sonra, yani işten çıkarılmasından 3 yıl önce, 26 Aralık 2008 tarihinde "son dönemlerde genel ofis temizliğine dikkat edilmediği, WC'lerde sarf malzemesi eksiklerinin takip edilmediği ve gerekli hijyen koşullarının sağlanmadığı, yönetim katında günlük yapılması gereken işlerin düzenli yapılmadığı, çöplerin düzenli toplanmadığı görülmektedir. Sözlü olarak da uyarılmanıza rağmen bu görevlerinizi yerine getirmemekte ısrarcı olduğunuz gözlenmiştir."denmek kaydıyla Cansel Malatyalı'dan ilk savunması istenmiştir.

Daha sonra Odamız bir temizlik firmasıyla anlaşmış, dolayısıyla Cansel Malatyalı'nın yapması gereken temizlik işleri de firma personeli tarafından yapılmaya başlamıştır. Bu durum 31 Mart 2011 tarihine kadar devam etmiş, firmanın sözleşmesi bittikten sonra Ofis Temizlik Programı hazırlanarak hizmetli kadrosuna bildirilmiştir. Ancak 20 Temmuz 2011 tarihinde, temizlik işlerine yeniden başladıktan 3,5 ay sonra, işten çıkarılmasından 6 ay önce, bahsi geçen Temizlik Programındaki görevlerini yerine getirmemesi nedeniyle yeniden savunması istenmiştir.

Sonrasında 6 Aralık 2011 tarihinde benzer sebepler ve çalışma düzenine karşı uyumsuzluğu nedeniyle yeniden savunması istenmiş, ancak uyumsuzlukta ve işleri yapmamakta ısrarcı davranışları sonucu, 2 Ocak 2012 tarihinde tekrar savunması alınmış ve 12 Ocak 2012 tarihinde iş akdi fesh edilmiştir.

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı gibi, Cansel Malatyalı'nın İMO'daki çalışma süreci "Bir Sabah Uyandığında" son bulmamış, kendi tabiriyle "özveriyle" çalıştığı 4,5 yılın 3 yılı, sayısız sözlü uyarıların yanı sıra yazılı savunmalar ile geçmiştir.

Cansel Malatyalı Odaya alınış gerekçesi olmasına rağmen Odanın ihtiyaç duyduğu temizlik hizmetlerini vermekten sürekli olarak kaçınmış ve yaptığı işten utanırcasına işine saygı duymamıştır. Buna karşın Oda Yöneticileri yani kendisine istihdam yaratan kişiler, Cansel Malatyalı'yı işinden çıkarmamak için fazlasıyla çaba sarf etmiş ancak başarılı olamamıştır. Cansel Malatyalı'nın iş akdinin feshedilmesiyle birlikte kıdem, ihbar tazminatları ve diğer alacakları hemen ödenmiştir.

Cansel Malatyalı ve çevresindeki siyasi gruplar, işten çıkarılmasıyla ilgili olarak çarpıttıkları gerçeklerin yanına, gerekçe olarak gösterilen "performans yetersizliği" tabirini de eklemeye çalışmaktadır. Oysaki İnşaat Mühendisleri Odası yollarını ayırmak zorunda kaldığı her personelinin haklarını kendisinden daha çok gözetmeye çalışmıştır. Bu nedendir ki iş akdini feshettiği bir çalışanın kişilik haklarına özen göstermek uğruna, yani "sürekli olarak geçimsizlik, disiplinsizlik, görevden kaçma, ihmal, vb." gerekçeler yazmak yerine, siyasi spekülasyona maruz kalabileceğini düşünmeksizin hukuki bir terim olan "performans yetersizliği"ni kullanmıştır. Keza kendisinin açmış olduğu Davada da işten çıkarılma gerekçeleri ve süreçleri yukarıda açıkladı-

ğımız çerçevede fakat daha detaylı bir şekilde anlatılmaktadır.

Cansel Malatyalı ve çevresindekilerin mücadelesi!

Cansel Malatyalı işten çıkarılmasının akabinde tüm haklarını aldıktan yaklaşık 20 gün sonra Odamız önünde “işe geri alınma talebiyle” oturma eylemine başlamıştır. Bu güne kadar da işe iade talebini “hak arama mücadelesi” olarak tanıtmaktadır.

Oysa ki İMO, 341 çalışanından biri olan Cansel Malatyalı'nın da hiçbir hakkını gasp etmemiş, örgütlenme hakkını engellememiş, hatta teşvik etmiştir. Bu nedenledir ki İMO, kişisel sorunları yüzünden işten çıkarmak zorunda kaldığı bir personelini, her türlü siyasi manipulasyona rağmen, yeniden işe almayı uygun görmemiştir.

Ancak süreç içerisinde, Odamızın maruz kaldığı siyasi saldırılara karşı duyarlı davranan bazı iyi niyetli kişilerin 6 ay boyunca farklı farklı alternatiflerle yapmış olduğu, başka kurumlar içerisinde işe yerleştirme teklifleri Cansel Malatyalı tarafından ya doğrudan yada işi yokuşa sürmek yoluyla reddedilmiştir. Bu durum bile başlı başına, Cansel Malatyalı ve çevresindeki grupların sorunun devamlılığını ve tırmandırılmasını hedeflediğini göstermektedir.

Cansel Malatyalı ve çevresindekilerinin 6 aydır sürdürmekte olduğu oturma eylemi, meşru ve masumane bir eylem olmanın çok ötesine taşmıştır.

İnşaat Mühendisleri Odasının Genel Kurulu 35 yıl sonra yeniden provokatif müdahalelere maruz kalmış ve arbedeler yaşanmıştır.

Tarihinde ilk defa TMMOB Genel Kurulu “Faşist İMO!.., Faşist TMMOB !..” sloganlarına şahit olmuştur.

“Grevli Toplu Sözleşme İstiyoruz” diyerek 23 Mayıs'ta on binleri Ankara'daki meydanlara toplayan KESK'in kürsüsü eylem esnasında işgal edilmeye çalışılmıştır.

Ankara'daki 1 Mayıs mitingi kürsüsü bu amaç uğruna işgal edilmiştir.

6 ay boyunca çeşitli tavır ve satışlarla İMO yöneticileri ve çalışanları taciz edilmiş, sayısız defa hakaret ve iftira içeren yazı ve bildirimler yayınlanmış, bilindik ihbar ve teşhir yöntemleriyle yöneticiler hedef haline getirilmiştir.

İMO, yaşanan bu sürece büyük bir sabır ile tahammül göstermiştir. Ancak 1 Ağustos tarihinde sabahın saat 7'sinde binamıza karşı yapılan saldırı tahammül sınırlarımızın çok üstündedir. Gene 35 yıl sonra yeniden yaşanan böylesi bir fiziki şiddet ve saldırı karşısında elbette ki Savcılık ve Emniyet nezdinde girişimlerde bulunulmuştur.

Yapılan saldırı geniş kesimler tarafından da kınanmasına rağmen, bazı kurum ve çevreler bu olaya övgüler yağdırmakta, durumun vahametini gizlemek uğruna olayı basit bir pankart asma eylemi gibi göstermekte, kavramların içini boşaltarak demokratik mücadele değerlerini ayaklar altına almaktadır. Bu da yetmiyormuş gibi saldırıyı kınayan çevrelere dahi dil uzatılmaktadır.

Emek sermaye çelişmesini ve sınıf mücadelesini İnşaat Mühendisleri Odasının kapısının önünde arayanların ideolojik yeterliliklerini ve politik tutarlılıklarını sorgulamıyoruz. Hakaret ve tehdit içermediği sürece saçmada olsa her düşünceyi hoşgörü ile karşılarız.

Ancak İHD ve ÇHD birim yöneticilerinin 6 ay sonra sahneye çıkıp kulaktan dolma bilgilerle, İnşaat Mühendisleri Odası ve yöneticilerine yönelik iftira ve hakaret içeren metinlere imza atmalarını, daha doğrusu kişisel güdülerini kurumlarına mal etmeye çalışmalarını anlamış değiliz. Daha da önemlisi merkez yöneticilerinin dikkatlerini çekmeye çalışmamıza rağmen, birimlerinin saldırgan tutumlarına göz yumması kabul edilebilir bir durum değildir.

İnşaat Mühendisleri Odası, hiçbir hal ve koşulda kurumsal kimliğini yıpratma amaçlı kampanyaya dönüştürülen bu saldırılara prim vermeyecektir.

Konuya ilişkin son söz için, Cansel Malatyalı'nında üyesi olduğu Tez-Koop-İş Sendikasının Basına ve Kamuoyuna yapmış olduğu 21 Nisan 2012 tarihli açıklamasının yeterli olduğunu düşünüyoruz.

“...TMMOB’a bağlı İnşaat Mühendisleri Odası’nda 4,5 yıldır çalışırken “performans yetersizliği” gerekçesiyle işten çıkarılan üyemiz Cansel Malatyalı’nın işe iadesi talebiyle iki aydır İMO önünde oturma eylemi yapmaktayız.

Sendikal disiplin içerisinde başlatmış ve sürdürmüş olduğumuz eylemin bugün gelinen aşamasında, üyemiz Cansel Malatyalı Sendikal kararlara uymakta zafiyet göstermiş ve bu zafiyet de işe iade talebiyle yaptığımız eylemi amaç ve ekseninden uzaklaştırmıştır. Cansel Malatyalı’nın gerek örgütsel zafiyeti gerekse Sendikamız ve üyelerimizin taşıdığı hassasiyete ortak olmaması nedeniyle oturma eylemini Tez-Koop-İş Sendikası olarak bugün itibarıyla sonlandırıyoruz...”

Her yeni güne yeni ölümlerle uyanmak istemiyoruz

7 Eylül 2012

Geçtiğimiz gün Afyon’da askeri bölge içerisindeki cephanelikte meydana gelen patlamada 25 gencimiz hayatını kaybetmiştir. Yaşamını yitiren, gençlerimizin ailelerine baş sağlığı dileklerini iletıyor, acılarını yürekten paylaşıyor, yaralılara acil şifalar diliyoruz.

Hayatlarının baharında ölüm ile tanışan gençlerimizin ardından yapılan resmi açıklamalar ise içler acısıdır. Patlamanın üzerinden saatler geçtikten sonra yapılan ilk açıklamalarda, yaşanan bu elim olaya basit bir kaza görüntüsü verilmiş, halkımız bu durumun olağan karşılanması gerektiği yönünde ikna edilmeye çalışılmıştır.

Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu tarafından yapılan “Hindistan ve Pakistan’da da sıkça yaşanıyor” açıklamasının ise kabul edilmesi mümkün değildir. Ülkemizi yöneten akılların her vaka sonrası aynı minvalde yaptığı açıklamalar onların gözünde insan hayatının hiçbir kıymetinin olmadığını gözler önüne sermektedir. İçeriğinin vahameti bir yana son derece gayri insani bulduğumuz bu açıklamayı reddediyor ve şiddetle kınıyoruz.

Afyon’da 25 gencecik canı aramızdan ayıran patlamadaki karanlık perde acilen kaldırılmalı, olayın sorumlularından hesap sorulmalı, siyasi sorumluluğu olanlar da beklentileri karşılayarak ve derhal istifa etmelidir.

12 Eylül 1980 darbesinin 32. yılında...

12 Eylül 2012

Askeri darbeler seceresi son derece kabarık olan ülkemiz 1980 yılının 12 Eylül sabahına cuntanın ayak sesleriyle uyandı. Elbette hiçbir toplumsal olay bir gecede aniden vuku bulamazdı. Daha da gerilere götürmek mümkün olsa da, 1 Mayıs 1977’de Taksim meydanını kana bulayan katliamla birlikte askeri darbeye giden yolun taşları döşenmeye başlandı. 1978 yılının Aralık ayında tarihe “Maraş Katliamı” olarak geçen linç kampanyası, darbeden birkaç ay önce bu kez Çorum’da uygulamaya konuldu.

12 Eylül darbesi tüm halkımızın toplumsal hafızasına travmatik olaylarla kazındı ve adeta bir toplumsal travmaya dönüştü. İşkenceler, gözaltılar, idamlar, kayıplar neredeyse her eve uğradı ve korku tüm topluma egemen kılındı. 12 Eylül askeri darbesi yalnızca insanlık dışı uygulamalara imza atmadı. Türkiye toplumu 12 Eylül darbesi ile bir toplumsal dönüşüm projesinin nesnesi haline getirildi. Ondan; kolay yönlendirilebilir olması, düşünmemesi, sorgulamaması istendi...

12 Eylül darbesinin neoliberalizm ile ilgisi aşikârdı. 24 Ocak kararları Türkiye’nin neo-liberal politikalarla yeniden düzenlenmesinin yasal zeminini oluşturdu. 24 Ocak kararları ile açılan

yolda Türkiye neoliberal ekonomi modeli doğrultusunda yönetilmeye başlandı.

Bugün;

- Kamusal ve sosyal tüm haklar tasfiye ediliyorsa,
- Güvencesizlik her kademedede yaygınlaştırılıyor, çalışma koşulları emekçi sınıflar aleyhine her geçen gün daha da ağırlaştırılıyor,
- Her karış kent toprağının, suyun ve orman arazilerinin hızla metalaştırılması yönlü bir kalkınma modeli izleniyor ve bu da toplu iş cinayetlerine ve ciddi ekolojik tahribatlara neden oluyorsa, aynı zamanda bir toplum mühendisliği projesi olan 12 Eylül'ün sonlandığını söylemek mümkün görünmemektedir.

Darbenin 32. Yıldönümü olan bugün de; öğrencilerden, doktorlara, avukatlardan gazetecilere tüm toplum anti-demokratik uygulamalarla baskı altına alınmaya çalışılıyorsa, darbe döneminde ordu, şimdi ise sivil iktidarca "hukuk askıya alınıyor" ve "keyfiyet" egemen kılınıyorsa, 12 Eylül darbesi tarihe gömülmemiş aksine başka aktörlerce geliştirilerek devam ettiriliyor demektir.

Bu nedenle, dün olduğu gibi bugün de 12 Eylül darbesi ve anlayışına karşı durmak, demokrasi ve barış şiarını yükselterek toplumsal umudun adresi olmak sorumluluklarımız arasındadır.

Kamuoyuna duyurulur

18 Ekim 2012

Eski Oda çalışanımız Cansel Malatyalı, iş akdinin feshedildiği 31 Ocak 2012 tarihinden kısa bir süre sonra Oda hizmet binamızın önünde oturma eylemine başlamıştır.

Oturma eylemi son bir aydır açlık grevi şeklinde devam etmektedir.

Eylem kısa sürede, TMMOB içinde politik iddiaya sahip bir grubun denetim ve yönlendiriciliğine geçmiş, bu tarihten sonra, TMMOB ve İMO örgütlülüğüne karşı asla kabul edilemeyecek bir tutum geliştirilmiş, örgütümüz hak etmediği suçlamalara maruz bırakılmıştır.

Açlık grevinin Cansel Malatyalı'nın hayatını tehdit edecek boyuta varması nedeniyle, Oda Yönetim Kurulumuz durum değerlendirmesi yaparak şu karara varmıştır:

Malatyalı'nın iş akdinin feshedilme gerekçeleri kurumumuz açısından hâlâ geçerliliğini korumaktadır. Örgütümüzü töhmet altında bırakan yaklaşımları, yöneticilerimize ve çalışanlarımıza karşı yapılan fiili saldırıları, İMO ve TMMOB genel kurullarında yaşanan kargaşaları, merkez binamıza saldırılarak yönetim katının tahrip edilmesini, Oda çalışmalarının militan bir grubun baskısıyla kilitlenmiş olması gerçeğini yok saymamız, yaşanmamış kabul etmemiz mümkün değildir.

Yaklaşık 8 aydır kapımızın önünde gerçekleşen bu eylem, hiçbir şekilde haklı, meşru ve masumane değildir.

Ancak bir insanın sağlığı yukarıda ifade edilen gerçeklerin önüne geçmiştir.

Yönetim Kurulumuz bu metin aracılığıyla Cansel Malatyalı'ya işine geri dönmesi çağrısında bulunmaktadır.

Hizmet binamız önündeki çadırın 20 Ekim Cumartesi sabahına kadar kaldırılması kaydıyla Cansel Malatyalı, 22 Ekim Pazartesi günü Odamızda daha önce çalışmakta olduğu kadrosunda işe başlayabilir.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

oldu. Ülkemizin tüm kentleri adeta, Van ili özelinde jeolojik etüt çalışmaları tamamlanmaksızın inşaatlara başlayan ve hatta birçok inşaatını tamamlayan TOKİ'nin insafına terk edildi.

Bu gerçekler, siyasi iktidara mesaj, kamuoyuna uyarı, bizlere ise sorumluluk bildirmektedir.

Van depremlerinin birinci yıldönümünde, mesleki ve toplumsal sorumluluğumuz gereği, kentsel dönüşüm sürecini "oy kaybetme pahasına uygulayacağını" ifade eden iktidara sesleniyoruz: Deprem tehdidiyle kentsel dönüşüm projelerini meşrulaştırmaktan vazgeçin. Olası depremlerin yol açacağı yıkım önlenmek isteniyorsanız, kentsel planlama ve uygulama süreçleri başlatın, dönüşüm alanlarını, sosyolojik ve çevresel değişkenleri ve bu bölgelerde yaşayanların ihtiyaçları göz önüne alarak belirleyin, rant yaratacak uygulamalardan kaçının ve kamu yararı ilkesinden ayrılmayın. Mühendislik mesleğini itibarsızlaştıracak ve meslek örgütlerini güçsüzleştirecek uygulamalardan vazgeçin.

Tahammülsüzlüğü anlamakta zorlanıyoruz

31 Ekim 2012

Cumhuriyet'in 89. Yıldönümü dolayısıyla başta Ankara olmak üzere yurdun değişik kentlerinde gerçekleştirilmek istenen alternatif etkinliklere karşı siyasi iktidar tahammülsüz bir tavır sergilemiş; Valilikler tarafından 'resmi kutlamalar' dışındaki etkinliklere izin verilmeyeceği kamuoyuna duyurulmuş, aksi davrananlara karşı kolluk güçlerinin devreye gireceği belirtilerek, günler öncesinden gerginlik tırmandırılmıştır.

Nitekim Ankara Ulus'ta bulunan birinci Meclis önünde toplanarak, Anıtkabir'e yürümek isteyen binlerce yurttaş polisin gaz bombalı, sulu müdahalesine maruz kalmış, her zaman olduğu gibi polis, ellerinde sadece dövizleri ve bayrakları bulunan insanlara karşı orantısız güç kullanmış, kadınlar, yaşlılar, çocuklar ve gençlerden oluşan kalabalık zor kullanılarak dağıtılmak istenmiştir.

Sonuç ortadadır; hükümetin ve kolluk güçlerinin bu tavrı en çıplak haliyle kameralara yansımış, kamuoyunda ciddi bir tepki açığa çıkmış, dış basın yayın organları bile, Cumhuriyet kutlamalarına polisin saldırmamasını hayretle karşılamıştır. Bu saldırı ne ilktir, ne yazık ki ne de son olacaktır. Çünkü siyasi iktidar, her türlü muhalif harekete, her türlü demokratik hak arayışına, kendi egemenlik ilişkisi dışındaki her türlü etkinliğe karşı tahammülsüz davranmaktadır.

Demokratik toplumlarda, hak arayışı engellenemez bir kazanım olarak hem toplumsal meşruiyete hem de yasal dayanağa sahiptir. Ülkemizin bu noktadan hayli uzak bulunduğunu üzümlere belirtmek durumundayız. Demokrasimizin sorunlarından nasıl kurtulacağına dair tartışmaları bir tarafa bırakalım, son yıllarda askeri darbe dönemlerini bile aratmayacak uygulamalara tanık olduğumuzu görmekteyiz. Türkiye, düşüncenin suç sayıldığı, düşüncüyü açıklamanın ağır ceza ile karşılaştığı, uzun tutukluluk sürelerinin cezalandırmaya döndüğü, öğrencilerin, gazetecilerin hapse atıldığı bir ülke haline gelmiştir.

29 Ekim kutlamalarına getirilen yasak ve polisin uyguladığı şiddet nedeniyle, sorunu çözmek doğrultusunda girişimde bulunan Cumhurbaşkanına karşı Başbakanın medya önünde takındığı eleştirel tavır, geleceğe dönük kaygılarımızı arttırmıştır. Başbakanın vatandaşlarına karşı beslediği hasmane tutumu ve tahammülsüzlüğü anlamakta zorlandığımızı ve bu yaklaşımı protesto ettiğimizi duyuruyoruz.

Ülkemizin demokrasi sicili kötü, sabıkası kabarıktır. Dün öğrencilere, memurlara, işçilere, farklı düşünen kesimlere uygulanan şiddet, bugün Cumhuriyeti kutlamak isteyenlere yönelmiştir. Anlaşılan o ki şiddetin sonu gelmeyecektir.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak hatırlatmak isteriz ki, halkına şiddet uygulayan hiçbir iktidar kalıcı olmamıştır.

Kürt sorunu kendi demokratik mecrasında çözülmelidir

31 Ekim 2012

Belki de son söylenmesi gereken ilk başta ifade edilmelidir. Gerçekten de, hiçbir neden, hiçbir gerekçe, hiçbir talep insan hayatından daha değerli değildir.

Bir süredir, ülke cezaevlerinde yaşanan açlık grevi, 50. güne gelip dayanmış, ölümün kahredici havası solunmaya başlamıştır. Bu nedenle, İnşaat Mühendisleri Odası olarak, insana, insan hayatına verdiğimiz önemden hareketle, açlık grevinin, aslında çaresizliğin, çözüm yolunun açılmayacak derecede kilitlenmiş olmasının bir sonucu olarak gündeme geldiğini, bu durumda bile, insanın "ölümü seçmesinin" kabul edilemez görüldüğünü belirtmek istiyoruz.

Yüzlerce tutuklunun ve mahkûmun başlattığı ve 50. gününü tamamlayan açlık grevi, biliniyor ki, Kürt sorunu merkezlidir; talepler, anadilde eğitim, anadilde savunma hakkı gibi, bu sorunun alt başlıklarından bazılarını oluşturmaktadır.

Sorunun çözüm adresi cezaevi ve yöntemi de açlık grevi değildir. Sorun kendi demokratik mecrasında çözülmelidir. Kürt sorununun çözümü için kendisine rol düşen aktörler bellidir; parlamento bu konu ile ilgili inisiyatifini ele almalıdır. Taraflar ortadadır; muhataplar hemen her zeminde karşı karşıya gelmektedir.

Son 30 yılda 50 bin insanımızın ölümüne yol açan çatışma ortamını nihayete erdirerek, barışın ve kardeşliğin tesisini sağlamak, eşit, özgür bir toplumsal hayatın inşa edilmesi doğrultusunda ilk adımı atmamak parlamentonun muktedir olduğu bir konudur. Parlamento çalışmalarına meşruiyet sağlayarak rahatlatılacak olan toplumsal mutabakat ise, kardeşlik duygularından beslenecektir.

Barışı hangi gerekçelerle istiyorsak, genç insanların ölümü hangi duygularla canımızı acıtıyorsa, cezaevlerinde devam eden açlık grevlerine aynı hassasiyetle yaklaşıyoruz.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak hem çağrımız hem de görüşlerimiz açıktır: İnsanların ölmesini istemiyoruz, siyasi iktidarın talepleri duymazdan gelmesini kabul edemiyoruz, sorunun şiddetle çözümünde ısrarcı olanları anlamıyoruz. Sorunun demokratik düzlemde çözümü için daha neyin beklendiğini merak ediyoruz. Siyasi iktidar sözcülerinin konu ile ilgili söylemini rahatsız edici buluyoruz. 800 insanı açlık grevine taşıyan nedenlerin görmezden gelinmesini, Başbakan'da ifadesini bulan sert, uzlaşmadan uzak, aşağılayıcı, diyalog kanallarını kapatan dilin, bırakalım çözümü, sorunun daha da derinleşmesine yol açacağını görüyor ve bu dilin terk edilmesi gerektiğine inanıyoruz. 1999'un son aylarında cezaevlerinde yaşanan ve onlarca insanın ölümüne yol açan olayları hatırlatıyor ve ne yazık ki günkü iktidar sahiplerinin "hayata dönüş operasyonu" yaklaşımına sahip olmalarından kaygılanıyoruz. Vakit çok geç olmadan, telafi edilmesi mümkün olmayan sonuçlar açığa çıkmadan kamuoyunun hareket geçmesini talep ediyoruz.

Bitirirken soruyoruz: 50 bin insanımızın ölmesi yetmedi mi? Kürt sorununun çözümü için daha ne kadar insanın ölmesi gerekiyor!

“Büyükşehir Yasası”nın sacayağı: Hak gaspı, otoriterlik, partizanlık

8 Kasım 2012

“Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” TBMM Genel Kurulu’na getirildi. AKP’nin Meclisteki mutlak çoğunluğu düşünüldüğünde tasarının kanunlaşması şaşırtıcı olmayacak.

Tasarıyla, mevcut 16 büyükşehir belediyesine yenileri eklenerek sayı 29’a çıkartılıyor; büyükşehir belediyelerinin yetki alanı ise ilin mülki sınırına kadar genişletiliyor. Tasarı kanunlaşır, il mülki sınırları içerisinde kalan beldelerin hukuki varlığı sona erecek, belediyeler kapatılacak, beldeler ve köyler ilçe belediyelerinin mahallesi haline getirilecek. 29 il özel idaresinin, 1591 belde belediyesinin ve yaklaşık 17 bin köyün hukuki varlığı sona erecek. Tüzel kişiliklerine son verilecek olan il özel idareleri, belde belediyeleri ve köyler kamu hizmetini büyükşehir vasıtasıyla alacak. Tasarının dikkat çeken yönlerinden biri de, varlığına son verilen tüzel kişiliklerin sınırlarında yaşayan vatandaşların, yerel seçimlerde büyükşehir belediye başkanlığı ve belediye meclisi için oy verecek olması.

Siyasi iktidar, ‘kamu hizmetlerinde verimlilik yaratılması hedefleniyor’ gerekçesiyle tasarının kamuoyu nezdinde meşruluğunu sağlamaya çalışıyor. En ücra köşedeki köyün bile büyükşehir belediyesinin olanaklarından ve hizmetinden yararlanacağı yanılısamayı yaratılarak, tasfiye edilen bölgelerdeki vatandaşların desteği alınmak isteniyor.

Siyasi iktidar nasıl ki, “bürokrasinin azaltılması” hedefiyle meslek odalarının gelir kaynaklarını ortadan kaldırırsa, aynı şekilde, “kamu hizmetlerinin verimliliğinin sağlanması” gerekçesini hareket noktası aldığı anlaşılıyor.

Tasarının içinde, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Merkezleri’nin kurulması gibi işleyişi, yetkileri, uygulanma esaslarının muğlâka olduğu teknik-hukuki ayrıntılar, imar affı, afet çalışmaları, tarım, vergi muafiyeti, bütçe düzenlemeleri, tasfiye edilen kurum çalışanlarının özlük hakları ve çalışma esasları spesifik konular yer alıyor almasına ancak ayrıntılara girmeden yaklaşımımızı hak gaspı, otoriterlik ve partizanlık sacayağına oturan girişimin, hizmet “rüşveti” ile kamuoyu desteği sağlanıyor şeklinde özetleyebiliriz.

Tasarıyla ilgili en gerçekçi ve bizce en manidar açıklamayı Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Özhaseki yaptı. “Büyükşehir pastasını büyütmeyi” hedefliyoruz diyen Haseki aslında tasarının asıl olarak neyi amaçladığını ifade etmiş oldu. Buradaki kritik soru, siyasi iktidarın, pastanın büyütülmesiyle ortaya çıkacak değeri, kentlilerin kullanımı için mi değerlendireceği yoksa sermaye gruplarına mı sunacağıdır ki, bu noktada Hükümetin sicilinin hayli bozuk olduğu bilinmektedir.

Pasta büyüyecek; yeşil alanlar, su havzaları, meralar, kamuya ait araziler büyükşehir belediyelerinin tasarrufu altına girecek, bu bölgeler kentsel dönüşüm projelerinin uygulama alanları olarak değerlendirilecektir. Kamuoyunda “kentsel dönüşüm yasası” olarak bilinen düzenlemenin bu noktada merkezi idarenin elini rahatlatan hükümler içerdiği unutulmamalıdır.

Hangi alanların, hangi yapıların kentsel dönüşüme tabi tutulacağına ilişkin karar yetkisinin merkezi idarenin elinde olması şeklinde ifadesini bulan otoriter ve anti demokratik yaklaşım, bu tasarıda da kendini göstermiş, köylerde ve beldelerde yaşayan halkın görüşüne başvurulmadan yönetsel kurumların tasfiye kararı alınmıştır.

Bu tasarı hakları gasp etmektedir. Çünkü; köy ve beldelerin yıllardır ellerinde bulundurduğu yetkilerle, belde belediyelerinde çalışanların kazanılmış hakları gasp edilecektir.

Bu tasarı otoriterdir, anti demokratiktir. Çünkü; "ben yaptım oldu" anlayışıyla hazırlanmış, ne vatandaşların, ne siyasi partilerin, ne üniversitelerin, ne bilim insanlarının ne de meslek odalarının görüşü alınmıştır.

Bu tasarı partizanca bir anlayışa sahiptir. Çünkü; köy ve beldelerde yaşayanlar büyükşehir belediye seçimlerinde oy kullanacak, yerel seçimlerin özelliğinden kaynaklı nedenlerle, vatandaşlar, merkezi idare ile uyumlu yönde oy kullanacak ve siyasi iktidar, büyükşehirlerde güç kazanacaktır.

İnşaat Mühendisleri Odası, Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'na itiraz etmektedir. Kentlerimiz sağlıklı yapılaşma, çarpık kentleşme girdabındayken, kentler alt ve üst yapı sorunlarının yarattığı sıkıntılarla boğuşurken, ulaşımdan kirliliğe, mevcut sorunlar kentleri her gün biraz daha yaşanılabilir olmaktan uzaklaştırırken, katılımcılıktan, şeffaflıktan nasibini almamış, yerinden yönetim ilkesini ortadan kaldıran özelliği ile kentlerimize yeni sorunlu alanlar katmaktan, yağma ve talan alanlarını çoğaltmaktan başka bir amaca hizmet etmeyecek tasarının geri çekilmesini talep ediyoruz.

Samsun kazası: İhmal, denetimsizlik, taşeronlaşma

23 Kasım 2012

Eti Bakır'ın, Samsun işletmesinde 22 Kasım 2012 tarihinde, 300 ton ağırlığındaki amonyak tank kapağının çökmesi sonucu ilk belirlemelere göre dokuz işçi yaşamını yitirirken 16 kişi de yaralandı. Düşen kapağı kaldırma çalışmaları henüz tamamlanmadı. Bu nedenle kaygılı bekleme devam ediyor. İnşaat Mühendisleri Odası olarak, kazada yakınlarını ölen ailelere baş sağlığı diliyor ve sabır diliyoruz.

Kamuoyuna yansıyan ilk bilgilere göre kaza, her zaman olduğu gibi, denetim zafiyetine, kuralsızlığa, ihmale ve taşeronlaşmaya işaret ediyor. Kazanın hemen sonrasında sorumluluğun kime ait olduğuna dair başlayan tartışma ise taşeronlaşmanın, iş güvenliği konusunun başat sorunlarından biri olduğunu ve olmaya da devam edeceğini gösteriyor.

Samsun kazasına ilişkin ayrıntılı bilgiler, kapağın düşme nedenleri ile ilgili teknik raporlar elbette önümüzdeki günlerde kamuoyuna yansiyacaktır. Ancak sorun, kazanın neden olduğundan ziyade, bir

daha olmamasının sağlanmasıdır; ne yazık ki ülkemizin bu konudaki sicili hayli kabarıktır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliğine ilişkin mevzuatın ihtiyacı karşılamadığı, denetim zafiyetinin kazaların başlıca nedenleri arasında yer aldığı, taşeronlaşmadan kaynaklanan sorumsuzluk konusunun pek çok olumsuzluğun müsebbibi olduğu hemen her platformda dile getirilmekte, ancak sonuç alınamamaktadır.

Yaşadığımız her bir facia, ülkemizin, dünya ölçeğinde iş kazaları listesinin üst sıralarında yer almasının dayanaksız olmadığını göstermektedir.

Ülkemizdeki iş kazalarının önü bir türlü alınamamakta, sağlıklı ve güvenli iş ortamı bir türlü yaratılamamaktadır. Açık ki bunun başlıca nedeni, son yıllara damgasını vuran özelleştirmeler, denetim sisteminin kamusal özelliğinin törpülenmesi, yatırımcı ve denetimci kamu kuruluşlarının yetki alanlarının daraltılması, kamuda çalışan teknik personelin sayısının, kamusal alanın daraltılmasına paralel olarak azaltılmasıdır. Bu nedenler çalışma yaşamındaki yapısal sorunlara, siyasi iktidarın ekonomik-politik tercihlerine işaret etmektedir.

Tam da bu noktada, "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu"nun piyasacı bir akılla hazırlandığına dair eleştirilerle beraber, geçen yıl Adana'da meydana gelen baraj kazasının da aynı şirketin adıyla karşılaştığımızı hatırlatıp, sorunun kaynağına ve çözümünün hangi düzlemde aranacağına dair işaret edebiliriz.

Sorun yapısalığa, mevzuata, denetim zafiyetine değil de bireysel hatalara ve takdir-i ilahiye havale edildiği sürece, üzülmeye ifade etmeliyiz ki, iş kazalarının ardı arkası kesilmeyecek, yaşanan her facia, kaybettiğimiz her can canımızı acıtmaya devam edecektir. Kazaların son olmasına dönük talep ise temenni olmaktan öte geçemeyecektir.

Kadına şiddete hayır!

24 Kasım 2012

25 Kasım 1960'ta, Dominik Cumhuriyeti'ndeki diktatörlüğe karşı mücadele veren Mirabel kardeşlerin, tecavüz edilip işkenceyle katledilişlerinin ardından, bu üç kadın, kadına karşı şiddetle mücadelenin sembolü olmuş ve 25 Kasım tarihi, Birleşmiş Milletler tarafından "Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması için Uluslararası Mücadele Günü" olarak karar altına alınıp ilan edilmiştir.

25 Kasım, toplumsal cinsiyet eşitsizliğine, cinsiyet ayrımcılığına, ataerkil kapitalist sisteme, toplumsal ve aile içi fiziksel, psikolojik, ekonomik ve cinsel her tür şiddete, savaflara, militarizme, ırkçılığa, kadınları ve haklarını yok sayan sistemlere karşı mücadele günüdür.

Hemen hemen her gün, ülkemizin ve dünyanın her yerinden kadın cinayet haberleri gelmektedir. Kayıtsız, güvencesiz çalıştırılan, esnek ve ucuz iş gücü olarak görülen ve hayatı babaya veya kocaya bağımlı kılınan kadınların, en temel insan hakkı olan 'yaşam hakkı' da ellerinden alınmaktadır.

Katili değil, kadının ölmeyi hak edip etmediğini sorgulayan ve namus kavramı üzerinden tahrik indirimlerine giden bir hukuk sistemiyle karşı karşıyayız. Cinayetleri meşru kılıp namusu kadın bedeni üzerinden tanımlayan toplumsal bakış açısı ve medyanın cinayetleri konu ederken kullandığı cinsiyetçi dil de göstermektedir ki, kadın cinayetleri münferit değil sistematiktir ve iktidar tarafından "desteklenmektedir".

Güçlü olanın, kontrol mekanizması olarak kullandığı şiddet; din, dil, ırk, eğitim, sosyoekonomik düzey, cinsiyet, erişkin-çocuk ayrımı gözetmeksizin bütün kadınları etkilemektedir. Eğitimli olmak ve ekonomik bağımsızlığı elinde bulundurmamak ne yazık ki şiddete maruz kalmamak anlamına gelmemektedir. En yakın örnek, ekonomik özgürlüğü olan ve savcılığa tehdit aldığına dair şikâyette de bulunan fakat öldürülmekten kurtulamayan TMMOB üyesi Peyzaj mimarı Hülya Yolcubağ'dır. Kaldı ki kadın inşaat mühendisleri de çalışma yaşamında ve özel hayatlarında benzer uygulamalara maruz kalmaktadır.

Kadına yönelik şiddetle mücadele hükümetin temel görevlerindedir. Türkiye, "Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi"ne imza atan ülkeler arasındadır. Buna rağmen ülkemizde her gün üç kadının öldürülmesi, 2002 ile 2009 yılları arasında kadın cinayetlerinde yüzde 1400 artış görülmesi iktidarın bu konudaki tutumunu, duyarsızlığını göstermektedir.

Biz İnşaat Mühendisleri Odası olarak, kadınlara yönelik şiddetin hiç bir gerekçesinin olmayacağını düşünüyor, her türlü şiddetle mücadele edeceğimizi duyuruyoruz.

1948 Karayolu Programından, 2012 köprü ve otoyolların özelleştirilmesine Türkiye'nin değişen tercihi

24 Aralık 2012

Ülkemizin bütünlüklü ve sürdürülebilir ulaşım programı yoktur. Hem şehirlerarası ulaşımında hem de kent içi ulaşımında özellikle günü kurtarmaya dönük düzenlemelere yapılmakta, lokal çözümler üretilmekte, sorunların çözümü değil yok sayılması ya da ötelenmesi amaçlanmaktadır.

Türkiye Cumhuriyetinin ilk yıllarında, Cumhuriyetin çağdaşlaşma hedefine ve dönemin sosyo-ekonomik ihtiyaçlarına dayanarak uygulanan programlı kalkınma modelleri bağlamında gerçekleştirilen kara ve demir yolu atılımları dışarıda tutulursa, ulaşım hiçbir zaman bir program dahilinde ele alınmamış, ulaşım yatırımlarına kapitalizmin ruhuna ve ihtiyaçlarına uygun düzenlemeler yön vermiştir. Hava ve deniz ulaşımına hemen her dönem "üvey evlat" muamelesi yapılması, "anayurdun demirağlarla örülmesinden" sonra, demir yolu ulaşımının kaderine terk edilmesi, son yıllarda görülen "hızlı tren" yatırımları, duble yollar ve otobanların yapımına hız verilmesi, hava ulaşımında özel şirketlerin devreye alınması ve THY'nin özelleştirilmesi uluslararası sermayeye eklenme sürecinin gereği olarak gündeme getirilmiştir.

25 Mayıs 2010 tarihinde yayımlanan "6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun" ile birlikte başlayan ve geçtiğimiz günlerde köprü ve otoyolların özelleştirmesinin gerçekleştirilmesiyle tamamlanan süreç de bu kapsamda değerlendirilmelidir. Kaldı ki İnşaat Mühendisleri Odası, o yıllarda yapılan değişikliğe dikkat çekerek, köprü ve otoyolların, üzerindeki tüm varlıkların işletmesi ile birlikte özelleştirilmesi için düğmeye basıldığını ifade ederek kamusal sorumluluğu gereği kamuoyunu uyarmıştı.

Mevcut duruma bakıldığında; Türkiye'nin karayolu ulaşımı ağırlıklı bir ülke olduğu görülecektir. Ülkemizde yük taşımacılığının yüzde 90'ı ve yolcu taşımacılığının yüzde 95'i karayolu üzerinden yapılmaktadır. 2010 yılının ilk aylarında karayolları ağının 2 bin 100 km'sinin otoyol, 31 bin 271 km'sinin devlet yolu ve 30 bin 948 km'sinin il yolu olduğu, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün yatırım

kalemleri incelendiğinde ise 2009 yılında 2 milyar 457 milyon 115 lira, 2010 yılında ise 3 milyar 73 milyon lira harcama yapıldığı anlaşılabacaktır.

2009 ve 2010 yıllarında gerçekleştirilen yatırım harcamalarının toplamı yaklaşık 5,5 milyar liradır. Bu rakam, geçtiğimiz günlerde tamamlanan köprü ve otoyolların özelleştirilme bedeline neredeyse eşit; köprü ve otoyollar, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün iki yıllık yatırım harcamaları kadar bir bedelle elden çıkartılmıştır. Yaklaşık 7, 7,5 yılda kendini amorti edecek ve ondan sonraki 14-15 sene ise kar hanesine yazılacak bir yatırım yapmıştır sermaye grupları. Bu bilanço, kamunun uğratıldığı zararın boyutlarını anlaşılır kılmaktadır. Köprü ve otoyolların özelleştirilmesi sadece bugünü değil, önümüzdeki 25 seneyi ipotek altına alacaktır.

Hemen bütün özelleştirmelerde kamu zarara uğramakta, sermaye gruplarının yüksek kâr beklentisi özelleştirmeyi mümkün kılmaktadır. Aksi durumda özelleştirme gerçekleşmemekte, ulusal/uluslararası sermaye grupları yüksek kâr beklentisi yoksa özelleştirme işine girmekten imtina etmektedir.

Bilindiği gibi, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün sorumlulu-

ğunda bulunan, yapım, bakım, onarım ve işletmesini üstlenerek gelir elde ettiği, "Edirne-İstanbul-Ankara Otoyolu", "Pozantı-Tarsus-Mersin Otoyolu", "Tarsus-Adana-Gaziantep Otoyolu", "Toprakkale-İskenderun Otoyolu", "Gaziantep-Şanlıurfa Otoyolu", "İzmir-Çeşme Otoyolu", "İzmir-Aydın Otoyolu", "İzmir ve Ankara Otoyolu", "Boğaziçi Köprüsü", "Fatih Sultan Mehmet Köprüsü ve Çevre Otoyolu", bunlar üzerindeki hizmet tesisleri, bakım ve işletme tesisleri, ücret toplama merkezleri ve diğer mal ve hizmet üretim birimleri ile varlıklarını işletme hakkı Ülker, Koç, UEM'den oluşan ortaklığa 25 yıllığına satılmıştır. Ortaklığın, özelleştirme bedeli olarak 5 milyar 750 milyon dolar ödemeyi taahhüt ettiği kamuoyuna yansımıştır.

Şimdi ülke kamuoyu, özelleştirmenin mali yapısı ile ilgili tartışma yürütmekte, kar-zarar hesabı yapılmakta, en fazla sekiz yılda amorti edilecek bir bedelle satılmış olmasını bir yandan anlamaya çalışmakta, bir yandan da tepki göstermektedir.

Özelleştirmelerin kâr getiren işletmeler için gerçekleştirildiği gerçeğinin, özelleştirilen mevcut köprü ve otoyolların kamuya sağladığı ekonomik girdi akla getirildiğinde, son derece çarpıcı olduğu görülecektir.

Özelleştirme yaklaşık 5,7 milyar dolara gerçekleştirilmiştir. Resmi açıklamalara göre, adı geçen köprü ve otoyolların, örneğin 2012'nin ilk 11 ayında kamuya sağladığı ekonomik girdinin 740 milyon lira olduğu, dolayısıyla, zaman içerisinde yeni geçiş noktaları oluşturulmaz, geçiş ücretlerine zam yapılmaz, gişelerden geçen araç sayısında artış

olmazsa bile, yaklaşık 7 yılda kendini amorti edecek ve geriye kalan 18 yılda elde edilecek gelir ise ortaklığın kar hanesine yazılacaktır.

Kaldı ki, özelleştirilen köprü ve otoyollarda, son on yılda elde edilen kâr yaklaşık 4,5 milyar dolar olmuş, on yılda gelir artış oranı ise yüzde 250'yi bulmuştur. Aynı zaman içerisinde adı geçen noktalardan geçiş yapan araç sayısında son on yılda yüzde 76 oranında artış kaydedilmiştir.

Bütün bu rakam, oran ve verilerin okuması şudur: Gelir getiren bir kamu işletmesi daha elden çıkartılmış ve ulusal/uluslararası sermaye gruplarına peşkeş çekilmiştir.

Dikkat edilmesi gereken bir başka nokta ise yaklaşık dokuz bin taşeron, altı bini memur ve kalanı kamu işçisi olan toplam 16 binden fazla çalışanın akıbetinin ne olacağı belli değildir. Özelleştirmelerin kamu yatırımlarının peşkeş çekilmesiyle sınırlı kalmadığı, aynı zamanda işsizlik ve güvencesizliği de beraberinde getirdiği gerçeği, kamuoyunun dikkatini özelleştirilen işletmelere çevirmesini zorunlu kılmaktadır.

"Yap-Sat Yönetmeliği" Yayınlandı!

24 Aralık 2012

Bilindiği gibi, "6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun", 16 Mayıs 2012 tarihinde yayımlandı. Kanunun yayımlanmasını takiben, 4 Ağustos 2012'de ise Uygulama Yönetmeliği çıkartıldı. Aradan kısa bir süre geçmesine rağmen, Uygulama Yönetmeliği'nde değişikliğe gidildi ve Yönetmeliğin son hali 15 Aralık 2012'de Resmi Gazete'de yayımlandı. Böylelikle, kamuoyunda "kentsel dönüşüm yasası" olarak bilinen düzenlenmenin

nasıl uygulanacağı açığa çıkmış oldu.

Uygulama Yönetmeliğinin özüne dair eleştiri, görüş ve önerilere geçmeden, kentsel dönüşümün adeta “yap-boz tahtasına” çevrildiği, bunun da yasama ve uygulama esaslarını oluşturma sürecinin titizliği ilkesiyle çeliştiği vurgulanmalıdır. Anlaşılan o ki siyasi iktidar, uygulamanın ayrıntılarını oluşturmadan kanun yapmış ve uygulamaya başlamıştır. Dört ay süreyle, iki farklı Uygulama Yönetmeliğinin hazırlanmasının başka bir izahının yapılması mümkün değildir.

Uygulama Yönetmeliği incelendiğinde; kentsel dönüşüm gibi sosyal-toplumsal açıdan önem taşıyan projelerin uygulanmasında, sosyal yaranın kapatılması bir yana, yeni mağduriyetler oluşacağı, yerel idarelerin inisiyatifinin azaltılacağı, meslek odalarının devre dışı tutulduğu, TOKİ'nin adeta bir “yap-satçı” şirket gibi davranmasının kolaylaşacağı anlaşılmaktadır.

Bu nedenle Uygulama Yönetmeliğini, bir yönüyle kentsel dönüşüm sürecini düzenleyen değil, TOKİ'nin elini rahatlatan, ayrıcalığını pekiştiren bir metin olarak değerlendirmek yerinde olacaktır.

TOKİ'ye inanılmaz ayrıcalık

Yeni Yönetmeliğin tanımlar başlıklı 3. Maddesi ile “ilgili kurum” adı altında yeni bir tanım getirilmiş, eski Yönetmelikte, “idare” tanımı içerisinde yer alan TOKİ, yeni Yönetmelikte “ilgili kurum” tanımı içerisine alınmıştır.

Eski Yönetmelikte, “Taşınmaz maliklerine konut ve işyeri verilmesi” başlıklı 12. Maddede tüm tasarruflar idareye verilmişken, yeni Yönetmeliğin “Uygulama alanındaki taşınmaz maliklerinin hakları ve tapuya tescil işlemleri” başlıklı 13. Maddesi ile bu tasarruf ilgili kuruma, dolayısıyla TOKİ'ye devredilmiştir.

Bununla yetinmeyen Yönetmelik, ilgili kuruma, yani TOKİ'ye “Uygulama alanındaki taşınmaz maliklerini yapılacak anlaşmalar çerçevesinde proje ortağı yapmak suretiyle, kat veya hasılat karşılığı inşaat yapma veya yaptırma” yetkisi vermiştir. Verilen bu yetkiyle, TOKİ'nin “yap-satçılığı” tescil edilmekte, aynı zamanda da, Yönetmeliğin amacı dayanaksız bırakılmaktadır.

Meslektaş ile meslek Odası arasındaki bağ koparılmak isteniyor

Aynı şekilde, yeni Yönetmelikte, “Lisanslı kurum ve kuruluşlarda riskli yapı tespitinde görev alacak mühendislerin, Bakanlıkça açılacak eğitim programlarına katılmaları zorunludur.” denilmek suretiyle, mühendislerin bağlı olduğu meslek odalarının asli görevleri olan meslek içi eğitim, Odalardan alınarak bakanlığa verilmiştir. Bu durum, 644 sayılı KHK ile meslek Odalarından alınarak bakanlığa verilen yetkilerin uygulamaya alınmasıdır.

“Riskli yapı tespit raporunun hazırlanmasında görev alacak mühendislerin ilgili meslek odalarına üyeliklerinin devam ediyor olması ve mesleklerinde fiilen en az beş yıl çalışmış olmaları” şeklindeki kriterler, yeni Yönetmelikte de korunmuştur. Ancak, “Beş yıllık çalışma süresinin en az üç yılını inşaat mühendisleri için proje hazırlanması veya incelenmesi konularında, jeoloji ve jeofizik mühendisleri için ise jeolojik-jeoteknik etütlerde fiilen görev yapmak şeklinde olması şarttır” ibaresi ise yeni Yönetmelikte çıkartılarak, riskli yapıların tespitinde görev alacak mühendislerin uzmanlığı, deneyimi ve liyakati göz ardı edilmiştir.

Yeni Yönetmeliğin 6. Maddesinin 2. Fıkrasında, riskli yapı tespit raporunun hazırlanmasında görev alacak mühendislerin Oda üyeliklerinin devam ettiğinin ve en az beş yıllık iş deneyimine sahip olduklarının belgelenmesinin gerektiği belirtilmiş ve ancak lisans başvurusunda bu belgelerden başka herhangi bir belge istenmeyeceği” özellikle vurgulanmıştır. Bu vurgunun amacı bellidir: Meslektaş ile Meslek Odası arasındaki bağın koparılması doğrultusundaki politikalar sürdürülecektir.

İktidar emretti; ODTÜ'ye linç kampanyası başladı

27 Aralık 2012

Bilindiği gibi, 18 Aralık 2012 tarihinde Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın ODTÜ'ye yaptığı ziyaret sırasında istenmeyen olaylar cereyan etmiş, polisin demokratik tepkilerini göstermek amacıyla biraraya gelen öğrencilere saldırması sonucunda yaralananlar olmuş, hem olaylar sırasında hem de devam eden günlerde polis adeta "cadı avını" aratmayan operasyonlar düzenlemiş, öğrenciler evlerine düzenlenen baskınlarla gözaltına alınıp mahkemeye sevk edilmiş, hatta öğrenciler "terör örgütü üyeliği" suçlamasına maruz bırakılmıştır.

Yaşanan olaylarla ilgili yapılan değerlendirmeler, siyasi iktidar sözcülerinin açıklamaları, bazı üniversitelerin konuyla ilgili yaklaşımları, YÖK'ün gelişmelere karşı tutumu ve medya kuruluşlarında yer alan yorumlar demokrasinin turnusolü işlevi görmüş, aynı zamanda da bir demokrasi ayıbı olarak tarihteki yerini almıştır.

Olaylarla ilgili ODTÜ Rektörlüğü'nden yapılan ve olayları polisin çıkardığı doğrultusundaki açıklama, nasıl demokrasi örneği sayılacak özellikler içeriyorsa, "polisi tebrik ediyorum" diyerek polis şiddetini meşrulaştıran Başbakanın, YÖK'ü soruşturma açmaya çağırarak üniversite üzerinde kurulan vesayet ilişkisini açığa çıkaran Milli Eğitim Bakanının, siyasi iktidarın emriyle ODTÜ'yü ve aslında demokrasiyi linç girişimine destek veren üniversite rektörlerinin açıklamaları da, tahammülsüzlüğü, antidemokratik tutumu, linç kültürünü resmetmektedir.

Bilimi, özgür düşüncüyü, özerk üniversiteyi, demokratik kabulleri savunması ve koruması gereken üniversitelerin, siyasi iktidarın ve bazı medya kuruluşlarının yönlendirmesiyle, ODTÜ Rektörlüğü'nün demokratik tavrına, öğrenciler tarafından gösterilen demokratik tepkiye gösterdikleri eleştirel tutum bir "ibret vesikası" olarak görülmelidir.

ODTÜ olayları göstermiştir ki, siyasi iktidarın kendi yargısını, kendi medyasını, kendi üniversitesini yaratma doğrultusunda başlattığı sürecin somut sonuçlarıyla karşı karşıya bulunuyoruz. Ülke tarihinin hiçbir döneminde, polis şiddetini kınayan açıklama yapan bir üniversite yönetimi, başka üniversite yönetimleri tarafından kınanmamış ve yine hiçbir siyasi iktidar döneminde öğrencilerin sergilediği demokratik tepki, diğer üniversite yönetimleri tarafından mahkûm edilmeye çalışılmamıştır. Askeri darbe dönemlerinde bile üniversite yönetimlerinin bir başka üniversiteye ve öğrencilere karşı bu derecede hasmane yaklaşım sergilediği görülmemiştir. Bugün görülüyor olmasının nedenini, örneği ancak Nazi Almanya'sında görülen parti-devlet-toplum sacayağına oturtulan modelde aramak gerekmektedir ki, üniversitelerin bu modele uyum sağlama yarışı içine girmesi, kaygı uyandırmaktadır.

Demokratik toplum, demokratik üniversite bağlamında oluşan evrensel normlar, bir başbakanın üniversiteyi şu ya da bu nedenle ziyaret edebilmesinin ve nedeni ne olursa olsun üniversite öğrencileri tarafından protesto edilebilmesinin demokrasinin gereği olarak kabul edilmesini öngörmektedir.

Ancak ne yazık ki, bizzat Başbakanın ve Başbakanın linç kampanyasına katılan üniversite yönetimlerinin yaptığı değerlendirmelerden anlaşılıyor ki, demokratik hassasiyetler ve demokratik kabuller iktidar çevrelerinin toplumsal ve politik algısı arasında yer almamaktadır. Başbakanın tavır ve sözlerinde cisimleşen algı, vatandaşların tebaa olarak görüldüğü, 'tek adam diktası' hedefinin belirleyici olduğu, haksızlığa ve adaletsizliğe karşı tepki gösterilmesinin yasaklandığı ya da şiddetle bastırıldığı, üniversitelerin bilimin değil siyasi iktidarın emrinde bulunduğu bir modelle işaret etmektedir.

Siyasi iktidarın aykırı tek bir sese, muhalif kesimlere, iktidarın politik yaklaşımıyla örtüşmeyen üniversite yönetimlerine, iktidarın kürsüsü olmayan medyaya tahammülü yoktur; ODTÜ'de yaşanan ve sonrasında başlayan tartışmaların izahı budur.

Ancak asla unutulmamalıdır ki, ne özerk-demokratik üniversite talebinden vazgeçilecek, ne demokratik öğrenci muhalefeti etkisini kaybedecek ne de ODTÜ ve ODTÜ'lüler yalnızlaştırılabilecektir; Türkiye tarihi bunun tanığıdır.

TOKİ'ye bir ayrıcalık daha!

7 Ocak 2013

Bakanlar Kurulu'nun 1 Ocak 2013 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 24 Aralık 2012 tarih ve 2012/4116 sayılı kararı ile TOKİ'yle çalışan yüklenici firmalara bir ayrıcalık daha tanınmış oldu. Konutta KDV oranlarına yeni bir düzenleme getiren karar, inşaat sektöründeki durağanlığı artıracak, ikinci el konut fiyatlarını yükseltecek ve dolayısıyla alt ve orta gelir grubunun ev sahibi olma hayalini zora sokacak özellikler içermektedir.

Daha önceki düzenlemede, "Türkiye genelinde net büyüklüğü 150 metrekarenin altında olan konutlarda %1, 150 metrekare ve üzerindeki konutlarda ise %18 KDV oranı" uygulanırken, yeni kararlar, Büyükşehirlerde arsa birim metrekare vergi değeri 500 TL ile 1000 TL arasında olan konutlar için % 8, 1000 TL ve üzerinde olan konutlar için ise % 18 KDV oranı uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Bakanlar Kurulu kararının bir istisnası bulunuyor ki bu istisna, konut üretimi yapan firmalar arasında haksız rekabete yol açmakla kalmamakta, kentsel dönüşüm projeleri çerçevesinde TOKİ'den iş alan yüklenici firmalara KDV yükü getirmeyerek, ev alacak vatandaşları TOKİ ve TOKİ'yle çalışan firmalara mahkûm etmektedir.

Konut fiyatlarına doğrudan yansiyacak yeni KDV oranlarının, "Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun" kapsamındaki rezerv yapı alanlarında, riskli alan olarak belirlenen yerlerde ve riskli yapılarda uygulanmayacak olması, aynı parsel içinde, hatta komşu adalarda üretilen konutların satış fiyatları arasında kayda değer bir farkın oluşmasına yol açacaktır.

Siyasi iktidarın yapı üretim sürecine bütünlüklü bir program çerçevesinde yaklaştığı açıktır. Büyükşehir Belediye Kanunu ile büyükşehir sayısı çoğaltılmış,

neredeyse eş zamanlı olarak "Kentsel dönüşüm" yasası çıkartılmış ve ardından kentsel dönüşüm projelerini cazip hale getirmek için KDV oranları düzenlenmiştir.

Ruhsatlarını 2013 yılında ruhsat alacak olan konutlar için uygulamaya konulan yüksek KDV oranı ister istemez vatandaşları ikinci el konuta yönlendirecek ve ikinci el konutların fiyatı arz-talep ilişkisi gereği yükselecektir.

Kuruluş amacı olan sosyal konut yapımının çok ötesine geçerek lüks konut üretiminden arsa alım satımına kadar neredeyse her alanda faaliyet gösteren TOKİ'nin "Afet Riski Altındaki Alanlar Hakkındaki Kanun" ile birlikte görülmemiş yetkilerle donatıldığı bilinmektedir. Bir kamu kuruluşu olarak TOKİ, hem kamu olanaklarından yararlanarak hem de vergiden muaf tutularak pek çok imtiyaza sahip kılınmıştır. Sektörün ayrıcalıklı dev "kamu şirketi" haline getirilen TOKİ, KDV imtiyazıyla gücüne güç katacak, sektör dengelerini altüst edecek, sektör bileşenlerinin mağduriyetine yol açacaktır.

12 Eylülcülerin bile aklına gelmemişti

Meslek Odaları ile üniversitenin bağı koparılmak isteniyor

24 Ocak 2013

Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanan Yükseköğretim Yasa Tasarısı Taslağı kamuoyuna açıklandı. Yeni Taslakla ilgili ayrı bir web sitesinin yayınına başlayan YÖK Başkanı Gökhan Çetinsaya, yasa çalışmasının iki yıllık bir döneme yayıldığını, çalıştaylar, panellerle katılımcılığa açık tutulduğunu ve nihayetinde taslağın tamamlanarak Milli Eğitim Bakanlığına gönderildiğini belirtti.

Dikkat çekilmesi gereken ilk konu budur. Yasa Tasarısında meslek odalarıyla ilgili hükümler olmasına rağmen, TMMOB ve bağlı Odalarından görüş alınmamıştır. Katılımcılığın nasıl ve hangi kıstaslar esasıyla uygulandığı, muhataplarının kim olduğu, farklı görüş ve düşüncede olan kişi veya kurumlardan görüş alınıp alınmadığı muğlaktır. Öğretim üyelerinin meslek odalarında görev almasını zorlaştıran bir madde bulunmasına ve bu madde yazılırken meslek odalarından görüş alınmamasına bakacak olursak, YÖK başkanı Çetinsaya'nın katılımcılık vurgusunun dayanaksız olduğu anlaşılacaktır.

Kamuoyunun dikkatine sunmak istediğimiz bir başka nokta, 12 Eylül döneminin simge kurumlarından olan ve dönemin ideolojik-politik tercihlerini yansıtan YÖK'ün, yeni yasa tasarısında da yasakçı, yasaklayıcı yaklaşımının varlığını sürdürüyor olmasıdır ki, bu noktada, yeni yasa yapımcılarının, bırakalım üniversiteyi özgürleştirmeyi, öğretim üyelerini yeni yasaklarla cendere altında tutmayı amaçladığı görülmektedir. Kaldı ki, 1983 tarihli YÖK Yasası'nda bu yasaklama yer almamaktadır.

Tam da bu noktada, meslek odaları ile öğretim üyelerinin ilişkisini koparma ve öğretim üyelerinin meslek odalarının yetkili kurullarında görev almasını engelleme niyetinin yeni olmadığını hatırlatmak isteriz. YÖK, 17 Kasım 2008 tarihinde bir genelge yayımlayarak, öğretim üyelerinin meslek odalarında görev almasına yasak getirmiş, TMMOB'nin 2009 yılı Ocak ayında başvurusu üzerine Danıştay 8. Dairesi, 17 Mart 2010 tarihli kararıyla genelgeyi iptal etmişti.

YÖK, TMMOB'nin Genelge hakkındaki başvurusundan sonra, 2547 sayılı Yasada 30 Ocak 2010 tarihinde değişiklik yapmış ve ilgili maddeyi "Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile dernek ve vakıfların yönetim ve denetim organlarında görev yapanlar bakımından ayrıca bir görevlendirme kararı aranmaz. Ancak bu görevler, öğretim elemanının bu kanunundan kaynaklanan mesaisini aksatmayacak şekilde yürütülür." şeklinde değiştirerek, öğretim üyelerini bu konuda rahatlatmıştı.

YÖK, 2008 yılında yayımladığı Genelgeyle yapamadığını, bugün kanunla yapmak istemekte, adeta 2010'un rövanşına hazırlanmaktadır.

Bu vurgu ve hatırlatmadan sonra, yeni YÖK Yasa Tasarısı Taslağının ilgili maddesine dikkat çekebiliriz. Yasa Taslağının 66. Maddesinin 8. Bendi şöyle düzenlenmiştir: "Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının yönetim ve denetim organlarında görev üstlenen öğretim üyeleri kurumlarından aylıksız izinli sayılırlar."

Bu maddenin neyi hedeflediğini anlamak zor değildir. Öğretim üyeleri ile meslek odalarının

bağını kesmek, meslek odalarının üniversiteden kuramsal bazda aldığı desteği zayıflatmak, üniversitenin meslek odaları vasıtasıyla mesleki uygulamalarla ve uygulama alanlarındaki gerçek sorunlarla ilişkisini kopartmak, öğretim üyelerini baskı altında tutmak istenmektedir.

Açıktır YÖK bir taşla iki kuş vuracaktır ki aslında zarar görenin mesleki nitelik olduğu görülmemektedir.

Öğretim üyelerinin, kamu niteliğindeki meslek kuruluşlarının yetkili kurullarında görev alması YÖK'ü neden rahatsız etmektedir? Meslek odalarının Anayasa'daki tanımı açık ve nettir; meslek odaları yasayla kurulmuştur; toplumsal yararı gözetilen, meslektaşlarının hak ve çıkarlarını savunan, bilimsel etkinlikler düzenleyen kurumlardır.

Önemli bir ayrıntı da şudur: Örneğin İMO Yönetim, Denetleme ve Onur Kurulu üyeleri ücret almamakta, gönüllülük esasıyla çalışmaktadır.

Üniversitedeki mesai, görevin getirdiği sorumluluklar dışında kalan zamanın nasıl ve ne şekilde değerlendirileceğine dair karar YÖK'ün değil, bizzat öğretim üyelerindedir. Öğretim üyeleri mesleki örgütlenmelerde gönüllülük temelinde yer almaktadır.

"Birey özgürlüğü" bağlamında ele alınacak bir hakkı dahi tartışıyor noktaya kadar gerilemek, aslında demokrasimizin ve özgür üniversite yaratma hedefinin aynı derecede gerilediğine delalettir.

Köprü ve Otoyollar özelleştirmesine tepki göstermekle bir kez daha haklı çıktık ama

Özelleştirme sadece "kâr-zarar" hesabı değildir

5 Şubat 2013

Bir televizyon kanalında sohbet programına katılan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, 'otoyol ve köprülerin özelleştirme ihalesinde çıkan rakamı beğenmediklerini ve tekrar masaya yatıracakları' mealinde bir açıklama yaptı. Başbakan Erdoğan bu açıklamasıyla, bizlerin haklılığını teyit etti.

Tarafımızdan 24 Aralık 2012 tarihinde yapılan basın açıklamasında, köprü ve otoyolların özelleştirilmesine tepki gösterilmiş, kamunun zarara uğratıldığı ifade edilmişti. Açıklamada, özelleştirme bedeli, özelleştirilen yatırımın taşınmaz değeri ve işletme gelirleri göz önüne alındığında, kamusal bir değer olan köprü ve otoyolların yok pahasına elden çıkarıldığına dikkat çekilmişti. .

Yönetim Kurulumuz, 25 yıllığına ve 5,7 milyar dolara özelleştirilen köprü ve otoyolların, yıllık kârının yaklaşık 800 milyon lira olduğu, yeni gişe açmadan, araç sayısında herhangi bir artış olmadan yaklaşık yedi yılda özelleştirme bedelinin amorti edileceği gerçeğini kamuoyuyla paylaşmış, ayrıca özelleştirmelerin ekonomik-sosyal-insani sonuçlarına değinmişti.

Anlaşılan o ki, Başbakan köprü ve otoyolların yok pahasına elde çıkarılmasına kamuoyunda açığa çıkan tepkiyi görmezden gelemedi.

Ancak ifade edilmelidir ki, özelleştirme sadece bir "kar-zarar" hesabı değildir. Özelleştirme bir ekonomik-politik tercihtir ve odak noktasında kamunun yatırım ve hizmet sektöründen elini çekmesi, sosyal devlet uygulamalarından uzaklaşması yer almaktadır. Özelleştirme tartışmasının sınırları, ekonomiye olduğu kadar sosyal, siyasal, kültürel konulara kadar uzanmakta, kamusal kaynaklarla yaratılan değerlerin, kamunun, yani toplumun kazanımı olduğu gerçeği unutulmaktadır.

Unutulmaması gereken önemli bir nokta da, özelleştirmelerin iş güvencesini yok ettiği, işsizlikle sonuçlandığıdır ki, Başbakan'ın açıklamasında, köprü ve otoyolların özelleştirilmesiyle 20 bine yakın çalışanın akıbetinin ne olacağı konusuna değinilmemiştir.

Türkiye'nin önünde tek bir tercih bulunmaktadır: Özelleştirme tercihi terk edilmeli, kamu yatırımları verimli çalıştırılmalı, elde edilecek gelir, toplumsal refah için kullanılmalı, şimdide kadar özelleştirilen kurumlar zaman kaybedilmeden yeniden kamuya kazandırılmalıdır.

Çaycuma köprü kazasında yaşamını yitirenlerin yakınlarına bir acı daha

İçişleri Bakanlığı sorumlular hakkında soruşturma izni vermedi

7 Şubat 2013

Hatırlanacağı üzere, geçtiğimiz yıl Nisan ayında ZonguldakÇaycuma'da Filyos Çayı üzerinde bulunan köprünün çökmesi sonucunda 15 insan hayatını kaybetmiş, hayatını kaybedenlerden beşi hariç diğerlerinin cenazesine ulaşılmış, olay sonrası bölgeye ulaşan İMO heyeti, kazayla ilgili ayrıntılı bir rapor hazırlayarak kamuoyuyla paylaşmıştı.

Köprü faciasıyla birlikte kamuoyunun dikkati, eski köprülere ve dere yatağında inşa edilen yapılara çevrildi; İMO Raporu'nda bu yönde vurgular yer aldı. Kaza ile ilgili Çaycuma Cumhuriyet Başsavcılığı'nın yürüttüğü soruşturma kapsamında İstanbul Teknik Üniversitesi'nden de rapor istenmiş, iki raporda da aynı hususlara temas edilmiş, her iki raporda da facianın, köprü ayaklarındaki oyulmayı önleyen bariyerin fonksiyonunu kaybetmesiyle köprü ayaklarında oyulma yaşanmasından kaynaklandığı belirtilmişti.

İMO raporundakazayla ilgili bir başka sorun gündeme taşınmış, Karayolları, Çaycuma Belediyesi gibi konunun muhatabı olan kurumlar arasındaki koordinasyonsuzluğun altı çizilmişti.

İşin ilginç noktası,1951 yılında yapımı tamamlanarak hizmete giren köprünün 2010'da onarımının yapılmış olmasıydı ki, onarım Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmiş ve Çaycuma Belediyesi'ne teslim edilmişti. Belediyenin bu "teslimatı" yalanlamasıyla birlikte, idari sorumluluk tartışması yaşanmış, köprünün bir nehir yapısı olması nedeniyle DSİ de olası sorumlular arasında sayılmış, "sorumlu tespit çalışmasının" sınırı daha da genişletilmiş nehrin debisine ilişkin verilerve HES firmaları da listeye eklenmişti. DSİ, "debinin limit içi olduğunu" ifade ederek sorumlu listesine dâhil edilmesini kabul etmemişti. Sonuçta tüm kurumlar bir şekilde konunun kendileriyle ilgisinin olmadığını ifade etmiş, ihmali üstlenmek bir yana ülkeye özgü yetki karmaşası yaratılarak, sorumluluktan kurtulma gayretkeşliği sergilenmişti.

Pek çok doğal afette olduğu gibi, olan yine ölene, yakınlarını kaybedenlere, ekonomik zarara uğrayanlara oldu; meslek odaları ve üniversiteler rapor hazırlayıp kamuoyuyla paylaşmak dışında biçare bırakıldı.

Facianın vahim bir tablo ortaya koyması yetmezmiş gibi yürütülen soruşturma kapsamında ve bilirkışı raporu uyarınca sorumluluğu olduğu iddia edilen kurumlar dokunulmazlık zırhına alındı. Çaycuma Cumhuriyet Savcılığı'nın Karayolları Kastamonu Bölge Müdürlüğü ve DSİ 232. Şube Müdürlüğü için soruşturma talebi Kastamonu Valiliğince "olayda herhangi bir kusurları bulunmadığı gerekçesiyle reddedildi, yakınlarını kaybedenlerin Bölge İdare Mahkemesine başvurması sonucunda ise söz konusu kurumların adli takibini gerektirecek bir durum olmadığına hükmedildi. Kamu idaresi, köprünün yıkılmasına neden olan taşkına değil, soruşturmaya bariyer oluşturarak, insan hayatına verdiği değeri gösterdi. Sorumluları koruma kalkanının sadece Valilikle sınırlı olmadığı basına yansıyan haberlerle anlaşıldı. İçişleri Bakanlığı, Çaycuma Belediye Başkanı ve Fen İşleri Müdür Vekili için açılacak soruşturmaya izin vermedi. İçişleri Bakanlığı, köprünün kar yağması, havaların ani ısınması, yağmur yağmasıyla gibi etkilerle oluşan "tabii afet" nedeniyle köprünün yıkıldığını belirterek, belediyenin kusursuz olduğuna hükmetti. İçişleri Bakanlığı bu "hükmüyle" Türkiye'nin bir kez daha "tabii afetler" ve "takdir-i ilahi" ölümler ve sorumsuz sorumlular ülkesi olduğunu açığa çıkardı.

Açık ki, tüm normal dışı doğa olaylarını tarif etmesi için üretilmiş “tabii afet” kavramını, kamu idaresinin sorumluluğunu gölgelemek amacıyla öne çıkarmak, “takdir-i ilahi” demenin başka bir formudur. Mühendislik ürünleri sadece yolunda giden ve pek sakin doğa koşullarına mukavim olmakla sorumlu değildir. Aksine doğlafetlere mukavemet etmek mühendisliğin olmazsa olmazıdır. İçişleri Bakanlığı’nın “hükmü”, uygulamalı bilimlere saldırıdır; mühendisliği önemsizleştirmenin bir başka yolunu tarif etmektedir. “Tabii afette” evlerimiz, köprülerimiz, okullarımız yıkılacaksa ki yıkılıyor, mühendisliğe gerek var mı sorusunun meşruluğu sağlanmak istenmektedir.

Kamuoyunun dikkatini çekmek isteriz: Yapım, onarım, bakım ve sorumluluk alma noktasında karşımızda duran koordinasyonsuzluk ve iptidai yaklaşım yerini,örgütlü ve organize bir şekilde sorumluları korumaya ve olayın üstünü kapatmaya bırakmıştır. Hukuk ve kamu vicdanı karşısında bu kararın ne anlama geldiği ayrı bir konudur ancak asıl sorun, acılı insanlara bu kararın nasıl izah edilebileceğidir.

Sıra demiryolu taşımacılığına geldi

Özelleştirme dur-durak bilmiyor

8 Mart 2013

“Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleşmesi Hakkında Kanun Tasarısı” 6 Mart 2013 tarihinde Meclis gündemine geldi. AKP hükümeti tarafından hazırlanan yasa tasarısının, olası birkaç küçük değişiklik dışında, AKP grubunun oylarıyla yasalaşması bekleniyor. Tasarı yasalaşırsa, bir kamu kurumu olan TCDD’nin yetki ve sorumlulukları daraltılacak, TCDD A.Ş. adını alarak kamusal özelliği ortadan kaldırılacak, kamu eliyle sürdürülen demiryolu işletmeciliği özelleştirilecek.

Bilindiği gibi; Anadolu coğrafyasında ilk demiryolu 1856’da bir İngiliz şirketine tanınan imtiyazla İzmir-Aydın arasında inşa edilmiş, o tarihten sonra başka yabancı şirketler de demiryolu yatırımları gerçekleştirmiş,

24 Mayıs 1924 tarihinde ise çıkartılan 506 sayılı Kanun’la mevcut hatlar millileştirilmiştir. Aynı Kanun kapsamında kurulan Anadolu-Bağdat Demiryolları Müdüriyeti Umumiyesi, 1953 yılında kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları’nın öncülüdür.

Türkiye Cumhuriyeti’nin millileştirmeyle başladığı demiryolu ulaşım atağı, “ülkenin demirrağlarla örülmesi” hedefiyle farklı bir kulvara evrilmiş ve değişik ekonomik-sosyal etkenlerin devreye girmesiyle demiryolu taşımacılığı, ihmal edilerek günümüze kadar ulaşmıştır. Bugün TCDD ve demiryolu taşımacılığı özelleştirilme arifesindedir. Türkiye demiryolu taşımacılığını millileştiren bir ülkeyken, özelleştiren bir ülke durumuna geçmiştir.

Elbette “Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleşmesi Hakkında Kanun Tasarısı” ile ilgili değerlendirmelerimiz olacaktır ancak asıl dikkat çekmek istediğimiz konu, özelleştirmede sırasının TCDD’ye ve demiryolu taşımacılığına gelmiş olması, özelleştirmelerin dur-durak bilmemesidir.

Tasarı; Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü’nün demiryolu altyapı işletmecisi olarak yapılandırılmasını, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Taşımacılık Anonim Şirketi adıyla demiryolu tren işletmecisi olarak bir şirket kurulmasını, kamu tüzel kişileri ile ticaret siciline kayıtlı anonim şirketlerin demiryolu altyapısı inşa etmesini ve demiryolu altyapı işletmeciliği ve demiryolu tren işletmeciliği yapmasını öngörmektedir ki, bu hükümlerin okuması, demiryolu ulaşımının artık piyasa ilişkilerinin bir unsuru haline getirileceğidir.

Tasarıda, özel şirketlerin kendi demiryolu ağını inşa edebileceği, kendilerine ve/veya başka şirketlere ait demiryolu altyapısı üzerinde demiryolu altyapı işletmecisi olabileceği, mevcut demiryolu ağı üzerinde tren işletmecisi olabileceğini, kendilerine ait veya tasarruflarındaki demiryolu altyapısının kullanım ücretlerini kendilerinin belirleyeceği, özel şirketler tarafından inşa edilecek demiryolu için gereken kamu-laştırmanın devlet tarafından yapılacağı ancak bedelinin ilgili şirketten tahsil edileceği ve bunun karşılığında taşınmazların ve üzerindeki varlıkların 49 yıllığına bedelsiz olarak şirkete devredileceği şeklinde hükümler yer almaktadır. Tasarıda ayrıca, halen TCDD bünyesinde çalışanların emekliliğe teşvik edileceği belirtilmektedir ki bu hüküm, özelleştirmenin çalışanlar açısından işsizlik anlamına geldiği ve sosyal sorunlara yol açtığı iddiasını dayanaklı kılmaktadır.

Erkek egemen kültüre, gericiliğe ve neoliberalizme karşı mücadele günü: 8 Mart

8 Mart 2013

8 Mart 1857'de ABD'nin New York kentinde çalışma koşullarının iyileştirilmesi amacıyla 40 bin kadın işçinin greve gitmesi hangi gerçekliğe işaret ediyorsa, 2013 8 Mart'ında, şiddete uğrayan, eve hapsedilmek istenen, iş yaşamından koparılmaya çalışılan, esnek ve düşük ücretle çalışmak durumunda bırakılan, üç çocuk doğurması için zorlanan, evde, işte, sokakta tacize uğrayan, namus cinayetine kurban edilen ülkemiz kadınının ortaya koyduğu direnç ülkemize özgü bir başka gerçekliği ifade etmekle kalmıyor aynı zamanda çözümün emarelerini taşıyor.

1857'de eşit işe eşit ücret talebiyle yürüyüşe geçenlere ateş açılmış ve çoğu kadın 129 insan yaşamını yitirmişse, son 10 yılda kadın cinayetlerinin yüzde 1400 artması aynı vahamete işaret etmektedir.

Kadim çağlardan günümüze kadının toplum içindeki yeri ne yazık ki bir bütün olarak vahimdir; toplumların gelişmişlik düzeyine göre kısmi farklılıklar içerse de öz itibarıyla kadınlar benzer sorunları yaşamakta, özellikle cinsel kimlikleri nedeniyle eşitsizliğe uğramakta, kadının salt kadın olmaktan kaynaklı sorunları devam etmektedir.

Ülkemize has sosyo-kültürel özellikler kadınların yaşadığı sorunları katmerleştirmekte, muhafazakar-gerici-liberal ittifak kadın emeğini yok saymakta, kadınlar "ev-iş-bakım" işlerinden sorumlu tutulmakta, kadına çocuk doğurmakla sınırlı bir misyon biçilmektedir.

Kadın Bakanlığı'nın lağvedilerek Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın kurulması bile başlı başına siyasi iktidarda cisimleşen zihniyetin kadına bakışını ve çözüm noktasındaki yaklaşımına vâkıf olmak açısından manidardır. Siyasi iktidara göre kadının yeri ailedir; belli ki iktidar için sorun, kadının hayatın her alanında var olmak istemesinden kaynaklanmaktadır.

"Erkek egemen" bir meslek olarak görülen ve bu algıdan yola çıkarak negatif ayrımcılığa maruz bırakılan kadın inşaat mühendisleri, hem mesleki alanımızda hem de soruna kaynaklık eden erkek egemen kültüre, gericiliğe ve neoliberalizme karşı mücadele etmeye kararlıdır.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak, başta üyelerimiz ve meslektaşlarımız olmak üzere tüm kadınların 8 Mart'ını kutluyor, kadınlara yönelik hayatın her alanında sürdürülen ayrımcılığın ve eşitsiz uygulamaların karşısında olduğumuzu duyuruyor ve 8 Mart'ın resmi tatil günü ilan edilmesi yönündekini taleplerini destekliyoruz.

Adrese teslim düzenleme

9 Nisan 2013

Siyasi iktidar, Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği'nin 2008 yılında yürürlüğe giren Geçici 3. Maddesinde değişiklik yaptı. 5 Nisan 2013 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan değişikliğe göre; 23 Haziran 1997 tarihinden önce yatırım programına alınan ve 5 Nisan 2013 tarihi itibarıyla planlama aşamasını geçmiş, ihalesi yapılmış, üretim veya işletmeye başlamış olan projeler hakkında ÇED Yönetmeliği'nin hükümleri uygulanmayacak. Aynı şekilde, adı geçen projelerin gerçekleşmesi için inşa edilen yapı ve tesisler de ÇED Yönetmeliği'nden muaf tutulacak.

Yönetmelik değişikliğinin adrese teslim bir tasarruf olduğu açıktır. Hükümet, 1993 yılında yayımlanan ÇED Yönetmeliğine dayanarak açılan davaları boşa düşürmekle kalmadı, çevreye zarar veren projelerin önündeki yasal engeli ortadan kaldırmış oldu. Yönetmelik değişikliği, 'bir taşla birden çok kuş' vurulmasını sağladı.

Yönetmelik değişikliği ile 1997 yılından önce planlanan İstanbul Boğazı'na yapılacak 3. Köprü, Mersin-Akkuyu Nükleer Santrali, Gebze-Orhangazi Otoyolu, Ilısu Barajı gibi çevre tahribatına yol açacak projeler hiçbir yasal engelle karşılaşmadan uygulamaya alınabilecek; projelerle ilgili açılan veya açılacak davalar dayanaksız kalacak; projelerle ilgili itirazlar dikkate alınmayacak. Adı geçen projelerin çevreye, doğaya ve insana vereceği zararlar değerlendirilmeyecek, doğuracağı olumsuz etkilerin analizi yapılamayacak. Kamuoyunun bilgisi ve takibi altındaki dev projeler ÇED sürecine girmeden başlayacak.

Siyasi iktidara sormak gerekiyor: ÇED Yönetmeliği neden 1997 öncesine projelere uygulanmayacak? Hangi projeleri rahatlatmak için bu tarih belirlendi? Çevre duyarlılığında çifte standart olur mu? Çevre ve insan sağlığına zarar veren projelerin ÇED sürecinden muaf tutulmasının telafi edilmesinin mümkün olmadığı sonuçlara yol açması durumunda insani, vicdani, toplumsal sorumluluğun muhatabı kim olacak?

Sormak isteriz: Ilısu Barajı doğanın dengesini bozduğunda, Akkuyu Nükleer Santrali bölgedeki bütün hayatı yok ettiğinde, bugün Yönetmelik değişikliğine imza atanlar bırakalım bizleri, çocuklarının yüzüne nasıl bakacaklar?

Gerici-ırkçı-polis işbirliğinden kaygı duyuyoruz

17 Nisan 2013

Bilindiği gibi son günlerde üniversitemizde bir takım olaylar meydana gelmiş, öğrenci olmayan bazı gruplar üniversite öğrencilerine sopalarla, satırlarla saldırmış, saldırılar neticesinde yaralananlar olmuş, Dicle Üniversitesi'nde olduğu gibi eğitim aksamıştır. Üniversite öğrencilerine dönük saldırılar bununla sınırlı kalmamış, saldırıları önlemekle sorumlu olan polis, ne yazık ki, mağdurlara, saldırıları protesto eden öğrencilere şiddet uygulamış, onlarca öğrenci gözaltına alınmıştır. Dicle Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Sivas Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, 19 Mayıs Üniversitesi'nde yaşanan olaylarda polisin saldırganları adeta koruyan, kollayan bir pozisyonda bulunduğu görülmüştür.

Dicle ve İstanbul Üniversitesi'nde yaşanan olaylar sırasında satırlı, maskeli gruplar "şeriat istiyoruz" nidalarıyla da öğrencilere saldırmış, kendilerini ve okullarını savunan öğrenciler ise polisin biber gazlı, coplu saldırısına maruz kalmıştır. Medyada yer alan bilgilere göre polis bu kez de öğrenciler üzerinde gözaltı terörüne

başlamış, sadece İstanbul Üniversitesi'nden 60 öğrenci gözaltına alınmıştır.

Saldırganlar elini kolunu sallayarak gezmekte, saldırıya uğrayanlar ise gözaltına alınmaktadır.

Bu kötü bir senaryodur ve Türkiye'nin yakın tarihi bu senaryonun uygulanmasına tanıktır. Saldırıları ve polisin tutumunu ve saldırıların zamanlamasını manidar bulduğumuzu ve yaşanarlardan yana kaygılı olduğumuzu belirtmek istiyoruz.

Ülkemiz gerici-ırkçı kuşatma altındadır. Farklı üniversitelerde aynı anda başlayan saldırılar bu kuşatmanın bir başka göstergesidir.

Bugün ülkemizde temel insani değerler ayaklar altına alınmakta, temel hak ve özgürlükler yasakçı, yasaklayıcı bir anlayışla engellenmektedir. Toplumsal hayattaki düzenlemeye paralel olarak İlköğretimden üniversiteye kadar eğitimin her kademesi gerici öğeler çerçevesinde yeniden ele alınmakta, buna karşı direnen kesimler şiddetle bastırılmaktadır.

Dicle Üniversitesi'nde, İstanbul Üniversitesi'nde, Ankara Üniversitesi'nde yaşananlarla Silivri'de görülen dava için toplanan insanlara karşı uygulanan şiddetin aynı yerden beslendiği görülmelidir. Siyasi iktidar kendisine yakın olmayan her kesime, tepkisini sokağa taşıyan her politik anlayışa karşı tahammülsüzdür; şiddet kullanmakta sakınca görmemektedir.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak, üniversitelilerin can güvenliğinin ve öğrenim özgürlüğünün tehdit altında olduğunu görüyor, saldırganları ve polisin tutumunu kınıyor, parasız, demokratik, bilimsel eğitimi savunan ve can güvenliklerini korumaya çalışan öğrencilerin yanında olduğumuzu bildiriyoruz.

Yurtdışında çalışan vatandaşlarımızın can güvenliği ulusal bir sorundur

25 Nisan 2013

Afganistan'ın Logar ilinin Azer ilçesi yakınlarında aralarında meslektaşlarımızın da bulunduğu sekiz vatandaşımızın, helikopterlerinin zorunlu iniş yapması sonucunda Taleban güçleri tarafından kaçırıldığına ilişkin haberler kamuoyuna yansıdı. Helikopterin acil inme nedeni ve sonrası yaşanan olaylardaki belirsizlik devam ederken, ulaşan bilgilere göre; bölgenin ileri gelenleri, kaçırılan 13 kişiyi kurtarmak amacıyla Taleban'la görüşmelere başladı.

Vatandaşlarımızın ve meslektaşlarımızın sağlığından ve hayatından kaygı duyuyoruz. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti uluslararası düzeydeki girişimleri hızlandırmalı, başta aileler olmak üzere ülke kamuoyunu bilgilendirmeli ve en kısa zaman içinde vatandaşlarımızın serbest bırakılmasını sağlamalıdır.

Bu talihsiz olay, yurtdışında çalışan vatandaşlarımızın güvenliği ile ilgili yaşanan sorunları bir kez daha gün yüzüne çıkartmıştır. Daha önce de defalarca benzer olaylar yaşanmış; örneğin üyelerimizden Ufuk Aydın, Eyüp Örel, Niyazi Berberoğlu, Ayhan Birci, Mehmet Korkmaz, Mustafa Fırat, Ahmet Hamdi Saral, Erkan Helvacıoğlu ve Yüksel Öksüz değişik zamanlarda meydana gelen saldırılar veya kazalar sonucunda yaşamını yitirmiştir.

Özellikle Afganistan'da, Irak'ta iş yapan inşaat firmalarının, çalışanlarının can güvenliklerini koruma, huzurlu ve güvenli çalışma ortamı sağlama noktasında kendi sorumluluklarını yerine getirmediği, Hükümetin sorunu uluslararası boyuta taşımakta yetersiz kaldığı, ancak sorun ortaya çıktıktan sonra devreye girildiği, yurtdışında iş yapan firmaların önleyici ve güvenlik sağlayıcı kıstaslar bağlamında denetlenmediği aşikârdır.

ABD tarafından işgal edilen, gerginliğin ve bu bağlamda çatışmaların devam ettiği ülkelerde çalışan vatandaşlarımızın can güvenliği ulusal bir sorun olarak ele alınmadığı, iş yapan firmalar bu doğrultuda yatırım yapmadığı sürece ne yazık ki sorun devam edecektir.

Aralarında meslektaşlarımızın da bulunduğu sekiz vatandaşımızın durumu ile ilgili belirsizliğin bir an önce sona ermesini ve vatandaşlarımızın ailelerine kavuşmasını bekliyoruz.

Teknik öğretmenlere mühendislik yolu açılıyor

İşsiz mühendisler çoğalacak

26 Nisan 2013

Mühendislerden YÖK'e çağrı

■ Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu, teknik eğitim fakülteleri mezunlarına, mühendislik yolunun açılmamasını istedi. İnşaat Mühendisleri Odasından yapılan yazılı açıklamada, Üniversitelerarası Kurul'un uygun görüş bildirdiği bu konuda, YÖK Genel Kurulunda değerlendirileceği ifade edildi. Bütün bilimsel ve teknik vesikelerin, söz konusu fakültelerde uygulanan programın mühendislik için yeterli olmadığını gösterdiği savunulan açıklamada, yanlar kaydedildi: "Mühendislik eğitimi ve mesleğinin sorunlarının, teknik öğretmenleri 'mühendisleştirerek', mühendislerin sayısını artırarak çözümlenmesi mümkün değildir. Bu yönde sorun çözümlenecek, yeni sıranalar açığa çıkacaktır. İnşaat Mühendisleri Odası, YÖK'ü bir kez daha düşünmeye, konuyla ilgili meslek odalarının görüş ve yaklaşımlarını almaya, ilke gerçeklerini görmeye çağırılmaktadır." (AA)

19 Nisan 2013 tarihinde toplanan Üniversitelerarası Kurul'dan, Teknik Eğitim Fakültesi mezunlarının mühendis unvanı almasını sağlayacak düzenlemenin uygulanması doğrultusunda görüş çıktı. Konuyla ilgili olarak Üniversitelerarası Kurul'dan çıkan görüş YÖK'te değerlendirilecek ve Teknik Eğitim Fakültesi mezunlarının mühendis olabilmek için hangi fark derslerini alacağı ve tamamlama programlarının ayrıntıları netleşecek. Konu, YÖK Genel Kurulu'na gidecek, uygulamaya ilişkin usul ve esaslar belli olacak.

Şu an YÖK'ten resmi bir açıklama yapılmasa da, 13 Mart 2013'te Teknik Eğitim Fakültesi mezunlarıyla "Başkanla yüz yüze" toplantısında bir araya gelen YÖK Başkanı Gökhan Çetinsaya, "Teknik Öğretmenler için Mühendislik Tamamlama" konusuna ilgili katılımcıları bilgilendirdi. YÖK Başkanı Çetinsaya toplantıda, konu ile ilgili komisyon çalışmalarının tamamlanmak üzere olduğunu, 19 Nisan'da gerçekleştirilecek olan Üniversitelerarası Kurul toplantısından çıkacak görüş doğrultusunda çalışmaların nihayete erdirileceğini ifade etti.

Hatırlanacağı üzere; 29 Nisan 1992 tarihinde kabul edilen 3795 sayılı "Bazı Lise, Okul ve Fakülte Mezunlarına Unvan Verilmesi Hakkında Kanun"un 3. madde, 1. fıkrası, e bendinde, "Teknik öğretmen unvanını kazananları için ilgili teknik eğitim fakültelerince düzenlenecek en fazla iki yarı yıl süreli tamamlama programlarını başarıyla bitirenlere dallarında 'mühendis' unvanı verilir." denilerek, Teknik Eğitim Fakültesi mezunlarına mühendislik yolu açıldı. Ancak bu zaman zarfında uygulamaya alınmayan Kanun hükümlerinin, bugün uygulanmasını manidar bulduğumuzu belirtmek isteriz.

İnşaat Mühendisleri Odası, 1992 yılında 3795 sayılı Yasa'nın kabul edilmesiyle başlayan, 2010 yılında Teknoloji Fakültelerinin açılmasıyla devam eden ve bugün Teknik Eğitim Fakültesi mezunlarına mühendislik unvanı verilmesi uygulamasıyla görünür hale geçen sürecin bir bütün olarak, inşaat mühendisliği mesleğinin itibarsızlaştırılması, öneminin azaltılması, niteliğini tartışılır hale getirilmesi niyetinin bir başka tezahürü olduğunu düşünmekte ve karşı çıkmaktadır.

Asıl olarak teknik öğretmen yetiştirmek amacıyla kurulan ve müfredatı buna uygun düzenlenen Teknik Eğitim Fakültelerinin, mühendislik eğitimi veren fakültelerle bir ve aynıymış gibi değerlendirilmesi meslek eğitimi felsefesine aykırı olacaktır. Eğitim fakültelerinin nitelik ve amacı farklı, mühendislik fakültelerinin ise çok daha farklıdır.

Mühendislik formasyonu öğretilen formüllerden ibaret değildir. Mühendislik muhakemesi için 4 yıllık eğitim süreci bile yetersiz görülürken, ilave ders alınarak mühendislik unvanı dağıtılması bilimsel gerçekliğe sığmaz ve toplumu kandırmaktan öteye geçmez.

Kaldı ki, inşaat mühendisliği eğitiminin içinde bulunduğu sorunlar kamuoyunun malumudur. Popülist bir yaklaşımla her ile bir üniversite açıldığı ve hemen her üniversitede mühendislik eğitimi verildiği bilinmektedir. Okullarda fiziki ve teknik altyapı eksikliği bulunmaktadır, birkaç fakülte hariç, eğitim, liseden bozma binalarda verilmektedir. Bir öğretim üyesine düşen öğrenci sayısı eğitimin niteliğini düşürecek oranda çoktur. İnşaat mühendisliği eğitimi veren pek çok okulda laboratuvar ya yoktur ya da yetersizdir. Uygulamalı eğitim ve araştırmalar için yeterince kaynak ayrılmamaktadır. Mevcut eğitim müfredatı ve uygulaması mühendislik biliminin gerekleriyle, farklı mesleki disiplinlerle etkileşiminin teorik çerçevesiyle, gelişmiş teknolojiyle uyumlu değildir. Ülkemizin gerçek ihtiyaçlarını karşılamaktan uzaktır. Bu şartlarda mezun olan genç mühendislerin mesleki yeterlilikleri ve gelişmişliklerinin tartışmalı olacağı açıktır ki, meslek içi eğitim ağırlıklı ancak Meslek Odalarının olanakları çerçevesinde uygulanabilmektedir.

uygulamalarına, mühendislik ve sosyal bilimlerin gereklerine aykırı olarak başlatılan kentsel dönüşüm uygulamalarına karşı sesini yükseltecek.

Evet, 1 Mayıs bir meydan okumadır; ezilenlerin, ezenlere başkaldırısıdır; “bu düzen böyle gitmez” diyenlerin vücuda geldiği gündür.

Yüzyılı aşkın bir süredir tüm ezilenlerin, dışlananların, hor görülenlerin, ötekileştirilenlerin mücadele ve dayanışma günü olarak kabul edilen 1 Mayıs, bundan önceki yıllarda olduğu gibi 2013’te de tarihsel ve geleneksel anlamına uygun bir içerik ve biçimde kutlanacak.

İnşaat mühendisleri İstanbul’da Taksim Meydanı’nda ve diğer tüm meydanlarda gerçekleştirecek 1 Mayıs mitinglerine güç katacak.

İnşaat mühendisleri, Taksim’in tarihsel önemi olmasından hareketle, Taksim’de 1 Mayıs’ı yasaklamak isteyenlere karşı büyük buluşmada yerini alacak.

Taksim’in tarihsel ve simgesel önemine sahip çıkacağız

2 Mayıs 2013

2013 1 Mayıs’ı, İstanbul’da tarihinde ender görülen bir sıkıyönetime tanık olmuş, neredeyse 12 Eylül günlerinde olduğu gibi sokağa çıkma yasağı uygulanmış, insanların seyahat özgürlüğü elinden alınmış, çalışanlar işyerlerine ulaşamamış, sabahın erken saatlerinden başlayarak polis, irili ufaklı bütün gruplara tazyikli su ve gaz bombalarıyla saldırmış, polisin uyguladığı şiddet sadece göstericilerle sınırlanmamış, Taksim Meydanı çevresinde yaşayan, çalışan tüm vatandaşlar şiddete maruz kalmış, olaylar nedeniyle 200’den fazla insan yaralanmış, onlarca gösterici gözaltına alınmıştır.

İstanbul Taksim Meydanı’nda üç senedir gerçekleştirilen 1 Mayıs mitinglerinde hiç kimsenin burnu bile kanamamış, yüz binlerce insan büyük bir coşkuyla 1 Mayıs’ı karşılamıştır. 2013 1 Mayıs’ı neden istenmeyen görüntülere sahne olmuştur?

İstanbul Valiliği’nin mitinge, Taksim Meydanı’ndaki inşaatın kalabalıklar için tehlikeli olacağını gerekçe göstererek izin vermediği bilinmektedir. Valiliğin görevi, önlem olarak vatandaşlarını olası tehlikeden korumak değil midir? Valilik olası tehlikeden koruduğu insanları

bizzat güvenlik güçlerinin saldırgan tutumu nedeniyle tehlikeye atmamış mıdır?

Bu soruların yanıtını Başbakan Recep Tayyip Erdoğan daha önceki konuşmalarda vermiş, “sürmekte olan inşaat” gerekçesinin, Taksim Meydanı’nı emekçilere yasaklamak dışında bir anlam taşımadığını açık etmiştir. Başbakan, İstanbul’da miting alanlarının tespit edildiğini, Taksim Meydanı’nın bunlar arasında yer almadığını, Taksim’e AVM yapılmasının planlandığını söylemiştir ki, bu, teknik gerekçelerin değil, siyasi iktidarın ideolojik yaklaşımının belirleyici olduğunu göstermiştir. Siyasi iktidar, Taksim’i kentsel rant merkezi haline getirmek istemektedir. Bunun ilk adımını da Meydanı 1 Mayıs’a kapatarak atmıştır.

Siyasi iktidarın Taksim’e dönük mesajı açıktır: Artık Taksim, alışveriş yapmak isteyenlere açık olacaktır; Meydan yoksullara, işçilere, emeklilere, emeği ile geçinenlere kapatılacaktır.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak, İstanbul Valiliği’nin yasakçı, yasaklayıcı anlayışını ve polisin uyguladığı şiddeti kınıyoruz. Yasakları ve polisin şiddetini meşru göstermeye çalışan siyasi iktidar sözcülerinin açıklamalarını ise kabul edilebilir bulmadığımızı ifade ediyoruz. Taksim Meydanı’nın geleneksel ve simgesel bir öneme sahip olduğunu, dün olduğu gibi gelecekte de bu önemi tartıştırmayacağımızı ilan ediyoruz.

Asıl ihtiyaç bilimsel ve işlevsel bir yapı denetimidir

9 Mayıs 2013

Sakarya'da aralarında Sakarya Üniversitesi öğretim üyelerinin, bir beton ve dört yapı denetim firmasında çalışanların bulunduğu 47 kişinin gözetimine alındığı, ilk sorgularından sonra gözetimine alınanların serbest bırakıldığına dair haberler yerel ve ulusal basında yer aldı. Habere göre; 47 kişi tutuksuz yargılanacak. Gözetimine alınanların rüşvet karşılığı, "orta hasarlı" binalara "hasarsız" raporu verdiği, standartlara uygun olmadan üretilen betonlara uygun raporu düzenlediği, bu yöntemle yaklaşık 3 bin binada dayanıksız beton kullanıldığı haberde konu edildi.

Olayla ilgili bilgilerimiz basında yer aldığı kadardır ve konu yargıya intikal ettiği için yorum yapılması doğru değildir ancak bu olay, bir bütün olarak yapı üretim sürecinin barındırdığı sorunlarla ilgili görüşlerimizi kamuoyuyla paylaşmamıza vesile olabilir.

Ülkemizde yapı üretim süreci sorundur. Yapı üretim sürecinin temel ayağı olan yapı denetimi henüz istenen düzeyde değildir; yapı denetimi adeta bir "yapboz" tahtasına çevrilmiştir, mevzuat çalışmaları devam etmektedir, kamuoyuyla paylaşılan kanun tasarısı taslakları ihtiyacı karşılamaktan uzaktır.

Mevcut Yapı Denetimi Kanunu ve kamuoyuyla paylaşılan taslak metinler, özünde kamunun yetki ve sorumluluğunda olması gereken yapı denetiminin özel şirketler marifetiyle yapılmasını, yapı denetiminin piyasa ilişkilerinin bir unsuru haline getirilmesini içermektedir ki, bu, pek çok olumsuzluğun kaynağını oluşturmaktadır. Aynı şekilde, bilimsel çalışmalar yapmak ve mesleki alanda referans olmakla mükellef üniversitelerin ticari faaliyette bulunması ve öğretim üyelerinin bu faaliyetin parçası gibi görülmesi, üniversitelerimize dair bir başka gerçekliği görünür kılmaktadır.

Yapı üretim süreci, nitelikli malzeme üretiminden yapı denetimine, uygulamadaki aksaklıklardan mevzuat eksikliklerine, meslek odalarının işlevsizleştirilmesinden kamu idaresinin kadro yetersizliğine, laboratuvarların mevcut durumu ve işleyişinden mesleki etik ilkelerin belirleyici olmasına kadar pek çok sorunlu konuya işaret etmektedir. Meslek odalarının, mesleki uygulamaların denetlenmesi ve meslektaşların belgelendirilmesine dönük çabaları ise karşılıksız kalmakta, denetim zafiyeti, yaşanan örnekte olduğu gibi, mesleki itibarı zedeleyici sonuçlar doğurmaktadır.

Yapı üretim süreci açık ki, kişisel zafiyete bile izin vermeyecek şekilde, bilimsel ve işlevsel bir yapı denetim sistemine ihtiyaç duymaktadır. Bu sağlanmadığı sürece, ne yazık ki bu tür olumsuz örnekler yaşanmaya devam edecektir.

Türkiye'nin Başı sağ olsun

İktidar hesap vermelidir

12 Mayıs 2013

Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde iki ayrı noktada karanlık güçler tarafından patlatılan bombaların, onlarca insanımızın ölmesine, yaralanmasına yol açtığını büyük bir üzüntüyle öğrenmiş bulunuyoruz. Patlamalarda yakınlarını kaybeden ailelerin acılarını gönülden paylaşıyor, yaralılara acil şifalar diliyoruz. Temenni ediyoruz ki, yaralı vatandaşlarımız bir an önce sağlığına kavuşur, Reyhanlı yaralarını sarar, hayat en kısa zamanda normale döner.

İstiyoruz ki, bu elim olay, bu karanlık tezgâh, bu katliam savaşın nasıl bir acıya ve yıkıma yol açtığının anlaşılmasına ve barışın öneminin bir kez daha ete kemiğe bürünmesine vesile olsun.

Açık ki Türkiye savaşın içine çekilmek istenmekte, Suriye'deki rejim değişikliği sürecinde etkili

bir pozisyon alması, rol üstlenmesi beklenmektedir. Anlaşılan o ki, Türkiye'nin Suriye silahlı muhalefetine şimdiye kadar sağladığı destek yeterli görülmemiş, savaşın bizzat tarafı olarak sıcak çatışmalara girmesi, emperyalist güçlerin olası bir Suriye işgalinin kolaylaştırıcısı haline gelmesi amaçlanmıştır.

AKP iktidarının son dönemde uyguladığı dış politikanın yanlışlığı bu vahim olay vesilesiyle bir kez daha açığa çıkmıştır. Türkiye her türlü provokasyona açık bir ülke durumuna getirilmiştir. Hatay bölgesinde yaşayan vatandaşlarımızın etnik ve mezhepsel kökenleri göz önüne alındığında, iç barışı kökten bozacak ve kitlesel çatışmalara yol açacak olayların yaşanma ihtimali bulunduğu göstermektedir.

Reyhanlı eylemini kimin, hangi güçlerin gerçekleştirdiği belki de bugünün en önemsiz konusudur. Kimin yaptığı değil, amaçlanan önemlidir ki, bu amaç bizleri kaygılandırmaktadır. Çünkü Türkiye'nin bölgesel savaş batağına girmesi, Suriye savaşına dahil olması ülkemizi telafisi mümkün olmayan bir sonuçla karşı karşıya bırakacaktır.

Bu sonucun adı savaştır. AKP iktidarı, politikalarını değiştirmez, komşularıyla barış ve dostluk temelinde ilişkilileştirmez, emperyalist siyasetin bölgesel taşıyıcısı olmaktan vazgeçmezse korkarız ki Türkiye kendini savaşın içinde bulacaktır.

Reyhanlı'da yaşananlar, komşularla mevcut ilişkilerimizin yanlışlığını göstermekle kalmamış, aynı zamanda savaşın ülkemiz ve insanımız açısından nasıl bir yıkım olacağına lokal örneğini oluşturmuştur.

Ya barış içinde yaşayacağız ya da Türkiye Reyhanlı gibi olacak. Savaş çıkırtkanlarının, Suriye'deki rejimi değiştirme heveslilerinin, mezhepsel gerginliklerden beslenenlerin ne istediği bellidir ancak biz barış yanlıları Reyhanlı olayının dış politikada bir kırılma yaratmasını, siyasi iktidara ders olmasını bekliyoruz.

Açık ve net bir şekilde ifade ediyoruz: Barış istiyoruz. Suriye'deki iç savaşın tarafı olan eli kanlı silahlı militanların rahatça giriş-çıkış yapmasından, eğitilmesinden, bu grupların sınırdaki kentlerimizde mezhepsel gerginlik yaratmasından rahatsızız. Suriye'nin geleceğinin ABD, Türkiye ve diğer ülkeler tarafından değil, Suriyeliler tarafından belirlenmesi ve buna herkesin saygı duyması gerektiğine vurgu yapıyoruz.

Toplumsal yaşam dini kurallara göre belirlenemez

29 Mayıs 2013

Siyasi iktidarın "alkol ve tütün mamulleri" başlığı altında başlattığı uygulamalardan kaygı duyuyor, konu ile ilgili olarak Hükümet temsilcilerinin ve başta da Başbakan Erdoğan'ın açıklamalarını ibretle izliyoruz.

Eğer bir başbakan, "alkol yasağını" eleştirenlere, "İki tane ayyaşın yaptığı yasa, sizin için muteber oluyor da inancın emrettiği bir gerçek, bir vaka, niçin sizler için reddedilmesi gereken bir olay haline geliyor" diyorsa, eğer bir siyasi iktidar, kişisel hak ve özgürlükleri yok sayıp, herkesin dini kurallara göre yaşamasını "emrediyorsa", dini kurallara uymayı zorunlu kılacak düzenlemelere imza atıyorsa, eğer bir ülkede toplumsal yaşam her gün biraz daha gericileştiriliyor, muhafazakarlaştırılıyor, eğer bir ülkede "mahalle baskısı, hükümet eliyle toplumsal baskı aygıtı haline getiriliyorsa, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak kaygılanmakta, geleceğe dönük endişelenmekte haklıyız.

Son dönemde iktidar tarafından gerçekleştirilen yasal düzenlemeler, laiklik odaklı bütün kazanımları ortadan kaldırmış, başta eğitim olmak üzere tüm toplumsal yaşam dini kurallara göre düzenlenmeye başlamış, gerici kadrolaşma ve hareketler had safhaya ulaşmıştır.

Ülkemiz zaten sorunlu olduğu demokrasi, çağdaş yaşam, özgürlükler ve laiklikten hızla uzaklaşmakta, sorunları çözme iddiası taşıyan bir hükümetin yeni toplumsal gerginlik noktaları oluşturması geleceğe dönük endişelerimizi daha da artırmaktadır.

Toplumsal yaşam dini kurallara göre belirlenemez. Belirlenirse, bunun adı laiklik olamaz. Laikliğin olmadığı yerde demokrasi olmaz. Demokrasinin olmadığı yerde özgürlük olmaz. Türkiye çok kültürlü, çok dilli, çok dinli, çok mezhepli bir coğrafyadadır; bu coğrafyanın insanların barışçıl bir şekilde bir arada tutacak tek unsur laiklik, eşitlik, özgürlük ve demokrasidir.

Bu kavramların olmadığı Ortadoğu coğrafyasında, "tekbir" nidalarıyla kan ve göz yaşının nasıl hakim kılındığı ibretle izlenmelidir.

İnanıyoruz ki Türkiye, despot, faşizan, yasaklayıcı anlayışı reddedecek, toplumun tüm kesimleri çağdaş ve demokratik bir ülkeyeniden inşa edecektir.

Halka karşı, Halka rağmen... Beyhude bir Çabanın içerisindeyiz...

1 Haziran 2013

Taksim Gezi Parkı, siyasi iktidarın aldığı karar uyarınca yıkılmak ve yerine AVM yapılmak isteniyor. Parkına, yeşiline, kentine, kent kimliğine sahip çıkanlar ise polis şiddetine maruz bırakılıyor. Bu iki olay siyasi iktidarın nasıl bir Türkiye özlemi içerisinde olduğunu, nasıl bir ülke yaratmak istediğini gösteriyor.

Taksim Gezi Parkı'nın yıkılarak yerine AVM yapılma kararı, siyasi iktidarın paranın mutlak hakimiyetini hedeflediğinin somut örneğini oluşturmaktadır. Bu bir AVM hükümetidir; Taksim Gezi Parkı'nın yıkılması, bunun tescil edilmesinden başka bir şey değildir. İktidar, ülkenin geleceğini, çocuklarımızın yarınlarını AVM'lere, Boğaz köprülerine tercih etmektedir. Siyasi iktidar için yeşil alanlar, su havzaları, ormanlık bölgeler, kentsel kimlik, kentsel bellek, insan odaklı yatırımlar değil, sermayenin ihtiyaçları, kar hırsı, yandaşların daha çok zengin edilmesi önemlidir.

Tam bir yağma ve talan düzeniyle karşı karşıya bulunmaktayız. Bütün ulusal ve doğal değerler rant vesilesi gibi görülmekte, bu hedef özelleştirmeler ve yeşili, akarsuları yok eden projelerle gerçekleştirme şansı bulmaktadır.

Hükümet Taksim Gezi Parkı'nı ortadan kaldırılmakta kararlıdır. Üç günden bu yana "İstanbul'un orta yerinde" yaşananlar, iktidarın neoliberal politikaları uygulamakta ne kadar kararlı olduğunu göstermektedir. Taksim'de sergilenen polis şiddeti Hükümetin otoriter, despot yanına işaret etmektedir. Çevreye, yeşile sahip çıkan gruplar; aydınlar, sanatçılar, siyasetçiler, akademisyenler, gençler, kadınlar, yağma ve talana karşı çıkanlar, demokratik hakkını kullananlar "buldozerlerin" altında ezilmek istenmektedir. Taksim'de yaşananlar göstermiştir ki bu hükümet AVM'ci olduğu kadar baskıcı bir hükümettir.

Günlerdir Taksim'de yaşananlar açığa çıkartmıştır ki bu hükümet hukuk tanımazdır, demokrasiden ve bilimden, kamu yararından nasibini almamıştır.

Yanıtlanması gereken soru şudur: Türkiye'nin geleceğini kim belirleyecektir? O dozerleri Gezi Parkı'na gönderenler ve oraya dikilecek AVM için şimdiden avuçlarını ovuşturanlar mı, yoksa dozerlerin karşına dikilenler, ağaçlara sarılarak korumaya çalışanlar mı?

Türkiye bugün değerlerine, simgelerine, haklarına sahip çıkıyor. Bunu vahşice bastırmaya çalışan iktidar ise bu ülkenin sahipsiz olmadığı gerçeğiyle yüzleşiyor.

Başbakana çağrımızdır: Toplumsal çatışmayı körükleyen dili terk edin

11 Haziran 2013

“Bu bir AVM hükümetidir”

İNŞAAT Mühendisleri Odası (İMO), Gezi Parkı'na AVM yapılmasına ve buna karşı çıkanların polis şiddetine maruz kalmasına bir açıklamayla tepki gösterdi. AKP'nin "AVM hükümeti" ifadesiyle eleştirildiği açıklamada "Taksim Gezi Parkı'nın yıkılarak yerine AVM yapılma kararı, siyasi iktidarın paranın mutlak hâkimiyetini hedeflediğinin somut örneğini oluşturmaktadır. Bu bir AVM hükümetidir; Taksim Gezi Parkı'nın yıkılması, bunun tescil edilmesinden başka bir şey değildir" dendi.

Taksim Gezi Parkı'na AVM yapılma kararıyla İstanbul'da başlayan olaylar tüm ülkeye yayıldı. Yeşile, yaşadığı kente, kentsel kimliğe sahip çıkan insanların yaktığı ateş bütün bir ülkeyi sardı. Her yaştan ve her toplumsal, siyasal kesimden kadınlar, erkekler, gençler, çocuklar, aydınlar, sanatçılar demokratik haklarını kullanarak tepkilerini görünür kılmak için sokaklara çıktı. Tepki, Taksim Gezi Parkı sınırlarını aşarak, insanların yaşam tarzına müdahaleye varan anti demokratik uygulamalara yöneldi ve hükümetin istifa etmesi yönündeki talep gösterilerin odağına oturdu.

Demokratik haklarını kullanan insanlara karşı polis in akıl dışı kör şiddet uygulamaya başlaması olayları çığırından çıkarmaya yetti. Bir grup çevre duyarlısı merkezli başlayan olaylar, milyonları kapsayan bir kitle hareketi yarattı ki bu aynı zamanda polis şiddetinin daha da sertleşmesi sonucunu doğurdu.

Hemen bütün kentlerin merkezleri, kenar mahalleleri yakın tarihte görülmeyen bir direnişe ve polis şiddetine tanık oldu. Biri polis olmak üzere yaşamını yitiren üç insan, yüzlerce yaralı, yüzlerce gözaltı, ilgili ilgisiz biber gazına maruz kalan kitleler... On günlük olayların bilançosu böyle özetlenebilir.

Gezi Parkı tartışmasıyla başlayan süreç açığa çıkartmıştır ki demokrasi ülkemizin yapısal bir sorunudur; çözümünü için köklü bir değişim-dönüşüme, içselleştirme-özümleme sürecine ihtiyaç bulunmaktadır. Hiçbir iktidarın kendiliğinden demokrasiyi içselleştiremeyeceği gerçeği, son 12 gündür ülke sokaklarının öğreticiliğine, yol göstericiliğine işaret etmektedir. Anlaşılmıştır ki demokrasi, çoğunluğun hüküm sürdüğü bir işleyişi değildir; çoğulculuğun, farklılıklara tahammülün, farklı görüş ve düşünceleri anlamanın, onlara ifade edilebilme ve uygulanma olanağı sağlamanın garantisidir. Cumhurbaşkanı Gül'ün, "Demokrasi sadece seçim demek değildir" şeklindeki yaklaşımıyla bu "garanti" görünür hale gelmiş, ancak yine Başbakanın sert, uzlaşmaz, kısırcı tutumu nedeniyle yeterince etkili olamamıştır. Hatta Başbakanın Ankara'da gerçekleştirdiği mitinglerde yaptığı konuşmalarda manipülasyonlara yer vermesi, "göstericilerin bayrak yaktığı, camide içki içtiği, türbanlı kadınlara saldırdığı" şeklinde doğru olmayan olayları öne çıkarması gerilimi daha da artırmış, böylelikle kitlesel çatışmalara sebebiyet verecek tehlikeli bir yol açılmıştır. Başbakan yurtdışı gezisi sırasında sarf ettiği "Şu anda bizim evlerinde zorla tuttuğumuz bu ülkenin en az yüzde 50'si var" şeklinde sözlerinin nasıl bir tehdit ve tehlike içerdiğini fark edememiş olacak ki aynı söylemi doğru olmayan bilgilerle devam ettirmektedir.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak birkaç noktaya dikkat çekmek istiyoruz: Yıllardır ve her konuda, ötekileştiren, yok sayan, aşağılayan, hakaret eden, ayrıştıran, "oldu bitti"ye getiren, gerilim üreten politika ve uygulamalar toplumu patlama noktasına getirmiştir. Üstüne üstlük, ülkemiz gibi çok kültürlü, çok dilli, çok dinli, çok mezhepli bir coğrafyada din ve mezhep referanslı toplumsal yaşama ve yaşam tarzına yapılan müdahale, bardağı taşıran son damla olmuştur.

Taksim Gezi Parkı da dahil olmak üzere Taksim'e her ne planlanıyorsa, kamuoyuna açıklanmalıdır. Başbakan, Bakanlar, Belediye Başkanı Taksim Gezi Parkı ile ilgili farklı projelerden dem vurmaktadır. Hatta Başbakan her konuşmasında Gezi Parkı için ayrı bir projenden söz etmektedir. Konuyla ilgili tam bir bilgi kirliliği ve çelişkili açıklamalar mevcuttur. Halkın akılla ve hafızasıyla bu kadar alay edilmemelidir.

Başbakan antidemokratik tutumunu ve ısrarını terk etmelidir; niyeti her neyse, bundan ülkenin, toplumun tarifi mümkün olmayan oranda zarar göreceği bilinmelidir. Demokratik ve

barışçıl gösteriler Anayasal bir haktır; gösterilere müdahale edilmesi, şiddet uygulanması acilen bırakılmalı, halka karşı şiddet uygulayan görevliler hakkında soruşturma açılmalıdır. Başbakan, oy oranları üzerinden ülkeyi ayrıştıran yaklaşımını, ötekileştirici söylemini terk etmelidir.

Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği'nde bir değişiklik daha

21 Haziran 2013

Son bir yılda yapı üretim süreciyle ilgili mevzuatta gerçekleştirilen köklü değişiklikler nedeniyle mesleki denetim sistemi neredeyse tamamen çöktü. Bu değişiklikler, sahte mühendis sayısında adeta bir patlama yarattı; yapı üretim süreci denetimsizliğe, karmaşaya, keşmekeşe mahkûm edildi.

Yapılan bir dizi değişiklik nedeniyle sahte, yasaklı ya da mesleki faaliyette bulunmaya haiz olmayan mühendisler proje hazırlamaya, şantiye sorumluluğu üstlenmeye, yapı üretmeye, sürecin bir parçası olmaya devam ediyor. Zaten sorunlu bir konu olan güvenli ve nitelikli yapı üretimi, denetim sisteminin kilitlenmesi nedeniyle, içinden çıkılmaz bir noktaya doğru sürükleniyor. Türkiye nitelikli mesleki faaliyet ve nitelikli yapı üretiminden, her mevzuat değişikliğinden sonra biraz daha uzaklaşıyor.

Bu uzaklaşmanın son örneğini, 1 Haziran 2013 tarihinde Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği'nde yapılan yeni bir değişiklikler oluşturmuştur. Bu değişikliklerle, mesleki denetimde yeni sorunlar açığa çıkacaktır.

Örneğin, Yönetmeliğin 57. maddesi'nin 14. fıkrası ve 58. maddesi'nin 7. fıkrasında yapılan değişikliklerle, idarelerin mühendis ve mimarların yaptıkları işlemlere ilişkin bilgileri her ayın ilk haftası içinde ilgili Meslek Odasına bildirme uygulamasına son verilmiştir. Böylelikle yapı üretim sürecinde denetimsizlik, başıboşluk ve hukuka aykırılık belirleyici hale gelmiş ve bu olumsuzlukların kamuoyundan gizlenmesinin önü açılmıştır.

Yine aynı Yönetmeliğin 57. maddesi 14. fıkrası'nda yapılan değişikliklerle, proje müelliflerinin ve fenni mesullerin büro tescillerini her yıl yenileme zorunluluğu ortadan kaldırılmıştır. Bu değişikliğin hedefi şudur: Proje müellifi ve fenni mesul Meslek Odasına bir kez başvuracak, gerekli ve yeterli şartlara sahip olduğunu bir kez için kanıtlayacak, sonrasında denetim dışına çıkacaktır. Zaman içerisinde gerekli ve yeterli şartları kaybetse bile mesleğini yapmaya devam edecektir.

Yönetmeliğin 58. Maddesi'nin 8. Fıkrası değiştirilerek, bir fenni mesulün (Teknik Uygulama Sorumlusu), fenni mesuliyete ilişkin yapı inşaat alanı sınırlamasının denetimi İnşaat Mühendisleri Odası'ndan alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İl Müdürlüklerine verilmiştir ki bu değişiklik, bir mühendisin mesleki gerekliliği aşan bir sorumluluk altına girmesinin yolunu açacaktır.

Planlı Tip İmar Yönetmeliği'nde yapılan yeni düzenlemeler, mesleki esaslara, mesleki-bilimsel gerekliliklere aykırıdır; sonucu ancak depremle görünür hale gelecek zararlara yol açacaktır.

Türkiye'nin bir deprem ülkesi olduğu gerçeği unutulmaktadır

Son dönemlerde yapı üretim mevzuatıyla ilgili değişikliklerin açığa çıkardığı olumsuzluğun gizlenemeyecek derecede açık ve net olduğunu vurgulamak ve son bir yılda gerçekleştirilen değişiklikleri kısaca hatırlatmak isteriz.

Hükümet, 636 ve 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Meslek Odalarının görev ve sorumluluğu altında bulunan işlerin tamamını Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü'ne devretti.

Aynı şekilde, 3 Nisan 2012 ve 14 Nisan 2012 tarihlerinde, Planlı Tip İmar Yönetmeliği ile Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği'nde gerçekleştirilen değişikliklerle, Meslek Odalarının mesleki denetim yapması engellendi; meslektaşların Meslek Odalarından Sicil Durum Belgesi alma zorunluluğu ortadan kaldırıldı.

Bu değişikliklerin, üye-Meslek Odası bağının kopması dışında, kamu hayatında telafi edilemez olumsuz sonuçlara yol açacaktır. Çünkü Meslek Odaları; toplumsal sorumluluğu gereği mesleki uygulamaların niteliğini yükseltmek amacıyla üyelerinin sicilini tutmakta, üyeler tarafından gerçekleştirilen mesleki faaliyetleri kayıt altında bulundurmakta, bir mühendisin iş yapabilme kapasitesinden çok daha fazla iş almasına izin vermemekte, yapı üretim sürecinin kanayan yarası olarak kabul edilen "imzacılığın" önüne geçmekte, üyelerinin ayıplı, kusurlu iş yapmasını önlemekte, bu üyeleri soruşturmakta, yaptırım uygulamakta, yargı kararı ile meslekten men cezası alan üyelerin mesleki faaliyette bulunmasını engellemekte, sahte mühendisliğin önüne geçmek amacıyla üniversiteler ve YÖK ile kurumsal ilişki kurmakta, elinde bulundurduğu bilgileri kamu idaresi ve talep durumunda iş sahipleri ile paylaşmaktadır.

Peş peşe çıkartılan Kanun Hükmünde Kararnameler ve Yönetmelik değişiklikleri ile mesleki denetim sürecinden Meslek Odaları uzaklaştırılmış, denetim sürecinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile İl Müdürlükleri yetkilendirilmiştir. Ancak ne yazık ki bu zaman zarfında yetkilendirilen kurumlar denetimi layıkıyla sağlayamamış, Meslek Odalarıyla bilgi alışverişi zamanında ve sağlıklı yapılamamış, denetim sistemi bir bütün olarak zafiyete düşmüş, neticesinde de sahte mühendisler, değişik nedenlerle mesleki faaliyette bulunmaya haiz olmayan mühendisler çoğalmıştır.

Örneğin; 1 Ocak 2011 ile 1 Nisan 2013 tarihleri arasında Odamız tarafından yapılan araştırma ve incelemelerde; İşyeri Tescil Belgesi olmadan/yıllık onaylarını yaptırmadan, yani Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği'nde var olan yükümlülüğü yerine getirilmeden, yeni yapı ruhsatına statik proje müellifi olarak imza atan üye sayımız 1873'tür. Bu durum nitelikli yapı üretim sürecinde ciddi bir zafiyet olduğunu göstermektedir.

Bir başka çarpıcı örnek şudur: 3 Nisan 2012 ve 14 Nisan 2012 tarihlerinde, Planlı Tip İmar Yönetmeliği ile Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği'nde gerçekleştirilen değişikliklerle, yapım sürecinde yer alan inşaat mühendislerinin Odamızdan Sicil Durum Belgesi alma zorunluluğu kaldırılarak, yerine idareye yasaklı olmadığına dair taahhütte bulunma zorunluluğu getirilmiştir.

Türkiye'de 3232 Belediye, 81 İl Özel İdaresi ve 255 Organize Sanayi Bölgesi'nden oluşan toplam 3568 idare bulunmaktadır. Yönetmelik değişikliklerine göre bu idareler, takip eden ayın ilk haftası içerisinde yapı sürecinde yer alan ve yasaklı olmadığını taahhüt eden inşaat mühendislerinin yaptıkları işlere ilişkin bilgileri İnşaat Mühendisler Odası'na bildirmekle yükümlüdür.

Hal böyleyken, 2012 yılının Mayıs, Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında 3568 idareden ancak yüzde 9'u Odamıza bildirimde bulunmuştur.

İşin ilginç tarafı, bu yüzde 9'u oluşturan 10545 "yeni" yapı ruhsatında; Oda kaydı olmayan proje müellifi sayısının 4, Oda kaydı olmayan fenni mesul sayısının 3, Oda kaydı olmayan şantiye şefi sayısının 34, İşyeri Tescil Belgesi olmayan ya da belgesini yenilemeyen proje müellifi sayısının 125, İşyeri Tescil Belgesi olmayan proje müellifleri tarafından üretilen proje sayısının 218, İşyeri Tescil Belgesi olmaksızın fenni mesuliyet üstlenilen ruhsat sayısının 82, Yapı Denetim Kuruluşu çalışanı ya da ortağı olan proje müellifi sayısının 21, Yapı Denetim Kuruluşu çalışanı ya da ortağı olan proje müellifleri tarafından üretilen proje sayısının 57, Yapı Denetim Kuruluşu çalışanı ya da ortağı olan fenni mesul sayısının 12, Yapı Denetim Kuruluşu çalışanı ya da ortağı olan şantiye şefi sayısının 14 olduğu tespit edilmiştir.

Bu veriler, meslek odaları ile mühendisler arasındaki bağın kesilmesinin kaçınılmaz sonuçlarıdır.

Hükümetin meslek odalarıyla ilgili yaklaşımı kamuoyunun malumudur; meslek odalarından duyulan rahatsızlık yeni değildir. Ancak, meslek odalarının güçsüzleştirilmesi pahasına “güçsüz” yapıların ortaya çıkmasına neden olmanın da anlaşılabilir, kabul edilebilir bir tarafını bulmak mümkün değil.

Meslek odalarını sürecin dışına itmenin, mesleki faaliyetlerin ve yapı üretim sürecinin denetiminde zafiyete yol açacak yanlış kararlara imza atmanın bedelini ne yazık ki ülkemiz, toplumuz ödeyecek. Anlaşılan o ki siyasi erk, Türkiye'nin bir deprem ülkesi olduğunu unutmakta, deprem önlemlerinin başında da işlevsel, uygulanabilir bir denetim mekanizması geldiği gerçeğini yok saymaktadır.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak, yapı denetiminin gerekliliğine, mesleki denetimin kaçınılmazlığına inanıyor, mesleki çalışma esaslarının, Türkiye'nin bir deprem ülkesi olması gerçeğinden hareketle tanzim edilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Meslek Odalarını etkisizleştirmek, Meslek Odalarının üyeleriyle bağıni kesmek toplumumuza hiçbir şey kazandırmayacak, aksine mühendislik mesleğine, mesleğin evrensel kabullerine, toplumsal yaşama zarar verecektir.

Uygulanmadan, uygulamadaki aksaklıklar gerekçe gösterildi

İş sağlığı ve güvenliğinde “emsalsiz” uygulama!

22 Haziran 2013

20 AKP milletvekilinin, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun uygulamasının ertelenmesi amacıyla TBMM çatısı altında girişimde bulunduğu kamuoyuna yansımıştır.

20 Haziran 2012 tarihinde kabul edilip, 30 Haziran 2012 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren ve 1 Ocak 2013 tarihinde de uygulamasına başlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 14 Haziran 2013 tarihinde “Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi” olarak adlandırılan “Torba” içine dahil edilmiş ve Meclis'e gönderilmiştir.

Milletvekillerinin kendiliğinden bir çabanın içinde olmadığı, teklifin TBMM komisyonunda kabul edilerek Genel Kurula gönderilmesiyle açığa çıkmıştır. Anlaşılan o ki siyasi iktidar, bir süre önce kendi hazırladığı Kanunun uygulanmasından rahatsızlık duymaktadır.

Oysa siyasi iktidar, bütün eleştiri ve önerileri yok sayarak, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nu Meclis gündemine getirmiş, sendikaların, meslek odalarının görüşlerine itibar etmemiş ve TBMM'deki mutlak çoğunluğuna dayanarak kabul edilmesini sağlamıştır.

Siyasi iktidar, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 38. madde, 1. fıkrası, e bendinin değiştirilmesini istemektedir. Değişikliği istenen madde, yürürlük tarihi ile ilgilidir. Gerekçe ise “uygulamada yaşanan sorunların giderilmesini teminen İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun yürürlük maddesinde değişiklik yapılmaktadır” şeklinde özetlenmiştir.

Henüz üzerinden 6 ay geçmeden bir kanunun uygulamada ortaya çıkan sorunların giderilmesi amacıyla yürürlüğünün ertelenmesi talebinin mantıklı hiçbir izahını yapmak mümkün değildir. Kaldı ki, kurumsal hazırlıklarının ve altyapısının büyük oranda tamamlandığı ve Kanunun 1 Temmuz 2013 tarihinde uygulamaya alınacak hükümlerinin bulunduğu düşünülürse, daha uygulanmadan sorunlara yol açacağını ileri sürmenin müneccimlikten başka bir anlamı bulunamayacaktır.

Bu kanunun ertelenme girişimleri, iş sağlığı ve yaşam güvenliğinden ziyade, iş yerleri için maliyet-kar hesabının gözetildiği izlenimini doğurmaktadır.

Siyasi iktidar gerçekten de "emsalsiz" işler yapmaktadır. Çok değil henüz birkaç gün önce Muğla Milas'ta yedi işçi iş kazasında hayatını kaybetmiştir. Türkiye'nin iş kazalarında Avrupa birinciliği, dünya üçüncülüğü hala devam etmektedir. İş kazaları, çalışma yaşamının en büyük sorunudur, böylesi bilim ve akıl dışı işler yapılmaya devam ettiği sürece, yüzbinlerce çalışanın yaşamı tehdidi altında çalışmaya devam edecektir.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak, siyasi iktidarı uygulamanın ertelenmesindeki gerçek nedenleri kamuoyuna açıklamaya çağırıyoruz.

2 Temmuz katliamından, Haziran ayaklanmasına

Türkiye gericiliğe, zulme, yok saymaya direneceğini göstermiştir

1 Temmuz 2013

2 Temmuz 1993'te Pir Sultan Abdal şenlikleri için Sivas'ta bulunan çok sayıda aydın, yazar, çizer, kültür insanı ortaçağ karanlığını aratmayacak bir vahşetin kurbanı olmuş, gerici-faşist güçler tarafından gerçekleştirilen katliamda 35 insanımız yaşamını yitirmişti.

Türkiye tarihine kara bir sayfa olarak geçen katliam; Behçet Sefa Aysan, Yeşim Özkan, Nurcan Şahin, Muhibe Akarsu, Muhlis Akarsu, Murat Gündüz, Handan Metin, Ahmet Özyurt, Huriye Özkan, İnci Türk, Özlem Şahin, Yasemin Sivri, Asuman Sivri, Uğur Kaynar, Sehergül Ateş, Gülender Akça, Gülsün Karababa, Mehmet Atay, Hasret Gültekin, Serkan Doğan, Muammer Çiçek, Belkıs Çakır, Asaf Koçak, Edibe Suları Ağababa, Menekşe Kaya, Koray Kaya, Serpil Çanık, Erdal Ayrancı, Asım Bezirci, Sait Metin, Carina Cuanna, Nesimi Çimen, Metin Altınok, Kenan Yılmaz ve Ahmet Öztürk'ü aramızdan almıştı.

Sivas Madımak Otelinde gerçekleşen katliam ilk değildi; ülkemiz buna benzer kitlesel kıyımlar daha önce de yaşandı, Türkiye kolay anlatılmayacak vahşiliğin tanığı oldu. Sivas, Malatya, Maraş, Çorum katliamları dini, mezhepsel, etnik farklılıklar üzerinden siyaset yapmanın nelere yol açacağına hazin ve dramatik örnekleri olarak tarihteki yerini aldı.

Türkiye çok mezhepli, çok dinli, farklı etnik kökene sahip insanların yaşadığı bir coğrafyada bulunmaktadır. Ne yazık ki ülkeyi kaosa sürüklemek, iktidarının tahkimatını sağlamak isteyen egemenler, bu farklılıkları kışkırtarak amaçlarına ulaşmak istemekte, farklılıklar üzerinden düşmanlık körüklemekte, tek millet, tek din, tek mezhep tanımının dışında kalanlara, birkalın toplumsal yaşam içerisinde eşit ve adil ilişki kurmayı, neredeyse hayat hakkı bile tanımamaktadır. Çorum'dan, Sivas'tan, Maraş'tan, Madımak'tan sonra, bir köprüye Yavuz Sultan Selim adını vermek, katliamcı politikanın devam edeceğine dair kaygıları artırmaktadır.

2 Temmuz'da yaşanan katliamın toplumsal hayatta yarattığı travma neyse, Kürt sorunu odaklı 30 yıldan bu yana süren savaşın sonuçları da aynıdır. 2 Temmuz katliamına karşı ortaya çıkan tepki nasıl bir toplumsal hayat kurulması gerektiğine işaret ediyorsa, Kürt sorununun barışçı temelde çözülmesi doğrultusundaki talep bizleri aynı noktaya taşımalıdır. Ülkemizde her alanda ve her anlamda barış tesis edilmeli, Türkiye tarihi ile yüzleşmeli, utanç konuları ortadan kaldırılmalı, farklılıklar korkuya değil, kardeşlik, barış, eşitlik temelinde bir hayatın kurulmasına yol açmalıdır.

Türkiye gericiliğin, şovenizmin, dıştalan, yok sayan, tahammül edemeyen bir zihniyetin egemenliğindedir. Taksim Gezi Parkı'na AVM yapılması kararıyla başlayan ve Haziran ayı boyunca bütün bir ülkeye yayılan olaylar bu zihniyeti daha da görünür hale getirmiş, siyasi iktidarın Maraş'tan, Çorum'dan, Madımak'tan ders almadığını göstermiştir. Ne yazık ki siyasi iktidar toplumsal yaşamı farklılıklardan birine yaslanarak, onu bloklatarak ve diğerlerini yok sayarak kurgulamak istemektedir ki, bir aydan bu yana parçası ve tanığı olduğumuz tepki bu kurgudur.

İnşaat Mühendisleri Odası demokrasi, çağdaş yaşam, hak ve özgürlükler için dün olduğu gibi bugün de mücadele edecek, gericiğin, şovenizmin karşısında olacak, yeni 2 Temmuzların yaşanmaması için üzerinde düşen sorumluluğu yerine getirecektir.

Lice'nin sonu Roboski gibi olmasın!

2 Temmuz 2013

Diyarbakır'ın Lice ilçesine bağlı Kayacık Köyü'nde karakol yapılmasını protesto etmek için 28 Haziran 2013'te köy sakinlerince gösteri yapılmış, karakol önünde yapılan protesto gösterisine askerlerce ateş açılması sonucunda Medeni Yıldırım adlı yurttaş yaşamını yitirmiş, dokuz yurttaş da vücutlarının çeşitli yerlerine isabet eden kurşunlarla yaralanmıştır.

Her ne kadar göstericilerin "Molotof kokteyli attığı" ve "karakola ateş açıldığı" iddia edilse de, bu iddianın gerçeği yansıtmadığı kısa sürede açığa çıkmıştır. Görgü tanıklarının anlatıma göre, demokratik ve barışçıl bir şekilde protesto gösterisi yapan vatandaşlar, basın açıklaması yapmış ve ardından oturma eylemi gerçekleştirmiş, bunun üzerine bölgeye askerler gelmiş, köy sakinleriyle askerler arasında bir görüşme gerçekleşmiş ve sonrasında hiçbir ikaz yapılmadan havaya bir el ateş açılmış, ardında kalabalık hedeflenmiştir.

Gezi Parkı ile başlayan polis şiddetinin bir benzeri Lice'de yaşanmıştır. İddialar ne olursa olsun, hiçbir gerekçe askerlerin sivil yurttaşların üzerine ateş açmasını haklı çıkarmaz. Gezi Parkı eylemlerinde de görüldüğü üzere demokratik tepkilerin şiddet kullanılarak ve keyfi olarak engellenmesi ne insani ne de demokratik hiçbir kriterle bağdaşmaz.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak, demokratik gösterilere yönelik olarak uygulanan ölçsüz, orantısız ve keyfi şiddeti reddediyor ve kınıyoruz. Herkesin toplantı, yürüyüş ve gösteri hakkını engellenmeden ve şiddetle karşılaşmadan kullanmasının demokrasinin bir gereği olduğuna inanıyoruz.

Bu yüzden Lice'de bir kişinin ölümü, dokuz kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan olayın, Şırnak'ın Uludere ilçesine bağlı Roboski (Ortasu) Köyü'nde 28 Aralık 2011 tarihinde F 16 tipi savaş uçaklarının bombardımanı sonucu çoğu çocuk 34 vatandaşımızın katledilmesi olayında olduğu gibi soruşturmanın sürüncemede bırakılmaması gerektiğini ısrarla belirtiyoruz.

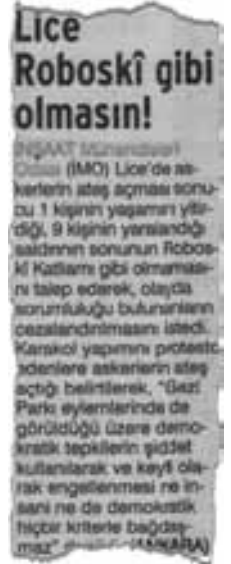
Yine Gezi Parkı olaylarında Ankara'da polis kurşunuyla öldürülen Ethem Sarısülük'ün katilinin serbest bırakılması gibi bir sonucun çıkmaması için, daha dikkatli davranılması, Cumhuriyet savcılar ve idari yetkililerin tarafsız ve hızlı bir soruşturma açması ve yürütmesini bekliyoruz. Silah kullananların, silah kullanma talimatı verenlerin zaman geçirmeksizin görevlerinden alınmasını talep ediyoruz. Soruşturmada "oyalama ve unutturma" gibi bir yaklaşımın sergilenmemesi için, İnşaat Mühendisleri Odası'nın hukuki süreci yakından takip edeceğini ifade ediyoruz.

Bu hukuksuzluk ve keyfiyet sona ermelidir

8 Temmuz 2013

Taksim Gezi Parkı merkezli başlayan olaylar ne yazık ki, siyasi iktidarın uzlaşmaz, hukuk tanımaz ve keyfi uygulamaları nedeniyle derinleşerek devam ediyor.

Günlerdir polis tarafından işgal altında tutulan ve bugün İstanbul Valisi Hüseyin Avni Mutlu tarafından yeniden 'halka' açılacağı duyurulan Gezi Parkı'nda bir araya gelen insanlar yine polis şiddetiyle karşı karşıya kaldı. Valiliğin kararı uyarınca, günlerdir yasak olan parktan yararlanmak için Taksim Dayanışması'nın çağrısına uyan İstanbulluları polis zor kullanarak parkın

dışına çıkarttı. Valiliğin Taksim Gezi Parkı'nda 23 günden bu yana süren işgale devam kararı verdi anlaşıldı.

İnsanlar en temel ve sıradan demokratik hakkını bile kullanamamakta, kent içinde istediği parka, istediği alana çıkamamaktadır. Çıkmaya yeltendiğinde ise şimdiki kadar defalarca olduğu gibi polisin orantısız güç kullanımına maruz kalmaktadır.

Bugün Taksim Dayanışması üyelerinin darp edilerek gözaltına alınması siyasi iktidarın en küçük demokratik girişime bile tahammülü olmadığını göstermektedir. Kaldı ki Taksim Dayanışması, sürecin başından bu yana demokratik yol ve yöntemlerin dışına çıkmamış, sorunu derinleştirmekten ziyade çözmek için çaba harcamış, bu nedenle de taraflı tarafsız herkesin takdirini toplamıştır. Taksim Dayanışması üyelerini bile yaka-paça gözaltına alan bir zihniyetten çözüme dair bir adım beklemek mümkün değildir. Siyasi iktidar toplumsal gerilimi artırmak için elindeki bütün kozları oynamaktadır. Siyasi iktidar bu tarzla devam etmesi Türkiye'yi bir iç savaşa doğru götürmektedir ki, bunun emareleri görülmeye başlamıştır.

Bir an önce, Taksim Dayanışması üyeleri İstanbul Tabip Odası Genel Sekreteri Ali Çerkezoğlu, Taksim Dayanışma Sözcüsü Mimar Mücella Yapıcı, Makina Mühendisleri Odası İstanbul Şube 2. Başkanı Süleyman Solmaz, EMO İstanbul Şube Başkanı Beyza Metin, Mimarlar Odası İstanbul Şubesi 2. Başkanı Sabri Orcan, Şehir Planlamacıları Odası İstanbul Şube Sekreteri Akif Burak Atlar, Ongun Yücel ve Haluk Yüksel ile birlikte diğer gözaltılar serbest bırakılmalı, siyasal iktidar keyfiliğe ve hukuksuzluğa son vermelidir.

AKP tahakkümüne teslim olmayacağız

11 Temmuz 2013

AKP Hükümeti, Meclis'te bir gece yarısı operasyonu düzenleyerek 3194 sayılı İmar Yasası'nı değiştirdi. İmar Yasası'nda yapılan değişiklikle TMMOB'ye bağlı meslek odalarının etkinlik alanları daraltıldı; gelir kaynakları tırpanlandı.

9 Temmuz 2013 tarihinde Meclis Genel Kurulu'nda görüşülmeye başlayan Torba Yasa'ya gece yarısı dahil edilen ve iktidar partisi milletvekillerinin oylarıyla kabul edilen değişiklik şöyle: "Harita, plan, etüt ve projeler; idare ve ilgili kanunlarında açıkça belirtilen yetkili kuruluşlar dışında meslek odaları dahil başka bir kurum veya kuruluşun vize veya onayına tabi tutulamaz, tutulması istenemez. Vize veya onay yaptırılmaması ve benzeri nedenlerle müellifler veya bunlara ait kuruluşların büro tescilleri iptal edilemez veya yenilenmesi hiçbir şekilde geciktirilemez, müelliflerden bu hükmü ortadan kaldıracak şekilde taahhütname talep edilemez."

Başka bir yoruma gerek bırakmayacak açıklığa sahip değişiklik, bir taraftan meslek odalarının yetkisini budarken, diğer taraftan mesleki denetimi ortadan kaldıracak hükümler içermektedir. Değişikliğin asıl hedefinin ise meslek odalarını ekonomik anlamda güçsüzleştirmek, oda-üye ilişkisini bitirmek olduğu açıktır.

Hükümet son birkaç yıldır, Kanun Hükmünde Kararnamelerle, Yönetmelik değişiklikleriyle meslek odalarını yetkisizleştirmek, güçsüzleştirmek istemiş, bugünkü girişimiyle bu niyeti yasa değişikliği ile uygulamaya almıştır.

İmar Yasası'ndaki değişikliğin bir gece yarısı operasyonu ile bugün yeniden gündeme gelmesi, Gezi Parkı süreciyle doğrudan ilintilidir, politiktir, siyasi iktidarın bütün kurumları hizaya getirmek istemesinin bir başka tezahürüdür; TMMOB'den intikam alma amacı taşımaktadır. TMMOB ve bağlı Odaların örgütlülüğüne darbedir; her darbe gibi gece yarısı planlanmış ve hayata geçirilmiştir.

Taksim Dayanışması bileşenleri arasında TMMOB üyeleri bulunmaktadır, TMMOB Gezi Parkı direnişinin aktif katılımcısı olmuştur, TMMOB'nin siyasi iktidarın kente dönük işlediği suçlarla

ilgili meşru ve hukuki mücadelesi kesintisiz sürmektedir. Hükümet sözcülerinin ve başta da Başbakan'ın Taksim Dayanışması'nı ve TMMOB'yi hedef göstermesinin boş olmadığı açığa çıkmıştır. Taksim Dayanışması'nda görev alan TMMOB üyelerinin gözaltına alındığı, evlerinin basıldığı bir günün gecesinde, TMMOB'nin yetki ve gelirlerini budayan değişiklik gerçekleştirilmiştir.

Önerge sahiplerine dikkat edilmelidir. İmzacı milletvekillerinin mesleklerine bakıldığında sadece bir orman mühendisi bulunduğu, diğerlerinin ise farklı meslek gruplarından olduğu görülecektir. İmar Yasası'nda değişiklik önergesiyle ilgili bırakalım TMMOB'nin görüşünü almayı, kendi partisinden mühendis, mimar milletvekillerini bile sürece dahil etmemiştir. Demokratik işleyiş, katılımcılık AKP hükümetinin tercihleri arasında yoktur; 'ben yaptım oldu' anlayışı tek yönetsel özellik haline gelmiştir.

Türkiye, tarihinin hiçbir döneminde toplumsal yaşama, mesleki alanlara bu denli ideolojik yaklaşan bir hükümete tanık olmamıştır. Hükümet toplumsal yaşamı kendi ideolojik-politik yaklaşımına uygun düzenlemek istemekte, bu doğrultuda mevzuat değişiklikleri gerçekleştirilmekte, buna direnen kurumların ise yasına el atarak etkisizleştirilmektedir.

12 Eylülcülerin bile yapmadığı, yapmaya cesaret edemediği antidemokratik girişimler, hızından hiç kaybetmeden devam etmektedir. Siyasi iktidar bir taraftan toplumu, muhalif kesimleri polis şiddetiyle terörize ederken, diğer taraftan yasa değişikliği ile muhalif kurumlar üzerinde terör estirmektedir.

İfade etmekten büyük bir mutluluk duyuyoruz ki, TMMOB ve bağlı Meslek Odaları, 12 Eylül faşizmine nasıl direndiyse, zorlu dönemlerden mesleklerini ve mesleki örgütlerini koruyarak çıkmayı nasıl başardıysa, AKP karanlığını alt etmeyi bilecek, tahakküme teslim olmayacaktır. Bilime, özgürlüğe, toplumsal eşitliğe olan inancımız azalmayacak, hiçbir güç bizleri mesleğimizi toplum yararına icra etmekten alıkoyamayacaktır.

Kentsel değil, rantsal dönüşüm tescillendi

16 Temmuz 2013

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliği'nde değişiklik yaptı. Yapılan değişiklik 2 Temmuz 2013 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Hatırlatmak isteriz ki, Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun 16 Mayıs 2012'de yürürlüğe girdi. Kanunun uygulama Yönetmeliği ise Ağustos 2012'de yayımlandı. 15 Aralık 2012 tarihinde ise bu Yönetmelik tamamen yok sayılarak, yeni bir Yönetmelik hazırlandı. Aradan sadece dört ay geçmişti ancak Bakanlık uygulama esaslarını topyekûn değiştirdi. Şimdi, yani aradan yedi ay geçtikten sonra yeni bir değişiklik gündeme geldi.

Kentsel dönüşüm projeleri, "Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun" kapsamında gerçekleştirilmektedir. Kanun genel yaklaşım sergilediğinden, kamuoyu dikkatini "Kentsel Dönüşüm Kanunu" olarak bilinen düzenlemenin nasıl uygulanacağı üzerine yoğunlaşmıştır. Çünkü kentsel dönüşüm projeleri bağlamında ortaya çıkan haksızlıklar, mağduriyetler Kanunu dayanak alan Yönetmeliğin uygulanmasıyla görünür olmaktadır.

Bakanlık, Yönetmeliğin 4. maddesine bir fıkra ekleyerek, "Riskli alanlarda ve bu alanlar dışındaki riskli yapılarda ikamet etmeyen kişilere satışı yapılabilecek her türlü yapı ile gelir ve hasılat getirecek her türlü uygulama, yapılabilir ve bu alanlar yeni yerleşim alanı olarak kullanılabilir." hükmü getirmiştir.

Bu değişikliğin izahı şudur: Riskli alan ve yapılarda yaşayanlar, rezerv alanlarda inşa edile-

cek yapılara taşınacak ancak riskli alan ve yapılarda ikamet etmeyenlere rezerv alanlarda satış yapılabilir, boşatılan "mahalle" dışındaki kişiler rezerv alanlarda gelir elde edecek uygulamalarda bulunabilecektir. Yönetmeliğin işaret ettiği "kişilerin" sermaye sahipleri olduğu tartışılmayacak derecede açıktır. Bu değişiklik, yeni oluşturulacak "mahallelere" sermaye sahiplerinin rahatça girmesi için gerçekleştirilmiştir.

Bu değişiklik, "kentsel dönüşüm kanununun" temel gerekçesine taban tabana zıttır. Asıl amacın, kentsel yenilenmeyi sağlama, mevcut yapı stokunu iyileştirme, riskli yapı ve alanlarda yaşayanları sağlıklı ve güvenli konutlara nakletme olmadığı tescillenmiştir. Siyasi iktidar kentsel dönüşüm projeleri ile oluşacak kamusal değerleri sermaye gruplarına peşkeş çekmek istemektedir. Anlaşılan o ki, kentsel dönüşüm projeleri, ulusal/uluslararası sermaye gruplarına cazip hale

getirilecek şekilde tasarlanacaktır. Yönetmelik değişikliği, kentsel dönüşüm projelerine dair temel itirazın dayanaksız olmadığını göstermiştir.

İnşaat Mühendisleri Odası, kentsel dönüşüm uygulamalarına ilişkin kaygı taşımaktadır. Kaygı, rezerv alanlarının sermaye sahibi "kişilere" açılmasıyla pekiştirilmiştir.

17 Ağustos 1999 depreminin yıldönümünde bir kez daha soruyoruz:

"Ölümün ve unutulmanın kolay ülkesi" olmaya devam edeceğiz miyiz?

17 Ağustos 2013

17 Ağustos 1999 Marmara depreminin üzerinden 14 yıl geçti. 14 yıl önce başta Gölçük olmak üzere neredeyse tüm Marmara bölgesi depremin yıkıcı etkisini yaşadı; binlerce insan hayatını kaybetti, binlercesi yaralandı, ülke ekonomisi ağır darbe aldı. Açıkçası 1999 depremleri toplumsal psikolojimizi derinden etkiledi. Deprem karşısındaki çaresizlik, "Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak" temennisiyle bir parça hafifletilmek istendi ancak 2011 Van depremleri, her şeyin eskisi gibi yaşanmaya devam edeceğini gösterdi. Bu nedenle Türkiye, Van depremlerinin moral bozucu etkisini derinden hissetti, gelecek ve güvenli yaşam kaygısı daha da görünür hale geçti.

Öncesinde de yıkıcı pek çok deprem yaşanmasına rağmen, 1999 depremleri ülke için bir milat olarak kabul edildi, nitelikli ve güvenli yapı üretimi, yapı denetimi ve ilgili mevzuat tartışma gündeminin ilk sırasında kendisine yer açtı, yapı üretim süreci bileşenlerinin görev sorumlulukları, deprem esnasında ve sonrasında nelerin yapılması gerektiğine dair pek çok bilinmez, sorun olarak varlığını hissetti. Deprem gerçeği ve deprem önlemleri bağlamında toplumsal yaşam sorgulandı, yapı güvenliğinin sağlanmasından afet sonrası örgütlenmeye, deprem bilincinin oluşturulmasından mevzuata kadar geniş yelpazeye yayılmış konularda hissedilir kırılmalara sebebiyet verdi, mevcut durumun iç açıcı olmadığı mutabakat noktası olarak kabul gördü. Depremler asli sorunun sağlıklı ve kaçak yapılaşma, mühendislik hizmeti almadan yapı üretimi, yapı üretim sürecinin denetlenmemesi olduğunu açığa çıkardı, dolayısıyla da tartışma yapı denetim kavramı üzerine yoğunlaştı.

Depremler kader midir?

Bugünün kritik sorusu, depremlerden gerekli dersin alınıp alınmadığıdır. 1999 depremlerinden ders çıkartılıp çıkartılmadığının turnusolü Van depremi olmuştur, Van depreminin siyasi erk nezdindeki etkisini öğrenmek için yeni bir deprem meydana gelmesi mi beklenmektedir? Ülke kamuoyu merak ve kaygıyla bu sorunun yanıtını aramaktadır: Depremler kader midir?

Türkiye bir deprem ülkesidir. Topraklarının ve nüfusunun büyük bir bölümü deprem tehlikesi altındadır. Anadolu coğrafyasında 1900'lü yılların başından günümüze otuz yakın büyük ölçekli deprem meydana gelmiş ve resmi kayıtlara göre 100 bin civarında insan hayatını kaybetmiştir.

Türkiye, dünyanın önemli deprem kuşakları üzerindedir. Ülke topraklarının yüzde 66'sı 1. ve 2. derecede deprem bölgesinde yer almakta, nüfusu bir milyonun üzerindeki 11 büyük kent, ülke nüfusunun ise yüzde 70'i ve büyük sanayi tesislerinin yüzde 75'i deprem tehlikesi altında bulunmaktadır. Türkiye gerçeği budur; bütün bir toplumsal yaşamın deprem tehlikesine göre düzenlenmesi ertelenemez bir sorumluluk olarak karşımızda dururken, 17 Ağustos depreminin her yıldönümünde soruna ve alınması gereken önlemlere dikkat çekmek durumunda kalmak bile başlı başına tuhafliğe işaret etmektedir. Bu tuhaflığın sorumluluğu elbette ne vatandaşlardır ne de meslek odalarıdır. Sorumlular bellidir; deprem yıldönümleri sorumlulara sorumluluklarını bir kez daha hatırlatmaya vesile olmaktadır.

Bir doğa olayı olan depremin önüne geçebilmek elbette mümkün değildir. Asıl hedef, doğa olaylarının doğal afete dönüşmesinin önüne geçmek, yer hareketlerine ve zemine uygun yapı üretebilmek, depremi tehlike olmaktan çıkartmaktır.

İnşaat mühendisliği, her zeminde, her şart altında güvenli, sağlıklı, yaşanabilir yapı üretiminin gerçekleşebileceğinin mümkün olduğunu kanıtlayan ve uygulamasını gerçekleştiren bir bilim dalıdır.

İnşaat Mühendisleri Odası, bilimsel-mesleki bilgi ve gerekliliklere dayanarak, depremin yıkıcı etkisinin ancak yapı üretiminin ve yapı denetiminin nitelikli hale getirilmesi ile azaltılabileceğini savunmaktadır; bundan sonra da savunmaya devam edecektir.

Yapı denetimi ve mesleki denetim

Depremler yapı denetiminin önemini görünür kılmış, asıl soruna ve çözüme işaret etmiştir.

Yapı denetimi güvenli, sağlıklı, yaşanabilir yapı üretimin olmazsa olmazıdır. Yapı denetiminin sahip olduğu önem, ülkemiz topraklarının değişik düzeylerde depreselliği ile görünür olmaktadır ki, denetim eksikliğinin veya sistemdeki zafiyetin doğurduğu sonuçlar kamuoyunun malumudur.

Yapı denetimi, yapı üretim sürecinin başat sorunu olarak ülke gündeminde önemli bir yer tutmaktadır. Yapı denetimi ne salt güvenli yapı üretimidir ne de doğal afetlerle sınırlıdır. Yapı denetim süreci; yer seçimi, zemin etüdü, projelendirme, yapım koşulları, çevre güvenliği, estetik, sağlık koşulları, ekonomi ve garanti sürelerini içermektedir.

Yapı üretim sürecinin üç temel ayağı bulunmaktadır: Tasarım, uygulama ve denetim. Bu temel özellikler arasında uyumlu ve tamamlayıcı bir ilişkinin tanzim edilmesi ne kadar önemliyse, bütünlüklü bir mevzuat ve eksiksiz bir yapı denetimi de aynı oranda öneme sahiptir. Sürecin bu üç temel ayağının farklı aktörler tarafından yürütülmesi ise sürecin değişmez ilkesel özeliği olarak kabul edilmektedir.

Yapı denetimi bugünle olmaktan daha çok gelecekle ilgilidir. Dolayısıyla yapı denetimi üzerinde yapılan çalışmalara, çıkartılan yasalara, değiştirilen mevzuata geleceğin penceresinden bakmak gerekmektedir; geleceğe dair beklentimizin genel çerçevesi, felsefesi ve ekonomipolitikleri bugünkü kararların da belirleyicisi olmaktadır.

Yapı denetiminin düzenlenmesine ilişkin mevzuat çalışmalarının, konunun içerdiği önem ve hassasiyetten hayli uzak olduğu belirtilmelidir. Hükümetin yapı denetimini adeta bir yap-boz tahtasına çevirdiği bilinmektedir. Kanun ve uygulama yönetmelikleri defalarca değiştirilmiştir. Neredeyse altı ayda bir Yapı Denetimi Kanun Taslağı Tasarısı kamuoyuyla paylaşılmaktadır. Bu durum konunun ciddiyeti ile bağdaşmamaktadır. Aynı şekilde, meslek odalarının yetkilerini elinden alan düzenlemelerin, yapı denetim sistemini mevcut durumun bile gerisine düşme tehlikesi karşı karşıya bırakmaktadır.

TMMOB ve bağlı Odaları, yapı denetimin önemine işaret etmekle kalmamış, meslektaşlar tarafından gerçekleştirilen mesleki faaliyetlerin de denetlenmesi konusu üzerinde hassasiyetle

durmuş, mesleğin gelişmesi, mesleki niteliğin artırılması, meslektaşların belgelendirilmesi doğrultusunda girişimlerde bulunmuştur.

İnşaat Mühendisleri Odası tasarımdan uygulamaya kadar yapı üretim sürecinin ve sürecin tüm unsurlarının denetlenmesi gerektiğini savunmaktadır.

Türkiye'nin bir deprem ülkesi olduğu gerçeği unutulmaktadır

Meslek Odaları; toplumsal sorumluluğu gereği mesleki uygulamaların niteliğini yükseltmek amacıyla üyelerinin sicilini tutmakta, üyeler tarafından gerçekleştirilen mesleki faaliyetleri kayıt altında bulundurmakta, bir mühendisin iş yapabilme kapasitesini gözetmekte yapı üretim sürecinin kanayan yarası olarak kabul edilen "imzacılığın" önüne geçmeye, üyelerinin ayıplı, kusurlu iş yapmasını önlemeye, sahte mühendisliğin önünü alınmaya çalışmaktadır.

Hal böyleyken, Hükümet, 636 ve 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Meslek Odalarının görev ve sorumluluğu altında bulunan işlerin tamamını Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü'ne devretti. Aynı şekilde, 3 Nisan 2012 ve 14 Nisan 2012 tarihlerinde, Planlı Tıp İmar Yönetmeliği ile Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği'nde gerçekleştirilen değişikliklerle, Meslek Odalarının mesleki denetim yapması engellendi; meslektaşların Meslek Odalarından Sicil Durum Belgesi alma zorunluluğu ortadan kaldırıldı. 9 Temmuz 2013 tarihinde 3194 İmar Kanunu'nun 8. Maddesinde yapılan değişikliklerle de Meslek Odalarının kamu adına denetim yapma yetkisi elinden alındı. Mevzuat değişiklikleri neticesinde denetim sisteminde zafiyete yol açıldı, sahte mühendisler ile değişik nedenlerle mesleki faaliyette bulunmaya haiz olmayan mühendisler çoğaldı.

Örneğin, 2011 ile 2013 yılları arasında Odamıza ulaşan yapı ruhsatı bilgileri ile Oda kayıtlarının karşılaştırmalı incelenmesinde şu sonuç açığa çıkmıştır: 1226 yapı ruhsatından, 352'sinin incelenmesi tamamlanmış, 265'inin proje müellifinin hiç İşyeri Tescil Belgesi (İTB) sahibi olmadan ya da İşyeri Tescil Belgesi geçersizken proje ve ruhsata imza attığı anlaşılmıştır. Bir başka ifadeyle; incelenen binaların yüzde yetmiş mevzuata aykırı inşa edilmiştir. Dolayısıyla 265 yapı ruhsatının iptal edilmesi gerekmektedir.

Bu veriler, İdarelerin Mühendis ve mimarların yaptıkları işlemlere ilişkin bilgileri her ayın ilk haftası içinde ilgili Meslek Odasına bildirme uygulamasına bile son verilmesinin, proje müelliflerinin ve fenni mesullerin büro tescillerini her yıl yenileme zorunluluğunun ortadan kaldırılmasının, meslek odaları ile mühendisler arasındaki bağın kesilmesinin kaçınılmaz sonucudur. Yapı üretim süreci başıboşluğa, denetimsizliğe sürüklenmekte, mal sahiplerinin güvenli yapı beklentisi karşılıksız kalmakta, hak sahibi vatandaşlar mağdur edilmektedir.

Yapı denetimini yeterince önemsemeyen, imar mevzuatında değişikliklere giderek meslek odalarının yetkilerini kısıtlayan, üye-meslek odası ilişkisinin zayıflamasına yol açan, meslek odalarının üyelerini denetlemesinin engelleyen anlayış, yapı üretimini nitelikli ve sağlıklı olmaktan daha da uzaklaştırmış, yapı denetiminde zafiyete yol açacak şekilde keşmekeşe sebebiyet vermiştir.

Hükümetin meslek odalarıyla ilgili yaklaşımı kamuoyunun malumudur; meslek odalarından duyulan rahatsızlık yeni değildir. Ancak, meslek odalarının güçsüzleştirilmesi pahasına "güçsüz" yapıların ortaya çıkmasına neden olmanın da anlaşılabilir, kabul edilebilir bir tarafını bulmak aynı derecede zordur.

Meslek odalarını sürecin dışına itmenin, mesleki faaliyetlerin ve yapı üretim sürecinin denetiminde zafiyete yol açacak yanlış kararlara imza atmanın bedelini ne yazık ki ülkemiz, toplumumuz ödeyecektir. Anlaşılan o ki siyasi erk, Türkiye'nin bir deprem ülkesi olduğunu unutmakta, deprem önlemlerinin başında işlevsel, uygulanabilir bir denetim mekanizması geldiği gerçeğini yok saymaktadır.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak, yapı denetiminin gerekliliğine, mesleki denetimin kaçınılmazlığına inanıyor, mesleki çalışma esaslarının, Türkiye'nin bir deprem ülkesi olması gerçeğinden hareketle tanzim edilmesi gerektiğini düşünüyor, bütün bu değişikliklerin, güvenli ve sağlıklı yapı üretimini sağlayamayan bir ülke için ne anlama geldiğini kamuoyunun takdirine bırakıyoruz.

Deprem tehlikesi vesilesiyle kentsel dönüşüm meşrulaştırılmaktadır

Ülkemizde yapı stokunun hali içler acısıdır; yapı stoku tehlikenin boyutunu gözler önüne sermektedir. Ülkemizde yaklaşık yirmi milyon yapı bulunmakta, ancak stokun ayrıntılı bir envanteri çıkarılmadığı için depremde bir bütün olarak nasıl bir davranış sergileyeceği bilinmemektedir. Bilinen, mevcut binaların % 67'sinin ruhsatsız, % 60'ının 20 yaşından büyük olduğudur.

Bu veriler, kentsel dönüşüm projelerinin kamuoyu nezdinde meşruluğunu ve kabul edilebilirliğini sağlamış, uygulama başlamıştır. Uzun yıllar deprem önlemleri adı altında herhangi bir girişimde bulunmayan, adeta insanları kaderleriyle baş başa bırakan siyasi iktidar, kentsel dönüşüm projelerini tek çözüm yolu olarak gündemine almıştır.

Depreme karşı kentlerimizi, binalarımızı hazır hale getirmek iddiasıyla başlatılan kentsel dönüşüm projelerinin bu amaca ne kadar hizmet edeceği tam bir muammaya işaret etmekte, kamu binalarının akıbeti ise belirsizliğini korumaktadır. Kurumlar arasındaki koordinasyonsuzluk bizleri kaygılandırmaktadır. Açıkçası sorumluluk hangi kurumdadır ve sorumluluk hangi düzeyde yerine getirilmiştir, belli değildir. Örneğin kamu kurumlarına bağlı okulların, yurtların, kreşlerin, hastanelerin tam sayısı, kaç tanesinin yıkılıp yeniden yapılması, kaçının güçlendirilmesi gerektiği, kaçının projelendirildiği, kaç işin bitirildiğine ilişkin bilgilere ulaşmak mümkün olmamaktadır.

Buradan bir kez daha sormak istiyoruz: Okullar, yurtlar, kreşler, hastaneler ve benzeri kamu binalarının durumu nedir? Kaç binanın güçlendirilmesi, kaç binanın yıkılıp yapılması gerekmektedir? Şimdiye kadar kaç binada bu işlemler gerçekleştirilmiştir? Bu yıl da çocuklarımız, kendileri açısından hayati tehlike içeren binalarda mı eğitim görecektir?

Sormak istiyoruz: Kentsel dönüşüm projeleri neden kentsel rantın en yüksek olduğu bölgelerden başlamıştır. Önemsenen sadece insan hayatı, insanın yaşanabilir konutlarda yaşaması değil midir? Riskli bölgeler ya da yapılar neden tek taraflı bir irade ile sadece Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından belirlenmektedir? Kentsel dönüşüm uygulamalarının yol açtığı mağduriyetler, hak kayıpları neden önemsenmemekte, bu soruna çözüm bulunamamaktadır. Boşaltılacak riskli alanlarda yaşayanların yerleşmesi için hazırlanan rezerv alanlar neden, sermaye gruplarının yatırım yapmasına açık hale getirilmiştir?

Sormak istiyoruz: Kentsel dönüşüm kapsamında, sermaye gruplarının rant elde etmesine uygun projeler mevcut mudur?

Kentsel dönüşüm projelerini üstlenen ya da işveren pozisyonunda bulunan TOKİ için sadece kurum içi denetim kanallarının açık tutulması, yapıların güvenilirliği noktasında soru işaretleri yaratmaktadır. Yapı üretim sürecinin en büyük sorunu yapı denetim sisteminin kurulamaması ya da yeterince uygulanamıyor olmasıdır. Bu gerçeğe rağmen, kamu olanaklarıyla devasa şirketler haline gelen ve büyük ölçekli iş yapan/yaptıran, yüz binlerce konut üreten TOKİ, KİPTAŞ gibi kuruluşların denetim sisteminin dışında tutulmasını kabul etmek mümkün görünmemektedir. Nitelikli, sağlıklı, güvenli yapı üretimine duyulan ihtiyaç nedeniyle meşruluğu sağlanan kentsel dönüşüm projelerinin kamu idaresi tarafından denetlenememesi, üretilen yapıların ne kadar güvenli olduğu noktasında kaygı uyandırmaktadır.

Meslek Odaları, insan odaklı projeler konusunda ısrarcıdır

Bugün ülkemizde;

Kentsel dönüşüm projeleri kapsamında, kentsel değerler, kentlilerin ortak kullanım alanları, kent merkezinde bulunan yüksek rant sağlayacak alanlar, kıyıları, meralar, kışlaklar, sit alanları, tarihi kaleler, tersaneler, benzeri tüm varlıklar sermaye gruplarının kullanımına açılmaktadır. Teknik, bilimsel ve mesleki gereklilikler kar hırsı nedeniyle göz ardı edilmektedir. Kamu idaresinin tasarruflarına karşı kamusal ve yargısal denetim askıya alınmaktadır. Meslek odaları ve yerel yönetimlerin yetkileri kısıtlanmakta, meslek odalarının kamu adına yaptığı denetim ortadan kaldırılmaktadır. Meslek odaları üyelerinin mesleki faaliyetlerini denetleyemeyecek ve dolayısıyla vatandaşları bilgilendiremeyecek pozisyonda bırakılmaktadır. Güvenli yapı üretiminin olmazsa olmazı sayılan yapı denetimi zafiyete yol açacak mevzuat değişiklikleri yapıl-

maktadır. Rant odaklı projeler ve vatandaş müşteri gibi gören yaklaşım, insan odaklı projeler ve sosyal devlet uygulamalarına tercih edilmektedir. Toplumsal hayat insani ihtiyaçların karşılanması, temel hak ve özgürlüklere devlet güvencesi sağlanması temelinde değil de, kar hırsı esasına göre düzenlenmektedir.

Anayasa'nın 135. maddesine göre kurulmuş, toplumsal yarar ilkesinden ayrılmayan, mesleki alanlarına giren konularda kamu adına siyasi iktidarların uygulamalarını denetleyen meslek odaları bütün bunlara itiraz etmekte, Türkiye'nin deprem gerçeği ile yüzleşmesi, deprem önlemlerine öncelik verilmesi, kamu dâhil bütün inşaatların denetime tabi tutulması, kâr ve para hırsının değil insani ihtiyaçların belirleyici olması gerektiğini düşünmekte ve bunun için çalışmaktadır.

Meslek odalarının yetkilerinin elinden alınması, mesleki denetimin devre dışı bırakılması Türkiye'nin bir deprem ülkesi olduğu gerçeğini görmemektir.

Bugün siyasi iktidar, göz göre göre yapı denetimini zafiyete uğratmaktadır. Eğer bunun önüne geçilemezse, ne vatandaşlarımızın deprem tehlikesine karşı aldığı sınırlı önlemler tehlikeyi bertaraf edecek ne de meslek odalarının mesleki denetim yapma noktasında sergilediği ısrarcı tutum sonucu değiştirecektir.

İnşaat Mühendisleri Odası, 17 Ağustos 1999 depreminin yıldönümünde, "unutuşun ve ölümün kolay ülkesi" olmaktan hızla uzaklaşıp, yaşamın ve insan hayatının savunulduğu bir ülke yaratılması çağrısında bulunmaktadır.

Türkiye savaşın değil, barışın ülkesi olmalıdır

31 Ağustos 2013

Ne yazık ki, iki Dünya Savaşına ve sayısız bölgesel savaşa tanık olmuş yerkürede, savaşın yol açacağı felaket ve barışın sağlayacağı kazanımlara dair görüşlerimizi ifade etmeye, barış çağrısını yinelemeye devam ediyoruz.

Oysa isterdik ki, yaşanan büyük acılar, barışın garantisi olsun, devletlerarasında ortaya çıkan sorunlar savaşla değil, müzakere ile çözülsün, toplumsal, siyasal, kültürel farklılıklar gerginliğin ve çatışmaların değil, ortak yaşam yaratma hedefinin kolaylaştırıcı unsurları sayılsın, barış insanlığı ortaklaştıran temel ve vazgeçilmez hedef olarak belirleyici bir mertebeye kavuşsun.

Bütün bunların gerçekleşmediğini biliyoruz, gerçekleşmesinin zor olduğunun farkındayız. Bırakalım Kürt sorunu merkezli 30 yıldır devam eden savaşın hâlâ sıcaklığını koruyor ve yeniden alevlenme ihtimali taşıyor olmasını, on yıllardır barış içinde yaşadığımız komşu ülkelerle savaşın eşliğine kadar gelmiş olmamızın yarattığı kasvet ve umutsuzluğa rağmen, barış ısrarını koruyacağımızı, barışı savunacağımızı, savaş çığırkanlığına prim vermeyeceğimizi kamuoyuna duyuruyoruz.

Tarihsel bir handikap mıdır bilinmez ama 2013 1 Eylül'ünde, yani Dünya Barış Günü'nde, Türkiye, komşu ülke Suriye ile savaşmak üzere sınırına yığınak yapmakta, emperyalist güçlerin Suriye'yi ne zaman vuracağına dair yorumlar basında yer almakta, olası bir Suriye saldırısında Türkiye'ye biçilecek role ilişkin görüşler dile getirilmektedir. Türkiye, 1 Eylül Dünya Barış Günü'nde komşusuyla savaşmaya hazırlanmaktadır. İşin doğrusu, Suriye'de iç savaş başladığı günden bu yana Türkiye iç savaşta taraf olmuş, rejime muhalif güçlere destek sağlamış, sınır bölgelerindeki yerleşim birimleri savaştan etkilenmiş, Reyhanlı'nın bombalanmasında olduğu gibi savaşın sonuçlarını yaşamaya başlamıştır.

"Neden", "niçin" sorularının yanıtı, ülkemizin uzun süredir uygulayageldiği dış politikasında saklıdır. Türkiye emperyalist güçlerin bölgemize dönük politikalarının uygulayıcı ülkesi olmuş, emperyal hedeflerin taşıyıcılığına soyunmuş, yüz yıllardır savaşla anılan Ortadoğu coğrafyasında kendisine yer açmaya çalışmış, neticesinde uluslararası gerginliğin ve olası bir bölgesel

savaşın unsuru haline gelmiştir.

Siyasi iktidar ülkemizi adım adım savaşa sürüklemektedir. Tablo açık ve nettir. Uluslararası güçler Afganistan ve Irak işgallerinden sonra, Kuzey Afrika ülkelerine yönelerek, bu bölgede yer alan ülkeleri hizaya sokmaya çalışmış, buna direnen Libya gibi ülkelere büyük askeri güçle saldırı gerçekleştirilmiştir. Sıra Suriye'ye gelmiştir; Suriye sonrası hedefin İran olduğu bilinmektedir. Suriye ve İran'a yapılacak olası askeri müdahalenin bütün bir bölgeyi savaşın içine çekmesi olasılık dahilindedir. Ne yazık ki siyasi iktidar, bölgesel güç olma arzusu ve "bir koyup üç alma" hesabıyla savaşa girme noktasında heveskâr görünmektedir.

Siyasi iktidar bu hevesinden vazgeçmeli, savaş siyasetini terk etmeli, komşu ülkeler arasındaki sorunların müzakere ile çözülmesinin yolunu açacak adımlar atmalı, olası bir savaştan ülkemizi uzak tutmalıdır.

Zaten Türkiye, 30 yılı aşkın bir zamandır devam eden ve 50 bin insanımızın yaşamını kaybetmesine neden olan, ülke ekonomisinde ağır hasarlara yol açan iç savaş yaşamaktadır. Toplumumuz savaşın nasıl bir acıya yol açtığına 30 yıldır tanıklık etmektedir. Kürt sorununun barış ve demokrasi temelinde çözülmesi doğrultusunda toplumsal bir ortaklaşma yaratılmış durumdadır. Olası Suriye savaşına dahil olmak, bırakalım karşı karşıya kalacağımız kilitlenmeyi, Kürt sorununda da çözümü imkansız kılacak, ülke içinde yeniden çatışma ve kaos hakim olacaktır.

Türkiye kendi sorununu çözmeden komşu ülkelerin iç işlerine dolaylı-dolaysız müdahil olmaktan vazgeçmelidir. Kürt sorununu demokrasinin yol göstericiliğinde çözebilmenin şartlarını vardır, içinde bulunduğumuz çatışmasızlık ortamı barışın tesis edilmesi için bir şanstır; Türkiye ayağına gelen bu tarihi fırsatı kaçırmamalıdır. Sadece Kürt sorunu merkezli değil, etnik, mezhepsel, düşünsel ve kültürel farklılıklar gerginliğin değil, barışın kaçınılmazlığının göstergesi sayılmalıdır. Toplumsal sorunlar konsensüsle çözülmeli, barış, eşitlik ve kardeşlik temelinde kalıcılaştırılmalı, demokratik işleyiş toplumsal hayatın tek belirleyicisi olmalıdır.

Türkiye, ister ülke içinde isterse komşu ülkelerle olsun savaş siyasetini terk etmelidir. Aksi takdirde, yaşanacak acıların vebalinden kurtulmak mümkün olmayacaktır.

İnşaat Mühendisleri Odası soruyor:

12 Eylül Türkiye'si ile AKP Türkiye'si arasındaki fark nedir?

11 Eylül 2013

Türkiye 12 Eylül 1980 askeri darbesinin yıldönümünü 12 Eylül günlerini aratmayan bir ortamda karşılamaya hazırlanıyor.

Bırakalım ideolojik-politik-ekonomik yönelimlerin örtüşmesini, Gezi süreci direnişi gösterdi ki, devletin kolluk güçleri vasıtasıyla uyguladığı şiddet hız kesmeden devam etmektedir. Gezi Parkı merkezli başlayan ve bütün bir ülkeye yayılan olaylar sırasında beş genç yaşamını yitirmiş, yüzlercesi yaralanmış, en demokratik hak olan gösteri ve protesto hakkı şiddetle bastırılmıştır. Gezi Parkı süreci arkasında binlerce gözaltı, yüzlerce tutuklu bırakmıştır. Bizzat Başbakan, toplumsal gerginliğe, kitlesel çatışmalara yol açacak şekilde tehlikeli konuşmalar yapmış, şiddet uygulayan polisleri ödüllendirmiş, şiddeti adeta meşrulaştırmıştır. Türkiye'nin askeri vesayetten polis vesayetine geçişi, Gezi Parkı olayları sırasında net bir şekilde açığa çıkmış, darbelerle hesaplaşma iddiasındaki bir siyasi iktidar, her türlü demokratik hakkı askıya almış, demokratik hakkını kullanan vatandaşlarına şiddet uygulamış, muhalifleri baskıyla susturmakta sakinca görmemiştir.

2013 Haziran ayı süresince yaşananlar hâlâ belleklerimizdedir. Birkaç gündür

ODTÜ'de, Tuzluca'yı'nda, Dikmen'de, Okmeydanı'nda yaşanan polis şiddetini unutmak mümkün değildir. Dün, Başbakan'ın "destan yazdığını" iddia ettiği polis, Antakya'da 22 yaşındaki Ahmet Atakan'ı öldürmüştür. Ahmet Atakan'ın öldürülmesi, kolluk güçlerinin şiddet kullanmaktan vazgeçmeyeceğini göstermektedir. Türkiye genç ölümler diyarı bir ülkedir; ülkemizin kötü sicili son dönemdeki olaylarla daha da görünür kılınmıştır. Ahmet Atakan'ın öldürülmesini protesto etmek isteyenlere karşı polisin orantısız güç kullanmış, Türkiye'nin 20 ilinde protesto gösterileri şiddetle dağıtılmıştır. Türkiye'de insanlar, acısını bile yaşayamaz haldedir.

Şu noktayı açıkça belirtmeliyiz ki Türkiye hâlâ 12 Eylül karanlığında tutulmakta, baskıcı devlet yapısı varlığını devam ettirmektedir. Başta 1982 Anayasası olmak üzere darbe dönemi yasaları ve kurumları hâlâ yürürlüktedir. Yargı bağımsızlığı ve kuvvetler ayrılığı 12 Eylül günlerini aratmayacak ölçüdedir. Toplumsal tepkiler şiddetle bastırılmakta, muhalifler hapse atılmakta, onlarca yıl hapis cezasına çarptırılmaktadır. Kürt siyasetçiler hapisteye tutulmakta, gazeteciler, öğrenciler hapis cezasına çarptırılmakta, farklı etnik, dini ve mezhepsel kökene sahip vatandaşların sorunları varlığını korumaktadır. Meslek Odaları, demokratik kitle örgütleri, medya politik-ekonomik kıskaç altına alınmakta, yasaları bir gecede değiştirilmekte, köşe yazarları işsiz bırakılmaktadır.

Özelleştirme uygulamaları görülmedik bir hızla devam etmekte, kamunun sorumluluğundaki pek çok iş taşeron şirketler üzerinden görülmekte, çalışma yaşamını güvencesizlik belirlemektedir. YÖK üniversitenin, öğretim üyelerinin, öğrencilerin üzerinde demoklesin kılıcı gibi sallanmaya devam etmekte, eğitim gerileştirilmektedir. Türkiye'ye Orta Doğu ve Kuzey Afrika'nın emperyalizm eliyle yeniden düzenlenmesi sürecinde rol verilmekte, Türkiye adım adım Ortadoğu batağına ve komşularıyla savaşa sürüklenmektedir.

Türkiye'nin bugünkü panoraması böyledir. Bu panoramanın hiçbir yerinde ve hiçbir aralığında demokrasi olmamıştır. Türkiye 12 Eylül dönemini büyük ve derin bir yara olarak geçirmiştir; 2013 Türkiye'sinde yara içten içe kanamaya devam etmektedir.

İnşaat Mühendisleri Odası soruyor: 12 Eylül Türkiye'si ile AKP Türkiye'si arasındaki fark nedir?

İnşaat Mühendisleri Odası, 12 Eylül'ün bütün sonuçları, kurum ve kuruluşlarıyla ortadan kaldırılmasını, 12 Eylül yasalarının ve uygulamalarının yok sayılmasını, toplumsal yaşamın demokratik teamüller, evrensel kabuller ve temel insan hakları çerçevesinde yeniden düzenlenmesini, 12 Eylül darbesini yapanların ve uygulayıcısı kadroların yargılanmasını, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü önündeki bütün yasakların kaldırılmasını, demokratik ve eşitlikçi bir Anayasa hazırlanmasını talep etmektedir.

Türkiye'nin turnusolu: Van depremleri

22 Ekim 2013

Van depremi üzerinden iki yıl geçti. 23 Ekim 2011 tarihinde merkez üssü Van'ın Tabanlı köyü olan depremde 604 insanımız hayatını kaybetmiş, yüzlerce yaralanmıştı. Özellikle Van'ın Erciş ilçesi depremde büyük hasar görmüş, birçok bina oturulamaz hale gelmiş, günlük yaşamın asgari düzeyde devam ettirilmesi bile mümkün olmaktan çıkmıştı.

23 Ekim depreminin şoku henüz atlatılamamışken, Van ikinci bir depremle sarsıldı. Bayram Oteli faciasıyla simgeleşen ikinci deprem 32 insanımızın hayatına mal oldu. Peş peşe yaşanan iki deprem Türkiye'nin içinde bulunduğu vahim tabloyu görünür kılmakla kaldı, yapı stokunun haldeki durumunun güvenli olmaktan ne kadar uzak olduğunu, afet

sonrası “yara sarma” şeklinde özetlenebilecek çalışmaların bile yetersizliğini gözler önüne serdi.

Açık ki Van depremleri, Türkiye'nin Doğusu ile Batısını ortak bir paydada buluşturdu. Öyle ki ne depremin yıkıcı etkisi önlenemedi ne de deprem sonrası yaşanan afete müdahale ve krizi yönetmede başarı sağlanabildi.

Vanlılar ilk kışı iptidai şartlarda geçirdi. Şanslı olanlar konteynırlarda kalmaya başladı, ancak konteynırların alt yapı sorunları hayatı çekilmez kıldı. Alelacele yapılan TOKİ konutlarının taşıdığı aksaklık ve olumsuzlukların hayatı hangi düzeyde zorlaştırdığına ve Vanlıların 2012'nin kış aylarını da zorlu şartlarda geçirdiğine dair haberler basında yer aldı. Kaldı ki TOKİ konutlarından kiracılar yararlandırılmaması, pek çok kiracıyı konteynırlarda yaşamaya zorunlu bıraktı. Türkiye Cumhuriyeti, Vanlıların en temel ihtiyacı olan barınma sorununu çözemedi.

Şimdi Van, depremden sonra üçüncü kışı yaşamaya hazırlanıyor. Depremin üçüncü yılında Van'da hâlâ konteynırlarda yaşayanlar var.

Kamuoyunun malumudur: Van'da günlerdir açlık grevi yapılıyor. Çünkü siyasi iktidar, konteynırlarda yaşayanları sokağa atmak istiyor. Bunu sağlamak için, konteynırlara elektrik ve su vermiyor, hizmet götürmüyor.

Bir grup Vanlının hâlâ konteynırlarda yaşaması bile başlı başına bir drama işaret ederken, konteynırların boşaltılmak istenmesini anlamak ve kabul etmek mümkün müdür? Devlet, vatandaşının sorununu çözmekle mükelleftir ancak ne yazık ki bu sorumluluk anlaşılmasız bir biçimde yerine getirilmekte, Vanlılar sokağa, çaresizliğe, çetin kış şartlarında yaşamaya mahkûm edilmektedir.

Van depremleri Türkiye için bir turnusol görevi görmüştür. 1999 depremlerinden ders alınıp alınmadığı Van depremleriyle açığa çıkmıştır. Türkiye güvenli yapı üretimini sağlayamamış, yapı denetim sistemini işlevli hale getirememiş, afet sonrası faaliyetlerde sınıfta kalmıştır.

Şu noktayı açıkça vurgulamak durumundayız. Mevcut iktidar kentsel dönüşüm projeleri dışında Türkiye'ye hiçbir önermemektedir. Aynı bir tartışma konusudur ancak kentsel dönüşüm sürecinin ise başlı başına sorunlu olduğuna dikkat çekmek gerekmektedir.

Siyasi iktidar, bırakalım 1999 depremlerinden ders çıkartarak, toplumsal yaşamı deprem gerçeğine uygun olarak düzenlemeyi, yapı üretim süreciyle ilgili mevzuatta köklü değişiklikler gerçekleştirerek, yapı üretim sürecine dair olumsuzlukların pekişmesine ve neredeyse tek belirleyicisi olmasına yol açmıştır. Güvenli ve sağlıklı yapı üretilmesinin 'olmazsa olmaz' olarak kabul edilen yapı denetimi işlevli hale getirilememiş, binlerce konut üreten TOKİ, KIPTAŞ gibi kurumlar denetim dışına çıkartılmış, yapı denetiminin kamusal özelliği törpülenmiş, denetim piyasa ilişkilerinin acımasızlığına terk edilmiştir.

Siyasi iktidar bu zaman zarfında, özellikle mesleki çalışma esaslarını belirleyen yasa ve yönetmeliklerde gerçekleştirdiği değişikliklerle, bir yandan mühendislik mesleğinde nitelik kaybına yol açarken, diğer yandan meslek odalarını işlevsizleştirmeyi hedeflemiş, meslek odalarının üyelerini ve mesleki uygulamaları denetleme yetkisini elinden almıştır.

Son dönemde gerçekleştirilen değişikliklerin tek bir sonucu olmuştur: Yapı üretim ve denetim süreci kuralsızlığa, başıbozukluğa ve niteliksizliğe mahkûm edilmiştir. Bu sonuç, bir deprem ülkesi olan Türkiye açısından cinayete davetiye çıkartmaktadır.

1999 depremlerinin bir bütün olarak yapı üretimi ve denetimi konusundaki zaafı açığa çıkardığı gerçeği görülebilseydi, inanıyoruz ki Van depremlerinin yıkıcı etkisi kayda değer düzeyde aşağıya çekilebilirdi.

Türkiye bir deprem ülkesidir. 1999 depremlerinden 2011 Van depremlerine geçen sürede bu gerçeğin farkında olunmadığı açığa çıkmıştır.

Anlamakta zorlanıyoruz; Van depremlerinden ders alınıp alınmadığını görmek için bir başka depremin olması mı beklenecektir?

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlu olsun

29 Ekim 2013

Ulusal kurtuluş mücadelesinin başarıya ulaşması sonucunda ilan edilen Türkiye Cumhuriyetinin 90. yıl dönümünü kutluyoruz.

Türkiye Cumhuriyeti, bir ulusun kurtuluş mücadelesinin simgesi, ulusa ait kimliği ve kültürel özellikleri görünür kılan bir başlangıç, yoksulluktan refaha, geri kalmışlıktan medeniyete, karanlıktan aydınlığa aralanmış bir kapı, "yurtta sulh cihanda sulh" çağrısının somutlandığı bağımsızlıkçı bir yaklaşım, kadın haklarından çağdaş yaşama, demokrasiden laikliğe kadar geniş bir yelpazeye yayılan hedefler bütünüdür.

Bu bütünlüklü hedefe sahip çıkmak aynı zamanda Cumhuriyete eleştirel yaklaşmayı zorunlu kılmaktadır ki, yapıcı eleştirel yaklaşım, Cumhuriyet değer ve kazanımlarının savunusu ve taşıyıcılığının güçlenmesine yol açacaktır.

Bugün Cumhuriyetin temel argümanlarının, simgesel değerlerinin törpülenmeye yüz tuttuğu bir zaman diliminde geçiyoruz. Bir siyasal-toplumsal tarihin doğruları üzerinden hamaset yapmak ve eksik bıraktıkları üzerinden fırtına kopartmak yanlısına düşmeden, temel görevimizin Cumhuriyet değerleri ve kazanımlarına sahip çıkmak olduğunu düşünüyor ve asıl bu yaklaşımın Cumhuriyeti geleceğe taşıyacak kararlılığı yansıttığına inanıyoruz.

Cumhuriyet, kader birliğini, dayanışmayı, kardeşliği, fedakârlığı çağrıştırmaktadır ki, bu çağrışım, gelecek tasavvurunun belirleyicisi olacaktır. Bu duygularla üyelerimizin, meslektaşlarımızın Cumhuriyet Bayramını kutluyor, daha nice 90 yıllara temennisini paylaşıyorum.

Taner Yüzgeç
Yönetim Kurulu Başkanı

YÖK Disiplin Yönetmeliği, temel insan haklarına ve evrensel hukuka aykırıdır

9 Kasım 2013

YÖK Disiplin Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikler 7 Kasım 2013 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Tesadüf müdür yoksa YÖK'ün öğrencilere dönük mesajı mıdır bilinmez ama Yönetmelik değişikliğinin YÖK'ün kuruluş yıldönümünden bir gün sonra, YÖK protestolarının yer yer devam ettiği, protestolarda gözaltına alınanların işlemlerinin henüz sonlanmadığı bir günde yayımlanmış olmasını anlamlı bulduğumuzu ifade etmek istiyoruz.

Üniversiteliler YÖK'ün kuruluşunu protesto eylemleriyle karşılarken, YÖK kuruluşunu Disiplin Yönetmeliği'ni ağırlaştırarak selamladı.

Bilindiği gibi YÖK, 12 Eylül askeri darbe döneminde kuruldu. Bu dönem ürünü olan bütün düzenlemelerin ruhuna uygun olarak otoriter ve baskıcı öğeler hem Kanuna hem de Kurula yansıtıldı. Üniversiteler bu antidemokratik Kanunun ve Kurulun egemenliği altına alındı; bira-kalım öğretim üyelerinin ve öğrencilerin üniversite yönetimine demokratik katılımını, örgütlenme suç sayıldı, öğretim üyelerinin ve öğrencilerin örgütleri kapatıldı, öğretim üyeleri ve

öğrencilerin siyasetle uğraşması engellendi, düşünmek ve düşündüğünü açıklamak tutuklanmak için yeterli görüldü. 12 Eylül döneminde binlerce öğretim üyesi ve öğrenci tutuklandı, üniversite ile ilişkileri kesildi. Yine bu dönemin ürünü olan YÖK Disiplin Yönetmeliği, üniversite bileşenleri üzerinde demoklesin kılıcı işlevi gördü. Katı, despot, faşizan öğelerle oluşturulan yönetmelik üniversite hayatını çekilmez hale getirdi. Üniversitelerin bilimsel, mali, idari özerkliği ortadan kaldırıldı. Bir taraftan 12 Eylül'ün baskıcı ortamı, diğer taraftan siyasi iktidarın üniversite ile kurduğu vesayet ilişkisi, binlerce öğretim üyesi ve öğrencinin üniversiteyi terk etmesiyle sonuçlandı. Üniversitede bilim yapmak, araştırmak, tartışmak mümkün olmaktan çıktı. Bir bütün olarak üniversite askeri rejimin ve devamcısı iktidarların vesayeti altında alındı.

Bugün üniversite bir başka vesayet altına alınmak istenmektedir. Üniversitede bilime, farklı düşünene, karşı çıkana yer yoktur ve tuhaf ki bu uygulamalar askeri vesayeti kaldırmak iddiası taşıyan bir iktidar döneminde gerçekleşmektedir.

Kamuoyunun malumudur; AKP, 12 Eylül'le hesaplaşma, YÖK dahil bu döneme ait kurumları tasfiye etme iddiasıyla iktidara gelmiş, ancak tasfiye yerini, ele geçirmeye bırakmıştır. Yükseköğretim Kurulu'nu ele geçiren, üniversitede görülmedik çapta kadrolaşan siyasi iktidar, tıpkı 12 Eylülcüler gibi üniversiteye kendi ideolojik-politik yaklaşıma uygun düzen vermeye çalışmaktadır.

Bırakalım YÖK'ün tasfiyesi, YÖK Disiplin Yönetmeliği'nin yok sayılması ve üniversite ortamının demokratikleştirilmesini, YÖK Disiplin Yönetmeliği'nde değişiklikler yapılarak, yönetmeliğin baskıcı, cezalandırıcı yönü daha da görünür kılınmıştır. Anlaşılan o ki AKP üniversite üzerindeki baskıyı önümüzdeki günlerde arttırmayı planlamaktadır.

Yönetmelikte yapılan değişikliklerle, "Yükseköğretim kurumu içinde izinsiz afiş ve pankart asmak", şeklindeki 5. Madde, "Yükseköğretim kurumu içinde izinsiz olarak bildiri dağıtmak, afiş ve pankart asmak," şeklinde değiştirilmiş, yasak yelpazesi genişletilmiştir.

Aynı şekilde, "Bir kimseyi veya grubu, cebir veya tehditle suç sayılan bir eylemi düzenlemeye veya böyle bir eyleme katılmaya zorlamak," şeklinde düzenlenen 8. Madde genişletilerek, "Suç sayılan eylemleri işlemek veya bir kimseyi veya grubu, cebir veya tehditle suç sayılan bir eylemi düzenlemeye veya böyle bir eyleme katılmaya zorlamak" haline dönüştürülmüştür.

En vahim değişiklik ise 14. Maddede karşımıza çıkmaktadır. Bu maddeye eklenen hükümlerle, soruşturmaya uğrayan bir öğrencinin soruşturma süresi boyunca okul binalarına girişi yasaklanabilecektir. Belli ki, soruşturmaya uğramak cezalandırılmak için yeterli görülmekte, öğrencinin soruşturma sonucu aklanması gibi bir sonuç hiçbir durumda beklenmemektedir. Bu, hükmün evrensel insan hakları ve evrensel hukuk normlarıyla çeliştiği açıktır.

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu, YÖK'ün kaldırılmasını, YÖK Disiplin Yönetmeliği'nin son değişiklikleri de kapsayacak şekilde hükümsüz sayılmasını, üniversitenin gerçek anlamda demokratikleştirilmesi doğrultusunda bir an önce adım atılmasını talep etmektedir.

Kadına yönelik şiddetin ve cinsiyetçi politikaların takipçisi olacağız

25 Kasım 2013

25 Kasım, Dominik Cumhuriyeti'nde 1960'ta Rafael Trujillo diktatörlüğüne karşı mücadele veren Mirabel kardeşlerin tecavüz edilerek öldürülmelerinin ardından Birleşmiş Milletler tarafından "Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması İçin Uluslararası Mücadele Günü" olarak kabul edilmiş ve kadına yönelik şiddete dikkat çekmenin bir sembolü haline gelmiştir.

Aradan geçen yarım asrı aşkın zaman zarfında kadınların maruz kaldığı şiddet azalmamış aksine artarak devam etmiştir. Fiziki şiddetin yanı sıra kadın emeği ve bedeni kapitalizm, gerici ve ataerkil anlayışın saldırılarına maruz kalmıştır.

“Kadına yönelik şiddetin takipçisi olacağız”

İnşaat Mühendisleri Odası (İMO) Kadın Komisyonu, kadına yönelik şiddetin, cinsiyetçi politikaların ve her türlü hak ayrımcılığının takipçisi olacaklarını ifade etti. İMO Kadın Komisyonunun, “Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması İçin Uluslararası Mücadele Günü” dolayısıyla yayınladığı mesajda, kadınların maruz kaldığı şiddetin artarak devam ettiği, kadın emeğinin, bedeninin kapitalizm, gericiçik ve ataerkil anlayışın sömürülmesine maruz kalmasına dikkat çekilerek, şunlar kaydedildi:

“Biz inşaat mühendisi kadınlar da diğer tüm kadınlar gibi yaşamın her alanında şiddetin farklı biçimleriyle karşı karşıya oluyoruz. Maruz kaldığımız ayrımcılığın yanı sıra toplumda ‘erkek mesleği’ olarak algılanan inşaat sektöründe var olmaya çalışıyoruz. İnşaat Mühendisleri Odası Kadın Komisyonu olarak kadına yönelik her türlü hak ayrımcılığının, şiddetin takipçisi olacağız.” ■ ANKARA Milliyet

Dünyanın pek çok ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de kadınların evde, sokakta, iş yerinde karşı karşıya kaldığı fiziki, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddet farklı biçimlerde ve artarak devam ediyor. Kadınlar öldürülüyor, tecavüze uğruyor, tecavüzcüsüyle evlendirilmeye zorlanıyor; kadın bedeni, nüfus politikalarının, neo-liberal politikaların ve topluma biçim vermenin bir aracı haline getiriliyor.

Ülkemizde son on yılda kadın cinayetlerinin yüzde bin dört yüz oranında arttığı biliniyor. 2013 yılının ilk altı ayında 106 kadın katledildi. Bu vahim tablo karşısında siyasi iktidar toplumsal cinsiyet algısıyla mücadele etmek ve cinsiyetler arası eşitsizliği ortadan kaldıracak hükümleri hayata geçirmek yerine ne yazık ki sanıklara tahrik indirimi uygulayarak, kadınları çocuk denilebilecek yaşta evlendirerek, eve kapatarak çözüm aramaya çalışıyor.

Siyasi iktidardaki kadın algısı son yıllarda daha net bir biçimde açığa çıktı. Kadınlardan en az dört çocuk doğurmaları isteniyor, kürtaj olmak isteyenler fişleniyor, üniversiteliler evliliğe teşvik ediliyor, üniversite öğrencilerinin barınma koşullarına “kızlı erkekli” söylemlerle saldırılıyor ve son olarak ilköğretimde karma eğitimden rahatsızlık duyulduğu dile getiriliyor.

Tüm bu söylem ve politikardan siyasi iktidarın muhafazakâr ve gerici yaklaşımını kadın bedeni üzerinden hayata geçirme gayreti içinde olduğu anlaşılacaktır. Biz kadınlar bu çabanın yabancıları değiliz zira tarih boyunca kadınlar her dönem iktidarların topluma biçim verme politikalarının aracı olarak görülmüştür.

Biz inşaat mühendisi kadınlar da diğer tüm kadınlar gibi yaşamın her alanında şiddetin farklı biçimleriyle karşı karşıya kalıyoruz. Evde ve sokakta maruz kaldığımız ayrımcılığın yanı sıra toplumda “erkek mesleği” olarak algılanan inşaat sektöründe var olmaya, sektördeki eril hâkimiyet ve eril dil ile mücadele etmeye çalışıyoruz. Kadın mühendis oranının % 3’ten % 10’lar seviyesine yaklaştığı sektörümüzde, mesleğin fiziki güçle değil, kişisel yetenek, beceri, donanım, eğitim ve üretebilme kabiliyetiyle şekillendiğini biliyoruz.

İnşaat Mühendisleri Odası Kadın Komisyonu olarak kadına yönelik her türlü hak ayrımcılığının, şiddetin takipçisi olacağımızı duyuruyoruz.

İnşaat Mühendisleri Odası Kadın Komisyonu

Öğretmenlere, Öğretmenler Günü’nde şiddet

25 Kasım 2013

Türkiye, Öğretmenler Günü’nde öğretmenlerini döven bir ülke olarak tarihe geçti.

24 Kasım Öğretmenler Günü’nde sorunlarını aktarmak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığına yürümek isteyen öğretmenler polisin akıl almaz vahşetiyle karşı karşıya kaldı. Öğretmenlerin demokratik, barışçı tepkisine karşı polis şiddet kullandı, gaz bombaları, tazyikli su ile gerçekleştirilen saldırıda, onlarca öğretmen yaralandı, gazdan etkilenenler, yaşanan arbedede ayağı kırılanlar oldu. Polisin uyguladığı şiddet kameralara yansıdı, öğretmenlerin maruz kaldığı şiddet bütün çıplaklığı ile görüldü.

Ankara Kızılay’da öğretmenlere uygulanan şiddet, son dönemde görmeye alışık olduğumuz tahammülsüzlüğün tipik örneğidir. Türkiye’de artık her demokratik ve barışçı gösteri polis şiddetine maruz kalmaktadır. Ne yazık ki siyasi iktidar, farklı toplumsal ve siyasal kesimlerden gelen eleştirileri ve talepleri görmezden gelmekle kalmamakta, kolluk güçleri marifetiyle bastırma, dağıtma yolunu seçmektedir. Türkiye’de polis şiddeti vaka-ı adiyeden sayılmaktadır. Siyasi iktidar kendi egemenliği altında olmayan her türlü etkinliğe vahşice saldırmaktadır.

Dönemin karakteristiği haline gelen tahammülsüzlük ve hasmane tutum, valiliklere, emniyet güçlerine sirayet etmiştir. Siyasi iktidar sorunları, döverek, yok sayarak, baskı altına alarak,

tutuklayarak çözüme yolunu seçmiştir ki, bunun adı demokrasi değildir, olsa ola darbe dönemlerinden devralınan bir yönetim biçimidir.

Demokratik toplumlarda, siyasi iktidarın uygulamalarına karşı itiraz ve sorunların çözülmesi doğrultusunda talep temel bir haktır; yasaldir, meşrudur. Bu amaçla düzenlenen barışçıl gösterilerin tartışılması dahi demokratik teamüllere aykırı iken engellenmesini ve şiddetle bastırılmasını kabul etmek mümkün değildir.

Ülkemizin demokrasi sicili her geçen gün bozulmaktadır. Polis marifetiyle uygulanan şiddet toplumsal yaşamda yara açmakta, öğrenciler, öğretmenler, işçiler, kadınlar, kentine, yeşile sahip çıkanlar, farklı toplumsal, insani talepler çerçevesinde bir araya gelenler baskı ve zor uygulamalarıyla karşı karşıya bırakılmaktadır.

Eğitim Sen'in önderliğinde bir araya gelen ve demokratik gösteri düzenleyen öğretmenler, eğitim sistemindeki çarpıklığa, demokratik, bilimsel, eşit, parasız eğitim talebine dikkat çekmek, eğitimin gericileştirilmesine karşı çıkmak, güvencesiz çalıştırılmalarına itiraz etmek, çocuk işçileri ve çocuk gelinleri gündeme getirmek amacıyla toplanmış ve seslerini Milli Eğitim Bakanlığına duyurmak istemiştir.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak öğretmenlerin haklı taleplerini destekliyor, yanlarında olduğumuzu bildiriyor ve maruz kaldıkları şiddet nedeniyle siyasi iktidarı kınıyoruz.

Mali ve idari açıdan denetlenmesi gereken Meslek Odaları değildir

17 Aralık 2013

TMMOB'a bağlı Meslek Odalarının mali ve idari açıdan denetlenmesinin önünü açan Bakanlar Kurulu kararı 17 Aralık 2013 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Buna göre; aralarında İnşaat Mühendisleri Odası'nın da bulunduğu TMMOB'ye bağlı 11 Oda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından mali ve idari açıdan denetlenecek.

Bakanlar Kurulu kararı, 6235 sayılı TMMOB Kanunu'nun ek 3. maddesine dayanak yapılarak alındı. Bilindiği gibi, 1983 yılında TMMOB Kanunu'na ek 3. Madde eklenmiş, Meslek Odalarının mali ve idari açıdan ilgili bakanlıklar tarafından denetleneceği hükme bağlanmıştı. İlginç ki, 12 Eylül askeri yönetim döneminde gerçekleştirilen bu değişiklik uygulamaya alınmamış, Meslek Odaları görece özerk yapılar olarak varlığını sürdürmeye devam etmişti.

Meslek Odalarını siyasi iktidarın vesayeti altına alacak bu uygulamanın bugün başlıyor olmasını manidar buluyoruz. Siyasi iktidarın meslek Odalarını mali ve idari açıdan neden denetime tabi tutmak istediğine dair görüşlerimizi defalarca kamuoyuyla paylaşmış, son birkaç yıldır gerçekleştirilen değişikliklerle Meslek Odalarının üyeleriyle kurduğu ilişkinin koparılacak, ekonomik anlamda güçsüzleştirilmek istendiği, kamu adına yapılan mesleki denetim yetkisinin elinden alındığına dikkat çekilmişti. Siyasi iktidarın meslek Odalarından duyduğu rahatsızlığın anlaşılabilir olduğu, çünkü Odaların kamu idaresinin karar ve tasarruflarını kamu adına denetlediği, toplumsal ve kamusal açıdan zarar yaratan projelere itiraz ettiği, pek çoğunu yargıya taşıyarak sonuç aldığı ifade edilmiş, bir bütün olarak siyasi iktidardaki Meslek Odası algısının sorunlu olduğuna vurgu yapılmıştı.

TMMOB ve bağlı Meslek Odaları 60 yıla yakın zamandır mesleki faaliyet yürütmekte, bir yandan meslektaşlarının hak ve çıkarlarını savunurken, diğer yandan mesleki niteliği artıracak girişimlerde bulunmakta ama aynı zamanda mesleki denetim başlığı altında genel ve yerel yönetimlerin projelerini kamu adına denetlemektedir. Meslek Odalarının hareket noktası toplumsal yarar ilkesidir. Topluma yararı olmayan, hatta kamusal anlamda zarara yol açan uygulamalara karşı çıkmak mesleki etik anlayışının doğal bir sonucudur.

Meslek Odaları hiçbir dönem şeffaflık ilkesinden ödün vermemiş, bütün karar ve tasarrufları

bilgiye ve denetime açık tutulmuş, seçimle işbaşına gelen yetkili kurullar görevlerini eksiksiz yerine getirmiştir.

Odamızın Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın denetimine tabi tutulmasıyla ilgili sorunumuz yoktur; Odamız her türlü denetime açık ve hazırdır. İtirazımız, siyasi iktidardaki Meslek Odası algısına ve yaratılmak istenen vesayet ilişkisinedir.

Bir tesadüf müdür bilinmez ama Meslek Odalarını mali ve idari açıdan denetlemek için 12 Eylül'den kalma Kanun maddelerini yürürlüğe alan siyasi iktidar, aynı zaman diliminde kendi mali tasarruflarını kamuoyunun bilgisinden kaçırmak için her yola başvurmuştur. Sayıştay Raporlarını Meclise sunmamakta, sumen altı yapmaya çalışmakta, gerçeklerin öğrenilmesini engellemek istemektedir.

Siyasi iktidarın neden korktuğu ise bugün basına yansıyan soruşturma ve gözaltılardan anlaşılmıştır.

Basına yansıyan haberlere göre; Odamızı mali ve idari açıdan denetleyecek Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar'ın, İçişleri Bakanı Muammer Güler'in, Devlet Bakanı Zafer Çağlayan'ın çocuklarının, belediye başkanının, bakanlık bürokratlarının, inşaat sektöründe iş yapan müteahhitlerin olduğu çok sayıda insan gözaltına alınmıştır. Haberlere bakıldığında, TOKİ işlerinin mercer altına alındığı, kamu ihale sistemine dahil işlerin soruşturma konusu yapıldığı bellidir. Ümit ediyoruz ki, kamu kaynaklarından haksız kazanç elde edenler gün ışığına çıkacak, mali ve idari açıdan kimin, hangi kurumun denetlenmesi gerektiğine dair soru işaretleri ortadan kalkacaktır.

Meslek Odalarını denetlemek ve bu yolla vesayet ilişkisi geliştirmek isteyenlere öncelikle kendilerine bakmasını öneriyoruz. Biz İnşaat Mühendisleri Odası olarak denetime açığız, aynı açıklığı siyasi iktidardan da bekliyoruz. Ortaya çıkacak sonuçların bütün çıplaklığı ile kamuoyuyla paylaşılması, siyasi iktidarın asıl niyetinin anlaşılmasını sağlayacak, sahnelenmek istenen ortaoyununu durduracaktır.

İMO, dün olduğu gibi gelecekte de toplumsal yararı savunacaktır

18 Aralık 2013

İnşaat Mühendisleri Odası 19 Aralık 1954 tarihinde kuruldu. O tarihten bu güne; toplumsal ve kamusal yararı korumaktan, meslektaşlarının hak ve çıkarlarını savunmaktan, mesleki konularda görüş oluşturmaktan, mesleki gelişime katkı sağlamaya çalışmaktan geri durmadı. Birikimini, olanaklarını, mesaisini bu amaç uğruna harcadı; mesleki alana dahil bütün tartışmaların odağına oturmakla kalmadı, taşıyıcısı ve belirleyicisi olmayı başardı.

"İnşaat mühendislerinin temennilerinin hudutsuz olduğunun ifade edildiği ilk genel kuruldan, 2013'ün 19 Aralık'ına kadar geçen zaman zarfında mesleki konu ve sorunlar çeşitlenmiş, daha karmaşık hale bürünmüş, kuramsal çerçevenin ve mühendislik uygulamalarının değişen toplumsal ihtiyaçları karşılamakta yetersiz kaldığı açığa çıkmış, alternatif görüş ve yaklaşımlar geliştirilmiş, kamu idaresi ile meslek odaları arasındaki ilişkide yeni sorunlu noktalar açığa çıkmış ancak mühendislerin beklentilerinin sınırsız olduğu gerçeği değişmeden günümüze kadar ulaşmıştır.

Evet, inşaat mühendislerinin, onların tek ve merkezi meslek örgütü olan İMO'nun temennileri hâlâ hudutsuzdur; İMO toplumsal hayatın başka türlü kurgulanması gerektiğine inanmaktadır. Güvenli yapılaşma ve sağlıklı kentleşmenin sağlanması, doğanın korunması, kentsel değerlerin kentlilerin ortak kullanımına sunulması, yaşanabilir kentler kurulması, ulaşımın sürdürülebilir ve nitelikli kılınması, yapı denetiminin yapı üretim sürecinin asli unsuru olarak kabul edilmesi, yapıların ve kentlerin deprem tehlikesine göre düzenlenmesi, kamu yatırım-

larının kamusal değer olarak kalması, mesleki niteliğin yükseltilmesi, mesleki uygulamaların bilimsel esaslara ve teknolojik gelişmelere uyumlu hale getirilmesi doğrultusundaki çabalar İMO'nun 1954'ten bu yana savunageldiği ilkesel yaklaşımın nirengi noktasını oluşturmaktadır.

İMO'nun varlık nedeni, mesleki-bilimsel doğrular ve gereklilikler olmuş, siyasi iktidarların kurmak istediği vesayet ilişkisini reddetmek ve kamu idaresinin karar ve tasarruflarını kamu adına denetlemek asli görev olarak kabul edilmiştir. İMO ekonomik-sosyal-toplumsal tercihlerin arka planında siyasi irade bulunduğu gerçeğinden hareketle; demokrasi, eşitlik ve hakça bölüşüm talebinin etrafında kümelenmekten geri durmamış, ülkenin bağımsızlığın ve barışın savunucusu olması noktasında ısrarcı davranmıştır.

Hemen her baskıcı dönem, özellikle de askeri darbe dönemlerinde İMO'nun maruz kaldığı muamele, onun muhalif karakterinden kaynaklanmış, üye ve yöneticileri tutuklanmış, ekonomik açıdan cendere altına alınmış, örgütsel faaliyetleri yasaklanmış, mevzuatında demokratik olmayan değişikliklere gidilmiştir.

TMMOB ve bağlı Meslek Odaları Anayasa'ya ve yasalara dayanarak kurulmuştur. Anayasa ve yasalar meslek örgütlerinin kamu adına denetim yapabileceğini, toplumsal yararı göze teceğini, üyelerinin hak ve çıkarlarını koruyacağını, aynı zamanda üyelerinin mesleki açıdan gelişmelerini sağlayacak adımlar atacağını hükmetmektedir ki, İMO bu hükümlere dayanarak özelleştirmelere karşı çıkmış, Boğaz Köprüsü tartışmalarına taraf olmuş, kent içi ulaşımda uygulanan bilimsel olmayan yöntemlere itiraz etmiş, su havzalarının ve yeşilin talan edilmesine sebebiyet verecek projeleri yargıya taşımış, HES'lerle ilgili görüş oluşturmuş, deprem önlemlerin alınması ve güvenli yapılaşmanın sağlanması noktasında uyarılarda bulunmuş, meslektaşlarının belgelendirilmesine ve denetlenmesine ilişkin uygulamalar başlatmış, asli görev ve sorumluluklarının kuramsal zeminini oluşturmak amacıyla su yapılarından işçi sağlığı ve iş güvenliğine, yapı kimyasallarından yapı denetimine, kent içi ulaşımdan çelik yapılara kadar mesleki alana dahil hemen bütün konularda bilimsel etkinlikler düzenlemiş, mesleki konulardaki üretimini kamuoyuyla paylaşmıştır.

Türkiye gibi demokrasinin içselleşmediği, hak arama ve örgütlenme kültürünün gelişmediği, mesleki örgütlenmelere bile mesafeli yaklaşıldığı bir ülkede İMO'nun altmış yıldır varlığını sürdürüyor olması bile başlı başına kayda değerdir. Kaldı ki İMO bugün yüz bine yakın üyesiyle mesleğimizin önemli değerlerinden biridir. Bu değer, son dönemde gerçekleştirilen mevzuat değişikliklerinin müsebbibidir.

Son dönemde gerçekleştirilen değişikliklerle; İMO'nun üyeleriyle kurduğu ilişki zayıflatılmak istenmiş, gelirleri budanmış, kamu adına yaptığı denetim engellenmiş, üyelerini denetleyebilmesinin kanalları kapatılmıştır. Bununla yetinilmemiş, siyasi iktidar meslek odaları üzerinde vesayet ilişkisi kurmak üzere, 12 Eylül döneminde gerçekleştirilen değişikliği uygulamaya alarak, mali ve idari denetim yolunu açmıştır. 17 Aralık 2013 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu kararına göre, Odamız Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından mali ve idari denetimine tabi tutulacaktır.

Yapılmak istenen bellidir: Meslek Odaları üzerinde vesayet ilişkisi kurulacak, Odalar mesleki denetim sürecinin dışına itilecek, yapı üretim süreci denetimsizliğe, kuralsızlığa teslim edilecektir.

Ne yazık ki 2013'ün 19 Aralık'ı, 60 yıllık kazanımların gasp edilmesine tanık olmaktadır.

Bugün 19 Aralık'ı anlamak, siyasi iktidarın Meslek Odalarına dönük girişimlerinin farkına varmak demektir ki, İMO mesleki dayanışmayla bu eşiği atlama bilecek, meşruiyetini kamu adına denetim yapma yetkisini kullanma ısrarından sağlayacaktır.

19 Aralık'ı anlamlı kılan, İMO'yu geleceğe taşıyacak iradenin beyan edilmesi olacaktır. Bu beyan, geçmişe sahip çıkmayı içerirken, geleceği bugünden kurgulamanın da emaresini taşıyacaktır.

Yegâne yol göstericimiz insan hayatının kutsallığı ve toplumsal yarar ilkesinin tartışılmazlığıdır. İMO altmış yıldır taviz vermeden bugünlere taşıdığı hassasiyetleriyle geleceği kurgulayacaktır.

İMO'da böcek bulundu

30 Ocak 2014

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu toplantı odasında "böcek" tabir edilen dinleme cihazı bulundu.

Daha önce Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nde dinleme cihazı bulunması nedeniyle Odamız Yönetim Kurulu toplantı odasında böcek araması yaptırmak için bir özel şirkete başvurdu. Şirket dün yaptığı aramada, Yönetim Kurulumuzun toplantı yaptığı masanın altında böcek tespit etti. Bunun üzerine konu Çankaya Emniyet Müdürlüğü'ne ve savcılığa aksettirildi. Bulunan böcek ile ilgili tutanak tutuldu, fotoğraflandı; olay yeri inceleme ekibi böceği tutanakla teslim aldı.

Sormak istiyoruz: Kim ya da kimler İMO'yu dinlemek ister? Bir meslek örgütünün yasa dışı yollardan dinlenmesinden kim medet umar? Amaçlanan nedir? Kanunla kurulmuş, Anayasal bir kuruluş olan İnşaat Mühendisleri Odası hangi gerekçeyle dinlenmiştir?

Bu soruların yanıtını kamuoyunun takdirine bırakıyoruz. Ancak bu tuhaf olayın bir an önce aydınlatılmasını, sorumluların tespit edilip yargılanmasını talep ediyoruz.

İnşaat Mühendisleri Odası kamu adına mesleki denetim yapan kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütüdür. Siyasi iktidarların ve yerel yönetimlerin karar

ve tasarruflarını mesleki-bilimsel esaslar bağlamında denetlemekte ve dolayısıyla merkezi ya da yerel bazdaki yöneticilerle yıldız barışmamaktadır. Odamızın bu nedenle dinleniyor olduğunu düşünmek bile istemiyoruz. Çünkü eğer Odamız bu nedenle dinlenmişse, sıkıntı daha derinlerde demektir.

Son birkaç yıldır meslek odalarına dönük mevzuat değişiklikleri kamuoyunun bilgisi dahilindedir. Siyasi iktidar meslek odalarını güçsüzleştirmek, ekonomik açıdan zayıflatmak, üyesiyle bağlarını kopartmak için mevzuatta köklü değişiklikler gerçekleştirmiştir. Bütün bu değişiklikler Odaları yasal anlamda elini kolunu bağlamaya dönük girişimlerdir. Ancak bu kez yasal olmayan bir uygulamayla karşı karşıya bulunduğumuz açığa çıktı ki, bu, bizleri ülkemiz adına kaygılandırmaktadır.

İnşaat Mühendisleri Odası'nın gizli kapaklı, yasal olmayan hiçbir uygulaması, gündemi, ajandası yoktur. Bu olay, Türkiye'nin bir ayıbı olarak tarihteki yerini alacaktır.

Bilinmelidir ki İnşaat Mühendisleri Odası doğru bildiğini ifade etmekten, doğrularda ısrar etmekten, kamuoyunu bilgilendirmekten asla vazgeçmeyecektir.

Kamu İhale Kanunu'nda bir değişiklik daha Mühendisler Mağdur ediliyor

7 Mart 2014

Hükümet Kamu İhale Kanunu'nda bir değişiklik daha gerçekleştirdi. Böylelikle son 11 yıl içerisinde Kamu İhale Kanunu'nda pek çok değişiklik yapıldı. Bu zaman zarfında Kamu İhale Kanunu'nda doğrudan 26 değişiklik gerçekleştirildi. Kamu ihalelerine ilişkin şaibe, yolsuzluk, suiistimal ve partizanlık iddialarının gündemin ilk sırasında yer aldığı bir ülkede, kamu yatırım sürecinin belirleyicisi olan bir kanunla bu kadar oynanmasını, popüler hale gelen sözcükle "manidar" bulduğumuzu belirtmek istiyoruz.

Siyasi iktidar, 6 Şubat 2014 tarihinde kabul edilen ve 19 Şubat'ta Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik

Yapılmasına Dair Kanun" başlıklı Torba Yasa ile, Kamu İhale Kanunu'nda birçok değişiklik gerçekleştirdi.

Torba Kanunla, Kamu İhale Kanunu'nda yapılan diğer değişikliklerin olası olumsuz sonuçlarına değil de, mühendisleri yakından ilgilendiren maddelere göz atıldığında, siyasi iktidarın mühendislerin kazanılmış haklarını gasp ettiği, kamu ihalelerine giren büyük sermaye gruplarının elini daha da rahatlattığı görülecektir.

Torba Kanununun 46. maddesiyle, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 10. Maddesinin 1. fıkrasının b bendinin 2 numaralı alt bendinde değişikliğe gidildi. İlgili madde değişiklik öncesi, "Denetim faaliyetleri nedeniyle alınacak belgeler ilk beş yıl en fazla beşte bir oranında, daha sonraki yıllarda gerçek kişiler ile tüzel kişilerin en az beş yıldır yarısından fazla hissesine sahip olan mühendis ve mimarların iş denetleme nedeniyle alacakları belgeler tam olarak, yönetim faaliyetleri nedeniyle alınacak belgeler en fazla beşte bir oranında dikkate alınır." şeklindeyken, yapılan değişiklikle "Denetim ve yönetim faaliyetleri nedeniyle alınacak belgeler beşte bir oranında dikkate alınır. Ancak, yapımla ilgili hizmet işlerinden elde edilen belgeler yapım işlerinde kullanılamaz." şekline getirildi.

Kısaca, Mühendisler ve mimarlar kamu ihalelerine girerken daha önce yaptıkları denetim faaliyetleri nedeniyle edindikleri İş Denetleme Belgelerinin, belgenin alımından itibaren ilk beş yıl 1/5'ini, sonrasında da tamamını kullanabilirken, değişiklikle beş yıl süre kesintisiz hale getirilmiştir. Yani mühendisler ve mimarlar bu değişiklikle, İş Denetleme Belgelerinin tamamını değil, sadece 1/5'ini kullanabilecektir.

Bu değişikle, kamu ihale sisteminin temel ilkesi olan eşitlik ve adalet bir kez daha derin yara almış, Mühendisler, mimarlar ihale sisteminin dışına itilmiştir.

Ne yapılmak istendiği açıktır. Siyasi iktidar meslektaşlarımızı sistemin dışında tutarak, müteahhitliği salt bir sermaye organizasyonu haline getirmektedir.

Yolsuzluklar konusunda kamuoyunda oluşan hassasiyetin, kamu ihale sistemine ilişkin tartışmaları da içerecek şekilde kamusal bir bilince kavuşmasına dönük beklentimizi kamuoyuyla paylaşıyor ve meslektaşlarımızı mağdur eden düzenlemenin derhal geri çekilmesini istiyoruz.

8 Mart kutlu olsun!

7 Mart 2014

Bilindiği gibi 8 Mart 1857'de New York'lu kadın işçiler, çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve ücret eşitsizliğinin giderilmesi amacıyla sokağa çıktı, güvenlik güçlerinin müdahalesiyle başlayan olaylar sırasında çoğu kadın 129 işçi yaşamını yitirdi. O gün, kadın işçilerin hak talepli mücadelesinin simgesel günü olarak kutlanmaya başladı. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu ise 16 Aralık 1977'de 8 Mart'ı Dünya Kadınlar Günü olarak kutlanmasına karar verdi.

8 Mart o tarihten günümüze kadınların hak ve özgürlüklerinin simgesel günü olarak kutlanmaktadır. 8 Mart, salt çalışma yaşamından doğan sorunlarla sınırlı tutulmamak, kadın olmaktan doğan sorunlarla birlikte 8 Mart, geniş bir yelpazede ele alınmaktadır.

Dünyanın her coğrafyasında, her kültüründe farklı düzlemlerde de olsa kadınların yaşadığı sorunlarla karşılaşmak mümkündür; kadınların sorunları, genel anlamdaki toplumsal sorunlar manzumesinin önemli bir halkası olarak görülmektedir. Özellikle savaş, ekonomik kaos, toplumsal alt-üst oluş en çok da kadınları etkilemekte, kadınlar açlık, savaş, taciz ve tecavüz mağduru olmaktadır.

Ülkemizde kadınlar evde, işte, sokakta şiddete, tacize, tecavüze, ayrımcılığa maruz kalmakta, dini gericilik ve muhafazakârlık kadın sorununu katmerleştirmekte, kürtaj hakkı engellenmek istenmektedir. Çalışma yaşamına getirilmek istenen düzenlemelerle de kadının yaşam alanı kuşatılmakta, kadınlar ev eksenli çalışmaya zorlanmakta, kadın emeği güvencesiz, esnek, ucuz ve sosyal haklardan yoksun bırakılmakta, üç çocuk dayatmasıyla kadın eve hapsedilmeye çalışılmaktadır.

Özellikle kadın cinayetlerinin son on yılda yüzde 1400 arttığı ve her gün üç kadının öldürüldüğü gerçeği kadın sorununu içinden çıkılmaz bir hale getirdiği görülmeli, kamu idaresi ilk adım itibarıyla bu sorunu çözecek önlemleri ivedilikle almalıdır.

Mühendislik alanında da tablo farklı değildir. Ne yazık ki, mesleğimizin uygulama alanları erkek egemenliğindedir ve kadın meslektaşlarımız bırakalım sağlıklı koşullarda çalışmayı, işe girme noktasında bile ayrımcılıkla karşı karşıya kalmaktadır. Halen iş ilanlarında “erkek mühendis aranıyor” notlarını görmek mümkündür. Kaldı ki, kadınlar inşaat mühendisliğini seçmekten bile imtina etmektedir. Şantiyeler neredeyse kadından arındırılmış, “kurtarılmış” alanlar olarak görülmektedir. Eril dilin ve ilişkilerin hâkim olduğu inşaat sektöründeki kadın meslektaşlarımız, bir de inşaat mühendisliğinin “erkek” mesleği olduğu algısıyla mücadele etmek zorunda bırakılmaktadır.

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu, kadınların ayrımcılığa, sömürüye, tacize, şiddete karşı sürdürdüğü mücadelesini desteklemekte, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nü dayanışma ruhuyla kutlamaktadır.

Berkin Elvan’ı kaybettik Sorumlular yargı önüne

11 Mart 2014

Gezi Parkı eylemleri sırasında başına isabet eden gaz kapsülü nedeniyle yaralanan berkin Elvan 296 gün sonra aramızdan ayrıldı. Eylemlerle doğrudan ilgisi yoktu; ekmeğ almak için evinden çıkmıştı, polisin hedef gözeterek ateş açması sonucu başından yaralandı, uzun süre hayata tutundu, bütün tıbbi müdahaleler sonuçsuz kaldı, 15 yaşındaki bir çocuk hayata gözlerini yumdu.

Genç ölümler diyarı Türkiye, çocuk ölümlerine de tanık olmaya başladı. Uğur Kaymaz’dan Berkin Elvan’a, Türkiye çocuk ölümlerine sebep olmanın utancını taşıyor. Kim tetiği çekti, kim azmettirdi, kim “polise emri ben verdim” dedi? Kim “polisimiz destan yazıyor” diyerek ölümleri meşrulaştırdı?

Berkin Elvan, Gezi Parkı olayları sırasında polis şiddetiyle aramızdan ayrılan ilk çocuk/genç değildi; sadece en küçükleriydi. Mehmet Ayvalıtaş, Ethem Sarısülük, Abdullah Cömert, Ahmet Atakan, Ali İsmail Korkmaz, Medeni Yıldırım polisin aklı almaz, vahşi şiddetine maruz kaldı; gencecik çocuklar, delikanlılar katledildi.

Adet yerini bulsun diye çağrı yapıyor ve sorumluların yargılanmasını talep ediyoruz; faili biliyoruz bilmesine ama yine de Berkin Elvan cinayeti faili meçhul olarak kalmasını istiyoruz.

Nafile bir çağrı bizimkisi farkındayız; yapmak istediğimiz tarihe not düşmektir.

Tarih ne Berkin Elvan’ı ve diğer genç ölümleri unutacak ne de “polisimiz destan yazıyor” diyen mukteditir.

Yine bir iş cinayeti

11 Mart 2014

İstanbul Üsküdar'da özel bir sağlık merkezi inşaatında meydana gelen iş kazasında ne yazık ki genç bir üyemiz hayatını kaybetti. 23 yaşındaki üyemiz Ünal Sarış Coşkun, inşaatın 5. katından düşerek can verdi.

Acımız sonsuzdur; meslektaşımızın ailesine, yakınlarına, sevenlerine ve inşaat mühendisliği camiasına sabır ve baş sağlığı diliyoruz.

Bu elim durum, kamuoyunun dikkatini bir kez daha iş kazalarına çekti. Ülkemizin iş kazalarındaki sicili ne yazık ki hayli bozuktur. Türkiye iş kazaları sıralamasından Avrupa'da ilk, Dünya ölçeğinde ise üçüncü sıradadır. İnşaat sektörü ise diğer sektörlerle karşılaştırıldığında ölümlü ve yaralanmalı iş kazalarında ilk sırada yer almaktadır.

Açıkçası ülkemizdeki iş kazaları, kaza olmaktan çıkmış, adeta iş cinayeti halini almıştır. 2013 yılı iş kazaları raporuna göre, 1017 kişi hayatını yitirmiştir. İş kazalarının ardı arkası kesilmemekte, iş yeri güvenliğinin temel kurallarına uyulmadığı için insanlar ölmektedir. Üyemiz Coşkun da, basit ve küçük bir önlem alınmadığı için hayatını kaybetmiştir.

Ülkemizde işçi sağlığı ve iş güvenliği konusu sorun yaratmaktadır. Çünkü, işçi sağlığı ve iş güvenliği yatırımları maliyet artırıcı unsur gibi görülmekte, çalışma yaşamını kâr dürtüsü belirlemede, taşeron sistemi denetim mekanizmasını zafiyete uğratmakta, güvenlikle ilgili mevzuat ihtiyacı karşılamamakta, mevzuat değişiklikleri, "ben yaptım oldu" anlayışıyla sektör bileşenlerinden, meslek odalarından habersiz gerçekleştirilmekte, takdir-ilahi yaklaşımı, konuya bilimsel müdahaleleri engellemekte, kadercilik iş kazalarına davetiye çıkartmaktadır.

İş kazalarının nedenini, kaynağını ve sorumlularını biliyoruz. İş kazalarının vebali siyasi iktidarın üstündedir. Birinci derecede sorumluluk iktidarın kendisindedir. Artık kamuoyu hamaset duymak istememekte, önlem alınmasını ve kazalar neticesinde sorumluların hesap vermesini talep etmektedir.

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu olarak, üyemizin ölümünden derin ve tarifsiz bir acı duyduk. Ünal Sarış Coşkun'un ailesine, yakınlarına, meslektaşlarına, inşaat mühendisliği camiasına baş sağlığı diliyoruz.

İletişim ve haber alma özgürlüğüne darbe!

21 Mart 2014

Siyasi iktidar, sosyal paylaşım ağı Twitter'ı 20 Mart 2014 gecesinden bu yana erişimi engellendi. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), vatandaşlardan gelen şikâyet üzerine sosyal paylaşım ağı twitter'a ulaşımın mahkeme kararıyla engellendiğini duyurdu.

Twitter'ın yasaklanması da yasağa ilişkin yapılan açıklama da siyasi iktidarın içinde bulunduğu ruh halini ve düştüğü açmazı göstermektedir. Yasağın anlamı gayet nettir: Siyasi iktidar yolsuzlukların, hırsızlıkların, hukuksuzlukların vatandaşlar tarafından bilinmesini, yaygınlaşmasını engellemek istemektedir.

Bir ülkede demokrasinin gelişmişliği, iletişim ve haber alma özgürlüğü ile doğrudan ilintilidir. Bir süredir devam eden baskıcı, otoriter uygulamalar sosyal paylaşım ağının yasaklanmasıyla bir başka boyuta geçmiştir. Türkiye gitgide içine kapanmakta, dünyadan kopmakta, demokratik hak ve özgürlükler askıya alınmaktadır.

Dünya ölçeğinde sosyal paylaşım ağına yasak getiren ikinci ülke olmanın ayıbı Hükümetin üzerindedir. Bir an önce bu ayıptan dönülmeli, Twitter’ e üzerindeki yasak kalkmalıdır. Aksi takdirde Hükümetin bu yükü taşıması mümkün olmayacaktır.

Demiryollarındaki altyapı eksikliği kazalara davetiye çıkarmaktadır

21 Mart 2014

Adana-Mersin demiryolunda meydana gelen kazada ne yazık ki 10 vatandaşımız hayatını kaybetti, beş vatandaşımız da yaralandı. Kazada yakınlarını kaybeden ailelere sabır, yaralılara şifa diliyoruz.

Bu vahim olay kamuoyunun dikkatini bir kez daha demiryolu taşımacılığı üzerine çekti. Demiryollarında kazalara davetiye çıkaran altyapı eksikliği bulunmaktadır ve bu iddia

kurumda örgütlü sendikalar ve meslek odaları tarafından sık sık gündeme taşınmaktadır. Ulaştırma Bakanlığı anlaşılabilir bir biçimde eksiklikleri gidermek, sorunları çözmek doğrultusunda kayda değer, sonuç değiştirici adım atmamaktadır.

Örneğin Ulaştırma Bakanlığı, 3 Temmuz 2013 tarihinde "Demiryolu Hemzemin Geçitlerinde Alınacak Tedbirler ve Uygulama Esasları Hakkında Yönetmelik" yayımlamış, hemzeminler yerine alt-üst geçitlerin yapılması gerektiği belirtilmiş, bu işlerin tamamlanması için üç yıllık bir süre konulmuştur. Ayrıca hemzeminlerin Yönetmeliğe uygun hale getirilmesi gerektiği, sinyalizasyon ve bariyer eksikliklerinin tamamlanması, önleyici tedbirlerin alınması, uygun olmayan ve iyileştirilemeyecek hemzeminlerin kapatılması Yönetmelikte yer almıştır.

68 kilometrelik Adana-Mersin demiryolu güzergahı üzerinde 31 adet hemzemin bulunduğu bilinmektedir. Hemzeminlerden neredeyse dakikalarla ifade edilebilecek sıklıkla tren geçmekte, sinyalizasyon, alt üst geçit eksikliği, hız denetiminin yapılamaması nedeniyle onlarca kaza yaşanmaktadır.

Üzülerek ifade ediyoruz ki, ölen vatandaşlarımızın sayısı çok olduğu için bu kaza gündeme gelmiştir. Oysa ilgili güzergahta irili-ufaklı pek çok kaza meydana gelmekte, canlar yanmakta, maddi-manevi zarar oluşmakta ancak haber değeri bile taşımamaktadır. Kaldı ki hemzemin kazalarının sadece Adana-Mersin demiryoluyla sınırlı olmadığı, hemzeminlerin bir bütün olarak kazalara davetiye çıkardığı bilinmektedir.

Demiryolları özelleştirme, taşeronlaşma kısıkcındadır; demiryolları kamusal bir yatırım ve hizmet gibi değil, kâr aracı olarak algılanmakta, dolayısıyla denetimsizliğine, başıboşluğa mahkum edilmektedir.

Türkiye bir çelişkiler ülkesidir. Bir yandan hızlı tren uygulamaları bağlamında pembe bir tablo çizilmekte, diğer yandan sıradan önlemlerin alınmaması, küçük yatırımların yapılmaması nedeniyle kazalar meydana gelmektedir. Bu çelişkiyi anlamak ve kabul etmek mümkün değildir.

Sorumluları istifaya davet etmek ülkemizde en etkisiz ve hiçbir anlam ifade etmeyen bir taleptir. Hızlandırılmış tren kazasının birinci dereceden sorumlusu Ulaştırma Bakanı ancak belediye başkan adayı olduğu için koltuğundan 2014 yılında ayrılmıştır. Demiryollarında yaşanan ve yaşanacak olan her felakette, Hükümetin ve Ulaştırma Bakanının doğrudan sorumluluğu bulunmaktadır ki Odamız sorumluları tarihe kayıt olarak düşmektedir.

TMMOB ve Bağlı Odaların Ortak Basın Açıklamaları

Toplumsal yaşamın bilimsel-teknik ölçütlere göre düzenlenmesini savunmaya devam edeceğiz

10 Mayıs 2012

1954 yılında 6235 Sayılı Yasa ile kurulan ve 23 Odanın üst birliği olan TMMOB, kökleri 1900'lü yılların başına dayanan bir örgütlenme ve mücadele geleneğinin ürünüdür. TMMOB ve bağlı Odaları, bir yandan meslek-meslektaş haklarını koruyup geliştirirken, diğer yandan bilimsel-teknik mesleki bilgi birikimini ve örgütsel gücünü kamu ve toplum yararına sunmak için faaliyet yürüten ve yasal dayanağını Anayasa'nın 123, 124, 135. maddelerinden alan kamu kurumu niteliğinde, kamu tüzel kişiliğine sahip meslek kuruluşlarıdır ve yerinden yönetim esasına dayanırlar.

Bilinen bu gerçeklere rağmen, 7, 8 ve 9 Mayıs 2012 tarihli Bugün Gazetesinde yayınlanan "Odalara da Reform Şart", "Reform Talebine Destek Yağdı" ve "Meslek Odalarına Reform Yolda" manşetleri altında kamuoyunu yanlış bilgilendirmeye yönelik sözde "haber" ve yorumlar yer almıştır. Odalarımıza ve Birliğimize saldırı niteliğinde olan bu "haberlerle", kamuoyu nezdindeki saygın konumumuza gölge düşürülmeye, mesleki faaliyetlerimiz hakkında kuşku uyarılmaya ve karalamaya çalışılmaktadır.

Meslek camiamızdan dahi olmayan bir takım kişilere ve adı belirtilmeyen bir-iki mühendise dayandırılan "haberler" ve yorumlar sübjektif bir kurgu ile oluşturulmuştur.

Bu "haberlerin" neden yapıldığını değerlendirirken Bugün gazetesinin sahibinin kim olduğunun bilinmesinde fayda vardır.

Gazetenin sahibi, Koza davetiye işi ile başlayıp, Eti-Gümüş ihalesine giren, ardından Bergama Altın Madenlerini Normandy Madencilik'ten devralan kişidir. TMMOB'nin Bergama'daki altın arama ve çıkarma faaliyetleri nedeniyle davalık olduğu Koza Grubunun sahibidir. Bu nedenle Bugün gazetesinde bu tür haberlerin yayınlanması çok da şaşırtıcı olmamıştır.

Söz konusu gazetenin haberlerinde Odalarımızın Bakanlıkların verdiği yetkiyle ya da yerel yönetimlerle yaptıkları protokoller kapsamında yürüttüğü LPG sızdırmazlık kontrolleri, asansör periyodik kontrolleri gibi çalışmalarını sorun oluşturuyormuşçasına sunulmuştur. Bu durum en hafif tabirle vermekte olduğumuz kamusal hizmete saygısızlıktır. Zira Odalarımız bu kontrolleri, "hizmetin niteliğini artırma" amacıyla yapmaktadır.

"Haber" içeriğinde "Meslek odaları; üye olma zorunluluğu, aidatları, keyfi uygulamaları, denetim yetersizliği gibi nedenlerle tartışma konusu olmaya devam ediyor" ifadelerine yer verilerek sanki kamuoyunda Odalar hakkında bir tartışma varmış gibi gerçek dışı bir izlenim yaratılmaktadır. Oysa, kamu kurumları dışında özel sektörde çalışan mühendislerin Odalara üye olma zorunluluğu; kamu düzeni ve toplumun can ve mal güvenliği açısından uzmanlık gerektiren işlerdeki proje onayı, belge alma zorunluluğu ve tüm bu işlemler için alınan bedeller, Yasa ve Yönetmeliklerle belirlenmiştir.

Dünya genelindeki uluslararası meslek örgütlerinde de, meslek mensupları meslek odalarına üye olmak zorundadırlar. Gelişmiş demokrasilerde mühendislik, mimarlık veya şehir plancılığı gibi her biri ayrı bir bilim dalı olan, belirli ilkelere göre uygulanması gereken mesleklerin, denetim, mesleki yeterlilik gibi kamu sağlığını ve güvenliğini güvence altına alan süreçlerle birlikte işletilmesi gerektiği bilinmekte, mesleklere ve meslek örgütlerine böyle bir anlayışla yaklaşmaktadır.

Söz konusu “haberler”de TMMOB ve bağlı odaların gelirlerine yönelik kurumlarımızı karalamayı amaçlayan mesnetsiz ve yanlış görüşlere yer verilerek, varlığı anayasa ile güvence altına alınmış kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının aynı zamanda meslektaşlarına ve topluma hizmet veren kuruluşlar olduğu gerçeği örtbas edilmektedir.

TMMOB ve bağlı Odaları birer ticarethane ya da şirket değildir. Binlerce mühendise, mimara ve şehir plancısına hizmet veren Odalarımızın hizmetleri karşılığında gelir elde etmesi olağandır. Odalarımızın dönemsel çalışma raporları gelirlerimizin ve giderlerimizin tüm açıklığıyla ortaya konulduğu yazılı kaynaklardır. Sanıldığı gibi kozmik odalarda saklanmayıp tüm üyelerimizin bilgi edinme hakkı saklıdır.

Odalarımızın gelir giderlerinin Genel Kurullarda bir sayfa olarak çıkarıldığı gibi ahlaksız bir yorumun kabul edilmesi mümkün değildir. Gerçek haberciler için, kendi denetim mekanizmalarının yanı sıra ilgili Bakanlıkların mali ve idari denetimine de açık olan, bütçesi bakımından şeffaflığı ve açıklığı ilke edinmiş olan Odalarımızın mali raporlarına erişim son derece basit ve kolaydır. Ancak doğru bilgi vermek için öncelikle “Haberler”e imza atanların “doğru habercilik” anlayışına ve “mesleki etik değerlere” sahip olmaları gerekir.

Yine aynı “haber”lerde TMMOB ve bağlı Odalarımızın işleyişine müdahale edilmekte, siyasi iktidar eliyle birliğin daha sembolik ve işlevsiz hale getirilmesi, yeniden yapılanma gibi önerilere de yer verilmektedir.

TMMOB ve bağlı Odaları olarak, bu tür art niyetli tutumlarda asıl olarak neyin hedeflendiğini çok iyi bilmekteyiz. Plansız ve denetimsiz hareket eden özel sektöre karşılık, insan hayatını merkeze alan, meslek etiğini ve mesleğin bilimsel esaslara uygun olarak hayata geçirilmesini savunan kurumlarımız, önünde hiçbir engel görmek istemeyen bir anlayış tarafından “engel” olarak görülmektedir.

Oysa bizler yine bilmekteyiz ki, katliam gibi iş cinayetlerinin sorumlusu bu anlayıştan başka bir şey değildir. Mesleklerimiz insan hayatıyla ilgilidir, insan hayatını ve kamu yararını savunan kurumlarımızın “ideolojik” bulunması, ancak ve ancak “ideolojik” bir yaklaşımı benimseyenler tarafından yapılabilecek bir yorumdur. Bu anlamda Liberal Düşünce Topluluğunun “liberalizm” gibi bir ideolojinin penceresinden mesleklerimize ve meslek odalarımıza yönelik yorumlarını ve çalışmalarını nesnel bulmamız mümkün değildir. Aynı ideolojinin mensuplarının meslek odalarının birer sivil toplum kuruluşu haline getirilmesini savunması da şaşırtıcı değildir. Zira sivil toplumdan anlaşılan kendilerinin de ifade ettiği üzere “apolitik” olmak, eleştirmemek ve koşulsuz bir şekilde itaat etmektir. Meslek odalarının kamu kuruluşu niteliğinin ortadan kaldırılmasını savunmak, mesleklerin kimi bilimsel esaslara uygun bir şekilde, insan hayatının değeri üzerine kurulan bir etik anlayışla icra edilmesinin bir kamu görevi olduğunu inkâr etmektir. Bu anlamda mesleğimizin icrası, kamu sağlığını, hayatını ve yararını ilgilendirdiğinden kamu niteliği taşımaktadır. Aksini savunmak ilkesizliğin ilke edinilmesi anlamına gelmektedir ve “bırakınız yapsınlar” anlayışıyla kamu sağlığını ve güvenliğini hiçe saymaktır.

Mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetleri; çevre ve kentleşme politikalarının dinamik güçlerinin başında yer alırlar. Ciddi bilim-teknik politikaları, olağan koşullar ve toplumsal bir kalkınma perspektifi içinde mühendislik, mimarlık, şehir plancılığının yeri, konumu vb. böyledir, böyle olmalıdır. Ancak Türkiye’nin kalkınma dönemlerinde belirli bir yeri olan meslek disiplinlerimiz bugün bilimsel gereklerden hızla uzaklaşan bir tarzda ve çok yönlü olarak etkisizleştirilmeye, itibarsızlaştırılmaya çalışılmakta, mesleki deformasyon, işsizlik ve yoksullukla yüz yüze getirilmektedir.

Öyle ki meslek disiplinlerimiz yakın dönemin ekonomi politikalarına bağlı olarak siyasi iktidarlardan tarafından ikinci plana itilmiş, bazı alanlardaki yetkiler uluslararası sermaye kuruluşlarına

devredilmiş, bazı alanlar neredeyse ortadan kaldırılmış; mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetlerinin ana sektörleri kamusal fayda anlayışından çıkarılıp serbestleştirme, özelleştirme, ticarileştirmenin arpalıkları haline getirilmiştir.

Kentler rantlara göre şekillendirilmekte, plansızlık egemen kılınmaktadır. Çalışma yaşamı, mühendislik bilimlerinin uygulanması gereken işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin dışında tutulmaktadır. İnsanca barınma hakkının ve deprem gerçeğinin gerektirdiği, yapı denetimi, enerji, tarım, orman, su kaynakları ve kentlerin yönetimi gibi alanlarda mühendislik, mimarlık, şehir plancılığının mesleki denetim, periyodik kontrol, ölçüm vb. bilimsel-teknik kriterleri devre dışı bırakılmaktadır.

Son yıllarda yapılan mevzuat değişiklikleri ile meslek disiplinlerimizin uygulama alanları daraltılmıştır. Bunlara, son bir yıl içinde çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK) ile yeni hal-kalar eklenmiş ve kamu yönetiminin tekeli/otoriter nitelikte yeniden düzenlenmesinin yanı sıra, gerek mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı gerekse TMMOB mevzuatının Anayasa ve yasalara açıkça aykırılık oluşturacak bir şekilde iktidar bürokrasisi tarafından düzenlenmesi öngörülmüş ve bu yönde adımlar da atılmıştır.

Bu düzenlemeler, Anayasa ve İdare Hukuku çerçevesinde merkezi idare ile özerk yerinden yönetim kuruluşları arasında olması gereken vesayet denetimini aşan, tekeli, otoriter bir yönetim anlayışının ürünü olarak bazı özerk kamu tüzelkişiliklerinin özerkliğini ortadan kaldırmakta, bazılarını da doğrudan bakanlık bünyesine almaktadır. Ana amaç, mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı meslek örgütlerinin yürüttüğü kamusal hizmetleri, kamu otoritesi yoluyla serbestleştirip, piyasaya sunmak ve rant alanlarına dönüştürmektir.

Demokrasiden yürütme erkinin tahakkümünü anlayanların, meslek örgütlerini ve sivil toplumun "apolitik" olmasını, bu örgütlenmelerin siyasal iktidarın güdümünde çalışmalar yürütmesini savunanların, kamu yararını, halk sağlığını ve can güvenliğini sermayenin önünde bürokratik engeller olarak görenlerin TMMOB ve bağlı odalarını hedef tahtasına oturtması bizler için olsa olsa bir onurdur.

TMMOB ve Odalarımızı karalama, yasa ve yönetmeliklerle belirlenmiş iç işleyişimiz hakkında yanlış kanılara sebebiyet verme ve kuşku uyandırma içerikli bu "haberler"e yönelik örgütlü üyemiz ile birlikte gereken mücadeleyi vereceğimizi ve yargı işlemlerini başlattığımızı kamuoyuna duyuruyoruz.

TMMOB ve bağlı Odaları, ülkeye, topluma, mesleğe ve meslektaşlarına ilişkin sorumluluklarını aynı anlayışla yürütme kararlılığındadır.

Yaşasın TMMOB örgütlülüğü

Çevre Mühendisleri Odası **Elektrik Mühendisleri Odası** Fizik Mühendisleri Odası

Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası Gıda Mühendisleri Odası

Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası İç Mimarlar Odası **İnşaat Mühendisleri Odası**

Jeofizik Mühendisleri Odası **Jeoloji Mühendisleri Odası** Kimya Mühendisleri Odası

Maden Mühendisleri Odası Makina Mühendisleri Odası **Metaller Mühendisleri Odası**

Meteoroloji Mühendisleri Odası **Mimarlar Odası** Orman Mühendisleri Odası

Petrol Mühendisleri Odası Peyzaj Mimarları Odası **Şehir Plancıları Odası**

Tekstil Mühendisleri Odası **Ziraat Mühendisleri Odası**

Ülkede, bölgede, dünyada barış hemen şimdi!

6 Ekim 2012

Biz aşağıda imzası bulunan TMMOB`ye bağlı Odalar, olarak Suriye, bölge ve Türkiye halkları arasında oluşturulmak istenen savaşa karşı halkların kardeşliğini savunuyor ve `Ülkede, Bölgede ve Dünyada Barış` isteminin yükseltmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Bilindiği gibi başını ABD'nin çektiği emperyalist güçler ve onların Ortadoğu'daki taşeronları, Irak ve Libya'dan sonra Suriye üzerinde emperyalist tahakküm oluşturmak, sonrasında ise İran'a uzanan bir müdahaleyi gerçekleştirmek için aktif çaba içindedirler.

Suriye'de yaşanan iç savaş ve bu ülkeye yönelik askeri müdahalenin, bölgesel bir savaşın habercisi olduğu bilinmektedir. Tüm Ortadoğu savaşa, etnik, din ve mezhep çatışmalarına ve uzun erimli bir kaosa sürüklenirken AKP iktidarı ne yazık ki Türkiye'yi bu girdabın içine çekmektedir.

Ortadoğu ve Arap ülkelerinin `modeli` olma hevesindeki AKP, bu kirli oyunda kendisine verilen rolleri ve hatta çok daha fazlasını büyük bir hevesle yerine getirmekte, Suriye'deki iç savaşa ülkemizi dahil etmekte, Ortadoğu'da yayılan dinci, mezhepçi ve kaotik siyasi ortamını ülkemize taşımaktadır.

ABD ve Batı İttifakı ile Türkiye, Suudi Arabistan, Katar gericiliklerinin Suriye'ye karşı ileri karakolu durumuna getirilmiş, dinci gerici güçlerin Suriye'deki iktidara karşı savaşın aktif bir tarafı durumuna düşürülmüştür.

Son zamanlarda Hatay'da yaşananlar ve Akçakale merkezli gelişen olaylar bu durumun bir ürünüdür. Suriye'deki iç savaşın bir tarafına açık ve aktif destek sunan AKP iktidarı Akçakale'ye düşen bombalara altyapı ve ortam hazırlamış, Meclisten geçirdiği tezkere ile ülkemizi Suriye'deki iç savaşa fiili destek sunan durumdan savaşın çok daha açık tarafına dönüştürmüştür. Bunun en son göstergesi de 13 bölgenin sivillere kapatılması olmuştur.

Biz aşağıda imzası bulunan TMMOB'ye bağlı Odalar, Suriye, bölge ve Türkiye halkları arasında oluşturulmak istenen savaşa karşı halkların kardeşliğini savunuyor ve "Ülkede, Bölgede ve Dünyada Barış" isteminin yükseltmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Şimdi zaman, kardeş, komşu halklar arasında emperyalist emellerle körüklenmeye çalışılan kin ve nefret söylemlerine, ırkçı/şoven, dinci/mezhepçi kışkırtmalara karşı inatla bir arada ve yan yana durmanın, savaş çıkırtkanlarına antiemperyalist dayanışmayla dur demenin, "Yaşasın Halkların Kardeşliği", "savaşa hayır", "barış hemen şimdi!" demenin zamanıdır.

Bilgisayar Mühendisleri Odası **Çevre Mühendisleri Odası** Elektrik Mühendisleri Odası

Fizik Mühendisleri Odası Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası

Gıda Mühendisleri Odası Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası **İçmimarlar Odası** İnşaat

Mühendisleri Odası **Jeofizik Mühendisleri Odası** Jeoloji Mühendisleri Odası

Kimya Mühendisleri Odası Maden Mühendisleri Odası **Makina Mühendisleri Odası**

Metalurji Mühendisleri Odası **Meteoroloji Mühendisleri Odası** Mimarlar Odası

Petrol Mühendisleri Odası Peyzaj Mimarları Odası **Şehir Plancıları Odası**

Tekstil Mühendisleri Odası **Ziraat Mühendisleri Odası**

Mesleklerimize, Odalarımız ve Birliğimize sahip çıkıyoruz kapalı kapılar ardında hazırlıkları yapılan TMMOB'siz TMMOB Yasasını kabul etmeyeceğiz

16 Kasım 2012

Son yıllarda gündeme gelen Odalarımız ve üst Birliğimiz Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği-TMMOB'nin mevzuatını düzenlemeye yönelik adımlar, bugün doğrudan TMMOB Yasasını değiştirmeye yönelmiştir. Anayasa'nın 123, 124 ve özellikle 135. maddelerinden hareketle yayımlanan 6235 sayılı TMMOB Yasasının değiştirilmesi yoluyla TMMOB örgütlülüğü ve mühendis, mimar, şehir plancılığı disiplinlerinin meslek örgütlülükleri, kapalı kapılar ardında yapılan hazırlıklarla tasfiye edilmek üzeredir.

Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu'nun ülkemizdeki bütün meslek kuruluşlarıyla

ilgili 29.09.2009 tarihli, 799 sayfa ve 1.062 sayfa eki bulunan raporunun Başbakanlığa gönderilmesinin ardından 2011 yılında çıkarılan birçok Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile kamu yönetimi tekeli otoriter bir tarzda yeniden düzenlenmiştir. Bu kapsamda gerek mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetleri ve gerekse TMMOB mevzuatının Anayasa ve yasalara açıkça aykırılık oluşturacak bir şekilde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından düzenlenmesi öngörülmüştür. Bu düzenlemeler, Anayasa ve İdare Hukuku çerçevesinde merkezi idare ile özerk yerinden yönetim kuruluşları arasında olması gereken vesayet denetimini aşan, tekeli otoriter bir yönetim anlayışı ile bazı özerk kamu tüzelkişiliklerinin özerkliği ortadan kaldırılmış, bazıları da doğrudan bazı bakanlıkların bünyesine katılmıştır.

Bugün ülkemizde egemen olan sermaye birikim politikaları, sanayide gerçekleşen dönüşüm, fason üretimin artması, 2B ile kamu arazileri ve kentsel dönüşüm süreçleri, bütün ülkenin imara açılması gibi rant yönelimli politikalar, mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetlerini doğrudan olumsuz olarak etkilemektedir. Bu meslek disiplinleri ile kamusal hizmet ve kamusal mesleki denetim esaslı örgütlülüklerinin, şekli yapılaraya dönüştürülerek tasfiye edilmesi amaçlanmaktadır. Kamuoyuna tarafsız ve bilimsel temellerle gerçeklikleri aktaran; gerektiğinde etkin bir biçimde hukuk yolunu kullanarak yapılan yanlışlarla mücadele eden TMMOB`ye yönelik tasfiye politikaları da bu kapsam içindedir.

Bu noktada öncelikle belirtmek isteriz ki, TMMOB Yasasını değiştirme ya da ortadan kaldırmaya yönelik girişimler mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetlerini kamusal niteliğinden arındırarak rant politikalarına açma amacını gütmektedir. Ayrıca hazırlanış süreci, şekli ve içerik itibarıyla TMMOB`siz TMMOB Yasası değişikliklerini yüz binlerce üyemizin ve bizlerin asla kabul etmeyeceği bilinmelidir.

Yapılacak yeni değişikliklerle mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetleri ve ilgili meslek örgütleri, böl-parçala-küçült-yönet-etkisizleştir yaklaşımıyla demokratik ve merkezi yapılardan rekabetçi yerel yapılara dönüştürülerek merkezi kamu yönetimine bağlanacaktır. Odalarımız ve Birliğimiz TMMOB, bugüne kadar izin vermediğimiz siyasi iktidarların ve siyasi partilerin rant ve rekabet temelli müdahalelerine açık bir yapıya ve arka bahçelerine dönüştürülecektir.

Diğer yandan belirtmek isteriz ki, mühendislik bilimleri ile mimarlık ve şehir plancılığı bilim ve disiplinleri, multi disiplinler (çok disiplinli-çokbilimli) mesleki hizmetleri gerektirmekte ve gerek kendi içlerinde gerekse aralarında mesleki, bilimsel, teknik geçiş gereklilikleri bulunmaktadır. Dolayısıyla meslek alanlarının ve hizmetlerinin tarifi, sınırı ve ülke genelindeki ortak uygulamaları, ancak TMMOB`nin mevcut yapısı gibi bütünsel bir kurum tarafından gerçekleştirilebilir.

Bu nedenle meslek alanlarımızın ve aralarındaki ilişkilerin düzenlenmesi otoriter ve rekabetçi bir kanun yapma zihniyeti ve böl-parçala-küçült-aşırı parçalı yapıları yönet yaklaşımıyla düzenlenemez. Meslek alanlarımız ve aralarındaki ilişkilerin, bilim, teknik ve toplumsal yarar doğrultusunda ancak TMMOB ve Odalarımızın demokratik işleyişi içinde belirlenebilir, düzenlenebilir bir konu olduğu unutulmamalıdır.

Mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetleri gerçekte bilim, teknoloji, Ar-Ge, inovasyon, sanayi, tarım, orman, enerji, ulaşım, madenler, tüm doğal kaynaklar, gıda, çevre ve kentleşme politikalarının dinamik gücüdür, böyle olması gerekir. Ancak ne yazık ki bu gerçekler hemen hemen tüm siyasi iktidarlar tarafından hep ikinci plana itilmiş, bazı alanlarda yetkiler uluslararası sermaye kuruluşlarına devredilmiş, bazı alanlar ise neredeyse ortadan kaldırılmıştır. Mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetlerinin ana sektörleri kamusal fayda anlayışından çıkarılıp serbestleştirme, özelleştirme, ticarileştirmenin arpalıkları haline getirilmiştir. Kentler, tarım arazileri, kamu arazileri, madenler, enerji ve tüm alanlar rantlara göre şekillendirilmiş ve plansızlık egemen kılınmıştır.

Aynı zamanda çalışma yaşamının büyük kısmı işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin dışında tutulmakta, insanca barınma hakkı ve deprem gerçeğinin gerektirdiği yapı denetimi, enerji, tarım, orman, su kaynakları ve kentlerin yönetimi gibi alanlarda mühendislik-mimarlık-şehir plancılığının mesleki denetim ve bilimsel-teknik kriterleri devre dışı bırakılmakta, KHK`lerle,

yasa ve yönetmeliklerde yapılan düzenlemelerle bilimsel-teknik mesleki gereklilikler tasfiye edilmektedir. Bu nedenle iş cinayetlerinden yapı denetimsizliğine, depremlerin toplumsal yıkımlara dönüşmesine dek bir dizi acı olay artık kanıksanır hale gelmektedir. Bu koşullarda ülkemize, halkımıza, mesleklerimize karşı bilimsel-toplumsal sorumluluklarımızı terk etmeyeceğimizi, TMMOB`siz TMMOB Yasasını değiştirmeye yönelik girişimlere karşı biz aşağıda imzası bulunan TMMOB`ye bağlı Odalarımız olarak, birlik içinde karşı çıkarak mücadele edeceğimizi, bağımsız ve demokratik meslek kuruluşlarının tasfiyesine dur demenin kamusal bir görev olduğunu; iktidarın söz konusu girişimleri askıya alarak sesimize kulak vermesi gerektiğini kamuoyuna duyururuz.

Bilgisayar Mühendisleri Odası **Çevre Mühendisleri Odası** Elektrik Mühendisleri Odası
Fizik Mühendisleri Odası Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası
Gıda Mühendisleri Odası Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası **İçmimarlar Odası** İnşaat
 Mühendisleri Odası **Jeofizik Mühendisleri Odası** Jeoloji Mühendisleri Odası
Kimya Mühendisleri Odası Maden Mühendisleri Odası **Makina Mühendisleri Odası**
 Metalurji Mühendisleri Odası **Meteoroloji Mühendisleri Odası** Mimarlar Odası
Orman Mühendisleri Odası Petrol Mühendisleri Odası **Peyzaj Mimarları Odası**
 Şehir Plancıları Odası **Tekstil Mühendisleri Odası** Ziraat Mühendisleri Odası

Teknik öğretmenlerin işsizlik sorununu, “mühendis” ünvanı verme yoluyla geçiştirmeyi amaçlayan ve mühendis, mimar işsizliğini artıracak olan “Teknik Öğretmenler İçin Mühendislik Tamamlama Programları Giriş Sınavı” iptal edilmelidir.

26 Nisan 2013

Günümüzde uygulanan neoliberal politikalar, tüm üretim ve hizmet süreçlerinde temel bir yeri bulunan mühendislik, mimarlık eğitimi ve uygulamalarını sistemli bir şekilde etkilemektedir. Bilim, teknoloji, araştırma-geliştirme, yenilik, sanayi, tarım, enerji, maden, çevre, imar-yapı, kent ve bağlantılı alanların temel dinamik gücü olması gereken mühendislikte bu nedenle açık bir gerileme söz konusudur.

Eğitim-öğretim alanındaki genel yönelim, üniversite sayıları yanı sıra mühendislik fakülte ve bölüm sayılarında da olağan dışı bir artışa yol açmış, nitelikli işgücü olan mühendislik bir “malîyet” unsuru olarak görülüp daha fazla ucuz emek sömürüsüne tabi kılınmıştır. İşsiz mühendis sayısı böylece artmakta, meslektaşlarımız esnek, güvencesiz, düşük ücretle çalışma ile meslek dışı alanlarda çalışmaya zorlanmaktadır.

Bu gelişmelere bağlı olarak, meslek alanlarımızı ve mühendislik öğretimini doğrudan etkileyen birçok düzenleme de gündeme gelmektedir. “Teknik öğretmen” yetiştiren programlara tabi olanlara ek bir eğitimin ardından mühendislikle eş düzeyde “iş güvenliği uzmanlığı” ünvanı verilmesi söz konusudur. Yapı Denetimi Yasasında yapılmak istenen son değişikliklerle, birçok olumsuzluk yanı sıra şantiye şefi mimar ya da mühendislerin yardımcısı olarak görev yapması gereken tekniker, teknisyen ve teknik öğretmenlere “şantiye şefi” olma ve teknik elemanların mimarlık, mühendislik projeleri hazırlamalarına olanak sağlanması da gündeme gelecektir.

Teknoloji Fakülteleri ve “uzaktan eğitim” gibi mühendislik öğretimi ve uygulamalarının temeli aşındıran düzenlemelerin ardından şimdi de teknik öğretmenlere “mühendis” ünvanı verilmesi söz konusudur. İktidar, bir yandan tüm eğitim sistemini özelleştirmeye dönük politika kapsamında teknik eğitimin değerini yok sayarak işverenlere bırakmaya hazırlanırken teknik öğretmenlerin işsizlik sorununu, onlara da mühendis ünvanı vererek, mühendislik mesleğine tahvil etmekte, günübürlük, geçici ve aldatıcı bir yönetime başvurmaktadır.

Bu konunun geçmişi şöyledir: 29.04.1992 tarihinde kabul edilen 3795 sayılı “Bazı Lise, Okul

ve Fakülte Mezunlarına Unvan Verilmesi Hakkında Kanun'un 3. madde, 1. fıkra, e bendinde, "Teknik öğretmen unvanını kazananlar için ilgili teknik eğitim fakültelerince düzenlenecek en fazla iki yarı yıl süreli tamamlama programlarını başarıyla bitirenlere dallarında 'mühendis' unvanı verilir" denilerek, Teknik Eğitim Fakültesi mezunlarına mühendislik yolu açılmıştı. 07.08.2003 tarihinde de "Teknik Öğretmenler İçin Düzenlenecek Mühendislik Programlarının Uygulama Esas ve Usulleri Yönetmeliği" yayımlanarak mevzuat tamamlanmış, ancak bugüne kadar geçen zaman zarfında uygulamaya alınmayan yasa hükümlerinin bugün uygulanmasını manidar bulduğumuzu belirtmek isteriz.

TMMOB ve Odalarımız, 1992 yılında 3795 sayılı Yasa'nın kabul edilmesiyle başlayan, 2010 yılında Teknoloji Fakülteleri'nin açılmasıyla devam eden ve bugün "Teknik Eğitim Fakültesi mezunlarına mühendislik unvanı verilmesi" uygulamasıyla görünür hale gelen sürecin bir bütün olarak mühendislik, mimarlık mesleklerinin itibarsızlaştırılması, öneminin azaltılması, niteliğinin tartışılır hale getirilmesinin bir başka tezahürü olduğunu düşünmektedir.

Asıl olarak teknik öğretmen yetiştirmek amacıyla kurulan ve müfredatı buna uygun düzenlenen Teknik Eğitim Fakülteleri'nin, mühendislik eğitimi veren fakültelerle bir ve aynıymış gibi değerlendirilmesi, meslek eğitimi felsefesine aykırıdır. Eğitim fakülteleri ile mühendislik fakültelerinin nitelik ve amaçlarının birbirinden çok farklı olduğu gözlemlenmektedir.

Bilinmelidir ki, mühendislik formasyonu öğretilen formüllerden ibaret değildir. Mühendislik muhakemesi için 4 yıllık eğitim süreci bile yetersiz görülürken, ilave ders alınarak mühendislik unvanı dağıtılması bilimsel gerçekliğe sığmaz ve toplumu kandırmaktan öteye geçemez.

Aldatmacı bir yaklaşımla her ile bir üniversite açıldığı ve hemen her üniversitede mühendislik eğitimi verildiği bilinmektedir. Okullarda fiziki ve teknik altyapı eksikliği bulunmaktadır, birkaç fakülte hariç eğitim liseden bozma binalarda verilmektedir. Bir öğretim üyesine düşen öğrenci sayısı eğitimin niteliğini düşürecek oranda çoktur. Mühendislik, mimarlık eğitimi verilen pek çok okulda laboratuvar ya yoktur ya da yetersizdir. Uygulamalı eğitim ve araştırmalar için yeterince kaynak ayrılmamaktadır. Mevcut eğitim müfredatı ve uygulaması mühendislik biliminin gerekleriyle, farklı mesleki disiplinlerle etkileşiminin teorik çerçevesiyle, gelişmiş teknolojiyle uyumlu değildir. Ülkemizin gerçek ihtiyaçlarını karşılamaktan uzaktır. Bu şartlarda mezun olan genç mühendislerin mesleki yeterlilikleri ve gelişmişliklerinin tartışmalı olacağı açıktır ki, meslek içi eğitim ağırlıkla ancak Meslek Odalarının olanakları çerçevesinde uygulanabilmektedir.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi'nin (ÖSYM) 07.06.2013 tarihli "Teknik Öğretmenler İçin Mühendislik Tamamlama Programları Giriş Sınavı (2013-Mühendislik Tamamlama): Başvuru İşlemleri ve Örnek Sorular"ı incelendiğinde mühendislik, mimarlık ve üniversite sınavları bir yana, ortaokul öğrencilerine bile haksızlık edecek kadar basit, seviye belirleme sınavlarının da altında kalacak kolaylıkta sorularla "mühendislik unvanı" dağıtılacağı görülmektedir.

Farklı mühendislik disiplinlerine yönelik ayrı sınavlar yapılmaması, tüm mühendisliklerin aynı "torba sınav" içinde değerlendirilmeye kalkılması da bilimsel açıdan itirazımızı haklı kılan diğer bir nedendir.

Yükseköğretim Kurulu (YÖK)'ün bu konudaki duyurusu, iktidara yakın gazeteler aracılığıyla konjonktürel olarak ideolojik-siyasi bir çarpıtma içerisinde "28 Şubat'ın rövanşı" olarak da sunulmaktadır. Meslek liselerine yönelik üniversite sınavlarına giriş konusundaki kısıtlama ayrı bir konu olmakla birlikte; şimdi "28 Şubat mağduriyetinin giderilmesi" olarak sunulan sınava olanak sağlayan düzenlemenin 1992 yılından beri zaten yürürlükte olduğunu hatırlatmak isteriz.

Mevcut koşullarda 1992 yılından beri yürürlükte olan "Teknik Öğretmenler İçin Düzenlenecek Mühendislik Programlarının Uygulama Esas ve Usulleri Yönetmeliği" kapsamında Üniversitelerarası Kurul tarafından ilgili mühendislik fakültelerine hazırlatılan yeterlilik sınavından 100 üzerinden en az 50 alanların puanlarına göre kontenjan dahilinde 2 yarı dönemlik tamamlama mühendislik programına girmeleri öngörülmektedir. Ancak bu sınavları bugüne kadar kazanabilen aday yüzler basamağıyla sınırlıdır ve bugün ortaokul seviyesinde sorularla

72 bin teknik öğretmene unvan dağıtılmaya kalkılmaktadır. Bu uygulama açıkça eğitimde eşitsizlik ve adaletsizliktir.

Bu unvan dağıtımını uygulaması, bırakalım bilimi, mühendisleri, mimarları, bırakalım üniversiteye hazırlanan öğrencileri, SBS'ye girmiş ortaokul öğrencilerine de büyük bir haksızlıktır.

Bu haksızlığı teknik öğretmenlerin içine ittikleri işsizlik sorunuyla kabul edilebilir hale getirmek de mümkün değildir. Bilindiği üzere ülkemizde işsizlik ve eğitilmiş işsizliği çok ciddi bir sorundur. Teknik Eğitim Fakültelerini kapatarak teknik öğretmenlerin istihdam alanlarını yok eden siyasal iktidar, teknik öğretmenler nezdinde yarattığı mağduriyeti yeni mağduriyetler yaratarak güya "çözmeye" kalkmaktadır. Bunu mühendis ve mimarların kabul etmesini beklemek, bilimsel ve teknik olarak da, kamu yararı ve çalışanların hakları açısından da akıl dışıdır.

Yine mevcut yönetmeliğe göre 2 yarı dönemi kapsayacak olan tamamlama eğitiminin Teknik Eğitim Fakültelerinde verilmesi gerekmektedir. Ama iktidar ve YÖK bu fakülteleri kapattıklarını sanırsanız unutmuydur. Ortada bu eğitimi verecek kurum dahi bulunmamaktadır.

Bugüne kadar üniversite mezunlarının "sınıf öğretmeni" olmasına ya da belli bir temel bilim alanında eğitim görmüş olanların kendi dallarında branş öğretmeni olmasına; tamamlayıcı olarak "pedagojik eğitim" görmeleri koşuluyla olanak tanınmıştır. Bu tür uygulamalar bile eleştirilmekle birlikte "öğretmen açığı" nedeniyle kamu nezdinde kabul görmüştür. Ancak ülkemizde mühendislik, mimarlık mesleklerinde herhangi bir açık söz konusu değildir, hatta gereksinim fazlası fakülte ve bölüm bulunduğu halde böylesi bir uygulamaya başvurulmaktadır.

Mesleki eğitimin öneminden çokça söz edilen bir ortamda mesleki eğitimi yok etmekle kalmayıp, mühendislik mesleğinin de içeriğini boşaltmaya dönük bir uygulama yürürlüğe konulmak istenmektedir. En son 2009 yılında öğrenci alan Teknik Eğitim Fakültelerinin taban puanları ile Mühendislik Fakültelerinin taban puanları karşılaştırılırsa yapılan haksızlığın boyutu açıkça ortaya çıkmaktadır.

İstihdam olanakları ile mühendislik fakültelerinin kapasitesi arasında inanılmaz bir uçurum bulunmaktadır. Bunun ne anlama geldiği ise açıktır: Mühendisler arasında işsizlik oranı, dallar arasında farklılıklar arz etse de, ortalama yüzde 25 civarındadır. İşsizlik, düşük ücretler, sağlıksız çalışma koşulları ve güvencesizlik mühendisliğin adeta "kaderi" olmuştur. Mesleki etik ve yetkinlik temel sorunlar arasındadır.

Mühendislik eğitimi ve istihdam olanakları bağlamında gerçek bu iken, bir de Teknik Eğitim Fakültelerinden mezun olanları, iki yarı yıl gibi "hızlandırılmış" eğitime tabi tutarak mühendis ilan etmek teknik hizmetlerin niteliğinin daha da düşmesine neden olacaktır.

Bütün bilimsel ve teknik veriler Teknik Eğitim Fakültelerinde uygulanan programın mühendislik için yeterli olmadığını ortaya koymaktadır. Mühendislik eğitiminin ve mühendislik mesleğinin sorunlarının, teknik öğretmenleri "mühendisleştirerek", mühendislerin sayısını artırarak çözümlenmesi mümkün değildir. Bu yolla sorun çözülmeyecek, yeni sorunlar açığa çıkacaktır. Bu durum, yatırım ve nitelikli işgücü istihdamı zaten zayıf olan mühendislik sanayilerinde kaos oluşturacak, mühendis, mimar işsizliğini ve mühendislik-mimarlık uygulamalarındaki niteliksel düşüşü artıracak, toplumsal yaşamda birçok acı sonuca da yol açacaktır.

Bilimsel, teknik, akademik göstergeler, mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde uygulanan programın, mühendislik unvanı elde etmek için yeterli olmadığını ortaya koymaktadır. Teknik öğretmenlerin unvanlarının değiştirilmesiyle mühendis olunamayacağı bilimsel bir gerçektir. Mühendislik özel bir eğitimi gerektirir ve yama niteliğindeki programlarla yapılamaz. Mühendislik, tasarım, plan ve program gibi temel unsurlar aracılığıyla üretim ile hizmet sürecinin bütününe yöneliktir. Teknik öğretmenlik ise tasarım, plan ve program boyutlarını içermez ve üretim veya hizmet sürecinin belirli an veya parçaları üzerinde yoğunlaşır. Kısaca mühendislik ile teknik öğretmenlik, üretim sürecinin bütününde birlikte iş yapmakla birlikte farklı formasyonlara sahiptir.

Ayrıca şu noktaya özellikle vurgu yapmak isteriz: Her meslek değerlidir; her mesleğin kendi dinamiği, dengesi ve gelişme seyri bulunmaktadır. Her mesleğin üretim sürecindeki önemi

tartışılmazdır. Bu bağlamda, teknik eğitim veren fakültelerin müfredatının kendi mesleki alanının ihtiyacını karşılayacak özellikler içeriyor olması ne kadar doğalsa, mühendislik fakültelerinin müfredatının mühendislik mesleğinin gereklerini gözeterek hazırlandığı da o oranda gerçektir.

Teknik Eğitim Fakültesi mezunlarının sorunları olduğu bilinmektedir. Ancak bu sorunlar, onları mühendis ilan ederek değil, üretim sürecini yeniden düzenleyerek, ara eleman ya da teknik elemanları hukuki statüye kavuşturarak, üretim sürecindeki önemlerini görünür kılarak aşılabilir.

Plansız bir şekilde çok sayıda donanımsız üniversite, fakülte açmak, çok sayıda niteliksiz mühendis yetiştirmek ve teknik öğretmenlere mühendis unvanı verilmesine yönelik uygulama, karar ve hazırlıklardan vazgeçilmeli, mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı öğretiminin planlamasında TMMOB ve bağlı Odaları mutlaka yer almalıdır.

Yukarıda açıkladığımız nedenlerle, 80 bin civarında olduğu belirtilen teknik öğretmenin mühendis unvanı almasına olanak sağlayacak olan "Teknik Öğretmenler İçin Mühendislik Tamamlama Programları Giriş Sınavı" başvuruları ve 21 Temmuz'da Ankara'da yapılacak olan sınav iptal edilmelidir. Biz mühendis ve mimarların, mühendislik ve mimarlık öğrencilerinin ve meslek örgütlerinin uyarılarına iktidar, Üniversitelerarası Kurul ve YÖK tarafından kulak verilmesini istiyor, YÖK'ün duyurusunu yaptığı ve ÖSYM tarafından yapılacak olan "Teknik Öğretmenler İçin Mühendislik Tamamlama Programları Giriş Sınavı"nın ivedilikle iptal edilmesini istiyoruz.

Bilgisayar Mühendisleri Odası **Elektrik Mühendisleri Odası** İnşaat Mühendisleri Odası
Makina Mühendisleri Odası Metalurji Mühendisleri Odası **Mimarlar Odası**
 Orman Mühendisleri Odası **Tekstil Mühendisleri Odası**

Gücünüz Halkı Sindirmeye Yetmeyecek Devlet Terörünü Durdurun, Zorbalığa Son Verin

4 Haziran 2013

Taksim'de Gezi Parkı'nı korumak için yapılan gösterilerin şiddet ile bastırılması nedeni ile ülke genelinde düzenlenen protestolarda polisin sergilediği acımasız tutum tüm yurttaşları kaygılandırarak boyutlara ulaştı.

Polisin uyguladığı vahşet ve zorbalık, kent meydanlarına, revir hizmeti sunan meslek odalarımıza, kahvelere, işyerlerine, evlerin içine dek uzanmış durumda. TMMOB genel merkezinin bulunduğu binanın önüne de onlarca gaz bombası atıldı ve bir TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi ayağına isabet eden gaz bombası ile yaralandı. Durum öylesi bir noktaya ulaştı ki, halkın insani yardım ve dayanışma duygularının karşılığı gaz bombaları oluyor. Restoran ve kafeler basılarak, içeride oturanlar dövülüyor, coplanıyor. En demokratik hakkı olan gösteri yapma hakkını kullanan insanlara suçlu muamelesi yapılıyor. Ülkemiz adeta bir gaz cumhuriyetine dönüştürüldü.

Yaşlılar, küçük çocuklar, hamileler dâhil herkes gaz bombalarını soluyor. Görülüyor ki "orantılı güç kullanımı" sözü bir saçmalığı ifade ediyor, iktidarın gözü dönmüş zorba zihniyetini perdelemek için kullanılıyor. Devlet terörünün şimdilik görünen sonucu, İstanbul ve Hatay'da iki yurttaşımızın ölümü, Ankara'da bir yurttaşımızın beyin ölümü, binlerce gözaltı ve binlerce yaralı olmuştur. AKP'nin son dönemde 4+4+4 formülü ile eğitim sistemini bir gecede gericileştirme girişimleri, insanların yaşam biçimlerine ve tercihlerine ait düzenlemeler yapılmaya çalışılması, kaç çocuk yapılacağından 1 Mayıs'ın nasıl kutlanacağına varana kadar hayatın her alanını tek başına şekillendirme isteği halkımızın kaygılarını ve tepkilerini artırmıştır. AKP iktidarının Cumhuriyet değerleri ve laikliğe yönelik sürekli saldırıları ve hakaretler halkın "artık

durun" demesine yol açmıştır. AKP iktidarının eğitim, sağlık, ulaşım, enerji, gıda, kent, imar/ yapı politikaları bir bütün olarak halka "artık yeter" dedirtmiştir. Halkın itirazının artık sadece "Gezi Parkı" kapsamında olmadığı, yaşamın her alanında var olan dayatmalara karşı olduğu görülmelidir.

Emekten yana bağımsız ve demokratik bir Türkiye mücadelesi, 12 Eylül'den sonra en büyük liberal ve gerici saldırıyı bu dönemde yaşamıştır. Bu dönemde yasama organı adeta AKP'nin bir komisyonuna dönüştürülmüş, başkanlık sistemi tartışmaları ve yeni anayasa girişimleri, bir diktatörlük inşaa etme noktasına kadar vardırılmıştır. AKP ve lideri yaşadığımız çağın benzer diktatörlüklerinin tüm özelliklerini politikalarında bire bir barındırmaktadır. Meclis'te gece yarısı toplumsal denetim ve tartışma mekanizmalarından kaçırılarak yasal düzenleme yapmayı alışkanlık haline getiren AKP, mevcut sayısal gücünü toplumu kuralısızca yeniden şekillendirmek için kullanmaktadır. AKP iktidarı meslek alanlarımızı ilgilendiren birçok düzenlemeyi mühendis, mimar ve şehir plancılarını yok sayarak hayata geçirmiştir. Bugün kendisine biat etmeyen tüm demokratik kitle örgütleri gibi TMMOB örgütlülüğü de ağır saldırı altındadır.

En ufak itiraza karşı siyasal güç kullanmayı alışkanlık haline getiren AKP, kendisinin yandaşı haline getirdiği kolluk gücü ile günlerdir yaşam alanlarımıza gaz bombaları yağdırmaktadır. Yaşamına yitiren ve yaralananların tam sayısının bile belirlenemediği bu vahşeti toplum vicdanı ve tarihin belleği unutmayacaktır. Yurttaşların can güvenliği bizzat kendilerini korumakla görevlendirilenler tarafından tehdit edilmektedir. AKP lideri kendisine oy verenleri sokağa dökme tehdidi ile gelişen toplumsal muhalefeti bastırmak istemektedir.

Ne yazık ki sergilenen bu açık hukuksuzluğa karşı ne savcılar harekete geçmiş, ne de "milyonlarca yandaşını" sokağa dökmekle tehdit eden AKP liderinin üslubunda en ufak bir değişiklik olmamıştır. AKP'nin, toplumun birçok kesimi tarafından geliştirilen eylemlerde sağduyusunu yitirdiği ve polise verdiği talimatlarla ülkemizi kaosa sürüklediği ortadadır. Ülkesini Ortadoğu'da savaşın eşiğine getiren ve kendi halkını acımasızca gaz bombasına boğan AKP sözcülerinin tahripkâr üslubuna karşı tüm halkımızı sağduyulu davranmaya ve yaşam alanlarımızı korumak için direnmeye çağırıyoruz.

İktidar olanaklarına tutunan AKP'nin gücü, halkı biber gazı ile sindirmeye yetmeyecektir. Biz TMMOB'ye bağlı bütün Odalar olarak iktidarın bu terör ve zorbalığını kınıyor, protesto ediyor ve halkımızla birlikte artık durun, bu zorbalığı durdurun diyoruz. İktidarı ve emniyet yetkilerini, halkımıza karşı geliştirilen acımasızca saldırılara son vermeye çağırıyoruz.

Unutulmamalıdır ki "Hiçbir iktidar halkına düşman olamaz. İktidar halka düşman olursa, halk iktidara direnir."

Bilgisayar Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Gölay Şakiroğulları

Çevre Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Baran Bozoğlu

Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş

Fizik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Abdullah Zararsız

Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Feramuz Aşkın

Gıda Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Petek Ataman

Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ertuğrul Candaş

İç Mimarlar Odası Yönetim Kurulu Başkanı Levent Tümer

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Taner Yüzgeç

Jeofizik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Şevket Demirbaş

Jeoloji Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Dündar Çağlan

Kimya Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Besleme

Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Torun

Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ekber Çakar

Metalurji Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Tunçay Şulan

Meteoroloji Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Sıtkı Erduran

Mimarlar Odası Yönetim Kurulu Başkanı Eyüp Muhcu

Petrol Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Kul

Peyzaj Mimarları Odası Yönetim Kurulu Başkanı Gaye Çulcuoğlu

Şehir Plancıları Odası Yönetim Kurulu Başkanı Necati Uyar

Tekstil Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Melike Anıl Bingöl

Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Turhan Tuncer

İktidara sesleniyoruz, arkadaşlarımızı serbest bırakın, polis zulmünü durdurun, hukuka uyun!

9 Temmuz 2013

Bilindiği üzere AKP iktidarı bir ayı aşan bir süreden beri hukuku ihlal eden uygulamalar eşliğinde terör uygulamaktadır.

İktidarın Taksim’de yapmak istediği düzenleme mahkeme kararıyla durdurulmuş ve içinde Odalarımızın da bulunduğu Taksim Dayanışması’nın toplumsal direnişinin meşruiyeti yargı kararıyla da teyit edilmiştir. İstanbul Valisi, Emniyet Müdürü ve Belediye Başkanı tarafından açılan park, akşamüstü halka yine kapatılmıştır.

Mahkeme kararını açıklamak üzere Gezi Parkı’na gitmek isteyen Taksim Dayanışması bileşenleri İstiklal Caddesi’nde engellenmiş, polis yine halka saldırmış ve dayanışmayı oluşturan emek, meslek, demokratik kitle örgütleri, siyasi parti temsilci ve yöneticilerinden çok sayıda kişiyi gözaltına almıştır.

Gözaltına alınanların işlemleri dün akşam ve gece yapılmamış, keyfi bir şekilde bugüne bırakılmıştır. Gözaltına alınanlar arasında TMMOB İstanbul İl Koordinasyon Kurulu Sekreteri ve TMMOB Makina Mühendisleri Odası İstanbul Şube 2. Başkanı Süleyman Solmaz, TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şube Başkanı Beyza Metin, TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Şubesi 2. Başkanı Sabri Orcan, TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şube Sekreteri Akif Burak Atlar, Şube Sekreter Yardımcısı Sezi Toprakçı ve Mimar Mücella Yapıcı arkadaşlarımız da bulunmaktadır.

İktidar bilmelidir ki, hiç bir baskı, TMMOB ve Odalarımızın, mühendislik, mimarlık, şehir plancılığının bilimsel-tekni gerekliliklerini savunmamızı ve bu doğrultuda davranmamızı engelleyemeyecektir.

Biz TMMOB’ye bağlı Odaların Yönetim Kurullarının Başkanları olarak iktidarı uyarıyoruz. Anayasa’ya aykırılık oluşturan hukuksuz uygulamaları, göz altıları ve polis terörünü durdurun, yönetici arkadaşlarımızı ve bütün gözaltına alınanları serbest bırakın, hukuka uygun davranın!

Bilgisayar Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Gölay Şakiroğulları

Çevre Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Baran Bozoğlu

Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş

Fizik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Abdullah Zararsız

Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Feramuz Aşkın

Gıda Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Petek Ataman

Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ertuğrul Candaş

İç Mimarlar Odası Yönetim Kurulu Başkanı Levent Tümer

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Taner Yüzgeç

Jeofizik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Şevket Demirbaş

Jeoloji Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Dünder Çağlan

Kimya Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Besleme

Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Torun

Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ekber Çakar

Metalurji Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Tunçay Şulan

Meteoroloji Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Sıtkı Erduran

Mimarlar Odası Yönetim Kurulu Başkanı Eyüp Muhcu

Petrol Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Kul

Peyzaj Mimarları Odası Yönetim Kurulu Başkanı Gaye Çulcuoğlu

Şehir Plancıları Odası Yönetim Kurulu Başkanı Necati Uyar

Tekstil Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Melike Anıl Bingöl

Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Turhan Tuncer

İktidar TMMOB`yi geriletemeyecek, mücadelesini asla durduramayacaktır

Mesleğimize, örgütümüze, ülkemizin kamusal zenginliklerine sahip çıkmaya devam edeceğiz

11 Temmuz 2013

AKP iktidarı, önceki gece yine bir "torba yasa" içinde, TMMOB ve bağlı Odalarını hukuk dışı bir şekilde sınırlamaya yönelik bir yasa değişikliği yapmıştır. Aynı iktidar üç yıl önce yine bir gece yarısı operasyonu, yabancı mühendisleri ülkemiz mühendislerinden ayrıcalıklı kılacak bir yasa değişikliği yapmış, daha sonra, iki yıl önce Kanun Hükmünde Kararnemelerle TMMOB'yi otoriter bir tarzda vesayet altına alma yönünde adımlar atmış, bütün ülkeyi rant eksenli bir şekilde imara açma politikaları doğrultusunda yeni yasa ve yönetmelik değişiklikleri yapmıştır. TMMOB Yasasının bütününe değiştirme girişimi ise TMMOB ve Odalarımızın yürüttüğü kampanya üzerine bizzat Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından ertelenmek zorunda kalmış, daha doğrusu Anayasa değişiklikleri dönemine ertelenmiş gibi gösterilmiştir. Fakat Taksim'de yapılmak istenen, bilime, tekniğe, mühendislik, mimarlık, şehir plancılığına aykırı düzenlemeler karşısında yargıya başvuran ve haklılığı yargı tarafından teyit edilen Odalarımız ve TMMOB'ye iktidarın duyduğu rant eksenli kin, önceki gece yapılan ani değişikliklerle ve TMMOB'ye bağlı Odalarımızın İstanbul Şube yöneticilerinin gözaltına alınmalarıyla yansımıştır. İktidarın yaptığı bütün mevzuat değişiklikleri, birazdan değineceğimiz üzere Anayasa'nın kamu kurum ve kuruluşu niteliğindeki meslek odalarıyla ilgili gayet sarıh olan hükümlerine aykırıdır, hukuk dışıdır ve tarihsel meşruiyeti yoktur. Yapılan değişiklikle Odaların yeni talanları önleme gücü hukuken olanaksız hale gelmektedir

Önceki gece yapılan değişiklikler, özet olarak;

Ülke kaynaklarının talanına karşı çıkan meslek odalarını işlevsizleştirme,

Odaların üyeleriyle ilişkisini zayıflatmak ve giderek ortadan kaldırmak,

Odaların gelirlerine el koymak,

Kamusal-toplumsal kaynak ve varlıkların talanını iktidarın elinde merkezileştirerek piyasaya açmak, metalaştırmak,

Kentsel dönüşüm, kentsel rant programlarının önündeki bilimsel, teknik mesleki denetimi ve toplumcu engelleri ortadan kaldırmak,

Özerk yerinden yönetim kuruluşları olan Belediyeler ve Meslek Odalarının Anayasal hak, yetki ve görevlerini ellerinden almak,

Mimarların Fikir ve Sanat Eserleri Yasası kapsamındaki mimari projelerini eser olmaktan çıkarmak, telif haklarına el koymak,

ve sonuçta teslim alamadığı TMMOB'yi etkisizleştirmek istemektedir.

Oysa 1954 yılında 6235 Sayılı Yasa ile kurulan ve 24 Odanın üst birliği olan TMMOB, kökleri 1900'lü yılların başına dayanan bir örgütlenme ve mücadele geleneğinin ürünüdür. TMMOB ve bağlı Odaları, bir yandan meslek-meslektaş haklarını koruyup geliştirirken, diğer yandan bilimsel-teknik mesleki bilgi birikimini ve örgütsel gücünü kamu ve toplum yararına sunmak için faaliyet yürütür, yasal dayanağını Anayasa'nın 123, 124, 135. maddelerinden alan kamu kurumu niteliğinde, kamu tüzel kişiliğine sahip meslek kuruluşlarıdır ve yerinden yönetim esasına dayanırlar.

Mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetleri; çevre ve kentleşme politikalarının dinamik güçlerinin başında yer alırlar. Ciddi bilim-teknik politikaları, olağan koşullar ve toplumsal bir kalkınma perspektifi içinde mühendislik, mimarlık, şehir plancılığının yeri, konumu v.b böyledir. Ancak Türkiye'nin kalkınma dönemlerinde belirli bir yeri olan meslek disiplinlerimiz bugün bilimsel gereklerden hızla uzaklaşan bir tarzda ve çok yönlü olarak etkisizleştirilmeye çalışılmakta, mesleki deformasyon, işsizlik ve yoksullukla yüz yüze getirilmektedir.

Meslek disiplinlerimiz neoliberal dönemin doruğa ulaşan ekonomi politikalarına bağlı olarak siyasi iktidarlar tarafından ikinci plana itilmiş, bazı alanlardaki yetkiler uluslararası sermaye kuruluşlarına devredilmiş, bazı alanlar neredeyse ortadan kaldırılmış; mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetlerinin ana sektörleri kamusal fayda anlayışından çıkarılıp serbestleştirme, özelleştirme, ticarileştirmenin arpalıkları haline getirilmiştir.

Kentler rantlara göre şekillendirilmekte, plansızlık egemen kılınmaktadır. Çalışma yaşamı, mühendislik bilimlerinin uygulanması gereken işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin dışında tutulmaktadır. İnsanca barınma hakkının ve deprem gerçeğinin gerektirdiği, yapı denetimi, enerji, tarım, orman, su kaynakları ve kentlerin yönetimi gibi alanlarda mühendislik, mimarlık, şehir plancılığının mesleki denetim, periyodik kontrol, ölçüm v.b. bilimsel-teknik kriterleri devre dışı bırakılmaktadır.

Son yıllarda yapılan mevzuat değişiklikleri ile meslek disiplinlerimizin uygulama alanları adım adım daraltılmıştır. Kanun Hükmünde Kararnameler bu saldırılara yeni halkalar eklenmiş; kamu yönetiminin teklici/otoriter nitelikte yeniden düzenlenmesinin yanı sıra, mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı ve TMMOB mevzuatı, Anayasa ve yasalara açıkça aykırılık oluşturacak bir şekilde iktidar bürokrasisi tarafından düzenlenir hale gelmiştir.

Bu düzenlemeler, Anayasa ve İdare Hukuku çerçevesinde merkezi idare ile özerk yerinden yönetim kuruluşları arasında olması gereken "vesayet" denetimini aşan, teklici, otoriter bir yönetim anlayışının ürünü olarak bazı özerk kamu tüzelkişiliklerinin özerkliğini ortadan kaldırmakta, bazılarını da doğrudan bakanlık bünyesine almaktadır. Ana amaç, mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı meslek örgütlerinin yürüttüğü kamusal hizmetleri, kamu otoritesi yoluyla serbestleştirip, piyasaya sunmak ve rant alanlarına dönüştürmektir.

Yürütme erkinin tahakkümünü her alana yayanlar, meslek ve kitle örgütlerinin "apolitik" ve bilim-teknik dışı olmasını, bu örgütlenmelerin siyasal iktidarın güdümünde çalışmalar yürütmesini, kamu yararını, halk sağlığını ve can güvenliğini gözetmemesini, her şeyin sermaye birikim süreçlerine tabi olmasını istemektedirler. Ancak bu kapsamlı ve bilime, insana, ülke, kamu, halk çıkarlarına düşman olan bu politikalara karşı direnmek, bilinmeli ki bizler için bir onurdur.

Bugünkü TMMOB'yi bizlere miras bırakan, 1974-1980 dönemi TMMOB'sinin Başkanı sevgili Teoman ÖZTÜRK'ün 19. ölüm yıldönümünde özel olarak belirtmek isteriz ki, hiçbir güç TMMOB ve bağlı Odalarını halkçı, toplumcu, kamucu değerlerinden uzaklaştıramayacaktır.

İktidar TMMOB'yi geriletemeyecek, mücadelesini asla durduramayacaktır.

Mesleğimize, örgütümüze, ülkemizin kamusal zenginliklerine sahip çıkmaya devam edeceğiz.

Yaşasın Taksim Gezi Parkı Direnişimiz!

Yaşasın TMMOB!

Bilgisayar Mühendisleri Odası **Çevre Mühendisleri Odası** Elektrik Mühendisleri Odası
Fizik Mühendisleri Odası Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası
Gıda Mühendisleri Odası Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası **İç Mimarlar Odası** İnşaat
Mühendisleri Odası **Jeofizik Mühendisleri Odası** Jeoloji Mühendisleri Odası
Kimya Mühendisleri Odası Maden Mühendisleri Odası **Makina Mühendisleri Odası**
Metalurji Mühendisleri Odası **Meteoroloji Mühendisleri Odası** Mimarlar Odası
Petrol Mühendisleri Odası Peyzaj Mimarları Odası **Şehir Plancıları Odası**
Tekstil Mühendisleri Odası **Ziraat Mühendisleri Odası**

Cumhurbaşkanı, TMMOB ve Odalarının Anayasal Yetkilerini Ortadan Kaldıran Düzenlemeyi Onaylamamalıdır!

30 Temmuz 2013

Değerli Basın Mensupları,

Bilindiği üzere 09.07.2013 tarihinde TBMM Genel Kurulunda kabul edilen "torba yasa" içindeki 3194 sayılı İmar Yasası'nın 8. maddesine eklenen (i), (i) ve (j) bendleri ile, TMMOB ve biz bağlı Odalarına yönelik kapsamlı bir operasyon daha yapılmıştır.

Yine AKP iktidarı tarafından üç yıl önce ve yine bir gece yarısı operasyonu ile ve yine bir "torba yasa" içinde yapılan değişikliklerle, yabancı mühendisler ülkemiz mühendislerinden ayrıcalıklı kılınmıştır. İktidar, iki yıl önce de Kanun Hükmünde Kararnemelerle TMMOB'yi otoriter bir tarzda vesayet altına alma yönünde adımlar atmış, bütün ülkeyi ranta dayalı bir şekilde imara açma politikaları kapsamında yeni yasa ve yönetmelik değişiklikleri yapmıştır.

6235 sayılı TMMOB Yasası'nın bütününe değiştirme girişimi ise TMMOB ve Odalarımızın yürüttüğü kampanya üzerine bizzat Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından ertelenir gibi gösterilmiş ancak çok önemli bir düzenleme, Gezi Parkı direnişinin ardından intikamcı bir tarzda, İmar Yasası içinde yapılan bir değişiklik ile gündeme gelmiştir.

İmar Yasası'nın 8. maddesine eklenen (i) bendi, biz Odaların çok önemli bazı yasal yetkilerini ortadan kaldırmakta; (i) bendinde, ilim ve edebiyat eseri sayılan imar planlarının değiştirilmesinde plan müellifinin izninin alınmaması getirilmekte; (j) bendi ise Fikir ve Sanat Eserleri Yasası'nda bilim eseri olarak tanımlanan mimari projelerin eser olup olmadığını Bakanlık bünyesindeki bir Estetik Kurul'un keyfiyetine bırakmaktadır. Bu kurulun kimlerden oluşacağı, hangi kriterlere bağlı olarak çalışmalarını yürüteceğinin belirlenmemiş olması ise hukuk devleti ilkesine aykırıdır. Belirlilik ve öngörülebilirlik özellikleri taşımayan, hukuki güvenlik sağlamayan bu gibi kurallar Anayasa'nın 2. maddesi ile bağdaşmamaktadır.

Söz konusu (i) ve (j) bendlerindeki düzenlemelerin 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası, 4117 sayılı Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına Dair Bern Sözleşmesi'nin Kabulüne Dair Yasa ile Anayasa'ya aykırı olarak; mimarların İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinden de kaynaklanan en doğal ve evrensel bir hak olan eser sahipliği hakkını, İmar Yasası yoluyla ortadan kaldırmaya yönelik olduğu görülmektedir.

İmar Yasası'nın 8. maddesine eklenen (i) bendi ise tam olarak şöyledir: "Harita, plan, etüt ve

projeler; idare ve ilgili kanunlarında açıkça belirtilen yetkili kuruluşlar dışında meslek odaları dahil başka bir kurum veya kuruluşun vize veya onayına tabi tutulamaz, tutulması istenemez. Vize veya onay yaptırılmaması ve benzeri nedenlerle müelliflikler veya bunlara ait kuruluşların büro tescilleri iptal edilemez veya yenilenmesi hiçbir şekilde geciktirilemez. Müelliflerden bu hükmü ortadan kaldıracak şekilde taahhüname talep edilemez”

Bu bend, öncelikle, Anayasa’da tanımlanan kamu kurum ve kuruluşu niteliğindeki, kamu tüzelkişiliği bulunan, yerinden yönetim özerk kuruluşları olarak tanımlanan ve bu nitelikleriyle Türkiye’nin kamu idari yapısı içinde yeri bulunan, kamu adına üyelerinin ve kamunun yetki devri ile verdiği hizmetlerin mesleki denetimini yapan biz Odaların ve üst Birliğimiz TMMOB’nin Anayasal-yasal dayanaklarının hukuk dışı bir şekilde ihlali anlamına gelmektedir.

İmar Yasası’nın 8. maddesine eklenen bendlerle yapılan değişiklikler, özetle;

- Ülke kaynaklarının talanına karşı çıkan Meslek Odalarını ve TMMOB’yi işlevsizleştirmeyi,
- Odaların üyeleriyle ilişkisini zayıflatmayı, giderek ortadan kaldırmayı,
- Odaların gelirlerine el koymayı,
- Kamusal-toplumsal yeraltı-yerüstü kaynak ve varlıkların talanını iktidarın elinde merkezileştirerek piyasaya açmayı, metalaştırmayı,
- Kentsel dönüşüm, kentsel rant programlarının önündeki bilimsel, teknik mesleki denetimi ve toplumcu engelleri ortadan kaldırmayı,
- Birbirinden farklı özerk yerinden yönetim kuruluşları olan Meslek Odaları ve Belediyelerin Anayasal hak, yetki ve görevlerini ellerinden almayı,
- Mimarların Fikir ve Sanat Eserleri Yasası kapsamındaki mimari projelerini eser olmaktan çıkarmayı, telif haklarına el koymayı,

amaçlamakta ve ele geçirilemeyen, rant politikalarına karşı duran TMMOB’yi etkisizleştirmeyi amaçlamaktadır.

Bilindiği gibi bugünkü iktidar, sermaye birikim ve rant sürecini, büyük oranda, kentsel-kırsal alanlar ve koruma altındaki alanların dönüşüm programlarına bağlamıştır. AKP iktidarı her şeyi metalaştırma, piyasalaştırma peşindedir. TMMOB ve bağlı Odaları ise söz konusu yasa bendinde anılan “harita, plan, etüt ve projeleri”, mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı disiplinlerinin bilimsel-teknik gerekleri ve kamu-toplum yararını göz ederek denetlemektedir. Ancak bu son operasyonla Odalar ve TMMOB’nin Anayasal ve yasal mesleki denetim yetkileri elinden alınmakta, sınırsız bir talanın önü açılmaktadır.

Kentsel, kırsal, yeraltı ve yerüstü doğal kaynakların talanına karşı çıkan meslek odalarını işlevsizleştirmenin, Odalar ile üyelerini, üyelerin projelerini mesleki denetim ilişkisi dışına çıkarmanın sonucu, bilim dışı piyasa keyfiyeti ve serbestisini egemen kılmak olacaktır.

Ayrıca Odalarımızca gerçekleştirilen mesleki denetim uygulamaları sonucunda, sahte lisans diplomaları ve/veya sahte diploma denklik belgeleriyle kayıt olan, kayıt olmak üzere başvuran birçok sahte mimar-mühendis olduğu tespit edilmiştir. Bugüne kadar tespit edilen bu kişiler hakkında sahte resmi belge düzenlemek ve kullanmak ile 3458 sayılı Yasaya muhalefetten dolayı suç duyurusunda bulunulmuş, yapılan yargılamalar sonucunda 21 kişi hakkında mahkûmiyet kararı verilmiş olup, diğerleri ile ilgili takibat devam etmektedir.

İmar Yasası’nda yapılan değişiklikle Meslek Odalarının denetim yetkilerinin budanması, böylesi sahteciliklerin tespit edilmesini de engelleyerek, kamusal denetimin önünü tıkayacak ve halkımızı sahte mimar ve mühendislerle karşı karşıya bırakacaktır.

Bu değişiklik, iki yıl önceki, TMMOB’yi ve yerinden yönetim özerk kuruluşları olan meslek kuruluşlarını otoriter bir tarzda vesayet altına almaya yönelik Kanun Hükmünde Kararnemelerle yapılan düzenlemelerin devamı niteliğindedir ve Anayasa’nın başta 135. maddesi olmak üzere 2, 5, 123, 124, 138. maddelerine açık bir şekilde aykırılık oluşturmaktadır.

Söz konusu değişiklik önergesinin TBMM Genel Kuruluna sunuluş biçimi de yanlıştır. Zira 6235 sayılı TMMOB Yasası, İmar Yasası’nda değişiklik kapsamında ele alınamaz. Bu husus Meclis

İçtüzüğü'nün 87. maddesine açıkça aykırılık oluşturmuştur. Ayrıca 6235 sayılı TMMOB Yasası'nı ilgilendiren bir konuda TMMOB ve bağlı Odaların görüşlerinin alınmamış olması da mevzuat hazırlama usul ve esaslarına aykırıdır.

Değerli Basın Mensupları,

Biz Odalar ve TMMOB, tam bir birlik içinde, ülke, kamu, halk çıkarları, mühendislik, mimarlık, şehir plancılığının bilimsel teknik gerekleri doğrultusundaki çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Bunu hiçbir antidemokratik güç ve düzenleme engelleyemeyecek, durduramayacaktır.

Yukarıda belirttiğimiz nedenlerle Anayasal tabanı bulunmayan bu düzenlemenin Cumhurbaşkanınca onaylanmaması, reddedilmesi gerektiği açıktır.

Kuvvetler ayrılığı ile özerk kamusal, mesleki ve toplumsal yapıları ortadan kaldıran antidemokratik düzenlemelerin devamı olan bu konunun Cumhurbaşkanınca ele alınışı, AKP'nin uyguladığı neoliberal politikaların ulaştığı nokta açısından, duyarlı herkese yeni bir değerlendirme olanağı da sunacaktır.

Demokrasi, kuvvetler ayrılığı, yerinden yönetim özerk kuruluşlarının görev ve yetkileri, Türkiye'nin imarında mühendislik, mimarlık, şehir plancılığının yeri ve rant politikaları gibi, kamuoyunun önem verdiği son derece önemli konular, Cumhurbaşkanını bu konu özgülünde önemli bir karar vermenin eşğine getirmiştir.

Cumhurbaşkanı'nı, TBMM'nin 09.07.2013 tarihli 135. birleşiminde görüşülen "Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" içindeki 3194 sayılı İmar Yasası'nda değişiklik yapılmasına dair düzenlemeyi, Cumhurbaşkanını'nın görev ve yetkileri kapsamında onaylamaması yönünde kamuoyu önünde duyarlılığa davet ediyoruz.

Bilgisayar Mühendisleri Odası **Çevre Mühendisleri Odası** Elektrik Mühendisleri Odası
Fizik Mühendisleri Odası Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası
Gıda Mühendisleri Odası Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası **İç Mimarlar Odası** İnşaat Mühendisleri Odası **Jeofizik Mühendisleri Odası** Jeoloji Mühendisleri Odası
Kimya Mühendisleri Odası Maden Mühendisleri Odası **Makina Mühendisleri Odası**
 Metalurji Mühendisleri Odası **Meteoroloji Mühendisleri Odası** Mimarlar Odası
Petrol Mühendisleri Odası Peyzaj Mimarları Odası **Şehir Plancıları Odası**
 Tekstil Mühendisleri Odası **Ziraat Mühendisleri Odası**

TMMOB tüm saldırılara karşın toplumsal ve mesleki yararı savunmak için mücadeleye devam edecektir

9 Kasım 2013

AKP'nin "ustalık" döneminde Türkiye, toplumsal yaşamda, kamu yönetiminde, kamusal görev ve işbölümü paylaşımında, kamu açısından hayati önem taşıyan kurumlarda ve meslek alanlarında köklü değişiklikler yaşıyor. Kentler, akarsular, yeşil alanlar, kamusal yatırımlar, çalışma yaşamı, eğitim, sağlık, yargı ve benzeri alanlar, değişen ekonomik-siyasal-kültürel tercihlere bağlı ve bir bütün olarak gerici, neoliberal temelde düzenlenmektedir.

Kuruldukları günden bu yana iktidarların karar ve tasarruflarını toplumsal yarar ve mesleki fayda süzgecinden geçiren, mesleki-bilimsel doğruları dayanak alarak muhalif tavrını ülkenin en karanlık dönemlerinde bile sergilemekten geri durmayan TMMOB ve bağlı Meslek Odaları, AKP iktidarının topyekün saldırı dalgasının önde gelen hedeflerinden biridir.

Nitekim son birkaç yıldır mesleki alanlarda gerçekleştirilen mevzuat değişiklikleri ile mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı mesleklerinin evrensel kabulleri ve bilimsel gereklilikleri yok sayıldı. Meslek Odalarının kamu adına yapmakla mükellef olduğu mesleki denetimler ortadan kaldırıldı. Meslek Odalarının üyeleriyle kurduğu ilişki zayıflatılmak istendi, ekonomik kaynak-

ları kısıtlandı. Yasa ve yönetmeliklerde yapılan değişikliklerle mesleki denetim uygulamalarının denetimsizliğe itildiğine, zafiyete uğratıldığına dair görüşlerimizi kamuoyuyla defalarca paylaştık.

Bilinmesini isteriz ki, AKP iktidarının TMMOB ve bağlı Odaları üzerinde kurduğu baskıya, mesleki dayanışma ilişkisi geliştirerek, geleneksel mücadeleciler ruhumuzu diri tutarak ve en zor şartlarda kararlılığımızı sergileyerek direneceğiz.

AKP iktidara geldiği günden bu güne kadar devlet olanaklarını kullanarak seçimlerine müdahale ettiği halde ele geçiremediği TMMOB`ye bağlı meslek Odalarını yasal düzenlemelerle ele geçirmeye çalışıyor. Rant politikaları ile kentlerimizi, yaşam alanlarımızı, doğayı ve tüm çevremizi talan eden AKP`ye karşı çıkan TMMOB ve bağlı Odaları, iktidara geldiği günden bu güne AKP`nin saldırılarına karşı direniyor. En son Taksim Gezi Parkı olayları sonrasında iyice artan bu saldırılarla TMMOB`nin sesini kesemeyen AKP iktidarı bu günlerde yeni adımlar atıyor.

Başbakan Erdoğan`ın özel yaşama müdahale anlamına gelen ve öğrenci evlerini hedef gösteren konuşmasının yarattığı tartışma ortamında, Bakanlar Kurulu sessiz sedasız bir karara imza attı. Kararın, TMMOB ve bağlı Meslek Odalarının yeni bir saldırı dalgasıyla karşı karşıya kalacağına habercisi olduğundan kuşkumuz yok. Çünkü Bakanlar Kurulu, 12 Eylül hukukunu işleterek Meslek Odalarının "mali ve İdari denetime" tabi tutulacağını hükmetti. Bu doğrultudaki ilk karar, Orman Mühendisleri Odası`nın mali ve idari açıdan denetiminin Orman ve Su İşleri Bakanlığı`na verilmesi oldu. TMMOB`ye bağlı 11 Odanın ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı`nın denetimi altına alınmasıyla ilgili kararın da bugün yarın açıklanması bekleniyor.

Nereden ne bulur yaparım da TMMOB`ye bağlı Odaların sesini keserim, diye düşünen AKP iktidarı, 1983 yılında 12 Eylül Faşist cuntası döneminde, yine TMMOB`nin sesini kesme amacıyla yapılan bir Kanun Hükmünde Kararname düzenlemesini bulup işletmeye karar vermiştir. Şu noktanın bilinmesini istiyoruz: TMMOB Kanunu`ndaki ilgili hüküm, 1983 yılında, yani 12 Eylül darbe döneminde, 12 Eylül faşizminin ruhuna uygun olarak eklenmiş ancak ne o dönemde ne de ondan sonraki Hükümetler döneminde uygulamaya alınmıştır. Askeri vesayeti ortadan kaldırmakla övünen bir siyasi iktidarın, bu ülkenin mühendis, mimar ve şehir plancılarının örgütü üzerinde 12 Eylül düzenlemesini esas alan bir vesayet ilişkisi tesis etmesini kabullenmemiz mümkün değildir. AKP iktidarının 12 Eylülcülerini aratmayacak derecede, otoriter ve faşizan yaklaşıma sahip olduğu şimdiye dek defalarca görülmüştür. Bugün karşı karşıya kaldığımız durum bunun son ve dramatik örneğidir. Mühendis, mimar, şehir plancıları buna izin veremeyecektir. 12 Eylül yasalarından, antidemokratik yol ve yöntemlerden medet uman AKP iktidarı aslında kendi sonunu hazırlamaktadır.

Mühendislik, en az insanlık tarihi kadar eski bir meslektir; uygarlıkları var etmiş ve geleceğe taşımıştır. TMMOB yarım asrı çoktan tamamladığı ömründe, Anayasa`dan aldığı güçle kamusal ve toplumsal yarar ilkesinden asla taviz vermemiş, bilimsel-mesleki kabullerin taşıyıcısı, savunucusu olmuştur.

Üzerimizde kurulmak istenen vesayet ilişkisinin nedeni TMMOB`nin bu özelliğidir.

TMMOB ve bağlı Odaların, AKP`nin havsalasının alamayacağı ölçüde temiz olduğu kamuoyunun malumudur.

Biz ki, acılar döneminden, zorlu günlerden ellerimizi kirlenmeden, başımız dik çıkmasını bildik; kimsenin kuşkusu olmasın yine biliriz.

Tüm kamuoyuna sesleniyoruz. TMMOB`ye bağlı Odalar Anayasa`nın 135. maddesine göre kurulmuş kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıdır, demokratik meslek Odalarıdır. Her bir Odamızın Anayasa`dan ve 6235 sayılı TMMOB Yasası`ndan aldığı yetkiyle oluşturduğu uygulama yönetmelikleri doğrultusunda Genel Kurulları, Yönetim Kurulları, Onur Kurulları, Denetim Kurulları bulunmaktadır. Bu kurullar Anayasa`nın 135. maddesi doğrultusunda Odaların her türlü idari ve mali denetimlerini gerçekleştirmektedir. Meslek Odalarımızın iktidarın entrikacı, rantçı denetçilerine ihtiyacı yoktur.

İddia ediyoruz, TMMOB`ye bağlı meslek Odaları AKP hükümetinin elindeki tüm kurum ve kuruluşlardan daha şeffaf ve temizdir.

Duyuruyoruz: TMMOB`yi susturmaya 12 Eylülcülerin gücü yetmedi, 12 Eylülcü paşalara özenlerin hiç yetmez.

Meslek Odaları susmadı, susmaz.

Bilgisayar Mühendisleri Odası **Çevre Mühendisleri Odası** Elektrik Mühendisleri Odası

Fizik Mühendisleri Odası Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası

Gıda Mühendisleri Odası Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası **İçmimarlar Odası** İnşaat

Mühendisleri Odası **Jeofizik Mühendisleri Odası** Jeoloji Mühendisleri Odası

Kimya Mühendisleri Odası Maden Mühendisleri Odası **Makina Mühendisleri Odası**

Metalurji Mühendisleri Odası **Meteoroloji Mühendisleri Odası** Mimarlar Odası

Petrol Mühendisleri Odası Peyzaj Mimarları Odası **Şehir Plancıları Odası**

Tekstil Mühendisleri Odası **Ziraat Mühendisleri Odası**

Gelen Talep Üzerine Basına Gönderilen Açıklamalar

Dünya Gazetesi'ne

Mayıs 2012

Yeni konutlarda KDV artışı düzenlemesi bilindiği üzere 23 Mayıs 2012 tarihinde TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda kabul edildi. Düzenlemeye göre konutlarda KDV oranı uygulaması Bakanlar Kurulu'nun kararına bırakıldı. Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in açıklamalarına göre KDV oranları sadece konutun büyüklüğüne göre değil, bulunduğu şehir ve semte göre belirlenecek; ayrıca TOKİ, kentsel dönüşüm projeleri ve özelleştirme alanları kapsam dışında tutulacak.

Düzenlemenin olumlu yönleri olmakla birlikte bir hayli sorun yaratacak yönü de bulunmaktadır.

Konutlarda uygulanan KDV oranının 150 m2 üstündeki tüm konutlarda %18, altındaki tüm konutlarda ise %1 oranında uygulanması doğru bir yaklaşım değildi. İstanbul gibi büyük kentlerde bölge ve arsa rayiç bedelleri yüksek olan alanlarda 150 m2'nin altında olan lüks konutlarda %1 oranında KDV alınması ile Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in belirttiği gibi Tatvan'da 150 m2'den büyük bir ahırdan %18 oranında KDV alınması adalet duygusunu zedeleyen bir uygulamaydı. Dolayısıyla düzenlemeyle maddi olarak lüks semtlerde konut edinebilmek gücü olan vatandaşlar ile barınma amacıyla konut edinen vatandaşa uygulanan KDV oranlarındaki farklılığın sona ermesi daha hakkaniyetli bir uygulamanın hayata geçirilmesine önayak olacaktır.

Düzenlemenin sözünü ettiğimiz olumlu yönüyle birlikte ne yazık ki birçok sakıncalı yönü bulunmaktadır şöyle ki:

TOKİ ve iştiraklerinin mevcut inşaatlarının yüksek vergiden muaf tutulması ile kentsel dönüşüm alanlarının düzenleme kapsamı dışında bırakılması önemli sorunlar yaratacaktır. Bilindiği gibi TOKİ kamu kurumu olma avantajını kullanarak dar gelirliye sosyal konut üretmek için kurulmuş bir kurumdu. Ancak TOKİ'nin zamanla bu amacının dışına çıkarak kamu kurumu olma sıfatından gelen avantajları da arkasına alarak lüks konut üretmesi özel sektör firmalarına büyük zararlar vermiştir. TOKİ'nin mevcut ayrıcalıklı konumunun bırakılması son bulması yeni düzenlemeyle pekiştirilmesi sektörde TOKİ'nin yarattığı eşitsiz durumu iyice artırmaktadır.

Öte yandan kurumların olduğu kadar kamuoyunun da gündeminde yer alan ve nasıl uygulanacağı kaygı konusu olan Kentsel dönüşüm alanlarının düzenlemeyle kapsam dışı tutulması çeşitli sorunlar doğuracaktır. Çünkü TOKİ, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile birlikte kentsel dönüşüm uygulamalarının baş aktörü olacaktır. İnşaat Mühendisleri Odası, her platformda TOKİ konutlarının yapı denetimden muaf tutulmasını eleştirmekte ve yetkilileri uyarmaktadır. Türkiye'nin bir deprem ülkesi olduğu artık herkesin üzerinde hemfikir olduğu bir gerçektir. Ancak ülkenin neredeyse tamamında TOKİ şantiyesi olduğu göz önünde bulundurulduğunda, yapı denetimi uygulanmayan bu yapılara kentsel dönüşüm ile yenilerini eklemek hükümet

yetkililerinin kentsel dönüşümü “depreme karşı bir önlem” olarak hayata geçirmek istedikleri söylemlerini sorgulamaktadır.

Ayrıca düzenlemenin diğer sorunlu bir yönü uygulamanın 1 Haziran 2012 tarihinden sonra ruhsat alacak olan konutlara uygulanacak olmasıdır.

Bir geçiş süreci tanımadan uygulanmaya alınan düzenleme Türkiye ekonomisinin lokomotifini olan inşaat sektöründe önemli bir daralmaya yol açacaktır. KDV oranlarındaki artış dolaylı olarak tüketiciye yani konut alıcısına yansıtacağı için konut alım oranlarında önemli bir düşüş yaşanacaktır. Dolayısıyla Türkiye ekonomisinin bu uygulamadan etkilenmesi büyük bir olasılıktır. İnşaat sektörünün Türkiye ekonomisindeki bu baskın rolü göz önünde bulundurularak düzenlemenin hazırlık aşamalarında sektörün tüm temsilcileriyle kapsamlı değerlendirmeler yapılmalıydı ve düzenleme daha ileri bir tarihte hayata geçirilmeliydi. Böylelikle sektörün yeni KDV oranlarına adaptasyonu sağlamak daha mümkün olacaktı.

Son olarak şu hususu belirtmek gerekir: KDV oranlarında yapılacak artış ne yazık ki büyük oranda tüketimin son halkası olan vatandaşa yansıtılacaktır. Konut alan dar gelirli vatandaşların alım gücü dikkate alınarak yeni KDV oranlarının belirlenmesi son derece önemli bir husustur. “Yüksek gelirden bir miktar daha fazla vergi almak amacıyla” hazırlanan düzenlemede vergi oranlarının henüz belli olmaması endişeleri artırmaktadır. Vergilerin üç aşamalı olmasının öngörüldüğü ve buna göre vergi oranlarının %1, %8 ve %18 olarak belirleneceği çeşitli medya organlarında dile getirilmektedir. Eğer bu oranlara göre vergilendirme yapılırsa konutların neye göre hangi kategoriye alınacağını bilinememesi özellikle konut sahibi olmak isteyen dar gelirli vatandaşlar için önemli bir kaygı konusudur. Bakanlar Kurulu, bu uygulamayla KDV oranlarını dar gelirli vatandaşlarımızın yaşadığı sosyal konut ağırlıklı bölgeler ile lüks konutların bulunduğu bölgeler şeklinde belirlerse hakkaniyetli bir değerlendirme yapmış olacaktır.

Dünya İnşaat Dergisi'ne

Temmuz 2012

1- Büyük Marmara depreminin üstünden 13 sene geçti. Bu süreçte yaşanan gelişmeleri değerlendirir misiniz?

Ülkemiz maalesef aktif bir deprem hattı üzerinde bulunuyor. Türkiye’de son yüzyılda neredeyse 10 yılda bir 7 veya daha büyük şiddette depremlerin meydana geldiği ve bu depremlerde binlerce insanımızın yaşamını yitirdiği biliniyor. Ülkemiz için Marmara depreminin bir milat olduğu söylenebilir. Marmara Depreminin ardından Türkiye’de bir deprem gerçeğinin olduğu kabul edildi ve deprem sorununa ivedilikle çözüm üretmek gerektiği konusunda zihinler biraz daha berraklaştı. Ancak sorunun netlik kazanmasına karşılık alınan önlemlerin ve yürütülen politikaların yeterli olduğunu söylemek imkânsızdır. Depremzedelerin maruz kaldığı barınma, ekonomik ve psikolojik sorunları bir tarafa bırakarak yapılaşma alanında yürütülen çalışmaları değerlendirecek olursak soruna halen bütüncül bir yaklaşımla çözüm arandığını söylemek mümkün değildir. Marmara depreminden bu yana Deprem Konseyi, Deprem Şurası, Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı gibi çalışmalarla zaman zaman soruna çözüm aranmış ancak sözü edilen çalışmalar kimi zaman yarım bırakılmış kimi zaman kararlılıkla sürdürülmemiştir. Halen 19 milyon civarında olan yapı stokunun envanteri çıkarılmamıştır. Bu yapıların muhtemel bir depremde nasıl bir davranış sergileyeceği bilinmemektedir. Diğer taraftan ısrarla vurguladığımız mevcut binaların %67’sinin ruhsatsız, %60’ının 20 yaşından büyük olduğu gerçeği göz önünde bulundurulduğunda, Türkiye’yi bekleyen tehlikenin boyutları ortaya çıkmaktadır. Aradan geçen 13 yılda yürütülen önemli bir çalışma hiç kuşkusuz yapı denetim sisteminin tüm illerde uygulamaya alınmasıdır. Bu önemli ancak geciktirilmiş bir çalışmadır. Yapı denetiminin 2011 yılına kadar sadece 19 pilot ilde uygulanmasının acı sonuçları geçtiğimiz yıl Van depreminde ortaya çıktı. Birinci derece deprem kuşağında bulunan Van’da 2011 yılında yapı

denetim sistemine geçiş yapılmış ve bu gecikme 1999 depreminden sonra inşa edilmelerine rağmen onlarca binanın yıkılmasına veya hasar almasına ortam hazırlamıştır. Başbakan Van depreminin ardından "Benim iktidarına da mal olsa bu düzeni değiştireceğim. Salaş, kaçak ve depreme dayanıksız yapıları Türkiye'den söküp atacağım" demişti. Başbakanın bu çıkışı bizleri umutlandırmıştı ancak bu iddialı laflardan sonra siyasi iktidarın bırakalım soruna çözüm üretmeyi yeni sorunlara ortam hazırlayacak Afet Yasası ile deprem sorununa çözüm üretme arayışları bizleri kaygılandırmaktadır.

2- Kentsel yenileme projelerinin hayata geçirilecek olmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Kentsel dönüşüm uygulamaları, 1980'lerin sonunda küreselleşmenin etkisiyle Türkiye'nin gündemine girmiş, 2000'li yıllardan sonra inşaat sektöründe yaşanan hızlı gelişmeler ile birlikte yasalarla da düzenlenmeye başlamıştır. Son yıllarda ise gerek deprem riskine karşı önlem alma, gerekse büyük kentlerde kontrol edilemez düzeye varan kaçak yapılaşmanın önüne geçme gibi iddialarla kentsel dönüşüm projelerine hız verilmiştir.

Şu ana kadar uygulanan kentsel dönüşüm projelerinin en büyük açmazı; projelerin kent merkezlerinde, ekonomik ve siyasi rant getirisi yüksek olan bölgelerde çoğunlukla gerçek amacına hizmet etmeyecek şekilde uygulanması ve projelere karşı çıkan bölge sakinlerinin taleplerine kulak kapatılmasıdır. Kentsel dönüşüm alanlarında yaşayan düşük gelirli vatandaşlarımızın kendi yaşam alanlarından kopararak, şehrin çeperlerinde bulunan, sağlık, eğitim ve ulaşım gibi altyapı problemleri çözülmemiş alanlarda yaşamaya zorlanmaları öncelikle kent sosyolojisi, büyük resimde ise toplumda kastlaşma yaratması açısından büyük sakıncalar doğuracaktır.

Diğer taraftan TMMOB ve bağlı Odalar ile kamuoyunun yoğun muhalefetine rağmen yasalaşan ve kentsel dönüşüm çalışmalarını düzenleyen Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanun ise çelişki ve belirsizlik taşımaktadır. İnşaat Mühendisleri Odası olarak Kentsel Dönüşüm Yasası kapsamında riskli alan olarak belirlenecek alanların gerçekten dönüşümde öncelikli alanlar mı yoksa rant kazanımı sağlayacak alanlar mı olacağı konusunda ciddi kaygılar taşımaktayız. Öte yandan yine Yasa ile getirilen riskli alan belirlemelerinde izlenecek yöntem, riskli yapıların incelemesinde kullanılacak teknik personelde aranacak nitelikler, belediyelerin, üniversitelerin ve meslek odalarının uygulama sürecindeki konumları ve benzeri konular netlik kazanmış değildir.

3- Depremlerde can ve mal kayıplarının bu kadar yüksek olmasını neye bağlıyorsunuz?

Odamız her platformda kamuoyu ve yetkililer ile "Deprem değil tedbirsizlik öldürür" tespiti paylaştığımızdır. Depremleri can ve mal kaybı yaşamadan atlamanın imkânsız olmadığını dünyadaki sayısız örnekten veya aynı depremde yan yana iki binadan biri yerle bir olurken diğerinin sıfır hasarla depremi atlattıklarından anlayabiliriz. Örneğin Japonya'da 2011 yılı Mart ayında meydana gelen 9 büyüklüğündeki mega depremde neredeyse hiçbir yapı hasar almamıştı. Can ve mal kayıplarının tamamı tsunamiden kaynaklanmıştı. Veya Türkiye'de yaşanan depremlerde doğru mühendislik hizmeti almış binaların hiçbir hasar almadan depremi atlattıkları biliniyor. Ülkemizde ne yazık ki orta şiddetteki depremlerde bile can ve mal kayıpları yaşanmaktadır. Bu yıkımların temel nedeni, yetkililerin ülkemiz deprem gerçeğini bütünlüklü ve kararlı politikalarla ele almamalarından kaynaklanmaktadır. Diğer yandan siyasi rant elde etmek amacıyla seçim öncesinde imar aflarının çıkarılması, kaçak yapılaşmanın özendirilmesi ve elbette binaların inşa sürecinde doğru mühendislik hizmetinin alınmaması depremin yıkıcı etkisini artırmaktadır. Ayrıca binaların inşa sürecinde halen sağlıklı bir yapı denetim sisteminin uygulanmıyor olması sorunun önemli paradigmaları arasındadır.

4- Toplumun deprem bilincini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Soruya olumlu yanıt vermek ne yazık ki mümkün değildir. Türkiye topraklarının %92'si, nüfusunun % 71 deprem tehlikesi altında bulunduğu halde kamuoyunda ve medyada sadece İstanbul'un deprem riski tartışılmaktadır. Oysa rakamlar Türkiye'nin neredeyse tüm illerinin her an yıkıcı bir deprem yaşayabileceğini göstermektedir. Özellikle konut edinmede deprem bilincinin eksikliği daha çok açığa çıkmaktadır. Alınan konutun genellikle bulunduğu semt,

görünümü ve maliyeti dikkate alınırken depreme dayanıklılığı tamamen göz ardı edilmiştir. Ancak Marmara depremi başta olmak üzere Afyon ve Van depremleri konut edinme bilincini bir miktar da olsa yükseltmiş durumdadır. Deprem bilincinin eksikliğinden toplumu sorumlu tutmak eksik ve hatalı bir değerlendirme olacaktır. Çünkü depremle ilgili farkındalık yaratmak öncelikle Türkiye'yi yönetmeye talip olan yetkililerin sorumluluğundadır.

Deprem ile yaşamak zorunda kalan gelişmiş ülkelerde hem vatandaşların depreme karşı güvenli konutlarda yaşamaları sağlanmakta hem de okul müfredatlarında konuya geniş yer verilmektedir. Diğer taraftan medya organları kullanılmakta ve geniş katımlı tatbikatlar yapılarak depremin gerçekleşmesi halinde yapılması gerekenlere ilişkin bilinçlendirme çalışmaları yürütülmektedir. Ülkemizde ise bilinçlendirme çalışmaları sadece deprem haftasıyla sınırlanmaktadır. Tespitlerimize göre sadece Deprem Haftasında Ahmet Mete Işıkkara Hocamızın anlatımlarıyla hazırlanmış bir animasyon çalışması okullarda gösterilmektedir. Kuşkusuz ilköğretim okullarında verilecek eğitimler deprem bilincinin çocukluktan itibaren aşılması adına etkili olacaktır. Ancak bu tür çalışmaların sadece deprem haftası ve görsel bir animasyon filmle sınırlandırılması çok yetersizdir.

Bildiğimiz kadarıyla mevcut iktidarın çalışma programında halkın depreme karşı bilinçlendirilmesi hususunda herhangi bir çalışma programı bulunmamaktadır. Bu konuda düzenlemeler yapması beklenen ilgili bakanlık Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ise bu güne kadar tüm enerjisini 2B Kanunu ve Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'u hazırlamaya harcamıştır.

5- Türk inşaat sektörünün dünyada söz sahibi olduğunu biliyoruz. Ancak dünya ülkelerine baktığımız zaman böylesine yıkıcı depremlere en çok biz maruz kalıyoruz. İnşaat sektöründe bu kadar güçlü bir ülke, niçin depremlerden hasar görüyor?

Türkiye'de inşaat sektörü son yıllarda siyasi iktidar tarafından büyük teşvik ve destekler almaktadır. Sektörün yurtdışında büyük sermaye gruplarıyla rekabet etmesi için yapılan desteklerde önemli bir husus göz ardı edilmektedir: bu husus sektörün nitelik ve insani boyut ihtiyacıdır. Dünya ülkeleriyle rekabet etme ve sıralamada üstte yer alma anlayışıyla özellikle siyasi iktidara yakın bazı inşaat firmalarının desteklenmesi ne yazık ki sanal bir güç yanılgısı yaratmaktadır. İnşaat sektörünün büyüklüğünü şirket ciroları ve yurtdışı projeleriyle ölçmek eksik ve yanıltıcı olacaktır. Sektörü deprem ve diğer doğal afetlerden, kentleşmeden, kent sosyolojisinden ve insandan azade salt ekonomideki rakamlarla değerlendirmek yıkıcı sonuçlar doğurmaktadır. Nitekim ülkemizin yaşadığı temel çıkmaz budur.

6- İMO olarak inşaat sektörünün gelişimi ile ilgili bugüne dek yaptığınız çalışmalardan söz eder misiniz?

Bilindiği gibi İnşaat Mühendisleri Odası kamu kurumu niteliğinde bir meslek odasıdır. Odamızın sektörel gelişime direkt bir katkısı söz konusu olamaz. Ancak Odamızın bu konumu sektörden uzak olduğu anlamına da gelmemektedir. İnşaat Mühendisleri Odası'nın 85 bini aşkın üyesi bulunmaktadır. Odamız başta deprem konusu olmak üzere mesleğimizin uygulama alanlarındaki gelişmeleri ve akademik düzeyde yürütülen çalışmaları üyeleriyle buluşturmak için her çalışma döneminde ulusal veya uluslararası düzeyde pek çok kongre, konferans, sempozyum ve paneller düzenlemektedir. Şube ve temsilcilikleri aracılığıyla üyelerine ücretsiz meslek içi eğitimler vermektedir. Odamız 2008 yılından bu yana 17 Ağustos depreminin her yıl dönümünde Marmara depremini yaşamış olan bölge illerinde "Depreme Duyarlılık Yürüyüşü" düzenleyerek siyasi iktidarı deprem gerçeği konusunda uyarmaya çalışmaktadır. Bu yıl aynı etkinliği 23 Ekim'de Van ilimizde gerçekleştirmeyi planlamaktayız. İnşaat Mühendisleri Odası ayrıca 2008 yılında Türkiye'nin Konut Sorunu ve Konut İhtiyacı Raporu'nu hazırlayarak hem kamuoyu hem yetkililerle paylaştı ve 2010 yılında hazırladığı Türkiye'nin Deprem Gerçeği Raporu'nu ise TBMM Deprem Araştırma Komisyonuna sunarak sorunun ciddiyetine dikkat çekti.

7- Yürürlükteki mevcut yasaları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Odamız gerek deprem sorunuyla gerek diğer doğal afetlerle başa çıkmak için mevcut mev-

zuatın yeterli olmadığını ve ivedilikle yenilenmesi gerektiğini her fırsatta dile getirmektedir. Bunların başında

3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Kanunu gelmektedir. 1938 yılında yürürlüğe girmiş olan kanun çok tabii olarak meslek alanımızın bugünkü ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır. Ülkemizin ve dünyanın 1938 yılındaki durumu göz önünde bulundurularak ve neredeyse her gün teknolojik bazı değişimlerle şekillenen mesleğimizin 74 yıl önceki durumuna göre hazırlanmış olan Kanunun bir an evvel yeniden ele alınması ve günümüz koşullarına göre revize edilmesi gerekmektedir.

Diğer önemli bir kanun Yapı Denetim Yasasıdır. Yapı denetim hizmetinin yarı kamusal bir hizmet olduğu gerçeği dikkate alındığında hizmetin serbest piyasa koşullarında yürütülmesi ve çoğunlukla bir formalite veya evrak düzenleme olarak değerlendirilmesi hizmetin aksayan en önemli boyuttur. Örneğin Yapı denetim firmalarının denetim ücretini müteahhitten yani bir anlamda işvereninden alması sistemin önemli bir çelişkisini oluşturmaktadır. Kamusal sorumluluk yönü ağır olan yapı denetim sisteminde denetleyen ile denetleyen arasında bir mali ilişki olması sistemin ruhuna aykırıdır.

4734 sayılı Kamu İhale Yasası da depreme karşı yürütülecek çalışmalar kapsamında ele alınmalıdır. 2003 yılında yürürlüğe giren Yasa aradan geçen 9 yıllık zaman dilimi içerisinde 18 kez değişikliğe uğramış ve her tarafından tahrip edilmiştir. Bu kanunun kamu ihaleleri alanını düzenlemesini beklemek deyim yerindeyse saflık olacaktır. Şimdiye kadar yaşadığımız deprem deneyimleri, deprem sonrasında öncelikli olarak ihtiyaç duyulan hastane, okul vb. kamu binalarının büyük hasarlar aldığı, ihtiyaca cevap veremedikleri yönündedir. Tecrübeler bu yöndeyken kamu binalarının halen Kamu İhale Yasası kapsamında ihale edilmeleri ciddi bir sorundur teşkil etmektedir.

Mevzuat değerlendirirsek Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'dan da söz etmek gerekir. Nasıl uygulanacağı halen merak konusu olan Yasa ile tüm imar ve yapılaşma faaliyetlerinin baştan aşağıya değiştirebilecek olması, kent merkezinde ranta açık alanların "riskli bölge" olarak ilan edilebilmesi durumu olması, orman alanları, kıyılar, boğaziçi, meralar, kültür ve tabiat varlıkları, tarım arazileri ve zeytinlikler gibi özel koruma altında olan alanların hiçbir kural tanımadan yapılaşmaya açılacak olmaları Yasanın şimdilik ortaya çıkan sorunlu yönler arasındadır.

Diğer yandan kamu kurumu niteliği olan meslek Odaları, mevzuat çalışmalarında neredeyse tamamen göz ardı edilmekte ve Odaların 60 yıla yaklaşan deneyim ve birikimlerinden süzükleri öneri ve talepleri dikkate alınmamaktadır. Hatta TMMOB ve bağlı Odaların yetkisizleştirme adına mesleki denetim ve üye sicil kaydı yetkileri Yönetmelik ve Genelgelerle kısıtlanmış bulunmaktadır. Sahte mühendislerin bina ve yapıların inşasında artık daha rahat hareket edecek olmaları bizi kaygılandırmaktadır.

İNTE-İNSAN Dergisi'ne

Eylül 2012

1- İnşaat Mühendisleri Odası konut sorunun temellerini neler olarak görmekte? Bu konudaki çözüm önerileriniz nelerdir?

1960'lı yıllarda sanayi hamlesiyile başlayan ve 1980'li yıllarda neo-liberal politikaların benimsenmesi ile artış kaydeden kırdan kente göç olgusu, izlenen politikaların kapsayıcı bir perspektifi olmaması nedeniyle konut açığını, konut hakkını, hatta kimi zaman nadiren de olsa konut fazlalığını gündeme getirmiş, bu durum kent ve konut politikalarının revize edilmesi zorunluluğunu doğurmuştur.

Soruna çözüm getirilememesinin temel nedeni merkezi ve yerel yönetimlerin sosyal, toplum-

sal, yönetsel, ekonomik, hukuki, siyasi ve mühendislik gibi birçok alanın harmanlanmasıyla çözüm üretilebilecek olan sorunu tüm yönleriyle ele alma becerisini gösterememesinden kaynaklanmaktadır.

Çarpık kentleşme ve sağlıksız yapılaşma nedeniyle ülkemizdeki mevcut yapıların önemli bir bölümü afet riski altındadır. Risklerin ortadan kaldırılması ve afet zararlarının en aza indirilmesi için önlem alınması gerektiği tartışmasız bir gerçektir. 2000'li yılların başından bu yana devlet özellikle TOKİ eliyle yürüttüğü kentsel dönüşüm projeleriyle sorunu aşmaya çalışmaktadır. Ülkemizde kentsel dönüşüm acil bir gerekliliktir. Ancak bu dönüşümün halkın ihtiyaç, hak ve yararları öncelik sayılarak gerçekleştirilmesi önem taşımaktadır. Merkezi yönetimin bu güne kadar yürüttüğü halkı yanına almayan, belli kesimlere siyasi ve ekonomik rant sağlama hedefli kentsel planlama ve kentsel dönüşüm anlayışının sorunu giderme yerine derinleştirdiği görülmüştür.

Ayrıca konut sorununa salt konut ihtiyacı yönünden bakıldığında, genel olarak sorunu bir matematiksel alana hapsedme söz konusudur. Örneğin TOKİ genellikle ürettiği konut sayısı ile enforme edilmektedir. Konutların, kalitesi, yaşanabilir bir çevre sunup sunmadığı, kentin kimliği ve mimarisıyla uyumu gibi kriterlerinden neredeyse hiç söz edilmemektedir.

Konut sorununun bir boyutunu da mevcut yapı stokunun belirsiz durumu oluşturmaktadır. Resmi rakamlara göre yaklaşık 19-20 milyon yapı stoku bulunmaktadır. Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar'ın verdiği bilgilere göre 8-8,5 milyon yapı bir süre daha idare edilebilir durumdadır ancak 7 milyon civarındaki yapının mutlaka yıkılması gerekmektedir.

Ülkemizin konut sorununa ilişkin ilk elden yapılacak çalışmalar; sorunun sosyal boyutunu göz ardı etmeksizin, yeni konut alanları ve mevcut konut alanlarının bütüncül planlaması, nitelikli ve güvenli konut üretiminin temini ve mevcut yapı stokunun yerinde yenileme ve iyileştirme çalışmaları gibi birden fazla ekseninde yürütülmesi gereken çalışmalardır.

2- Ülkemizde yapıların inşa edilmesinde zemin etütleri analizlerinin değerlendirilmesine ilişkin görüşleriniz nelerdir? Dünyanın deprem riski altındaki gelişmiş bölgelerinde bu analizler nasıl yapılmaktadır ?

Zemin üzerine inşa edilen her türlü yapı, yüklerini zemine aktarır. Bu nedenle mühendislik yapılarının tasarımı ve inşası sürecinde, yapı yüklerinin zemine aktarılması için uygun temel sisteminin seçimi ve projelendirilmesi, taşıma gücü, toplam ve farklı oturma analizleri, sıvılaşma analizleri, zemin-yapı ve yapı-zemin etkileşimi ve benzeri bilgilere ihtiyaç duyulur.

Parsel bazında zemin etütleri, imar planına esas etüdü yapılmış ve yapılaşmanın genel kriterleri belirlenmiş alan içerisinde, yapı inşa edilecek parseli ilgilendiren çalışmalardır. Bu etütler, yapının ve yapı temelini güvenli ve ekonomik tasarımına esas teşkil edecek zemin verilerinin araziden toplanması amacıyla, yeterli sayıda sondaj açılarak yerinde ve laboratuvarında deneylerin yapılması, deneyler sonucu elde edilen veriler, zemin-yapı etkileşimi göz önünde bulundurularak yapılan taşıma gücü, oturma, sıvılaşma analizleri, değerlendirmeler ve önerilerin yer aldığı bir çalışmalar bütünüdür içerir. Yapılan çalışmalar statik projeye esas teşkil edecek şekilde hazırlanır ve "Zemin ve Temel Etüt Raporu" olarak adlandırılır.

Yeri gelmişken bir konuya değinmekte fayda var.

Tüm dünyada geoteknik mühendisliği, zeminlerin mekanik tepkilerini yük ve zamana bağlı olarak tanımlayan, bu mekanik etkileşimi içine veya üzerine yapılan yapı ile birlikte yorumlayan, sadece doğal durumda değil, yapı inşaat ve sonrasında işletme aşamasındayken zeminin bu yapı ile birlikte nasıl davranacağını analitik yöntemlerle belirleyen inşaat mühendisliği uzmanlık alanıdır. Ülkemizde ise yapılan bir Yönetmelik değişikliği ile zemin etüdüyle ilgili çalışmalarda inşaat mühendislerinin önemi yok sayılmış, jeoloji ve jeofizik mühendisleri öne çıkarılmıştır. Söz konusu zemin çalışmalarının yapı statığı ve dinamiği ile çeşitli yapı sistemlerinin davranışlarını ve yapı sistemlerinin analiz yöntemlerini öğretmeyen programlardan mezun olmuş meslek mensuplarınca yapılmasının uygulamada telafisi güç sorunlara yol açtığını ve değiştirilmediği sürece de yol açmaya devam edeceğini ifade etmek gerekir.

3- Devlet-özel sektör-bireyler sağlam yapıların düzenli kentlerin temellerini oluşturacak ana aktörlerdir. Tüm bu aktörlere düşen görevler nelerdir?

Ülkemizde vatandaşların kente ilişkin kararların oluşturulmasında ve hayata geçirilmesinde çok aktif rol aldıkları söylenemez. Vatandaşlarımızın kent yönetiminde belirleyici olamama durumu kuşkusuz kendi seçimleri değildir. Daha ziyade yöneten ve yönetilen ilişkisinin tanzim edilmesinde tercih edilmiş bir konumdur. Kent yönetimine müdahil olma kültürünün henüz gelişmemiş olması ise kentlerin gelişim sürecini olumsuz etkilemektedir.

Sağlıklı kentler ve sağlıklı konut politikası için sorunun tüm bileşenlerinin payına düşen çalışmaları eksiksiz yapması önemli ve gereklidir. Yerel ve merkezi yönetimler, konumları itibarıyla sorunun çözümünde koordinatör rolünü üstlenmek zorundadır. Kentleşme politikasının ana eksenleri belirlendikten sonra, yukarıda ifade etmeye çalıştığım hassasiyetler göz önünde bulundurularak gerekli mevzuat oluşturulmalı ve politikaları hayata geçirme noktasında önemli bir pozisyonda olan özel sektör de üzerine düşen görevi yerine getirmelidir.

4- Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesine ilişkin yasa ülkemizde güvenli yapıların inşa edilmesi için ne tür katkılar sağlayacaktır? Bu konuda alınması gerekli önlemlerin neler olduğunu düşünüyorsunuz?

Odamız yıllardır Türkiye'nin deprem gerçeğinden hareketle deprem sorununu sık sık gündeme getirmekte ve merkezi yönetimin soruna dair çözümlerini dikkatle takip etmektedir. Van depreminin ardından Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın "Benim iktidarına da mal olsa bu düzeni değiştireceğim. Salaş, kaçak ve depreme dayanıksız yapıları Türkiye'den söküp atacağım" demeci bizleri umutlandırmıştı. Ancak Başbakanın iddialı söylemine karşılık çıkarılan "Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun" beklentilerimizi karşılamaktan uzak olması bir yana kamusal değerlerin hoyratça tahrip edilmesine, rant amaçlı satış ve yıkımlara neden olabilecek hükümler içermektedir.

Rantsal amaçlara kurban edilen bir kentsel dönüşüm ise telafisi güç sonuçlar yaratmaya ve toplumsal barışı zedelemeye adaydır.

Çıkarılan uygulama Yönetmeliğine rağmen Yasanın nasıl uygulanacağı, riskli alanların ve revize alanların hangi kriterlere göre tayin edileceği belirsizliğini korumaktadır. Yasanın öncelikle deprem riski yüksek olan illerde pilot uygulamayla hayata geçirilecek olması olumlu bir girişimdir. Ancak yasa ile kentin tüm imar ve yapılaşma faaliyetlerinin yeniden düzenlenecek olması, kentin rant değeri yüksek olan alanlarının özellikle seçim dönemlerinde siyasi ve ekonomik rant elde etmek için kullanılabilir olması bizleri kaygılandırmaktadır. Öte yandan Yasa ile orman alanları, kıyılar, meralar, kültür ve tabiat varlıkları, tarım arazileri ve zeytinlikler gibi özel koruma altında olan alanların da yapılaşmaya açılabilir olması kaygılarımızı artırmaktadır.

Mülk sahiplerini mağdur etmeden, barınma hakkını yok saymadan, çevreye zarar vermeden, tarım, mera ve orman alanlarımızı betonlaştırmadan, su kaynaklarımızı ve doğayı koruyarak, kamu yararını ön plana çıkararak, başta deprem olmak üzere her türlü afete dayanıklı binalar ve kentsel dönüşüm yapmak mümkündür.

Bunun için mevcut kent planları başta deprem olmak üzere diğer afet riskleri de göz önünde bulundurularak bütüncül yaklaşımlarla revize edilmeli; sağlıklı ve güvenli yaşam çevreleri oluşturmak için iyileştirme ve yenileme çalışmalarında öncelikler planlaması yapılmalıdır.

Yasanın asıl amacı olan sağlam ve afetlere dayanıklı binaların yapılması olmalıdır. Bunun yanı sıra sürdürülebilir, yeşil alan dengesi kurulmuş, ulaşım altyapısı oluşturulmuş, diğer bütün kentsel altyapı yetersizlikleri çözülmüş, enerji tasarrufu sağlayan, dengeli ve sağlıklı kentler oluşturulabilmelidir. Bu yasa; ülkemizin kronik sorunu olan çarpık yapılaşma ve yanlış kentleşmenin zamana yayılarak düzeltilebilmesi adına önemli bir fırsat olarak değerlendirilebilmelidir.

Sağlıklı kentler, yaşam alanları ve yapılar için mutlaka sorunun tüm paydaşlarıyla birlikte hareket edilmeli, çözüm arayışları birlikte olgunlaştırılmalıdır. Bu anlamda Odamızın ve TMMOB'ye bağlı diğer Odaların, Yasanın eksiklikleri ile ilgili yaptıkları eleştiriler dikkatle incelenmelidir.

5- İNTES'in "Güvenilir ve Özgün Kentler İçin Kentsel Dönüşümü Fırsata Çevirelim" şeklinde bir önerisi var. Sizce, kentsel dönüşüm çalışmaları, her kenti tarihiyle, kültürüyle, özgünlüğüyle birlikte dönüştürmek için bir fırsat oluşturabilir mi? Bu konuda neler yapılabilir?"

Başta deprem riski yüksek olan illerimiz olmak üzere tüm kentlerimizin kapsamlı bir dönüşüme ihtiyaçları vardır. Son yıllarda doğal afetler ve çarpık kentleşmenin yol açtığı insani ve maddi yıkımlar dikkate alındığında elbette kentsel dönüşüm hayati bir boyut kazanmaktadır. Ancak şu ana kadar yürütülen çalışmalar, kentleri kimliği ve özgünlüğüyle dönüştürmekten ziyade, doğru örnekleri olmakla birlikte, daha çok bazı kesimlerin rant devşirdiği projelere dönüştürülmüştür. Bu yönlü yürütülen kentsel politikalarda ısrar edilirse bırakalım çözüm üretmeyi, aksine yeni sorun alanları yaratılacağını düşünüyoruz.

Dünyadaki kentsel dönüşüm projelerine bakıldığında, projelerin planlama ve uygulama aşamalarına bölge halkının dahil edildiği görülür. Halka rağmen bir kentsel dönüşüm anlayışı yerine, halkın beklenti ve istekleriyle harmanlanmış projeler hayata geçirilmektedir. Böylelikle kentsel dönüşümün kültürel, sosyolojik yönü ile bölge halkının ekonomik durumu göz ardı edilmemektedir.

Ancak ülkemizdeki örnekler pek iç açıcı değildir. Sulukule, Tarlabası, Armutlu, Gazi Mahallesi, Dikmen Vadisi gibi projelere yakından bakıldığında bölge halkının bırakalım dönüşüm projelerine dahil edilmelerini genellikle kent merkezinden uzak; altyapısı ve ulaşım sorunları çözümlenmemiş; eğitim ve sağlık merkezlerine uzak alanlarda yaşamaya zorlandıkları görülür. Haliyle insan faktörünü göz ardı eden bu gibi projelerin başarılı olma şansı yoktur.

Özetle, başarılı kentsel dönüşüm projeleri bölge halkının ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarını da dikkate alan, kentin tarihi ve dokusuyla uyumlu, gerekli mühendislik hizmeti almış projelerin hayata geçirilmesiyle mümkündür. İNTES'in önerisi ancak çalışmaların bu çerçevede yürütülmesi durumunda anlam kazanacaktır.

Aydınlık Gazetesi'ne

Eylül 2012

Diğer sektörlerde olduğu gibi inşaat sektöründe de sağlıklı bir gelişme kaydedilebilmesi ancak arz-talep dengesinin doğru kurulmasıyla mümkündür. Zaman zaman bu dengenin bozulması ile daralma veya kriz sorunları yaşanabiliyor. TÜİK verilerine göre, inşaat sektörü yılın ikinci çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre %1,2 oranında düşüş göstererek %0,4 büyüme kaydetmiştir.

Doğrusu inşaat sektöründe yaşanan bu gerileme bizler için büyük bir sürpriz değildir. Zira, dünyanın en büyük ekonomileri olan ABD, Çin, Japonya ve Avrupa ülkelerinde dahi ciddi daralmalar yaşanırken, Türkiye'nin bu çalkalanmalardan etkilenmeyeceğini düşünmek gerçekçi olmayacaktır.

Bilindiği gibi inşaat sektörü ülkemizde ekonominin lokomotifleri olarak kabul edilir, nitekim öyledir de. Bazı yıllar piyasa talebinin üzerinde üretim olması ve ülke ekonomisinin koşulları nedeniyle sektörün arz-talep dengesinde kaymalar görmek mümkündür. Nitekim 2006 yılında %18,5 büyüme gösteren inşaat sektörü, 2007 yılında hız kesmiş, 2008 ve 2009 yıllarında ise küçülmeye başlamıştır. Yani bir-iki yıl gelen talepleri karşılamak üzere büyüme gösteren sektör, daha sonraki birkaç yıl içinde arz stokunu eritmek için küçülmeye gitmektedir. Bu dengelenme nedeniyle büyüme ve küçülme grafikleri stabil değildir. Bugün yaşadığımız buna benzer bir süreçtir.

Geçtiğimiz aylarda yaşanan duraklamanın birkaç nedeni vardır. Birincisi 2010-2011 yıllarında inşaat sektöründe yaşanan büyüme nedeniyle arz fazlalığının yarattığı stok fazlalığıdır. Türkiye genelinde elden çıkarılması gereken 700-800 bin konut stokunun olduğunu biliyoruz.

İkinci neden banka kredi faizlerinin yüksek olması nedeniyle konut alım gücünün düşmesidir. Diğer bir neden ise dünyada yaşanan ekonomik kriz sebebiyle ülkemizde uygulanan sıkı para politikalarıdır.

Sektörün yaşadığı daralmanın 2013 yılının sonuna kadar süreceğini tahmin ediyoruz. Bu küçülmenin veya duraklamanın büyümeye dönüşmesi ancak yukarıda belirttiğimiz nedenlerin ortadan kalkmasıyla mümkün olacaktır.

Sektörün diğer bir beklentisi ise kentsel dönüşüme dairdir. Yaklaşık 500 milyar liralık ekonomik büyüme sağlayacağı tahmin edilen kentsel dönüşümün, büyük oranda inşaat sektörünü hareketlendireceği, ekonomideki daralma tahminlerine rağmen inşaat sektörünü ayağa kaldıracağı beklenmektedir.

Ancak, henüz ayakları yere basmayan kentsel dönüşüm politikalarının bu beklentiyi karşılayıp karşılamayacağı belirsiz. Zira, kentsel dönüşüm yasasının nasıl uygulanacağı, muğlaklığını korumaktadır. Ayrıca, çıkarılan Yasanın ekonomi, sosyoloji, hukuk, tarih ve mühendislik gibi birçok alanın ortak bir ürünü olan kentsel dönüşümü sağlıklı işletmeye yeterli olmayacağına dair ciddi kaygılar taşımakta olduğumuzu da ifade etmek isteriz.

Cumhuriyet Gazetesi'ne

Eylül 2012

1- Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın Erdoğan Bayraktar, kentsel dönüşüm için ekimde start vereceklerini, 30 ya da 40 değişik yerde aynı anda yıkımları başlatacaklarını söyledi. Yıkımda, iş makineleri ve dinamitle patlatma yöntemlerinin birlikte kullanılacağı da ifade ediliyor.... 30-40 yerde birden yıkım çalışmalarının başlaması, kullanılacak yöntemler, seçilen yerler konusundaki değerlendirmeniz nedir ?

Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar'ın açıklamalarını biz de çeşitli basın kuruluşlarından öğrenmiş bulunmaktayız. Odamıza konuyla ilgili herhangi bir bilgi verilmedi ancak Erdoğan Bayraktar'ın açıklamalarından deprem riski yüksek olduğu için öncelikli olarak ele alınacak olan 5 ile yeni illerin eklendiğini ve bu illerin tamamında hızlı bir şekilde yıkımlara başlanacağını anlamaktayız.

Bakan'ın bu bilgiyi neye göre verdiğini bilmiyoruz ancak şu hususları paylaşmak isteriz. Yasa gereği kentsel dönüşüm uygulamasına "riskli alan" tespiti ile başlanıyor. Buna göre öncelikli uygulama alanı olarak belirlenen illerin kendi hinterlandlarındaki riskli alanları tespit ederek Bakanlığa, Bakanlığın da Bakanlar Kurulu onayına sunması gerekiyor. Bu süreçlerin tamamlanmadığını biliyoruz.

Yine Yönetmelik gereği riskli yapıların tespiti için bu işlemi gerçekleştirecek kurum ve kuruluşların lisanslandırılması, lisanslandırılmış kuruluşların da "Deprem Yönetmeliği" çerçevesinde riskli yapıları tespit etmesi gerekiyor. Bu arada yapı sahiplerinin itiraz süreçlerini de unutmamak gerekir. Bu süreçlerin de tamamlanmadığını biliyoruz.

Dolayısıyla sayın Bakanın tüm bu iş ve işlemler yapılmadan "30-40 yerde birden yıkım çalışmalarını başlatacağız" şeklindeki beyanını çok gerçekçi bulmuyoruz. Bu açıklamayı ancak şöyle yorumlayabiliriz. Kamuoyunun bilmediği ancak kendilerinin bildiği bir planları olmalı.

Hekim Postası'na

Ocak 2013

1- AKP Hükümetinin üzerinde çalıştığı, 6235 Sayılı TMMOB Kanunu'nun değiştirilmesine yönelik yasa taslağından ve neden olacağı değişikliklerden kısaca bahsedebilir misiniz?

TMMOB ve bağlı odalarına dair düzenlemeler Devlet Denetleme Kurulu raporuyla başlamış, KHK'larla çerçevelendirilmiş, yapı denetimi yasa tasarısıyla ayrıntılandırılmıştır. DDK raporu meslek örgütlerinin yapısı, işleyişi ve görevleriyle ilgili olup Anayasa ve ilgili yasalarda değişiklik önermekteydi. KHK'lar, meslek odalarının mevzuatının düzenlenmesinden gelir getirici faaliyetlerinin bakanlık eliyle yürütülmesine kadar özerkliği, mali kaynakları ve idari yapıyı değiştiriyor. Yapı denetimi yasa tasarısı ise bir torba yasa ve TMMOB yasasında değişiklikler öngörüyor. Buna göre, TMMOB ve bağlı odaları ayrı tüzel kişilikleri olan il odaları olarak düzenleniyor.

Odaların mesleki düzenleme yapmasına sınırlamalar getiriliyor, odalara iktisadi işletme kurma hakkı tanınarak üyelerine rakip olma durumu yaratılıyor, piyasadaki denetim ve gözetim yetkisi sadece bakanlık protokolüne bağlanıyor, seçimlere katılmak aйдat ilişkisine indirgeniyor ve en vahimi, oda merkezlerinin yönetmelikleri ancak bakanlığın uygun görüşünü aldıktan sonra yürürlüğe girebiliyor. Bu durum yıllarca emek vererek kurduğumuz odalarımızın geleceği açısından son derece kritiktir.

2- TMMOB Yasasında amaçlanan değişikliği nasıl okumak gerekir? Hukuksal düzenlemenin ötesinde neleri içermektedir?

Bu değişiklikler siyasi iktidarın her türlü muhalefete olan tahammülsüzlüğü yanında neoliberal politikaları hayata geçirmede ayağına takılan taşları temizleme çabasıdır. Bu anlamda TMMOB'nin, mesleğin esaslarını gözetmesinin yanında toplumu esas alan duruşu rant projelerine engel olarak görülmektedir.

3- Söz konusu değişiklik hazırlığı, Liberal Düşünce Topluluğu tarafından geçen yıl hazırlanan, "Türkiye'de Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarının Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Reform Önerisi" isimli çalışması ile benzerlikler taşıyor mu?

Türkiye'de "düşünce fabrikaları", toplumsal değişimin yönünü belirlemek konusunda "belli bir grubun" fikirlerini ve ideolojilerini üreten kurumlar oluyorlar. Liberal Düşünce Topluluğu da bu anlamda AKP iktidarının düşünce fabrikası olma iddiası taşıyor.

LDT, rapor ve istatistiki bilgiler ve tüm bunların sonucunda anayasa reformu önerisi olarak hazırladıkları metinlerle, meslek odalarına karşı yürütülen karalama kampanyalarının kanaat zeminlerini oluşturmaktadır. İstenilen sonuçların önceden hazırlanmış olduğu ve kamuoyu araştırmasının hayal kırıklığı yarattığı açıktır. Çünkü istatistiki veriler, ideolojik değerlendirmelerle istenilen sonuçlara uydurulmaya çalışılmıştır. Meslek odalarını korporatist, hizmetin maliyetini yükselten, kendisini sivil toplum zanneden, tek yanlı politika güden, rekabeti engelleyen ticari yapılar olarak tanımlıyorlar. Ancak kendi yaptıkları çalışmaların sonuçları bile tersi bir duruma işaret ediyor. Örneklemin %75'i meslek odalarının sivil toplum kuruluşu, %70'i de demokratik kurumlar olduğunu belirtmiştir. Bazı medya kuruluşlarının yapılan sözde akademik çalışmayı dayanak alarak haberler yapması, kumpası gözler önüne sermektedir.

4- "Yasal düzenlemelere ek olarak medya kuruluşları, sermayedarlar ve hükümet nezdinde asılsız söylemler üretilmekte, bununla birlikte Liberal Düşünce Topluluğu gibi kurumlar aracılığıyla da bu söylemlerin kanaat zeminleri oluşturulmaktadır." Sizin bu konu hakkında ne gibi çalışmalarınız oldu?

İmza kampanyamız devam ediyor, buna ek olarak ilerleyen günlerde takvimimiz ortaya çıkacak. Böylesi bir süreçte birlikteliklerin, dayanışmanın önemli olduğunu vurgulamak isterim. Bu doğrultuda da birlikteliklerin artırılması ve bu zor günleri hep birlikte atlatabilmemiz en büyük temennimizdir.

5- Son olarak bir projeksiyon ortaya koymaya çalışırsak, başka bir meslek örgütü olan Türk Tabipleri Birliği ve diğer meslek örgütleri için neler söyleyebiliriz?

Bu aslında tüm meslek örgütleri için belirlenmiş bir çerçeve. LDT'nin çalışmasında ele alınan örneklerden birisi de tabip odaları idi. LDT'nin yaptığı çalışmada, meslek örgütlerinin düzenleyici ve denetleyici rolleri yok sayılmakta, gittikçe güvencesiz ve korumasız hale getirilen "meslek piyasası"nda tüm kamusal nitelikleri yok edilerek özel rekabetçi kurumlar olarak yeniden dizayn edilmeleri önerilmektedir. Bu anlamda önerilen düzenlemeler kamu kurumu niteliğinde çalışan tüm meslek örgütlerine yöneliktir.

Standard Dergisi'ne

Şubat 2013

İşçi sağlığı ve iş güvenliği, inşaat sektörünün temel sorunlarından biridir. Uluslararası Çalışma Örgütü verilerine göre; inşaat işçileri, diğer sektörlerde çalışan işçilere oranla 3-4 kat daha fazla kazaya uğrama riski taşımaktadır. Türkiye'de inşaat sektörü, tüm sektörler arasında toplam iş kazası sayısı bakımından ön sıralarda ve ölümlü iş kazalarında ise ilk sırada yer almaktadır. Sektörümüzde ölümlü sonuçlanan kazalar, tüm sektörlerdeki ölümlü kazaların yüzde 30'nu oluşturmaktadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 2011 yılında incelediği 4 bin 222 iş kazasının verilerine göre ise iş kazalarında en çok ölüm ve yaralanma inşaat sektöründe yaşanmaktadır. Bu verilere rağmen Türkiye'de iş kazaları ile ilgili tutulan istatistiklerin sağlıklı olmadığı ve bu noktada başta SGK olmak üzere sektörün tüm paydaşlarının önemli bir sorumluluğa sahip olduğunun da altı çizilmelidir.

Araştırmalar, iş kazalarının yüzde 50'sinin "kolaylıkla" önlenilecek kazalar olduğunu ve yüzde 48'inin de sistemli bir çalışma ile önlenilebileceğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, alt işveren sistemi yasalardaki boşluk ve eksikler nedeniyle görev ve sorumluluk karmaşasına yol açmakta ve iş kazalarında tetikleyici olmaktadır. Kazaların, sorunların temelleri ve gerçek kaynakları incelenmeden "kadere" ve işçilerin bireysel hatalarına bağlanması da sıkıntılı olan başka bir yaklaşımdır. Bu algının değiştirilmesi gerekmektedir. Bir yandan kâr hırsı diğer yandan ise en ucuz imal ettirmesi olgusu çalışma yaşamının asıl belirleyicisi olmakta ve maalesef de mevzuat bu belirleyicilere göre düzenlenmektedir. Bu durumun, "iş cinayetlerinin" önüne geçilememesinin etken nedeni olduğu gözardı edilmemelidir.

Diğer bir yandan ise, inşaat, maden ve gemi inşaatı sektörlerinin proje bazlı sektörler olduğu ve seri imalat ve hizmet sektörü gibi diğer sektörlerden çok farklı niteliklere sahip olmaları nedeniyle hem mevzuat hem de İSG eğitimi açısından ayrı ele alınmaları olmazsa olmaz bir gerekliliktir. Konuya bu yönden olacak bir yaklaşım son yıllarda ülkemizde yaşadığımız kömür ocağı, tersane ve inşaat kazaları gibi kamu oyununda infial yaratan elim kazaların azaltılmasında hiç şüphesiz ki daha etken olacaktır.

Sağlıklı ve güvenli ortamda çalışma hakkı temel insan hakkıdır; çalışanın beden bütünlüğünü ve sağlığını bozacak etkilerden korunması esastır. Bu hakkın korunmasında ve kullanılmasında kamu idaresi asli sorumludur. Bu nedenle konunun asli unsurlarının hak, yetki, sorumluluklarının belirlenmesi ve cezaların bu belirlemeyle uyumlu olması gerekmektedir.

İnşaat Mühendisleri Odası 17 Kasım 2012 tarihinde "İnşaatlarda İş Güvenliği Çalıştay" düzenlemiş, Çalıştay'da akademisyenler, İş Güvenliği Uzmanları, inşaat mühendisleri, ilgili kamu kurumlarından yönetici ve uzman kişiler ile işçi temsilcilerinin de de olduğu geniş katılımlı bir topluluk bir araya gelmiştir.

Çalıştay'da, hem mevzuattan kaynaklı sorunlar ele alınmış, hem de uygulamaya dönük sıkıntılar ve çözüm önerileri dile getirilmiştir. İş güvenliği bağlamında, inşaat sektörü paydaşlarının eşit düzeyde temsil edilmesi, sahici ve bir o kadar da verimli bir tartışma ortamının oluşmasını sağlamıştır. İnşaat Mühendisleri Odası'nın amacı, sorunları ve çözüm önerilerini, konunun

öznelinin oluşturduğu bir zeminde ele alınmasıdır ki, Çalıştay bu anlamda amaca uygun gerçekleşmiştir.

Çalıştay Sonuç Bildirisi'nde yer alan belirlemelerin ve çözüm önerilerinin tüm sektör bileşenlerinin dikkate alınması gereken önemde olduğu özellikle belirtilmelidir.

Çalıştay'da; ülkemizin iş kazalarındaki sicilinin hayli kabarık olduğu, Dünya ölçeğinde iş kazaları sıralamasında ülkemizin bulunduğu yerin, sorunun büyüklüğünü gösterdiği, çözümün ancak inşaat sektörü paydaşların işbirliğiyle sağlanabileceği, eksiksiz istatistiki verilere ulaşmak için ilgili kamu kurumları tarafından gerçekleştirilecek merkezi çalışmalara ihtiyaç bulunduğu, SGK'nın dönem dönem kamuoyuyla paylaştığı iş kazaları verilerinde ciddi hata ve eksiklikler görüldüğü, özellikle inşaat şirketlerinin iş kazaları istatistikleri tutmadığı, yasa ve yönetmelik değişiklikleri ve denetim konusunda geliştirilen sistemlere rağmen sorunun çözülmediği, mevzuat değişikliklerinin tek başına sorunu çözemeyeceği gerçeğinden hareketle, sektör bileşenleriyle kamu kurumlarının ortaklaşa yürüteceği çalışmaların önem kazandığı, iş sahipleri, mühendisler, işçileri kapsayan meslek içi eğitimin ivedilikle ve büyük bir hassasiyetle ele alınması gerektiği, iş güvenliği konusunun üniversite eğitim müfredatına dahil edilmesinin kaçınılmazlığı, üniversiteler ve TÜBİTAK gibi kurumların konuya bilimsel araştırmalar yaparak destek vermesi, bu çalışmalar için kaynak oluşturulması, denetim mekanizmasının kurulması ve gereği gibi işletilmesinin, yasa ve yönetmelik hazırlamaktan, standart belirlemekten daha büyük bir öneme haiz olduğu, iş güvenliği uzmanlığının bir yetkinlik, yeterlilik gerektirdiği ve bu çerçevede iş güvenliği uzmanlarının özelleşmiş bir eğitim programına tabi tutulması, iş güvenliği uzmanlarının ekonomik anlamda işin sahibine olan bağımlılığının ve iş akdi ilişkisinin yaratacağı olumsuzluklara karşı, bu kişilerin iş güvencesi dahil olmak üzere, verimli ve sağlıklı çalışmaları kamu idaresi tarafından güvence altına alınması vb. tespitler ve öneriler sonuç bildirisine alınmıştır.

Bağımsız Dergisi'ne

Temmuz 2013

1- Gezi olayları sonrasında denk gelen yeni yasal sınırlama ile ilgili değerlendirmeniz nedir. AKP Sözcüsü Hüseyin Çelik'in, yasalarla verilmiş haklarını almadıklarını ileri sürerek, Odaları 'vize' vermekle suçlaması ve 'ağalık' kurmakla suçlamasına vereceğiniz yanıtlar nedir?

Öncelikle şunu ifade etmek gerekir ki, bu hükümetin siyasi üslup ve tarzı ya hakaret, ya iftira yada tehdit içerir bir çizgidedir. Sadece bize değil kendilerini eleştiren tüm kurum ve örgütlere karşı davranışları böyledir. Dolayısıyla Sayın Bakanın "ağalık" lafı da saçma bir iftiradan öteye gidememektedir.

Örneğin İnşaat Mühendisleri Odasının Türkiye genelindeki şube yöneticileri, temsilcileri, merkez yöneticileri, yani seçilmiş organlarının hiç birisi Oda'dan herhangi bir ücret almamaktadır. Odamızda hiçbir yönetici profesyonel olarak çalışmaz tamamı amatördür. Bu durum TMMOB'nde de böyledir. Odamız genel kurullarında seçilmiş her düşünceden yönetici, işinden, ailesinden, sosyal yaşantısından çaldığı zamanı ve emeği, mesleği ve meslektaşları için karşılık beklemeksizin odamıza harcamaktadır. Kaldı ki bu kurumların kaynakları kısıtlıdır. Özellikle son yıllarda gelirlerine büyük tırpanlar vurulmuştur. Odaların kaynaklarının kurutularak faaliyetlerinin durdurulacağı varsayılmaktadır. Gerek söylemlerindeki gerekse eylemlerindeki saldırgan tutumlarının sebebi ise heveslerinin kursaklarında kalmasındandır. Üyelerimiz her zamankinden daha çok örgütlerine sahip çıkmaktadır.

Hükümet sözcüsünün yasal haklarımıza dokunulmadığı yönündeki beyanı doğru değildir.

Yapılan bu değişikliklerle, Anayasa'nın ve 6235 sayılı Yasanın açık hükmü ile Meslek Odalarına verilen yetkiler, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8. maddesine sıkıştırılmış bir bentle yok sayılmaktadır.

TMMOB ve bağlı Odaları ilgili değişiklik nedeniyle, meslektaşlarının gerçekleştirdiği projeler üzerindeki mesleki denetimi yapamayacak, idarenin faaliyetlerini kamu adına denetleyemeyecek, yine idarenin toplumsal yarar ilkesiyle çelişen uygulamalarını denetime tabi tutamayacaktır.

Mesleki denetim gerçekleştirilmesinin, Meslek Odalarının meslektaşlarının faaliyetlerini denetlemesinin, kamu güvenliği ve güvenli yapı üretimi bağlamında olumlu sonuçlar doğurduğu bilinmektedir. Türkiye bir deprem ülkesidir; depreme dayanıklı, nitelikli yapı üretilmesi vatandaşların talebi olduğu gibi meslektaşlarımızın da görevidir.

Mesleki denetimin kaldırılması; nitelikli yapı üretmekle sorumlu proje müellifi meslektaşlarımız ile nitelikli yapı talebinde bulunan vatandaş arasındaki ilişkiyle anlamına kavuşan yapı üretim süreci, her iki muhatabın da mağduriyetine yol açacaktır. Haksız rekabet derinleşecek, imzacı veya sahte mühendisler çoğalacak, etüd ve proje hizmetlerini maliyet artışı olarak değerlendiren ve kar hırsıyla her türlü denetimden imtina eden vasıfsız müteahhitlerin önü açılacaktır.

9 Temmuz 2013 gecesi başta TMMOB olmak üzere hiçbir kurumdan görüş almaksızın, baskın yapar gibi kamuoyunun bilgisinden kaçırarak mühendislik-mimarlık alanına müdahale eden bu yasanın çıkarılması, çağdaş siyaset anlayışına sığmayacağı gibi, bu yasayı çıkaranların da savunamayacakları bir iş yaptıklarının bilinciyle hareket ettiklerini göstermektedir.

2- Yetkilerinizin Bakanlığa devredilmesi, bundan sonraki süreçte sizin Oda olarak çalışmalarınızı nasıl etkileyecek?

Çalışmalarımız etkilenmeyecek. Çünkü çıkardıkları bu kanun, zaten bir buçuk yıldan buyana fiilen uyguladıklarının yasal halidir. Yani çıkardıkları yönetmelik ve genelgelerle mesleki denetimi engellemeye çalışmışlardır. Bazı yatırımcılar, mal sahipleri, yerel yönetimler ve üyelerimizin sağlıklı yapılaşma ve nitelikli mühendislik-mimarlık hizmetleri için gösterdikleri hassasiyet ve bilinç, kamu sorumluluğunu üzerinde taşıyan hükümet çevrelerinden daha fazla olduğu için sürecin daha da geriye gideceğini düşünmüyoruz.

3- Başbakanın açıkladığı projelerin hepsiyle ilgili pek çok sorun çıkması hatta skandal denebilecek belgelerin basında yer almasını da dikkate aldığınızda, Odaların bu noktadaki işlevi yeni yasayla nasıl değişmiş oldu?

Başbakanın fantezilerinin gerçekleştirilmesi için yerel yönetimler devre dışı bırakılmış durumdadır ve tamamen merkezi idareler tarafından hayata geçirilmeye çalışılmaktadır. Bunlar yapılırken de, ne doğru dürüst etüt çalışmaları, ÇED raporları çıkarılmış, ne imar konumları belirlenmiş, nede projeleri hazırlanmıştır. İhalesi yapıp inşaatına başlanan 3. Köprü ve Bağlantı yollarında iş esnasında değişiklik yapmaları bunun somut örneğidir. Bir başka örnek Topçu Kışlasıdır. Topçu Kışlasını önce AVM, sonra Rezidans, daha sonra da Müze olarak lanse ettiler. Yani "biz oraya bir bina dikelim de fonksiyonunun çok da önemi yok" dediler.

Bu türlü fanteziler daha önce belirttiğim gibi merkezi olarak planlanıp uygulanmaktadır. Dolayısıyla tüm denetimlerin dışındadır. İmar kanunundaki değişiklikler telif hakları açısından önlerindeki engelleri kaldırırken asıl olarak ülkedeki genel imar düzeninin daha kurlsız ve denetimsiz olmasına vesile olacaktır.

4- Bu dönemde özellikle Odanızın gündeminde olan bir Hükümet projesi var mıydı?

Birimlerimiz, Kentsel Dönüşümden HES'lere, ulaştırma yatırımlarından, enerji yatırımlarından imar faaliyetlerine kadar tüm projelerini takip etmeye çalışıyoruz. Uygun olmayan tüm yatırımlarına karşı bazen doğrudan bazen diğer Odalarla birlikte hukuki zeminde kamunun çıkarlarını korumaya çalışıyoruz. Değerlendirmelerimizi, yayınlarımızla, açıklamalarımızla, etkinliklerimizle kamuoyuyla paylaşmaya çalışıyoruz. İşte bu yüzden ki TMMOB olarak iktidarın ve çıkar çevrelerinin hedef tahtası haline gelmiş durumdayız.

5- Bu yeni döneme ilişkin çalışma planınız nasıl olacak? Gündeminizde bir eylem takvimi var mı?

Öncelikle ifade etmek gerekirse yeni dönemde halkımızın ve üyelerimizin Odalara daha çok

sahip çıkacağına ilişkin inancımız tamdır. Dolayısıyla, gerek çıkardıkları son yasa ve önceki sorunlarda belirttiğim uygulamalarına karşı, gerekse de demokrasi için mücadelemiz daha da büyüterek kesintisiz olarak sürecektir.

Bu yetki alanınıza girer mi bilmiyorum ama, bir STK olarak yakından ilgilendirdiğini düşünüyorum. Gerek Gezi olayları sırasında Taksim`de, gerekse Antakya`da protestolar sırasında elektrikleri kesiyorlar. Bunun anlamı nedir, yasal mıdır ve böyle bir yetki kullanılabilir mi?

İktidar, haklarını savunan ve demokrasi talebinde bulunan eylem ve etkinliklere karşı savaş halinde bile uygulanmayacak yöntemlere başvurmaktadır. Tam bir suç şebekesi gibi davranmaktadır. Bu pervasızlıklarının, kısa bir gelecek dahilinde hesabının sorulacağı kaçınılmazdır.

Birgün Gazetesi'ne

Aralık 2013

1- Türkiye tarihinin en büyük yolsuzluk operasyonları yapılıyor. Başbakan, bakanlar, belediyeler hakkında ciddi suçlamalar var. TOKİ, inşaat ihaleleri, belediyeler kirlenmiş durumda. Kamu adına denetim yapanodalara yönelik baskılarla birlikte değerlendirdiğinizde nasıl bir tablo var önümüzde?

Necip Mutlu (TMMOB Mimarlar Odası Genel Sekreteri): AKP hükümeti iktidara geldiğinden beri tüm bütçe dengelemelerini, mali yapısını ve ekonomik sistemini TOKİ ve bağlantılı olarak kentsel rant üzerinden kurmaya çalışıyor. TOKİ tamamen kapalı devre çalışıyor. Mühendislik

ve mimarlık hizmetleri ve işin imalat yöntemleri ile ihale süreçlerinde de aynı kapalılık söz konusu. TOKİ'nin kuruluş yasasına baktığımız zaman toplu konut elde edilmesi, halkın temel barınma ihtiyacının karşılanması amaçlı bir yapılanmadır. Ancak AKP hükümetinin kendi çevresinde kurduğu halkayı kendi sistemine dönüştürmesi açısından TOKİ önem kazanıyor. Bu durum TOKİ'yi yolsuzlukların başta olduğu bir kurum haline getiriyor. Geline nokta TOKİ devasa bir yapılanmaya ve Türkiye bütçesini zorlayacak derecede denetimsiz bir mekanizmaya dönüşmüş durumda..

Ali Ekber Çakar (TMMOB Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı): AKP hükümetinin temel dayanağı ve ekonomik yapısı inşaat üzerine oturduğu için TOKİ çok önem kazanıyor. Meslek odalarımız üzerinde karar-

nameler ve yönetmeliklerle birlikte hayata geçirilmeye çalışılan ekonomik ve idari baskıları göz önünde bulundurduğumuzda, siyasal iktidar için yapı üretim sektörünün önemi daha açık ortaya çıkıyor. Son olarak Bakanlar Kurulu kararıyla mali ve idari denetim düzenlemeleri de bunun açık bir göstergesi oldu. Hazine'ye ait alanların TOKİ'ye devrediliyor olmasını, AKP'nin ekonomi politikasını inşaat üzerine şekillendirdiği bir süreç olarak değerlendirebiliriz.

Odalarımız; kamusal denetim noktasında bütün iktidarlara ve hükümetlerin yanlışlarına karşı direnç gösteriyor. Hükümet meslek odalarına karşı yürüttüğü hasmane uygulamaları bırakıp kendi bakanlıklarındaki yolsuzluk iddialarını araştırmalı ve denetlemeye açmalıdır. Kamu kurum ve kuruluşlarının Sayıştay denetimlerinden kaçırı-

lıyor oluşunun nedenini de, bugünlerde ortaya çıkan yolsuzlukların örtbas edilmek istenmesi olarak da değerlendirebiliriz.

Taner Yüzgeç (TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı): İktidar kendisine muhalefet eden gruplara, kurumlara, şahıslara, ticari firmalara yönelik elinde bulundurduğu denetim mekanizmalarını bir silah olarak kullanıyor. Uzunca bir süredir TMMOB'yi yetkisizleştirmeye yönelik çalışmaları vardı. Son çıkardıkları yasa ve Bakanlar Kurulu kararıyla vesayet ilişkisi kurmak istiyorlar. Bu vesayet ilişkisini, baş ağrısı olarak nitelendirdikleri odalar ve meslek örgütlerinin faaliyetlerini kısıtlamak ve yönetimlerini işlevsizleştirmek veya sindirmek olarak görebiliyoruz. Odalarla ilgili Bakanlar Kurulu kararı aslında Anayasa'nın 135. maddesine doğrudan aykırı nitelikte. Biz denetimden kaçmıyoruz, mali ve idare denetimden çekinmiyoruz. Bizleri bugüne kadar nasıl sindiremedilerse, bundan sonra da sindiremeyeceklerini söyleyebilirim.

Cengiz Göltaş (TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı): Son dönemde yaşadığımız baskıları, yasakları ve denetim düzenlemelerini, yolsuzluklar operasyonunu bir bütün içinde değerlendirmek gerekiyor. Türkiye son bir yıl içinde olağanüstü bir dönem yaşıyor. Taksim Gezi Parkı ile gelişen ve Türkiye'nin bütününe yayılan toplumsal tepkilerin arka planına bakmamız gerekiyor. AKP'nin onbir yıldır toplumu baskıcı, yasakçı bir zihniyetle yönetme politikasının temelinde, kentsel rantlar başta olmak üzere enerjiden ulaşım, tarımdan sanayiye bütün yaşam alanlarında tam bir neo-liberal politikanın acımasızca uygulandığı, yağma ve talan anlayışının gündemde olduğu süreç yaşıyoruz.

2- TMMOB, AKP hükümetince hedef tahtasına konulan bir kurum. İktidarın ve bağlaşıklık sermayenin uygulamalarına karşı çıkıştaki ana parametreleriniz nedir?

Taner Yüzgeç: TMMOB'ye bağlı odaların yaptığı denetim hizmetleri doğrudan kamunun ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik yapılan hizmetlerdir. Teknik hizmetlere yönelik yapılan mesleki denetimlerdir. Bu gerek mimar ya da mühendislerin ürünlerinin denetimi olsun, gerekse de onların yeterliliklerinin denetimi olsun. Tüm bu denetimler ve yapılan hizmetler insanların yaşamlarını ve sağlığını doğrudan ilgilendiriyor. Toplumsal ve ulusal kaynakların doğru bir şekilde kullanılmasını hatta heba edilmemesini ilgilendiren konulardır bunlar. Dolayısıyla tüm yurttaşları ve ülkeyi birinci dereceden ilgilendiren bir meseledir teknik hizmetler.

Cengiz Göltaş: Bu yaşadığımız onbir yıllık dönem içinde TMMOB, iktidarın 'yeni yapılanma' dediği gerçekte ise kaos yaratan 'Yeni Türkiye' anlayışına itirazlar geliştirdi. Nükleer santrallerden HES'lere, imar planlarından kamulaştırmalara, özelleştirmelerden kamu ihalelerine, kadrolaşmalara ve hukuk dışı sürgünlere karşı çıkıldı. Tarım ve orman alanlarının, SİT'lerin, yaban hayatının korunmasına yönelik çalışmalar yaptık. Türkiye'de 'çalgın projeler' ifadesiyle kendisini tanımlayan yerli ve yabancı sermaye çevrelerinin piyasa anlayışıyla uyumlu olarak geliştirdiği sürece karşı çıkıldı. Hukuki olarak mücadele edildi ve yapılanlar teşhir edildi. Bu karşı çıkışın en temelinde de 'mesleki denetim' dediğimiz kavramın içinin boşaltılmasına tepki vardı. Bilimsel, teknolojik gelişmelerin kamu yararı açısından gündeme getirilmesine öncülük yapıldı. Mühendislik faaliyetine sadece 'üretimci' bir bakış açısıyla bakmadık, politikalarımızı bağımsızlıktan, demokrasiden yana namuslu bilim insanlarıyla, kamusal bir anlayışla oluşturuyoruz. Bunun adı mesleğin politikasıdır, ülkenin demokrasi, kalkınma ve adil bölüşüm politikasıdır. Bu durumda hedefin TMMOB olması söz konusu olacaktı.

Necip Mutlu: Odalar açısından bakarsak, meslek alanının düzenlenmesi gibi temel bir görev var. Odalara yasayla verilmiş bir yükümlülük var. Meslek odaları 1954'ten günümüze bunu sürdürüyor. Meslek alanını düzenlemezsensiz, mimarlık ve mühendislik hizmetinde rastgele bir alan oluşur. Düzenlemelerin olmaması yurttaşların can ve mal güvenliğine, refah içinde ve sağlıklı kentlerde yaşamasına yönelik sakıncalar oluşturur. TOKİ yüzbinlerce konut yapıyor fakat kullandığı mimar/mühendis sayısını bilmiyoruz. Çok az mimar ve mühendis çalıştırıyor. Bu anlamda da meslek odalarının düzenleyici etkisi ve kamu adına gerçekleştirmiş olduğumuz mesleki denetim konusu çok önemli. Odaların düzenleyici konumlarının ortadan kaldırılmaya çalışılmasının en önemli sonucu sermaye çevrelerinin, rant oluşturma konusunda daha rahat manevra alanlarına sahip olmaya çalışmasıdır. İş kolaylaştırmak adı altında aslında sağlıksız ortamların alanı daha da genişletiliyor.

Ali Ekber Çakar: Güvenli, sağlıklı ve doğal çevreye duyarlı kentlerde yaşamak için mücadele eden toplumun sesi, gözü, kulağı olan mimar, mühendis ve şehir plancıları yok sayılmak isteniyor. Örgütlü bir toplum oluşmasının önüne engeller çıkarılıyor. Bu durum, neo-liberal politikaların hayata geçirilmesinin temel anlayışı olarak karşımıza çıkıyor. Başbakan, 'Mimarlar, mühendisler, şehir plancıları olmasa ben çok daha rahat işlerimi yürütürüm' diye düşünüyor. Bilim ve teknolojiyi insanlığın hizmetine sunan ve toplumla buluşturan bir mesleğin üyeleri olarak tüm karar alma süreçlerinde kentli olarak söz sahibi olmak istiyoruz. 1954 yılından günümüze kadar kentlerin sakini değil sahipleri olmaya çalıştık ve bu anlayışla meslek alanlarımızdan yola çıkarak, kamusal çıkarlarımız gözetilerek halkımıza hizmet vermeye çalıştık. Odalarımızın bilimi ve tekniği temel alarak ürettiği politikalar ve mücadeleler siyasal iktidarların ve sermayenin işine gelmez. Sonuçta bizler mücadelemizi örgütlü üyelerimizle, ülke genelinde gerçekleştirdiğimiz hizmetlerle, emekçi halkımızın lehine olacak şekilde yürütüyoruz.

3- Haziran direnişi kentlerin yağmalanmasına yeşil alanların azalmasına, betonlaştırılmasına, sağlıklı yaşam alanlarının kuşatılmasına bir isyandı. Kamu adına denetçilik göreviyle birlikte düşündüğümüz zaman, direnişten odalar ne gibi sonuçlar çıkarttı.

Cengiz Göldaş: AKP eliyle son yıllarda çıkartılan yasaların birbirinden bağımsız olmadığı, devletin yeniden yapılandırılması süreci içinde ekonomiyi kendi siyasal anlayışları çerçevesinde inşa etmek üzere olduğunu görüyoruz. Taksim Gezi Parkı'nın AVM'ye veya Topçu Kışlası'na dönüştürülmesine yönelik tepki, bir öfke patlaması getirdi. Halkı hiçe sayan politikalara insanlar açıkçası 'Yeter, dur' dedi. Çılgın projeler adı altında Kanal İstanbul ve 3. Boğaz Köprüsü'nün gündeme getirilmesi sermayeye yeni alanlar yaratıyor. Karadeniz başta olmak üzere ormanlarını, sularını ticarileştiren, doğal ve kültürel yaşamı yok eden projelere karşı bir toplumsal isyan gerçekleşti. Nükleer santraller tartışması benzer şekilde Mersin'de ve Sinop'ta büyük bir kesimin ayağa kalkmasına neden oldu. Gerze'de, Amasya'da, Antalya Ahmetler'de, yaşam alanlarına müdahale edilen her yerde halk 'dur' deme sürecine girdi. Burada TMMOB'un rolü ortaya çıktı. Meseleye sadece mühendislik ve üretimi bakış açısıyla bakmadığımız için toplumsal kesimlerin yarattığı direnişlerin içerisinde ve halkımızın yanında olduk. Demokratik kimliği, kendi hukuku ve kurallarını işletiyor olması, bir yandaş kuruluş haline çevrilemiyor olması, TMMOB'ye yönelik saldırıyı bugün çok daha şiddetli hale getirdi. TMMOB yoksulluğa, yolsuzluğa karşı, ekonomik krizlere, dış borçlara, özelleştirmelere, piyasalaştırmalara karşı kamu hizmeti anlayışını, toplumsal faydayı öne çıkardı. Tarihsel, kültürel yıkımlara, doğa ve çevre felaketlerine karşı çağdaş, demokrat, insanca yaşayan bir toplumsal formun, modelin içinde bir duruş sergiledik. Bunu mühendislikle buluşturduk.

Ali Ekber Çakar: Odalarımız sermayenin aşırı kar politikalarıyla doğanın talanına, sömürü çarkının katmerleştirilmesine karşı emekçi halkımızın yanında yer aldığından dolayı iktidarlara ve özellikle de AKP hükümetiyle karşı karşıya geliyor. İktidar 11 yıldır halkımızın direkt hayatına dokunan uygulamalar peşinde. Yaşam biçimine, kültürümüze, inançlarımıza, kentimize, suyumuz her şeye karışıyorlar. Gezi direnişiyle ranta, baskı ve zulme karşı halk ayaklanmasının içerisinde -başta İstanbul birimlerimizle birlikte- ülke genelinde halkımızın yanında yerimizi aldık. AKP iktidarının on bir yıldır kendine muhalif gördüğü tüm kesimlere karşı yürüttüğü baskı politikaları bir öfke patlamasına neden oldu ve Gezi Parkı'nda başlayan isyanın tetikleyicisi oldu. Odalarımız kentsel ranta, yolsuzluklara, talana, özelleştirmelere karşı ürettiği politikaları ve eylemlilikleri halkımızla buluşturduğu ölçüde başarılı oluyor ve çözüm önerileri hayat buluyor. Nitekim Taksim Gezi Parkı'ndaki olaylar gösterdi ki, Taksim 1 Mayıs Meydanı'nın insansızlaştırılması ve parkın ticarethaneye dönüştürülmesi engellendi.

Necip Mutlu: AKP iktidarının temel yaklaşımı, TOKİ meselesinde de görüldüğü gibi kentsel ranttan bütçe dengelemesini sağlamak. Bu anlamda en büyük alan olarak da büyük kentler başta olmak üzere, İstanbul model olarak oluşturuldu. Buradaki yatırım kararlarına bakarsanız hepsi AKP'nin sermaye oluşturmak için kurduğu mekanizmalardır. İstanbul Boğazı'nda 3. Köprü, bilimin kabul etmediği Kanal Projesi gündeme getiriliyor ve 'asrın projesi' deniliyor. Asrın projesi denilen şeylerin hepsi aslında bir rant projesi olarak şekilleniyor.

Denetleme konusuna gelince ironik bir konu. TOKİ gibi TMMOB'nin belki bin katı büyüklükteki devasa bir kuruluşu denetleyemiyorsunuz, Sayıştay denetimini engelliyorsunuz. Fakat

TMMOB bütün hesaplarını, faaliyetlerini üyelerine açık olarak yapıyor. İnternet sitelerimizde, yayınlarımızda gelirlerimizi, giderlerimizi, kararlarımızı da yayınlıyoruz. Bizi denetlemelerine gerek yok bizim yayınlarımızı alsınlar oradan hepsini görürler.

Ali Ekber Çakar: Bizler kendi genel kurullarımızda yol arkadaşlarımıza veremeyeceğimiz hesaptan korkarız. Üyelerimize hesap veremeyecek hiçbir durumumuz yok. Az önce belirttiğim gibi bizim tüm mali ve idari kararlarımız üyelerimizin denetimine açıktır. Siyasal iktidarın çıkarmış olduğu yasalarla hayata geçirmeye çalıştığı baskılar bizler için sorun taşıyor. Siyasal iktidar ideolojisini dayatıyor. Bunu sürdüremezsiniz. Bu bir yerde patlayacaktı. Bu konuda da sözünü söyleyecek olanlar her zaman olacaktır. TMMOB olarak biz kardeşliği ön plana çıkaran söylemlerde bulunduk. İki gündür ortalık yolsuzluk dosyalarıyla kaplandı, yine söz söyleyen olarak TMMOB var.

Cengiz Göltaş: Mesleki denetim alanının bizim elimizden alınmak istenmesinin nedenleri var. Yolsuzluklar sürecinde ortaya çıkan durumları dikkatle takip ediyoruz. 40 yıldır odalarımızın mali ve idari işleyişine dair en ufak bir olumsuzluk olmadı. Bu konuyla ilgili hesaplarımız her genel kurul sürecinde üyelerimize verildi. TMMOB devletten para almıyor. Üyelerinin aidatları ve kurumsal hizmetleri dışında hiçbir geliri yok.

Ali Ekber Çakar: Hükümet meslek odalarına karşı yürütmekte olduğu hasmane uygulamaları bırakıp kendi bakanlıklarındaki yolsuzluk iddialarını araştırmalı ve denetlemeye açmalıdır. Kamu kurum ve kuruluşlarının Sayıştay denetimlerinden kaçırılıyor oluşunun nedenini, bugünlerde ortaya çıkan yolsuzlukların örtbas edilmek istenmesi olarak da değerlendirebiliriz.

Taner Yüzgeç: Kamu kaynaklarını denetlemeye çalışıyoruz. Bizleri bu sürecin dışında tutma isteği, bir zamanlar ifade edilen ve vahşi kapitalizmi çağrıştıran, "Bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler" zihniyetinin yeniden üretilmesidir. Bu zihniyetin en tepesinde TOKİ ve başındaki Bakanlık durur. Doğal olarak da mesleki hizmetlerin denetimine yönelik yaptırımları da gereksiz birer formalite olarak değerlendirirler.

Necip Mutlu: Yatırım kararlarınızı halka, meslek odalarına ve topluma rağmen yaparsanız daha çok Taksim direnişleri olacaktır. Gezi Parkı sürecini çok önemsiyoruz. Taksim Dayanışması, meslek odalarının yanı sıra birçok paydaşın bir arada olduğu çalışma olarak yürütüldü. Odalar olarak çıkartmamız gereken ders, kamu ve toplum yararına olan mücadelemizi daha fazla kişiye ulaştırmak, daha çok yerel örgütlerle, STK'larla buluşmayı sağlamaktır.

**Kongre, Sempozyum,
Etkinlik ve çeşitli
Toplantılarda Yapılan
Konuşmalar**

Kongre, Sempozyum, Etkinlik ve Çeşitli Toplantılarda Yapılan Konuşmalar

TMMOB 42. Dönem 1. Danışma Kurulu

İMO Yönetim Kurulu Başkanı Taner Yüzgeç

6 Ekim 2012

Sayın Başkan,
Sayın Divan,
Danışma Kurulumuzun Değerli Üyeleri,
Sevgili Meslektaşlarım,
Hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Değerli Arkadaşlar,

Zor günlerden geçtiğimizi biliyoruz. Hem ülkemizin hem Birliğimizin hem de Odalarımızın meşakkatli günler yaşadığı açık.

Böylesi günlerde dostlarla bir araya gelmenin, fikir alışverişinde bulunmanın, eleştiri ve önerileri paylaşmanın önemini ifade etmek isterim.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak, Danışma Kurulunun, aynı zamanda bir dayanışma meclisi, yani bir dostlar meclisi şeklinde cereyan etmesi gerektiğine inanıyoruz.

Özellikle de İnşaat Mühendisleri Odası'nın, danışmaya ve dayanışmaya ihtiyacı olduğunu vurgulamak istiyorum.

Değerli Arkadaşlar,

AKP iktidarı "ustalık" dönemini yaşıyor.

Doğru söze ne denir... Ancak bir sorun var bu tanımda.

Çünkü ustalaştıkça, demokrasi azalıyor; yoksulluk çoğalıyor; ölümler artıyor; ustalaştıkça kentler yağmalanıyor; AKP ustalaştıkça ülkemiz savaşa sürükleniyor.

Ustalık dönemi aslında "büyük taarruz" dönemi olarak da adlandırılabilir.

İlk iki hükümet dönemini şöyle bir anımsarsak; Türkiye özelleştirmede dünya birinciliğini yakaladı, eğitimden sağlığa kadar hemen bütün kamusal hizmetler paralı ve pahalı hale getirildi. Özel okullar, özel hastaneler mantar gibi çoğalmaya başladı. Sosyal devlet uygulamaları gözle görülür oranda geriledi. İnşaat sektörü neredeyse tamamen TOKİ'ye teslim edildi.

İlginç bir noktadır: ilk iki hükümet döneminde deprem tehlikesi ve deprem önlemleri hükümet programlarında sözcük olarak dahi geçmedi.

Yargı, üniversiteler, medya ve kamu kurumlarında Cumhuriyet tarihinde görülmedik şekilde kadrolaşma gerçekleştirildi.

İktidar el değiştirirken, aynı zamanda sermaye de el değiştirmeye başladı.

İktidara yakınlığı ile bilinen sermaye grupları özellikle medya ve eğitim alanında hâkimiyetini ilan etti.

Türkiye iklimi, yenedünya düzeninin ekonomik ve kültürel unsurlarının belirleyiciliğine geçti.

Özellikle çalışma yaşamında köklü değişiklikler gerçekleştirildi. Çalışma yaşamına güvencesizlik ve taşeronlaşma dahil edildi.

Sendikalar geriletildi, mevcut sendikalar siyasi iktidara yakın unsurların hakimiyetine geçti, diğerleri güçsüzleştirildi.

Değerli Üyeler,

İlk dönemlerde yürütülen komşularla sıfır sorun politikasından, ülkemizin savaşın eşliğine kadar gelmesi tam bir ustalık örneği oldu.

Bundan iki yıl önce Tayyip Erdoğan ile Beşar Esat'ın, can ciğer kuzu sarması ilişkileri vardı. Yedikleri içtikleri ayrı değildi.

Dostum Esat'tan, düşmanım Esat'e geçiş o kadar hızlı ve şaşırtıcı oldu ki, yandaş kalemlerin yeni duruma adaptasyonu bile zaman aldı.

Erdoğan'la Esat kardeşlerin ilişkisine büyük abiden itiraz gelince, Türkiye sırtını komşularına, yüzünü ise ABD'ye döndü.

Türkiye'nin savaşa girmediğini kim iddia edebilir ki?

Suriye muhaliflerine kapılarını açan, silahlı muhaliflerin sınırı rahatça gelip geçmelerini sağlayan, kendi subaylarını Suriye içlerine kadar gönderen, Özgür Suriye Ordusu denen ABD yandaşı gruba askeri eğitim veren ve silah sağlayan bir ülkenin savaşa dâhil olmaması mümkün mü?

Tayyip Erdoğan ülkemizi savaşa sokmuştur, ateşe atmıştır, ABD'nin bölgedeki taşeronluğunu yapmaya çok hevesli olan siyasi iktidar, komşu ülkeler arasında asla kapanmayacak bir yara açılmasına sebebiyet vermiştir.

Her fırsatta etnik ayrımcı bir dil kullanan, mezhep farklılığına vurgu yapan, ülkeyi bir mezhep hattına yerleştiren Başbakan, Suriye gerginliği nedeniyle, Alevi-Sünni çatışmasının uç vermesine de uygun bir siyasal ortamın yaratıcısı olmuştur.

Değerli Meslektaşlarım

Böylesi bir siyasal atmosferin içerisinde Kentsel dönüşüm projelerinin de ustalık dönemine denk gelmesine elbette dikkat çekmek gerekmektedir.

Ancak aynı zamanda, kentsel dönüşüm projeleri için düğmeye basılmadan önce, TMMOB ve bağlı Odaların etkisizleştirilmesi, güçsüzleştirilmesine dönük mevzuat değişikliklerinin yapılmasının da manidar olduğu hatırlanmalıdır.

Ülkemiz topraklarının neredeyse tamamı, değişik düzeylerde de olsa deprem kuşağında bulunuyor.

Bu gerçeklik, yapı stokumuzun haldeki durumuyla birleştiğinde karşımıza vahim bir tablo çıkıyor.

Türkiye'de halen 19 milyon civarında olduğu bilinen yapı stokunun ayrıntılı bir envanteri çıkarılamadığı için yapıların depremde nasıl bir davranış sergileyeceği bilinmediği gibi, mevcut binaların %67'sinin ruhsatsız, %60'ının 20 yaşından büyük olduğu gerçeği de göz önünde bulundurulduğunda, ülkemizi bekleyen tehlikenin boyutları ortaya çıkmaktadır.

İktidarın kentsel dönüşüm projelerini meşrulaştırdığı nokta bu vahamettir ancak tam da bu noktaya mim koymak ve gerçekçi bir tartışma yapmak durumdayız.

Bildiğiniz gibi Afet Riski Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanun bir yıl önceki Van depreminin akabinde dillendirildi ve geçtiğimiz bahar aylarında hayata geçirildi. 4 Ağustosta Yönetmeliği çıkarıldı ve Bakan Erdoğan Bayraktar, 5 Ekim'de, 35 ilde ve 40 noktada 6 bin konut, işyeri ve benzeri yapıları kapsayan yıkım çalışması için düğmeye basılacağını ilan etti.

Oysa ki daha bir yıl önce Başbakanlığa bağlı AFAD koordinasyonunda oluşturulan Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planında şöyle denmektedir : “Başta okul ve hastaneler olmak üzere, mevcut binaların sayısı ve tipolojisi belirlenecek, ayrıca bina kimlik sisteminin geliştirilmesine çalışılacaktır.” “Bina envanterinin ve binaların hasar görülebilirliklerinin değerlendirilebilmesi için öncelikle mevcut bina sayısının ve tipolojisinin belirlenmesi gerekmektedir.”

Eylem Planı bu envanterin çıkarılabilmesi için 2012-2017 yılları arasında 5 yıllık bir çalışmayı öngörmüştür.

Peki nasıl olmuştur da Bakan Erdoğan Bayraktar, kendi kurumlarının bile bilmediği bir bilgiyi yani Türkiye’de 7 milyon yıkılması gereken binanın varlığını ifade edebilmiştir?

Daha yönetmeliği bile iki ay önce çıkmış iken, yıkılması için düğmeye basılan 6 bin bina nasıl, neye göre ve kimler tarafından tespit edilmiştir?

Bu durum bile “Kentsel Dönüşüm” uygulamaları için, depremi nasıl istismar ettiklerini ve asıl niyetlerinin ne olduğunu ortaya koymaktadır.

Değerli Meslektaşlarım,

Kentsel Dönüşüm diye bilinen yasa ve bağlı Yönetmeliği;

Olağan üstü yetkilere sahip Otoriter ve anti demokratiktir. Çünkü tüm yetkiler tek elde toplanmaktadır. Orman, tarım arazileri, kıyı alanları, meralar, zeytinlikler, doğal ve kentsel sit alanları bu kanun ile yapılaşmaya talana açılacaktır.

Kamu idaresinin elindeki yaptırım gücünün yasanın uygulanması yönünde devreye alınacak olması, yasanın zorbalıkla uygulanacağını göstermektedir ki, anlaşmayı benimsemeyen mahallelerin veya konutların her türlü kamu hizmetinden mahrum bırakılacak olması temel insan haklarına aykırılık içermektedir.

Uygulamalar esnasında, tespit eden, karar veren, hak sahipliğini belirleyen, ne kadar hak verileceğini tayin eden, itirazları değerlendiren devlet kuruluşlarının kendisidir. Bu duruma karşı insanların hak arama hürriyetleri bile engellenmiştir. Dava açma süreleri kısaltılmış, idare mahkemelerinin yürütmeyi durdurma kararı vermesi engellenmiştir.

Bu yasa hazırlanırken, her alanda ve her konuda olduğu gibi iktidar partisi, ben yaptım oldu anlayışıyla hareket etmiştir.

Yasa çıkarken ne bu işin asıl tarafı olan mahalleliler, ne meslek odaları, ne üniversiteler ne sivil örgütlenmelerin görüşünü alınmıştır.

Sonuç olarak değerli arkadaşlar,

Yasanın bir bütün olarak hukuki-mesleki analizini yapmak bir başka zeminin işidir ancak buradan şunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Yasa, deprem tehlikesini ve yapı stokunu bahane ederek, kentlerimizi sermayeye peşkeş çekecek, büyük mağduriyetlere yol açacak, yoksullar borçlandırılacak, yeni kurulacak mahallelerin sosyal dokusu yoksulları barındırmayacak ve dışına atacaktır.

Kentsel dönüşüm projelerinin sosyal, siyasal sonuçları ise önümüzdeki dönem toplumsal muhalefetin başat konularından biri olacaktır.

Değerli Arkadaşlarım,

Ülkemiz ve meslek alanlarımız böylesi bir atmosferde iken Odamız bir başka sorun ile uğraşmak zorunda kalmaktadır.

Biliyorsunuz ve izliyorsunuz ki, Odamızın eski çalışanı Cansel Malatyalı, epey bir süredir, hizmet binamızın önünde bulunuyor. Sanıyorum 20 gündür bu yana da açlık grevini sürdürüyor.

Bu konuda heyetinizi bilgilendirmeden önce, yaşananları onaylamadığımı, talihsiz ve tatsız bulduğumu söylemek istiyorum. Süreç içerisinde konu ile ilgili o kadar çok metin yayımlandı ki, burada bütün süreci, yaşananları ifade etmek mümkün olmayacak.

Görüş ve değerlendirmelerimi özetleyerek dikkatlerinize sunmak istiyorum. Şöyle ki;

- Cansel Malatyalı'nın iş akdi, bir gün ansızın ve keyfi bir biçimde feshedilmemiştir.
- İMO'yu bu kararı almaya iten nedenlerin süreci hayli geriye gider.
- Defalarca uyarılmasına rağmen, durumda herhangi bir değişiklik olmadığı için istemeyerek de olsa bu yola başvurulmuştur.
- Bütün ekonomik, sosyal hakları kendisine verilmiştir.
- O günden bu yana Malatyalı, işe iade talebiyle binamız önünde oturmaya başlamıştır.
- Cansel Malatyalı'nın destekçisi bazı çevreler, TMMOB'yle, İMO'yla tarihsel hesaplaşmalarını Cansel Malatyalı üzerinden yapmaya kalkışmışlar, genel kurullarımızda kargaşaya yol açmışlardır.
- Yönetim katının işgal edilmesi, kapıların kırılması, içerdeki eşyalarla barikat oluşturulması, binayı kullanan personel ve yöneticilerin sözle taciz edilmesi, iftira ve karalama kampanyasının çirkin bir hal alması, İMO yöneticilerinin yakışsız bir biçimde dergi kapığında afişe edilmesi diyalogu tamamen ortadan kaldırmış, çözüm yolunu tıkamıştır.
- İMO önünde aylardır fiziki ve fiili bir durum yaratılmıştır. Yönetim katı işgal edilmiştir. İMO çalışamaz durumda bırakılmak istenmektedir.
- Ne yapmamız bekleniyor. İMO'nun üyeleri ve personeli dışında herhangi bir militan gücü yoktur; İMO, hiçbir siyasal güçle organik ilişkide değildir. Militan bir güç, kapı önünü ve yönetim katını işgal ettiğinden, savcılık ile kolluk güçlerine başvurmak durumunda kalınmıştır.
- Yaşanan tatsızlıkların nedeni budur. Herkesin adını sanını bildiği bir politik grup bütün militan gücünü İMO önünde vardiya usulü tutmaktadır.
- Malatyalı'nın sorunu ile bu çevrelerin sorunu aynı değildir, aralarında uçurum vardır.
- Ancak ne yazık ki Malatyalı, bu çevrelerin etkisi altındadır.
- Bu nedenle, başka kurumlar ve şahıslar tarafından kendisine önerilen işleri reddetmektedir.
- Yaşanan onca olaydan sonra Cansel Malatyalı'nın işe geri alınması mümkün değildir. Açlık grevine başlaması sonucu değiştirmeyecektir. Malatyalı eski çalışanımızdır, öyle kalacaktır.
- "İşçi-işveren" arasındaki iş akdinin sonsuz bir zamanı tarif etmediğini, meşru sebeplerle ve yasal haklar ödenmek koşuluyla her kurumun çalışanıyla yollarını ayırma hakkı olduğunu, aynı şekilde, her çalışanın da daha iyi olanaklara sahip olacağını düşünerek iş değiştirme hakkının bulunduğunu hatırlatıp, ne burjuva ne de işçi sınıfı hukuku bağlamında tavrımızı sorunlu görmediğimizi bir kez daha hatırlatıyorum.
- Eski çalışanımızın sağlığı tehlikededir. Bu işin sorumlusu, Cansel Malatyalı üzerinden politik çıkar sağlamaya çalışan çevredir. Bir an önce bu duruma son verilmelidir. Bu süreçte, şu ya da bu niyetle "sorunun" çözümü doğrultusunda girişimlerde bulunan kurum, çevre ve kişilere, "açlık grevi"ni sonlandırma yönünde sorumluluk düşmektedir.
- Buradan sizlerin karşında bir kez daha Cansel Malatyalı'yı destekleyen ve işin bu noktaya taşınmasına sebebiyet veren çeşitli kurum temsilcilerine sesleniyorum. TMMOB ve İMO'yla tarihsel hesaplaşma peşindeki bazı çevreler Cansel Malatyalı'nın hayatı üzerinden tehlikeli bir oyuna kalkışmıştır. Bu oyunun bir parçası olmayın. Farklı politik saiklerle, bir insanın hayatıyla, sağlığıyla oynanmasına izin vermeyin, işin ciddiyetini artık idrak edin.
- Bu kurumlara bir çağırım daha var: Cansel Malatyalı'nın mağdur olduğuna inanıyorsanız ve bu konuda samimiyseniz, İMO'ya akıl vermekten ziyade, Cansel Malatyalı'yı kurumunuzda istihdam etmeyi düşünün.

Değerli arkadaşlar,

Değerli TMMOB üyeleri,

Gericiliğin, savaşın, yoksulluğun, baskı ve zulümün cenderesinde bir ülkede sanırım en kolay iş, İMO'nun önünde gösteri yapmaktır. Onlar bu kolay işi yapmaya ve bu orta oyununda rol almaya devam etsinler, bizler işimize bakacağız.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

İnşaat Mühendisliğinde Gelişmeler Konferansı (ACE 2012)

İMO Yönetim Kurulu Başkanı Taner Yüzgeç

17 Ekim 2012

Sayın Rektör, Sayın Bölüm Başkanları,

Değerli bilim insanları ve Sevgili meslektaşlarım,

İnşaat Mühendisleri Odası adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle Konferansın düzenlenmesine karar veren, bu kararı hayata geçiren ve değerli görüşlerini bizlerle paylaşan katılımcılara teşekkürlerimi iletmek istiyorum.

Zira biliyoruz ki, uluslararası bir konferansın vücut bulması çok meşakkatli bir hazırlık süreci gerektirir. Sizler bunu layığıyla yerine getirdiniz ve Konferansımızın gerçekleştirilmesine büyük katkı sağladınız.

Değerli Meslektaşlarım,

Bugün ülkemizin önde gelen altı üniversitesiyle birlikte uluslararası 10. İnşaat Mühendisliğinde Gelişmeler Konferansı'nı gerçekleştirmek üzere bir araya gelmiş bulunuyoruz. Ülkemizden ve yurt dışından çok sayıda bilim insanı ve meslektaşımız büyük emekler sarf ederek hazırladıkları bilimsel çalışmalarını ve deneyimlerini bugün bizlerle paylaşacaklar. Bu çalışmalar kuşkusuz meslektaşlarımıza büyük katkılar sunacak ve hem bizi hem mesleğimizi bir adım daha ileriye taşıyacaktır.

Değerli Meslektaşlarım,

İnşaat mühendisliği medeniyetleri yapan, kültürel izleri koruyarak geleceğe aktaran bir meslektir. Savaşların, depremlerin, büyük felaketlerin yok ettiğini yapmak bizim mesleki alanımızdadır ki, mesleğimizin önemi buradan kaynaklanmaktadır.

İnşaat mühendisleri, uygarlığın göstergesi olan kentsel dokuyu ilmek ilmek örmekte, enerji, su, sanayi yapılarını bina etmekte, ulaşım altyapısını hazırlamakta, kültür ve sanat eserleri hayat vermektedir.

Sevgili Katılımcılar,

Kuşkusuz insan hayatında bu kadar vazgeçilmez olan bir mesleğin dünyadaki bilimsel ve teknolojik gelişmelerden uzak kalması düşünülemez. Hatta sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel gelişmelerden bağımsız hareket edilmesi de mümkün değildir.

Değerli katılımcılar, mesleki gelişim ve deneyim aktarımı ve bu aktarımların toplum yararına kullanılmasının önemli olduğunu düşünmekteyiz ve bu nedenle bugün buradayız.

Kamusal yararı öncelikli hareket noktası olarak tercih eden bir meslek odası olarak bu tür toplantılarda yer almaya da devam edeceğiz.

Konuşmamı burada noktalamak ve sözü siz değerli katılımcılara bırakmak istiyorum.

Konferansımızın amacına ulaşacağına inanıyor hepimize başarılar diliyorum.

Van Deprem Anıtı Açılışı

İMO Yönetim Kurulu Başkanı Taner Yüzgeç

9 Kasım 2012

Sn. Belediye başkanım,

Değerli yurttaşlarım,

Değerli meslektaşlarım, Değerli Basın mensupları,

Van depremi anısına yapılan anıtının açılışına hoş geldiniz.

Aslında 23 Ekimde aranızda olacak, hep birlikte yürüyecek ve bu anıtın açılışını hep birlikte yapacaktık. Ancak o tarihte arzu ettiğimiz Depreme Duyarlılık Yürüyüşü ne yazık ki Valilik engeline takıldı.

Bizler TMMOB bileşenleri ve İnşaat Mühendisleri Odası olarak 4 yıldan buyana Depreme Duyarlılık Yürüyüşlerini 1999 Marmara Depreminin yıldönümlerinde, Marmara bölgesindeki çeşitli yerleşkelerde ve en önemlisi depremin yaşandığı günde gerçekleştirdik.

Bu yürüyüş ve etkinliklerdeki amacımız, depremlerin sıradan bir doğa olayı olduğunu, fakat yıkım ve acının doğal bir sonuç olmadığını vurgulamaktı. Bilim, teknik ve mühendisliğin rehber edilmesi halinde afetlerin felakete dönüşmeyeceğini anlatmaktı.

Biz TMMOB ve İMO olarak bu defa, geçen sene yaşanmış olan Van depremi felaketinin akabinde sizlerle bir araya gelerek, hem devlet kurumlarının, hem vatandaşların hem de teknik elemanların sorumluluklarını konuşmak ve Van bölgesine yönelik toplumsal ilgiyi odaklamak arzusundaydık.

Fakat ne yazık ki, Sn. Başbakanın bölgedeki varlığı ve etkinlikleri, bizlerin varlığının önüne geçti. 23 Ekim de Van ili, bilimi ve tekniği temsil eden bizlerle, aynı anda burada bulunan Başbakan ve devlet erkanına dar geldi.

Dolayısıyla, 23 Ekim depreminin ikinci yıkıcı dalgasının yaşandığı 9 Kasım'ın yıl dönümünde bir araya gelebiliyoruz ancak...

Değerli Katılımcılar,

23 Ekim 2011'de Van depremi yaşandığında ilk iş olarak dayanışma konvoylarını yola çıkaran ve hemen devamında mesleki-teknik destek için yola koyulan mühendis ve mimarlar, bugün burada, acılı coğrafyanın kederli insanlarıyla, yoksulluğa, yoksunluğa ve en çok da unutulmaya itiraz etmek için toplandı.

Van halkıyla omuz omuza depremi unutmayaçağımızı, deprem önlemlerinin alınması, nitelikli yapı üretiminin sağlanması doğrultusunda ısrarımızı sürdüreceğimizi, kentlerimizin rantıyeye teslim edilmesine izin vermeyeceğimizi söylemek için bu gün bir araya geldik.

Geçen sene yaşanan depremlerin devamı günlerde yardımlaşma, dayanışma duygusu önemliydi. Bugün ise yani depremin yıl dönümünde, toplumsal hafızanın taze tutulması önem kazanmıştır.

Değerli yurttaşlar, değerli meslektaşlarım,

Türkiye'nin doğuyla batısı arasında, siyasi, ekonomik ve idari açıdan çok fazla farklılıklara sahip olduğu bilinen bir gerçektir. Hatta 23 Ekim'de burada olamayışımız bile buna örnektir.

Fakat 2011 Van depremi ile 1999 Marmara depremi arasındaki benzerlik, Türkiye'nin Doğusu ile Batısını ortak paydada buluşturan bir öneme işaret etmektedir.

Sorunlar ortaktır.

Türkiye, temel insani ihtiyaçları karşılamada, nitelikli, standardı yüksek, yaşanabilir kentler oluşturmada, sağlıklı, güvenli konut üretmede, yaşamı afet tehlikesini gözetken bir şekilde tanzim etmede, afet öncesi ve sonrası organizasyonda sınıfta kalmıştır.

Bilimi dışlayan, üniversiteleri görmezden gelen, sosyal devlet uygulamalarını ortadan kaldıran, toplumsallığı gözetmeyen, mühendislik ve mimarlık mesleğini itibarsızlaştıran, mesleki denetimin içini boşaltan, meslek odalarını işlevsizleştirmek isteyen, TOKİ binalarını ve kamu yapılarını denetimden muaf tutan, plansız ve rant amaçlı anlayışlar var olduğu sürece, bu ülke sınıfta kalmaya da devam edecektir.

Bu duruma karşı sorunların ortak olduğu gibi çözümü de ortaktır ve basittir.

Rant ve sermayenin değil toplumun ihtiyaçlarını gözetken, bilim ve tekniğin rehberliğine inanan, topluma, sosyal yapıya ve doğaya uyumlu kentleşme ve yapılaşma anlayışı güden uygulamalar, doğal afetlere karşı verilen mücadelenin de, toplumsal, sosyal barışın da anahtarı olacaktır.

Değerli yurttaşlar, değerli meslektaşlarım,

İlk kayıtlı deprem olan 1580 Van depreminden, 2011 depremine kadar geçen zaman zarfında Van toprakları, büyük acılar yaşadı ve büyük yıkımlar gördü.

Hayatını kaybeden insanlar, yerle bir olan yapılar ve üzerine bastığımız bu toprağı ikiye ayıran fay hatları Van'da büyük izler bıraktı.

Biz istesek de istemesek de toplumsal hafızamızın zayıflığına rağmen bu izler geleceğe taşınacak.

Bugün, Van'da yaşanan acının ve yıkımın unutulmaması için Deprem Anıtı'nın açılışını yapıyoruz.

Bu anıt bize, bir doğa olayının nasıl bir yıkıma dönüştüğünü hatırlatacak.

Doğa olaylarına karşı, akıl ve bilimin rehberliğinde hareket edilmediği takdirde sonuçlarının acı ve gözyaşı olacağını hatırlatacak.

Kar hırsının, rant sevdasının, insan hayatından ve toplumsal kayıplardan daha değerli olmadığını hatırlatacaktır.

Değerli meslektaşlarım,

İnsana ve doğaya önem verenlerin, mühendislik hizmetlerinin önemini kavrayanların geçmişin acı sonuçlarından ders çıkaracağına inanıyorum.

Bu anıt, toplumsal ve insani değerlere önem verenlere, akla ve bilime göre adım atanlara rehber olacaktır.

Unutmamak ve unutturmamak için sorumluluk alanlara ve elini taşın altına koyanlara kolaylıklar diliyorum.

Bu anıt rehberimiz olsun, unutmayalım, unutulmasına izin vermeyelim diye.

Konuşmamı sonlandırırken bu anlamlı etkinliğin gerçekleşmesini sağlayanlara teşekkürlerimi sunmak istiyorum.

Başta bu eseri ortaya çıkaran Sezer Cihaner Keser, Nihat Sezer Sabahat ve ekibine İnşaat Mühendisleri Odası Van Şubesine, Van İKK bileşenlerine, Van Belediyesi'ne, yerel yöneticilere, sivil inisiyatiflere, kurumların yönetici ve çalışanlarına ve yerel basına gösterdikleri ilgi için ne kadar teşekkür etsek azdır.

Özellikle, depremin akabinde hasar tespit çalışmalarını gerçekleştirmek amacıyla Van'a gelen TMMOB ve Odamız heyetlerine her türlü olanağı sağlayan ve yardımcı olmak için elinden geleni fazlasıyla yapan, fakat bugün aramızda olmayan Van Belediye Başkanı Sayın Bekir Kaya'ya huzurlarınızda teşekkür ediyor ve selamlarımı iletiyorum.

Son olarak, unutmamak unutturmamak için bir araya geldiğimiz depremde yaşamını yitiren vatandaşlarımızın anısı önünde saygıyla eğiliyorum.

İnşaatlarda İş Güvenliği Sorunları Çalıştayı

İMO Yönetim Kurulu Başkanı **Taner Yüzgeç**

17 Kasım 2012

Değerli Katılımcılar,

Değerli Meslektaşlarım,

İnşaat Mühendisleri Odası'nın düzenlemiş olduğu "İnşaatlarda İş Güvenliği Çalıştayı"na hoş geldiniz.

Hepinizi Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, Çalıştayımızın düzenlenmesinde emeği geçen "İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurulu"muzun değerli üyelerine, Çalıştaya katılarak görüşlerini bizlerle paylaşacak olan bilim insanlarına, katkı sunan meslektaşlarıma ve tabii ki çalışanlarımıza teşekkür ediyorum.

Çalıştayımızda, mesleğimizin başat sorunlarından biri olan işçi sağlığı ve iş güvenliği konusuna, kendi mesleki penceremizden bakmaya, sorunları tespit etmeye, uygulanabilir akılcı çözümler üretmeye çalışacağız.

Çalıştay zemininde bir araya gelen değerli katılımcıların, hem mevzuattan hem de uygulamadan kaynaklı sorunlarına vakıf olduğuna, konuyla ilgili ufuk açıcı yaklaşım sergileyeceklerine inanıyorum.

Odamız, mesleki-politik konular çerçevesinde referans bir kurum olmayı başarmıştır ki, bunun açığa çıkmasında mesleki-bilimsel etkinliklerin hayli önemli bir yer tuttuğunu belirtmem gerekiyor.

Sempozyumlar, kongreler, paneller, çalıştaylar ve benzeri etkinlikler üniversiteleri, konusunda uzman meslektaşlarımızı, uygulamacıları bir araya getirmiş, tartışmaların, öğretici ve yol gösterici olması sağlanmıştır.

Özellikle Çalıştayların, popüler ifadeyle; 'beyin fırtınası' yapılan zeminler olarak, konuların teorik çerçevesini güçlendiren bir etkisi olduğu vurgulanmalıdır.

Değerli Konuklar,

İş Güvenliği Çalıştayı, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusuna, inşaat mühendisliği mesleğinin sınırları çerçevesinde yaklaşacak, sorunun unsuru olarak kabul edilen inşaat mühendislerinin, aynı zamanda çözümün de bir parçası ve hatta kolaylaştırıcısı olabileceğine dair tartışmalara sahne olacaktır.

İşçi sağlığı ve güvenliği, inşaat sektörünün başat sorunlarından biridir. Çünkü maalesef, konu, sorun olmaya, sorun gibi algılanmaya devam ettiği sürece, telafisi mümkün olmayan sonuçlar açığa çıkmakta, iş kazaları, ölümler, yaralanmalar, kalıcı hastalıklar bir süre sonra vaki adiyeye sayılmaktadır.

Ağır ve tehlikeli işler grubunda yer alan inşaat sektöründe ölümle ya da sakatlanmayla sonuçlanan kaza haberlerine yer verilmeyen gün neredeyse yok gibidir; ancak ne yazık ki, iş kazaları, üçüncü sayfa haberi kadar bir öneme haiz görülmemektedir.

Sadece son dönem yaşanan faciaları şöyle bir anımsayalım.

İstanbul Esenyurt'taki İnşaat Şantiyesinde çıkan yangında 11 işçi, Adana Gökdere Köprü Barajı ve Hidroelektrik Santrali'nin tünel kapağının patlamasında 10 işçi, Giresun Dereli'deki HES inşaatında yaşanan faciada dört işçi, Ankara Metro İnşaatına düşerek yaşamını yitiren bir işçi, İstanbul Metrobüs Hattında yaşanan göçmede bir işçi yaşamını yitirmiştir.

Değerli Meslektaşlarım,

Çalışma yaşamı, iş kazalarıyla bir anılmaktadır; böyle giderse, ne yazık ki bir anılacaktır.

Yaşanan onca dramatik olay, mevzuatta, uygulamada, denetim sisteminde gerekli iyileştirme-

lerin yapılmasına yol açmamış, değişimi sağlamamış, iş kazaları can yakmaya devam etmiştir. TMMOB ve Bağlı Odaları, uzun yıllardan bu yana, özellikle uygulamada yaşanan sorunlardan hareketle, sorun üzerine hassasiyetle durmuş, inşaat ve metal işkolu başta olmak üzere, diğer işkolları ve meslek disiplinlerinin konuyla ilgili görüşlerinden bütünlü bir siyaset oluşturmaya çalışmıştır.

Özellikle, inşaat sektöründeki kaza oranına ayrı bir parantez açarak, Odamızın, inşaat sektöründeki kazaların azaltılması için ısrarcı bir tutum sergilediğini, mevzuat tartışmalarına müdahil olduğunu, çözüm önerilerini geliştirdiğini belirtmem gerekiyor.

Değerli Meslektaşlarım,

Inşaat sektörü, tüm sektörler arasında toplam iş kazası sayısı bakımından ön sıralarda ve ölümlü iş kazalarında ise ilk sırada yer almaktadır.

Sektörümüzde ölümlü sonuçlanan kazalar, tüm sektörlerdeki ölümlü kazaların yüzde 30'nu oluşturmaktadır.

Uluslararası Çalışma Örgütü verilerine göre; inşaat işçileri, diğer sektörlerde çalışan işçilere oranla 3-4 kat daha fazla kazaya uğrama riski taşımaktadır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın geçen yıl incelediği 4 bin 222 iş kazasının verilerine göre, iş kazalarında en çok ölüm ve yaralanma inşaat sektöründe görülmüştür.

Değerli Katılımcılar,

Neoliberalizmin ekonomik-sosyal tercihleri gereği çalışma yaşamına esnek çalışma, taşeronlaşma, güvencesizlik dahil edilmiş, çalışma yaşamında kamu denetimi asgariye indirilmiş, sermayenin ihtiyaçları çalışma yaşamının belirleyicisi haline getirilmiştir.

Siz, çalışma yaşamına, esnek çalışma, taşeronlaşma ve güvencesizliği hâkim kılarırsanız, kamusal denetimi yerine getirmezseniz, kâr beklentisini kamusal yarara tercih ederseniz, mevzuatınızda neoliberalizmin ihtiyaçlarını gözetemeyen düzenlenmeler yaparsanız, kazalara kadercı bir anlayışla yaklaşılırsanız, bir taraftan işçi sağlığı ve iş güvenliği yatırımlarının bir maliyet artırıcı unsur olarak görülmesini engelleyemezsiniz, diğer taraftan da sorunu çoğaltırsınız.

İLO tarafından hazırlanan iş kazaları istatistiklerine bakıldığında; işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunun gelişmiş ülkeler için sorun olmaktan çıkmaya başladığı görülecektir. Bu ülkelerde, kaza sayıları ve ölümlü kaza oranları her geçen gün azalmaktadır. Oysa ülkemizde konu, iş yaşamının başat sorunu olmaya devam etmektedir.

Türkiye iş kazaları listesinde ilk sıralardaki yerini korumaktadır. Ülkemiz iş kazalarında Avrupa'da birinci, dünya ölçeğinde ise üçüncüdür.

Dünyada işçi sağlığı ve iş güvenliği konusu, çalışma yaşamının vazgeçilmez bir unsuru olarak kabul edilmiş ve uluslararası kabuller, İLO standartları bağlamında uygulamalarla sorun geriletmiştir.

Ancak ülkemizin mevcut durumunda bir değişiklik olmamıştır.

AKP iktidarının iş başına geldiği 2002 yılından 2011 yılının Ekim ayına kadar toplamda 706 bin 608 iş kazası olduğu bizzat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik tarafından açıklanmıştır.

Bakan Çelik'in açıklamalarına göre; 2002 yılında toplam 72 bin 344 kaza olmuştur. Bu zaman zarfında inişli-çıkışlı bir seyir izleyen iş kazaları, 2007 yılında 80 bin 602 ile zirve yapmış, 2011'in Ekim ayına kadar ise 69 bin 227 iş kazası yaşanmıştır.

Bu gerçeğin, siyasi iktidarın ekonomik-politik tercihlerinden bağımsız olmadığını tespit etmek durumundayız.

Değerli Meslektaşlarım,

6331 sayılı "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu geçtiğimiz aylarda yürürlüğe girdi.

Yasanın hazırlanma sürecine tanık olduk. Yasa, katılımı reddeden, üretim sürecinin asli

unsurlarının görüş ve önerilerini değerlendirmeyen, eleştirileri ve önerileri duymazdan gelen bir anlayışla hazırlandı. Yasanın, bazı noktalarda olumluluk içerse de asıl olarak sorunlu ve sıkıntılı olduğunu ifade etmek durumundayım.

İş kazalarının yoğunlaştığı, neredeyse “iş cinayetleri” haline geldiği bir dönemde TBMM'den geçen yasa, “işçi sağlığı ve güvenliği” konusunu bir ticari alan olarak tanımlamış, kamusal sorumluluğa dahil olması ve kamu eliyle karşılanması gereken sağlıklı ve güvenli çalışma hakkı bir ticaret metası haline getirilmiştir.

Yasanın ruhuna hakim olan bu anlayışın, bırakalım iş kazalarını azaltmasını, üzülerken ifade ediyorum ki, çoğaltacaktır. Öz itibarıyla kamusal olması gereken bir işin, piyasa ilişkilerinin insafına bırakılması sorunu müzmin hale getirecektir.

Şu açık ki, “İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası” olumsuzlukların giderilmesi için gereken bütünlükten ve kamusalıktan yoksundur.

Değerli Konuklar,

İş güvenliği konusunun mevzuat ve uygulama gibi farklı düzlemlerde oldukça yetersiz kaldığı bir ülkede mesleğimizi icra etmeye çalışıyoruz.

Bildiğiniz üzere, 2012 yılından beri yürürlükte olan “Yapı Müteahhitlerinin Kayıtları ile Şantiye Şefleri ve Yetki Belgeli Ustalar Hakkında Yönetmelik” ile şantiye şeflerinin fiili olarak üstlendikleri iş güvenliği önlemleri, yasal bir zorunluluk haline getirildi.

Üyelerinin büyük çoğunluğu sahada çalışan Odamız, gerekli eğitim verilmeksizin şantiye şeflerine yüklenen bu sorumluluğu kritik bulmakta ve üzerinde tartışılması gerektiğini düşünmektedir.

Hiç kuşkusuz bu konuyla ilgili tartışma, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Meslek Odaları arasında ortaklaşa yürütülmelidir. Üretim sürecinin asli unsurları olarak, ortaklaşmaya, sorunları birlikte tespit etmeye ve birlikte çözüm üretmeye ihtiyaç bulunmaktadır.

Yeri gelmişken etkinliğimize verdiği destekten dolayı Bakanlık temsilcilerine ayrıca teşekkür ederiz. Umarız bu tür etkinlikler, Bakanlık ile Meslek Odaları arasındaki mesafenin daralmasına vesile olur.

Değerli Meslektaşlarım,

İş yaşamının önemli ve canımızı acıtan bir sorunuyla bugün bir kez de çalıştay zemininde yüzleşeceğiz.

Çalıştay bileşenleri, bu zeminde değerli tartışmalar gerçekleşeceğini göstermektedir.

Bu nedenle konuşmamı burada bitirirken sizleri konunun uzmanı meslektaşlarımızla baş başa bırakıyor ve emeği geçenlere Yönetim Kurulumuz adına bir kez daha teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

Meslekte 25. ve 40. Yıl Plaket Töreni

İMO Yönetim Kurulu Başkanı Taner Yüzgeç

14 Aralık 2012

Saygıdeğer Hanımefendiler, Beyefendiler

40 yılını doldurmuş değerli Büyüklerim,

25 yılını doldurmuş değerli Meslektaşlarım,

Hoş Geldiniz.

Hepinizi Yönetim Kurulumuz adına saygıyla selamlıyorum.

Bu seneki plaket törenimiz biraz farklılaştı. Çünkü sayımız farklılaştı. Mesleğimiz gibi meslektaşlarımız da gelişti ve arttı.

Yemek salonlarına sığamaz oldu artık. Yakındır bu salonlar bile az gelmeye başlayacak, mesleğini özveriyle, meşakkatle ve şerefle 25 ve 40 yıl boyunca icra edenlere...

Değerli meslektaşlarım,

Bir ülkedeki İnşaat Mühendisliğinin gelişim seviyesi, o ülkede uygulanan yatırım politikalarına ve bilimsel gelişmeye verilen önem kadardır.

Ancak bunun kadar belirleyici olan diğer bir nokta ise meslek mensuplarının gelişmişliğidir.

Bu sarmal bütünlük aynı zamanda o ülkenin gelişmişliğinin de göstergesidir.

Yurt dışında "Civil Engineering" yani Uygurlık Mühendisliği olarak tanımlan mesleğimiz olmadan, uygurlık olamaz.

Peki, mesleğimizin ürünleri olan gösterişli devasa gökdelenler, kuleler, 8 şeritli yollar, yer yüzü şeklini değiştiren uzaydan bakıldığında bile görülen yapay adalar, güncel adıyla "marka şehirler" (tıpkı bazı Arap ülkelerinde olduğu gibi) o ülkenin gelişmişliğinin yada uygurlığının ifadesi midir?

Elbette ki hayır...

Çünkü biliyoruz ki, bu türlü yapıları yaratanlar, tasarlayan ve inşa edenler o ülkelerin mühendis yada mimarları değil.

Çünkü biliyoruz ki, bu yapıları yaratanlar aslında gösterişten uzak, ancak aynı zamanda bilimin ve tekniğin nimetlerini barındıran, insan odaklı ve doğaya saygılı kentlerde yaşıyorlar.

Çünkü biliyoruz ki, bu yapıları yaratanlar bilimi ve tekniği yaratan ve en büyük yatırımı insan olan ülkelerin vatandaşları.

Dolayısıyla değerli meslektaşlarım,

Yatırımı insan olan, yatırımı bilim, teknik ve planlama olan, her ülke uygur, yatırımı gösteriş, hurafe ve magazinden ibaret olan her ülke ise geri kalmış olarak anılmaktadır.

Ülkemiz ise uzunca bir süredir bu ikilemin arasında kalmaktadır.

Hatta ülkemizdeki bilimsel bilgi üretimi ve teknik elemanların koşulları değerlendirildiğinde ikinci yolun ağırlık kazandığını görmekteyiz.

Üstüne üstlük meslektaş dayanışmasını yok etmek ve dolayısıyla örgütlü topluma darbe vurmak için, Meslek Odalarına karşı yapılan saldırı ve ortadan kaldırma niyetlerine bakıldığında köle toplum yaratmanın bir tercih olduğunu anlamaktayız.

Değerli Meslektaşlarım

Odamız,,, yani meslek örgütümüz, yani meslektaş evimiz, yani mesleğin ve tekno politikaların ülke ve toplum yararına uygulanmasını gözetken kurumumuz, yani Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin temel parçası olan İnşaat Mühendisleri Odası bu sene 58 yaşını dolduruyor.

İnsanlık tarihi kadar eski olan mesleğimizin ancak son 58 yılı meslek mensuplarının örgütlülüğü ile geçti. Fakat 60. Yılına aynı örgütlülükle girip giremeyeceğimizi bilemiyorum. Seneye 59. Yaşını doldurduğunda, sizin gibi 40 yıllık büyüklerim, 25 yıllık arkadaşlarıma hak ettikleri plaketleri verip veremeyeceğimizi bilemiyorum.

Çünkü öylesine zor dönemlerden geçiyoruz ki,

bu ülkeye ve bu halka borcu olan mühendisler olarak biz;

- Kentleşme ve yapılaşma politikalarınızı gözden geçirin,
- Deprem gerçeğini yok saymayın,
- Ulaşım politikalarınızı yeniden değerlendirin,
- Ülkenin kaynaklarını sakının,

- Yatırımlarınız doğaya ve topluma duyarlı olsun,
- Kıyıları-ormanları-zirai alanları koruyun,
- Eğitim çağa uygun ve donanımlı olsun,
- Mühendislik hizmeti vahşi ticari ilişkilerin bir parçası olmasın,
- Kadrolaşma siyasete göre değil liyakate göre olsun,
- Mühendis ve mimarlar hak ettikleri koşullara sahip olsunlar,

dedikçe, onlar “siz siyaset yapıyorsunuz!. Sizin sesinizi kısmak lazım !.” diyorlar.

Bu amaçla, bizi güçsüz ve kaynaksız bırakmak, atomize edip parçalamak için, bir gece yarısı operasyonu habersiz sessiz sedasız geçirecekleri yeni bir yasal hazırlık içerisinde.

Ancak biliyor ve inanıyorum ki, 58 yıllık birikim ve deneyimimiz örgütümüze karşı yapılan her hareketi boşa çıkaracak, kalbi ülkesinden, halkından, mesleğinden ve meslektaşından yana atan her İnşaat Mühendisi bu gelişmelere dur diyecektir.

Saygıdeğer Konuklar,

40 yılını doldurmuş değerli Büyüklerim,

25 yılını doldurmuş değerli Meslektaşlarım,

Meslek hayatının önemli eşikleri vardır. Her bir eşiği atlamanın ne anlama geldiğini en iyi sizler biliyorsunuz. Geçen yılların neler getirdiğinin, mesleki bilgi ve deneyime neler kattığının en çok siz farkındasınız.

Ancak bunun kadar, meslek ilkelerine bağlılık ve meslek etiğini korumanın da son derece önemli olduğunu bizlere siz öğrettiniz. Müteşekkirimiz.

Bugün burada meslekte 40 yılını, 25 yılını dolduran üyelerimize vereceğimiz belgelerin, salt geçen yılların hesaplanmasından ibaret olmadığını, meslek onurunu yücelten, mesleğin saygınlığını diri tutan üyelerimize en içten bir teşekkür anlamını taşıdığını ifade etmek isterim.

Ayrıca bu belgelerin, sadece geçmişe dönük bir teşekkür belgesi değil, aynı zamanda geleceği aydınlatan bir nişane olduğu da unutulmamalıdır.

Meslekte 40 yılını doldurmuş değerli büyüklerim,

Siz mühendislik çınarları,

Sizin mesleğimiz ve camiamız için yapacaklarınız daha tükenmedi. Sizin deneyim, bilgi ve birikiminize Odamızın ve meslektaşlarımızın ihtiyacı her zamankinden daha fazladır.

Meslekte çeyrek asrı doldurmuş değerli meslektaşlarım,

Bilginizin ve bu bilgi ile birlikte dinamizmin doruğundasınız.

Aydın düşmanın ürettiği bilgiye ve azimle göstereceğiniz emeğe, bu ülkenin ihtiyacının her zamankinden fazla olduğunu hatırlatmak isterim.

Değerli Büyüklerim,

Çok Sevgili Konuklar,

Her geçen gün biraz daha yaşlanıyoruz. Ne zaman meslekte çeyrek asrı, kırk yılı tamamlayan meslektaşlarımıza belge vermek için bir araya gelsek görüyoruz ki, yıllar belki mesleki deneyimi çoğaltıyor ama ömrümüzden de azaltıyor.

Bir araya geldiğimiz salonlarda bunun duygusal ağırlığına tanık oluyoruz. Yıllar ömrümüzden alıyor; bunu kırılmış saçlarımıza, gitgide güçsüzleşen bedenlerimize bakarak görebiliriz. Ama gelin görün ki, ihtiyarladığımızı kim söyleyebilir?

Bir İskoç atasözü ile konuşmamı sonlandırıyorum: Diyor ki İskoçlar: “İnsanlar yaşadıkça yaşlandıklarını sanırlar, hâlbuki yaşamadıkça yaşlanırlar.”

Sizlere, yani hep yaşamayı seçenlere mesleğimiz adına binlerce kez teşekkür ediyorum.

Sizler yalnızca mesleğimizin devamlılığını sağlamadınız saygınlığınızı, onurunu pekiştirdiniz.

Hiç ihtiyarlamayacağınızın tescil edildiği törenimize hoş geldiniz, onur verdiniz.

Değerli Meslektaşlarım,

Meslekte 25 ve 40. Yılına Tamamlayan Değerli Dostlarım,

Değerli Konuklar,

Odamızın kuruluş yıldönümü etkinliğine hoş geldiniz.

Odamızın kuruluşunu her zaman olduğu gibi dostlarımızla, meslektaşlarımızla ve değerli yakınları ile kutluyoruz. Kıvançlıyız, mutluyuz, coşkuluyuz, gurur duyuyoruz.

Bilindiği gibi Odamız, 19 Aralık 1954 tarihinde kuruldu. 1960 yılından bu yana da 19 Aralık'ı, İnşaat Mühendisleri Günü olarak kutluyoruz.

19 Aralık sıradan bir gün değildir bizler açısından. Sıradan bir örgütün kuruluş yıldönümü kutlamak için toplanmadık.

Yarım asrı çoktan geride bırakan bir meslek örgütünün, üyelerinin hak ve çıkarlarını korumakla birlikte, toplumsal yarar ilkesinden asla taviz vermeyen bir mücadele örgütünün kuruluşunu kutluyoruz.

İnşaat mühendislerinin onurlu mücadele tarihinin simgesi olan İMO, 59 yıllık birikime sahiptir ve bu birikimi geleceğe aktarma ısrar ve kararlılığındadır.

Birinci Boğaz Köprüsünden Üçüncü Boğaz Köprüsüne, 60'lı yılların antiemperyalist kalkışmasından "Suriye'de savaşa Hayır" kampanyasına kadar mesleki-toplumsal hemen her konunun tarafı, taşıyıcısı olmuş bir örgüttür karşımızdaki.

Değerini bilecek miyiz bu tarihin? Bugünün kritik sorusu budur.

Bütün şube ve temsilciliklerimizdeki etkinliklere, etkinliklerdeki katılıma, coşkuya bakıldığında bu soruya gönül rahatlığı ile yanıt verebiliyoruz.

Evet, Odamızı, meslek örgütümüzü geleceğe taşıyacağız.

Bütün engellemelere, mali ve idari açıdan vesayet altına alma girişimlerine, Oda-üye ilişkisini zayıflatmaya dönük mevzuat değişikliklerine rağmen bunu başaracağız.

Siyasi iktidar istediği kadar mesleki denetimi tasfiye etmeye çalışsın, istediği kadar Odalarımızı ekonomik kıskaç altına almak istesin, mesleki dayanışma ile bu sorunu açacağız.

Çünkü bu örgütün gücü, 15-16 Haziranlardan, DGM direnişlerinden, faşizmi ihtar eylemlerinden, 12 Eylül'e Eylül'e direnişten gelmektedir.

TMMOB geleneği bugün, özelleştirmelere, kentsel yağmaya, kentsel değerlerin sermayeye peşkeş çekilmesine, yeşilin, su havzalarının, akarsuların talanına, güvencesiz çalıştırılmaya, taşeronla, eşitsizliği, adaletsizliği ortaya çıkaran ekonomik politikalara, gericiliğe, savaşa karşı mücadelede görünmektedir.

Değerli Arkadaşlar,

Bugün sadece kuruluş yıldönümümüzü kutlamayacağız aynı zamanda meslekte 25 ve 40. Yılına dolduran arkadaşlarımıza, meslekte geçirilen yıllar için teşekkür yerine geçecek plakelerini vereceğiz.

Odamız Yönetim Kurulu adına; meslekte 25 ev 40 yılını dolduran bütün arkadaşlarıma, mesleğimize, meslek odamıza yaptıkları katkı nedeniyle teşekkür ediyorum.

Sağ olun, var olun, eksik olmayın. Daha nice yıllara temennisini kabul buyurun.

Bu teşekkürün, sadece yılların toplamının bir ifade olarak algılamayın lütfen.

Bu teşekkür aynı zamanda, mesleki saygınlığı koruduğunuz, mesleki onuru yücelttiğiniz, mesleki etiğe bağlı kaldığınız ve mesleki odamızla her daim dayanışma içinde olduğunuz içindir.

Bilinmelidir ki bu teşekkür, geçmişle değil, daha çok gelecekle ilgilidir. Sizlere takdim edilen Onur Belgesi, geçen yılların hatıradır ama daha çok da geleceği aydınlatan bir nişanedir.

İMO'nun vefalı olduğunu, dayanışmayı, insani ilişkileri önemseydiğinin bir başka göstergesidir ki, İMO'nun üyeleriyle kurduğu saygın ilişkiyi resmetmektedir.

Resmin en anlamlı kısmında, asli olarak insan hayatını ve insanın can güvenliğini korumakla mükellef inşaat mühendislerinin asla yaşlanmayacağı gerçeği yer almaktadır.

Değerli Arkadaşlarım,

Hamuru insan sevgisiyle yoğrulmuş, toplumsal yarar ilkesinden ayrılmayan, kamu çıkarlarını gözetken bir mesleğin uygulayıcıları yaşlanabilir mi?

Kesin olan şudur: belki meslekte 25 yılı, 40 yılı dolduracağız ama asla yaşlanmayacağız.

Emin olalım ki her yeni projede biraz daha gençleşiyoruz. Oluşturulan her yeni şantiye hücrelerimizin yenilenmesine vesile oluyor.

Çünkü bizler; yaşlanmayı değil, yaşamayı ve yaşatmayı seçtik, inşaat mühendisi olmaya karar verdiğimiz gün.

Bugün bu törenle, işte bunu tescil ediyoruz.

Hoş geldiniz ve onur verdiniz.

Nice kutlamalarda, nice yıldönümlerinde buluşmak üzere, hepimize saygılarımı ve sevgilerimi sunuyorum.

6. Öğrenci Meclisi

İMO Yönetim Kurulu Başkanı Taner Yüzgeç

23 Şubat 2013

Sevgili Genç İMO temsilcileri

Sevgili arkadaşlarım

genç-İMO Meclisinde bizlere, sizlerle birlikte olma şansı verdiğiniz, bizleri toplantınızda misafir ettiğiniz için teşekkür ediyorum.

Açık ki, siz ev sahibi, biz ise misafiriz.

Açık ki, gelecekte, üstelik çok da uzak olmayan bir gelecekte bizden devralacağınız Oda Yöneticiliklerini de düşünecek olursak sizlerin ev sahipliğiniz daha da tescillenmiş olacak.

Sevgili arkadaşlar,

Bu gün Meclis toplantınızda, kendi öz örgütlülüğünüz olan genç-İMO'yu tartışacak, daha katılımcı, daha kapsayıcı, daha örgütlü, daha etkili, daha işlevsel olmanın yollarını değerlendirecek popüler ifadeyle; yol haritanızı belirleyeceksiniz. Kuşkusuz bunu yaparken de İnşaat Mühendisleri Odasının bir parçası olmanın güveni ile hareket edecek ve sorumluluğunu omuzlarınızda hissedeceksiniz.

Bunu başarmak için bir araya geldiniz; mevcut durumu olanca yalınlığı ile masaya yatırarak ve çözüm noktasında ortaklık sağlamaya çalışacaksınız.

Görüş ve düşünceleriniz farklı olabilir, ülkedeki ve dünyadaki gelişmeleri farklı yorumluyor olabilirsiniz, her biriniz farklı ideolojik-politik-toplumsal hassasiyetler taşıyabilirsiniz.

Bilinmelidir ki genel kurullar ayrışma değil, birleşme amacıyla gerçekleştirilir.

Değerli Gençler,

Ortak paydamız İnşaat Mühendisleri Odası ve genç-İMO örgütlülüğüdür.

İnşaat mühendisliği eğitiminin ve mesleğimizin içinde bulunduğu sorunlar, hepimizi ortaklaştıran noktalardır.

Eğitimin niteliğini yükseltmek, mesleki alanda yaşanan sorun ve sıkıntıların çözümü doğrultusunda öneri geliştirmek, sorunlara kaynaklık eden nedenleri anlayabilmek başlıca hedeflerimiz arasındadır.

Meclisin bu hassasiyetti gözeterek çalışmalarını gerçekleştireceğine inanıyoruz. Örgütümüzün bir bütün olarak buna ihtiyaç duyduğunu bilmenizi isterim.

Değerli Arkadaşlar,

Sizler yakından biliyorsunuz: İnşaat mühendisliği eğitimi büyük sorun ve sıkıntılar içerisindedir.

2011 öğretim yılı itibariyle ülkemizde 95'i devlet, 79 Vakıf, 5'i de Kıbrıs'ta olmak üzere 153 üniversite bulunmaktadır.

153 üniversiteden 79'ünde inşaat mühendisliği eğitimi verilmektedir. İnşaat mühendisliği bölümlerine 2011 öğretim yılında 6 bin 500 öğrenci kaydını yaptırmıştır. Mezun olan öğrenci sayısı da yaklaşık bu civardadır.

İnşaat mühendisliği eğitimi veren 79 okul arasında farklılıklar bulunsa da, sorunlu konular çerçevesinde ortak paydaya sahip oldukları bilinmektedir.

Sorunların işaret ettiği nokta, inşaat mühendisliği eğitiminin nitelikli olmadığı yönündedir ki, her şeyden önce okullar arasında ciddi farklar olması bile başlı başına sorundur; kabul edilebilir değildir. Eşitlik ve adalet kavramlarını yaraladığı açıktır.

İnşaat mühendisli eğitimi, fiziki altyapı, donanım, öğrenci ve öğretim üyesi oranları, bütçe büyüklüğü, araştırmalara ayrılan kaynak, ders müfredatı gibi eğitimi doğrudan etkileyen faktörler nedeniyle tartışmalı durumdadır.

İnşaat mühendisliği eğitimi ülkenin ekonomik gerçekliğine, istihdam olanaklarına uygun olmayacak derecede yaygınlaştırılmıştır.

Her yıl ortalama 6 bin civarında mezun verilmesi, genç meslektaşlarımızı işsizlikle karşı karşıya bırakmakta, iş bulanlar ise düşük ücretle çalışmak durumunda kalmaktadır.

Eğitim müfredatı ile mesleki uygulamalar birbirleriyle örtüşmemekte, derslerle mesleki süreç arasında kayda değer farklılık gözlenmektedir. Bunun, laboratuvar eksikliği ile birlikte uygulamalı eğitim programlarının geliştirilmemesinden kaynaklandığını vurgulamak gerekmektedir.

Liseden bozma binalarda eğitim veriliyor olması,

Sınıfların kalabalık oluşu,

Bir öğretim üyesine düşen öğrenci sayısı,

Yabancı dil eğitiminin yetersizliği,

Kütüphanelerin donanımlı olmaması,

Akademik kadroların belirlenme ve yetiştirilme süreci, Öğrenciyi düşünmeye, sorgulamaya, araştırmaya değil de Ezbere teşvik eden, geçer not almaya odaklanmış eğitim sistemi,

Üniversitenin demokratik olmaması, siyasi iktidarın vesayeti altında bulunması, öğrencilerin söz, yetki, karar ve oy hakkı olmaması temel sorunlar olarak göze çarpmakta ve bütün bunlar sizlerin, eğitimle ilgili taleplerinizin ve hak arama mücadelenizin temel argümanlarını oluşturmaktadır.

genç-İMO'cular, üniversitelerde nitelikli eğitim hakkının, demokratik, özerk üniversite talebinin savunucusu, taşıyıcısı, örgütleyicisi olmak durumundadır.

Değerli Gençler,

Üniversite hayatının ve mühendislik eğitiminin haldeki durumu sorundur ancak sorunlar bunlarla sınırlı değildir.

Az önce sıraladığım pek çok sorun, siyasi iktidarın eğitime ve meslek alanlarına bakışıyla doğ-

rudan ilintilidir; ekonomik-politik tercihlerin bir başka göstergesidir.

Bugün ülkemizde eğitimden sağlığa,

Deprem önlemlerinden su politikalarına,

Kentsel dönüşümden yapı denetimine,

Kamu ve özel sektörde çalışan mühendislerin özlük haklarından mühendislik uygulamalarının denetlenmesine, Özelleştirmelerden mühendislik uygulama alanlarının daraltılmasına,

Konut üretiminden istihdam politikasına kadar hemen bütün alanlar, çok farklı grupların beklentilerine göre şekillenmektedir.

Okullarınızı bitirir bitirmez karşılaştığınız pek çok olumsuzluk, sizin şanssızlığınız değil, ülkemizin ekonomik-politik tercihlerinin doğal sonucudur.

Eğer işsizlik, güvencesizlik, düşük ücretler, sağlıksız çalışma koşulları, iş kazaları çalışma yaşamının vazgeçilmezi haline getirildiyse,

Eğer pek çok firmada asgari ücretle mühendis çalıştırılıyorsa,

Eğer kamu kesimde çalışan mühendisler yoksulluk sınırında maaş alıyorsa,

Eğer mühendisliğin uygulama alanları olan kurumların bir kısmı lağvedildiyse,

Eğer özelleştirmeler yoluyla bu ülkenin yarattığı değerler elden çıkarıldıysa,

İnanınız ortada, mesleğimizin ve meslek örgütümüzün muktedirliğini aşan sorunlar bulunmaktadır.

Dolayısıyla sizlerin, aydın olmanın gereğini yerine getirerek, bir yandan mesleğinizi icra ederken, diğer yandan sorunlara kaynaklık eden nedenlerin ortadan kalkması yönünde tavır geliştireceğinize eminim.

İnşaat Mühendisleri Odası tarihi, aynı zamanda, topluma ve ülkesine karşı sorumluluk hissedilen, toplumsal yarar ilkesinden taviz vermeyen, iktidarların tasarruflarını mesleki-bilimsel esaslar çerçevesinde değerlendiren, bu anlamda toplumun vicdanı olmaya çalışan inşaat mühendislerinin öyküsünü anlatmaktadır.

Size düşen bu öyküyü çoğaltmak, yaygınlaştırmak, yeni bilgilerle, yeni mesleki kazanımlarla daha okunur hale getirmektir.

Buna uygun bir hassasiyet taşıdığınızdan hiç kuşku duymuyoruz. Genç olmanın, aydın olmanın, halkını, ülkesini seven bir mühendis olmanın gereğinin bu olduğu kanaatini taşıyoruz.

Değerli Öğrenci Üye Arkadaşlarım,

genç-İMO örgütlülüğü, Öğrenci Üye Yönetmeliğinin 2007 yılında yürürlüğe girmesiyle başladı. Bugün 6. Meclis Genel Kurulunuzu topluyorsunuz.

Yani İMO örgütlülüğü içerisinde tarih oluşturmaya, deneyim kazanmaya başladınız.

Notlarıma baktım; genç-İMO üyesi arkadaşlarımızın sayısı 10 bine yaklaşmış durumda.

Karşımdaki tablo, gelecekte İMO'nun her kademesinde görev alacak, Oda politikalarını oluşturacak, taşıyacak, geliştirecek, en ücra köşedeki şantiyeye ulaştıracak kadroların hazır olduğunu gösteriyor.

genç-İMO örgütlülüğüne uzun ömürler diliyorum.

İnanıyorum ki 1954 yılında kurulan İnşaat Mühendisleri Odası gibi, doğru bildiğiniz yoldan ayrılmayacak, mesleğinizi toplum yararına icra etmekten hiçbir zaman geri durmayacaksınız.

Varlığınız, dinamizminiz, şevkiniz, iyi bir mühendis olma azminiz, Odamıza ve mesleğimize sahip çıkma kararlılığınız, zenginliğiniz, canlılığınız ufukumuzu açmakla kalmıyor, yarınlara daha güvenli bakmamızı sağlıyor.

6. Meclis Genel kurulunuzu selamlıyor, sözü gerçek sahiplerine bırakıyor ve çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Ulusal Yapı Mekaniği Laboratuvarları 4. Toplantısı

İMO Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Nevzat Ersan

3 Mayıs 2013

Değerli Konuklar,

Değerli Meslektaşlarım,

Üniversitelerimizin Değerli Öğretim Üyeleri,

Karadeniz Teknik Üniversitesi'nin Değerli Yöneticileri,

İnşaat Mühendisleri Odası Trabzon Şubesi'nin Değerli Başkan ve Yöneticileri,

Yapı Mekaniği Laboratuvarları Dördüncü Toplantısı'na hoş geldiniz.

Konuşmama başlamadan önce, İnşaat Mühendisleri Odası Trabzon Şubesi'ne ve tesislerini açarak toplantıya katkı sağlayan Karadeniz Teknik Üniversitesi'ne misafirperverlikleri nedeniyle teşekkür etmek istiyorum.

Yapı Mekaniği Laboratuvarları Dördüncü Toplantısı'nın katılımcılarına, İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu adına saygılarımı sunuyorum.

Karadeniz Teknik Üniversitesi ve İnşaat Mühendisleri Odası Trabzon Şubesi'ne, inşaat mühendisliği eğitiminin temel taşlarından biri olan Yapı Mekaniği Laboratuvarları ile ilgili gerçekleştirdikleri toplantı için mesleğimiz adına ayrıca teşekkür ediyorum.

Değerli Konuklar,

Bilindiği gibi, Yapı Mekaniği Laboratuvarları Birinci Toplantısı, 2001 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde, ikincisi 2003 yılında Konya Selçuk Üniversitesi'nde düzenlendi. Her iki toplantıya İnşaat Mühendisleri Odası katkı sağladı. Üniversite ile meslek odası işbirliği, akademisyenlerle uygulayıcıları ortak zeminde buluşturdu. 2011 yılında Kocaeli Üniversitesi ev sahipliğinde yapılan üçüncü toplantı ise İnşaat Mühendisleri Odası bünyesinde gerçekleştirildi.

Bugün dördüncüsünü gerçekleştiriyoruz ve bu toplantı İnşaat Mühendisleri Odası ile Karadeniz Teknik Üniversitesi ortaklığı ile hayata geçiyor.

Hatırlanacaktır; Yapı Mekaniği Laboratuvar toplantılarının Odamız bünyesine alınmasına, Odamızın olanaklarıyla gerçekleştirilmesine, değerli bilim insanı Uğur Ersoy vesile oldu. Sayın Hocamıza buradan bir kez daha teşekkür ediyorum.

Odamızın varlığı, toplantıların yapılabilirliğini sağlıyor, amacını görünür kılıyor, sonuç alıcılığını kolaylaştırıyorsa, bu durum bizler açısından memnuniyet vericidir. Mesleki gelişmeye bir nebze olsa da katkı sağlayacaksa, ne mutlu bize.

Uğur Hocamızla birlikte, ilk üç toplantının Düzenleme Komitesi Üyelerine, ev sahipliği yapan üniversitelere, katkı sağlayanlara, katılımcılarına da teşekkür edilmelidir.

Dördüncü Toplantının Düzenleme Kurulu Üyeleri, Doç. Dr. Şevket Özden, Prof. Dr. Sinan Altın, Prof. Dr. Alper İlki, Doç. Dr. Erdem Canbay, Yrd. Doç. Dr. Kutay Orakçal; Yerel Düzenleme Komitesi Üyeleri, Prof. Dr. Metin Hüsem, Doç. Dr. Selim Pul, Doç. Dr. Şevket Ateş, Doç. Dr. Ahmet Can Altunışık için ne dersek kifayetsiz kalacaktır; sonsuz teşekkürü, tarifsiz övgüyü hak ediyorlar. İnşaat mühendisliği mesleği katkılarını unutmayacaktır.

Değerli Konuklar,

İnşaat mühendisliği mesleğinin gelişim seyrine bakıldığında, 1960'lı yılların pek çok ilke tanık olduğu görülecektir.

İlk Yapı Mekaniği Laboratuvarının 60'lı yıllarda kurulması tesadüfi değildir. Çünkü aynı yıllar ülkemizdeki yapı üretim kavramının bir bütün olarak ele alınması ve değiştirilmesine dönük tartışmalar, arayışlar başlamıştır. İnşaat mühendisliği eğitiminin mevcut durumu tartışmanın bir başka yönünü oluşturmuş, üniversitelerimizde laboratuvar eksikliği görülmüş, deneysel

araştırmaların nitelikli yapı üretimindeki önemi tespit edilmiş, bu çerçevede üniversitelerimizde Yapı Mekaniği Laboratuvarı kurulmaya başlamıştır.

ODTÜ, İTÜ, Boğaziçi, Yıldız gibi köklü üniversitelerimizde kurulan Yapı Mekaniği Laboratuvarlarını diğer üniversiteler takip etmiş, zamanla pek çok üniversitemiz Yapı Mekaniği Laboratuvarına kavuşmuştur.

Son yıllarda, biraz da popülist yaklaşımla açılan üniversiteleri dışında tutacak olursak, inşaat mühendisliği eğitiminin deneyselliği ikna edici düzeyde olduğu söylenebilir; sorunları, eksiklikleri elbette vardır ancak asıl sorun laboratuvarsız ya da yetersiz laboratuvara sahip okullarımızdaki eğitimidir ki, eğitim bileşenlerinin konu üzerinde hassasiyetle eğilmesi gerekmektedir.

Bu anlamda bir parantez açarak, bu toplantının zamanlamasının manidar olduğunu belirtmeliyim. Yapı Mekaniği Laboratuvarları bağlamında inşaat mühendisliği eğitimi tartıştığımız bu konjonktürde, Teknoloji Fakültelerinin açılmasına ve Teknik Eğitim Fakültesi mezunlarına mühendislik unvanı verilmesiyle ilgili sürece dikkatinizi çekmek istiyorum.

Bilindiği gibi, bazı Teknik Eğitim Fakülteleri Teknoloji Fakültelerine dönüştürüldü, bazı illerde yeni Teknoloji Fakülteleri açıldı, son olarak da Teknik Eğitim Fakültesi mezunlarının, iki yarı yıl fark dersleri alarak mühendis olmalarına olanak sağlayan karar, sumen altından çıkarıldı.

Ne yapılmak istenmektedir? Mühendislerin sayısının artırılmasıyla amaçlanan nedir? Mühendislik eğitiminin içinde bulunduğu sorunlar bilinirken, bırakalım sorunların giderilmesini, yeni sorunlu noktalar oluşmasına yol açacak uygulamalar neden başlatılmaktadır? İki yarı yılda, daha doğrusu "hızlandırılmış" eğitimle, teknik öğretmenleri mühendis ilan etmek hangi amaca hizmet edecektir? Öğretmenlik formasyonu, mühendislik formasyonunu bir ve aynıymış gibi değerlendirmek hangi bilimsel ölçütlere sığmaktadır?

Bütün bu soruların yanıtını başka bir toplantıda arayabiliriz. Ancak bugün buradaki toplantının, bütün bu girişimlere yanıt niteliği taşıdığını, taşıması gerektiğini vurgulamak durumundayım.

Değerli Katılımcılar,

1960'lı yıllar sadece inşaat mühendisliği eğitiminde değil, bir bütün olarak yapı üretim süreci yeni arayışlara ve nitelikli yapı üretiminin sağlanması doğrultusundaki çabalara tanık olmuştur.

Bu yıllarda İnşaat Mühendisleri Odası, nitelikli yapı üretimini sağlamak, mesleki gelişimi artırmak yönünde kayda değer uygulamalara imza atmış, bilimsel-mesleki etkinlikler düzenlemiş, bu kapsamda, proje vizesi uygulaması başlatmış, meslektaşların denetlenmesine dönük çalışmalar gerçekleştirmiştir.

İMO ilk Teknik Kongresi'ni 1962 yılında toplamış, ilk beton laboratuvarını 1977 yılında kurmuştur.

Odamız bu zaman zarfında sayısız bilimsel-teknik etkinlik düzenlemiş, meslektaşlarımızın belgelendirilmesi yönünde sayısız girişimde bulunmuş, özellikle 1999 depremleri yapı üretimine ve mesleğimize dair hemen bütün algıları değiştirmiş, olması gerekenlerle olanlar arasındaki uçurum, değişimi, dönüşümü, yenilenmeyi zorunlu kılmış, meslek odalarının çalışma esaslarında, bilimsel-mesleki perspektifinde köklü değişikliklere vesile olmuştur.

Bütün bu gelişmeler, bütünün bir parçası gibi değerlendirilmeli, inşaat mühendisliği eğitimde deneysel araştırmaların öneminin yadsınamaz olduğunun fark edilmesiyle, beton laboratuvarlarının kurulması ve uygulamacıların denetlenmesinin aynı amaca hizmet ettiği görülmelidir. Amaç aynıdır: İnşaat mühendisliği eğitimin niteliğini artırmak ve nitelikli yapı üretimini sağlamak.

Akademisyenlerle uygulamacıları ortaklaştıran "nitelik" hedefine hangi oranlarda ulaşıldı, yapı üretim süreci hangi sorunlarla boğuşuyor, sanıyorum ki, bu konu gündemimizdeki yerini ve sıcaklığını korumaya devam edecektir.

Değerli Konuklar,

Türkiye bir deprem ülkesidir. Topraklarının ve nüfusunun büyük bir bölümü deprem tehlikesi altındadır.

Anadolu coğrafyasında 1900'lü yılların başından günümüze otuza yakın büyük ölçekli deprem meydana gelmiş ve resmi kayıtlara göre 100 bin civarında insan hayatını kaybetmiştir.

İnşaat mühendisliği mesleği, medeniyetleri yaratmakta, görünür kılmakta ve geleceğe aktarmaktadır.

Basit tasarıma sahip ve ilkel sayılabilecek aletlerle inşa edilen yapılardan, gelişmiş teknolojinin kullanıldığı hayallerin bile sınırını zorlayacak nitelikteki yapılara geçiş, inşaat mühendisliğinin kat ettiği aşamaları göstermekle yetinmemekte, aynı zamanda insanın tarihsel gelişimini, farklılaşan ihtiyaçları, toplumların değişen hassasiyetlerini resmetmektedir. Bu resmin değişmez ve en önemli parçası inşaat mühendisliği eğitimi ve eğitimin vazgeçilmezi olan Yapı Mekaniği Laboratuvarlarıdır.

İnşaat mühendisliği uygulamaları, doğa olayları ile doğal afetler arasındaki çelişkiyi, insanın güvenliğinin doğrultusunda çözmekle yükümlüyse, bu ancak uygulamalı eğitimle sağlanacaktır.

İnşaat mühendisliğinin kadim çağlardan geleceğe kurduğu köprü, inşaat mühendisliği eğitiminin önemi, eğitimin bütün meslek hayatı boyunca devam etmesinin sonuç alıcılığı üzerinde kurulmuştur ki, bugün burada köprünün en önemli ayaklarından birini, inşaat mühendisliği eğitimini ele alıyoruz.

"İhtiyaç keşfin anasıdır" sözü, bir yandan teknolojik atılımın nedenlerini anlamamızı kolaylaştırırken diğer yandan mühendislik algısının hangi noktaya odaklandığını, mühendisliğin hangi çalışma tarzını içselleştirdiğini göstermektedir.

Yapı Mekaniği Laboratuvarları, ortak zeminlere ihtiyaç duymaktadır. Bu ihtiyaç bizlerin varlık nedenidir. Ortak zemin, deneysel çalışmanın ve planlamanın önemini göstermekle kalmayacak, bilgi ve deneyim aktarımını sağlayacak, genç araştırmacılar ve yeni kurulacak laboratuvarları için yol gösterici ve kolaylaştırıcı olacaktır.

Değerli katılımcılar;

Çağımızın bir gereği bilgi paylaşımını ve deneyim aktarımını sağlamaktır. Yapı Mekaniği Laboratuvar Toplantılarının asıl amacı budur ve bu amaç, bu toplantıların mühendislik eğitiminin referansı haline gelmesini sağlamıştır.

Bu bağlamda, emeği geçenlere ne kadar teşekkür etsek azdır ancak bu teşekkürün aynı zamanda eleştirel bir yaklaşımı ifade ettiği belirtilmelidir.

Bugün üniversitelerimiz, bilimsel araştırmalar için yeterli kaynak ayıramamakta, uygulamalı eğitimi istenilen düzeyde gerçekleştirememektedir. Ancak büyük bütçelerle gerçekleştirilebilecek ulusal ya da uluslararası ölçekte merkezi toplantılar düzenlemek, asgari kaynaklarını yaratmakla boğuşan üniversiteler için neredeyse imkânsızdır.

Odamızın bu bağlamdaki katkısının mesleğimiz açısından hayati öneme sahip olduğunu görüyoruz ve olanaklarımız ölçüsünde devamını sağlamaya kararlı olduğumuzu ifade ediyorum.

Bu düşüncelerle Dördüncü Yapı Mekaniği Toplantısı'nın başarılı geçmesini diliyorum, saygıları sunuyorum.

10. Ulaştırma Kongresi

İMO Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi Levent Darı

25 Eylül 2013

Değerli Katılımcılar,

İzmir Şubemizin Değerli Yöneticileri ve Üyeleri,

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

Basınıımızın Değerli Çalışanları,

Yürütücülüğünü İzmir Şubemizin yaptığı 10. Ulaştırma Kongresi'ne hoş geldiniz.

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu adına sizleri selamlıyor ve başarı dileklerini paylaşıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, 10. Ulaştırma Kongresi Bilim Kurulu, Danışma Kurulu ve Düzenleme Kurulu'nun kıymetli üyelerine ve İnşaat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Yönetim Kurulu'na, Şube çalışanlarımıza teşekkürlerimi sunuyorum. Bu tablo emek ve destek sağlayanların özverili, meşakkatli, yorucu çalışmasıyla açığa çıktı. Her bir katılımcı ayrı ayrı teşekkürü hak ediyor.

Kongremize bildiri sunan, Kongre zemininde görüşlerini paylaşacak olan değerli akademisyenlerimize, meslektaşlarımıza da ayrıca teşekkür etmemiz gerekiyor.

Kongremiz mesleki-bilimsel bir derinlik yaratacak, teori ile pratiği aynı zeminde buluşturacak, olması gerekenler ile gerçekleşenler arasındaki açının kapatılması doğrultusundaki çabalara katkı sağlayacaktır.

Bu tür zeminler mevcut durumu yansıttığı ve uygulanabilir çözüm yolu önerdiği ölçüde sonuç alıcı olmaktadır ki, Kongremizin bu hedefine ulaşacağından kuşku bulunmamaktadır.

Kuşkuyu ortadan kaldıran hem mesleki alanımızın hem de ülkemizin bu sonuca duyduğu yakıcı ihtiyaçtır. Gerçeklerin görünür olmasına, mevcut durumun bütün çıplaklığı ile ortaya çıkarılmasına, beraberinde çözüm yolları önerilmesine, alternatif önerilerin değerlendirilmesine, tartışmaların öğretici, ufuk açıcı ve yapıcı bir tarzda hayata geçirilmesine ihtiyaç duyuyoruz. Hiç kuşku yok ki, değerli heyetiniz bu ihtiyacın bilincindedir ve bu ihtiyaç Kongremizin asıl belirleyicisi olacaktır.

Değerli Konuklar,

Ulaştırma Kongresi'nin bu yıl 10.su düzenlenmektedir. İMO ulaştırma konusu ile ilgili ilk kongresini 1974 yılında toplamıştır.

Anlaşılan o ki, ulaşım sorunları epey zamandır gündemimizi işgal etmektedir. Yine ifade etmeliyiz ki, ulaşım sorunları bir türlü çözülememektedir. Geçen yıllar, biralakım sorunlarının çözülmesini, katlanarak büyümesine yol açmaktadır.

Bu gerçeklik, bütünlüklü, sürdürülebilir ve merkezi bir ulaşım politikası olmamasına işaret etmektedir.

Bu nedenledir ki Odamız 10. Ulaştırma Kongresi'nin ana teması, "Bütünleşik Ulaştırma Sistemleri" olarak belirlenmiştir. Geniş yelpazede ele alınması gereken bu konu, ulaşımın bütün boyutlarıyla ele alınma, teknik ve ekonomik özellikleriyle birlikte sosyolojik, psikolojik, çevresel, kentsel ve insani yönleriyle tartışılma şansı yaratacaktır.

Yani ulaşım dar anlamıyla değil, geniş anlamıyla ele alınacak, tartışma trafikle sınırlı tutulmayacak, ekonomik-sosyolojik ve kültürel neden-sonuç ilişkisinin doğurduğu gerçeklik üzerinden sürdürülecektir.

Ulaşımın geldiği nokta bugün, gerçekten de böylesine geniş bir çerçevede tartışmayı zorunlu kılmaktadır. İnsanın ihtiyaçları hareket noktası olmak kaydıyla, insan-ekonomi, ekonomi-kent,

insan-kent, kent-planlama, insan-insan ilişki ve çelişkisi bütünleşik ulaşım konusunun alt başlıklarını oluşturacaktır.

Elbette karayolu, demiryolu, denizyolu, havayolu ulaşımı ihtiyaç ve gereklilik bağlamında ele alınacak, gelişen teknoloji değerlendirilecek, aynı zamanda ulaşım tartışmasından yola çıkarak kent politikaları masaya yatırılacak, kent planlaması ile ulaşım planlaması arasındaki ilişki, akademik ve uygulamaya dönük hassasiyetler ışığında irdelenecektir.

Kongre programına göz atıldığında kent içi ulaşımına dair genel konuların dışında son derece spesifik konuların da tartışılacağı görülecektir ki bu, kongremizin mesleki-teknik açıdan öğretici olacağına işaretini sayılmalıdır.

Değerli Katılımcılar,

Bugün dünyada; kent içi ve kent dışı taşımacılığın birbiriyle uyumlaştırıldığı, denizyolu, havayolu, karayolu, demiryolu ve boru hatları ile yapılan taşımacılığın birlikte değerlendirildiği, taşımacılıkta oluşan taleplerin alternatifleriyle birlikte ele alındığı ve toplu taşımacılığı birincil kılan ulaşım politikalarının uygulandığı görülmektedir.

Ülkemizde ise; ulaşım politikalarında Karayolu taşımacılığına ağırlık verilmesi nedeniyle yüksek yatırım maliyetleri, verimsiz yol kullanımı ve arazi kayıpları, gürültü ve çevre kirliliği meydana gelmiş; ekonomik olmayan irrasyonel yatırım kararlarıyla ülkemizde dengesiz ve çarpık bir ulaşım sistemi geliştirilmiştir.

Ayrıca,

Birinci Boğaz Köprüsü ile ilgili tartışmaların bir benzerinin, Üçüncü Boğaz Köprüsü ile ilgili yapılıyor olması, itiraz sahiplerinin politik niyetlerinden ziyade, bir bütün olarak kent kültürü arasındaki farka işaret etmektedir.

Aynı şekilde, Ankara'da ODTÜ ormanlarını ve Atatürk Orman Çiftliğini yok etme pahasına uygulamaya alınan yol projelerinin yol açtığı tartışmanın asıl nedeni, kente, kent içi ulaşımına, kent-insan ilişkisine dair yaklaşımdaki farklılıktır. Nasıl bir kent yaratılmak isteniyorsa, bu niyet örneğin, yol projelerinde karşımıza çıkmaktadır.

İşin gerçeği, özellikle son dönemlerde plan ve program gibi kavramların tamamen rafa kaldırıldığına şahit olmaktayız. Gerek ulaşım projeleri olsun gerekse kentsel projeler olsun hemen hemen tüm yatırımlar, yöneticilerin arzularına, heveslerine veya fantezilerine göre şekillenmektedir. Üçüncü Boğaz Köprüsü bağlantı yollarının inşaat başladıktan sonra değiştirilmesi bunun somut örneğini teşkil etmektedir.

Etüt çalışmaları yapılmadan, ÇED raporu hazırlanmadan, imara işlenmeden, projeleri hazırlanmadan başlatılan yol yapım çalışmaları olsa olsa üçüncü sınıf otokratik rejimlerin simgesi olabilir. Böylesi projeleri bilimsel olarak tartışabilmek bile olanaklı değildir.

Değerli Konuklar,

Kritik soru şudur: Nasıl bir kent istenmektedir: İnsan odaklı mı, araç odaklı mı?

Birinci Boğaz Köprüsü'nün kullanıma açıldığı 1973 yılını baz alırsak, yaklaşık 40 yıldır kentlerimiz, kent içi ulaşım sorunu yaşamaktadır. Aradan geçen zaman zarfında yapılan onca alt üst geçide, köprü geçişine, kavşak düzenlemesine, kentlerin etrafını saran çevre yollarına rağmen metropol kentlerimizin birincil sorunu ulaşım olmaya devam etmektedir.

Örneğin, 2020 Olimpiyatları için üç aday ülke arasındaki oylamanın sonuçları kent içi ulaşımın İstanbul'un zaafı yönüne işaret ettiğini göstermektedir. İstanbul'la birlikte Olimpiyatlara aday olan Tokyo ve Madrid'in kent içi ulaşımındaki oyu 8,5 iken, İstanbul'un oyu 6'da kalmış, Olimpiyatların İstanbul'a verilmemesinin bir nedeni olarak bu düşük oy görülmüştür. Diğer metropol kentlerimizin de daha olumlu bir pozisyonda olduğunu iddia etmek güçtür.

Bir başka soru ise kent içi ulaşımında sorunların neden çözülemediğidir. Yanlış nerededir?

İnanıyorum ki Kongremizde yanlışlar ve doğrular bilimsel tarzda ele alınacak, olanlarla olması gerekenler arasındaki açığı kapatılmaya çalışılacaktır.

Değerli Konuklar,

Değerli Meslektaşlarım,

Ulaşımın öyküsü bizleri tekerin icat edildiği milattan önce 3000'li yıllara kadar götürecektir. İlkel denebilecek motorlu taşıtların görülmeye başladığı 1800'lü yıllardan bugün çok sistemli motorlu taşıtlara, toprak yollardan otobanlara geçiş, aynı zamanda toplumların gelişim seyrini resmetmektedir. Atlı arabadan hızlı trene geçiş, toplumsal tarihin bir başka anlatımı sayılmaktadır.

Kentlerin ortaya çıkması ve büyümesi, nüfus artışı, farklılaşan insan ihtiyaçları, ekonomik hareketlilik, teknoloji ulaşımındaki gelişmelerin de tetikleyicisi olmuş, hâkim üretim ilişkisi ulaşımı doğrudan belirlemiş, ekonomik tercihler kara, deniz, hava yolu kullanımında etkili olmuştur.

Büyüyen ve karmaşık hal alan kent yaşamı, kent içi ulaşım ile ilgili tartışmaları gündeme taşımış, kent içi ulaşım, kentsel sorunlar listesinin ilk sırasında yerini almıştır.

Kent içi ulaşımın spesifik sayılabilecek konularının Kongre programında yer alması inşaat mühendislerinin konuya ne kadar vakıf olduğunu göstermekle kalmamakta, aynı zamanda, kent içi ulaşım projeleri hazırlanma süreçlerine üniversitelerin, bilim çevrelerinin, meslek odalarının dahil edilmeyişinin nasıl bir yanlışa işaret ettiğini ortaya çıkarmaktadır.

Değerli Meslektaşlarım,

Kongre zemininde yararlı ve değerli tartışmaların yaşanacağına kuşku duymuyorum. Ancak bir başka sorumluluğumuz daha bulunduğunu hatırlatmak istiyorum.

Bilimsel-mesleki etkinlikleri kamuoyunun ilgi odağı haline getirmek, kongre ve sempozyum çıktılarını kamuoyu ile paylaşmak, toplumsal bilincin oluşturulmasında katkı sağlamak üzere değerlendirmek, bunları merkezi ve yerel yönetimleri harekete geçirmenin aracı olarak kullanmak görevlerimiz arasında bulunmaktadır.

İnanıyorum ki siyasi erk bu zeminlerde görünür hale gelen bilimsel gerçekleri yok sayamayacaktır.

Bugün özellikle metropol kentlerimiz, bilimsel-mesleki gerçeklerin yok sayılmasının doğal sonuçlarıyla karşı karşıyadır. Çarpık kentleşme, plansızlık, günü kurtarmak ve lokal sorunu çözmekle sınırlı projeler nedeniyle kentlerimiz ulaşım sorunu yaşamaktadır.

Kentlerimiz estetikten ve kentsel kimlikten yoksundur. Metropol kentler neredeyse alt üst geçit çöplüğüne dönüşmüştür.

Toplu taşımacılık ya hiç yoktur ya da yeterli değildir. Metro ve benzeri projeler ihtiyacı karşılamaktan uzaktır. Kentlerimizde ulaşım ana planı yoktur; ulaşım sürdürülebilir, ulaşılabilir, güvenli ve konforlu değildir.

Bu gerçeklik, Kongre programıyla örtüşmektedir. Kongremizde ulaşım dair genel ilkelerin yanı sıra, toplu taşımada otobüs şeridi uygulamalarından, kent içi yol ağlarında rasyonelliğe kadar pek çok alt başlık titizlikle tartışılacaktır.

Değerli Konuklar,

Değerli Katılımcılar,

İnşaat Mühendisleri Odası kurulduğu günden bu yana, meslek alanlarıyla ilgili bilimsel etkinlikler düzenlemektedir. Kongre, sempozyum, kurultay, çalıştay ve benzeri etkinlikler Odamızın referans kurum olmasını sağlamıştır.

Şu noktayı özellikle vurgulamak istiyorum ki, bu sizlerin sayesinde olmuştur.

Bu nedenle hem 10. Ulaştırma Kongresi'ne, hem de mesleki alanımıza verdiğiniz katkılar nedeniyle sizlere bir kez daha teşekkür ediyor, sözü konunun uzmanlarına değerli akademisyenlere, bilim insanlarına, meslektaşlarıma bırakıyor, saygılar sunuyorum.

3. Yapı Denetimi Sempozyumu

İMO Yönetim Kurulu Başkanı Taner Yüzgeç

5 Ekim 2013

Sayın Başkan,

Diyarbakır ve Ankara Şubemizin Değerli Yönetici ve Üyeleri,

Değerli Katılımcılar,

Değerli Meslektaşlarım,

Basınıımızın Değerli Temsilcileri,

Diyarbakır ve Ankara Şubelerimiz tarafından ortaklaşa düzenlenen Üçüncü Yapı Denetimi Sempozyumuna hoş geldiniz.

Yönetim Kurulumuz adına başarılar diliyorum, saygılar sunuyorum.

Hem mesleki alanımızın hem de yapı üretim sürecinin en önemli konularından biri olan Yapı Denetimi ile ilgili görüş ve düşüncelerimizi sizlerle paylaşmadan önce, Diyarbakır ve Ankara Şubelerimize Yönetim Kurulumuz adına teşekkür ediyorum.

Bu vesileyle Sempozyum Düzenleme Kurulu'na, Bilim Kurulu'na ve Danışma Kurulu'na; katkı ve desteklerini bizlerden esirgemeyen bilim insanlarına, akademisyenlere, meslektaşlarıma ve şubelerimizin çalışanlarına teşekkürlerimi iletiyorum.

Bilimin ışığı, bilim insanlarının öncülüğü İnşaat Mühendisleri Odası'nın rehberi olmuştur, bundan sonra da olmaya devam edecektir.

Değerli Konuklar,

Bu yıl Yapı Denetimi Sempozyumu'nun üçüncüsünü düzenliyoruz. İlk Sempozyum Kasım 2009'da İstanbul'da, ikincisi Kasım 2011'de yine İstanbul'da gerçekleştirildi.

Sanıyorum yerel bazda gerçekleştirilmiş olması nedeniyle dikkate alınmamış ama İMO'nun ilk Yapı Denetimi Sempozyumu'nu 1974 yılında İzmir'de düzenlendiğini belirtmem gerekiyor.

Yapı denetimi konusunu bir süredir ulusal bazda düzenlenen sempozyumlarla ele almak, arz ettiği önemden kaynaklanıyor şüphesiz.

Ancak hemen belirtmeliyim ki, yapı denetimi konusu, aslında sorunu demek daha doğru olacak, on yıllardır Odamızın ilgi alanında bulunuyor.

Denebilir ki, İMO'nun tarihi ile yapı denetimi tartışmasının tarihi örtüşüyor, birbirini tamamlıyor.

Kuruluşundan bu güne, yapı üretimi başta olmak üzere mesleki konuları gündeminin ilk sırasına alan İMO, yapı denetimi ile ilgili sayısız etkinlik düzenlemiş, konunun muhataplarını bir araya getirmiş, değerli çalışmalar gerçekleştirmiş, siyasi iktidarlar üzerinde etkili olmaya çalışmış, sadece eleştiren olmamış, aynı zamanda çözüm önerileri geliştirmiş ve malumunuz bunları kamuoyuyla paylaşmıştır.

Vurgulu bir biçimde belirtmek gerekmektedir ki İMO, yapı denetimi konusunda kayda değer bir ısrar sergilemiştir.

Elbette bu ısrarın nedenleri üzerinde ayrıntılı şekilde durulacak, Sempozyumumuzda neden-sonuç ilişkisi görünür kılınacaktır.

Kaldı ki, Diyarbakır için uzun söze gerek dahi bulunmuyor. 1975 yılında Lice'de meydana gelen deprem, 1983'te Hicret apartmanının her hangi bir yer sarsıntısı olmadan yıkılması yapı denetiminin önemini kendiliğinden ortaya çıkarmaktadır.

Yapı denetimi üzerinde hassasiyetle durmak, bir kez daha Lice, bir kez daha Hicret apartmanı faciası yaşanmaması için elzemdir; ertelenemez, göz ardı edilemez toplumsal ve insani bir sorumluluktur.

Değerli Meslektaşlarım,

İnşaat Mühendisleri Odası bu sorumluluğu yerine getirmiş bir kurumdur.

İMO kuruluşundan bu yana yapı denetim tartışmalarının asli unsuru olmuş, konunun taşıdığı önemin yitirilmemesi için yoğun çaba harcamış, yapı üretim sürecinin tüm aşamalarının kesintisiz ve etkin olarak denetlenmesi gerektiğini ısrarla savunmuştur.

1954 yılından sonra toplanan hemen her genel kurulda yapı denetimi konusu gündeme alınmış, örneğin 1961 yılında yapı denetimi bağlamında geliştirilen ve sistemin öncülü sayılan "yapı polisi" önerisiyle kamuoyunun karşısına çıkmış, dönem dönem mevzuat sınırları zorlanarak proje denetimi uygulaması gerçekleştirilmiştir.

1961 yılında İstanbul, 1962 yılında ise Ankara ve İzmir Belediyeleri ile yapılan protokoller çerçevesinde proje denetimi uygulaması başlamış, daha sonra uygulama ülke geneline yayılmıştır.

TMMOB'nin 1973 yılında yapılan 18. Genel Kurulu'nda kabul edilip uygulamaya alınan "Ortak Mesleki Denetim Yönetmeliği"nin 12 Eylül 1980 askeri darbe döneminde İmar ve İskân Bakanlığı tarafından durdurulduğunu da hatırlamamız gerekiyor.

O tarihten 1999 depremlerine kadar geçen sürede, özellikle 1980'lerde yapı denetimi ve mesleki denetim, mevzuat boşluğu ile karşı karşıya kalmış, dolayısıyla da yapı üretim süreci denetimsizliğe, keyfiliğe, başıbozukluğa teslim edilmiştir.

Yapı stoku ile ilgili tartışma Sempozyum programında bulunmaktadır. Yapıların mühendislik hizmeti almadan, kaçak, sağlıksız ve güvenlikten yoksun bir şekilde üretilme süreci ivme kazanmış ve bugünkü yapı stoku karşımıza çıkmıştır.

Değeri Konuklar,

Ülkemizin asli sorunları arasında, kaçak ve sağlıksız yapılaşma ve çarpık kentleşmenin doğurduğu sonuçlar yer almaktadır. Kentlerimiz rahat ve yaşanılabilir olmaktan uzaktır ve deprem gibi doğal afetler karşısında insanımız korunaksızdır.

Doğal afet riskinin az düzeyde olduğu, köyden-kente göç, kaçak yapılaşma gibi sosyo-ekonomik sorun yaşamayan Avrupa ülkelerinde bile dikkatli ve disiplinli bir yapı denetim sistemi bulunuyorken, ülkemizde yapı üretim sürecinin denetimsizliği ya da denetim zafiyeti geleceğe dönük kaygıları artırmaktadır.

Yapı denetimi bugünün olumsuzluklarından arınmaktan daha çok gelecekle ilgilidir, önemi güvenli yapıları üretmekle açığa çıkmaktadır.

Dolayısıyla yapı denetimi üzerinde yapılan çalışmalara, çıkartılan yasalara, değiştirilen mevzuata geleceğin penceresinden bakmak gerekmektedir; gelecek tasavvurunuzun genel çerçevesi, felsefesi ve ekonomi-politiği, bugünkü kararların da belirleyicisi olmaktadır.

Kadim yıllarda yaşanan depremleri bir kenara bırakalım. 1999 depremlerinden 2011 Van depremine kadar geçen süreyi baz alalım, makus talihimizin değişmediği, güvenli yapı üretiminin sağlanmadığı, mühendislik hizmeti almadan yapı üretiminin devam ettiği görülecektir.

Değerli Konuklar,

Malumunuzdur ki ülkemizde mevzuat hazırlama süreci sorunludur; katılımçılıktan uzaktır, süreç şeffaf değildir ve konunun muhataplarının söz hakkı yoktur.

Dönemin Hükümeti tarafından 29 Haziran 2001'de yayımlanan ve 19 pilot ilde uygulamaya alınan "4708 Sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun" da, Kanunla ilintili Yönetmelikler de siyasi iktidarın tek taraflı inisiyatifleriyle hayat geçmiş, dolayısıyla da içerdiği eksiklikler, yanlışlıklar ve taşıdığı zaafılar nedeniyle ihtiyacı karşılayamamıştır.

Yaklaşık 10 yıl boyunca 19 ilde uygulana gelen bu kanun 2010 yılında tüm zaaflarıyla birlikte hatta taşıdığı sorunları daha da derinleşmiş bir şekilde ülke geneline yaygınlaştırılmıştır.

Yönetmeliklerde sorunların özüne dokunmayan bazı değişikliklerden sonra Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından kamuoyuna sunulan bazı kanun tasarıları hazırlanmış, ancak ne yazık ki,

uygulamanın muhatapları tarafından yapılan hiçbir uyarı ve değerlendirme hazırlanan taslaklara yansımamıştır.

Korkarız ki, "ben yaptım oldu" anlayışıyla yapılan her uygulamanın sonucu gibi, yürürlüğe sokulacak kanun değişikliklerinin bedelini, toplumumuz gelecekte ağır bir şekilde ödeyecektir.

Değerli Meslektaşlarım,

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı verilerine göre, ülkemizde 1.644 yapı denetimi kuruluşu bulunmakta, bu kuruluşlarda ise denetçi ve kontrol elemanı olmak üzere 53 bin mühendis ve mimarın istihdam edildiği görülmektedir.

Ancak hemen belirtmeliyim ki, Bakanlığın web sayfasında yer alan mühendis ve mimar sayıları mevcut durumu yansıtmaktan ziyade, seneler içinde sisteme bir biçimde dahil olanların yani belge alanların toplamını vermektedir.

Odamız kayıtlarına göre üyemiz olan yaklaşık 12 bin inşaat mühendisi, Yapı Denetim firmalarında çalışmak için Odamızdan belge almıştır. Ancak bunlardan 10 bin civarında olan meslektaşımızın belirli dönemlerde veya halihazırda faal olarak çalıştığını söyleyebiliriz.

Bu sayıları göz önünden ayırmadan, şimdi de başka sayılara bakmakta fayda görüyorum.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının, mevzuata uygun denetim yapmadığını tespit ederek ceza verdiği ve Odamızca da soruşturulmasını istediği meslektaşlarımızın sayısı, yapı denetimi kuruluşlarının ve yapı denetim sisteminin ne düzeyde olduğunu resmetmektedir.

Son üç buçuk yılın rakamlarına göre, yani sadece 2010 yılından buyana Bakanlık tarafından Odamıza işlem yapılması için gönderilen dosyalara göre 1873 İnşaat Mühendisinin soruşturulması talep edilmektedir.

Kısaca sadece son 3,5 yıllık toplamda sistem içerisinde yer almış %20'ye yakın İnşaat Mühendisinin meslek kurallarına aykırı davrandığı iddia edilmiştir. Eğer 2001 yılından buyana, yani Yapı Denetim Kanunu çıktığından buyana Bakanlığın cezai işlem yaptığı düşünülecek olursa rakamların %50'lere ulaşacağını söylemek çok da yanlış olmayacaktır.

Kaldı ki benzeri verileri Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın Erdoğan Bayraktar da ifade etmektedir.

Sayın Bakanın, Meclise verilen bir soru önergesine verdiği yanıtı göre, 2011 Aralık ayında sisteme kayıtlı bulunan yapı denetimi kuruluşu sayısı 1423'tür. 2004 ile 2011 yılları arasında yasaya aykırı faaliyette bulunan 704 kuruluşla ilgili işlem yapılmıştır. Yani oran yaklaşık yüzde 50'dir.

Değerli katılımcılar,

Bu oranlar kabullenilemeyecek düzeyde yüksektir. Ceza alan kuruluş ile mühendis ve mimarların böylesi yüksek miktarda olması, meslek mensuplarının sorgulanmasından ziyade sistemin kökten sorgulanmasını gerektirmektedir.

Siz bir sistem kuracaksınız, kurduğunuz sistemin bileşenlerinin yarısını cezalandıracaksınız sonrada kalkıp dünyaya benim sistemim işliyor diyeceksiniz...

Üstüne üstlük yapı üretim ve denetim süreçlerinde yer sahibi olan Odalar tarafından yürütülen mesleki denetimi de gene aynı gerekçeyle "benim zaten işleyen bir sistemim var" diye kaldıracaksınız...

Bu durum, rasyonel düşünebilen hiç kimse için anlaşılabilir ve anlamlandırılabilir bir durum değildir.

Değerli Katılımcılar,

Gözümüzü yapı denetim sisteminin bir başka noktasına çevirdiğimizde karşımıza çıkan temel sorunlardan biri de, yapı denetim hizmet bedeli oranlarında gerçekleştirilen düşüşlerdir.

Başlangıçta yapı yaklaşık maliyetinin yüzde 4'ü ile yüzde 8'i arasında tespit edilen hizmet bedeli önce yüzde 3'e, ardından da yüzde 1,5'a düşürülmüştür. Yapı denetim hizmet bedelle-

rinin bugün bir emlakçılıktan bile aşağıya çekilmesi nitelikli yapı denetimine siyasiler tarafından verilen önemi göstermektedir.

Bu yaklaşımın özü, ticaretin kamu güvenliğinden daha önemli olduğudur.

Düşük bedelin karşılığı düşük maliyet ve düşük ücretler olarak sektörün belirleyicisi olmaktadır.

Bugün yapı denetim kuruluşlarında çalışan meslektaşlarımızın ücret ve özlük hakları konusunda ciddi sorunlar yaşadığı başta siyasiler olmak üzere herkesin bilgisi dahilindedir.

Yapı üretim sürecinde, mühendislik hizmet bedelinin aşağılara çekilmesi açıkçası meslek alanlarımıza dönük itibarsızlaştırma sürecinin bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır.

İşin doğrusu sadece imza atarak ve hatta sözleşme yaptıktan sonra yerine imza atılarak yapı üretim sürecine dahil olan meslektaşlarımız bulunmaktadır. İmzacılık yaygınlaştırılmakta ve meşrulaştırılmaktadır.

Promosyon olarak projelerin yapılması, hatta % 1,5 oranından bile indirimler yapılması karşılaşılan örnekler arasındadır.

Bu, hem mesleğimizin hem de yapı denetim sisteminin kanayan yarasıdır.

Sonuç olarak devlet tarafından yönlendirilen düşük ücret politikası niteliksiz bir yapı denetim sürecini teşvik etmektedir.

Değerli meslektaşlarım,

Değerli konuklar,

İnşaat Mühendisleri Odası olarak defalarca tekrarladığımız bir konuyu burada altını çizerek tekrar vurgulamak istiyorum.

Bütün dünyada olduğu gibi, Yapı denetimi bir kamu hizmetidir. Bir kamu hizmetinin illa bir kamu kuruluşu veya kamu görevlileri aracılığı yapılması gerekmez. Fakat bu hizmet asla ve asla piyasa dengelerine, vahşi rekabetçi serbest piyasa koşullarına terk edilemez.

Bizdeki yapı denetim sisteminin temel sorunu budur. Bakanlık tarafından hazırlanan Yapı Denetim Kanununa yönelik değişiklik tasarıları bu sorunu gidermekten ziyade derinleştirme sebep olacaktır.

Türkiyedeki yapı üretim sürecinde mal sahibi ile müteahhit büyük oranda ayrılmaktadır. Müteahhit ile yapı denetim kuruluşunun bağı mutlaka ayrıştırılmalıdır.

Özet olarak,

- Siz eğer yapı denetiminin kamusal özelliğini yok eder ve denetimi piyasa ilişkilerinin insafına bırakırsanız,
- Siz eğer TOKİ, KIPTAŞ gibi kurumları ve bağlı müteahhitlerini denetim dışı bırakırsanız,
- Siz eğer yapı denetim kuruluşunu ücret ilişkisi kurduğu müteahhidi denetlemekle görevli kılarırsanız, yapı denetim kuruluşunu müteahhide hizmet verir pozisyonda bırakırsanız, yapı üretim süreci unsurlarını birbirlerinden bağımsızlaştıramazsınız,
- Siz eğer yapı denetiminde tekelleşme yaratacak düzenlemeler yaparsanız,
- Siz eğer büyük sermaye sahiplerine yapı denetim kuruluşu açma hakkı tanırsanız,
- Siz eğer mevzuat çalışmalarını kapalı kapılar ardında yapmaya devam ederseniz,
- Siz eğer meslek odalarını güçsüzleştirmeyi asli amaç sayarsanız,

Sizin Güvenli ve sağlıklı yapı üretimini sağlamanız mümkün olmayacaktır.

Değerli Başkan,

Değerli Konuklar,

Değerli Meslektaşlarım,

Sempozyum programına göz atıldığında, yapı denetim sistemine dahil hemen hemen tüm

konuların ele alınacağı bir bütünlük arz ettiği görülecektir.

Elbette yeni açılımlara, yeni görüş ve yaklaşımlara ihtiyacımız bulunuyor.

İMO neredeyse 50 yıldır gündeminde bulunan ve kayda değer birikime sahip olduğu yapı denetimi ile ilgili yaklaşımının yeni fikirlerle zenginleşeceğine, bilimsel tahkimatin sağlanacağına inanıyor.

Sempozyum programı oldukça yoğun; bize düşen (bu iki gün boyunca), kürsüyü konunun uzmanlarına ve siz meslektaşlarımıza bırakmaktır.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

Taşkın ve Heyelan Sempozyumu

İMO Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Nevzat Ersan

24 Ekim 2013

Düzenleme ve Danışma Kurulu'nun Değerli Üyeleri,

Değerli Meslektaşlarım,

Saygıdeğer Konuklar,

Yürütücülüğünü İnşaat Mühendisleri Odası Trabzon Şubemizin yaptığı Taşkın ve Heyelan Sempozyumuna hoş geldiniz.

Konuşmama başlamadan önce Düzenleme ve Danışma Kurulu'nun değerli üyelerine, sempozyuma bildiri sunan ve sempozyumda görüşlerini bizlerle paylaşacak olan değerli akademisyenlere, Trabzon Şubemizin yönetici ve üyelerine, Şube çalışanlarımıza ve emeği geçen herkese teşekkür etmek istiyorum.

Sağlanan desteğin, harcanan emeğin ülkemiz ve mesleğimiz açısından taşıdığı önemi hatırlamak isterim; var olsunlar, sağ olsunlar.

Bu Sempozyum, değerli meslektaşımız, Düzenleme Kurulu Üyemiz Doçent Doktor Murat İhsan Kömürcü'nün anısına düzenlenmektedir. Bu vefalı davranıştan dolayı Trabzon Şubemizi ayrıca kutlamak istiyorum. Değerli meslektaşımızı sempozyum hazırlık sürecinde yitirdik. Anısı önünde saygıyla eğiliyorum.

Değerli Konuklar,

Afet denince akla ilk önce deprem gelir Taşkın, heyelan, sel, yangın, bunlarda her biri birer afettir. Odamız ilk kez Taşkın ve Heyelan başlıklı bir sempozyum düzenlemektedir. Odamız tarafından, Taşkın ve heyelanlar, afet ana başlığı ile toplanan sempozyumlarda ele alınmış, afet konusunun geniş yelpazesi içerisinde kendisine yer açmaya çalışmış, açık ki hak ettiği genişliğe kavuşamamıştır.

Bu nedenle Taşkın ve Heyelan Sempozyumu üzerinde hassasiyetle duruyor, konu çerçevesinde gerçekleştirilecek tartışmaları ülkemiz ve mesleğimiz açısından önemseyeceğimizin bilinmesini istiyoruz.

Güvenli ve sağlıklı bir yaşam kurmanın yolu, toplumsal yaşamı olası afetlere karşı düzenlemekten, kentlerimizi, konutlarımızı afet riskine karşı donanımlı hale getirmekten, afet riskini azaltacak önlemleri almaktan geçmektedir ki, sempozyum katılımcılarının bu çerçeveye denk düşen görüş ve önerilerinin, ayrıntılı analizlerinin kayda değer sonuçlara yol açacağından eminiz.

Değerli Meslektaşlarım,

Açık ki, genel olarak afet, özel olarak da taşkın ve heyelan, belli bir mesleki disiplin sınırları dahilinde tartışılacak bir konu değildir.

Konu, farklı disiplinlerin ilgi alanına girmekte, mühendislik mesleğinin farklı dallarının katılımı zorunludur.

Zaten Sempozyum programına bakıldığında, bu çok yönlü sorunun farklı mesleki disiplinlerin desteğine açıldığı görülecektir.

İklim koşullarından, iklim koşullarındaki ani değişikliklere; su havzalarından, su havzalarının yok edilmesine; dere yataklarından, buralardaki yapılaşmaya; bölgelerin meteorolojik özelliklerine, kentsel altyapıdan barajların özelliklerine, imar planlarından kent politikalarına kadar özel önem taşıyan pek çok konu sempozyumda ele alınacaktır.

Değerli Katılımcılar,

Karadeniz bölgemizin taşıdığı iklim ve coğrafi özellikleri nedeniyle sempozyumun Trabzon'da gerçekleşiyor olmasının ayrı bir önemi bulunmaktadır ancak Sempozyumda Karadeniz bölgemiz dışında da örneklerin tartışılacak olması dikkat çekmektedir. Çünkü pek çok bölge ve kent taşkın ve heyelan tehlikesi altında bulunmaktadır.

Taşkın ve heyelan bir ülke sorunudur, dolayısıyla çözümü ise merkezi yönetimin, yerel yönetimlerin, üniversitelerin, meslek odalarının işbirliğinden geçmektedir.

İnşaat Mühendisleri Odası, bu işbirliğine vesile olacak bir zemin hazırlamış ve siz değerli katılımcılara açmıştır. İnanıyorum ki buradan çıkacak sonuçlar, özellikle merkezi ve yerel yönetimler için yol gösterici olacaktır.

Değerli Meslektaşlarım,

Büyüklerimizin bir sözünü hatırlatarak konuşmama devam etmek istiyorum. "Dereye ev yapma sel alır, Tepeye ev yapma yel alır" Bu söz her şeyi ifade ediyor, bu söylemle ilgili mühendis olmaya gerek yok. Taşkın bir doğa olayıdır. Ne yazık ki ülkemizde doğa olayları doğal afet gibi yaşanmakta ve sonuçları, can ve mal kayıplarına, toplumsal-sosyal travmaya yol açmaktadır.

Başkaca örneklere gerek var mı bilemiyorum ama aklımıza ilk gelen taşkın ve heyelanların neden olduğu can kayıplarını hatırlamak bile nasıl bir sorunla karşı karşıya bulunduğumuzu ve sempozyumumuzun önemini bir kez daha ortaya koyacaktır. En yakın tarihte yaşanan olaylara bakarsak ülkemizde, 7-8 Ağustos 1998'de Trabzon-Köprübaşı'nda meydana gelen taşkın ve heyelanda 50 vatandaşımızı kaybettik.

23-24 Temmuz 2002'de Rize-Güneysu ve Çayeli'nde 32 yurttaşımızı yitirdik. 4 Temmuz 2012'de Samsun'da dokuz insanımız taşkın sonucu yaşama veda etti.

Aynı şekilde İstanbul'da 2009 yılının Eylül ayında 31 insanımız taşkın sonucunda yaşamını yitirdi.

Çaycuma'da ise Filyos Çayı üzerinde bulunan köprü taşkın sonucunda çöktü, çökme 15 vatandaşımızın hayatına mal oldu.

Yapılan bir araştırmaya göre, ülkemizde 1903-2006 yılları arasında gerçekleşen 31 sel ve taşkın olayında 1260 kişi ölmüş, 208 kişi yaralanmış ve 1,5 milyondan fazla kişi dolaylı dolaysız etkilenmiştir. Toplamda 2 milyar ABD dolarının üzerinde bir ekonomik kayıp yaşanmıştır.

Değerli Katılımcılar,

Doğa kendinden alınanları mutlaka bir gün geri alır. En yakın şahidi geçen yıl ki Samsun sel felaketi. Taşkınlar, bir akarsuyun, sağanak yağışlar, kar örtüsünün ani erimesi, barajların yetersizliği ya da barajlardan kontrolsüz su bırakılması, nehir ve dere yataklarının dış müdahaleler nedeniyle suyu taşıyamayacak oranda daraltılması sonucunda mecrasından taşarak, çevreye, altyapıya, doğaya, canlılara zarar vermesi, toprak kaybına yol açması olarak tanımlanmaktadır.

Çözüm için de barajların belli bir program dahilinde inşa edilmesi, ihtiyacı karşılayacak kapasiteye sahip olması, suyun yine belli bir program ve bölge özellikleri dikkate alınarak bırakılması, nehir ve dere yataklarının ıslah edilmesi, nehir ve dere yataklarının yapılaşmaya açılmaması, kentsel altyapının taşkın durumuna uygun yaygınlıkta ve gelişmişlikte olması ile yaratılacaktır ki, sorun tam da bu noktada karşımıza çıkmaktadır.

Sorunun neden kaynaklandığı ve çözümün nasıl sağlanacağı bilinmekte ne yazık ki sonuç değişmemektedir.

Çünkü soruna kaynaklık eden nedenler daha çok doğaya, kentlere, insan hayatına yaklaşımla ilgilidir ve asıl tartışılması gereken konu budur.

Siyasi iktidarlarca bugüne kadar su taşkınlarının ve heyelanların oluş nedenlerini bilmelerine rağmen maalesef yeterli önlem almadıkları için can ve mal kayıpları yaşanmıştır.

O halde şunu açıkla ifade edebiliriz: İş başına gelen hükümetler doğaya, insana karşı sorumluluklarını yerine getirmemiş, yaşamı sağlıklı ve güvenli kılacak önlemleri alamamış, yaşam niteliğini yükseltecek adımlar atmamış, doğa olaylarının doğal afet gibi yaşanmasının önüne geçmemiş ve bugünkü tablo oluşmuştur.

Değerli Katılımcılar,

Taşkınların önüne geçilememesi, taşkınların heyelanları tetikleme, can ve mal kayıplarına yol açmasının nedenlerini sıralamaya kalktığımızda, listenin hayli kabarık olduğu görülecektir.

Ancak bilelim ki listenin ilk sırasında sağlıksız ve çarpık kentleşme yer alacaktır. Bugün ne yazık ki, kentlerimiz sağlıksız ve çarpık büyümenin bütün olumsuzluklarını yaşamaktadır. Plansız büyüme, master planlarından yoksunluk, nehir ve dere yataklarının rant uğruna imara açılması, alt yapı yatırımlarına gereken kaynağın ayrılmaması nedeniyle normallerin üzerinde yağış alan herhangi bir bölgede kentlerimiz taşkın afetiyle karşı karşıya getirmektedir.

Her taşkın afetinden sonra yetkililer, dere yataklarının ıslah edileceğine dair sözlerle kamuoyunun karşısına çıkmakta ancak sorun bir türlü aşılamamaktadır.

Açık ki çözülme şansı da yoktur. Çünkü hemen bütün bir yaşam ranta tabi kılınmıştır. Su havzaları, ormanlık araziler, akarsular, kentler bu anlayıştan nasibini almakta, oy ve rant uğruna kent içinde kalan dere yatakları yerleşime açılmakta, doğal hayatı korumaya dönük uygulamalar merkezi yönetimin ilgi alanına girmemektedir.

Bunun sonucudur ki Türkiye, 2013 Birleşmiş Millet İnsani Gelişme Raporu'nda 187 ülke arasında 90'ıncı olmaktadır.

Bizlere düşen ise her yağmur sonrası kentlerin göle dönüştüğü bir ülkede, hemen hemen her taşkının can aldığı bir ülkede Taşkın ve Heyelan Sempozyumu düzenlemektir.

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

Sempozyumda elbette bu sorunun mesleki-bilimsel yanı ele alınacak, yine mesleki-bilimsel açıdan yapılabilecekler ifade edilecektir.

Son derece yoğun bir programın bizleri beklediğini biliyor, bu nedenle sözlerime son verirken, şahsım ve İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu adına sizlere saygılar sunuyor, başarılar diliyorum.

4. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Sempozyumu

İMO Yönetim Kurulu Başkanı Taner Yüzgeç

1 Kasım 2013

Değerli Başkan,

Konya Şubemizin Değerli Başkan ve Yöneticileri,

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

Yürütücülüğünü İnşaat Mühendisleri Odası Konya Şubemizin yaptığı, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Sempozyumu'na hoş geldiniz. Sempozyum katılımcılarını Yönetim Kurulumuz adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli Konuklar,

Dışarıdan kolay mı görünür bilemiyorum ama bilimsel içerikli toplantıların hazırlık sürecinin ne kadar meşakkatli olduğu pek çoğumuzun malumudur. Sempozyum sekreteryası bu meşakkatli işin altından, alnının akıyla kalkmasını bildi.

Adet yerini bulsun diye değil, gerçekten de takdire şayan bir işe imza attıkları için Konya Şubemizin değerli yöneticilerini tebrik ediyor teşekkürlerimi sunuyorum.

Varlıkları ve destekleriyle bizleri onurlandıran, ufukumuzu açan, öğreten, yol gösteren değerli Bilim, Danışma ve Düzenleme Kurulu üyelerine de teşekkürü bir borç biliyoruz. Konya Şube çalışanlarımızı da anmadan geçmek olmaz. Var olsunlar, sağ olsunlar.

Değerli Dostlar,

Bu sempozyumda genel olarak yapı üretim sürecinin güvenliği ele alınacak olsa dahi, toplantının öznesi insan olacaktır. Biz burada insan hayatını konuşacağız.

Mevlana öğretisinde insan sevgisi ve insan hayatının kutsiyeti ayrı bir yer işgal eder. Der ki Mevlana, "İnsan bir cevherdir, gökyüzü ise ona arazdır. Her şey parçadır, basamaktır. Maksatsa insandır".

İşte biz bugün burada, bu paha biçilemez cevheri nasıl koruyacağımızın yol ve yöntemlerini konuşacağız. Mevcut uygulamayı değerlendirirken, kendi sorumluluklarımızı ifade ederken, sorunlu noktaları tespit edip çözüm yolu önerirken yaklaşımımızı insan hayatının kutsiyeti üzerine şekillendireceğiz.

Değerli Katılımcılar,

Sempozyumun amacında belirtildiği gibi, eğer sadece inşaat iş kolunda yılda ortalama 350 insanımız iş kazaları nedeniyle aramızdan ayrılıyorsa, burada insan hayatına verilen değerle ilgili bir sorun bulunmaktadır.

Eğer Türkiye, ölümlü iş kazaları sıralamasında hâlâ Avrupa ülkeleri arasında birinci, dünya sıralamasında da üçüncü ise, İLO'nun 82 ülke arasında yaptığı araştırmada Türkiye'de iş kazaları sonucu yaşamını yitiren sigortalıların sayısı yüzbinde 18, Avrupa Birliği ortalamasında yüzbinde 2,5 olarak belirlenmişse, yani Türkiye ortalaması AB ortalamasının yedi katıysa, insana yaklaşımda köklü değişiklikler gerçekleştirilmesi, daha doğrusu zihniyet değişikliğine gidilmesi gerekmektedir.

Avrupalı bir işçinin hayatını ülkemizdeki bir işçinin hayatından daha değerli kılan nedir? Bu fark, bu adaletsizlik nereden kaynaklanmaktadır? Onların başardığı ve ne yazık ki bizlerin başaramadığı nedir?

İnşaat Mühendisleri Odası konu ile ilgili şimdiye kadar üç kez sempozyum toplamış, kurultaylar, çalıştaylar düzenlemiş, makaleler yayımlamış. Başka kurumlar da, hatta sorumlu idare de benzer etkinlikler de bulunmuş, işçi sağlığı ve iş güvenliği haftaları ilan edilmiş. Ancak sonuçta tatminkar bir ilerleme olmamış, makûs talihimiz değişmemiştir.

Sorun şu ki;

- Eğer çalışma yaşamında, esnek çalışma, taşeronlaşma ve güvencesizlik hâkim olmaya devam ederse,
- Eğer işverenler, işçi sağlığı ve iş güvenliği yatırımlarını maliyet artırıcı kalemler olarak görmeye devam ederse,
- Eğer, kar beklentisi ile kamusal fayda arasındaki temel çelişki kamusal denetim sorumluluğunu üstlenenler tarafından dengelenmez ise,
- Eğer, üretim süreci unsurlarında işçi sağlığı ve iş güvenliği kültürü yerleştirilemezse,
- Eğer, kazalara kaderci bir anlayışla yaklaşma devam ederse,

korkarız ki makus talihimiz değişmeyecek, iş kazaları canımızı acıtmaya devam edecektir.

Değerli Katılımcılar,

Ağır ve tehlikeli işler grubunda yer alan inşaat sektöründe ölümle ya da sakatlanmayla sonuçlanan kaza haberlerine yer verilmeyen gün neredeyse yoktur. Ne yazık ki, iş kazaları, ancak üçüncü sayfa haberi kadar bir öneme haiz görülmemektedir.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi verilerine göre 2013'ün ilk dokuz ayında toplam 842 iş cinayeti olmuştur. Bunun ay ay dökümü de mevcuttur: Ocak'ta 68, Şubat'ta 50, Mart'ta 55, Nisan'da 57, Mayıs'ta 114, Haziran'da 104, Temmuz'da 120, Ağustos'ta 147, Eylül'de 127 insanımızı kaybettik.

Değerli Meslektaşlarım,

Karşı karşıya bulunduğumuz vahim ve acı tabloyla ilgili veriler bunlarla sınırlı değildir.

SGK'nın açıkladığı 2012 iş kazaları raporuna göre; iş kazalarında bir önceki yıla göre artma, ölümlü iş kazalarında azalma görülmüştür. 2011 yılında 69 bin 277 iş kazası meydana gelmişken, 2012 yılında 74 bin 871 iş kazası yaşanmıştır. 2011 yılında bin 700 işçi hayatını kaybederken, 2012 yılında bu sayı 744'e inmiştir ki, bu azalma kelimelerle tarif edilmeyecek oranda bizleri memnun etmektedir. Ancak 2013'ün ilk dokuz ayında 842 işçinin ölmesi, ölümlü iş kazalarında kayda değer bir artış olduğunu göstermektedir.

Anlaşılan o ki, soruna köklü çözümler getirilmediği sürece, inişli-çıkışlı bir grafik ortaya çıkacak, az ya da çok insanlarımız ölmeye devam edecektir.

SGK'nın 2012 raporunda yer alan çarpıcı bir başka sonucu sizlerle paylaşmak istiyorum.

Buna göre; iş kazalarının en çok kömür işletmeciliğinde meydana gelmesi geleneği bozulmuş, inşaat en fazla iş kazası meydana gelen işkolu olmuştur. 2012'de iş kazalarının yüzde 12'si inşaatta, yüzde 11'i kömür işletmeciliğinde, yüzde 7'si de metal işkolunda meydana gelmiştir.

Değerli Meslektaşlarım,

Hepimizin malumudur ki, ölümlü iş kazaları adli mercilere yansımakta, dolayısıyla ölümlü iş kazaları istatistiklere girmektedir. Ancak, ölümle sonuçlanmayan iş kazaları istatistiği ile gerçek veriler arasında kayda değer bir farklılık bulunmaktadır.

SGK iş kazası verileri ile gerçek veriler arasındaki uçurum, kayıt dışı istihdam, taşeron sistemi, geçici-güvencesiz çalışma biçimleri nedeniyle dayanıklı hale gelmektedir. Türkiye'de yüzde 40'a yakın kayıt dışı istihdam olduğu düşünülürse, SGK verilerine neden şüpheyle yaklaşıldığı anlaşılır olacaktır.

Bu durum, İnşaat Mühendisleri Odası tarafından 17 Kasım 2012 tarihinde toplanan İnşaatlarda İş Güvenliği Çalıştay Sonuç Bildirisi'nde de ifade bulmuş, verilerin önemi ve SGK verilerinin eksikliğine vurgu yapılmıştır.

Çalıştay Sonuç Bildirisi'nde "Sorun üzerinde çözüm odaklı araştırma yapılabilmesinin olmazsa olmaz şartı, sağlıklı istatistikî verilere ulaşmaktır. 'Teşhis-tedavi' ilişkisinin sağlanması ancak verilerin eksiksiz olması ile mümkündür. Bunun için, ilgili kamu kurumları tarafından gerçekleştirilecek merkezi çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır." denilmiştir.

Aynı şekilde, "SGK'nın dönem dönem kamuoyuyla paylaştığı iş kazaları verilerinde ciddi hata ve eksiklikler göze çarpmaktadır. Bu nedenle, Türkiye'deki iş kazalarıyla ilgili tek sayısal veri kaynağı olan SGK istatistiklerinin hatasız hazırlanmasına özen gösterilmeli, iş kolu bazında ayrıntılı veriler toplanmalı ve ayrıntılı kaza analizleri yapılmalıdır." şeklinde görüş bildirilmiştir.

Değerli Meslektaşlarım,

İnşaatlarda İş Güvenliği Çalıştayında, mevzuata da dikkat çekilmiş, 6331 sayılı Kanun ile ilgili yönetmelikler tartışmaya açılmıştır.

Bilindiği gibi, 6331 sayılı "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu 2012 Haziran ayında yürürlüğe girdi.

Kanunun hazırlanma sürecini hatırlatmam gerekirse; kanun, katılımı reddeden, sürecin

asli unsurlarının görüş ve önerilerini değerlendirmeye almayan, eleştirileri ve önerileri duymazdan gelen bir anlayışla hazırlandı. Bu tarzın çok da şaşırtıcı olmadığını söylemek durumundayım. Çünkü ne yazık ki ülkemizde kanun ve yönetmelikler kapalı kapılar arkasında hazırlanmakta, konuyla ilgili kurum ve kuruluş ve bireylerin görüşleri alınmamaktadır. 6331 sayılı Kanun da bu anlayışla hazırlanmıştır.

Özellikle inşaatlarda kullanılan malzemelere standart getirilmesi gibi bazı olumlu yönler bulunsa da asıl olarak kanunun sorunlu ve sıkıntılı olduğunu ifade etmek durumundayım.

Kanun, işçi sağlığı ve iş güvenliğini ticari bir alan olarak tanımlamıştır. kamusal sorumluluk içinde bulunması ve kamu eliyle sürdürülmesi gereken sağlıklı ve güvenli çalışma, bir ticaret metası haline getirilmiştir.

6331 sayılı Kanununun 3. maddesinin (d) ve (m) bentlerinde, iş güvenliği uzmanı eğitimini, ve ayrıca işyerlerine iş sağlığı ve güvenliği hizmetini kamu kurumlarıyla birlikte, Türk Ticaret Kanununa göre faaliyet gösteren şirketlerinde verebileceğini hükme bağlamıştır.

Oysa bilinmektedir ki, uygulamada, yani Kanunun çıktığı günden bu yana, kamu kurumları devreye girmemiş, iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri ile iş güvenliği uzmanlarının eğitimi kanunda işaret edilen şirketler tarafından yapılmaya başlamıştır.

Yasanın ruhuna hâkim olan anlayış budur. İş güvenliği konusu, kamusalıktan mahrum bırakılmış ve piyasa ilişkilerinin bir unsuru haline gelmiştir.

Değerli Meslektaşlarım,

Odamız üyeleri arasında şantiye şefi olarak görev yapan çok sayıda meslektaşımız bulunmaktadır. 6331 sayılı Kanun, şantiye şefi meslektaşlarımızı, en az işveren kadar sorumlu ilan etmiş, büyük sorumluluk altına almıştır.

6331 sayılı İş güvenliği kanununun 3. maddesi, 4857 sayılı İş kanununun 2. maddesi ve 2012 yılından buyana yürürlükte bulunan "Yapı Müteahhitlerinin Kayıtları ile Şantiye Şefleri ve Yetki Belgeli Ustalar Hakkında Yönetmelik" hükümleri gereğince, şantiye şeflerinin fiili olarak üstlendikleri iş güvenliği önlemleri, yasal bir zorunluluk haline getirilmiştir.

Üyelerinin büyük çoğunluğu sahada çalışan Odamız, gerekli eğitim verilmeksizin şantiye şeflerine yüklenen bu sorumluluğu kritik bulmakta ve üzerinde tartışılması gerektiğini düşünmektedir.

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

Anlayışınıza sığınarak, gerek uygulamada, gerek mevzuatta bizce sorunlu olan konulara ilişkin görüşlerimi ifade etmeye çalıştım.

İnanıyoruz ki, dikkat çekilmekle yetinilmiş olan bu konular, sempozyumda bütün ayrıntıları ile ve bilim insanı titizliği ile ele alınacaktır.

Sempozyum, sorunun unsuru olarak kabul edilen inşaat mühendislerinin, aynı zamanda çözümün de bir parçası ve hatta kolaylaştırıcısı olabileceğine dair tartışmalara da sahne olacaktır.

İnanıyor ve umuyoruz ki, Sempozyum bütün sektör bileşenlerinin; kamu idaresinin, üniversitelerin, uygulamacıların ortaklaştığı, ortak paydada bulunduğu bir zemin olarak değerlendirilecektir.

Bu duygularla konuşmamı sonlandırıyor, biz kez daha katılımcılara ve değerli konuklarımıza ilgi ve desteklerinden dolayı teşekkür ediyor ve saygılarımı sunuyorum.

5. Çelik Yapılar Sempozyumu

İMO Yönetim Kurulu Başkanı Taner Yüzgeç

13 Kasım 2013

Sayın Başkan,

Düzenleme, Bilim ve Danışma Kurulu'nun Değerli Üyeleri,

İstanbul Şubemizin Değerli Yönetici ve Üyeleri,

Saygıdeğer Katılımcılar,

Değerli Meslektaşlarım,

Hepinizi Yönetim Kurulumuz adına saygıyla selamlıyorum.

5. Çelik Yapılar Sempozyumu'na Hoş geldiniz.

Konuşmama başlamadan önce Düzenleme, Bilim ve Danışma Kurullarında görev yapan bilim insanlarına ve meslektaşlarıma teşekkür etmek istiyorum.

İstanbul Şubemizin değerli başkan ve yöneticileri, üyeleri ve hazırlık sürecinin görünmez kahramanı olan şube çalışanlarımıza da huzurlarınızda şükranlarımı sunuyorum.

Değerli Konuklar,

İlkini 2005 yılında gerçekleştirdiğimiz Çelik Sempozyumunun bu yıl beşincisini düzenliyoruz. Bu süreç değerli bir birikim yaratmış, Odamızı çelik konusunun referans kurumlarından biri haline getirmiştir.

Dile kolay; bu zaman zarfında beş sempozyum gerçekleştirilmiş, sempozyuma sunulan bildiriler ve tutanaklardan oluşan başucu kitapları yayınlamış, Türkiye Mühendislik Haberleri dergisinin iki sayısı çelik konusuna ayrılmış, sonuç bildirileri ve sempozyum kitapları üniversite çevreleri ve meslektaşlarımız tarafından aranır olmuştur.

Bu durum, Odamızın konu üzerinde önemle durduğunun ve dolayısıyla mesleki olarak bu alana kayda değer katkılar sağladığının da göstergesidir.

Bu değer; hemen her dönem sempozyum hazırlıklarına katılan, bildiri sunan, görüş ve yaklaşımlarını katılımcılarla paylaşan bilim insanlarının emeklerinin varlığı sayesinde oluştuğunu da, mutlaka ifade etmek gerekir.

Değerli konuklar,

Üç gün sürecek olan sempozyum programına bakıldığında; çeliğe dair spesifik sayılabilecek pek çok konunun ele alınacağı, çeliğin üretim ve tüketim eğilimlerinin masaya yatırılacağı, yapı sektöründe çelik kullanılmasıyla ilgili tartışmaların gerçekleştirileceği, ülkemiz ile başka ülkelerin kıyaslamasının yapılacağı, belki de hepsinden daha can yakıcısı, depreme dayanıklı yapı üretiminde çeliğin önemi üzerinde tartışmaların yapılacağı görülecektir.

Şu noktadan emin olalım ki, bugün burada, herhangi bir yapı malzemesini tartışmayacağız, mesleğimizin vizyonu üzerinde duracağız.

Değerli Katılımcılar,

Bugün çeliğin yapı üretim sürecindeki payı ne olursa olsun, geleceğin belirleyicisi olacağı açıktır.

Ülkemizde çelik üretimi artıyor, çelik yapılar çoğalıyor, ancak yine de dikkat çekmeliyiz ki çelik, yapı sektöründe hak ettiği paya sahip olamıyor.

Çelik sempozyumunu ve konuyla ilgili bütün çabaları bu bağlamda değerlendirmek gerekiyor. Amacımız, hem kamuoyu hem de meslektaşlarımız tarafından, bu konuya hak ettiği önemin verilmesini sağlamaktır.

Değerli Meslektaşlarım,

1999 depremlerinin ülkemiz açısından dönüm noktası olduğu bilinmektedir.

Depremlerle açığa çıkan sorunlar, bir bütün olarak yapı üretim sürecinde farklı arayışları gündeme getirmiş, yapı üretiminde kullanılan malzemelerin ve malzeme niteliğinin en az proje ve uygulama kadar önem taşıdığı fark edilmiş, depreme güvenli yeni tasarım arayışları başlamıştır.

Yapılarda çeliğin kullanılması ya da çelik yapıların ağırlık kazanmaya başlaması bu arayışın bir ürünü olarak kabul edilmiş, istenen düzeyde olmasa da çelik, inşaat sektöründe kendine kayda değer bir yer açmaya başlamıştır.

Çeliğin yaygınlaşması, teknolojik gelişmenin yakalanmasının önemli göstergelerinden biri olarak da kabul edilmektedir.

Ülkemizde inşaat mühendisliğinin uygulama alanlarında betonarme yapılar ağırlıklı bir yere sahiptir. Ancak çelik yapıların tasarımında gözle görülür bir artış yaşandığı da bilinmektedir.

2011 yılı baz alındığında bir önceki yıla göre, inşaat sektöründe kullanılan çelikte yüzde 17'lik bir artış gözlenmektedir. İstenilen seviyede olmasa da bu ivme gelecek açısından umut vericidir.

Değerli Katılımcılar,

Nüfusunun tamamına yakını deprem riski altında yaşayan, yapı üretimine ilişkin sorunlarını çözememiş ve mevcut yapı stoku güvenilir olmaktan uzak olan ülkemizde, sağlam, dayanıklı, sürdürülebilir, ekonomik ve çevreci yapıların üretilmesi için çelik, yavaş yavaş gündemimize girmeye başlamıştır.

Şu gerçeğe vurgu yapmalıyız: Gelecekte çelik, yapı üretiminde çok daha fazla kullanılacaktır. Çünkü çelik, üretimi ve standardı denetlenebilen, yüksek mukavemetli ve süreklilik kapasitesi bulunan bir malzemedir ve doğru projelendirilip üretildiğinde, güvenli yapı oluşmasını sağlayacak önemdedir.

Biliniyor ki, çelik yapıların taşıyıcı elemanları narin ve hafiftir, imalatı hassasiyet gerektirmektedir, montajı kolay ve kısa sürede kurulmaktadır. Dolayısıyla denetimi işlevseldir. Bütün bu özellikler bir arada düşünüldüğünde, çelik yapıların tercih edilmesinin gerekliliği açığa çıkmaktadır.

Değerli Konuklar,

Çelik üretimi sadece ülkemizde artış eğiliminde değildir. Dünya ölçeğinde çeliğe doğru bir yönelim olduğu söylenebilir.

İkinci Dünya Savaşı'nı takip eden 1950'lerin başında dünyada 190 milyon/ton seviyesinde bulunan çelik üretimi bugün 1,5 milyar tona ulaşmıştır.

Ayrıca, ülkemizdeki çelik üretimi, dünya sıralamasındaki yeri ve içinde bulunduğu yükselme seyri itibarıyla gelecek açısından da umut vermektedir.

Mevcut durum itibarıyla Türkiye, dünyadaki 66 çelik üreten ülke arasında sekizinci, Avrupa'daki çelik üreticileri arasında ise Almanya'dan sonra ikinci sırada yer almaktadır.

Hem dünya ölçeğinde hem de ülkemizde çelik üretiminde belirgin bir artış yaşanmaktadır. 2005 yılında çelik üretimi 21 milyon tonken, 2011 yılında bu, 34 milyon tona yükselmiştir.

Yine de kişi başına düşen çelik kullanımında ülkemizin yeri, Çin, Japonya ve AB ortalamasının altında bulunmaktadır. Çin, kişi başına 405 kg ile ilk sırada yer almakta, Türkiye 234 kg ile dünya ortalamasının üzerinde, fakat 240 kg olan AB ortalamasının altındadır.

Ancak 2013 yılının bugüne kadar gerçekleşen bölümünde, ülkemizde çelik üretiminin yüzde 5,9 oranında düştüğü görülmüştür. Çelik üretimindeki azalmanın sadece ülkemizle sınırlı olmadığı, ABD'nin ve İtalya'nın da kayda değer oranlarda geri çekilme içinde bulunduğu gözlenmektedir. Buna karşılık Çin'in dünya pazar payındaki oranının ise % 9,1 arttığı ifade edilmektedir.

Kuşkusuz ki çelik sadece inşaat sektörünün bir materyali değildir. Dolayısıyla üretimindeki bu artış ve azalışlar, dünyadaki farklı ekonomik gelişmelerden kaynaklansa dahi, ülkemizin dışa bağımlı ekonomik yapısının neden olduğu kırılganlığın doğrudan etkisi altında olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Dolayısıyla çeliğin yapı sektöründe yaygınlaşması, Türkiye'deki çelik üretiminin regülasyonu açısından da önem kazanmaktadır.

Diğer bir deyişle, çelikteki inişli-çıkışlı grafik, ülkemizdeki inşaat sektörünün gelişim seyrine bağlıdır. Kamu yatırımlarında çelik yapıların yaygınlaşması sektörel gelişim açısından da son derece önemlidir.

Değerli Konuklar,

Değerli Meslektaşlarım,

Türkiye'de inşaat sektörü ile çelik kullanımı ilişkisini irdelediğimizde, çeliğin istenen düzeyde yapı üretim sürecinde yer almıyor olmasını, geleneksel yapı kültürü ile ilişkilendirmek olasıdır.

Bugün ülkemizde inşaat kültürü betona bağlıdır; bu gerçekliği bir bakıma seçeneksizlik olarak da tanımlayabiliriz.

Çelik yapıların inşaat sektörü içindeki payı yüzde beş civarındadır. Bu yüzde beşin, yüzde yirmisi ise endüstriyel yapılardan oluşmaktadır. Konutlarda çelik kullanım oranı ise yüzde 0,5 civarında bulunmaktadır. Aynı oran Japonya ve ABD'de yüzde 70, İngiltere'de yüzde 54, İskandinav ülkelerinde yüzde 40, Fransa ve Almanya'da yüzde 30'dur.

Açıkçası ülkemizde inşaatlarda, özellikle de konut inşaatlarında, çeliğin özelliklerine, bir deprem anında can ve mal kurtarır yönlerine rağmen, çeliğe karşı bir direnç vardır.

İşin ilginç yanı, Türkiye'de konutlarda çelik kullanma oranı hayli düşükken, çelik ihracatı yüksektir. Yani Türkiye'nin ürettiği çelik, konut inşaatları da dahil olmak üzere başka ülkeler tarafından kullanılmaktadır.

Değerli Başkan,

Değerli Katılımcılar,

Bu Sempozyumun, az önce vurguladığım direncin kırılmasında önem arz etmesini ve meslektaşlarımızdaki çelik idrakinin değişmesine katkı sağlamasını diliyorum.

En azından çelik ihraç ettiğimiz ülkeler kadar, konut da dahil olmak üzere yapılarda çelik kullanma oranını arttırmamız gerekiyor.

Ciddi deprem tehlikesi altında olmayan kıta Avrupası'nda bile konutlarda çelik kullanılırken, bir deprem ülkesi olan Türkiye'de o oranlarda kullanılmaması, bu alanda almamız gereken daha çok yol olduğuna işaret etmektedir.

5. Çelik Yapılar Sempozyumunun gerçekleşmesini sağlayan tüm kişi ve kuruluşlara tekrar teşekkür ediyorum, başarı dilekleriyle saygılar sunuyorum.

4. Tarihi Eserlerin Güçlendirilmesi ve Geleceğe Güvenle Devredilmesi Sempozyumu

İMO Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Nevzat Ersan

27 Kasım 2013

Düzenleme ve Bilim Kurulu'nun Değerli Üyeleri,

Değerli Konuklar,

Saygıdeğer Meslektaşlarım,

İstanbul Şubemiz tarafından gerçekleştirilen, Tarihi Eserlerin Güçlendirilmesi ve Geleceğe Güvenle Devredilmesi Sempozyumuna hoş geldiniz.

Konuşmama başlamadan önce Düzenleme ve Bilim Kurulunun değerli üyelerine sempozyumumuza destek veren, katkı sunan bilim insanlarına, sempozyumda görüşlerini bizlerle paylaşan değerli katılımcılara, İstanbul Şubemizin çok değerli Yönetim Kuruluna, Şube çalışanlarımıza ve emeği geçen herkese teşekkür etmek istiyorum.

Açıkçası, mesleki alanımıza dahil her hangi bir konuyu tartışmak için bir araya gelmedik. Kadim çağlardan günümüze, günümüzden geleceğe uzanacak tarihsel aktarımı sağlam temeller üzerine oturtmak, tarihi yapanlara, tarihin simgesi yapıları geleceğe taşıyarak teşekkür etmek amacıyla toplandık.

Bu nedenle sempozyuma küçük de olsa katkı sağlayanlara minnettar olduğumuzu ifade etmek istiyorum. Önemli ancak önemi yeterince idrak edilmeyen bir konuda bilimsel bir toplantı düzenlemek, kelimenin tam anlamıyla meşakkatlidir. Bu meşakkatli işin altına tereddüt etmeden girmek, takdire şayandır.

Değerli katılımcılar,

İnşaat Mühendisleri Odası konu ile ilgili 2007 yılından bu yana belli periyotlarda sempozyum düzenlemekte, tarihi eserlerin geleceğe aktarılması konusuna bilimsel-mesleki bir pencere açmaya çalışmaktadır.

Birinci sempozyum Eylül 2007'de Ankara'da, ikincisi Diyarbakır'da, Üçüncüsü Antalya'da gerçekleştirilmiştir. Dördüncüsüne ise İstanbul ev sahipliği yapmaktadır. Sempozyumlarımızın gerçekleştirildiği illerimiz kültürel mirasa sahip illerimizdir.

Hangi ilde toplanırsa toplansın sempozyum, Anadolu'nun kültürel, tarihsel zenginliğini yansıtmayı bilmiş, hassasiyet noktalarını görünür kılmış, her ilimizin tarihsel ve kültürel anlamda potansiyele sahip olduğu anlaşılmış, tartışmalar somut tarihsel izler üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Değerli Konuklar,

İMO pek çok mesleki etkinlik düzenlemekte, etkinliklerin çıktılarını kamuoyu ve ilgili idare ile paylaşmakta, yapılması gerekenler manzumesi üzerinden kamu otoritesi üzerinde baskı kurmaya çalışmaktadır.

Pek çok sempozyum mühendislik mesleğinin alt disiplinleriyle alakalıdır ve yer yer mühendisliğin spesifik konuları ele alınmaktadır.

Deprem gibi can ve mal kayıplarına ve tarifsiz acılara yol açan bir sorunun ele alındığı toplantılar bile vatandaşlarımızın ilgisini çekmeyebilir.

Ancak eğer sempozyum başlığınız, Tarihi Eserlerin Güçlendirilmesi ve Geleceğe Güvenle Devredilmesi ise gündemin sosyo-ekonomik tarihsel gelişmeler çerçevesinde oluşturulması, tartışmaların tarihsel derinliği ve toplumsal zenginliği yansıtması kaçınılmazdır.

Sempozyum programına bakıldığında bu önem ve yelpazenin zenginliği görülecektir. Tarihi eserlerin korunmasında meslekler arası disiplinden Kapadokya bölgesindeki tarihi yapılara, Cumhuriyet döneminde üretilen anıtsal yapılardan taş köprülere, Roma döneminde üretilen yapılarda kullanılan malzemenin tarihi camilere hemen her tarihi yapı sempozyumun ilgi alanındadır.

Değerli Meslektaşlarım,

İnşaat mühendisliği en az insanlık tarihi kadar eski bir meslektir; Medeniyetleri yaratmış, daha önemlisi medeniyetleri görünür kılmıştır. Sosyal, kültürel, ekonomik özellikler medeniyetlerin soyut yanını ifade ediyorsa, yapılar somut yanına işaret etmektedir.

Bu tespit, mühendislerin, mimarların tarihin yapıcıları arasında bulunduğunu göstermektedir ki, bu, bir başka ifade ile mühendisliğin insanlığın gelişimine tarifsiz katkı sunduğu anlamı taşımaktadır.

İşte depremler, inşaat mühendislerinin tarihsel gelişime verdiği katkıyı yok eden bir tehlike olarak karşımızda durmaktadır.

Depremler sadece insana değil, ekonomiye, sosyal hayata ve bugünkü konumuzla ilgili olarak tarihsel birikime büyük zararlar vermiştir.

Bugün burada tarihsel birikimi yansıtan yapılara verilen zararları ortadan kaldırmak, kendini korumuş yapıların dayanıklılığını artırmak, yakın tarihte inşa edilmiş anıtsal yapıları tasarımına uygun olarak geleceğe aktarmak üzerine tartışacağız.

Sempozyumda ele alınacak her bir yapı, tarih bilincinin tetikleyicisi olacak, tarihi yapılarla ilgili hassasiyet oluşmasına sebebiyet verecek, tarihe ve tarihsel gelişimi yansıtan yapılara sahip çıkma kültürünün oluşmasına fayda sağlayacaktır.

Değerli Konuklar,

Sempozyumu gerçekleştirdiğimiz bu tarihi kentimize ayrıca bir parantez açılmalıdır.

Anadolu tarihinin izini sürerken İstanbul'un karşımıza çıkması tarihsel bir zorunluluktur.

İstanbul devirlerin kapanmasına, devirlerin açılmasına vesile olmuş nadide bir kenttir.

İstanbul, Türkiye'nin kendisi, Anadolu'nun resmidir.

Bu resim ne kadar berrak, ne kadar koruma altında? 2007 yılından bu yana gerçekleştirdiğimiz sempozyumlarda önemli bir yer tutan İstanbul'un tarihsel mirasına ne kadar sahip çıkabildik?

Bu soruların yanıtını arayacağız ancak biliyoruz ki birakalım tarihi eserlere hak edildiği önemin verilmesini, korunmalarının sağlanmasını, gerek kamu idaresi nezdinde ve gerek toplumsal düzeyde kavramsal olarak bile kendisine gereği kadar yer açtığından söz edemiyoruz.

Değerli Katılımcılar,

Yapılması gerekenler açık ve nettir. İlk adım tarihi değerlerin fark edilmesi ve envanterinin çıkarılmasıdır. İkinci adım ise koruma, güçlendirme ve restorasyon çalışmalarının başlatılmasıdır.

Bunun için gerek yerel gerekse merkezi yönetimlerin bütçe karşılığı oluşturması, sürecin kurumlar arasında işbirliğini zorunlu kılıyorsa, meslek disiplinleri arasında da ortak çalışmalar gerçekleştirilmesi kaçınılmaz olmaktadır.

İşin doğrusu sorun sadece tarihi eserlerin deprem tehlikesine karşı güçlendirilmesiyle sınırlı değildir. Arkeolojik kazı alanlarının korunmasından, konunun mühendislik eğitim müfredatında yer almasına kadar yelpazesi geniş sorun ve sıkıntılarla karşı karşıyayız.

Geçmişle kıyaslandığında elbette kat edilen mesafenin farkındayız; Odamızın konuyla ilgili dördüncü kez sempozyum düzenlemesi, sempozyuma bilim çevrelerinin gösterdiği ilgi, tarihi eserlerin korunmasına dönük toplumda oluşan talep geleceğe umutla bakılmasına vesile olmaktadır.

Ancak yine de, olması gereken noktadan hayli uzak olduğumuz, yapılan çalışmaların bilimsel esaslara oturtulmadığını, yeterli kaynak aktarılmadığını, disiplinler arası işbirliğinin yeterince oluşturulmadığını, üniversiteleri ve meslek mensuplarını sürece dahil eden katılımcı bir ilişkinin hayata geçirilmediğini, donanım ve laboratuvar eksikliğinin giderilmediğini ve belki de hepsinden önemlisi koruma ile restorasyon bütünlüğünün sağlanmadığını ifade edebiliriz.

Değerli Konuklar,

Dikkat çekmek istediğim bir başka nokta sadece tarihi eserlerle sınırlı değil, bir bütün olarak kentlerin, kentsel değerlerin geleceği ile ilgilidir. Tarihi yapıtlar, ören yerleri de dahil kente ait tüm değerler ulusal, uluslararası sermaye gruplarının kullanımına açılmakta, dini yapılar da dahil hemen her şey AVM'ler için feda edilmek istenmektedir.

Bu yapıların yapılabilmesi için bazen engel teşkil eden kültür miraslarımız rant uğruna yok edilmekte bu yapıları korumakla görevli koruma kurullarına torba yasalarla çeki düzen verilmektedir.

Biz kültürel miraslarımıza böyle mi sahip çıkmalıyız.

Yüzlerce yıl doğaya, kötü kullanıma direnen tarihi yapılar, turizm sektörünün unsuru haline getirilerek, yatırımcılara yüksek kar beklentisini karşılayacak mekânlar olarak düzenlenmek istenmektedir. Dolayısıyla da tarihi yapıların korunması, yenilenmesi, restorasyonu ve güçlendirilmesi ne yazık ki bu rantçı ve sığ yaklaşım anlayışına bırakılmaktadır.

Değerli Katılımcılar,

Anadolu coğrafyasında hayat bulmuş medeniyetlerin izlerini taşıyan tarihi yapıları çocuklarımızdan aldığımız ödünç değerler gibi görmeli ve geleceğe kazandırılmasını insanlığa karşı sorumluluğumuz olduğunu bilmeliyiz.

Eğer bunu başaramazsak, ne devraldığımız mirasın bir anlamı olacaktır ne de geleceğe aktaracağımız bir değer kalacaktır.

Sempozyumumuz bu değer kaybına bilimsel-mesleki bir itirazdır. Aynı zamanda büyük bir tarihsel ve kültürel miras üzerine bina edilen bu ülkenin, geleceğine sahip çıkılmak yönünde atılmış bir adımdır. Bilinir ki, geçmişi olamayan toplumların geleceği de yoktur.

Sempozyum katılımcıları bilimsel bir pencereden tarihin sesine kulak verecektir.

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

Sözlerimi burada sonlandırırken sempozyumumuzda kültürel mirasımızın güçlendirilerek kullanılabilmesi hususu ele alınacak yine mesleki ve bilimsel açıdan yapılabilecekler ifade edilecektir.

Son derece yoğun bir programın bizleri beklediğini biliyor bu nedenle sözlerime son verirken şahsım ve inşaat mühendisleri odası yönetim kurulu adına sizlere saygılar sunuyor, Sempozyumun başarılı geçmesini diliyorum.

5. Geoteknik Sempozyumu

İMO Yönetim Kurulu II. Başkanı Şükrü Erdem

5 Aralık 2013

Değerli Başkan,

Düzenleme, Bilim, Danışma ve Onur Kurulu'nun Değerli Üyeleri,

İnşaat Mühendisleri Odası Adana Şubemizin Değerli Başkan ve Yöneticileri,

Sempozyum Sekreteryası,

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

Yürütücülüğünü Odamız adına Adana Şubemizin yaptığı 5. Geoteknik Sempozyumuna hoş geldiniz.

Odamız Yönetim Kurulu'nun sevgi, saygı ve başarı dileklerini iletiyorum.

Konu ile ilgili görüşlerimi sizlerle paylaşmaya geçmeden önce sempozyumun gerçekleşmesini sağlayan herkese teşekkürlerimi sunmak istiyorum. İMO Adana Şube Başkanı Abdullah Bakır ve Yönetim Kurulu üyeleri ve şube çalışanlarımıza bizlere gösterdikleri ilgi nedeniyle teşekkür ediyorum.

Çukurova Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü, Adana Büyükşehir Belediyesi, Zemin Mekaniği ve Temel Mühendisliği Türk Milli Komitesi ve TÜBİTAK destekleri, Odamız Geoteknik Kurulu da rehberliği için teşekkürü hak ediyor.

Değerli meslektaşım Profesör Doktor Mustafa Laman Hocamıza huzurlarınızda ayrıca teşekkür etmek istiyorum.

Özverili, mütevazı yapısı ve ancak bir bilim insanına yakışır titizliği ile mesleğimize, Odamıza tarifi mümkün olmayan katkı sağlamaktadır. Kendisine ve çalışma arkadaşlarına şükranlarımı sunuyorum.

Değerli Katılımcılar,

İnşaat Mühendisleri Odası kuruluşundan bu yana mesleki alanımıza dahil pek çok konuda etkinlik düzenlemiş, meslektaşlarımızın yaşadığı sorunların çözümü doğrultusundaki ısrarının yanı sıra mesleğe bilimsel bir pencere açmaya gayret etmiştir.

Su yapılarından depreme, yapı denetiminden ulaşım, tarihi eserlerin korunmasından taşkın ve heyelana kadar pek çok konuda sempozyumlar, çalıştaylar, kongreler düzenlenmiş ve Odamız referans kurum olma yönünde somut adımlar atmıştır.

Bu yıl beşincisini düzenlediğimiz Geoteknik Sempozyumu bu sürecin yapı taşlarından; böylesine çok yönlü, ayrıntı sayılabilecek, multidisipliner bir konuda 2005 yılından bu yana sempozyum toplayacak donanımına sahip olmak Odamızın taşıdığı potansiyeli göstermesi açısından önemlidir.

Aynı şekilde bu konu çerçevesinde çok değerli bilim insanlarına ve meslektaşlarımıza tartışma zemini oluşturmak, bilgi alışverişini sağlayacak olanaklar yaratmak, sözü olanlara kürsü hazırlamak kayda değer önemdedir.

Değerli Konuklar,

Herkesin malumu olduğu üzere Türkiye bir deprem ülkesidir.

Anadolu coğrafyasında; Mayıs 526 Antakya depreminden 2011 Van depremine, yüzlerce deprem meydana gelmiş; örneğin 1903 yılından günümüze 26 büyük deprem yaşanmış ve yaklaşık 100 bin insan hayatını kaybetmiştir.

Ülkemizin depremselliği üzerine fazlaca durmaya gerek yoktur. Depremler bir Türkiye gerçeğidir ve bu gerçek bir inşaat mühendislerini başka konularda düşünmeye, tartışmaya sevk etmektedir.

Özellikle zemin-yapı ilişkisi son dönemde üzerinde hassasiyet ve önemle durulan bir konu olarak mesleki alanımıza dahil olmuş, zemin, tasarım ve uygulama bütünlüğünün sağlanması ile yapı denetim sisteminin eksiksiz işlemesi sorunun çözüm yolu olarak görülmüş ve bu doğrultudaki girişimler hız kazanmıştır.

Odamızın geoteknikten yapı denetime kadar geniş bir yelpazede gerçekleştirdiği bilimsel-mesleki etkinlikleri, güvenli yapı üretimini sağlamak doğrultusundaki çabalardan saymak gerekmektedir.

Değerli Meslektaşlarım,

Değişik derecelerde depremselliğe sahip bu topraklarda yapı üretmeye, yaşamaya, barınmaya devam edeceksek, geoteknik biliminin önemini kavramak, geotekniğin bilimsel esaslarına sadık kalarak tasarlamak ve uygulamak durumundayız.

İnşaat mühendisliği bilimi her zeminde inşaat yapılabileceğini hükmetmektedir. Bu hükmü ortaya çıkaran gerçeklik bize geotekniği işaret etmektedir ki, bu, zemin tipine uygun temel tasarımının, güvenli bina üretiminin en önemli ayaklarından biri olduğunu göstermektedir.

Aynı depremde, bir yapı ayakta kalmakta, bir başka yapı yerle yeksan olmakta, bırakalım aynı kentti, aynı sokakta farklı sonuçlar doğuran yapılarla karşılaşmaktadır.

Diğer depremlerde olduğu gibi, 1998 Ceyhan depreminde de benzer örnekler görülmüş, komşu iki yapı depremde farklı tepkiler vermiştir.

Bu gerçek, doğru projelendirilmiş, temel tasarımı zemin tipine uygun olarak gerçekleştirilmiş ve projeye uygun bir biçimde inşa edilmiş yapılarda depremde ciddi hasar oluşmadığına işaret etmektedir.

Güvenli yapılaşma, sağlıklı kentleşme için zemin-yapı diyalektiği sağlanmalı ve bütün yapı üretim süreci denetlenmelidir.

Değerli Meslektaşlarım,

Zemin etüdünden başlayarak inşa sürecinin bitimine kadar tüm aşamalarda inşaat mühendislerinin birinci derecede sorumluluğu bulunmaktadır.

İnşaat mühendisleri zemin koşullarına uygun temel sisteminin gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğine, zemin-üst yapı arasındaki uyumun sağlanıp sağlanmadığına ve uygulamanın projeye uygun olup olmadığına dikkat etmekle yükümlüdür.

Depremın yani yer hareketinin değil, binanın öldürdüğü gerçeği, bu dikkatin bir başka ifadesi olarak kabul edilmelidir.

İnşaat mühendisliğinin bir alt disiplini, tamamlayıcı ögesi olarak geoteknik bu noktada önem kazanmakta, farklı meslek disiplinlerinin kesişme noktasında bulunması yapı üretim sürecindeki önemini görünür kılmaktadır.

Geotekniğin bilim dalı olarak özgünlüğü, meslek disiplinleri arasında değer hiyerarşisi olup olmadığına dair tartışmaları alevlendirmekte, mesleki alanlar arasında kavram kargaşasına yol açmaktadır.

Katılımcıların malumu olduğu gibi, İnşaat Mühendisleri Odası'nın konuyla ilgili yaklaşımı, zemin-yapı ilişkisinin sağlanması, statik projeye esas teşkil eden zemin etüt raporlarının hazırlanması ve parsel bazında yapılacak zemin etüdünün sonuç değiştiren önemiyle doğru orantılıdır.

Değerli Konuklar,

1999 depremlerinden sonra başlayan ve günümüze kadar devam eden deprem ve güvenli yapı üretimine dair tartışmalar ve konu bazında gerçekleştirilen mevzuat düzenlemeleri, jeoloji ve jeofizik mühendisliği ile inşaat mühendisliği ve geoteknik arasında kesişme ve çatışmaları içinden çıkılmaz hale getirmiştir.

Geotekniğin inşaat mühendisliğinin bir alt uzmanlık alanı olduğu gerçeği evrensel ölçüde sahiptir ve bu alanda jeoloji ve jeofizikçilerin uzmanlaşmış inşaat mühendislerinin yerine geçecek şekilde istihdam edilmesine dair düzenlemelerin gerek güvenli yapı üretimi gerekse ülke ve kamu çıkarları açısından sorunlu sonuçlara yol açacağı açıktır.

Çünkü geoteknik, tıpkı yapı, hidrolik, ulaştırma anabilim dalları gibi inşaat mühendisliği disiplini anabilim dallarından biridir ve dünya ölçeğinde üniversiteler, mesleki kuruluşlar, bilimsel ve uygulama birimleri tarafından kabul edilmiş bir olgudur.

Avrupa Birliği normlarında geoteknik mühendisi geoteknik alanında özel ihtisasa sahip inşaat mühendisi olarak kabul edilmektedir. Avrupa Birliği normları zemin etüdü ve geoteknik hizmetlerin geoteknik mühendisinin sorumluluğunda yapılmasını hükmetmektedir. Bu hükmün dayanağı, hizmet verilen yapıların inşaat mühendisliğinin ilgi alanında olmasından kaynaklanmaktadır.

Değerli Meslektaşlarım,

Bu sonuca varabilmek için inşaat ve jeoloji mühendisliği eğitimlerinin kazandırdığı formasyonu karşılaştırmak yeterli olacaktır.

İnşaat mühendisi statik, dinamik, mekanik, akışkanlar mekaniği, topografya, inşaat mühendisliği için jeoloji, zemin mekaniği, temel mühendisliği, gömülü yapılar, hidrolik, su yapıları, malzeme, konstrüksiyon tip, yöntem ve süreçleri, yapı analizleri, yollar, ulaştırma sistemleri, ulaştırma alt ve üst yapıları konularında eğitilmekte ve uygulamalarında istihdam edilmektedir.

Buna karşın jeoloji mühendisi dünyanın evrimi, kayalar, mineraller, fosiller, jeolojik yapılar, akışkanların etkileri, çökme ve çökme ortamları, deprem ve tektonik olaylar, mineraloji, petrografi, jeokimya, topografya ve harita bilgisi, kaya mekaniği, maden yatakları, sondaj bilgisi, hidrojeoloji, zemin mekaniği, mühendislik jeolojisi konularında eğitim almaktadır.

Görüldüğü gibi, zemini yapı ile birlikte değerlendirmek, yapıyı, kendi içinde ve zeminde herhangi bir soruna yol açmayacak şekilde uygun temellere oturtmak, bu tespitlerle ilgili her türlü analiz ve uygulamayı yapmakla görevli olan geoteknik mühendisi ihtiyaç duyduğu eğitimi, inşaat mühendisliği bölümlerinin çatısı altında almaktadır.

Değerli Meslektaşlarım,

Yukarıda mevzuat değişikliklerine temas etmekle yetinmiştim ancak ayrıntılara bakıldığında değişikliklerin mesleğimiz ve mesleki uygulamalar açısından sakıncalar içerdiği, özellikle zemin etüdü raporunun hazırlanmasına ilişkin olarak getirilen düzenlemelerin mesleki disiplinlerin yetki alanlarında tam bir karmaşaya yol açacağı görülecektir.

“Planlı Alanlar Tıp İmar Yönetmeliği”nin 57. maddesi b fıkrasının 1, 2, 3.bentlerinde 19 Ağustos 2008 yılında yapılan değişikliklerle zemin etüt raporlarının jeofizik, jeoloji ve inşaat mühendislerinde hazırlanacağı hükmü getirilmiştir.

Örneğin Yönetmelikte; “Yeraltının dinamik esneklik direnişleri ve yerin dayanımı, taşıma gücü, yer altı suyu varlığı, yer altı yapısı, deprem bölgelenmesi, yer kırıklıklarının hareketleri, oturma, sıvılaşma ve yer kaymalarının boyutları gibi zeminin fizikî özelliklerini belirleyen çalışmaların jeofizik mühendislerince” yapılacağı belirtilmektedir.

Bütün bu işlerin, inşaat mühendisliği formasyonuna sahip geoteknik mühendisleri tarafından değerlendirilebilir ve çözülebilir olaylar olduğunu vurgulamak durumdayız.

Aynı şekilde; sondajlar, arazi çalışmaları, zemin ve kaya mekaniği, laboratuvar deneylerini ihtiva eden zemin-yapı etkileşiminin analizinde kullanılacak temel-zemin, zemin profili ve zemini oluşturan birimlerin fizikî ve mekanik özelliklerini konu alan çalışmaların jeoloji mühendislerince yapılacağı vurgulanmaktadır.

Bu maddede yapılan tanımlamalar, doğrudan yapının, temel, zeminin davranışını bilen, yapılacak yapının etkisi ile zeminde oluşacak değişimleri tanımlayabilecek mekanik prensiplere vakıf olan geoteknik mühendislerinin ilgi alanındadır. Bu işler geoteknik mühendisinin denetiminde ancak jeoloji mühendisinin desteği ile gerçekleşecek mahiyettedir.

Yine Yönetmelikte; zemin mekaniği, zemin dinamiği ve zemin emniyet gerilmesi hesaplaması gibi çalışmaların inşaat ve jeoloji mühendislerince gerçekleştirileceği ifade edilmektedir ki, bu kapsamdaki işlerin zaten ilk iki düzenlemede yer aldığı düşünülecek olursa, zemin etüt raporunun hazırlanmasında inşaat mühendislerinin neredeyse tamamen devre dışı bırakıldığı açıktır.

Değerli Meslektaşlarım,

5 Şubat 2013 tarihinde yürürlüğe giren bir başka değişiklikle mesleğimiz adeta boşa düşürülmüştür.

“Yapı Denetimi ve Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”in 8. madde 4. Fıkrasında, “Zemin deneyleri konusunda laboratuvar denetçi belgesine sahip en az bir jeoloji mühendisi ile yardımcı teknik elemanlar zorunlu olmak üzere, denetçi belgesine sahip inşaat veya jeofizik mühendisi istihdam edilir.” denmektedir.

Zemin deneyleri konusunda neden mutlaka jeoloji mühendisinin istihdam edilmesi gerektiği ama inşaat mühendisinin belki istihdam edileceği şeklindeki vurguyu anlamak ve kabul etmek mümkün değildir.

Bu düzenlemeyle yeni mezun bir jeoloji mühendisi deneyleri yapmak için tek yetkili kılınırken, eğitim hayatını adı geçen deneyleri yaparak geçiren geoteknik alanında uzmanlaşmış inşaat mühendisinin etkisizleştirilmesi şaşırtıcıdır.

Değerli Meslektaşlarım,

Odamız, değerli bilim insanlarının desteği ve katkısıyla bakanlık nezdinde çeşitli girişimlerde bulunmuştur, görüşmelerimiz devam etmektedir. Görüşmelerden mesleğimiz açısından olumlu sonuçlar elde edileceğine inanıyoruz. Ancak ilk adım itibarıyla asıl itirazımız, yapı üretim sürecinin bu temel ayağının yönetmeliklerle düzenleniyor olmasındadır.

Bu tarz terk edilmelidir; zemin etüt raporlarının hazırlanması noktasında ortaya çıkan sorunlar ancak topyekun bir yasa değişikliği ile çözülebilir.

Burada ayrıntılarına girmeyeceğim ama Odamızın yasa değişikliği ile ilgili çalışmaları bulunmaktadır.

Hareket noktamız mesleki şovenizm değil, mesleki ve bilimsel gerçeklik ve gerekliliktir.

Değerli Başkan,

Değerli Katılımcılar,

Sempozyum hayli yüklü ve yoğun bir programa sahip. Açıkçası ihtiyaç duyulan bütün konu ve sorunlara gündemde yer verilmiş.

O nedenle bir an önce mesleğimizin duayenlerine sözü teslim etmek gerekiyor.

Konuşmamı bitirirken emeği geçenlere bir kez daha teşekkür ediyor, çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

3. Su Yapıları Sempozyumu

İMO Yönetim Kurulu Başkanı Taner Yüzgeç

7 Aralık 2013

Değerli Başkan,

Ankara Şubemizin Değerli Başkan ve Yöneticileri,

Düzenleme, Danışma ve Bilim Kurulu'nun Değerli Üyeleri,

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Katılımcılar,

Ankara Şubemiz tarafından düzenlenen Üçüncü Su Yapıları Sempozyumu'na hoş geldiniz.

Yönetim Kurulumuz adına sempozyuma başarılar diliyorum.

Öncelikle, Ankara Şubemizin başkan ve yöneticilerine,

Sempozyum Düzenleme, Bilim ve Danışma Kurulu Üyelerine,

İMO Su Yapıları Kurulu'na, ve Ankara Şubemiz çalışanlarına teşekkürlerimi sunarım.

Değerli Katılımcılar,

Su Yapıları Sempozyum programı, bu zeminde yapılacak tartışmaların zenginliğini ve derinliğini göz önüne sermektedir.

Bu Sempozyum bir yandan, su yapılarının planlanmasını, projelendirilmesini, işletilmesini, denetim ve güvenliğini ayrıca çeşitli örneklerle tarihsel gelişimini irdelerken, diğer yandan su politikalarındaki farklı yaklaşımları, su yönetimini, sürdürülebilirliğini, enerji üretimindeki yerini, doğa ve çevre ilişkisini, konuyla ilgili mevzuat tartışmalarını, ulusal ve uluslararası örnekleri içerecek şekilde değerlendirecektir.

Değerli Konuklar,

Su merkezli konuların, kamuoyunun ilgi odağı haline gelmesi elbette suyun insan ve doğa için arz ettiği önemden kaynaklanmaktadır.

Ancak, tüketildikçe ve bilinçsiz kullanıldıkça azaldığını, azaldığı oranda da alınır-satılır bir meta gibi işleme tabi tutulduğunu ifade etmek gerekir.

Su kısıtlıdır. Buna karşılık talep ise her geçen gün artmaktadır.

Son 10 yılda, küresel bazda su talebinin 6-7 kat arttığı tahmin edilmektedir. Bu durum nüfus

artış oranından hayli fazladır.

Bilinmektedir ki, dünya üzerinde yaklaşık 2 milyar insan temiz sudan mahrumdur. 2,6 milyar insan arıtma tesislerinden geçirilmemiş su kullanmaktadır.

Her yıl 6 milyona yakın insan dizanteri, kolera, ishal gibi temiz suya ulaşamama nedeniyle bulaşan hastalıklardan yaşamını yitirmektedir.

Birleşmiş Milletlere göre; 2025 yılında dünya nüfusunun tahminen üçte ikisi temiz ve içilebilir sudan mahrum kalacaktır.

Türkiye'nin bu tablo içerisindeki yeri ise geleceğe dair kaygıları artırmaktadır.

Öncelikle şunu belirtmek durumundayız. Türkiye sanıldığı gibi su kaynakları açısından zengin bir ülke değildir. Daha açık bir ifade ile Türkiye, su stresi çeken bir ülkeden su fakiri bir ülke olmaya doğru hızla yol almaktadır.

Değerli Meslektaşlarım,

Tam da bu noktada, suyun kamusalının önemine dikkatleri çekmek gerekmektedir.

Su kaynakları bir çok ülkede devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunmaktadır. Su kaynaklarının içme-kullanma, tarımsal sulama, endüstri suyu veya enerji üretimi amacıyla tüm kullanıcıların hizmetine sunulması devletin önemli görevleri içinde yer almakta ve bu hizmetler kamu hizmeti olarak adlandırılmaktadır.

Kamu Hizmeti: Hukuksal olarak "Belli bir zamanda ve mekanda ortaya çıkan, sürekli ve düzenli bir şekilde tatmin edilmesi gereken genel ve kolektif özellikler arz eden bir ihtiyacın karşılanması için yapılan faaliyetler" olarak tanımlanmaktadır.

Belirtilen bu tanımadan hareketle su teminine yönelik faaliyetler pek çok ülkede halen kamu kurum ve kuruluşları eliyle yürütülmektedir. Ancak özellikle az gelişmiş ülkelerde kamu hizmeti verilen alanlar daraltılmakta ve bu hizmetler piyasa koşullarının serbest pazar ilişkilerine terk edilmeye başlanmaktadır.

Roma Hukukundan bu yana insanoğlunun egemenlik kuramadığı ve özel mülkiyete konu edemediği varlıkların başında su gelmektedir. Ancak bu doğal kaynak, son dönemlerde uluslararası şirketlerin su egemenliği kurma niyetlerine bağlı olarak tartışma gündemine gelmiştir.

Uygulamaya konulan küresel ekonomik politikalar su'yu, bedeli piyasa gerekleri doğrultusunda müşteri tarafından karşılanması gereken ticari bir meta olarak ele almıştır.

Ülkelerdeki Su kaynaklarının küresel şirketlerin doğrudan yatırım ve işletme alanı olabilmesi için, o ülkedeki su yönetiminin öncelikle kamunun elinden alınmasını gerektirmektedir.

Günümüzde, dünyanın pek çok yerinde su, mülkiyeti ve işletmeciliği ile birlikte kamu yönetiminin tekelindedir. Su hizmetlerinin, ortalama olarak, Asya ülkelerinde % 99'u, Afrika'da % 97'si, Orta ve Doğu Avrupa ile Güney Amerika'da % 96'sı, Kuzey Amerika'da % 95'i Batı Avrupa ülkelerinde % 80'i kamu kurumları tarafından yönetilmektedir.

Ancak son 20-30 yıllık süreçte gelişen ve suyu metalaştıran küresel politikalar sonunda dünya nüfusunun yaklaşık %5'inin kullandığı suyun yönetimi uluslararası şirketlere geçmiştir. Fakat bu süreç planlandığı gibi ilerlememiş ve su kaynakları üzerinde küresel çapta ilerleyen hegemonya çabaları, Arjantin, Bolivya, Gana, Filipinler, Güney Afrika ve Nikaragua gibi ülkelerde büyük toplumsal muhalefetle karşılaşmıştır.

Ülkemizde ise, nüfus artışı, kirlenme, küresel ısınma ve küresel güçlerin kontrolünün baskısı altında olan su kaynaklarımızla ilgili sorunlara, su yönetimindeki çok başlılık ve ulusal bir politika oluşturmadaki eksiklikler de eklenince sorun kronik bir duruma gelmiş ve çözüm ülke dışından ithal edilecek reçetelerde aranmaya başlanmıştır. Yani Dünya Bankası ve İMF direktifleri su politikamızın yönünü belirler duruma gelmiştir.

Su gibi bir toplumsal değer, küresel su şirketlerinin kâr hesaplarına terk edilmesi kabul edilemez. Öte yandan, tüm insanlığın yaşamsal gereksinmesi olan böyle bir varlığın, gelişmiş ülkelerin aralarında dünya genelinde yürüttükleri egemenlik ve hegemonya savaşının emrine terk edilemeyeceği de açıktır.

Dolayısıyla küresel ölçekli politikaların etkileri görülmeli, ulusal ve toplumsal çıkarlarımızın ortadan kaldırılması sonucunu yaratacak politika ve uygulamalara karşı durulmalıdır.

Geliştirilmeyi bekleyen su potansiyelimize karşı su yönetimindeki çok parçalı yapının ortaya çıkardığı olumsuzluklar su kaynakları yönetiminin kurumsal yapısının kapsamlı bir biçimde yenilenmesini gerektirmektedir.

Bu yeni kurumsal yapı tercih edilecek teknik, ekonomik ve sosyal politikalar temelinde şekillenmelidir. Bu politikaların tespitinde ülkemize özgü koşullar dikkate alınmalıdır.

Tüm bunların gerçekleştirilebilmesi için su yönetiminin kurumsal yapısının oluşturulmasında bu hizmetin bir kamu hizmeti olduğu ve kamu yararı anlayışı gözetilerek ele alınması gerektiği mutlaka dikkate alınmalıdır.

Ancak, Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından hazırlanan Su Kanunu Taslağının bu anlayıştan oldukça uzak bir şekilde hazırlandığı görülmektedir.

- Tasarı "Su için temel bir kanun" değil, "Su Tahsis Kanunu" tasarısıdır.
- Suyun ticari bir meta olarak piyasaya sunulmasının son adımı olarak özelleştirme amacına hizmet etmesi açısından yasa tasarısında suya bir "kaynak" olarak yaklaşılmakta, sadece kullanıma yönelik bir meta şeklinde ele alınmaktadır.
- Tasarı ile yeraltı ve yer üstü tüm su kaynaklarının 49 yıllığına devredilmesi, özelleştirilmesi, yerli ve yabancı tekellere satılması öngörülmektedir.
- Bu tasarı Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki, topluma ait, ülkenin tüm su varlığının/kaynaklarının en kısa yoldan özel sektöre devrini düzenleyen bir kanun tasarısıdır.
- "Suyun yönetimi karşılığında ücretlendirilmesi" yaklaşımının, temel bir hak olarak su ihtiyaçlarının karşılanması ile bağdaşması mümkün değildir.

Sonuç olarak,

Su kaynaklarımız,

Toplumsal bir değerdir. Kamu mülkiyetinde ve kamu işletmeciliğinde kalmak zorundadır. Piyasa malı haline getirilmesi asla kabul edilemez.

Bu duygu ve düşüncelerle sempozyum çalışmalarına başarılar diliyorum, saygılar sunuyorum.

Meslekte 25. ve 40. Yıl Plaket Töreni

İMO Yönetim Kurulu Başkanı Taner Yüzgeç

19 Aralık 2013

Meslekte 40 Yılı Tamamlayan Değerli Büyüklerim,

Meslekte 25 yılını dolduran Değerli Meslektaşlarım,

Saygıdeğer Hanımefendiler, Beyefendiler

Değerli Konuklar,

Odamızın kuruluş yıldönümü etkinlikleri çerçevesinde düzenlenen törene hoş geldiniz.

Bugün burada, meslekte 25 ve 40 yılını tamamlayan üyelerimize Onur belgelerini takdim edeceğiz.

Kendilerine sunacağımız plaketler Odamız ve mesleğimiz adına mütevazı bir teşekkür yerine geçmesini, minnettarlığımızın küçük bir göstergesi olarak kabul edilmesini temenni ediyoruz.

Minnettarız; çünkü biliyoruz ki, sizler yıllarca mesleğimizi özveriyle, meşakkatle ve onurla icra ettiniz.

Mesleki itibarı korumayı, mesleki etiği savunmayı asli görev saydınız.

Özel yaşamınızdan ödün verdiniz; ailelerinizden, sevdiklerinizden ayrı yaşamayı seçtiniz; özlemlerinizi, beklentilerinizi proje masalarına, şantiyelere nakşettiniz; zorlu şartlara aldırmadan, sağlığınıza, güvenliğinizi hiçe sayarak binalar, köprüler, yollar inşaat ettiniz.

Yüce gönüllüğünüzün göstergesi şudur ki, Odamıza sizlere teşekkür etme olanağı verdiniz, davetimizi kabul etmek nezaketi gösterdiniz.

İstirham ediyorum ki yanımızda kalmaya, mesleği icra etmeye ve bizlere yol göstermeye devam ediniz.

Mesleğimizin sizlere, sizlerin bilgi birikimine, sizlerin deneyimlerine ihtiyacı bulunmaktadır.

Sadece mesleğimizin mi?

19 Aralık 1954 yılında kurulan ve bu gün 59. Yaş gününü coşkuyla karşıladığımız İnşaat Mühendisleri Odası'nın sizlere ihtiyacı var.

Odamız zorlu sınavlardan geçerek bugünlere ulaştıysa bunda sizlerin tartışmasız katkınız, emeğiniz, alın teriniz vardır.

Sağ olun, var olun, eksik olmayın;

Değerli meslektaşlarım,

Biliniz ki inşaat mühendisliği aynı zamandan medeniyet mühendisliğidir.

Sizler medeniyetleri var eden, görünür kılan ve geleceğe aktaran bir mesleği yıllarca onurla uygulamanın yarattığı hazzı, mutluluğu bugün bizlerle paylaşmak nezaketini gösterdiniz.

Sizlere ve bugün sizleri yalnız bırakmayan değerli ailelerinize Odamız Yönetim Kurulu adına teşekkür ediyor,

Değerli Çalışma Arkadaşlarım,

Odamız, meslek örgütümüz, aramızda olsun ya da olmasın mesleğimizin değerli büyüklerinin emek ve katkılarıyla bugünlere taşıdığımız, mesleki bilgi ve gereklilikleri toplum ve ülke yararına inşaat mühendislerinin örgütü bugün işlevsizleştirilme, güçsüzleştirilme tehlikesi ile karşı karşıya bırakılmıştır.

Son dönemde çıkartılan yönetmeliklerle, değiştirilen yasalarla Odamızın üyeleriyle kurduğu ilişki zayıflatılmak, adeta koparılmak istenmekte, Odamızın kamu adına ve toplumsal yarar ilkesi doğrultusunda gerçekleştirdiği mesleki denetim engellenmekte, Odamız mesleki alanın dışına itilmeye çalışılmaktadır.

Siyasi iktidar Odaları vesayet altına alacak olan hüküm içeren 6235 sayılı TMMOB Kanunu'nun ek 3. maddesini uygulamak üzere Bakanlar Kurulu karar almıştır. Karara göre, Odamızın da aralarında olduğu 11 Meslek Odasını, mali ve idari açıdan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı denetleyecektir.

Bu denetimi sorun olarak görmediğimizi, Odamızın her türlü denetime açık ve hazır olduğunu belirtmek isterim.

Ayrıca vurgulamak isterim ki bu kararın arka planında Odaların ellerini kollarını bağlama, siyasi iktidarın karar ve tasarruflarını denetlemeyecek şekilde yetkisiz kılma niyeti vardır. Siyasi iktidar kamuya zarar veren projeleri sorunsuz uygulamak istemekte, bu yolda engel gördüğü Meslek Odalarını engellini aşmayı, Odaları vesayeti altına almayı tasarlamaktadır.

Bunu başarabilirler mi? Bu soruya, siz değerli meslektaşlarımızın mesleki yaşamlarına bakarak kolayca yanıt verilebilir.

Ömrü hayatlarını ve meslekte geçirilen onurlu yıllara bakılırsa; inşaat mühendislerini mesleki etik ilkelerden, toplum ve ülke yararını gözetken hassasiyetlerden uzaklaştırmak mümkün olmayacak, Odamız bu zorlu eşiği mesleki dayanışma ilişkisiyle aşmasını bilecektir.

Değerli Büyüklerim,

Değerli Meslektaşlarım,

Hem sizler hem de Odamız açısından bu anlamlı günde belirtmek isterim ki, sizlere takdim ettiğimiz teşekkür plaketi mesleki saygınlığı koruduğunuz, mesleki etik ilkelerden ayrılmadığınız ve Odamızla daima dayanışma ilişkisi kurduğunuz içindir.

Bu nedenle teşekkür, daha çok gelecekle ilgilidir. Geleceği aydınlatan nişanedir. Asli olarak insan hayatını ve insanın can güvenliğini korumakla mükellef inşaat mühendislerinin asla yaşlanmayacağı gerçeğinin bir başka ifadesidir.

Teşekkürü kabul buyurmanızın yarattığı değer, Odamız tarafından korunacak ve temel birleştirici olarak kabul edilecektir.

Bu duygularla bir kez daha sizleri kutluyor ve teşekkürlerimi sunuyorum.

İnşaat Mühendisliği Bölüm Başkanları 2. Toplantısı

İMO Yönetim Kurulu Başkanı Taner Yüzgeç

18 Ocak 2014

İnşaat Mühendisliği Bölümlerinin Değerli Başkanları,

Saygıdeğer Hocalarım

Hepinizi Yönetim Kurulumuz adına saygıyla selamlıyorum.

Çağrımıza kulak verip bu toplantıya katılmış olan tüm katılımcılara şükranlarımı sunuyorum.

İkincisini düzenlemekte olduğumuz Bölüm Başkanlarının bu toplantısında, önceki toplantıya göre pek çok sima değişmiş olabilir. Ancak bu platformun kalıcı ve üretken olması, devamlılığının sağlanıyor olması oldukça önemlidir.

İnşaat Mühendisliği Eğitiminin sorunlarını elbette ki en iyi onun dahilinde bulunanlar teşhis edebilecektir. Ancak bu sorunların yarattığı sonuçların meslek camiasını, mesleği ve hatta toplumu doğrudan etkiliyor olması, eğitim sorunlarının kolektif bir çaba gerektirdiğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla meslek örgütümüzün çatısı altında bu platformun kurumsal hale geliyor olması başlı başına umut vericidir.

İMO bu güne kadar İnşaat Mühendisliği eğitimi ele alan pek çok etkinlikler düzenledi. Yıllar içerisinde forumlar, paneller, sempozyumlar gerçekleştirdi. Anketler, araştırmalar yaptı, bunları raporlaştırdı özel yayınlar çıkardı.

Etkinliklerinde sorunları teşhis etti, sonuçlarını değerlendirdi ve çözüm yollarını üretti. Sadece biz de değil TMMOB ve bağlı Odaları da Mühendislik eğitime yönelik benzer faaliyetler içerisinde yer aldı. Benzer çıktılar üretti.

Ancak, bir yandan böylesine anlamlı ve kayda değer bir çalışma yürütülürken, diğer yandan Mühendislik eğitiminin hatta tüm yükseköğretimin özellikle 2000'li yılların ikinci yarısından itibaren sürekli gerilediğini ve nitelik kaybına uğradığını görmek kuşkusuz ki hayal kırıklığına yol açmaktadır.

Fakat değerli meslektaşlarım, eğer bizlerin uyarıları, itirazları, direnci, alternatifleri ve bizler gibi toplumun aydın kesimlerinin duyarlılığı olmasaydı inanız ki, daha vahim sorun ve bunların sonuçları ile karşılaşılıyor olabilirdik.

Çünkü bugün en yetkili ağızlardan şu türlü sözlerin dökülebildiğine şahit oluyoruz.

"Bu ülke Müslüman bir ülke. Yüzde 99'u Müslüman. Tarihten gelen bir yapısı var. Türkiye'nin bulunduğu coğrafya çok zor bir bölge ve Türkiye onun merkezinde bulunuyor. Şimdi Türkiye'nin konumu itibarıyla biz icat yapamıyoruz, buluş yapamıyoruz. Tarım ülkesiyiz biz.

Ara teknik eleman ülkesiyiz biz. Çocuklarımıza, evlatlarımıza sahip çıkacağız. Eğer biz çocuklarımızı iyi yetiştirirsek kalem efendisi değil, ara teknik eleman, üniversiteyi bitiren, teknolojiyi iyi kullanan, çok kaliteli gençler olarak yetiştireceğiz.”

Şimdi sormak lazım, bu ülke Müslüman olduğu için mi buluş yapamıyor? Bu durum ülkenin Coğrafyasından kaynaklanıyor ise bu topraklar medeniyetin beşiği olarak anılmıyor muydu?

Bu toplumun tarihini diğer toplumlardan ayıran fark nedir ki “ara eleman olarak kalmaya mahkumdur? Bu ülke 100 yıl öncesinde tarım toplumu zincirini kırmak için kabuk değiştirmede mi?

Böylesi bir düşüncenin iler-tutar bir yanı yoktur.

Dünyadaki gelişim süreci; sanayi toplumu evresini, teknoloji toplumu evresini geride bırakıp bilgi toplumu evresini tekamül ettirirken böylesine geriye hedeflemiş bir perspektif ile eğitim dizayn etmek köle toplum yaratmaktan başka bir anlam taşımamaktadır.

Hal böyle olunca YÖK uygulamalarının anlamı da ortaya çıkmaktadır. Bu gün “ara eleman” sorunu ülkemiz için yok sayılmayacak kadar önemlidir. Ancak YÖK’ün bu duruma bulduğu çözüm az önce bahsettiğim eğilimin yansımasıdır. Yani mühendisliğin ara elemana dönüşürülmesinden başka bir şey değildir. Mühendis unvanıyla öğrenci yetiştiren Teknoloji Fakülteleri, Fark dersleriyle mühendislik unvanı kazanacak olan Teknik Eğitim Fakültelerinin yaklaşık 70 bin mezunu... Bunların hepsi yukarıdan aşağıya yerleştirilmeye çalışılan politikaların ürünleridir.

Sadece bu da değil, YÖK’ün 2006’dan buyana Denklik uygulamasında yaratmış olduğu kural-sızlık nedeniyle, yurt dışında parayla satılan diplomalar ülkemizde geçerli hale gelmeye başlamıştır.

Değerli bilim insanları,

Bizlerin mühendislik eğitimini ileri taşımak, mevcudu geliştirmek, çağdaş normlara göre yeniden şekillendirmek için çaba sarf etmesi gerekirken, daha işin ABC’sini bu işin başındakilerine anlatmak durumunda kalıyoruz. Mühendislik eğitiminin akıllı ve hevesli kişiler tarafından alınabilecek bir formasyon meselesi olduğunu, mevcut bölümlerin bile pek çoğunun bu formasyonu öğrencilerine kazandırmaya yeterli olmadığını dile getirirken; onlar mühendislik unvanını ulufe niyetine dağıtma eğilimindedir.

Değerli Hocalarım

Tam da bu atmosferde, İnşaat Mühendisliği eğitiminin vizyonunu tartışmak üzere bir araya gelmenin çok önemli ve anlamlı olduğunu düşünmekteyiz. Sorunlar ortak ise çözümleri de ortak olacaktır. Mesleki dayanışma ile devasa gibi görünen pek çok sorunun kolayca çözülebileceğine inanmaktayız.

Bu gün elinizde bir taslak halinde bulunan Vizyon raporu, İnşaat Mühendisliği Eğitiminin sorumluluğunu bilfiil omuzlarında taşıyan siz değerli bilim insanlarının ilgi ve katkısı ile, bu toplantı sonunda olgunlaşıp hepimiz için bir yol haritası olacağına inanmaktayız.

Sözlerimi bitirirken, Başkanlığını Prof. Dr. Sn. Güney Özcebe’nin yapmakta olduğu Odamızın İnşaat Mühendisliği Eğitim Kurulu üyelerine, sabır ve emek ürünü olan bu çalışmalarından dolayı sonsuz teşekkür ediyor, toplantımıza başarılar dileyerek saygılar sunuyorum.

Raporlar
Görüşler
Değerlendirmeler

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Tasarısı Hakkında İMO Görüşü

Nisan 2012

Öncelikle ifade etmeliyiz ki, hazırlanan kanun tasarısının, küçük farklılıklarla yaklaşık 6 yıl önce gündemde olan ve ilerleme kaydedilmeden bugün tekrar gündeme gelmesi oldukça düşündürücüdür. Tasarı İstanbul Esenyurt' ta 11 işçinin yaşamını yitirmesiyle sonuçlanan çadır yangını olayından sonra hızlı bir şekilde tasarı düzenlenip ilgili kuruluşların görüşüne sunulmuştur. Oysa bu süreç 6 yıl önce başlatılabilir, sağlıklı değerlendirmeler ve tartışmalar yapılarak amaca uygun bir yasal düzenleme ile yürürlüğe konulabilirdi. İnsan yaşamına önem verilmeyen ülkemizde özellikle bu tür yaklaşımlar, ülke yönetiminin iş sağlığı ve güvenliği konusunda samimi ve gerçekçi olmadığı kuşkusunu doğurmaktadır.

Kanun Tasarısı' nın gerekçeleri incelendiğinde; tasarı hazırlanırken genel olarak Avrupa Birliğinin 1989 yılında kabul ettiği ve sınırlı istisnası dışında bütün çalışanları kapsayan 89/391 EEC Çerçeve Direktifini dayanak almakla birlikte, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün "İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin 155 sayılı Sözleşmesi", "İş Sağlığı Hizmetlerine İlişkin 161 sayılı Sözleşmesi" vb. düzenlemeleri de dikkate aldığı anlaşılmaktadır.

Uluslararası düzeyde önem taşıyan bu düzenlemelerin dikkate alınması doğaldır ve aynı zamanda gereklidir. Ancak Türkiye'deki çalışma hayatının koşullarını, toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik yapısını da göz önünde bulundurmamak bir o kadar gerekli ve önemlidir.

Örneğin gerek bu tasarıda ve gerekse yürürlükte bulunan birçok yönetmelikte, yukarıdaki kaynaklardan alınan " risk " kavramı ön plandadır. Risk değerlendirmesi, risk ölçümü, risk analizi gibi riskle ilişkili çeşitli kavramlar sıkça yer almaktadır. Akademik açıdan ya da büyük firmaların bu konuda birikimli elemanlar bulunabileceği olasılığı düşünüldüğünde amaca uygun çözümler üretilebilir.

Ancak, iş sağlığı ve güvenliği bakımından büyük sorun olan iş kazalarının yarısından fazlası küçük işyerlerinde meydana gelmektedir. 7-8 işçiyle onlarca bina inşaatı gerçekleştiren bir kalfanın bu kavramları anlayıp uygulaması mümkün görünmemektedir. Bu nedenle, mevzuat bu işyerlerinin sahipleri ve çalışanları için daha sade, basit ve anlaşılabilir kavramlarla desteklenmeli ya da mevzuatta uygulamaların nasıl olacağı hususunda eğitim verilmesi öngörülmelidir.

Kanun Tasarısının geneline bakıldığında, 4857 sayılı İş Kanunu, bu kanun uyarınca çıkarılan bazı yönetmelikler ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'ndaki bazı maddelerin derlendiği ve birkaç yeni madde eklendiği görülmektedir. Bu anlamda içerik bakımından yeni ve orijinal bir kanun tasarısı niteliğinde değildir.

Anılan mevzuatlar sadece İş Kanunu kapsamındaki işyerleri için geçerli iken, Kanun Tasarısı tüm işyerlerini ve tüm çalışanları kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Bu özelliği ile Kanun, Türkiye'de çalışma hayatı için bir ilktir. Tasarının en önemli ve yararlı yönü de budur.

İşyerleriyle ilgili düzenlemelerde en az elli işçi çalıştırma, altı aydan fazla sürekli işler yapma kriterinin yeterli olmadığı, iş kazalarının büyük çoğunluğunun elliden daha az işçinin çalıştığı işyerlerinde meydana geldiği sıkça eleştirilen bir husustur. İnşaat sektörümüzdeki iş kazalarıyla ilgili araştırmalarımızda incelediğimiz 4347 örnek olayın yaklaşık %50'sinin 1-10 işçinin çalıştığı küçük şantiyelerde meydana geldiği saptanmıştır.

Kanun Tasarısında yer alan "Bakanlık, kamu kurum ve kuruluşları hariç olmak üzere ondan az çalışanı bulunan işyerlerinden çok tehlikeli sınıfta yer alanlara bu madde ile zorunlu tutulan iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yerine getirilmesinde destekleyici nitelikte özel düzenleme yapma yetkisine sahiptir. Gerekliğinde bu desteği ondan az çalışanı bulunan işyerlerinden tehlikeli ve az tehlikeli sınıfta yer alanlara da yaygınlaştırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir..." hükmü bu anlamda olumlu bir yaklaşımdır. Ancak bu maddenin, işverenlerin yükümlülüklerini yerine getirmemeleri durumunda öngörülecek cezai yaptırımlarla desteklemesi gerekir.

Tasarıda dikkat edilmesi gereken hususlardan bir diğeri ise, birçok konuyla ilgili uygulamanın ayrıntısının çıkarılacak yönetmeliklerde açıklanacağıdır. Dolayısıyla, çıkarılacak yönetmelikler, Tasarıdaki mevcut hükümlerden çok daha büyük önem taşımaktadır. Örneğin hangi durumlarda ve ne kadar süreyle İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanı, İşyeri Hekimi istihdam edileceği gibi önemli bir husus çıkarılacak yönetmeliklere bırakılmıştır.

Aynı süreç 4734 sayılı İş Kanunu yürürlüğe girdikten sonra yaşanmış ve daha önce 1471 sayılı İş Kanunu uyarınca çıkarılmış olan tüzükler yerine çok sayıda yönetmelik yürürlüğe konmuştur. Ancak "İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü" ile "İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği" ve "Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü" ile "Yapı İşlerinde Sağlık ve Güvenlik Yönetmeliği" birlikte incelendiğinde tüzüklerin sonradan çıkarılan yönetmeliklerden çok daha yararlı ve amaca uygun olduğu görülecektir.

Tasarı'nın 4. Maddesinde, Türk Ticaret Kanununa göre faaliyet gösteren şirketlerin de "Eğitim Kurumu" ve Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi" olabileceği tanımlanmıştır. Bu tanımlama ile iş sağlığı ve güvenliği konusunda yapılacak eğitim, denetim ve danışmanlık faaliyetlerinin tümüyle özelleştirileceği kaygısını doğurmaktadır. Bu alanda yapılacak eğitim ve denetimler kamu kurumları, üniversiteler ve meslek odaları tarafından gerçekleştirilmelidir.

Benzer şekilde Kanun tasarısının 6. Maddesinin 1. Fıkrasında da kamu kurum ve kuruluşlarının iş sağlığı hizmetlerinin 4734 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde hizmet alımı olarak gerçekleştirilmesi öngörülmektedir. Bir önceki maddede de ifade edildiği üzere bu hüküm kamu eliyle verilmesi gereken hizmetlerin özelleştirmesi ve piyasalaştırılması anlamına geldiğinden kabul edilemez.

7. Maddenin 2. Fıkrasında "İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanları görevlendirildikleri işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili alınması gereken tedbirleri işveren veya işveren vekiline yazılı olarak bildirir; bildirilen hususlardan hayati tehlike arz edenlerin işveren tarafından yerine getirilmemesi halinde, bu hususu ilgili birimine bildirir." denilmektedir. Denetim ve yaptırımın güçlenmesi, mesleki bağımsızlığın korunması için şeffaf bir süreç izlenmeli ve Bakanlık, işveren veya işveren vekili ve işçi temsilcilerine eşzamanlı bildirimde bulunmalıdır.

Tasarının, "Çalışmaktan Kaçınma Hakkı" başlıklı 10. Maddesi İş Kanunu'nda da yer almaktadır. Bu madde yukarıda açıklandığı gibi Türkiye'deki çalışma hayatının koşulları ve ülkemizin sosyo - ekonomik yapısı ile bağdaşmamaktadır. İşsizliğin had safhada olduğu, çalışanların ekonomik açıdan tamamen işverene bağımlı bulunduğu bir toplumda, bir işçinin ciddi ve yakın bir tehlikenin var olduğunu iddia ederek, gerekli iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri alınmaya kadar "çalışmama hakkını" kullanması söz konusu olamaz. İşsiz kalma endişesiyle herhangi bir işçi bu girişimde bulunmaya cesaret edemeyecektir. İş Kanunu'nda da yer alan bu hüküm uyarınca, bugüne kadar kaç işçinin kendisine tanınan çalışmama hakkını kullandığı ve sonuna kadar sürdürdüğü sorusuna verilecek yanıt, tasarı maddesinin uygulamada işlevinin olmayacağını kanıtlamaya yetecektir.

Tasarının "Teftiş, inceleme, araştırma, müfettişin yetki, yükümlülük ve sorumluluğu" başlıklı 20. Maddesinde İş Kanunu'nda yer alan hükümlerin herhangi bir iyileştirme yapılmadan aynen korunduğu görülmektedir.

Türkiye'deki çalışma hayatında iş sağlığı ve güvenliği bakımından en önemli eksiklik Devlet denetiminin yetersiz olmasıdır. Çıkarılacak İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve bu kanun uyarınca hazırlanıp yürürlüğe konacak yönetmelikler ne kadar mükemmel olursa olsun, uygulamalar etkin bir biçimde denetlenemiyorsa başarılı olmak olanak dışıdır.

İş Kanunu uyarınca, Türkiye’de iş hayatının denetim yetkisi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’na aittir. Bu görev, Bakanlığın İş Teftiş Kurulu bünyesindeki İş Müfettişleri tarafından yürütülmektedir. Müfettişlerin görev ve yetkileri bakımından ilgili tüzükte önemli bir eksiklik yoktur.

Yaklaşık 30 yıl önce Türkiye’deki işyeri sayısı 500 bin civarında olup, bu işyerlerini denetleyen müfettiş sayısı 250 civarında iken, 2011 yılında işyeri sayısı 1 milyon 400 bini aşmış ancak müfettiş sayısı 370-400 civarında kalmıştır. 30 yıl önce dahi müfettiş sayısı denetim için yetersizken, günümüzde bu sayının yeterli olacağını düşünmek mümkün değildir. Denetimin yetersizliğindeki temel sorun da budur. Etkin bir denetim yapılamadığı için iş güvenliği konusunda yeterli bilince sahip olmayan işverenler, bu konudaki harcamaları külfet olarak görmekte, yapılan ihmaller ağır sonuçlar doğuran iş kazalarına neden olmaktadır. Kısa bir süre önce 11 işçinin yaşamını yitirdiği çadır yangını, Tuzla’daki tersanelerde ardi arkası kesilmeyen iş kazaları, maden ocaklarındaki göçükler ve benzeri olaylar bu duruma örnektir.

İşyerlerinin etkin bir biçimde denetlenmesini sağlamak için kanun tasarısındaki bu önemli eksiklik giderilmelidir. Bununla birlikte iş yeri denetimlerinin, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda uzman, yetkin ve geçerli sertifikalara sahip kişiler olması koşulu ile ilgili idareler, meslek odaları, sendikalar ve bazı sivil toplum kuruluşlarına da yetki verilmelidir.

Kanun Tasarısı’nın 21. ve 22. Maddelerinde “İşin durdurulması” ve “İdari para cezaları ve uygulanması” konuları ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Ancak İşyerinin kapatılması yaptırımını tasarıda yer almamıştır. Bilinçli yapılan ihmaller neticesinde cezai yaptırımların caydırıcı olması sağlanmalıdır. Bu nedenle tasarıda yer alan hükümlerin işyeri kapatma cezasını da kapsayacak şekilde genişletilmesi ve ağırlaştırılması gerekmektedir.

İMO Trabzon Şubesi tarafından hazırlanan

Giresun Dereli İlçesi Kızıлтаş Köyünde HES Şantiyesinde Meydana Gelen Ölümlü Kaza ile İlgili Rapor

Haziran 2012

Giresun'un Dereli İlçesinin Kızıлтаş Köyü sınırları içerisinde yapımı devam eden HES inşaatında 15 Mayıs 2012 tarihinde toprak kayması meydana gelmiştir. TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Trabzon Şubesi tarafından yerinde yapılan incelemelerde elde edilen bilgi ve tespitler aşağıda belirtilmiştir.

Meydana gelen heyelan, devam eden imalatta kalıp ile toprak arasına sıkışan 4 işçinin hayatını kaybetmesine yol açmış, bir işçinin de yaralanmasına sebep olmuştur. Aynı firmanın bu projesi kapsamında daha önce de bu tür kazaların meydana geldiği bilgisine ulaşılmıştır.

HES projesi kapsamında yapımı devam eden inşaatın, kamulaştırma sorunu nedeniyle ara verilen kapalı kanal imalatlarının; kamulaştırma yapılırken inşaatına başlanmış olduğu anla-

şılmıştır. Ancak kamulaştırma yapılırken şevin hemen üstündeki evi satın almamak için, alınan arazi sınırları geniş tutulmamış, haliyle bu sınırlar içinde kalmak için; kazıda 1/1 şev uygulanması gerekirken, 1/3 eğimde şev oluşturulmuştur. Mevcut zeminin bu eğimde durağanlığın sağlanmasının mümkün olmadığı net bir şekilde görülebilmektedir. Aynı eğimde bir şevle kazının yapılması isteniyorsa, birçok alternatifi olan geçici iksa yöntemleri projelendirilerek uygulanmalı ve buna göre can ve mal güvenliği açısından gerekli tedbirler alındıktan sonra imalata devam edilmeli iken bu tür tedbirlerin hiçbirinin alınmadığı tespit edilmiştir.

Olay yerinde yapılan incelemede bu tür projelerin birçoğunda olduğu bilinen eksik, kusur ve hatalı işlerle mevzuatla ilgili sorunların derinliği bir kez daha ortaya çıkmıştır. Denetim hizmetlerinin ciddi eksikliğinin bir sonucu olarak yaşanan bu kazalarda tedbirsizliğin olduğu açıktır.

Özellikle HES projelerinin ve uygulamasının denetimi ile ilgili önemli bir açık bir kez daha ortaya çıkmıştır. İlgililerin bölgemizde yapılan tüm HES projeleri ile ilgili sıkı denetim ve önemli yaptırımlar getirecek çalışmalara bir an önce başlaması gereklidir.

İMO Samsun Şube tarafından hazırlanan Mert Irmağı Felaketi Ön Raporu

Temmuz 2012

İMO Samsun Şubesi'nin Samsun'da yaşanan felaket sonrası bölgede yaptığı incelemeler sonrası hazırladığı ön rapor.

Samsun'da 3-4 Temmuz 2012 tarihlerinde yaşanan sel felaketi sonucu resmi olmayan verilere göre 9 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 1 vatandaşımızın da kayıp olduğu bildirilmiştir. Bu elim felaket nedeniyle tüm şehir halkımıza baş sağlığı dileriz.

İMO Samsun Şube Yönetim Kurulu olarak, sel felaketinin ardından bölgede yapmış olduğumuz incelemeleri kamuoyu ile paylaşmak istemekteyiz.

- Canik Bölgesi Kuzey Yıldızları Konutları'nın bulunduğu mahalde; Yılanlıdere-Mert Irmağı keşişiminde, Yılanlıdere'den gelen feyezan yatağa sığmayıp önce Samsun Çevre yolunu aşmış daha sonra istinat duvarlı yatağından taşıp, rusubla oluşan; yetersiz kesiti olan köprüden geçemeyip yaklaşık 30 m mesafedeki TOKİ konutlarında sel baskınına sebebiyet vermiş ve bodrum katlarında can kayıplarına neden olmuştur.
- Felaketin büyük zarar verdiği diğer bir nokta yine Canik bölgesi Derbent Deresi üzerindeki Lovelett Alışveriş Merkezidir (AVM). Meydana gelen feyezan mevcut yatağın üzerinde kurulan alışveriş merkezine kullanılmayacak derecede zarar vermiş, can kaybı yaşanmıştır.
- Yine aynı tarihlerde şehrin diğer bölümünde Samsun-Ankara karayoluna paralel olarak devam eden derenin; karayolu inşaatından çıkan kazılarla kesit alanı daraltılmış olup, feyezan suları dereye sığmayarak Samsun – Ankara yolunu bozarak ulaşımı engellemiştir. Maddi kayıplar olmuştur.

- Aynı saatlerde şehrimizin batısında Atakum bölgesini de etkisi altına alan yağışlar, yeterli olmayan, hatta bazı yerlerde hiç bulunmayan yağmursuyu kanalları eksikliği nedeniyle yaklaşık 2 yıl önce yaşadığı gibi yine su baskınlarına neden olmuş, bodrum-zemin katlar maddi zarar görmüştür, can kaybı olmamıştır.

Gözlemlerimiz sonucunda;

Dere yataklarına artık konut yapılmaması yönünde kararlar alınırken, bu konuda çok acı deneyimleri olan Karadeniz bölgemizde konutlar bir yana, yüzlerce, binlerce insanın aynı anda bulunduğu Alışveriş Merkezi yapılması büyük bir hatadır ve dere yatağının imara açılması ile cinayete sebebiyet verilmiştir. Ayrıca dere yatağının imara açılıp yatırım yapılması; ekonomi ve istihdam açısından da şehrimize büyük zarar vermiştir.

Samsun-Ankara karayolu paralelinde devam eden derenin kazı ile doldurulması sonucu oluşan taşkında da, doğa bize dere- ırmak yataklarımızın daraltılmaması gerektiğini çok acı bir şekilde hatırlatmıştır.

Atakum bölgesi cadde ve sokaklarında eksik olan yağmursuyu kanallarının ve Samsun-Bafra karayoluna paralel mevcut yolun menfezlerinin yapılıp bölgenin yağmursuyu tahliye sorununun acilen çözülmesi gerektiği gözlemlenmiştir.

Yaptığımız teknik gözlemler sonucunda, yetkililerden aşağıdaki sorular için cevap beklemekteyiz.

- 1- Yılanlıdere; Çevre yolu - Mert Irmağı arasında kalan bölümde yatak düzenlemesi, ıslah çalışması(istinat duvarları, köprü vb.) derenin feyezan debisine göre mi belirlenmiştir? Eğer böyle ise kaç yıllık debiye göre projelendirilmiştir?
- 2- Yılanlıdere ıslah bölgesinde çalışma yürütülürken, ilgili kuruluşlardan görüş, onay alınmış mıdır? Projede TOKİ'ye alan yaratmak adına yatak değişikliği yapılmış mıdır?
- 3- Bölgede imar çalışması yapılırken, taşkın alanlarına göre yapı yaklaşma mesafesi dikkate alınmış mıdır?
- 4- TOKİ binalarının Yılanlıdere yatağına yakın olması sebebi ile risk altında olan bodrum katlarının ruhsat ve iskân onayı var mıdır? Hangi kuruma aittir?
- 5- Mert Irmağı üzerinde peyzaj adına yapılan yatak düzenlemeleri yatak kesitini daraltmış mıdır?
- 6- AVM felaketinin yaşandığı Derbent Deresi yatağına hangi kurum ve yetkili, imar kararı vermiştir.

Sonuç olarak, Odamız daha önce yayımladığı raporlarda, 2007'de "Sel, Heyelan, Çiğ Sempozyumu'nda", 2008'de "Kent Sempozyumu'nda", 2009 yılında "Su Yapıları Sempozyumu'nda" sel, feyezan ile ilgili uyarılarda bulunmuş, çözümler oluşturmuş ve kitap olarak yayınlamak ilgili kurumlarla paylaşmıştır. Fakat uygulayıcı kurumlar ve özellikle yerel yönetimler bilimsel toplantılara katkı vermedikleri gibi Sonuç Bildirgelerimizi de dikkate almamışlardır.

Şehrimizin başı sağ olsun

Avcılar Beylikdüzü Metrobüs Hattında Yaşanan İş Cinayetine Dair İMO Görüşü

Temmuz 2012

15 Temmuz Pazar sabahı Avcılar Beylikdüzü Metrobüs hattında Metrobüs manevra yolunun çökmesi sonucu bir işçinin hayatını kaybetmiş, iki işçi yaralanmıştır. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş'ın "hizmet ederken bu acıları da yaşıyoruz" ifadelerinin de yer aldığı açıklamasıyla bir miktar gündemde kalmayı başarmış da olsa bu iş cinayeti de hak ettiği ilgiyi maalesef görememiştir. Bu durum can kaybı belirli bir sayının üstünde olmadığı müddetçe iş cinayetlerinin ne denli olağan ve rutin görüldüğünün acı bir göstergesidir.

Sabah saat 06.00 sularında gerçekleşen olayla ilgili kamera kayıtlarına yansıyan görüntüler ciddi ipuçları vermektedir.

- Demontaj işleri her zaman profesyonelce yapılması gereken oldukça zor işlerdir. Demontaj işlerinde de tıpkı montaj işleri gibi iskele, destek vb. kullanılması ve tüm tedbirlerin alınması gerekir. Köprünün altına olası göçmelere karşı hesap sonucu elde edilen kesitlerde ve sıklıkta destek konulmamıştır.
- Köprü yapılmakta olan çalışma nedeniyle bir şantiye alanıdır. Bu bağlamda insan ve araç trafiğine kapalı olması gerekir. Oysa bir yandan söküm çalışmaları yürütülürken diğer yandan trafiğin faal olduğu, şantiye alanında köprünün altından geçişe izin verildiği görülmektedir. Daha fazla insanımızın can kaybına uğramamasının nedeni kazanın erken saatlerde yaşanmış olmasıdır.

Büyükşehir Belediye başkanı olay sonrasında yaptığı açıklamada "...bunları kaldırırken nelere dikkat edilmesi gerektiğini daire başkanımız, yüklenici firma ya da müteahhit, bu işleri yapan taşeronlara görüşerek anlatmıştır" demektedir. İş güvenliği sıkı bir denetim mekanizması ile takibi gereken bir kurallar silsilesinin işletilmesi meselesidir. Basına yansıyan haberlerden yüklenici firmanın işi bir firmaya onun da bir başka firmaya taşere ettiği anlaşılmaktadır. Taşeron halkalarının çoğalması işin denetimini güçleştirmekte dolayısıyla da kazaların önünü açmaktadır.

Yaşanan bu iş cinayeti dahil olmak üzere son dönemde ciddi bir şekilde artan ve can kayıplarına yol açan hiçbir "kaza" tek bir nedenden kaynaklanmamaktadır. Bu anlamda her "kaza" birden fazla nedenin sonucu olarak düşünülmelidir. 11 Temmuz 2012 tarihinde söz konusu metrobüs hattının Avcılar durağındaki çalışmaları sırasında saçla kapatılan boşlukta çökme meydana geldiği, sacın çökmesiyle birlikte birçok vatandaşımızın çukura düştüğü ancak şans eseri herhangi bir can kaybının yaşanmadığı bilinmektedir. Bugün bir işçimizin hayatına mal olan çökmenin adeta habercisi olduğu gibi önlem almak için de ciddi bir fırsat olan bu olay değerlendirilmemiştir.

Yaşamını kaybeden işçinin ailesine ve yakınlarına başsağlığı dilekelerimizi sunuyor, yaralılara acil şifalar diliyoruz.

İMO İstanbul Şube tarafından hazırlanan

Avcılar Metrobüs Hattında Meydana Gelen Kaza ile İlgili Durum Tespit Raporu

Temmuz 2012

Yer: Avcılar metrobüs manevra köprüsü

Konu: Avcılar metrobüs manevra köprüsü sökümü hk.

Yerinde Yapılan Gözlemler ve İnceleme Sonuçları:

Zincirlikuyu - Avcılar metrobüs hattının Avcılar son durağında, 15 Temmuz 2012 tarih ve saat 05:30 sularında metrobüslerin İstanbul Üniversitesi önünden manevra yapmak için kullandıkları köprü'nün sökümü yapılırken kaza meydana gelmiştir. Olayda 1 kişi hayatını kaybetmiş 1'ı ağır 2 kişi yaralanmıştır. Nas İnşaat - Özyurt Madencilik firmalarının ortak olarak üstlendiği Avcılar - Beylikdüzü metrobüs hattının Avcılar durağında; daha önceden yapılan (Zincirlikuyu - Avcılar) metrobüslerin manevra için kullandığı köprü'nün sökümü yapılan 7 parça güvenli olarak İstanbul Üniversitesi önündeki boş alana taşınmıştır.

Ancak köprü'nün en kritik yeri olan E5 karayolu geçişinde köprü'nün çelik ayaklarının yönü değişmektedir. Dolayısıyla köprü'nün en hassas noktasının sökümü sırasında üzerinde kaynakçı ustalarının çalıştığı sırada çökme olmuştur. Mevcut köprü'nün sağında ve solunda E5 ten birer şerit olarak metrobüslerin çalışmasına söküm sırasında izin verilmiştir (İş güvenliği açısından çok sakıncalı bir durum). Ayrıca E5 trafiği de söküm sırasında trafiğe kapatılmamıştır. Kısacası iş güvenliği açısından yeterli önlem alınmamıştır. Burada sökümü yapılan parçalar tonaj olarak çok ağır parçalardır. Tıpkı imalatında olduğu gibi sökümünde de uzman teknik elemanların görev alması gerekmektedir (İş güvenliği uzmanı dışında teknik personel).

Parçaların çok ağır olması ve köprü'nün en kritik yerinde sökümün yapılması sırasında şantiye şefi ya da söküm için teknik personelin olup olmadığı net olarak bilinmemektedir. Ayrıca kaza sırasında vincin de büyük hasar alması işin uzman ekipler tarafından yapılmadığını ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak;

- Söküm işinin uzman teknik ekip gözetiminde ve denetiminde yapılmadığı anlaşılmaktadır.
- Yeterli güvenlik önleminin alınmadığı, söküm süresince gerek metrobüs seferinin devam etmesi gerekse E5 trafiğinin aktif olması ve kazanın sabahın erken saatlerinde meydana gelmesi daha büyük faciayı önlemiştir.
- Bu olay göstermiştir ki, bu tarz ağır tonajlı söküm ve yıkım işleri uzman teknik ekipler tarafından yapılmalıdır.

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu üzerine İMO görüşü

Temmuz 2012

Ülkemiz, maalesef sağlıksız ve güvencesiz çalışma koşulları sonucunda ortaya çıkan kazaların ve cinayetlerin normal karşılandığı bir ülkedir.

Çalışma Bakanı Faruk Çelik, bir milletvekilinin verdiği soru önergesine cevaben, 2011 yılında 1563 işçinin hayatını kaybettiğini açıklamaktadır. Ortaya çıkan sonuca göre günde ortalama üç insanımız iş cinayetine kurban edilmektedir. Yaşanan iş kazalarında ölümlerin yanı sıra çok sayıda insan sakatlanmakta veya yaralanmalara maruz kalmaktadır.

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de inşaat sektörü en tehlikeli işkollarından birisidir. Uluslararası çalışma örgütü verilerine göre inşaat işçileri diğer sektörlerde çalışan işçilere oranla 3-4 kat daha fazla kazaya uğrama riski taşımaktadır.

Hal böyleyken geçtiğimiz günlerde 6331 sayılı "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu" TBMM'de görüşülerek kabul edilmiş ardından hızla Cumhurbaşkanlığı tarafından onaylanmıştır. Yasa 30 Haziran 2012'de Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Uzunca bir süredir "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu" hakkında kamuoyunda yaşanan tartışmalara, örgütümüz ve birliğimiz de emekten ve insan hayatından yana önerileri ile katılmaya çalışmaktaydı. Ancak, her konuda olduğu gibi "ben yaptım oldu" diyen siyasal iktidar bu konuda da muhatapları dikkate almadan düzenleme yaparak iş kazalarının ve cinayetlerinin zeminlerini muhafaza etmeyi tercih etmiştir.

Bilindiği üzere ülkemiz iş kazaları ve iş cinayetleri konusunda sakatlanma ve ölümler ile dolu bir karneye sahiptir. Ne yazık ki yürürlüğe giren "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu" bu durumun değiştirilmesi için gereken vasıflardan yoksundur.

Uygulanan neoliberal ekonomi politikaları sonucu taşeron, esnek, serbest ve güvencesiz çalışma koşullarının yaygınlaşmasına paralel olarak iş kazaları da artış göstermektedir. Yasa temel olarak siyasal iktidarın emek alanına dönük uyguladığı politikalara uygunluk göstermektedir. Ayrıca hazırlanan yasanın izini geçtiğimiz ay gerçekleşen Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Konferansında sermaye kesiminin sendikal hak ve özgürlük konusunu gündem dışı bırakma gayretlerinde bulmak mümkündür.

Madenlerde yaşanan iş cinayetlerini kader olarak gören, kaldırımında oluşan göçüğü normal karşılayan siyasal iktidarın bu anlayışını yasada da görmek mümkündür. Ancak, yasa bu gerçeğe sırtını dönerek, "İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu" oluşumu noktasında iş yerlerinin yarısından fazlasını kapsam dışı bırakmıştır.

Yasanın uygulama alanına giren işyerlerine yönelik düzenlemeler ise sorunludur. İş güvenliği uzmanı yasaya göre yetkisizdir, danışmandır, yaptırım gücü yoktur. İş güvenliği uzmanı, formaliteleri yerine getirerek işvereni doğacak yasal yükümlülüklerden korumaya çalışan bir figüran olarak tariflenmiştir. Bu kabul edilemez bir durumdur. Yasa, çalışanları tehlikelerden

ve kazalardan koruma anlayışından uzak bir şekilde, işvereni tazminat yükümlüğü ve ceza sorumluluğundan korumaya çalışmaktadır.

Yasada, hakim bir uygulama olan piyasalaştırma yöntemi ile "işçi sağlığı ve güvenliği" de bir ticaret alanı olarak açılmıştır. İşçilerin sağlığı ve hayatı bir ticaret metası haline getirilmiştir. Sağlıklı ve güvenli çalışma hakkı devletin sağlaması gereken bir hak olmaktan çıkarılmıştır.

1.400.000'in üzerindeki işyerine karşılık bünyesinde bulunan 300 müfettiş ile görevini fiilen yerine getirmeyen Bakanlık denetim yetkisini yasa ile üzerinden atarak

denetimsizliği yasalastırmıştır. Bakanlık, denetim yetkisini kullanarak sağlıklı ve güvenli bir çalışma hayatının oluşturulmasını sağlamaktansa, yasada tarif edilen iş kazalarının yükümlülüklerinden doğan cezaları tahsil etmekle yetinecektir.

Bu yasa ile işçi sağlığı ve güvenliği piyasanın azgın koşullarına teslim edilmiştir. İş kazaları ve cinayetlerinin oldukça yoğun bir biçimde yaşandığı ülkemiz, gerçekliğine temas eden, emekten ve insan hayatından yana müdahale eden bir yasal düzenlemenin aciliyeti yaşanacak olan ilk iş kazası ile kendisini yeniden hatırlatacaktır.

Daha fazla ölüm ve sakatlanma beklemeden gereken adımlar atılmalıdır.

Yapı Denetimi Hakkında Kanun Taslağı Üzerine İMO Görüşü

Temmuz 2012

“Yapı Denetimi Hakkında Kanun ve Bazı kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Taslağı” adıyla kamuoyuna sunulan taslak, aslında yapı süreçlerinin denetimi yerine Teknik Müşavirlik Kuruluşlarının Görev ve Sorumluluklarını düzenleyen bir yasa olup, içeriği tüm sistemin değiştirilmesine yöneliktir. Taslak, Mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin ifa koşullarını tümünden değiştiren, mühendis ve mimarın bir sermaye şirketi dışında serbest olarak çalışma olanağını tümünden ortadan kaldıran, yapı sürecindeki mühendislik ve mimarlık projeleri arasındaki bağı koparan bir niteliğe sahiptir. Bu nedenle, basit bir değişiklik algısı yaratılması doğru bir yaklaşım değildir.

Taslağa ilişkin genel gerekçede “Yapı ve tesisat müteahhitlerimizde gerek uluslararası, gerekse iç piyasada yapım işlerine yönelik olarak önemli başarılar elde edilmesine karşın, diğer mimarlık ve mühendislik hizmetleri noktasında aynı ivmenin yakalanamadığı gözlemlenmekte olup, uluslararası ortamlarda rekabet edilebilirlik ve tanınırlık konusunda eksiklik hissedilmektedir...” “Yapı sektöründe dış piyasalarda gösterilen başarının ülkemiz içinde bütün yerleşmelerde aynı ölçüde kendini gösterememesinin nedeninin ülkemizdeki mimarlık ve mühendislik hizmetlerine dair müşavirlik sisteminin sağlıklı bir şekilde kurulamamasından kaynaklandığı değerlendirilmektedir.” tespitlerinden hareketle “yaşanabilir ve sürdürülebilir kentsel ve kırsal çevrelerin oluşturulmasına, nitelikli ve güvenli yapılaşmanın sağlanmasına, marka şehirlerin oluşturulmasına ve uluslararası ortamlarda rekabet edilebilir bir meslek ortamının hazırlanmasına ilişkin iş ve işlemler yürütmek üzere teşkilatlanmıştır” denilmektedir.

Bu gerekçeler nesnel ve objektif durumla örtüşmemektedir. Ülkemiz müteahhitlerinin Türkiye Cumhuriyetlerinde aldıkları işlerin taşeronluk işi olduğu ortada bir gerçek olarak ortada durmaktadır. Mühendislik, mimarlık hizmetlerinin yetersizliğinin nedenlerini ise lisans eğitiminde, stajda ve lisans sonrası meslek içi eğitimlerdeki yetersizlikte; AB'nin sahip olduğu mesleki koruyucu normlardan yoksunluk ve eşitsiz gelişmede merkezi idarenin meslek mensuplarına ve kamuya yönelik koruyucu hükümleri bazen KHK'ler bazen kanun teklifleri ile çok sık olarak da düzenleyici işlemlerle ortadan kaldırmasında aramak gerekir. Bu sorunlar ortada iken, yasanın gerekçesini somut durumdan kopartarak teknik müşavirlik bürolarının kurulması için gerekçe üretmek, her şeyden önce yasa yapma amacına aykırıdır.

Bugüne kadar mimarlık ve mühendislik hizmetleri entegre mühendislik, bilimsel ve teknik danışmanlık hizmetleri açısından sektörü tanımlayan ve düzenleyen mevzuatın bulunmaması, sektörün uluslararası rekabete hazır olmaması, yabancı hizmet sunucusuna birincil ve ikincil mevzuat oluşturulmadan sektörün taahhüt edilmesi durumunda, Türk sermayeli tüzel kişiliklerin ülke pazarı dışında kalacakları gerekçesiyle GATS müzakerelerinin dışarıda bırakılmıştı. Bugün aceleyle böyle bir yasa taslağı hazırlamanın nedeninin, kentsel dönüşüm projelerinin yabancı hizmet sunucularına açılmasının alt yapısını hazırlamak olduğu söylenebilir. Bu durumda Yasa teklifi iddia edildiği üzere mühendislik ve mimarlık hizmetlerinde rekabete dayalı nitelik artışını sağlamak yerine bu alanın uluslararası şirketlere teslim edilmesine neden olacaktır.

Tasarıda projelendirme, onay ve ruhsat süreçlerinin parçalanarak içinden çıkılmaz bir noktaya getirilmesi; bürokrasiyi azaltma gerekçesi altında onay süreçlerini kısaltan, yerel yönetimleri

ve meslek odaları denetimini dışlayan düzenlemelere gidilmesi, yapım sürecinde olduğu gibi yapım sonrası süreçte de tafefisi mümkün olmayan tehlikelerle karşılaşılması sonucunu doğuracaktır.

Yapı üretim ve denetim sürecinde görev alan yerel yönetimlerin, mühendis ve mimarların başarılı olmadığı; yatırımcıya gereksiz zaman kaybettiren “bürokrasinin parçaları” oldukları gibi bir genellemeden yola çıkılarak kanun taslağı oluşturulması; Bakanlığın “kamu” görevini bir kenara bırakmış olduğunu ve sadece yatırımcıyı bir başka deyişle sermayeyi gözeterek yetki ve kaynakları denetimsiz bir biçimde belli kesimlere aktarmanın önünü açma amacıyla olduğunu göstermektedir.

Bu kanun taslağının, “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun”un bir uzantısı ve tamamlayıcısı olduğunu anlamak güç değildir. Dönüşüm Kanununun yürürlüğe girmesinin ardından yoğun bir şekilde başlayacak olan tespit, yıkım ve inşaat faaliyetinin, izinlerini Bakanlığın vereceği “özel” kuruluşlar eliyle yürütülmesini sağlama amacı açıkça okunmaktadır.

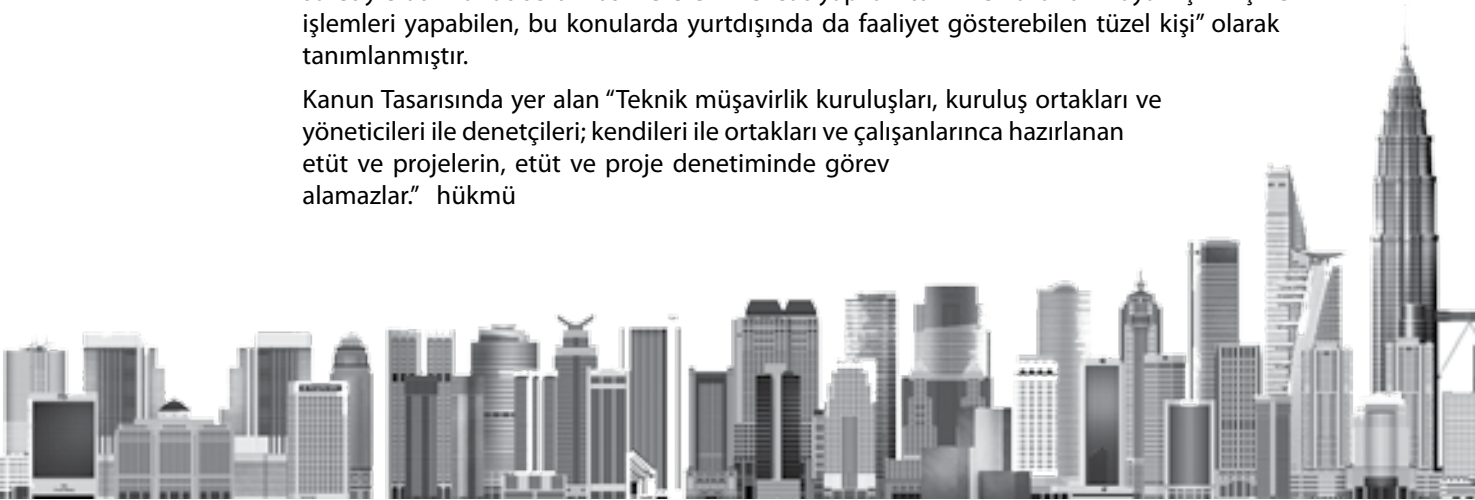
Yapı denetimi; ister kamu, ister özel kuruluşlar tarafından yapılsın kamu adına ve kamu yararı gözetilerek yapılması, bu nedenle de icra edenlerin bağımsız hareket etmesi gereken bir etkinliktir. Sağlıklı, dayanıklı, güvenilir yapılar üretebilmek ancak ve ancak bağımsız ve etkin bir yapı denetim sistemi ile mümkün olabilir. Oluşturulacak yapı denetim sisteminin, kim tarafından yapılırsa yapılsın, ismi ne olursa olsun faaliyet alanının sadece “yapı denetimi” olması, yapı denetim kuruluşu ve yapı denetçilerinin bağımsız hareket edebilmeleri ve faaliyet alanlarında uzmanlaşmaları anlamında önem taşımaktadır.

Mevcut Yapı Denetim Kanunu yapı üretim sürecinin denetlenmesinin özel yapı denetimi kuruluşları tarafından, ticari bir anlayışla ve yapı sahibinin belirlediği bir yapı denetim kuruluşu tarafından yapılmasını öngörmekteyken taslakta da aynı anlayış korunmakta bu anlamda Yapı Denetim Kuruluşlarının yerini Teknik Müşavirlik Kuruluşları almaktadır.

Taslak ile ülke genelinde yapılaşma sürecinde jeolojik araştırmalardan başlayarak kent planlaması, yapıların plan ve projelerinin hazırlanması, uygulanması ve denetlenmesi konularındaki bütün iş ve işlemler “Teknik Müşavirlik Kuruluşları”nın eline bırakılmaktadır.

Mevcut sistemin en büyük artısı “münhasıran” denetim hizmetini vermesi iken, Yasa tasarısına göre, Teknik müşavirlik kuruluşları etüt ve proje denetimi ile yapı denetiminin yanı sıra “her türlü harita, plan, etüt, rapor, zemin etüt raporu, proje, arazi ve arsa düzenleme, ifraz, tevhit, kentsel tasarım, proje geliştirme, yapıda güçlendirme, enerji verimliliği ve kullanım amacı değişikliği için rapor ve proje hazırlanması, keşif, metraj, araştırma, geliştirme ve bu alanlarda danışmanlık gibi hizmetlerin; ihale, şartname, sözleşme hazırlığı, lisans alma koşuluyla yapılarda risk ve hasar tespiti, idarece gerekli görülmesi halinde yıkım projesi veya raporunun hazırlanması, yıkım işlerinin denetimi, bünyesinde hizmet alımı ile turizm uzmanı çalıştırmak suretiyle âtil konut sertifikası vererek mevcut yapıları turizme kazandırmaya ilişkin iş ve işlemleri yapabilen, bu konularda yurtdışında da faaliyet gösterebilen tüzel kişi” olarak tanımlanmıştır.

Kanun Tasarısında yer alan “Teknik müşavirlik kuruluşları, kuruluş ortakları ve yöneticileri ile denetçileri; kendileri ile ortakları ve çalışanlarınca hazırlanan etüt ve projelerin, etüt ve proje denetiminde görev alamazlar.” hükmü

ile mevcut Yapı Denetim Yasasına bir gönderme yapılarak, benzer bir uygulama yapılacağı yanılmamasına neden olunmaktadır. Ancak getirilen bu kural sistemin sağlıklı işlemesi için yeterli olmayacak, yapı denetim hizmetinin ve proje hizmetinin kalitesini olumsuz etkileyecektir.

Öte yandan, Teknik Müşavirlik Kuruluşlarının etüt, plan, proje hizmetleri alanında da faaliyet göstermesi, proje müellifliği bürolarıyla haksız rekabete neden olacak, mevcut Yasanın uygulama süreçlerinde sıklıkla şikâyet konusu olan, proje hizmetlerinin Yapı Denetim Kuruluşu çalışanlarınca yapılması ve çoğunlukla da ücret alınmaması sorunu yasallaştırılmış olacaktır.

Tasarı ile müellif tanımının yanı sıra müelliflik kuruluşu tanımı da getirilmiştir. Oysa şantiye şefliği, fenni mesullük gibi görevler istifa, azil vb. nedenlerle bir başka mühendis ya da mimarın üstlenebileceği görevler iken, proje müellifliği kişiye özel bir görevdir. Bu görevin tüzel kişiliğe haiz müelliflik kuruluşları tarafından yerine getirilecek olması yapının servis ömrü süresince proje sorumluluğu konusunda belirsizlik ve muhatap bulunamaması sorununu doğuracaktır. (Proje müellifi teknik müşavirlik kuruluşunun herhangi bir nedenle faaliyetinin sona ermesi durumunda müelliflikten doğan sorumluluğunun kime ait olacağı belirsizdir.)

Diğer taraftan; büyük sermaye ve çeşitli alanlarda çok sayıda uzman istihdamı gerektiren müelliflik kuruluşların izinlerinin Bakanlıkça verileceği göz önüne alındığında, devlet eliyle yaratılacak bir tekelleşmenin söz konusu olacağını söylemek mümkündür. Bunun sonucu olarak mühendis, mimar ve şehir plancıları sermayeye ve iktidarlara hizmet veren ücretli çalışan haline dönüşecek, müellifler müelliflik kuruluşları karşısında "kahraman bakkal süpermarkete karşı" durumuna düşürülecektir.

Yasa tasarısında, sistemde görev üstlenecek laboratuvar denetçileri ile proje ve yapı denetçilerinde mesleki yetkinlik şartı aranmaktadır. İnşaat Mühendisleri Odası yirmi yılı aşkın bir süredir bu konudaki boşluğu doldurmak ve alanında hizmet kalitesini yükseltebilmek için yoğun çaba sarf etmiş, Yetkin Mühendislik Yönetmeliği'ni çıkararak hayata geçirmeye çalışmış ancak 3458 sayılı yasa elvermediği için bu Yönetmeliği uygulayamamıştır.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından 2004 yılında gerçekleştirilen "Deprem Şurası"nın sonuç bildirgesinde öne çıkan en önemli konu "Yetkin Mühendisliğin hayata geçirilmesi için gereken düzenlemelerin yapılması" iken aradan geçen 8 yıllık süreçte bu konuda hiçbir çalışma yapılmaması, sonrasında sektörün tüm bileşenleri tarafından derinlemesine tartışılmaksızın sadece Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın yetkisine bırakılması talihsizliktir.

Meslek Odalarının temel işlevleri Anayasa'dan aldığı yetkiyle "üyelerinin mesleki gelişimini sağlamak", "değişimleri izlemek" ve "uygulamayı denetlemek"tir. Bu çerçevede Anayasa'nın 135. Maddesindeki "müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak" bu yetkilendirmeyi ifade eder. Bu bağlamda, imar ve inşaat faaliyetlerinde görev alan mühendislerin meslek yaşamları boyunca edinmeleri gereken bilgi ve deneyimlere ilişkin normların ve süreçlerin çağdaş gelişmelere uygun şekilde belirlenip düzenlenmesini sağlayacak Yetkin Mühendisliğin belgelendirmesi ancak ve ancak meslek odalarınca yerine getirilmesi gereken bir görevdir.

Benzer şekilde yapı denetim sistemi içinde yer alan tüm mühendis ve mimarların mesleki yetkin-

likleri belirlenerek belgelendirilmesi, belge yenilemeleri, sicil kayıtlarının tutulması ve meslek içi eğitimleri konularında direkt yetkili TMMOB'ye bağlı ilgili Odalar olmalıdır.

Yasa tasarısında müellif "Uzmanlık alanına göre her türlü harita, plan, etüt, rapor, zemin etüt raporu, proje, arazi ve arsa düzenleme, ifraz, tevhit, kentsel tasarım, proje geliştirme, yapıda güçlendirme, enerji verimliliği ve kullanım amacı değişikliği için rapor ve proje hazırlanması, keşif, metraj, araştırma, geliştirme ve bu alanlarda danışmanlık gibi hizmetleri veren gerçek kişi" olarak tanımlanmıştır.

Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere Bakanlık müelliflerin "ilgili meslek odasına üyeliğinin devam etmesi"ni bir gereklilik olarak görmemektedir. Oysa 6235 sayılı Yasanın 33. maddesi gereği; "Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları, mesleklerinin icrasını gerektiren işlerle meşgul olabilmeleri ve mesleki tedrisat yapabilmeleri için meslek disiplinine uygun bir odaya kaydolmak ve üyelik vasıflarını muhafaza etmek zorunda kılınmışlardır."

Yasa tasarısında "Şantiye şefinin mimar veya mühendis olması esastır. Ancak toplam yapı inşaat alanı 300 m²'ye kadar olan yapılarda inşaat teknisyeni, 1000 m²'ye kadar olan yapılarda inşaat teknikeri veya teknik öğretmen unvanlı teknik elemanlar, Bakanlıkça belirlenen esaslara uygun şekilde şantiye şefi olarak görevlendirilebilir." denilmek suretiyle şantiye şefliği hizmetlerinin tekniker, teknisyen ve teknik öğretmenler tarafından verilebilmesinin önü açılmıştır. Şantiye Şefliği; Yapı üretimi veya mimarlık mühendislik hizmeti gerektiren herhangi bir imalatın plan, proje, resim ve hesaplarına, fen ve sanat kurallarına, genel şantiye organizasyonu işlerine dair teknik mevzuata uygun olarak yürütülmesi ve denetlenmesi işidir. Bu anlamda Şantiye şefliği bir mühendislik ve mimarlık görevi olup, bu görevin teknik öğretmenlere ve teknikerlere yaptırılması mühendislik alanına müdahale niteliğinde ve uzmanlık ayırımına aykırıdır. Öte yandan yakın geçmişte Yönetmelik maddesi olarak getirilen ve yüksek yargı tarafından yürütmesi durdurulan bir düzenlemenin bugün Yasa tasarısı ile ısrarla gündeme getirilmesi hukuk devleti ilkesinin benimsenemediğinin açık bir göstergesidir.

Bilindiği üzere İmar Kanununun 28. Maddesinde 9 Aralık 2009 tarihinde yapılan kapsamlı bir değişiklikle "Fenni mesuller, uzmanlık alanlarına göre yapım işlerinin denetimine ilişkin ayrıntılı bütün belgeler ile mimarlık ve mühendislik hizmetleri raporunu idareye vermek ve

yapı kullanma izin belgesini imzalamak mecburiyetindedir. Yapıya ilişkin bilgiler, ilgili idarece, etüt ve proje müelliflerinin, fenni mesullerin, yapı müteahhitlerinin ve şantiye şefi mimar veya mühendisin üyesi bulunduğu meslek odasına, üyelik kayıtlarına işlenmek üzere bildirilir.” denilmek suretiyle önceki süreçlerde meslek odalarına Yönetmelikler ile verilen sicil tutma görevi Yasa ile de perçinlenmişti. Aradan geçen iki yıldan sonra aynı maddede değişikliğe gidilmiş bu kez yasayla verilen yetki alınmıştır. İki yıl gibi kısa bir sürede bakış açısının bu derece değişmesinin ardında yatan nedeni anlamak mümkün değildir.

Yasa tasarısının bir maddesinde “İlgili meslek odaları, hakkında süreli veya süresiz kısıtlılık bulunan veya üyeliği sona eren üyelerini derhal merkez yapı denetim komisyonu ile bütün ilgili yerlere ve kuruluşlara bildirir.” diğer bir maddesinde ise “İdari müeyyide uygulanan denetçi veya yardımcı kontrol elemanı mimar ve mühendisin durumu, Bakanlıkça ilgili meslek odalarına bildirilir. Meslek odaları, bunlar hakkında kendi mevzuatına göre işlem yaparak neticesini Bakanlığa bildirir.” denilmek suretiyle meslek odalarının görevi sadece üyelerine ceza vermeye indirgenmiştir.

Oysa, Anayasanın 135. Maddesi uyarınca 6235 sayılı Yasayla kurulmuş ve varlığı güvence altına alınmış olan Odamız, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği’ne (TMMOB) bağlı kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur. İnşaat Mühendisleri Odası, görevlerini TMMOB Yasası’nın 2.maddesinin (b) bendinde; “mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının, müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlerine uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak için gerekli gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak” (c) bendinde; “meslek ve menfaatleriyle ilgili işlerde resmi makamlarla işbirliği yaparak gerekli yardımlarda bulunmak, meslekle ilgili bütün mevzuatı normları, fenni şartnameleri incelemek ve bunlar hakkındaki görüş ve düşüncelerini ilgililere bildirmek” olarak tanımlanmış amaçlar doğrultusunda yerine getirmektedir.

Odamız, bütün demokratik ülkelerde olduğu gibi ayrı bir tüzel kişiliğe sahiptir, idari ve mali yönden devlet karşısında özerktir, faaliyetlerinin finansmanını sağlayacak bütçeye sahiptir, teşkilatın yönetimi ve faaliyetlerin yürütülmesinde söz sahibidir, merkezi hiyerarşik gözetim ve denetimine tabi olmayıp, vesayet denetimine tabidir.

Gerek çalışma yaşamında, gerek kamu yararı ilkesine aykırı politikalarında ve gerekse çevrenin tahribatına yol açarak uygulamayı tasarladığı projelerinde Birliğimizi ve Odamızı bir engel olarak gören siyasi iktidar bulduğu her fırsatta Odalarımızın görev ve yetkilerini kısıtlamayı hedefleyen düzenlemeler yapmaktadır.

2009 yılında Devlet Denetleme Kurulu Raporu ile başlayan, 2011 genel seçimi öncesi büyük bir hızla yürürlüğe konan Kanun Hükmünde Kararnameler ve Yönetmelik değişiklikleri ile devam eden sürecin son halkası, Odamızın varlığını yok etmeye yönelik olarak mesleki uygulamalarımızı ilk elden etkileyen Yapı Denetim Yasası ve İmar Yasasında yapılması planlanan değişikliklerdir.

Sonuç olarak;

Taslak, ülkemizin mühendislik mimarlık alanlarındaki birikim ve deneyimini, Bakanlığın hafızasını hatta Bakanlığın sitesinde hala yayınlanmakta bulunan 2010-2023 yılları için öngörülen KENTGES Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı’nı dahi yok sayan bir yaklaşımla hazırlanmıştır. Bu bağlamda, ülke mühendis ve mimarlarını yok sayıp, mühendislik ve mimarlık hizmetlerini ulusal ve uluslararası şirketlere teslim eden, ülke kaynaklarını kamu yararı göz ardı edilip denetimsiz şekilde insan unsuru ile ilişkilendirilmeyecek “marka şehir”lere heba eden, kamusal hizmet kavramını yok eden, insana, doğaya, tarihe, kültüre ait ne kadar değer var ise bunları ranta araç eden, yerinden yönetim kuruluşlarını demokratik esaslara aykırı olarak merkezi idarenin emrine amade eden bu yasa taslağını toplum yararına görmemiz olanaklı değildir. Beklentimiz, taslağın geri çekilerek taraflarla ülke gerçeğine ve meslek mensuplarının sorunlarına ihtiyaç veren bir çalışmanın başlatılmasıdır.

“Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” Hakkında İMO Görüşü

Eylül 2012

13/08/2012 tarihli ve 28383 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin anahtar teknik personel çalıştırılmasına ilişkin maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yönetmelik değişikliği ile ihaleye girecek firmanın ekonomik ve mali yeterlilikleri yanında, teknik anlamda da yeterliliğinin değerlendirilmesi için istenen ‘**anahtar teknik personel**’ belgesi zorunluluğu kaldırılarak yapım işleri ihalelerine katılan firmaların teknik yeterliliği sorgulanır hale getirilmiş, meslektaşlarımız açısından ise mühendis emeğinin değersizleşmesi ve istihdamının da geçici hatta kiralanabilir bir niteliğe dönüşmesinin zeminleri yaratılmıştır.

Kısacası, ihale sürecinde ve onun en önemli ögesi olan “ yeterlilik aşamasında “anahtar teknik personele ve hatta diğer teknik personele gereksinim duyulmamaktadır.

Öte yandan yine 40. Maddede yapılan değişiklik gereği sözü edilen diğer teknik personelle ilgili belge ve bilgiler ise; ihale aşamasından sonra, yani ihale süreci tamamlanmış taraflarca sözleşme imzalanmış ve hatta yer teslimi yapılarak yüklenici işe başladıktan sonra istenilecektir. Dolayısıyla teknik personelin niteliği ve varlığı da yeterlik aşamasında dikkate alınmayacaktır.

Söz konusu düzenlemeler Kamu İhale Yasasına aykırılık teşkil etmektedir.

Zira 4734 sayılı Kamu İhale Yasası’nın, İhaleye Katılımda Yeterlik Kuralları başlıklı 10. uncu maddesinin birinci fıkrasında, “İhaleye katılacak isteklilerden, ekonomik ve mali yeterlik ile mesleki ve teknik yeterliklerin belirlenmesine ilişkin olarak aşağıda belirtilen bilgi ve belgeler istenebilir.” denilmekte, fıkranın (b) bendinde ise “ Mesleki ve teknik yeterliğin belirlenmesi için” istenilen belgeler sıralanmaktadır.

Bu belgeler;

4. alt bentte; “ İsteklinin organizasyon yapısına ve ihale konusu işi yerine getirmek için yeterli sayıda ve nitelikte personel çalıştırdığına veya çalıştıracağına ilişkin bilgi ve / veya belgeler,

5. alt bentte; “ İhale konusu hizmet veya yapım işlerinde isteklinin yönetici kadrosu ile işi yürütecek teknik personelinin eğitimi ve mesleki niteliklerini gösteren belgeler,

7. alt bentte; istekliye doğrudan bağlı olsun veya olmasın, kalite kontrolden sorumlu olan teknik personel veya teknik kuruluşlara ilişkin belgeler olarak tanımlanmıştır.

Görüldüğü üzere, Kamu İhale Yasası gayet açık ve net olup teknik personelle ilgili bilgi ve belgelerin yeterlik aşamasında istenilmesi gerektiğini ifade etmektedir.

Esasen; ihaleye katılan bir firmanın ihale konusu işteki uzmanlığı, deneyimi, liyakati de ancak

bünyesinde sürekli bulundurduğu teknik personel ile yani anahtar teknik personel ile ölçülebilir.

Barajları, yolları, tünelleri, arıtma tesislerini, limanları, hava limanlarını, demiryollarını, boğaz köprülerini, metroları ve daha nice yapıyı yapan mühendisler yani teknik personel değil midir?

Benzer şekilde belli istekliler arasında ihale usulünün tanımında “Yapım işleri, hizmet ve mal alım ihalelerinden işin özelliğinin uzmanlık ve/ veya ileri teknoloji gerektirmesi nedeniyle açık ihale usulünün uygulanamadığı işlerin ihaleleri bu usule göre yaptırılabilir.” denilmektedir. Yapım işinde uzmanlık ve ileri teknolojinin gereklerini hiç kuşkusuz bu işte deneyimli olan uzman teknik personel yerine getirebilir.

Söz konusu değişiklik yasaya aykırı bir şekilde mühendisler açısından yeni bir hak kaybına neden olurken, aynı zamanda teknik yeterliliği ve niteliği son derece önemli bir meslek alanı olan mühendislik alanını niteliksizleştirmektedir. Bu değişiklikle ortaya çıkan diğer bir sonuç ise, teknik yeterliliği bilinemeyen bir firmanın yapacağı bir yapının “kullanıcılar için ne kadar güvenli olacağı” sorusudur.

İşletilmek istenen bu süreç, güvencesiz mühendislerin yanı sıra güvensiz yapılara da neden olacaktır. Bu anlamda, mesleğimizin ve istihdam alanlarımızın daraltılması, bizler için olduğu kadar tüm toplum için de risk oluşturmaktadır. Unutulmamalıdır ki; bu zamana kadar ülkemizde meydana gelen felaketler sonucu yaşanan acıların çok büyük bir kısmı, yeterli mühendislik hizmeti almamış yapılardan kaynaklı olarak ortaya çıkmakta ve bu durum birçok insanımızın canına mal olmaktadır.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde yapılan değişiklikler iptal edilmeli, teknik eleman istihdamını ve niteliğini artırıcı önlemler getirilmelidir.

Kıdem Tazminatı düzenlemesi ile ilgili İMO görüşü

Kıdem Tazminatı Hakkı Buharlaşıyor

Temmuz 2012

Geçtiğimiz günlerde kıdem tazminatını ilgilendiren bir yasa taslağı basına servis edilmiş ve kamuoyunda çeşitli biçimlerde tartışmaya açılmıştır. Söz konusu yasa taslağı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından sahiplenilmemiştir. Milyonlarca çalışan açısından hayati öneme sahip bir konu olan Kıdem Tazminatı hakkındaki düzenleme; ne amaçla hazırladığı belli olmayan ve resmi makamlarca sahiplenilmeyen bir "hazırlık" belgesi şeklinde kamuoyuna sunulmuştur.

1936 yılından bu yana çalışma hayatımızda olan kıdem tazminatı, işveren tarafından işçinin işini kaybetmesi halinde yıpranma, işyerinde belirli bir süre çalışma ve yeni bir iş bulmada karşılaşılabileceği zorluklar göz önünde bulundurularak yapılan bir toplu ödeme türüdür.

Basında yer aldığı haliyle yasa taslağına göz atıldığında, kıdem tazminatı hakkını budayarak sermayenin üzerindeki "maliyet yükünün" kaldırılmanın hedeflendiği anlaşılmaktadır. Bu durum, işverenin işçinin hesabına yatırması gereken kıdem tazminatının hesaplanmasında "ince ayarlı" bir düzenleme ile sağlanmaktadır.

Taslak işçilerin kıdem primlerinin bir fona aktarılması ve bu fondaki birikimlerin belli kurallar çerçevesinde işçiye ödenmesi esasına dayanmaktadır. Oluşturulacak olan Fonun Yönetim Kurulunun da Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının önerisi üzerine müşterek kararname ile en fazla işvereni temsil eden işveren konfederasyonu tarafından seçilen iki ve en fazla işçiyi temsil eden işçi konfederasyonunca seçilen bir üyeden oluşması planlanmaktadır.

Mevcut durumda bir işçi, bir yıllık emeği karşılığında bir aylık brüt kazancına denk gelen bir miktarda tazminatı hak etmektedir. Bunun maliyeti aylık %8.33'tür. Yeni düzenlemede ise işverenin fona yatıracağı prim %50 oranında düşürülerek %4 e indirilmesi öngörülmektedir.

Öte yandan, gelir kaybı sadece kesilen prim oranının düşmesinden de kaynaklanmayacaktır. Mevcut durumda işsizlik sigortası için işveren % 2, devlet % 1, işçi yüzde 1 prim öderken, fonla birlikte işverenin ve devletin payı ‰ 5'e düşürülmekte ancak işçinin prim kesintisi % 1 olarak devam etmektedir. Toplamda işsizlik sigortası kesintisi % 4'ten % 2'ye düşürülecektir.

Sonuçta işçinin işverene maliyeti % 7,16 oranında gerilemekte ve yalnızca 1,17'ye düşmekte, işçinin hak ettiği kıdem tazminatının yarısı ise budanmaktadır. Taslak adeta işverenin kar elde etmesi amacıyla düzenlenmiştir. Tabii ki bu durum işçinin hak ettiği "kazanım" üzerinden gerçekleşmektedir. Siyasi iktidarın yıllardır uyguladığı politikalarla söz konusu taslak bu anlamda büyük bir uyumluluk göstermektedir.

Yine mevcut durumda işçinin; haksız yere işten atılma, ölüm, emeklilik, iş yerinin kapanması, işçinin askere gitmesi, kadın işçinin evlenmesi, 15 yıl ve 3600 gününün dolması, sağlık durumunun çalışmaya elvermemesi gibi hallerde kıdem tazminatından yararlanma hakkı bulunmaktadır.

Tasarı kıdem tazminatı hakkını elde etme koşullarında büyük değişiklikler öngörmektedir. Örneğin, 15 yıl ve 3600 prim ödeme gün sayısının dolması halinde kıdem tazminatının ancak yarısı alınabilecektir. İşten atılan bir işçi 5 yıl süre ile işsiz kalırsa fondan tazminatını alabilecektir. Anlaşılacağı üzere, işçinin yıllarca çalışarak almaya hak kazandığı kıdem tazminatı işverenin sermayesi olarak kullanılacak ve işçiye verilmeyecektir.

Milyonlarca çalışanın kıdem tazminatı hakkının kelimenin gerçek anlamı ile "gasp" edileceği bir yasal düzenlemenin basında "ev almanın kolaylaşacağı" yönünde haberleştirilmesi ise iktidar ve medya gücünün emek düşmanlığı konusundaki uyumunu da gözler önüne sermiştir.

Kıdem tazminatı hakkının hesaplanması, kullanımı ve fona aktarımı ile müdahale eden ve sermaye lehine yeniden oluşturan yasa tasarısı emekçiler açısından tam teşekküllü bir saldırı anlamı taşımaktadır.

Siyasi iktidar sermayenin ihtiyacı olan ve "katı" olarak tabir edilen emek süreçlerini "esnekleştirmek" istemektedir. Bu da sermayenin rekabet gücünün artırılması ve vahşi kapitalizmin tahsis edilmesi anlamına gelmektedir. Söz konusu tasarı ile kıdem tazminatı üzerinden gelişen saldırı geri püskürtülmek zorundadır.

Üyelerinin büyük çoğunluğu ücretli çalışanlardan oluşan İnşaat Mühendisleri Odası "Kıdem Tazminatının İşçinin Bireysel Hesabına Yatırılması Hakkında Kanun Taslağı"nı reddetmektedir.

Kıdem tazminatı üzerinden çalışan kesime karşı yapılması planlanan saldırılara karşı emek güçleri ile omuz omuza mücadele ederek sözümüzü söylemeye devam edeceğiz.

Tasarı Bu Haliyle Yasalaşırsa;

- İşçinin kıdem tazminatı her ay brüt ücretin yüzde 4'ü oranında kesilip işveren tarafından fon hesabına yatırılacak.
- Kıdem tazminatı için artık 1 yıllık hizmet süresi yetmeyecek en az 10 yıl çalışmak gerekecek. (3600 gün)
- Bu şartları sağlayanlar tazminatının sadece yarısını çekebilecek. İkinci kez para çekimi içinse devamında 1800 günlük prim ödemesi gerekecek.
- İşçi, sosyal bir hak olan tazminatının tamamını alabilmek için emekli olana kadar beklemek zorunda kalacak.
- Askere gidenler kıdem tazminatı alamayacak.
- Evlenip işten ayrılan kadın çalışanlar kıdem tazminatından yararlanamayacak.
- İşçi, iş yerinin kapanması durumunda veya işverenin iflası halinde kıdem tazminatı alamayacak.
- Sağlık durumunu çalışmaya elvermediği için zorunlu olarak işten ayrılmak durumunda kalanlar kıdem tazminatını alamayacak.
- Prim ödeme gün sayısını doldurmuş olan ve yaşının gelmesini bekleyenler kıdem tazminatını isteme hakkına sahip değilken, bu kişilerin parası yaşı dolana kadar fonda kalacak.

Kalkınma Bakanlığı'na gönderilmek üzere hazırlanan İnşaat Mühendisleri Odası'nın "Kentsel Dönüşüm Projesi"ne yönelik görüşü

Kentsel Dönüşüm

Ekim 2012

Giriş

Ülkemizdeki mevcut yapıların büyük bir çoğunluğu, çarpık kentleşme ve sağlıksız yapılaşma nedeniyle afet riski altındadır. Yetkililer Türkiye'deki mevcut 19-20 milyon yapı stokunun 8- 8,5 milyonun bir süre daha idare edebileceğini ancak 7 milyonunun mutlaka yıkılması gerektiğini belirtmektedir.

Öte yandan ülkemiz topraklarının %92'si, nüfusunun %71'inin deprem tehlikesi altında olduğu gerçeği göz önüne alındığında, Türkiye'nin neredeyse tüm illerinin her an yıkıcı bir deprem yaşayabileceğini söyleyebilmek mümkündür. Bu anlamda risklerin ortadan kaldırılması ve afet zararlarının en aza indirilmesi için önlem alınması gerektiği tartışmasız bir gerçek olup planlı, sağlıklı, nitelikli ve sürdürülebilir yeni yaşam alanları oluşturulması kentlerimizin öncelikli ihtiyacıdır.

Kentsel Dönüşüm Uygulamaları

Kentsel dönüşüm basit anlamda bir çevre düzenlemesi ya da 'çarpık yapılaşmaya' indirgenemeyecek kadar birden çok değişkeni içerisinde barındıran, ekonomik, sosyolojik, kültürel, tarihsel, siyasi ve her şeyden önemlisi insani boyutları da içeren bir konudur. Dolayısıyla kentsel dönüşüm uygulamalarının, yıllarca bu bölgelerde yaşamış, dişiyle, tırnağıyla, emeğiyle buraları var etmiş olan vatandaşlarımızın haklarını ve daha sağlıklı, insanca yaşanabilir konut taleplerini giderecek biçimde yapılması önem taşımaktadır.

Kentsel mekânların yeniden düzenlenmesi ve üretilmesi önemli bir ihtiyaç olarak karşımızda dururken, hali hazırda uygulanmakta olan projelerin kent merkezlerinde, ekonomik ve siyasi getirisi yüksek bölgelerde, yoğunlukla gerçek amacına hizmet etmeyecek şekilde yapıldığını, bölge sakinlerinin taleplerine kulak verilmediğini görmekteyiz.

Yaşanan örneklerde dönüşüm alanlarında yaşayan düşük gelirli vatandaşlarımız, kendi yaşam alanlarından kopararak, şehrin çeperlerinde bulunan, sağlık, eğitim ve ulaşım gibi altyapı problemleri çözülmemiş alanlarda yaşamaya zorlanmışlardır. Bu yöntem ilerleyen dönemlerde kent sosyolojisi ve toplum yapısında kastaşma gibi büyük sakıncalar doğuracaktır.

Yasal mevzuatın değerlendirmesi

Bilindiği üzere devlet planlamalarında devamlılık esastır. Marmara Depreminin ardından ülkemizin deprem sorununa yönelik bir dizi çalışma yürütülmüş ve soruna çözüm üretmesi amacıyla çok sayıda bilimsel çalışma yürütülerek bazı kararlar alınmıştır. Ne var ki deprem sorununa çözüm üretmesi amacıyla hazırlanan ve kamuoyunda büyük bir beklenti yaratan "Afet Yasası" siyasi iktidarların kendi bilimsel ürünleri olan Deprem Konseyi, Deprem Şurası,

Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı, Ulusal Deprem Stratejisi Eylem Planı gibi çalışmaları neredeyse tamamen göz ardı ederek hazırlanmıştır. Kentsel Dönüşümün yasal mevzuatı bu yönüyle eksik ve sağlam bilimsel dayanaklardan yoksundur.

Van depreminin ardından çıkarılan "Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Yasa" içeriğinde birçok çelişkiyi barındırmaktadır. Söz konusu yasa ile niyet edilen depreme karşı güvenli yapılar ve kentler oluşturulması ise, bu çalışmalar ve uygulamalar sadece kentsel dönüşüm uygulamalarıyla sınırlı tutulamaz. Yapı envanter çalışmaları, onarım ve güçlendirme çalışmaları, risk sakınım planlaması gibi hususları da içermesi gerekir. İnşaat Mühendisleri Odası olarak "Kentsel Dönüşüm Yasası" kapsamında riskli alan olarak belirlenecek alanların gerçekten dönüşümde öncelikli alanlar mı yoksa rant kazanımı sağlayacak alanlar mı olacağı konusunda ciddi kaygılar taşımaktayız.

Kanun ve Uygulama Yönetmeliği kamu idaresini olağanüstü yetkilerle donatmaktadır. Tespit eden, karar veren, hak sahipliğini belirleyen, ne kadar hak verileceğini tayin eden, itirazları değerlendiren kamu idaresidir. Yasada bu duruma karşı vatandaşların hak arama hürriyetleri engellenmiş, dava açma süreleri kısaltılmış ve idare mahkemelerinin yürütmeyi durdurma kararı vermesi engellenmiştir.

Dönüşümlerin odağında olan vatandaşların itiraz haklarının engellenmesi ve sürecin özneleri konumunda olamamaları sağlıklı bir dönüşümün önünde büyük engel taşımaktadır.

Kamu idaresinin yaptırım gücünün yasayla aşırı düzeyde güçlendirilmesi, yukarıda sözü edilen sorunlara ek olarak yasanın rıza ve gönüllülük temelinde uygulanmayacağını göstermektedir ki, bu durum anlaşmayı benimsemeyen mahalle veya konut sakinlerinin her türlü kamu hizmetinden mahrum bırakılmalarını gündeme getirecektir.

Yasa ve Uygulama Yönetmeliği riskli binaların tespiti konusuna da açıklık getirememiştir. Riskli yapıların nasıl ve hangi kriterler çerçevesinde tespit edileceği, bir standardının olup olmayacağı, salt riskli alanlardaki yapılar mı yoksa ayırım yapılmaksızın tüm alanlardaki yapıların mı inceleneceği net değildir. Eğer "riskli alan" olarak belirlenen bölgede sağlam yapıların da yıkılması öngörülüyorsa bu durum bir kaynak sorunu yaratacaktır. Ülkemizin kaynaklarının son derece sınırlı olduğu göz önünde bulundurulduğunda Deprem Yönetmeliği'ne uygun olarak inşa edilen veya güçlendirilen yapıların plan bütünlüğü gözetilerek korunması önem taşımaktadır.

Yasa ile tüm imar ve yapılaşma faaliyetlerinin baştan aşağı değiştirilecek olması, orman alanları, tarım arazileri, meralar, kültür ve tabiat varlıklarının hiçbir kural tanımadan, sınırsız yetkilerle donatılmış TOKİ ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yapılaşmaya açılacak olması Yasayı işin başında sorunlu kılmaktadır.

Kentsel Dönüşüm Yasası yıkıp yeniden yapma üzerine kurgulanmış bir yasadır. Oysa kentsel dönüşümün çerçevesini salt risk altındaki binaların yıkılıp yeniden sağlam yapılara dönüştürülmesi ile sınırlamak doğru bir yaklaşım değildir. Kentsel dönüşüm; kentin eskimiş, yıpranmış, ekonomik ömrünü tamamlamış, tarihi dokusuyla ve plansız gelişen gecekondu alanlarında ortaya çıkan kentsel sorunlarına bir bütün olarak çözüm bulmayı amaçlayan, afetlere karşı her türlü önlemi alınmış bir planlama türü olarak değerlendirilmelidir. Bu bağlamda sadece var olan sağlıklı ve afetlere karşı güvensiz yapıları yıkıp yerlerine sağlıklı yapılar yapmak çözüm için gerekli ama yeterli değildir. Sağlıklı yaşam çevrelerinin oluşturulması için kentsel dönüşümün, ulaşım, çevre, altyapı ve fiziki boyutlarının yanı sıra sosyal ve kültürel boyutu da dikkate alınmalı; sürdürülebilir, yeşil alan dengesi kurulmuş, ulaşım altyapısı oluşturulmuş, diğer bütün kentsel altyapı yetersizlikleri çözülmüş, enerji tasarrufu sağlayan, dengeli ve sağlıklı kentler oluşturulmalıdır.

Özetle Yasa, deprem tehlikesini ve yapı stokunu bahane ederek, kentlerimizi sermayenin hizmetine sunacak, büyük mağduriyetlere yol açacak, yoksullar borçlandırılacak, yeni kurulacak mahallelerin sosyal dokusunda yoksulları barınamayacak duruma getirerek kentin dışına atacaktır.

Önerilerimiz...

Kentsel dönüşüm projeleri; toplumsal/ sosyal ilişkilerin dağılmasını önleyici, sosyal ayrımlaşma ve dışlamayı önlemede bireysel bağlantıların koparılmadığı, yerel kimlikleri olan kentlinin yaşayış biçimleri, kültürleri, gelenek görenekleri, bilinçlilik düzeyi, yöreden hoşnutluğu, mülk sahipliği analiz edilerek bütüncül bir yaklaşımla uygulanmalıdır.

Dönüşüm projelerine başlanmadan ihtiyaç ve beklenti çalışmaları, sorun analizleri ve sosyo-ekonomik araştırmalar yapılmak suretiyle farklı özelliklerdeki sosyal grupların ihtiyaç, beklenti ve görüşleri alınmalı, edinimler planlama kararlarına yansıtılmalı, kararların birlikte üretilmesi yoluyla halkın kentsel dönüşüm sürecine katılımı sağlanmalıdır.

Bu bağlamda hazırlanan kalkınma planında Türkiye'nin deprem gerçekliğiyle ilgili daha önce yapılmış olan bilimsel çalışmalardan yararlanmalı ve kalkınma hedefleri bu doğrultuda oluşturulmalıdır.

Kentsel dönüşümle ilgili düzenlemeler, ülkemizdeki alt gelir gruplarının en temel sorunu olan konut sorunu dikkate alınarak yapılmalıdır. Dolayısıyla alt gelir grupları için konut üretimi, sosyal konut politikalarının nasıl olması gerektiği, dünya ülkelerinin bu konuya nasıl baktığı, Birleşmiş Milletler ve İnsan Hakları Evrensel Beyanname'sinin konut sorunu yaklaşımı dikkate alınarak bu soruna çözüm aranmalıdır.

Afet riski altındaki alanların ve riskli binaların kentsel dönüşüm ve yenilenmelerine yoğun kullanımlı ve kamu düzeni için vazgeçilmez olan başta hastane, okul, altyapı tesisleri olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarının binaları ile başlanmalıdır. Bir başka deyişle Devlet önce kendi kurumlarını ve binalarını yenilemekle işe başlamalıdır.

Tarihi ve doğal çevreyi tahrip etmeyecek, tarihsellik içerisinde oluşmuş kültürel ve sosyal yaşamda telafisi olmayan hasarlar yaratmayacak, yüksek katlı, tek tip, dikey yapılaşmalar yerine mahalle yaşamını destekleyen yapılaşmalar tercih edilmeli ve buna imkan verecek düzeyde sosyal donatı alanları bırakılmalıdır.

Dönüşüm uygulamalarında Kentlerimizin mevcut altyapılarının yetersiz olabileceği dikkate alınmalı, teknik altyapı ve ulaşım planlamalarının eski sisteme entegrasyonu sağlanmalıdır.

Kalkınma Bakanlığı'na gönderilmek üzere hazırlanan İnşaat Mühendisleri Odası'nın "İş Sağlığı ve Güvenliği"ne yönelik görüşü

İş Sağlığı ve Güvenliği (İstatistikler, Sorunlar, Çözüm Önerileri)

Ekim 2012

Bilindiği üzere, insanlık tarihinin geçirdiği evreler sonucu çalışma hakkı, temel insan hakkı olarak kabul edilmiştir. Ancak, bu hakkın tek başına soyut olarak kabulünün bir anlam ifade etmediğini de yaşanan deneyimler göstermiştir. Bu hakkın kullanımı ancak diğer temel haklardan olan yaşama hakkının özünü ihlal etmeyecek bir iş ortamının sağlanmasıyla olanaklıdır. Güvenlikli ve sağlıklı iş ortamlarının sağlanması artık ülke ölçeğinde değil uluslararası belgelerle istenen bir durumdur. Sağlıklı ve güvenli ortamda yaşama hakkı temel insan hakkı olduğuna göre çalışma hakkının kullanılmasında, çalışanın beden bütünlüğünü ve sağlığını bozacak etkilerden işyerinin arındırılması esastır. Bu hakkın korunmasında ve kullanılmasında Devlet asli sorumludur. Nitekim bu gerçek, alanın yasal düzenlemeye ihtiyaç duyulmasıyla da kendini göstermektedir. Bu nedenle de kamusal bir alandır ve bu alanın asli unsurlarının hak, yetki, sorumluluk ve cezaların hukuksal düzenlemede vücut bulması gerekmektedir.

İnşaat sektörü, tüm sektörler arasında toplam iş kazası sayısı bakımından ön sıralarda ve ölümlü iş kazalarında ise ilk sırada yer almaktadır. İnşaat sektöründeki ölümlü sonuçlanan kazalar tüm sektörlerdeki ölümlü kazaların %30'nu oluşturmaktadır. Uluslararası Çalışma Örgütü verilerine göre inşaat işçileri, diğer sektörlerde çalışan işçilere oranla 3-4 kat daha fazla kazaya uğrama riski taşımaktadır. Yaşanan iş kazalarında ölümlerin yanı sıra çok sayıda işçi sakatlanmalara veya yaralanmalara maruz kalmaktadır.

Türkiye'de iş kazaları ile ilgili tutulan istatistikler sağlıklı değildir. Bilhassa çok sayıda yaralanma kayıtlara girilmediği için istatistiklere yansımamaktadır. Ayrıca, SGK tarafından yapılan iş kazası yıllık istatistikleri, inşaat sektörüne özgü istatistiksel çalışma ve iş kazalarının nedenlerini anlamaya yönelik araştırma yapmak için yetersiz kalmaktadır. Bu eksiklik konu ile ilgili araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin önünde ciddi bir darboğaz oluşturmaktadır.

Araştırmalar, iş kazalarının yüzde 50'sinin "kolaylıkla" önlenilecek kazalar olduğunu ve yüzde 48'inin de sistemli bir çalışma ile önlenilebileceğini ortaya koymaktadır. Buna rağmen, gerek yasal düzenlemelerdeki yetersizlikler gerekse uygulama boşlukları iş kazalarının artarak devam etmesine neden olmaktadır.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası 30 Haziran 2012 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası iş kazalarının yoğun yaşandığı ve giderek artış gösterdiği bir dönemde TBMM'ye sunulmuştur. Öncelikle belirtmek gerekir ki iş kazalarının nedeni, ayrı bir yasanın olmamasında saklı değildir. Ayrı bir yasa kazaları kendiliğinden önlemeyecektir. Kazaların asıl nedenleri, iş güvenliğini sağlayacak teşkilat yoksunluğu, iş sağlığı güvenliği kültürünün kamuoyu nezdinde yeterince oluşturulamaması, işverenlerin iş sağlığı ve güvenliği

konusunu hala bir maddi külfet olarak görüp yeterince önemsememesi ve denetimdeki yetersizliklerdir.

Tarafların Yasa'dan beklentisi, çalışanların işyerindeki tehlikelerle karşılaşma ve onlara maruz kalma olasılığını en aza indirmek için oluşturulacak örgütlenme, normlar ve sürekli gözetimi mümkün kılan bir yapıyı ortaya çıkarmasıdır. Bu yapının tarafları ise, Devlet, işveren, çalışanlar ve sendikaları, iş güvenliği mühendisleri ve iş yeri hekimleridir. Bu unsurların doğru kurgulanması, güvenlik kültürünün gelişimine ve sistemin tesisine güçlü bir temel sağlayacaktır. Bu nedenle, iş güvenliği mühendisi, işyeri hekimi ve sendikaları Yasanın içine işlevine uygun ana unsurlar olarak doğru koymak gerekir.

Yasanın tanımlar maddesinde yer alan "iş güvenliği uzmanı" tanımı "İş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş, iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip mühendis, mimar veya teknik elemanı," biçiminde düzenlenmiştir. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere, meslek yüksek okullarının maden, inşaat, metal, kimya, elektrik, elektronik, makine, tesisat, iklimlendirme, petrol, otomotiv, seramik, mobilya, ağaç, tekstil, gıda, tarım, metalürji alanlarındaki programlar ile iş sağlığı ve güvenliği bölümünden mezun olanlar, teknik öğretmen, fizikçi, kimyagerler ve nihayet mühendis ve mimarlar iş güvenliği uzmanı olarak görev üstlenebilecek, Yüksekokul mezunu bir kişi, Bakanlığın yetkilendirdiği bir şirketin açtığı dershaneye gitmesi durumunda (B) ve (C) sınıfı "iş güvenliği uzmanı belgesine" sahip olabilecektir.

İş güvenliği alanı mühendislik düzeyinde ele alınması gereken bir alan olmasına karşın, Yasa ile mühendisleri yok sayan bir düzenleme yapılmıştır. Mühendislik, lisans eğitimi sonucu kazanılan bir unvan olup, mesleğin icra kuralları ise Odasınca belirlenir. Akademik unvanı YÖK'çe verilen, mesleki yeterliliği Odasınca denetlenen bir mesleği, eşit olmayanlarla "iş güvenliği uzmanlığı belgesi"ne sahip olmaya indirmek, ne bilimsel ölçüde ne de mesleğin birikim ve özüne uygundur.

Yasa iş sağlığı ve güvenliği konusunda "işverenin işyeri dışındaki uzman kişi veya kuruluşlardan hizmet satın alması" üzerinden kurgulanmıştır. İş güvenliği ve sağlığı konularında hizmet sunucularının işyerinde istihdamı esas alınmamış satın almaya yönlendirilmiştir. Böylece, iş güvenliği mühendisi ve işyeri hekimleri başka bir işverene tabi kiralık unsurlara dönüştürülmüştür. İşyerinin asli unsuru olmaktan çıkarılmış iş güvenliği mühendisliği hizmeti başka bir işverenin sattığı hizmet şekline dönüştürülmüştür. Bu yaklaşımdan, iş güvenliği ve işçi sağlığından beklenen toplumsal ihtiyacın karşılanamayacağı çok açık olup, Bakanlığın, kamusal bir hizmeti ticarileştirmeyi esas aldığı anlaşılmaktadır.

Yasada maliyet unsuru, İşverenin bakış açısıyla ele alınmış olduğundan kamusal yönü ve topluma maliyeti göz ardı edilmiştir. Oysa gelişmiş ülkeler, güvenlik kültürünün üretim maliyetinin kontrolüne ve üretimin etkinliğine olan katkısının farkına varmışlardır.

Yasanın uygulama alanına giren işyerlerine yönelik düzenlemeler ise sorunludur. İş güvenliği uzmanı yasaya göre yetkisizdir, yaptırım gücü yoktur. İş güvenliği uzmanı, formaliteleri yerine getirerek işvereni doğacak yasal yükümlülüklerden korumaya çalışan bir figüran olarak tariflenmiştir. Yasa, çalışanları tehlikelerden ve kazalardan koruma anlayışından uzak olup, daha ziyade işvereni tazminat yükümlülüğü ve ceza sorumluluğundan korumaya çalışmaktadır.

Yaklaşık 30 yıl önce Türkiye'deki işyeri sayısı 500 bin civarında olup, bu işyerlerini denetleyen müfettiş sayısı 250 civarında iken, 2011 yılında işyeri sayısı 1 milyon 400 bini aşmış ancak müfettiş sayısı 370-400 civarında kalmıştır. Bu sayı örneğin; ülkemizle eşdeğer işyeri sayısına sahip Almanya'da 3900'dür. 30 yıl önce dahi müfettiş sayısı denetim için yetersizken, günümüzde bu sayının yeterli olacağını düşünmek mümkün değildir. Yasa ile hizmetin uygulama araçları piyasaya verilmiş ve en önemlisi devlet denetimi kaldırılmıştır.

Görüldüğü üzere yürürlüğe giren "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu" yaşanan olumsuzlukların değiştirilmesi için gereken vasıflardan yoksundur.

Odamızın konuya ilişkin çözüm önerileri özetle şöyledir:

- Konuyla ilgili ulusal politikaların oluşturulması sürecinde Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ne (TMMOB) bağlı ilgili meslek odaları, Türk Tabipler Birliği (TTB), Türkiye

Barolar Birliği (TBB) ve sendikaların katılımı sağlanmalı, çalışmalar düzenleme metinlerine yansıtılmalıdır.

- Ortak Sağlık Güvenlik Birimleri, ticari hizmet satan yerler olarak değil, küçük ve orta ölçekli teşebbüslerin yaşamını teşvik edici bir biçimde bu işletmelere devlet destekli iş sağlığı ve güvenliği hizmeti sunan kuruluşlar olarak kurgulanmalıdır.
- İş güvenliği konusu mühendislik mesleğinin icra konularında biridir. İş yaşamında mesleğin uygulaması içinde ve meslek içi eğitimle tamamlanacak bir süreçtir. Bu nedenle, Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde kurulan dershanelerde öğretilecek bir konu değildir. Bu konu bir Meslek içi eğitim olarak, meslek mensuplarının bağlı oldukları Odalar tarafından verilmelidir.
- İş yerlerinde iş güvenliği konusunda, mesleki yeterliliği TMMOB'ye bağlı ilgili oda tarafından onaylanmış ve sertifikalandırılmış mühendisler çalıştırılmalıdır. İş yerinde çalışacak mühendis sayısı, projenin büyüklüğüne göre belirlenmelidir.
- "Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi" işlevli bir hale getirilmeli, tavsiye kararları yerine politika belirlememe ve uygulamaya dönük kararlar alma yetkisi olmalıdır. Konsey mutlaka, idari ve mali yönden özerk olmalıdır.
- Sistemin tüm sorumluluğu Mühendis ve Mimarlar yüklenmiştir. İş Güvenliği uzmanının hak, yetki ve sorumlulukları yeniden düzenlenmelidir.
- "İş Güvenliği Mühendisleri" özlük hakları yönünden işverene bağlı olmamalı, bağımsız bir kurum olarak örgütlenmeli ve düzenlenmeli, Bakanlık ve TMMOB'ye bağlı ilgili meslek odasıyla birlikte yapılmalıdır. Güvenceden yoksun bir iş güvenliği ile görevli mühendisin soyut olarak yasa da yer alan "mesleki bağımsızlık" ilkesini yaşama geçirmesi olanaklı değildir. İş güvenliği ile görevli mühendisten kamu hizmeti sunması bekleniyorsa, bu mühendis kamusal korumaya alınmalı, işverene, iş akdinin feshini zorlaştıracak, haklı gerekçe ve tazminat yükümlülüğü getirilmelidir.
- İş kazaları ve meslek hastalıklarının önüne geçilebilmesi için çalışan odaklı bir çalışma hayatı oluşturulmalıdır.
- Güvencesiz çalıştırmanın tüm biçimleri ortadan kaldırılmalı, sigortasız ve sendikasız çalıştırma yasaklanmalıdır.

İMO Kıyı ve Deniz Mühendisliği Çalışma Grubu tarafından hazırlanan Kıyı Kanunu değerlendirmesi

Yapı Denetimi Hakkında Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Taslağı 'Kıyı Kanunu'nu Nasıl Etkiliyor?

Aralık 2012

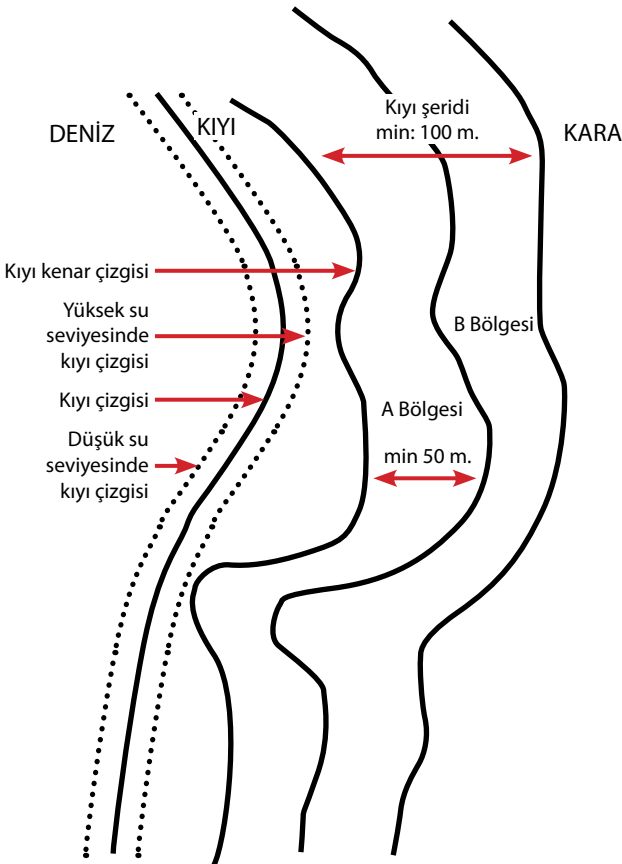
Ülkemizde sosyoekonomik önemi büyük olan kıyı alanları ile ilgili planlama ve uygulama faaliyetlerine yönelik mevzuat çok geniştir. Ancak temel yasal dayanak Kıyı Kanunu'dur. Yasal olarak ilk defa 1926 yılında tanımlanan "kıyı", kamuya ait yerlerden sayılmış ve tescil dışı bırakılması gerektiği belirtilmiştir. 1972 yılında imar kanununa eklenen ek maddeler ile kıyı bölgelerinin planlanmasına yönelik ilk yasal düzenleme yapılmıştır. 1982 Anayasasının 43.maddesinde

"Kıyılar devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Deniz, göl ve akarsu kıyıları ile deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir. Kıyılarla sahil şeritlerinin kullanım amaçlarına göre derinliği ve kişilerin bu yerlerden yararlanma imkan ve şartları kanunla düzenlenir." hükümlerine yer verilmiştir. Anayasadaki hüküm doğrultusunda 1990 tarihinde 3621 sayılı Kıyı Kanunu çıkarılmış, 1992 tarihinde değişikliğe uğrayarak yürürlüğe girmiştir. Bu kanun ile kıyı alanlarına ilişkin şu tanımlar yapılmış ve Şekil 1'de gösterilmektedir:

Kıyı Çizgisi: Deniz, tabii ve suni göl ve akarsularda, taşkın durumları dışında, suyun kara parçasına değdiği noktaların birleşmesinden oluşan meteorolojik olaylara göre değişen doğal çizgidir. Tabii ve suni göllerde Devlet Su İşleri, Genel Müdürlüğünce belirlenen maksimum su kotu kıyı çizgisini belirler.

Kıyı Kenar Çizgisi: Deniz, tabii ve suni göl ve akarsuların, alçak-basık kıyı özelliği gösteren kesimlerinde kıyı çizgisinden sonraki kara yönünde su hareketlerinin oluşturduğu kumsal ve kıyı kumullarından oluşan kumluk, çakıllık, kayalık, taşlık, sazlık, bataklık benzeri alanların doğal sınırı; dar-yüksek kıyı özelliği gösteren kesimlerinde ise, şev ya da falezin üst sınırıdır.

Bu sınır doldurma suretiyle arazi elde edilmesi halinde de değiştirilemez.

Şekil 1 - Kıyı Kanun'unda yapılan tanımlamalar

Kıyı kenar çizgi tespitine konu olmayan akarsuların, deniz, tabii ve suni göllerle birleştiği yerlerde, kıyı kenar çizgisi; deniz, tabii ve suni göl kıyı kenar çizgisi olarak tespit edilir.

Kıyı: Kıyı çizgisi ile kıyı kenar çizgisi arasındaki alandır.

Dar-Yüksek Kıyı: Plaj ya da abrazyon platformu olmayan veya çok dar olan şev veya falezle son bulan kıyılardır.

Alçak-Basık Kıyı: Kıyı çizgisinden sonra da devam eden, kıyı hareketlerinin oluşturduğu plaj, hareketli ve sabit kumulları da içeren kıyı kordonu lagün gölü, lagün alanları, sazlık, bataklık ile kumluk, çakıllık, taşlık ve kayalık alanları içeren kıyılardır.

Kıyı (Sahil) Şeridi: Deniz, tabii ve suni göllerin kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde yatay olarak en az 100 metre genişliğindeki alandır.

İki bölümden oluşan bu alan kullanım amacı ve doğal eşiklere göre belirlenir.

Kıyı (Sahil) şeridinin birinci (A) bölümü: Sahil şeridinin tümü ile sadece açık alanlar olarak düzenlenen; yeşil alan, çocuk bahçesi, gezinti alanları, dinleme ve Yönetmelikte tanımlanan rekreatif alanlardan ve yaya yollarından oluşan, kıyı kenar çizgisinden itibaren, kara yönünde yatay olarak 50 metre genişliğinde belirlenen bölümdür.

Sahil şeridinin ikinci (B) bölümü: Sahil şeridinin birinci bölümünden sonra kara yönünde yatay olarak en az 50 metre genişliğinde olmak üzere belirlenen ve üzerinde sadece Kanunun 8. maddesinde ve Yönetmelikte tanımlanan toplumun yararlanmasına açık günübürlük turizm yapı ve tesisleri, taşıt yolları, açık otoparklar ve arıtma tesislerinin yer aldığı bölümdür.

Bu kanunun 6. maddesinde, kıyıların herkesin eşit kullanımına açık olduğu, bu alanlara yapı yapılamayacağı, kullanımı kısıtlayıcı tel örgü, çit, hendek gibi engeller oluşturulamayacağı belirtilmiştir. Bu alanlarda kıyıyı değiştirecek boyutta hafriyat yapılması kum, çakıl gibi benzeri maddelerin çıkarılması, moloz, toprak, çöp gibi atık maddelerin dökülmesi yasaklanmıştır.

Bu alanlarda kıyının korunmasına, kamu yararına ve kullanım özelliği dolayısıyla kıyıda bulunması gereken iskele, liman, barınak, yavaşma yeri, dalga kıran, çekek yeri, kayıkhanesi, tersane, gemi söküm yeri, su ürünleri üretim ve yetiştirme tesisleri gibi yapılar, amaçları dışında kullanılmamak üzere yapılabilir.

Kıyı Kanununun esas alındığı ancak kıyı alanlarının planlamasının, korunması, kullanılması ile kıyı ve sularda farklı faaliyetlerin gerçekleştirilmesi veya işletmecilik yapılması konularında çok sayıda kuruluşun (Tablo 1) yasal yetki ve sorumluluğu bulunmaktadır. Bu farklı düzenlemeler ve kurumlar arasında iletişim ve koordinasyon eksikliği, kıyı alanlarının korunması, kullanılması ve denetlenmesi noktasında eksikliklere yol açmakta, geri dönülmesi zor sonuçlarla karşı karşıya kalınmasına neden olmaktadır. Ayrıca kurumların bağlı olduğu farklı yasal düzenlemelerin de birbirleriyle çelişmesi sonucunda farklı kararlar alınmakta, problem sonuçları üzerinde kurumlar arasında anlaşmazlık süreçlerin uzamasına ve yasal olmayan uygulamaların engellenmesinde kurumların etkisiz kalmasına neden olmaktadır.

Kıyı alanlarının kullanımı, korunması ve planlaması noktasında yaşanan yasal ve yönetsel sorunların yanı sıra, kıyılarımız iklim değişikliği, deniz seviyesi yükselmesi ve buna bağlı olarak kalıcı su baskınları, seller ve kıyı erozyonu, sayısı ve şiddeti artan fırtınalar ile fırtına yükselmesi (deniz seviyesi yükselmesi), dalga kabarması (rüzgar etkisi sonucu deniz seviyesi yükselmesi) ve son yıllarda oluşma sıklığı ve etkisi artan tsunami gibi doğal afetlerle de karşı karşıyadır. Son yıllarda sıkça yaşadığımız fırtınalar ve taşkınlar ile dünya çapında meydana gelen tsunami ve yarattığı yıkıma ülkemiz de tarihsel olarak uzak değildir. İklim değişikliği nedenli küresel bir sorun haline gelen deniz seviyesi yükselmesi ise kıyı deltalarımızı özellikle tehdit etmektedir.

Bütün bu sorunlar karşısında bilimsel ve kamu yararı gözetilerek değerlendirilmesi gereken kıyı alanlarımız ise tüm planlarda bir kaynak değer olarak görülmekte, yasal sınırlar, mevcut kullanımlar ve talepler doğrultusunda düzenlemeler yapılmaktadır. Kıyı kesiminin kara ve özellikle deniz kesimi ayrı ayrı değerlendirilmekte kıyı kesimi Kıyı Kanunu ve yönetmelikle-riyle planlanırken, kara kısmında İmar Yasası başta olmak üzere farklı boyuttaki çevre ve imar planları uygulanmaktadır. Bu ayırım nedeni ile deniz ve kara kesimindeki hassas ekosistem

Tablo 1 - Türkiye'de Kıyı Alanlarında Yetki ve Sorumluluğu Olan Kuruluşlar

Kurum Adı	Yasal Dayanak
Bayındırlık ve İskan Bakanlığı 644 sayılı KHK ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.	3621 Sayılı Kıyı Kanunu 3194 Sayılı İmar Kanunu Kıyı Kanunu Uygulamasına Dair Yönetmelik 4708 Sayılı Yapı Denetimi Kanunu 2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu 648 Sayılı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün Kurulmasına Dair KHK
Orman ve Su İşleri Bakanlığı	2872 Sayılı Çevre Kanunu ÇED Yönetmeliği 645 sayılı Orman ve Su İşleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
Kültür ve Turizm Bakanlığı	2634 Sayılı Turizm Teşvik Kanunu 2683 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu
Ulaştırma Bakanlığı	3348 Sayılı Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	1380 Sayılı Su Ürünleri Kanunu
Denizcilik Müsteşarlığı	491 Sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı	5398 Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 3621 Sayılı Kıyı Kanunu ile ilgili 5398 Sayılı kanunda yapılan değişiklik (03.07.2005 RG. No: 25882)
Büyükşehir Belediyeleri	5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu 4708 Sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun
Belediyeler	5393 Sayılı Belediye Kanunu 4708 Sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun
İl Özel İdareleri	5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu 4708 Sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun
Maliye Bakanlığı	178 Sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıkları, Sahil Güvenlik Komutanlığı	Kendi Özel Yasaları Ve diğer ilgili yasalar

özellikleri, alınan kararların kıyı alanlarında yaratacağı bütünlük etkiler ve sonuçları çok fazla değerlendirilmemektedir.

Kıyı alanlarının kullanılması, talep doğrultusunda değerlendirilmesi gereken kaynak değer bakış açısının bir sonucu olarak önerilen Kıyı Kanun'daki değişiklikler bilimsellikten uzak, doğal ekosistem ve doğal afetlerin yaratacağı etkiler düşünülmeden, kara alanı ve deniz alanının bütün yapısı göz ardı edilerek hazırlanmış olup, kabul edilmesi sonucunda zaten baskı

altında olan kıyı alanlarımızda çok daha ciddi sonuçlara neden olacaktır. Özellikle genel esaslar altında eklenmek istenen "Sahil şeritlerinde yapılacak yapılar, kıyı kenar çizgisinden kara yönünde en fazla 10 metrelik mesafede genel olarak deniz seviyesine göre 5 metre yükselen yerlerde veya dar kıyılarda kıyı kenar çizgisine en fazla 20 metre, diğer alanlarda en fazla 50 metre yaklaşabilir." maddesi doğal afetler tehdidi altında olan kıyılarımızda sahil şeridi ile kıyı kenar çizgisi arasındaki mesafenin mevcut yasa da olduğu gibi 50 metreden, kıyı eğimine uygun olarak 20 metreye indirilmesi bilimsel açıdan, kıyı alanları yönetimi açısından, halkın kullanımı ve can güvenliği açısından, kıyıların doğal yapılarını ve hidrodinamiğini etkileme açısından yanlış olup, risk açısından ise çok tehlikeli bir değişiklik önerisidir. Doğal tehditler altında olan kıyılarda ve bu afetler için uyum stratejilerinin uluslararası boyutlarda geliştirilmesi için çaba harcandığı bir ortamda, önerilen bu değişiklik hem uyum sağlama (adaptasyon) hem de etki azaltım stratejilerine tam anlamıyla zıt bir eylem olmaktadır.

Kıyı Kanun'unun amacı halkın can ve mal güvenliğini sağlayacak ve ekonomik kazanımlara yol açacak çözüm üretmek için gerekli yasal düzenlemeleri sağlamaktır. Bu amaç doğrultusunda, kıyı şeridi tanımı ve genişliği çok önem kazanmaktadır. Kullanım izni verilen kıyı şeridi doğal afet tehdidi altında (tsunami, deniz seviyesi yükselmesi vb.) incelenmeden yapılaşma izni verilmesi can ve mal kaybına neden olacaktır. Bu nedenle, bu çalışmaların da, her kıyı alanına özgü olarak deniz seviyesinin doğal afetler altında yükselmesi hesaplanarak yapılması gereklidir. Bu hesaplar yapılmadan verilecek iznin riskleri çok büyük olacaktır. O nedenle bu riski daha aza indirgeyen ve mevcut kanunla 50 metre olarak uygulanan sahil şeridi genişliği hiç değiştirilmeden korunmalıdır.

5.ci Maddenin 5. Fıkrasında, yapılması önerilen değişiklik içinde yer alan 'sahil şeritleri' ifadesi kendi başına tüm kıyıları kapsadığı için aynı fıkra içinde (diğer alanlar) ifadesi hiç bir anlam taşımamaktadır. Bu durumda, bu değişiklik kendi içinde 50 metre sınırını kullanılmaz duruma getirmektedir. Bu nedenle de, 5. Maddenin 5.fıkrası hiç değiştirilmeden 50 metre olarak korunmalıdır.

Ayrıca, Akdeniz ülkelerinde kıyı kullanımının ülke ekonomik girdisinde büyük pay sahibi olduğu Fransa, İspanya, Portekiz ve İtalya gibi ülkelerde kıyı kanunları incelendiğinde bu genişliğin en az 50 metre olarak tanımlandığı görülmektedir.

3621 Sayılı Kıyı Kanununun yapı yasağı ve kıyıda yapılacak yapılarla ilgili 6.maddesinde yapılan eklemeler ile zaten yoğun kullanıma açık olan kıyı alanlarına yapılacak yapı ve kullanım tiplerinde de artırılma gidilmiş olup, kıyı alanlarının halkın kullanıma ve yararına olan ilkesi göz ardı edilip, tamamen kullanım talepleri üzerine yoğunlaşmaktadır. Kanunda yapılan düzenleme ile "ulaşıma yönelik yapı ve tesisler ile park ve açık alan düzenlemeleri," ibaresi eklenmiş, "üretim ve yetiştirme tesisleri" ibaresi "üretim, teşhir, pazarlama, depolama ve yetiştirme tesisleri, kamu kurumu veya kuruluşunca işletilen akaryakıt istasyonları ve enerji tesisleri" şeklinde değiştirilmiştir. Aynı fıkraya "Kamuya ait teknik, sosyal ve kültürel tesisler," ile "Kıyı alanının gerisinde, ekolojik özellikler dikkate alınarak deniz, nehir veya göl ile bağlantılı kanal ve göletler yapılabilir." cümlesi de eklenmiştir.

Kıyı alanları, farklı sektörlerin alan kullanımı açısından rekabet (zıt kullanım ve ilgi) içinde oldukları ve ekonomik açıdan çok değerli doğal kaynaklardır. Bütünleşik Kıyı Alan Yönetimi (BKAY) altında kıyı alanlarının kullanımı bu karmaşık problemi, kullanım riskleri (can ve mal güvenliği), kıyı ve deniz alanlarının ekolojik dengesi, doğal güzellikleri ve ülke ile yerel halkın yararını göz önünde bulundurarak çözer.

Bu nedenle bütün kıyı ve deniz alanlarında ulusal, bölgesel ve yerel BKAY stratejileri saptanmadan yapımına izin verilecek farklı kullanım gruplarının getireceği risk (can ve mal kaybı, kirlilik, vb) çok büyük olacaktır. Kıyı şeridinin 50 metreden daha dar kabul edilmesi durumunda kanun maddesinde belirtilen sektörlerin, BKAY çalışmaları gerçekleştirilmeden, kullanıma açılması, kıyı ve deniz alanlarında geri kazanım maliyeti çok yüksek ve zor olan sorunlara ve kayıplara neden olacaktır.

Kanun içerisinde yapılan bir başka değişiklik son yıllarda talep olarak oldukça artmakta olan bir uygulama türü olan doldurma ve kurutma yoluyla arazi kazanma ve bu araziler üzerinde

yapılabilecek yapılar hakkındadır. Kanun 7.maddesine yapılan “Bu gibi yerlerde doldurma veya kurutma amacıyla valiliğe iletilen plan teklifi, valilik görüşü ile birlikte Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilir. Bakanlık, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerini alır. Teklife ilişkin görüşüne başvuru alan kurum ve kuruluşlar, görüşlerini otuz gün içerisinde bildirirler. Bu süre içerisinde görüş bildirilmediği takdirde uygun görüş verildiği kabul edilir. Bu planlar Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından uygun bulunması halinde aynen veya değiştirilerek onaylanır. Bu araziler Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır ve mülkiyete konu edilemez. Kıyı ve dolgu alanları ile sahil şeritlerinde 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun koruma amaçlı imar planlarına ilişkin hükümleri uygulanmaz.” düzenlemesi ile deniz alanı, kıyı alanı ve kara alanı ilişkisi tamamen göz ardı edilmektedir. Oysa ki, kıyı ve deniz alanları bir bütün olup, ayrı bölgeler şeklinde değerlendirilmesi kıyıların jeomorfolojik, hidrodinamik ve ekolojisi açısından mümkün değildir. Bu nedenle 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile korunmakta olan alanların önünde doldurma ve kurutma yoluyla kazanılacak kıyı ve deniz alanlarının uygunluğu bilimsel (jeomorfolojik, hidrodinamik ve ekolojik) açıdan değerlendirildikten sonra, koruma altına alınmış alana (kara ve deniz alanına) olabilecek etkileri göz önüne alınarak izin verilmelidir. Bu değerlendirmeler ışığında yasa ile korunmakta olan alanların önünde doldurma ve kurutma ile kazanılacak alanların kullanımının, bütünleşik yaklaşımdan ve ilkelerinden ayrılmadan, “koruma amaçlı imar planlarına” uygun olarak tasarlanması zorunludur.

Bu değişiklik Türkiye bütün kıyı ve deniz alanlarında, 2863 sayılı ‘Kültür ve Tabiat Varlıklarını’ kanununu uygulanamaz duruma getirmektedir. Ülkemiz kıyıları, dünyanın en değerli ve önemli ‘kültür ve tabiat’ varlıklarına sahiptir. Kıyılarımız ve deniz alanlarımız, doğal özellikleri ve tarihi ve arkeolojik ve kültürel hazineleri ile ülkemizin kültür ve tabiat varlıklarını oluşturmaktadırlar. Bu nedenle vazgeçilemeyecek bu değerlerin korunması zorunludur. Önerilen madde değişikliği bu değerlerin yok olmasına neden olacaktır. Tartışmasız olan bu gerçeğin ışığında bu madde değişikliği kesin olarak yapılmamalıdır.

Kıyı alanlarını koruma ve planlama noktasında temel dayanak olan Kıyı Kanunu’nda yapılmak istenen son değişiklik ise bir imar affı niteliği taşımaktadır. Kıyı ve sahil şeridinde planlar başlığı altında bulunan 10.maddeye “Daha sonra belediye sınırları içine alınanlar dahil köy yerleşme alanı ve kırsal alanlarda olup deniz, göl ve akarsuların sahil şeridinde kalan mesafe şartları ile birlikte yapıldığı tarihteki mevzuata uygun olarak 11/7/1992 tarihinden önce oluşmuş yapılaşmalar yeni yerleşme alanları oluşturulmamak ve ilave yapı yapılmamak koşuluyla korunur. Köy yerleşik alanları içerisinde kalan özel mülkiyete konu yapılaşmamış kadastro veya imar parsellerine mevcut dokuya uygun olarak yapı ruhsatı verilebilir. Hangi alanda kalırsa kalsın yapıldığı tarihteki mevzuata uygun yapılar, bu Kanun kapsamında korunması mümkün olmasa dahi kamulaştırılınca kadar kat mülkiyeri tesis edilmemek ve herhangi bir müktesep hak teşkil etmemek koşuluyla, yörenin koşullarına uygun kullanım değişikliği, güçlendirme, cephe değişikliği, esaslı tadilat veya aynı emsal, kontur ve gabarinin aşılmasına dikkat edilerek yeniden yapılarak kullanılabilir.” eklenmekte, böylece kıyı alanlarında plansız yapılaşmaların farklı kullanımlara da açılması sağlanmaktadır.

Amacı, “Deniz, tabii ve suni göl ve akarsu kıyıları ile bu yerlerin etkisinde olan ve devami niteliğinde bulunan sahil şeritlerinin doğal ve kültürel özellikleri gözetilerek koruma ve toplum yararlanmasına açık, kamu yararına kullanma esaslarını tespit etmek” olarak tanımlanan Kıyı Kanunu, getirilmek istenilen değişikliklerden daha çok, bütün dünyada kabul edilen ve uygulanan Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetimi modeli tarafından desteklenmelidir. Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetimi kıyıların sürdürülebilir yönetimini amaçlayan, farklı sektörler ile farklı hiyerarşideki karar vericilerin, yerel halk ile ortak paydaş olarak planlama sistemine dahil olduğu dinamik bir sistemdir. “Akdeniz’de Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetimi Protokolü” ile 1976’da temel esasları belirtilen bu sistem, Birleşmiş Milletler tarafından da desteklenmekte ve çeşitli ülkelerde ulusal BKAY stratejileri oluşturulmak için kullanılmaktadır. Ülkemizde ise bu tip bir yapılaşmaya şiddetle ihtiyaç duyulmakla birlikte, henüz elde edilmiş bir kurumsal yapı bulunmamaktadır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından çalışmalar sürdürülmekte ve bu amaçla çeşitli kıyı alanları için Bütünleşik Kıyı Alan Yönetim Planları yaptırılmaktadır. BKAY sisteminin

Ülkemiz için getireceği en önemli değişiklik kıyı, deniz ve kara ilişkilerinin bir bütün olarak incelenmesini sağlamak olacaktır. Böylece yapılacak olan planlamalar hem bilimsel nitelikte olacak, hem de Kıyı Kanunu amacına hizmet edecektir. Yeni bir kurumsal yapılaşmaya gidilmeden yapılmaya çalışılan bu tip kanun değişiklikleri ise kamu zararına olacak ve can güvenliğini tehdit edecek sonuçlar doğuracaktır.

Kaynaklar

3621 sayılı Kıyı Kanunu <http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr>

Ergin A., (2011) "Marinalar - Ders Notları" Orta Doğu Teknik Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü

Eremina T.R. and Stetsko E.V. (2004) "Legal Provision For Integrated Coastal Zone Management" UNESCO Environment and development in coastal regions and in small islands (Küçük ada devletleri kıyı alanlarında çevre ve kalkınma çalışma grubu) yayını

İMO tarihi ile ilgili değerlendirme

Medeniyetleri var eden kadim bir meslek olarak

inşaat mühendisliği;

toplum yararı ve meslektaş haklarını savunan bir örgüt olarak

İnşaat Mühendisleri Odası

Şubat 2013

Kentleri, köprüleri, yolları, barajları yapan kim?

İnşaat mühendisliği medeniyetleri yaratan bir meslektir; medeniyetleri görünür kılmaktadır. İnşa edilen yapılar medeniyetlerin izdüşümünü yansıtmakta ve beraberinde gelişmişliğin göstergesi sayılmaktadır.

Kültürel, sosyal, ekonomik ve benzeri özellikler nasıl ki medeniyetlerin soyut yanını gösteriyorsa, köprüler, yollar, binalar somut yanına işaret etmektedir.

İnşaat mühendisliği mesleği neyi inşa eder sorusunun yanıtı tam da bu noktada somut hale geçmektedir. İnşaat mühendisliği tarihin yapıcıları arasındadır; insanlığın gelişimine sunduğu katkı ise tartışılmazdır.

Basit tasarıma sahip ve ilkel sayılabilecek aletlerle inşa edilen yapılardan, gelişmiş teknolojinin kullanıldığı hayallerin bile sınırını zorlayacak nitelikteki yapılara geçiş, inşaat mühendisliğinin katettiği aşamaları göstermekle yetinmemekte, aynı zamanda insanın tarihsel gelişimini, farklılaşan ihtiyaçları, toplumların değişen hassasiyetlerini resmetmektedir.

İnşaat mühendisliğinin seyri doğa olaylarından korunmakla başlamış, günümüzde ise neredeyse doğaya hükmedecek bir niteliğe bürünmüştür. İnşaat mühendisliği uygulamaları, doğa olaylarıyla doğal afetler arasındaki çelişkiyi, insanın güvenliği ve rahatının sağlanması hedefiyle çözüme kavuşturmuştur. Kazanan insan ve inşaat mühendisliği olmuştur.

İnşaat mühendisliğinin kadim çağlardan geleceğe kurduğu köprü, mesleğimizin sıradanlaştırılmasının, önemsizleştirilmesinin, insani özelliklerinden kopartılarak mekanikleştirilmesinin, toplumsal yarar ilkesinden uzaklaştırılmasının mümkün olmayacağını simgelemektedir.

Genç Cumhuriyet inşaat mühendislerinin omuzlarında yükseldi

Türkiye Cumhuriyeti uluslaşma öyküsü olduğu kadar aynı zamanda bir modernleşme sürecidir; Cumhuriyetle birlikte ülkenin imarında gözle görülür atılım başlamıştır.

Hâkim üretim ilişkisi gereği kentleşme olgusundan hayli uzak olan, nüfusunun büyük çoğunluğu kırsal kesimde yaşayan, iptidai şartlara haiz binaları kullanan genç Cumhuriyet, hemen her alanda daha nitelikli bir yaşama geçişin sancılarını yaşamıştır. Sancı, ideallerle gerçeklerin karşı karşıya geldiği noktada ortaya çıkmıştır ve ne yazık ki o günden bu güne hayli mesafe alınsa da hâlâ varlığını sürdürmektedir.

Ekonomik-siyasal-yönetimsel-kültürel nedenlerin yarattığı sancı, ülkenin imarına dönük adımların atılmasına engel teşkil etmemiş, siyasi iradenin tercihlerini yansıtan projeler hayata geçmeye başlamıştır.

1923-1940 Demiryolları Projesi'nden TBMM Hizmet Binası'na kadar geniş bir yelpazeye yayılan uygulamalarda inşaat mühendislerinin yadsınamaz katkısı olmuş, Cumhuriyet projeleri inşaat mühendislerinin omuzlarında yükselmiştir.

Belirtilmelidir ki, projeler hayata geçirilirken ağırlıklı kamu kaynakları kullanılmış, inşa aşamasında mühendisler ve işçiler şevkle çalışmış, her bir eser, Cumhuriyeti onurlandıran yapılar olarak hayatımızdaki yerini almıştır.

İnşaat mühendislerinin ülkenin yeniden imarındaki anlam ve öneminin farkında olmayanlara,

İnşaat Mühendisi Kadri Çile'nin hazin öyküsü örnek gösterilmelidir: Kadri Çile, Fırat Nehri üzerinde yapılacak olan Birecik Köprüsü'nün şantiye şefidir. Nehir üzerinde ulaşım sal marifetiyle sağlanmaktadır. Köprü'nün yapılmasıyla işsiz kalacak salcılar inşaat mühendisi Kadir Çile'yi görevi başında öldürür.

Bu dramatik öykünün kıssadan hissesi şudur: İnşaat mühendisleri, Cumhuriyetin imar sürecinde "çile" çekmiş, kuruluş sürecinin sancılarının aşılması yolunda mesleki bilgileriyle birlikte hayatlarını ortaya koymuştur.

Meslek odaları tarihi: Temenniler hâlâ hudutsuz

Meslek mensuplarının örgütlenme çabaları ikinci Meşrutiyet döneminde başlamıştır. 1908 yılında kurulan Osmanlı Mühendis ve Mimar Cemiyeti'ne, Hulusi Boyacıyan, Kemalettin Karaköy ve Refik Ziya Terziyan öncülük etmiştir. Cumhuriyetin ilanıyla birlikte mesleki örgütlenmelerde de yeniden yapılanmaya gidilmiş ve meslek disiplinlerinin bağımsız örgütlenmesi temel hedef olarak alınmıştır. 1926'da kurulan Türk Yüksek Mühendisleri Birliği ile 1927'de kurulan Türk Mimarlar Cemiyeti'ni bu çerçevede görmek gerekmektedir. Mühendis ve mimar örgütleri, meslek haklarını korumak, geliştirmek, üyeler arasında dayanışmayı sağlamak amacıyla hareket etmiş, etkinlikler düzenlemiş, mesleki örgütlenmenin yasal dayanağının oluşturulması doğrultusunda siyasi iktidar nezdinde girişimlerde bulunmuştur. Bu girişimler 1927 yılının Mayıs ayında, Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun'un çıkartılmasıyla sonuçlanmış, mühendis ve mimarlık meslekleri yasal statüye ve unvana kavuşmuştur. Mevzuata dair tartışmalar ve yeni önerilerin ardı arkası kesilmemiş, nihayetinden bugün de geçerliliğini koruyan 1938 tarihli ve 3458 sayılı Kanun kabul edilmiştir.

Farklı mühendislik ve mimarlık disiplinlerinin birbirinden bağımsız sorunlar yaşaması ve ortaya çıkan yetki karmaşası nedeniyle, eş zamanlı olarak Birlik Kanunu'nun çıkartılması için çalışmalar başlatılmış olsa da, 1950'lerin ilk yarısına kadar sonuç alınamamıştır. Türk Yüksek Mühendisleri Birliği ile Türk Yüksek Mimarlar Birliği'nin ortaklaşa yürüttükleri çalışmalar neticesinde 1954 yılında 6235 sayılı Kanun yürürlüğe girerek Türk mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) kurulmuştur. TMMOB'nin ilk genel kurulunda alınan karar, İnşaat Mühendisleri Odası'nın kuruluşunu muştulamıştır. 19 Aralık 1954 tarihinde yapılan birinci İMO Genel Kurulu'nda, TMMOB Başkanı Naim Şukal bir konuşma yapmış ve "temennilerinin hudutsuz" olduğunun altını çizmiştir.

TMMOB ve İMO'nun kuruluş sürecinde öne çıkan amaç ve hedeflerin bir başka ifadesi olan "temennilerin hudutsuzluğu" vurgusu, mesleki-politik yaklaşımın nirengi noktasını tarif etmektedir ki, meslek odaları kuruluştan günümüze bu nirengi noktasının tahkimatını sağlamaya çalışmış, mühendis ve mimarların tek ve merkezi örgütü olarak, mesleğin ve meslektaşların haklarını ve toplumsal çıkarlarını korumakla sorumluluk üstlenmiştir.

Anayasadan yönetmeliklere; meslek odaları mevzuatı hangi noktada başlıyor nerede bitiyor?

Başladığı nokta hiç şüphesiz Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'dır. TMMOB ve bağlı Odaları Anayasal kuruluşlardır. Çünkü Anayasa'da kuruluşları, görev ve sorumlulukları, amaç ve ilkeleri tanımlanmıştır. Anayasa'nın 135. Maddesi meslek odalarını şöyle tanımlamıştır: "Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadı ile kanunla kurulan (...) kamu tüzelkişilikleridir."

Meslek odalarının kamu kurumu niteliği ile toplumsal yarar ilkesi bu madde ile tescil edilmiş, mesleki-politik hattı Anayasa'ya göre düzenlenmiştir. Meslek odaları, meslektaşların birbirleriyle ve meslek mensuplarının halk ile ilişkisini güven temelinde sağlamakla mükellef tutulmuştur. Bu mükellefiyet, meslek odalarının, meslektaşların ve halkın çıkarlarını gözetmesi ve

kamu idaresinin toplum yararına olmayan kararlarına karşı çıkması şeklinde izah edilebilir.

Bu noktadan bakıldığında, kent içi ulaşımın bilimsel gerekliliklerini dikkate almadan yapılan alt-üst geçitlere, İstanbul Boğazı'na köprü yapılmasına, ulusal değerlerin sermaye gruplarına peşkeş çekilmesine, mühendislik biliminin gereklerine aykırı uygulamalara, kentlerin, su havzaları ve yeşil alanların talan edilmesine karşı çıkan yaklaşım anlamlı ve anlaşılır olmaktadır.

Meslek odaları bu yetkiyi Anayasa'dan ve yasasından almaktadır. 6235 sayılı TMMOB Yasası'nın amacı Anayasa'nın 135. Maddesinden alınmış, "Meslek ve menfaatleriyle ilgili işlerde resmi makamlarla işbirliği yaparak gerekli yardımlarda ve tekliflerde bulunmak, meslekle ilgili bütün mevzuatı normları, fennî şartnameleri incelemek ve bunlar hakkında görüş ve düşünceleri ilgililere bildirmektir." hükmü ilave edilerek, etkinlik alanı genişletilmiştir.

Meslek odalarının mevzuatı günün ihtiyaçlarını karşılıyor mu?

Anayasa ve TMMOB Yasası, meslek odalarının kalbi, yönetmelikler taşıyıcı damarlar, mesleki uygulamalar ile ilgili oluşturulan mevzuat ise kılcal uçlardır.

Taşıyıcı damar olan İMO Yönetmeliği, 20 Mart 1955 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmeliğin amaç kısmı, Anayasa ve TMMOB Yasası'nın adeta tamamlayıcısıdır.

Amaç; halkın ve ülkenin yararı, mesleğin gelişmesi, meslek mensuplarının onur, hak, yetki ve mesleki çıkarlarını korumak, geliştirmek, meslek içi eğitimi gerçekleştirmek, meslektaşları belgelendirmek ve yetkinleştirmek, yapı üretim sürecinin bileşenlerinin, proje, malzeme ve uygulamaların niteliğini yükseltmek, yapı üretim sürecini ve meslektaşları denetlemek, üniversiteler, ilgili kamu kurumları ve bakanlıklarla ortak proje geliştirmek, mesleki alana ilişkin yasal düzenlemelere katkı sağlamak, toplumsal yarar ve kamusal çıkar doğrultusunda kamu kuruluşların öneri götürmek, inşaat mühendislerinin çalışma koşulları, özlük hakları ve ücretlendirilmeleriyle ilgili çalışmalar yapmak ve benzeri hükümlerle tarif edilmiştir.

İMO, kurulduğu 1954 yılından günümüze yasa ve yönetmeliklerin çizdiği çerçeveden ayrılmamış, geoteknikten bilirkişiliğe, afet hazırlığından denetim ve belgelendirmeye kadar geniş bir yelpazede hazırlanan uygulama esasları ile mesleki alana, mesleki uygulamalara müdahale kanalları oluşturmuştur.

Mevzuatın zenginleştirilmesi ve yeni uygulama alanlarının tespit edilmesi, mesleki alanı düzenleyen mevzuatın günün ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak olmasıdır ki, Serbest İnşaat Mühendisliği (SİM), İşyeri Tescil Belgesi (İTB), Yetkin Mühendislik, asgari ücret uygulaması, mesleğin çağa ayak uydurması amacıyla başlatılan uygulamalar olarak kayıtlara geçmiştir.

Deprem gerçeği ve inşaat mühendisliği

Türkiye bir deprem ülkesidir. Topraklarının ve nüfusunun büyük bir bölümü deprem tehlikesi altındadır.

Anadolu coğrafyasında 1900'lü yılların başından günümüze otuza yakın büyük ölçekli deprem meydana gelmiş ve resmi kayıtlara göre 100 bin civarında insan hayatını kaybetmiştir.

Öncesinde de yıkıcı pek çok deprem yaşanmasına rağmen, 1999 depremleri devlet için bir milat olarak kabul edilmiş, ağırlıkla Marmara bölgesinde etkili olan deprem sonrasında güvenli yapı üretimi, yapı denetimi sistemi ve ilgili mevzuat tartışma gündeminin ilk sırasında kendisine yer açmıştır.

1999 depremleri devlet için milat olmuştur ancak İnşaat Mühendisler Odası, kuruluşundan itibaren deprem tehlikesine dikkat çekmiş, meslektaşların ve mesleki uygulamaların denetlenmesine, yapı üretim sürecinin yerleşim yeri seçiminden planlamasına, tasarımdan uygulamaya, yapı malzemesinden işçiliğe kadar bütün bileşenlerin ve aslında sistemin sorunlu olduğunu görmüş, sorunun mesleki uygulamaların ve meslektaşların denetlenmemesinden kaynaklandığını tespit etmiş ve bu doğrultuda bir dizi çalışma başlatmıştır.

İMO, inşaat mühendisliği eğitiminden şantiye şefliğine, proje tasarımından kullanılan malzemeye, meslek içi eğitimden yapı denetimine, bina envanterinden güçlendirme çalışmalarına, mevzuatın yetersizliğinden yetkin mühendisliğe, kamu binalarından afet hazırlığına kadar pek çok sorunun çözümünde ısrarcı olmuş, görüş ve önerilerini kamuoyuyla ve siyasi erkle paylaşmış, deprem bilincinin geliştirilmesi doğrultusunda olanakları ölçüsünde katkı sağlamıştır.

1999 Marmara depreminden Van depremine kadar hem her afette, hem mesleki hem insani yardım kanalları oluşturmuş, acil insani ihtiyaçların karşılanması için dayanışma ilişkisini hayata geçirmekle yetinmemiş, hasar tespit çalışmalarını yapmak için gönüllü üyelerini seferber etmiştir.

İMO'nun takdire şayan tavrı bunlarla sınırlı kalmamış, meslektaşların belgelendirilmesi ve denetlenmesi, yetkin mühendisliğin bir kamusal konu olarak kabul edilmesi yönündeki çabalarla, yapı üretim sürecinin bileşenleri arasında ayırt edici bir konum edinmiştir.

Bir referans sistemi olarak Yetkin Mühendislik

Tam da bu noktada, Yetkin Mühendislikle ilgili süreci hatırlatmakta fayda bulunmaktadır. Çünkü İMO, Yetkin Mühendislik konusunu 1999 depremlerinden çok daha önce ülke gündemine taşımış, Yetkin Mühendisliğin kamu idaresinin bir sorunu haline gelmesi noktasında

ısrarcı olmuş, ne yazık ki sonuç alamamıştır. İMO'nun kendi zemininde ve sınırlı olanaklarıyla başlattığı Yetkin Mühendislik uygulaması ise ne yazık ki yasal engellerle karşılaşmıştır.

Yetkin Mühendislik ve mühendislerin belgelendirilmesiyle ilgili ilk tartışmalar İnşaat Mühendisleri Odası zemininde 1960'lı yıllarda başlamış, daha sistemli tartışmalar ise 1990'ların ilk yarısında gerçekleştirilmiştir.

Başka ülkelerdeki Yetkin Mühendislik uygulamaları değerlendirilmiş, özellikle Amerika Birleşik Devletleri'ndeki uygulamadan esinlenerek "Profesyonel Mühendislik" ya da "Sertifikalı Mühendislik" gibi isimlendirmelerle konu, paneller ve yayınlar aracılığı ile gündeme taşınmıştır.

1990'lı yılların ikinci yarısından sonra konu ile ilgili tartışmalar biraz daha şekillenerek, ülke gerçeklerine ve ihtiyaca uygun hale gelmiş, hedeflenen sistem için Yetkin Mühendislik ismi üzerinde anlaşılmıştır.

İMO, Yetkin Mühendisliği, mesleki niteliği artıran, eğitimi meslek hayatının tamamına yaymayı amaçlayan, bilgiyi dinamik kılan, mesleki alanımıza adil ve eşitlikçi özellik kazandıran, öğrenmeyi ve gelişimi sürekli kılan ve öz itibarıyla referans kurumu olarak işleyecek bir uygulama olarak değerlendirmiştir. İMO, Yetkin Mühendisliğe, inşaat mühendisliği uygulamalarının etkinleştirilmesi, niteliğinin artırılması, mesleki uygulamalarda toplum yararının gözetilmesi ve güvenilir hizmet verilmesini sağlayacak bir misyon yüklemiştir. Yetkin Mühendislik bilgi, deneyim ve mesleki etikten oluşan bir sacayağında kurgulanmıştır.

Bu çerçevede İMO, 1997 yılında Yetkin Mühendislik Yasa Taslağı ve Uygulama Yönetmeliğı Taslağı hazırlayarak kamu idaresiyle paylaşmış, ne yazık ki, gerekli yankıyı yaratamamıştır.

1999 yılında meydana gelen Marmara ve Düzce depremlerinden

sonra İMO, Yetkin İnşaat Mühendisliği yeniden gündeminin ilk sıralarına taşımış, 2004 yılında Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından toplanan Deprem Şurası'nda Yetkin Mühendislik konusunun Sonuç Bildirisi'nden yer almasını sağlamış, 2005 yılında da Yetkin İnşaat Mühendisliği Yönetmeliğini yayımlayarak, mühendislerin yetkinleştirilmesi ve bu yolla mesleki niteliğin artırılması hedefiyle uygulamaya başlamış, mesleki çalışma esaslarını belirleyen mevzuat engeliyle karşılaşınca kadar uygulamaya devam etmiştir.

Yapı üretim süreci: Yapı Polisinden Proje Vizesine

İMO'nun ısrarının sadece Yetkin Mühendislikle sınırlı kalmadığı kayıtlara düşmelidir. İMO yarım asrı aşan bir zamandır yapı denetimi konusunda hassasiyet göstermiş yapı üretim sürecinin tüm aşamalarının kesintisiz ve etkin olarak denetlenmesi gerektiğini savunmuştur.

İMO, 1961 yılında İstanbul, 1962 yılında ise Ankara ve İzmir Belediyeleri ile yaptığı protokollerle, "proje vizesi" uygulamasına başlamış, İMO 8. Genel Kurulu'nda alınan karar uyarınca proje vizesi ülke sathına yayılmıştır. 1972 yılında ise İnşaat Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, Elektrik Mühendisleri Odası ve Makine Mühendisleri Odası arasında imzalanan "Ortak Belge Uygulama Düzeni Protokolü" ile yapı üretimini standarda kavuşturulması amaçlanmıştır. Protokolün, TMMOB'nin 18. Genel Kurulu'nda Yönetmelik haline getirilmesiyle, meslek odaları yapı üretimi sürecinin önemli bir unsuru olmuştur. Yönetmeliğin 1974 yılında Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesi, mühendislik, mimarlık mesleğinin itibarının sağlanıp korunması ve mesleki niteliğin yükseltilmesinin ilk adımı sayılmıştır.

İMO tarafından 1961 yılında önerilen "Yapı Polisi" uygulaması ise yapı denetimi sisteminin öncülü sayılabilir. Bugünden bakıldığında isimlendirme farklı çağrışımlar da bulunsa da, İMO'nun bir meslek örgütü olarak, sorunlu olarak tespit ettiği yapı üretimini denetlemek üzere öneri geliştirmiş olmasının takdire şayan bir yaklaşım olduğu belirtilmelidir. Kaldı ki İMO, öneri geliştirmekle kalmamış, 1961 yılında toplanan 8. Genel Kurulu'nda "Yapı Polisi Teşkilatı"nın kurulması yönünde bir karar alarak, Bayındırlık Bakanlığı ile görüşmelerde bulunmuştur.

"Yapı polisi" önerisi, sadece yapıların güvenliğiyle sınırlı kalmayan daha genel olarak imar planlaması ve kentleşme gibi sorunları da içerecek genişlikte ele alınmıştır. Siyasi erkin bu öneri karşısında duyarsızlığı İMO'nun ısrarlı tavrını engellememiş, 1968 yılında İMO, "Yapı Kontrol Düzeni" ismi altında İstanbul özelinde fiili girişimlerde bulunmuştur. Buna göre, özel mülk sahiplerinin isteği üzerine yapıların kaba inşaatının İMO tarafından denetlenmesi, temel muayenesinden, malzeme kalitesine, işçilikten proje esaslarına kadar farklı aşama ve uygulamaların denetimini takiben yapı için "Kalite Belgesi" hazırlanması öngörülmüştür.

Yapı denetimi konusunda asıl gelişmeler 1970'li yıllarda görülmeye başlamış, İMO ile İzmir Belediyesi arasında imzalanan protokolle başlayan yapı denetimi, örnek olarak daha sonraki uygulamaların önünü açmıştır. Uygulamaya göre; İzmir Belediyesi sınırları içerisindeki tüm inşaatların denetimi, İMO üyesi inşaat mühendisleri tarafından yapılacak, fahiş hatalardan ötürü fenni mesullerin cezalandırılmasından inşaatın durdurulmasına kadar her türlü konuda tasarruf hakkı İMO'nun inisiyatifinde olacaktır. Yapı denetimi faaliyetinin olmazsa olmazı sayılan laboratuvarların kurulması da bu dönemde başlamıştır. İlk beton laboratuvarı 1977 yılında İzmir'de kurulmuş, daha sonraki yıllarda kurulan 17 laboratuvarla İMO yapı denetimi sürecinin asli unsuru haline gelmiştir.

Depremler hem ülkenin hem mesleğin hem de meslek odalarının çalışma ve örgütlenme esaslarını kökten değiştirmiş, İMO, toplumsal yarar ilkesinden hareketle yasanın ve olanaklarının sınırları içerisinde, yer yer olanaklarını ve mevzuatı zorlayarak, süreçte belirleyici olmaya gayret etmiştir.

Mesleki aydınlanma sürecinde bilimsel etkinlikler

Gerek yapı üretimi geliştirilen örnekler gerek meslektaşların belgelendirilmesiyle ilgili uygulamalar ve gerekse de düzenlenen mesleki-bilimsel etkinlikler İMO'nun ayırt edici özellikleri arasında yer almaktadır.

Tablo açık ve nettir: İnşaat Mühendisleri Odası, 'hayat boyu öğrenme' ilkesini esas alarak meslektaşlarının mesleki bilgi ve tekniğini çoğaltmayı, geliştirmeyi hedef almış, bir taraftan da ilgi alanında bulunan konuların kuramsal boyutuna vakıf olmalarını sağlayacak olanaklar yaratmıştır. Meslektaşların kullandığı bilgisayar programlarının eğitiminden su politikalarının tartışılmasına, uygulama esaslarından geoteknik raporlarının hazırlanmasına kadar meslektaşlarını, mesleki süreçte kullanılan bilgiler çerçevesinde donanımlı hale getirmiştir.

2006'dan 2012 yılı sonuna kadar kurs, seminer, kongre, sempozyum, çalıştay ve benzeri 3 bin civarında etkinlik düzenlenmiş ve bu etkinliklere 200 bin katılım sağlanmış olduğu gerçeği, mesleki aydınlanma sürecinin İMO tarafından hayata geçirildiğine işaret etmektedir.

Mesleki etkinlikler elbette konjonktürle sınırlı bir tasarruf değildir; bir zaman diliminde başlayıp bitmemiştir. 1954 yılında kurulan İMO, asgari düzeyde kurumsal işleyişi ve yönetsel devamlılığı sağlar sağlamaz, mesleki etkinliklere başlamış ve bu çerçevede ilk Teknik Kongre'yi 1962 yılında toplamıştır. 2012 yılı sonu itibarıyla Teknik kongre'nin 17'sinin toplanmış olduğunu hatırlatmak gerekmektedir.

İMO'nun mesleki etkinlikleri Teknik Kongre ile sınırlı değildir. 1954'ten günümüze defalarca Ulaştırma Kongresi, Ulusal Deprem Mühendisliği Konferansı, Su Yapıları Sempozyumu, İnşaat Mühendisliği Eğitimi Sempozyumu, Köprüler ve Viyadükler Sempozyumu, Ulusal Beton Kongresi, Kentsel Altyapı Sempozyumu, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Sempozyumu, Ulusal Çelik Yapılar Sempozyumu, Yapı Denetim Sempozyumu, Kıyı Mühendisliği Sempozyumu, İnşaat Yönetimi Kongresi, Geoteknik Sempozyumu, Su Politikaları Kongresi, Yapılarda Kimyasal Katkılar Sempozyumu, Tarihi Eserlerin Güçlendirilmesi ve Geleceğe Güvenle Devredilmesi Sempozyumu, Kültürel Mirasın Depremden Korunması Konferansı, İnşaat Mühendisliği Kurultayı, Uluslararası Deprem ve Tsunami Konferansı, Ulaştırma Politikaları Kongresi, İnşaat Mühendisliği Eğitimi Sempozyumu, Sel, Heyelan, Çiğ Sempozyumu, Afet Sempozyumu, Ulusal Yapı Mekaniği Laboratuvarları Toplantısı düzenlenmiştir.

Sempozyumlar, kurultaylar, konferanslara hazırlık amacıyla düzenlenen sayısız çalıştay ve atölye çalışması ile İMO, meslek alanında referans kurum olmuş, mesleki etkinliklerin sonuçları üniversitelerin, bilim insanlarının, meslektaşların kullanımına açılmıştır.

Kurslar ve seminerler, meslek içi eğitim bağlamında ayrı bir parantez açılmasını gerektirecek önemdedir. Sismik İzolasyon Sistemleri ve Tasarım Esaslarından Makro Programlamaya, Karayolu Tasarımından Viyadüklerin Deprem Performansına, Temellerde Su Yalıtımından Yapı Mekaniğine, İnşaat Proje Yönetimi ve Uygulamalarından Şantiye Şefi Sorumluluklarına kadar geniş yelpazeye yayılmış konularda kurs ve seminerler düzenlenmektedir.

Mesleki aydınlanma sürecinde İMO yayınları

İnşaat Mühendisleri Odası'nın mesleki alanda referans kurum olmasını sağlayan sadece düzenlediği bilimsel etkinlikler değildir. İMO 1954 yılından bugüne mesleki alana çok faydalı eserler kazandırmış, yayınlanan kitap, dergi ve diğer tüm matbuat, inşaat mühendislerinin adeta "başucu kitabı" olmuştur.

Bu zaman zarfında gerçekleştirilen mesleki etkinliklerde, sempozyum, kongre, konferans ve diğerlerinin, sunulan bildirilerin, tartışma notlarının, oturum tutanaklarının kitap formatına getirilmesi, zaman içerisinde "külliyenin" oluşmasını sağlamış, İMO mesleki alana çok sayıda kaynak kitap kazandırmıştır.

İMO kütüphanesinden verilecek örnekler, yayın anlayışını ve

konuların çeşitliliğini gösterecektir. "Sinan Teması Üzerine Çeşitlemeler", "İnşaat Mühendisliği Eğitiminde Türkiye Gerçeği", "Şantiye El Kitabı", "Depremlerde Hasar Gören Yapıların Onarım ve Güçlendirilmesi", "Kamulaştırma Bilirkişiliği", "Basınçlı Sulamalar", "Çelik Yapılar Emniyet Gerilmesi Esasına Göre Hesap ve Proje Esasları", "İnşaat Mühendisleri Fiziki Mekânlar Zihni Mesafeler", Mesleki Uygulama Düzenlemeleri ve Meslek Kipi Seçiminin Değerlendirilmesi", "Kent Üzerine Sosyolojik Düşünceler, Türkiye'de Son 30 Yılda Kentsel Değişim Süreci", "Yapı Planlaması Esasları", "Yapı Malzemeleri Deprem Yönetmeliği ve Taşıyıcı Sistem Düzenlemesi", "Endüstriyel Zemin Betonları", "Hizmet Ticaretinin Serbestleştirilmesi ve Mühendislik Hizmetleri", "Geoteknik Mühendisliği Eğitiminin Sorunları ve Uygulamaları", "Deprem Olurken Nasıl Davranmalı?"

İMO'nun meslek alanına kazandırdığı yayınların tamamı listelenmeyecek kadar fazladır. Süreli yayınlar ise İMO geleneğinde ve kültüründe ayrı bir öneme sahiptir. 1955 yılından bu yana aralıksız yayınlanan mesleki-teknik makale ve değerlendirmelerin yer aldığı "Türkiye Mühendislik Haberleri" dergisi, 1972'de yayınlanmaya başlayan, 12 Eylül 1980 askeri darbe döneminde bir süreliğine yayın hayatına ara veren "Teknik Güç" dergisi, 1990 yılından bu yana çıkartılan ve inşaat mühendisliği alanında SCI indeksinde taranan hakemli tek Türkçe yayın olan "Teknik Dergi", inşaat mühendisliği literatürünün oluşmasına katkı sağlayan değerli eserlerdendir.

Gönüllülerden oluşan bir meslek örgütü: İMO

İMO zemininde katılımcılık ve şeffaflık temel prensip olarak belirleyiciliğe sahiptir. Bu bağlamda, kamu hizmeti vermek üzere örgütlenmiş olan İnşaat Mühendisleri Odası'nın gelir ve giderlerinin kamusal denetime tabi olduğu, bütçe hareketlerinin üyelerinin bilgisi dâhilinde gerçekleştiği bilinmelidir. Ayrıca, İMO merkez ve şube yönetim kurulu üyelerinin gönüllülük temelinde görev aldığı, maaş karşılığı çalışmadığı da vurgulanmalıdır. Bu gerçeklerin işaret ettiği noktada karşımıza, TMMOB ve bağlı Odaların yöneticilerinin ve Oda aktivistlerinin özverişi çıkmaktadır. Gerçekten de TMMOB ve bağlı Odaları, üye ve yöneticilerinin fedakârlığı ile çalışmalarını sürdürmekte, yönetim kurulu üyeleri özel yaşamlarından ve işlerinden özveride bulunmak durumunda kalmakta, bunun karşılığında maaş almamakta; yüksek bütçeli ulusal/uluslararası bilimsel etkinliklerin gerçekleştirilmesi için adeta "kıl, kırk yarılmaktadır."

Üye aidatları ile mesleki denetim işlem ücretleri dışında geliri olmayan İMO, bu kaynağını mesleki-bilimsel etkinlikler, meslek içi eğitimler ve üyelere daha iyi hizmet verilmesini sağlayan hizmet binaları için kullanmaktadır.

Meslek odaları "siyaset" mi yapıyor?

Bu soruya yanıt vermenin, İMO'nun yarım asrı çoktan geride bırakan tarihine bakıldığında zül geleceği açıktır. Aslında bu soru bir başka şekilde de sorulabilir. Soru şudur: "Meslek odaları ile siyasi iktidarlar neden uzlaşmazlar?"

Nedeni gayet açıktır: İnşaat Mühendisleri Odası, 1954 yılından günümüze bütün siyasi iktidarlarla çelişki yaşamış, siyasi iktidarların kararlarını mesleki-bilimsel süzgeçten geçirmiş, topluma ve kamuya zarar vereceğini düşündüğü uygulamalara karşı çıkmıştır. Aynı şekilde, kamu veya özel kesimde çalışan üyelerinin hak ve çıkarlarına ters düşen, kazanılmış hakları gasp eden tasarruflara karşı direnmiştir. İnşaat Mühendisleri Odası, siyasi iktidarların ekonomi-politiğine bilimsel-mesleki gerçekler doğrultusunda itiraz etmiştir.

Siyasi iktidarlarla ile meslek odaları arasındaki çelişki politik değil, toplumsaldır; çelişki derindir, kapsamlıdır ve uzlaşmazlığı içermektedir. Çünkü İMO, toplumsal yarar ilkesinden taviz vermeyi düşünmemekte, temel anlayışından uzaklaştıracak bir uzlaşmayı doğru bulmamaktadır.

Açık ki böyle bir uzlaşma kendi varlığının reddiyesi üzerine bina edilecektir ki, meslek odalarının bu durumu sessizce karşılaması veya kolaylaştırması mümkün değildir.

Siyasi iktidarların, mesleki sorunlara kaynaklık eden ekonomik-politik tercihlerinin meslek odalarının ilgi alanında olmasından ve bu doğrultuda görüş ve düşünce oluşturulmak ve kamuoyuyla paylaşmaktan daha doğal bir sonuç olamaz.

Eğer bir ülkede özelleştirme programı, kentsel dönüşüm projeleri, su politikaları, bütçe tercihleri, ücret düzenlemeleri, yatırım kararları, mesleki alanlara dair mevzuat değişiklikleri ulus ötesi sermaye gruplarının, uluslararası büyük tekellerin talebi ve ihtiyacı doğrultusunda belirleniyor ve gerçekleştiriliyorsa, meslek odalarının sorunun asıl kaynağına işaret etmesi bir başka doğruyu görünür kılmak içindir.

Meslek odalarının son yıllarda yoğunlaştığı konuların başında özelleştirmeler, ulaşım alanında yapılan yanlış yatırımlar, su politikaları, enerji yatırımları, kentsel dönüşüm projeleri vb. gelmektedir. Meslek odaları, bu ve benzeri konuların sınırları dâhilinde gerçekleştirilen bazı uygulamaların, toplumun zararına sonuç doğuracağına kanaat getirerek tepki göstermekte, uygulamaların durdurulması için yargıya başvurmaktadır.

İnşaat Mühendisleri Odası'na yön veren, merkezi ve yerel yönetimlerin gerçekleştirdiği yatırım ve uygulamaların topyekûn reddiyesi değildir. Bu anlamda İMO örneğin; kent içinde alt-üst geçitlerin yapılmasına değil, alt-üst geçitlerin ulaşım master planı olmadan, belli bir program dâhilinde değerlendirilmeden, sürdürülebilir ulaşım hedefinin unsuru haline getirilmeden kent dokusu için yerleştirilmesinden ve dolayısıyla yeni ulaşım sorunlarını tetiklemesine karşı çıkmaktadır. Aynı yaklaşım, HES'ler, kentsel dönüşüm projeleri, duble yollar ile ilgili tartışmalar için de geçerlidir.

Aslında siyasi iktidarların tepkisini çeken nokta, bir meslek örgütünün toplum yararı ilkesinde ve mesleki-bilimsel gereklilikler noktasında ısrar etmesidir.

İnşaat sektöründeki dengesizlik meslektaşlarımızı doğrudan etkiliyor

İnşaat mühendisliği mesleği; inşaat mühendisliği eğitiminden, yapı üretim sürecine kadar sorun ve sıkıntılar içerisindedir; mevcut olumsuzluklar, mesleki niteliği düşüren, yapı üretim sürecinin bileşenlerini meslekten soğutan, yatırım kararlarını etkileyen sonuçlar doğurmaktadır.

İnşaat mühendisliği, özel ve kamu yatırımlarıyla doğrudan ilintilidir. Bu nedenle, kamu yatırımlarındaki azalma, bütçedeki tercih değişiklikleri mesleki hareketliliği doğrudan etkilemekte, özel kesimde ise değişen dengeler nedeniyle birakalım orta ya da uzun vadeli kararların alınmasını, kısa vadeli programlar bile geliştirilememektedir. Konut sektörü ile finans sektörü arasındaki ilişki, konuta olumsuz yansımakta, arz/talep dengesizliğine yol açmaktadır.

İnşaat sektörüne ait veriler, sektörümüzün, siyasi iktidarın kararlarına, bütçe tercihlerine, global ekonomik hareketlere ne denli açık olduğunu göstermektedir. İnşaat sektöründeki daralma veya genişleme, büyüme/küçülme oranları, inşaat sektörünün GSYH içindeki azalan/artan payı, kamu yatırımlarının azalma/artma eğilimleri, yatırımcılar nezdinde yol açtığı olumsuzluklar bir yana, inşaat sektörünün tüm bileşenlerini etkilemekte, etkilenenlerin başında da inşaat mühendisleri gelmektedir. Çünkü sektördeki dengesizlik, meslektaşlarımıza güvencesizlik, işsizlik, düşük ücretler olarak yansımaktadır.

İnşaat mühendisleri, inşaat mühendisliği eğitimi veren okulların kapasitesiyle istihdam olanakları arasında sıkışıp kalmakta, bu sıkışıklığın en çarpıcı sonucu ise düşük ücretler olmaktadır. Kamu ve özel kesimde ve özellikle de yapı denetimi firmalarında meslektaşlarımızın son derece zor ve sağlıksız şartlarda, düşük ücretlerle ve güvencesiz çalıştığı bilinmektedir. Ne yazık ki meslektaşlarımız, başta yapı denetim alanı olmak üzere özel kesimde neredeyse asgari ücretle çalıştırılmaktadır.

Bu nedenle, İMO'nun 2004 yılında geliştirdiği, mühendisler için asgari ücret uygulamasına dikkat çekmek gerekmektedir. Asgari ücret uygulaması 2005 yılında devreye alınmış, İMO,

meslektaşlarının düşük ücretle çalıştırılmasının önüne geçmek amacıyla, mühendislerin alacağı asgari ücreti belirlemiş, böylelikle hem düşük ücretle çalıştırılmanın önüne geçilmiş hem de emekliliğe esas sigorta prim matrahının düşük gösterilmesine izin verilmemiştir.

Kamu kesiminde çalışan meslektaşlarımız da örgütlenme, özlük haklar, ücretler dahil olmak üzere pek çok sorun yaşamakta, çalışma yaşamına dahil edilen güvencesizlik inşaat mühendislerini de etkilemektedir. Emekli olan meslektaşlarımızın yoksulluk sınırında maaş alması ise ekonomik-sosyal bir sorun olarak İMO'nun oluşturduğu mücadele hattında yer almaktadır.

Demokrasinin, meslek dayanışmasının, mesleki denetimin gereği

Meslek odalarına zorunlu üyelik, 1983 yılında, yani 12 Eylül koşullarında, TMMOB Yasası'nda yapılan bir değişiklikle kaldırılmıştır. Bu kararla, kamu kesiminde çalışan inşaat mühendislerinin İMO'ya üyeliği gönüllülük temelinde gerçekleşmeye başlamış, bunun yanında kendi namı hesabına ya da özel firmalarda çalışan meslektaşlar İMO'ya üye olmaya devam etmiştir.

2013 yılı başı itibarıyla İMO'nun 93 bin 324 üyesi bulunmaktadır.

İMO'ya neden üye olmalıyız sorusuyla başlayacak bir tartışma, mesleki dayanışma, yardımlaşma, bilimsel gereklilik ve mesleki uygulamaların ve meslektaşların denetiminin güvenli yapı üretimi bağlamında taşıdığı önemle birlikte, gelişmiş demokrasilerde örgütlenme alışkanlığı, örgütlenme oranları ile ilgili noktaya kadar genişletebilecektir. Gerçekten de, örgütlenme/üye olma oranları bir toplumun gelişmişliğine dair en çarpıcı göstergelerden biri olarak kabul edilmektedir.

Bu sadece meslek odalarına üyelikle sınırlı değildir; siyasi partilerden sivil toplum kuruluşlarına, mahalle derneklerinden sosyal-sportif amaçlı örgütlenmelere kadar ülkemizde örgütlenme oranlarının, örneğin Avrupa ülkeleriyle karşılaştırıldığında hayli gerilerde olduğu görülecektir. Türkiye'de her 850 kişiye bir dernek/sendika/meslek odası düşerken, örneğin Almanya ve Fransa'da her 40 kişiye, Amerika'da ise her 15 kişiye bir kurum düşmektedir.

Bırakalım mesleki gereklilikleri, demokrasinin gereği yerine getirilerek, meslek odalarına üyelik teşvik edilmelidir. Oysa Türkiye'de özellikle askeri darbe dönemlerinde, köy derneklerinden meslek odalarına kadar, örgütlenme yasaklanmış, suç gibi algılatılmaya çalışılmış, üye olma oranları her zaman çağdaş kabullerin hayli gerisinde tutulmuştur. Bir kuruma üye olup olmama kararında, "fayda" ilişkisi gözetilmiş, toplumsal, sosyal, demokratik gereklilikler, örgütlü toplum olmanın yaratacağı olumluluklar göz ardı edilmiştir.

Günümüzde, tüm demokratik işleyişin ve demokratik normların askıya alındığı askeri darbe dönemindekilere benzer argümanlarla meslek örgütlenmelerinin güçsüzleştirilme gayret ve niyetine tanık olmamız, siyasi iktidarların örgütlü toplumdan duyduğu rahatsızlığı anlaşılır kılmakla, aynı zamanda geleceğe dönük kaygıları da artırmaktadır.

Buradaki asıl soru, meslek mensuplarının meslek odalarına üye olmasının ve kamu adına denetlenmesinin neden rahatsızlık yarattığıdır ki, bu soruya verilecek yanıt, siyasi iktidarın mesleki tasavvurunun daha net anlaşılmasını sağlayacaktır.

O halde ne yapmalı?

Yapılması gereken açıktır: İnşaat mühendisleri, tek ve merkezi meslek örgütü olan İMO'da örgütlenmelidir. Mesleki itibar, mesleki-bilimsel gereklilikler, meslektaş haklarının korunması ve geliştirilmesi, mühendislik eğitiminin sorunlarından arındırılması, meslek içi eğitim, toplumsal yarar, güvenli, sağlıklı ve nitelikli yapı üretimi için İMO'ya üye olmalı, mesleki örgütün tüm faaliyetlerine etkin olarak katılmalıdır.

Mesleğe ve demokrasiye duyulan saygının gereği budur.

Türkiye’de meslek odalarını tasfiye planında düşünce fabrikalarının rolü:

Liberal Düşünce Topluluğu (LDT) Örneği

Şubat 2013

Giriş

Siyasi, ekonomik, idari, adli alanlar yeniden şekillendirilmekte, mesleki alanlar, kentler, çalışma yaşamı, doğa yeni düzenlemelere konu edilmektedir. Meslek alanlarının ulus ötesi sermaye gruplarının ihtiyaçlarına göre düzenlenmesiyle, akarsuların sermayeye peşkeş çekilmesi; kentsel değerlerin rant sağlayan projeler olarak görülmesiyle, otoyolların özelleştirilmesi arasındaki bağ, “toplumsal dönüşümün” taşıdığı anlamı görünür kılmaktadır.

Mevzuat değişiklikleri ile “dönüşüm” sürecine meslek odalarının da dahil edilme çabası, siyasi iktidarın “elini rahatlatma” niyeti olarak okunmalıdır. Anlaşılan o ki, meslek odalarının, mesleki-politik hattı, toplumsal yarar ilkesi noktasında sergilediği ısrarcı tutum siyasi iktidarı rahatsız etmiş, bu rahatsızlık Devlet Denetleme Kurulu Raporu’na, Kanun Hükmünde Kararnamelere, yönetmelik değişikliklerine, yasa değişikliği taslaklarına yansımış, siyasi iktidara yakın medya kuruluşları vasıtasıyla yaratılmak istenen algıyla ise yapılan ya da yapılmak istenen mevzuat değişikliklerinin meşruluk sorununu aşması hedeflenmiştir.

Mesleki-bilimsel gerekliliği gözetken, meslektaşlarının haklarını, toplumsal çıkarları koruyan meslek odaları, söz konusu yasal düzenlemelerle özerk yapıları değiştirilerek siyasi iktidarın müdahale ve denetime açık bir hale getirilmek istenmektedir. Odalarımız çeşitli medya kuruluşları ve bu yaklaşıma kanaat zemini oluşturan “düşünce fabrikaları” vasıtasıyla toplum nezdinde tartışılır bir pozisyonda bırakılmaktadır.

Bu bağlamda elinizdeki çalışmada, meslek odalarının tasfiye planı doğrultusundaki söylemin üretiliş biçimi, fikri dayanak zeminleri, bu sürecin gelişimini destekleyen ve hazırlama iddiasında olan bir düşünce fabrikası olarak Liberal Düşünce Topluluğu’nun meslek odalarına yönelik çalışmaları biz meslek insanlarının gözünden değerlendirilecektir. Bu amaçla öncelikle Liberal Düşünce Topluluğu’nun (LDT) ideolojik arka planı ele alınacak, ardından da LDT’nin meslek odaları ile ilgili çalışmaları eleştirel bir gözle değerlendirilecektir.

Liberal-muhafazakâr düşünce fabrikaları¹

Türkiye 1980’lerde gelişen ve 1990’lardan sonra iyice belirginleşen bir değişim sürecini yaşamaktadır. Toplumun her alanına nüfuz eden bu değişim sürecinde özellikle 1990’lardan itibaren

1 Düşünce Fabrikaları kavramı sosyal bilimlerde sıklıkla kullanılan ‘think tank’, araştırma kuruluşları, üçüncü sektör gibi kavramların yerine kullanılmaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz: Özlem Tezcek, **Düşünce Fabrikaları: Sermayenin Harici Belleği**, Sosyal Araştırmalar Vakfı Yayınları, 2011, İstanbul. Bu çalışmada açısından düşünce fabrikaları kavramının tercih edilmesi sebebi, düşünce fabrikalarının özellikle bu çalışma kapsamında ele aldığımız Liberal Düşünce Topluluğu’nun toplumsal ilişkilere müdahil olma biçimleri ve yarattıkları/içinde oldukları etki ağlarını aktarabilmektir.

ren içinde yaşadığımız toplumsal gerçekliğin ne yöne gittiği ya da gitmesi gerektiği üzerine yorumlar yapan ve bu amaçla raporlar, araştırma notları, makaleler, alan araştırmaları, konferanslar gibi düşünsel üretimlerde bulunan düşünce fabrikaları önemli aktörler olarak yer almaktadır.

İşaret edilen “şeyleri” hayata geçirmek üzere yaratılan etki ağları, farklı düzeneklerle özellikle siyasi karar alıcılar üzerinde etkilerde bulunarak yaşama geçirilmekte ya da bazı değişikliklerin uygulamaya geçirilmesi önerilmektedir. Bu bağlamda ortaya çıkan oluşumlar yaşanan neoliberal dönüşüme paralel olarak yeni gerçekliğin bilgisini üretmek ya da uygulamalara etki etmek konusunda yeni işlevlere sahiptir. Bilgi üretiminin de piyasa süreçlerine eklenmesine yol açan bu süreç aynı zamanda toplumsal gerçekliğin bilgisinin de dönüşümünü amaçlamaktadır.

Kapitalist toplumsal düzende yer alan aktörlerin bilgi üretimine çeşitli yollarla müdahalelerinin önünü daha da fazla açan bu süreçte, bilgi üreten kurumlar, yönetim/araştırma organlarında istihdam ettikleri üniversite ve/veya bürokrasi kökenli araştırma gruplarının ürettikleri bilgi yoluyla, toplumsal ilişkilere yön verme çabası içindedir. Belirli bir düşünceyi temsilen ve bu düşüncenin savunduğu ‘çıkart’lar adına hazırlanan raporlar, tüm toplum için neyin iyi olduğu ve bu iyiye ulaşmak için nelerin yapılması gerektiği üzerinden hazırlanmaktadır. Belirli sınıfsal ve nesnel çıkarları ‘ortak iyi’ olarak tanımlayan bu türden çabalar kısa sürede kamuoyu ve daha da önemlisi toplumsal gerçekliği yeniden kurma donanımı olan hükümet ve devletin çeşitli kademeleri tarafından hızla gündeme alınmaktadır. Bu etkinliklerin en önemli özelliği, sadece gerçekliğe dair bilgi vermek değil, çok daha önemlisi gerçeğin belli bir şekilde dönüştürülerek yeni bir söylem yaratılmasıdır. Yani ‘belli bir çıkarı’ nesnelleştirerek kabul görmesini sağlamaktır.

Siyasi iktidarın düşünce fabrikası Liberal Düşünce Topluluğu

Toplumsal yaşamın her alanına nüfuz eden değişimin hızı, geleceğe dair belirsizlikler yaratırken, bu süreç toplumsal yaşama ait bilginin üretimini gerçekleştiren kurumların/aktörlerin de değişmesine yol açmaktadır. Bu doğrultuda hem neoliberal politikaların yaygınlaşması hem de toplumda muhafazakârlığın kullanılarak geniş bir kitle açısından benimsenmesi işlevi önem kazanmaktadır. Buna bağlı olarak, 1980 sonrası süreçte Özal’lı ANAP iktidarında karşılık bulan liberal-muhafazakâr anlayış 2002 yılından sonra yeni bir ivme kazanmıştır.

Neoliberal politikalarla tezahür eden bu sürecin son dönem mimarı olarak Adalet ve Kalkınma Partisi, ideolojik hegemonya yaratma sürecinde sahiplendiği muhafazakâr-demokrat kimlik ile toplumda, siyasi, ekonomik birçok alana yayılma iddiasını taşımaktadır. Zira ancak böylesi bir ideoloji, neoliberal politikaların uygulanmasını kolaylaştıracaktır.

Bu doğrultuda Türkiye’de toplumsal değişimin yönünü belirlemede giderek önemli bir hale gelen “düşünce fabrikaları” içerisinde Liberal Düşünce Topluluğu, ‘belli bir grubu temsil’ etmesi sebebiyle ‘ideolojik bir kurum’ olma özelliği taşımaktadır. LDT incelenirken LDT’nin kurucularının yüzünü dönmüş olduğu muhafazakâr eğilimler ve liberal fikirler, neoliberal dönüşümün doğasında açığa çıkmaktadır. Bu anlamda LDT’nin kendini isimlendirdiği üzere fikri bir hareket olarak ortaya çıkması, tam da bu gelişimin yönünü belirlemede etkin olduğunu ortaya koymaktadır.

Dolayısıyla bu çalışmada liberal fikirleri ideolojik olarak üreten bir kurum olarak Liberal Düşünce Topluluğu ve bu topluluğun meslek kuruluşları ile ilgili olarak ürettiği bilgiler temel alınacaktır. Bu sorgulama, kapitalizmin değişen güncel dinamikleri üzerinden toplumsal muhalefetin önemli ayağını oluşturan, mesleğinin ve meslektaşlarının hak ve çıkarlarını gözetten meslek odalarına yönelen söylemleri üretilen ‘ideolojik bilgi’ bağlamında ele alarak, toplumsal gerçekliğin farklı bir ifşasını amaçlamaktadır.

Liberal Düşünce Topluluğu’nun ideolojik arka planı

Türkiye’de liberal konsensüsün şekillenmesi aşamasında, liberal teorik ve siyasi programın

taşıyıcısı rolünü üstlenerek fikri bir hareket olarak ortaya çıkan Liberal Düşünce Topluluğu (LDT), liberalizmle ilgili pratik politika konularında öneriler sunan ve sağ siyasetle özdeşleşmiş yazarlar; Mustafa Erdoğan, Atilla Yayla ve Avukat Kazım Berzeg tarafından 1992 yılında kurulmuştur.

Liberal değerlerin ve kurumların tanıtılması ve yaygınlaştırılması iddiasını taşıyan topluluğun kökeni, 1979 yılında yayın hayatına başlayan ve 2000 yılına kadar yayımlanan geniş sağ siyasetin önemli bir yayını olarak görülen Yeni Forum Dergisi'ne dayanmaktadır. Özellikle topluluğun kurucu isimleri olan Yayla ve Erdoğan, Yeni Forum dergisinin sürekli yazarları arasında yer almıştır.

1994 yılında resmi statü kazanarak dernekleşen topluluk kendisini "serbest piyasa ve özel mülkiyet esasında liberal ilkeleri savunan ve bu doğrultuda etkinlikler gerçekleştiren bir entelektüel kurum" olarak tanımlamaktadır.

Topluluk, kuramsal olarak kendisine serbest piyasa düzeninin ateşli savunucularından Hayek'i dayanak alırken, pratikte de model olarak Hayek'in öğrencisi olan Antony Fisher'in 1956 yılında kurduğu, İslam ve Medeniyetler arası Hoşgörü ve Fethullah Gülen üzerine düzenlediği seminer ve sempozyumlarla bilinen Institute of Economic Affairs (IEA)'i almaktadır. IEA'nın kuruluş amacı ülke problemlerini liberal düşüncelerden ilham alarak çözüme kavuşturmak olarak belirtilmektedir. IEA'nın bilinen bir diğer özelliği ise, 1990'lı yıllarda İngiltere'de muhafazakâr partilerin iktidarda olduğu ve Thatcher reformları olarak bilinen "kamu harcamalarının ve kamu personelinin azaltılarak devletin küçültülmesi yönünde yürütülen" politikaların hazırlanmasında büyük paya sahip olmasıdır. Kuramsal anlamda Hayek ile hayat bulan, pratik olarak liberalleşme doğrultusunda düşünce üreten ve siyasi iktidarları etkileyen bir düşünce fabrikası olarak IEA, 1980'lerde dünyada yaşanan değişim ve neoliberal politikaların hayata geçirilmesi sürecinde etkin isimler ve kurumlar arasında yer almıştır.

LDT de benzer bir role talip olduğunu, muhafazakâr düşünce esasına dayanarak Türkiye'nin neoliberal politikalar doğrultusunda dönüştürülmesi süreci için gereken düşünsel zemini hazırlama iddiasında olduğunu belirtmekte ve bu anlamda IEA'nın da kendisi için önemli bir rol model olduğunu ortaya koymaktadır. LDT, doğrudan sermayeye dayalı bir düşünce kuruluşu olmaktan çok, sermayenin yararına olan ilke ve fikirlerin toplumda geniş bir meşruiyet alanı bulmasını sağlama doğrultusunda çalışmalar yürütmektedir.

Bununla birlikte LDT, bir yandan Türkiye'de İslami muhafazakârlık olarak şekillenen mevcut politikaların liberalleşmesini, diğer yandan ise liberalliğin muhafazakârlaşmasını hedeflemektedir. Zira yaşanan deneyim göstermektedir ki, Türkiye'de liberalizm ile muhafazakârlığın birlikteliği, iktisadi alanlarda tam liberalleşmenin uygulanması iken toplumsal politik alanlarda ise yoğun bir muhafazakârlaşma olarak gerçekleşmektedir.

Bu kapsamda, Türkiye'de 1980'lerden itibaren liberallerce arzu edilen değişimin itici gücü olarak ortaya çıkan ve belkemiğini muhafazakâr kitlenin oluşturduğu Adalet ve Kalkınma Partisi, LDT açısından devletçi, merkezîyetçi ve müdahaleci statükonun yerinden edilmesi ve sınırlı reform çizgisini zorlayan bir özne olarak değerlendirilmektedir.

LDT açısından liberal-muhafazakâr ittifak Türkiye için bir gerekliliktir. Bu çerçevede, günümüz Türkiye'si için yaygın bir demokrasi çağrısının ve belirli düzeyde bir kitle mobilizasyonunun liberalizmin hegemonik konumlanışı için gerekli görüldüğü anlaşılmaktadır. Mobilizasyon sürecinde LDT soyut bir düşünce sistemi olarak liberalizm ile halk kitlelerinin bilinci arasındaki bağı muhafazakar siyasi harekete eklenilerek kurmayı amaçlamakta, güncel olarak bugünkü iktidarda vücut bulan muhafazakarlığı devletçi statüko karşısında dönüştürücü bir güç olarak görmek ve desteklemektedir.² Sözü edilen bu muhafazakârlıkla birleşme isteğine paralel olarak LDT, 2002 yılından itibaren, kendi faaliyetlerini bir düşünce fabrikası olarak geliştirme yönündeki vurguyu önemli ölçüde arttırmıştır.

Kendisini "klasik liberalizm" ekseninde tanımlayan LDT, bu anlayışa uygun olarak özel mülkiyet ve serbest piyasayı kutsayıp sosyal devlet uygulamalarını reddetmektedir. Topluluğun hazır-

2 Özlem Denli, "Liberal Düşünce Topluluğu veya Bir Paradoks Olarak Siyaset Arayışı" Doğu-Batı Dergisi, Sayı: 57 s:192

ladığı metinlerde sosyal devletin “kamu yararı”, “kamu hizmeti” gibi kavramları da keskin bir dille reddedilmektedir. Bu bağlamda topluluk, liberaller arasında da yapılmakta olan ayrımlar içerisinde sağ liberallere daha yakın bir çizgi içerisinde yer almaktadır. Bu genel perspektife rağmen LDT'nin fiili politika alanında klasik liberalizmden ziyade neoliberal uygulamalara yakın durduğu gözlemlenmektedir.

LDT'yle birlikte 1980 sonrası dönemin siyasal ve toplumsal yapılanmasına uygun bir şekilde, liberal düşüncenin belirli bir versiyonu olan neoliberal düşünsel çerçevenin sistematik olarak tanıtılmasının başladığı söylenebilir. Buna bağlı olarak topluluk bünyesinde neoliberal düşün evreninin sağladığı teorik zemine uygun olarak güncel sosyo-ekonomik ve siyasal olgular veya sorunlarla ilgili tespit ve öneriler üretilmeye başlanmıştır. Bu anlamda LDT'nin teorik fikirleri ‘klasik liberalizmi’ temel alan ifadelerle dolu olmasına rağmen somut anlamda neoliberal politikalara yüzlerini dönmeleri oldukça çelişkili ve zaafıdır.

Bu çerçevede, asli omurgasını sağ gelenekten gelen kişilerin oluşturduğu topluluk yüzünü AKP'ye dönmüş, kendisine hükümetin icraatları için fikri dayanak zeminlerini hazır etme misyonunu biçmiştir. LDT, son dönemde meslek odalarına yönelik girişimlere gerek medya üzerinden gerekse de yayımladıkları raporlar aracılığıyla fikri zeminler oluşturmaktadır. Bu nedenle bu çalışmada başka alanlarda da “projeleri” olan LDT'nin sadece meslek odaları üzerinden yaptığı çalışmalar ele alınacaktır.

Liberal Düşünce Topluluğu gözüyle meslek odaları

LDT, yaklaşık bir yıllık bir çalışmanın sonucunda “Türkiye’de Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları”nı sözde sivil toplum ve demokrasi açısından ele alan bir kitap yayınlamış, kitapta yer alan değerlendirmelerin ışığında, meslek kuruluşlarının kamu kurumu niteliğine vurgu yapan mevcut Anayasanın 135. Maddesinin değiştirilmesini önermiştir.

LDT'nin hedefleri arasında, liberalizmin kutsadığı değerler doğrultusunda “Türkiye’nin temel problemlerine liberal ilkelerle başdaşan çözüm yolları bulmak” ve “kamu politikasının oluşturulmasında etkili ve yetkili çevreleri bilgilendirmek” de yer almaktadır. Bu hedefler doğrultusunda Liberal Düşünce Topluluğu 2010-2011 yılları arasında Uluslararası Sivil Toplum Destekleme ve Geliştirme Derneği'nin (STD) desteğiyle “Türkiye’de Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları, Sivil Toplum ve Demokrasi” konulu bir araştırma projesi yürütmüştür.

Medyada liberal muhafazakâr çizgiyi temsil eden Bugün Gazetesi tarafından da dayanak alınan LDT'nin raporları ve ortaya çıkarılan istatistikî bilgiler meslek odalarına karşı yürütülen karalama kampanyalarına kanaat zeminlerini oluşturmaktadır.

Temel tezler ve kamuoyu araştırması sonuçları

Belli bir ideolojiyi temsil eden ve hükümet politikalarını etkileme amacı taşıyan bir topluluk olarak LDT, belli bir grubun çıkarlarını kamuoyuna ‘ortak iyi’ olarak yansıtmayı hedeflemektedir. Genel olarak “Toplumda meslek odalarına üye olan mühendis, mimar, şehir plancısı, doktor ve benzeri meslek mensuplarının, odaların varlığından rahatsız olduğu algısı yaratılarak, odalara ‘çeki düzen’ verilmesi projesi”, tüm meslek mensuplarının isteğiymiş gibi lanse edilmek istenmektedir. LDT tarafından meslek odaları üzerine kaleme alınan yazılarda, meslek örgütlerinin düzenleyici ve denetleyici rolleri yok sayılmakta, gittikçe güvencesiz ve korumasız hale getirilen “meslek piyasası”nda tüm kamusal nitelikleri yok edilerek özel rekabetçi kurumlar olarak yeniden dizayn edilmesi önerilmektedir.

Bu doğrultuda LDT'nin, özellikle meslek odalarına yönelik çalışmalarının ilki “Türkiye’de Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları, Sivil Toplum ve Demokrasi” başlığını taşımaktadır. Bu çalışmada, “meslek kuruluşlarının yasal statülerinin, uygulamalarının ve politikalarının ne ölçüde çoğulcu, demokratik, rekabetçi bir sisteme uygun olduğu tarihi bir perspektifle; anayasal demokrasi; özgürlükçü sivil toplum ve serbest rekabet esaslarına dayanarak, demokratik dünyadaki örneklerle mukayese ile beş ayrı akademik rapor” hazırlanmış ve tek bir yayında derlenmiştir. Çalışmanın içeriğinde de, meslek odalarının yapıları, rekabet, liberal demokrasi,

sivil toplum kavramları üzerinden sorgulanmakta, yeni anayasa çalışmaları üzerinden “olması gerekenler” tariflenmektedir. Bu çalışma; niteliği ve kamuoyuna sunuş biçimiyle “meslek odalarının neoliberal dönüşüme uyumlu yapılar haline dönüştürülmesi projesinin” önemli bir ayağıdır.

İkinci olarak gerçekleştirilen çalışma, “Türkiye’de Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları Kamuoyu Araştırması” başlığını taşımaktadır. Bu saha çalışması ile meslek odalarının mevcut yapısının bizzat üyeleri tarafından sorgulanır hale getirilmesi ve bu yapının neoliberal dönüşüme paralel olarak dönüştürülmesi isteğinin bilince taşınması amaçlanmıştır.

Kamuoyu araştırmasında, üye sayıları milyonları aşan 9 meslek kuruluşunun her biri için sadece 200-300 kişi arasında değişen örneklem üzerinden düşük bir temsiliyet baz alınmıştır.

Bu meslek kuruluşları;

- Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odaları Birliği
- Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu
- Türk Tabipler Birliği
- Türk Diş Hekimleri Birliği
- Türk Eczacılar Birliği
- Türkiye Barolar Birliği
- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
- Türkiye Ziraat Odaları Birliği
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği olarak sayılmaktadır.

Ayrıca çalışmada meslek kuruluşları “diplomaya dayalı” ve “sermayeye dayalı” olarak iki başlık altında isimlendirilmiştir. Böylece birbirinden farklı alanları ifade eden bu iki meslek grubu bir arada ele alınmıştır.

19 Nisan 2012 tarihinde kamuoyuna duyurulan çalışma sonucunda, farklı toplumsal sınıfları ifade eden ve dolayısıyla mesleki çıkarları birbiriyle örtüşmeyen meslek grupları aynı değerlendirme içerisine alınmış, farklı sonuçlar üzerinden genelleme yapılarak, önceden hazır olduğu anlaşılan zorlama yorumlar ve değerlendirmeler ortaya konmuştur. Basın toplantısında da kamuoyu araştırmasının, LDT’nin meslek kuruluşları ile ilgili tezlerini doğrulamak amacıyla yapıldığı açıkça ifade edilmiştir.

İstatistik veriler, ideolojik değerlendirmelerle istenilen sonuçlara uydurulmaya çalışılmıştır. Yapılan yorumlara göre, meslek odaları korporatist³, yönetim kadrolarının siyasi görüşleri çerçevesinde tek yanlı politika güden, kendisini sivil toplum zanneden ancak sivil toplum olmayan, meslek mensuplarının zorunlu üyeliğini ve kamu kurumu niteliğini kullanarak yürüttüğü asgari ücret uygulamaları, mesleki denetim uygulamaları ile serbest piyasa ekonomisinin işleyişine müdahale eden, rekabeti olumsuz etkileyen, hizmette fiyatı yükselten dolayısıyla kamu zararına yol açan (!) ideolojik kurumlar olarak değerlendirilmektedir. Ancak yapılan araştırma, araştırmanın yöntemi açısından çeşitli sorunlar barındırmasına rağmen ortaya atılan yorumların tam tersi bir duruma işaret etmektedir. Aşağıda örneklerini açacağımız istatistik sonuçlar, meslek odalarına karşı yürütülen karalama kampanyalarına ve tüm yönlendirmelere rağmen, her tür sorunun çözümünde toplumcu bir duruş sergileyen Odaların üyeleri nezdinde olumlandığını göstermektedir.

“Türkiye’de Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarının Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Reform Önerisi” başlığını taşıyan son çalışmada ise tüm çalışmaların nihai hedefi olan, meslek odalarının yeniden yapılandırılmasına ilişkin öneriler yer almaktadır. Yeniden yapılandırmanın temel taşı ise meslek kuruluşlarının statülerinin belirlendiği Anayasa’nın 135. maddesinin değiştirilmesi oluşturmaktadır. Bu talep, meslek odalarını işlevsizleştirme politikalarının devam ettirilmesi yönünde bir isteği de içerisindedir.

Bu doğrultuda LDT tarafından yapılan üç çalışmada öne çıkan kavramlar meslek odaları üzerinden değerlendirilecektir.

3 Korporatizm, devlet tarafından tanınan veya tescil edilen, lider seçimi ile talep ve desteklerin ifadesinde belirli denetimlere uyma karşılığında kendi alanlarının sınırları içinde tekeli temsil hakkı bağışlanan, sınırlı sayıda merkezileşmiş, zorunlu üyelik temeline dayanan, rekabetçi olmayan, hiyerarşik ve işlevsel açıdan farklılaşmış kurucu birimlere sahip bir çıkar temsili sistemidir. Yüksel Akkaya, **Sendikal Harekette Korporatist Arayışlar**, http://www.sendika.org/yazi.php?yazi_no=75

Meslek kuruluşları ve “Kamu yararı”

LDT'nin raporlarında, profesyonel meslek örgütlenmeleri, piyasada rekabetin sınırlandırılmasına ve ortadan kalkmasına neden oldukları gerekçesiyle kamu yararından çok kamu zararına yol açan kurumlar olarak ifade edilmektedirler. Profesyonel Meslek Örgütleri ile kast edilenin “yüksek nitelik gerektiren, kişisel olarak verilen ve sorumluluğun sadece hizmeti verende olduğu doktorluk, avukatlık gibi meslek mensuplarının oluşturduğu meslek örgütlenmeleri” olduğu belirtilmiştir.

Bu yaklaşımın ideolojik arka planı, “serbest piyasanın gerektirdiği rekabet ortamında da “kamusal faydanın” sağlanabileceği, yani kamu yararı ile rekabetin özdeşleştirilmesi ve devletin bu ortamı hazırlamak için üretimden denetim mekanizmalarına kadar tüm piyasadan elini eteğini çekmesi gerektiği” savıdır. “Piyasanın görünmez eli”⁴ ile her şeyin kendiliğinden düzenleneceği temel sayıtlısına (kabulüne) dayanan bu anlayış, devletin her türlü müdahalesini dışlayarak kamusal faydanın değil, kişisel faydanın öncelendiği, ancak kim/ne eliyle düzenleneceğinin belirsizliğini koruduğu piyasanın elinin her şeyi düzenlemeye muktedir görüldüğü bir anlayıştır. Bu bağlamda devletin piyasa üzerindeki düzenleyici rolünün tasfiyesi ve tüm alanlarda kıyasıya bir rekabet ortamının yaratılması savunulmaktadır.

Oysa kapitalizmin dünya genelinde yaşadığı kriz ve devletlerin emekçi halkların tepkilerine rağmen uygulamaya çalıştıkları “kemer sıkma” politikaları, iki şeyi göstermiştir; birincisi “devletler” hiçbir zaman tamamen piyasadan elini eteğini çekmemiş ve bunun yerine teknokrat hükümetler kurulmuştur, ikincisi ise serbest piyasanın insafına terk edilen her alan emekçiler için hak kayıpları ve geleceğimiz için ekolojik tahribat anlamına gelmektedir. “Piyasanın görünmez eli” iş cinayetlerini ve kar hırsıyla tahrip edilen doğayı düzenleyememektedir. Bu anlamda serbest piyasa ekonomisi, kamu yararını yani toplumun genel çıkarını değil sermayenin çıkarını yani kişisel çıkarı öncelemektedir.

Yapılan tespitlerde diğer bir dikkat çekici nokta da şudur ki; meslektaşların çıkarlarını korumak ile kamusal fayda bir çelişki olarak görülmektedir. Burada sorulması anlamlı ve gerekli olan soru şudur: “Kamu yararına olan nedir? Kamusal hizmetlerin ticarileştirilmesi mi anayasal bir hak olarak devletin uhdesinde bırakılması mı? Projenin birçok yerinde TTB üzerinden verilen örnek, yeni sağlık sisteminden “halkın” son derece memnun olduğu, ancak doktorların memnun olmadığı yönündedir. Halkın memnuniyeti manipülasyonu bir yana, doktor – hasta ilişkisini müşteri düzeyine indirgeyen, en temel hak olan sağlık hizmetlerini parası olana sunan bir sistemin neresinin “kamu yararı” ilkesiyle bağdaştırıldığı anlaşılmamıştır.

Meslek kuruluşlarının Kamu Kurumu niteliği ve “sivil toplum”

LDT tarafından hazırlanan raporlarda meslek odalarının “Kamu Kurumu Niteliği” taşıması bir sorun olarak görülmektedir. Tüm mesleklerin ve meslek örgütlerinin tek bir adla “Meslek Kuruluşları” olarak adlandırılması bu sorunlu yaklaşımın bir yanını oluştururken, bir diğer yanı ise kamu kuruluşu niteliğinden “devlete eklenmiş kurumlar” anlamının çıkarılması ve bunun da nihayetinde “korporatizm” ile tanımlanmasıdır.

LDT'nin önemli düşünürlerinden Atilla Yayla, korporatizm tanımını şöyle yapmaktadır: “İş çevreleri ve sendikalar gibi ana menfaat gruplarının hükümet sistemine entegre edilmesini savunan doktrin. Korporatizmde, adı geçen ve onlara benzer gruplar bağımsız sivil toplum üniteleri olmaktan çıkıp devlete eklenir. Yarı resmi kuruluşlar olma özelliğini kazanır.”⁵

TMMOB ve bağlı Odaları “sermayeye dayalı meslek kuruluşları” değildir. Devletle bir çıkar ilişkileri yoktur. Kamusal yetkileri “devlete eklenme” gibi bir duruma izin vermeyecek denli

4 Adam Smith tarafından kavramsallaştırılan “piyasanın görünmez eli” kavramı, piyasanın kendi kendini düzenleyen bir yapısı olduğu ve devletin müdahalesi olmadığı sürece bu yapının tüm oyuncuların (üretici ve tüketiciler) optimum doyum düzeylerine ulaştığı bir denge noktasının (bir üretim-tüketim miktarı ve fiyat çifti) kendi kendine ulaşabileceği anlamında kullanılmaktadır.

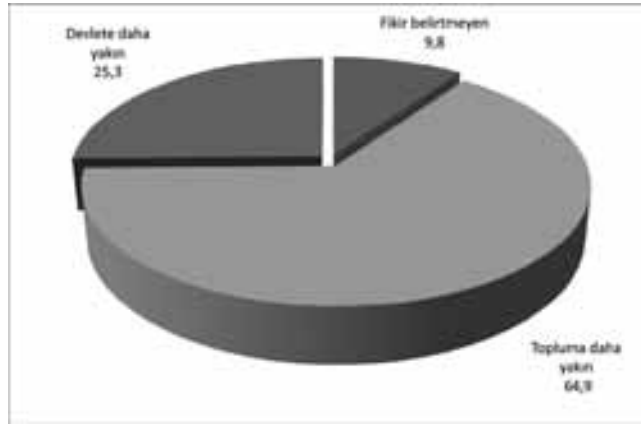
5 http://liberal.org.tr/upresimler/Turkiyede_Kamu_Kurumu_Niteligindeki_Meslek_Kuruluslari_Sivil_Toplum_ve_Demokrasi.pdf

sınırlı olan meslek odalarının hem yapısal durumları hem de yaklaşımları itibarıyla ne denli "özerk" oldukları bilinmektedir. Bu bağlamda, devletin güdümünde veya devlete eklenen yapılar oldukları iddia edilmesi mümkün değildir.

Bu anlamda, bir noktanın altı ısrarla çizilmelidir. Son dönemde çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnameler ile TMMOB ve Bağlı Odaları, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na bağlı "Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü"nü bir birimi haline getirilmek istenmektedir. Eğer bir "Korporatizm" tartışması yapılacaksa, siyasi iktidarın bu yaklaşımı üzerinden yapılmalıdır.

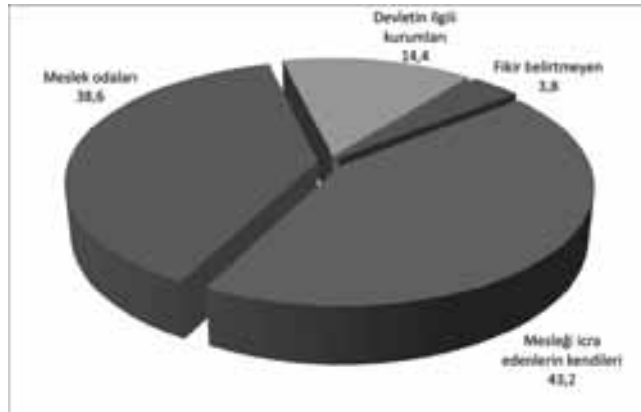
Korporatizm eleştirisini destekleyecek verilere ulaşma umuduyla sahaya çıkılarak yapılmış olan "Kamuoyu Araştırması"nın verileri de, bu eleştirinin yanlışlığını ortaya koymaktadır. Araştırmada sorulan "odanızı topluma mı yoksa devlete mi daha yakın görüyorsunuz?" sorusuna % 64,9 oranında "topluma daha yakın" yanıtı alınmıştır.⁶

Odanızı topluma mı yoksa devlete mi daha yakın görüyorsunuz?

Bu yanıt, meslek mensuplarının çıkarının toplumun sorunlarından ayrı görülmediği şeklinde değerlendirilmelidir. Bu anlamda bir diğer örnek olan "sizce bir meslek alanındaki mesleki standartları kim belirlemelidir?" sorusuna verilen yanıt, iki açıdan önem taşımaktadır.

Sizce bir meslek alanındaki mesleki standartları kim belirlemelidir?⁸

6 Kamuoyu araştırması, s.22, http://www.liberal.org.tr/upresimler/Meslek_Kuruluslari_Arastirma_Raporu.pdf

7 Kamuoyu araştırması, s.22, http://www.liberal.org.tr/upresimler/Meslek_Kuruluslari_Arastirma_Raporu.pdf

8 Kamuoyu araştırması, s.98, http://www.liberal.org.tr/upresimler/Meslek_Kuruluslari_Arastirma_Raporu.pdf

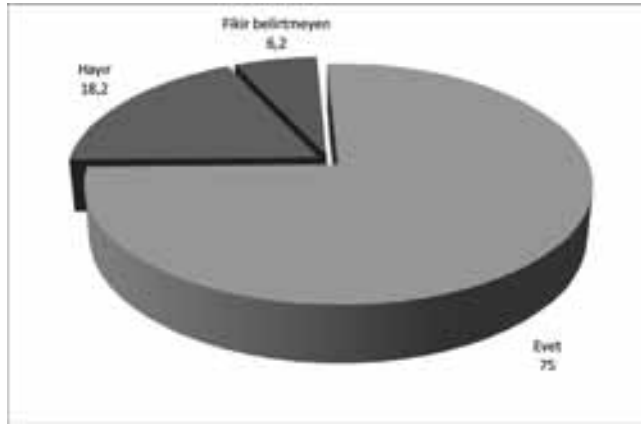
“Meslek odaları” yanıtını veren % 38, 6’lık kitle açısından, meslek odaları meslek mensubunun aidiyet hissettiği kuruluşlardır. Bu oran, “mesleği icra edenlerin kendileri” olarak verilen yanıtın temsil ettiği % 43,2’lik⁹ oranla birlikte okunduğunda mesleki standartların meslek mensupları tarafından ve meslek odaları üzerinden belirlenmesinin tercih edildiği ortaya çıkmaktadır. Meslek Odalarının devletten ziyade topluma daha yakın kuruluşlar olarak görüldüğünü destekleyen bir diğer veri ise mesleki standartların belirleniminde devlet ile ilgili kurumları tercih edenlerin %14,4’lük bir sınırdadır.

Araştırmada sivil toplum örgütlerinin devletten bağımsız kurumlar olması gerektiğinden hareketle, meslek kuruluşlarının “kamu kuruluşu” niteliği “sivil toplum” anlayışıyla çelişkili görülmekte ve birer sivil toplum örgütü şeklinde organize olabilecekleri bir anayasal düzenleme önerilmektedir.

Yorumlarda dikkat çeken bir diğer nokta ise, meslek odalarının sivil toplum özelliği gösteremediklerinden ötürü antidemokratik bir yapıya sahip olduklarına vurgu yapılarak “apolitik” kurumlar olması gerektiğinin savunulmasıdır.¹⁰ TMMOB’a bağlı meslek odalarının mesleki uygulama alanları kamunun can güvenliğiyle doğrudan ilgili olduğundan kamusal niteliğe sahiptir. Bu nedenle mesleki standartların belirlenmesi hayati öneme sahiptir ve bu standartlar “herkese göre değişmeyen” evrensel, bilimsel ilkeler ışığında belirlenmelidir. Bu anlamda genelde meslek kuruluşlarının ve özelde TMMOB ve bağlı Odaların görece özerkliği üyelerce anlaşılmış ancak ne yazık ki liberallerce anlaşılamamıştır!

Öte yandan net bir tanımı bulunmayan “sivil toplum” kavramından ne anlaşıldığı da belirsizliğini korumaktadır. Bu sebeple LDT’nin meslek odalarını hangi açılardan “sivil toplum”un bir unsuru olarak görmediği sorusu önem taşımaktadır. Zira, anket sonuçlarına göre katılımcıların mensubu oldukları meslek odalarını sivil toplum kuruluşu olarak gördükleri sonucu ortaya çıkmaktadır. Araştırmada “odanızın bir sivil toplum kuruluşu olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna verilen yanıt % 75 oranında “evet” şeklindedir.¹¹

Odanızın bir sivil toplum kuruluşu olduğunu düşünüyor musunuz?¹²

“Siyasi ve tekel yapılar” olarak görülen meslek kuruluşları

LDT’nin Sivil toplum örgütü talebinin bir diğer dayanak noktası ise bireyin “teşkilatlanma özgürlüğü” adına “istediği meslek örgütünü kurması” veya “istediğine üye olabilmesini” sağlayacak birden fazla “teşkilatın” kurulabileceği öngörüsüdür. Burada LDT’nin birey algılayışını

9 Kamuyu araştırması, s.98, http://www.liberal.org.tr/upresimler/Meslek_Kuruluslari_Arastirma_Raporu.pdf

10 Ancak yorumları yapanlar tarafından “apolitik” olmanın anlamsal karşılığı verilmediği gibi aynı zamanda yapılan yorumların kendisinin de ideolojik olduğu gerçeği göz ardı edilmektedir!!!

11 Kamuoyu araştırması, s.20, http://www.liberal.org.tr/upresimler/Meslek_Kuruluslari_Arastirma_Raporu.pdf

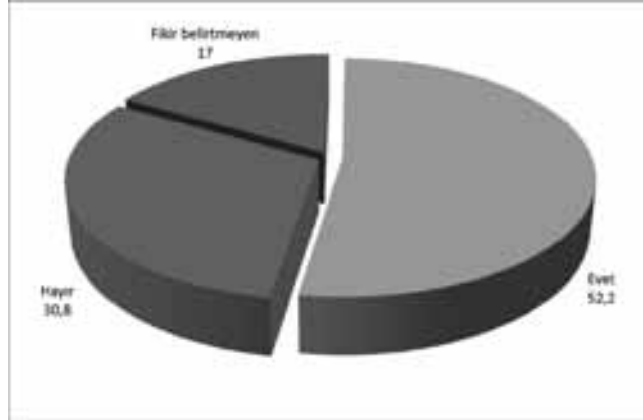
12 Kamuoyu araştırması, s.20, http://www.liberal.org.tr/upresimler/Meslek_Kuruluslari_Arastirma_Raporu.pdf

açmak anlamlı olacaktır. LDT bireyi, özü itibarıyla toplumdaki bağımsız, rasyonel düşünen ve buna bağlı olarak kendisi ve herkes için seçimler yapabilen kişi olarak tanımlanmaktadır. Her ne kadar Türkiye’de örgütlenme özgürlüğü denilince akla “meslek kuruluşlarının” gelmesi şaşırtıcı olsa da, bu yaklaşımdaki asıl sorun, bireyin esasen bir meslek mensubu olduğunun, bu bireyin “tercihlerinin” meslekten ve toplumsal bağlardan bağımsız bir şekilde ele alınmayacağına göz ardı edilmesidir. Bu anlayışın arkasında genel olarak meslek kuruluşlarını ve özelde TMMOB ve bağlı odalarının “üyelerini” temsil etme yeteneğinden yoksun yapılar olarak gören bir kabul yer almaktadır. Oysa LDT’nin “Kamuoyu Araştırması” dahi göstermektedir ki, “üyeler” ve meslek kuruluşları arasında neredeyse organik bir bağ mevcuttur. Genelde meslek kuruluşlarının ve özelde TMMOB ve bağlı Odalarının “üyelerinin” örgütü olduğu bu verilerce de desteklenmektedir.

Meslek kuruluşları ve “siyasi ve tekel yapılar”

LDT’ye sipariş edilmiş bir çalışma izlenimi veren raporda göze çarpan bir diğer husus ise, meslek kuruluşlarının “siyasi” yapılar olduğu ve bazı siyasi yaklaşımların tekelinde bulunduğu tezidir. Bu bağlamda, yaptıkları kamuoyu araştırmasında “odanızın bağlı bulunduğu birlik/konfederasyon yöneticilerinin duruşlarını siyasi buluyor musunuz?” sorusuna verilen % 52,2’lik “evet” yanıtı,¹³ meslek odalarının bağlı oldukları birlikler ve konfederasyonlar üzerinden siyaset yaptıklarının ispatı olarak sunulmaktadır.

Odanızın bağlı bulunduğu birlik/konfederasyon yöneticilerinin duruşlarını siyasi buluyor musunuz?¹⁴

Bu noktada LDT’nin neyi tehlikeli bulduğunu doğru okumak gerekir. Çünkü meslek mensuplarının çıkarları siyasete temel oluşturmaktadır, dolayısıyla talepler de siyasi olacaktır. Projenin birçok yayınında ifade edilen bu söylemin satır arasında “sol siyasetin tehlikeli olduğu” düşüncesi yatmaktadır.

Meslek kuruluşlarının anayasada tanımlanan niteliklerine aykırı davrandığı ve amaçları dışında faaliyet gösterdiklerinin iddia edildiği çalışmada, bazı meslek kuruluşlarının 1970’lerde “aşırı politize” olduğuna atıf yapılmakta, açıkça TMMOB, TTB gibi meslek odaları hedef gösterilmektedir. 1982 anayasasını kendisine dayanak alan çalışma, söz konusu anayasanın darbe sonrasında hazırlanmış antidemokratik bir metin olduğunu göz ardı etmektedir.

Öte yandan kamuoyu araştırmasında, meslek örgütleri “diplomaya dayalı” ve “sermayeye dayalı” meslek grupları olarak bir arada ele alınmıştır. Mesleki çıkarları birbirinden farklı olan

¹³ Kamuoyu araştırması, s. 110, http://www.liberal.org.tr/upresimler/Meslek_Kuruluslari_Arastirma_Raporu.pdf

¹⁴ Kamuoyu araştırması, s. 110, http://www.liberal.org.tr/upresimler/Meslek_Kuruluslari_Arastirma_Raporu.pdf

çok daha önemlisi karşıt sınıfları ifade eden bu örgütlerin hükümet tarafından uygulanan politikalarından etkilenme düzeyleri, dolayısıyla tepkileri de farklı olacaktır. Mesleki çıkarların ve faaliyetlerin ne olduğu bu açıdan yeniden sorgulanmalıdır.

“Diplomaya dayalı” meslek örgütlerinin, üye yapıları itibarıyla homojen bir yapıya sahip olmasalar dahi, temsil ettikleri meslek mensupları ve kamunun uygulanan politikalarından etkilenişi doğrultusunda muhalif bir duruş sergilemelerinin “siyasi” bulunması manidardır. Sermaye örgütlenmeleri gibi “siyasi” olmanın avantajlı olacağı bir duruma haiz olmayan TMMOB ve bağlı Odalarına sıkça yöneltilen bu suçlamanın böylesine “ideolojik” ve siyasi bir çalışma yapan bir topluluğun üyelerinden gelmiş olması konunun açıklık kazanması için yeterlidir. Bu anlamda meslek kuruluşlarına yönelik bir kamuoyu araştırması yapıp verileri bilim ve akılcı bir şekilde yorumlayarak kendine yontan bir yaklaşım kadar “siyasi olmamız” mümkün değildir.

Meslek kuruluşları ve “Rekabet”

Araştırmada ortaya atılan “şeffaflık” ve “denetim” gibi kavramlar rekabetin olumsuz etkileyeceği düşünülen noktalarda kullanılmış kavramlardır. Ticarileştirme ve piyasalaştırma politikalarının yürütülmesi için kullanılan bu kavramlar, meslek odalarıyla ilgili nasıl bir yapının öngörüldüğünü açık etmektedir. Meslek odalarının meslektaşının ekonomik ve özlük haklarıyla ilgili sorunlarından çok bağlı buldukları meslek alanlarının, yani iş piyasasında mesleklerinin rekabet edebilirliğe uygun ortam sağlaması gerektiğine dair göndermeler yapılmaktadır.

Örneğin İnşaat Mühendisleri Odası, inşaat mühendisi meslektaşlarının hak ve çıkarlarını gözetmek yerine inşaat sektörünün rekabet edebilirliğini düşünmelidir. Oysa daha önce de değinildiği gibi sermayeye dayalı odaların “mesleki çıkar” anlayışı ile diplomaya dayalı odaların “mesleki çıkar” anlayışları birbirinden tamamen farklıdır. Sınıfsal olarak bir grup daha fazla karı ve büyümeyi esas alırken, diğeri meslektaşlarının ekonomik ve özlük haklarının iyileştirilmesini ve kamu yararı doğrultusunda mesleğin geleceğinin güvence altına alınmasını tahayyül etmektedir. Bu anlamda söz konusu kavramlara yapılan göndermeler, asıl niyetle bağlantılı olarak okunmalıdır.

Meslek kuruluşları ve “Anayasa Reformu Önerisi”

LDT tarafından yapılan çalışmaların sonucunda Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarının yasal statüleri, uygulamaları ve politikaları konusundaki hükümleri içeren anayasanın 135. maddesinde değişiklik talebinde bulunulmuştur.

LDT’ye göre Türkiye’de neoliberal politikaların uygulanmasına gerek Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümeti gerekse de bizatihi topluluk tarafından büyük bir engel olarak görülen ve “hükümetin işlerine karışan” kurumlar olarak tarif edilen meslek odaları, özgürlükçü sivil toplum ve serbest rekabet esaslarına dayanarak yeniden yapılandırılmalı, engel olma hali etkisizleştirilerek “destek olan” yeni kurumlar biçimine dönüştürülmelidir.

Bu doğrultuda LDT kendine yüklediği rol ile meslek odaları için şu düzenlemeleri talep etmektedir;

- Aynı meslek grubu için bir değil, rekabetçi yapıda birden fazla Oda; yani kuruluş bakımından “serbestlik”
- Zorunlu değil gönüllü üyelik; yani üyelik ve finansman bakımından “gönüllülük”
- Kamu değil özel hukuka tabilik; yani teşkilatlanma ve hukuki statü bakımından “serbestlik”
- İdeolojik değil; yani “apolitik”

LDT’ye göre, ancak böylesi bir meslek odası kendisini serbest piyasaya adar, sadece bağlı olduğu sektörün gelişmesini düşünür, “bu gelişimin bedelini çalışanların ödemesi gerek-

tiği düşüncesi üzerinden patron ve işçiler ayrılışın, tüm toplum saflaşsın, sermaye kazansın, Türkiye mutlu olsun” anlayışını savunur.

Sonsöz yerine

Türkiye’de liberal muhafazakârlık ya da muhafazakâr liberallik olarak gelişen hâkim ideolojik hegemonya, liberalizmin ‘bireyciliği’ ile muhafazakârlığın ‘mutlakçılığının’ mayaladığı otoriter bir rejimi biçimlendirmektedir. Toplumda ‘ortak iyi’ olarak kabul ettirilmeye çalışılan bu düşünce, toplumu yaratılan ‘ortak iyi’ doğrultusunda savunanlar, rıza gösterenler ve göstermeyenler olarak ayırmaktadır. Şiddetin çeşitli biçimlerini de arkasına alan bu otoriter düşünce, emeğe, emekçiye ve onların örgütleri olan sendikalar ve meslek odalarına gerek yasal alanda gerekse de baskı ve tutuklamalar aracılığıyla saldırmaktadır.

Bu bağlamda neoliberal politikaların uygulanması açısından mevcut iktidar tarafından da büyük bir engel olarak görülen ve “hükümetin işlerine karışan” kurumlar olarak tarif edilen meslek odalarının, serbest rekabet esaslarına dayanarak yeniden yapılandırılması, “engel olan” yerine “destek veren” kurumlar haline dönüştürülmesi hedefini içermektedir. Toplum tarafından kabul görmeyen hiçbir dönüştürmenin kalıcı olamayacağını farkında olan karar vericiler, kimi zaman yandaş medya aracılığıyla kimi zaman ise sosyal projelerle dönüşümün ideolojik zeminini yaratmaya çalışmaktadır. Bu anlamda Uluslararası Sivil Toplum Destekleme ve Geliştirme Derneği’nin desteğiyle hayata geçirilen LDT’nin meslek Odaları ile ilgili çalışması da söz konusu çabanın güzide örneklerinden birini oluşturmaktadır.

Projenin üçayağına karşılık gelen her üç çalışma da, ait olunan ideolojinin ön kabulleri doğrultusunda hazırlanmıştır. Her ideolojinin kendine özgü kavramsallaştırmaları olduğu düşünüldüğünde, Liberal muhafazakârlığın da “düşünsel” yerine “fikri”, “örgütlenme” yerine “teşkilatlanma” gibi kavramları neden tercih ettiği açıklık kazanmaktadır.

Yine proje bünyesindeki her üç çalışma da ideolojik manipülasyonun varabileceği boyutları gözler önüne sermektedir. Sosyal bilimlerde görüş aykırılıkları söz konusu olabilir ve bu anlamda sosyal bilimlerden, fen bilimlerindeki nesnellik beklentisini karşılamalarını beklemek yersizdir. Ancak projenin kamuoyu araştırması kısmını oluşturan saha çalışmasında elde edilen verileri yorumlamada görülen yanlılık, sosyal bilimler açısından dahi trajikomik bir noktaya varmaktadır. Verileri çarpıtmada hiçbir beis görülmemiştir. Eğer veri elde edilmek istenen sonucu vermiyorsa, yorumlama aşamasında hâkim değer değil ikincil değer devreye sokulmaktadır.

Yukarıda rapor içerisinde verilen örneklerde de açıkça görüldüğü üzere sonuçlar yapılan yorumlardan başka bir duruma işaret etmektedir. Öyle ki LDT, kendi ulaştığı istatistiki verileri bile hiçe sayıp, zorlama yorumlarla kendi amaçlarına uygun bir sonuç ortaya koymuştur. Bu anlamda söz konusu çalışma bir saha araştırmasının nesnellikten ne denli uzaklaşabileceğinin öğrenilebilmesi açısından akademik çalışmalarda kullanılabilir.

LDT’nin söz konusu projesinin meslek odalarına yönelik bütünlüklü bir dönüştürme planının hayata geçirilmesini kolaylaştırmak için kamuoyunu yönlendirme amacıyla hazırlandığı son derece açıktır. Diğer yandan bazı medya kuruluşlarının yapılan sözde akademik çalışmayı dayanak alarak haberler yapması, bir kumpas kurulmakta olduğunu gözler önüne sermektedir.

Bu anlamda Kanun Hükmünde Kararnemelerle başlayan, yasa ve yönetmelik değişiklikleriyle sürdürülmekte olan sistematik yok etme çabasının bir ayağını da LDT üstlenmiştir.

Topluluğun ortaya koyduğu veriler, çalışmalar ve bu çalışmalardan çıkan söylemler Türkiye’nin yaşamakta olduğu siyasal ve ekonomik değişimden bağımsız düşünülemez. “Değişimin”, toplumsal yararı ve meslektaşlarının hak ve çıkarlarını savunan kurumlara yönelmesi tesadüfi olmadığı gibi şaşırıca da değildir. Bu sebeple biz meslek insanları, bir yandan mesleğimizin ve meslektaşlarımızın hak ve çıkarlarını savunurken, diğer yandan toplumdaki duruma ve doğruları söylemeye devam edeceğiz.

Riskli bina tespit çalışmalarlarıyla ilgili yanlış bilgilendirmeye İMO'dan tepki

Mart 2013

Odamız, Prof. Dr. Övgün Ahmet Ercan ve Prof. Dr. Ali Osman Öncel'in riskli bina tespit yöntemi hakkında bazı televizyon kanallarında yer alan açıklamalarının bilimsel olmadığını ve kamuoyunun yanlış yönlendirildiğini belirterek, başta üniversiteler olmak üzere tüm ilgili kurum ve kuruluşları bu konuda duyarlı olmaya çağırdı.

Bu kapsamda, habere konu edilen yöntemin bilimsel olmadığı ve riskli bina tespit yönteminin nasıl olması gerektiğine dair görüşlerini bir yazı ile ilgili kurumlara ileten Odamız, Ahmet Ercan ve Ali Osman Öncel hakkında gerekli işlemlerin yapılmasını talep etti.

Odamız, vatandaşların bu tür haberlerle yanlış yönlendirildiğini belirterek, Ahmet Ercan ve Ali Osman Öncel'in kanun, yönetmelik ve bilimsel esaslara aykırı açıklamalarda bulunduğuna dikkat çekti.

Riskli yapı tespitinde" üç saatlik jeofizik eğitimi yeter" (!)

18 Şubat 2013 tarihinde TRT1 ve Kanal 24 televizyonlarında yayımlanan ve "Sultanbeyli Belediyesi bir ilke imza attı", riskli bina tespitinde "betondan örnek alma yöntemi artık geçmişte kaldı" gibi spotlarla verilen haber, İstanbul Üniversitesi öğretim görevlilerinden Jeofizik Mühendisi Ahmet Ercan ile Ali Osman Öncel'in spotları destekleyici görüşleri üzerinde kurgulanmıştı.

Ercan ve Öncel, binalarda deprem riskinin belirlenmesi amacıyla yeni bir sistem geliştirildiğini, artık binadan parça alınmasına gerek kalmadığını, insan hastalıklarının tespit edilmesinde kullanılan röntgen, MR, elektro gibi yöntemlerin betonun nitelikli olup olmadığını

tespitinde de kullanılabileceğini belirterek, bu yöntemle betonun içinde kaç tane donatının bulunduğu, beton kalitesinin BS20, BS35 veya BS40 standartlarını taşıyıp taşımadığının görülebileceğini ifade etmişler ve bu yöntemin kentsel dönüşüm projelerinde, riskli binaların tespitinde rahatlıkla kullanılabileceğini, çekilen röntgenin ise meslekle ilgisi olmayan sıradan vatandaşların bile üç saatlik jeofizik eğitiminden sonra yorumlayabileceğini kaydetmişlerdi.

“Bu yöntem 30 yıldır kullanılıyor”

Odamız tarafından Sultangazi Belediyesi, İstanbul Üniversitesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, TMMOB ve Jeofizik Mühendisleri Odası'na gönderilen yazıda, riskli bina tespit çalışmaları hakkında bilimsel doğrular paylaşıldı ve yanlış görüşlere vurgu yapıldı.

Yazıda, habere konu edilen yöntemin 30 yılı aşkın bir süredir inşaat sektöründe kullanıldığı hatırlatılarak, riskli bina tespitinin 2007 Deprem Yönetmeliği'nin 7. Bölümü uyarınca yapıldığına dikkat çekilerek, “Söz konusu cihazlar, Yönetmelik çerçevesinde, yapıların depreme dayanıklılığının tespit edilmesinde, röleve çalışmalarında yapı bilgi düzeylerine bağlı olarak gerek taşıyıcı elemanlarda karot numunelerinin alınacağı uygun yerin (donatılara hasar vermeden) tespiti ve gerekse betonarme taşıyıcı elaman içerisindeki donatıların sayı ve konumları ile ilgili bilgilerin elde edilmesinde üniversiteler ve inşaat firmaları tarafından kullanılmaktadır. Bu verilerden, depreme dayanıklılık değerlendirmesinin Deprem Yönetmeliği'nde belirtilen 'binalardan bilgi toplanması' aşamasında yararlanılmakta, ayrıca üst yapı analizleri gibi ek çalışmalar yapılmaktadır” denildi.

Yazıda ayrıca riskli yapı tespitinin “6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun” uyarınca “Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik” çerçevesinde yaptırılması gerektiği hatırlatıldı. Yönetmeliğin 7. Bölümünde yer alan “Binalardan bilgi toplanması kapsamında tanımlanan inceleme, veri toplama, derleme, değerlendirme, malzeme örneği alma ve deney yapma işlemlerinin İnşaat Mühendislerinin sorumluluğu altında yapılacağı” hükmüne dikkat çekildi.

Yazılar, 6 Mart 2013 tarihinde ilgili kurumlara gönderildi.

Yapı denetimi ve yapı denetim tartışmaları ile ilgili değerlendirme

Yapı denetimi süreci: Yapı Polisi'nden yapı denetiminin kamusal özelliğinin tasfiyesine

Nisan 2013

Yapı denetimin teorik çerçevesi

Yapı denetiminin teorik çerçevesini çizmek, kavramın yalın halinin tanımını yapmaktan geçmektedir. Çünkü tanım, yapı denetimin muhtevasına ve işleyişine ilişkin kabulleri görünür kılacak, sistemin olmazsa olmazlarını açığa çıkartacaktır.

Yapı denetimi, yapı üretim sürecinin bütününe ifade etmektedir; başlayıp biten, belirli bir anla ve işle sınırlı olmayan, yer seçimi, planlama, tasarım (proje) ve yapım (inşa) gibi yapı üretiminin bütün unsurlarını ve bütün aşamalarını kapsayan muhtevaya sahiptir. İşin sahibinin kamu ve/veya özel sektör olması önemini ve gerekliliğini etkilememektedir. Yapı denetimi müteahhitten (yüklenici) bağımsız olmak zorundadır. Bu zorunluluk, yapı denetiminin kamusal bir "hizmet" olmasına dair gerekliliğe işaret etmektedir.

"Kuvvetler ayrılığı"

Bugün mevcut durum ne yazık ki bu zorunluluğunun gereklerinden hayli uzaktır. Mal sahibi ve/veya müteahhit ile yapı denetim kuruluşu arasındaki ilişki sorunludur; yapı denetim kuru-

luşu, müteahhit veya mal sahibi ya da her ikisi tarafından müştereken belirlenmekte ve belirli bir ücret karşılığında denetim yapmaktadır. Bir başka deyişle, yapı denetim kuruluşu ücret aldığı işvereni denetlemektedir. "Yap-sat" türü yapı üretim sisteminde, müteahhit ile mal sahibi aynılaşmakta, dolayısı ile yapı denetim kuruluşu her durumda da müteahhide hizmet verir durumda kalmaktadır. Yapı üretimini denetlemekle görevli kuruluşun, hizmet bedelini yapı müteahhidinden alması, bu hizmetin verilmesinin maddi temellerini ortadan kaldırmaktadır.

Mevcut sistemin en dikkat çeken sorunlu konusu, TOKİ, KİPTAŞ gibi kuruluşların denetim sisteminin dışında tutulmasıdır. Kamu kurumlarının, üretim sürecindeki denetim işini kendi organizasyonları, olanakları, kadrolarıyla yapıyor olması anlaşılır bulunurken, kamu olanaklarıyla devasa şirketler haline gelen ve büyük ölçekli iş yapan/yaptıran, yüz binlerce konut üreten TOKİ ve KİPTAŞ gibi şirketlerin sisteminin dışında tutulması kabul edilebilir değildir.

İmar ve yapılaşma sisteminin tamamlayıcısı

Ülkemizin asli sorunları arasında köyden kente göç, kaçak ve sağlıksız yapılaşma, seçim dönemlerinde çıkartılan imar afları ve çarpık kentleşmenin doğurduğu sonuçlar yer almaktadır. Kentlerimiz rahat ve kolay yaşanılır yerler olmaktan çok uzaktır ve deprem gibi doğal afetler karşısında insanımız korunaksızdır.

Yapı denetimi, yapı üretim sürecinin başat sorunu olarak ülke gündeminde önemli bir yer tutmaktadır. Yapı denetimi, yapı üretim sürecinin bütün aşamalarını kapsadığı ve niteliklerini artırdığı oranda anlamlıdır. Yapı denetimi ne salt güvenli yapı üretimidir ne de doğal afetlerle sınırlıdır. Yapı denetim süreci; yer seçimi, kent planlaması, zemin etüdü, projelendirme, yapım koşulları, çevre güvenliği, estetik, sağlık koşulları, ekonomi ve garanti sürelerini içermelidir.

Yapı denetimi tek başına bir anlam ifade etmemekte, bütüncül ve köklü değişikliklere gidilmesini zorunlu kılmaktadır. Çünkü yapı denetimi ancak imar ve yapılaşma sisteminin bir unsuru olarak kabul edilir ve uygulanırsa işlevsel olacaktır.

Yapı üretim sürecinin üç temel ayağı bulunmaktadır: Tasarım, uygulama ve denetim. Bu temel özellikler arasında uyumlu ve tamamlayıcı bir ilişkinin tanzim edilmesi ne kadar önemliyse, bütünlüklü bir mevzuat ve eksiksiz bir yapı denetimi de aynı oranda öneme sahiptir. Sürecin bu üç temel ayağının farklı aktörler tarafından yürütülmesi ise sürecin değişmez ilkesel özeliği olarak kabul edilmektedir.

Yapı üretim sürecinde sadece üretim aşamalarının değil, üretim bileşenlerinin de uyumu (işin sahibi, yüklenicisi, ilgili kamu kuruluşu, yapı denetim firmaları, mühendis ve mimarlar), sağlanmalıdır ki, bu, aynı zamanda, yetki, görev ve sorumlulukların yasalarla belirlenmesini ve güvence altına alınmasını gerektirir.

Yapı denetimi güvenli, sağlıklı, yaşanabilir yapı üretimin olmazsa olmazıdır. Yapı denetiminin sahip olduğu önem, ülkemiz topraklarının değişik düzeylerde depremselliği ile görünür olmaktadır ki, tarihte yaşanan depremlerde denetim eksikliğinin doğurduğu sonuçlar kamuoyunun malumudur.

Yapı denetimi bugünle olmaktan daha çok gelecekle ilgilidir. Dolayısıyla yapı denetimi üzerinde yapılan çalışmalara, çıkartılan yasalara, değiştirilen mevzuata geleceğin penceresinden bakmak gerekmektedir; gelecek tasavvurunuzun genel çerçevesi, felsefesi ve ekonomi-politiği bugünkü kararların da belirleyicisi olmaktadır.

Yapı denetimi sadece yasal düzenleme sorunu değildir. Elbette ki, yasal düzenlemeler zorunludur ancak uygulayıcıların bu konudaki kararlılığı, başka bir ifadeyle siyasi erkin tercihi, sonucu değiştirecek önemdedir.

Kabul edilmelidir ki, hazırlanan yasalar, yönetmelikler, mevzuatta öngörülen değişiklikler, yapı üretim süreci aktörlerinin konuyla ilgili görüş ve yaklaşımları yapı güvenliğini sağlama, işlevsel ve etkili bir yapı denetimi gerçekleştirme amaçlıdır.

Amaç hâsıl olmuş mudur? Mevzuat çalışmaları yapıların deprem, yangın vb. afetler karşısın-

daki direncini sağlamış mıdır? Getirilen kurallar, uygulanan cezalar güvenli yapıları ortaya çıkarmış mıdır? Değişmeyen soru budur.

Anadolu topraklarındaki ilk yerleşmelerden günümüze, kayıtlı ilk deprem olan 526 yılındaki Antakya depreminden 2011'deki Van depremine; görünen o ki amaca ulaşılamamış, Anadolu coğrafyası her depremde büyük felakete karşı karşıya kalmış, yıkılan binlerce bina on binlerce insanın hayatına mâl olmuştur.

Yapı denetimi bağlamında "suç ve ceza"

Yapı üretimi ve yapı denetimi kavramı, tarihsel bir yolculuğa çıkılmasını gerektirecek oranda eskidir. İlkel aletlerle inşa edilen ve asgari düzeyde barınma ihtiyacını karşılayacak yapılardan gelişmiş teknolojinin kullanıldığı günümüz yapılarına kadar hemen her üretimde yapının niteliği, güvenilirliği ve uygulanabilirliği önem arz etmiştir. Hayatta kalmakla sınırlı barınaklardan, uzun ve geniş açıklıklı köprülere geçiş sürecinde, yapı denetiminin önemi, azalmak bir yana, üretimin en önemli unsuru haline gelmiştir.

Proje tasarımı, projeye uygulamanın uyumu, kullanılan malzemenin niteliği, yapının doğa olayları karşısında vereceği tepki, bir bütün olarak üretim sürecinin denetimi, denetim sisteminin özelliği ve uygulanabilirliği gibi konular her daim süreç bileşenlerinin ve kamu idaresinin gündeminde yer almıştır.

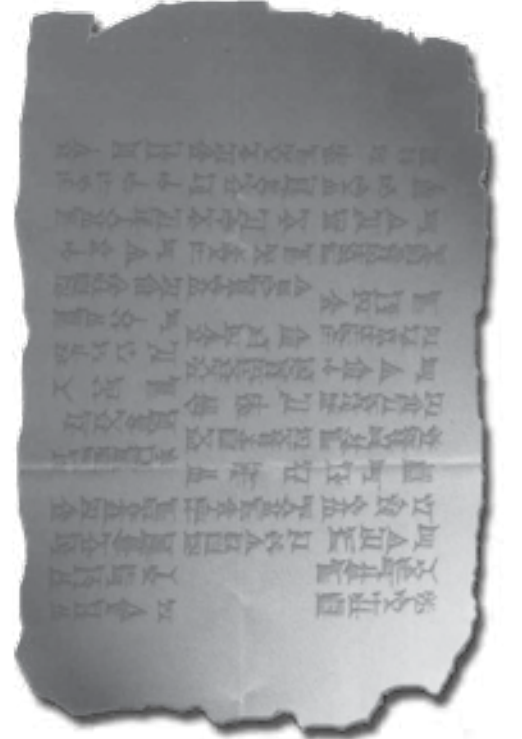
Yapı güvenliği, yapı üretim sürecinin sorunlu konularından biri olarak görülmüş ve ilk yapıların ortaya çıktığı günden bu güne denetim sağlanması doğrultusunda arayış ve çözüm önerileri geliştirilmeye çalışılmıştır. Denetim sistemine dair tartışmaların bir tarafında, sorumluluk ve cezai yaptırımlar konusu da yer almış, kadim çağlarda bile inşaat sorumluluğu ile cezai müeyyideler arasında kurulan ilişki, "suç ve ceza" uyumundan ziyade, güvenli yapı üretiminin sağlanması bağlamında tarif edilmiştir.

Babil'den Anadolu'ya değişmeyen gerçek: Deprem

MÖ 1760 yılında yazılan ve bilinen en eski kanun olan Hammurabi Kanunları'nda yapı güvenliği, sorumluluk ve cezai sonuçlar düzenlenmiş, çağdaş hukuk anlayışında yeri olmayan müeyyideler Hammurabi Kanunu'nun hükümleri arasında yer almıştır.

Kanuna göre; bir inşaatçı herhangi birisi için inşa ettiği binayı sağlam bir şekilde yapmaz da evin yıkılması sonucunda ev sahibi ölürse, inşaatı yapan, bina yıkıldığında ev sahibinin oğlu ölürse, inşaatı yapanın da oğlu öldürülecek, bina yıkıldığında ev sahibinin kölesi ölürse, inşaatçı da aynı değerde bir köleyi bina sahibine verecek, sağlam yapmadığı bir binanın çökmesi sonucunda, ev sahibinin malları zarar görürse, inşaatçı binayı yeniden yapacak ve ev sahibinin tüm zararını karşılayacak, bir binanın inşaat kurallarına uyulmadan yapılan bir duvarı yıkılırsa, inşaatçı tüm masrafları kendisine ait olmak üzere o duvarı sağlamlaştıracaktır. Cezalar ilkel, intikamcı bir anlayışla belirlenmiş olsa da, zamanın kanun yapıcılarının yapı güvenliği konusunu sorun olarak gördüğü, günün hukuk anlayışı bağlamında adalet sağlanmaya çalışıldığı açıktır.

Hem güvenli yapı üretimi hem de "suç ve ceza" ilişkisi günümüzde hâlâ tartışılmaktadır. 1999 Marmara depremlerinde yıkılan binalarla ilgili başlayan yargılamalar bunun en somut örneğini oluşturmaktadır. 1999 depremlerinde yüzlerce bina yıkılmış, binlerce insan hayatını kaybetmiş, birkaç müteahhit "günah keçisi" ilan edilerek, kamu idaresinin sorumluluğu örtbas edilmiş, sistem sor-

gulaması yapılamamış, yargılanan müteahhitlerin aldığı cezalar, özellikle yakınlarını kaybeden aileleri ikna edememiş, açıkçası ölenler öldüğüyle kalmıştır. Ekim 2011’de meydana gelen Van depreminde de sonuç değişmemiş, yargılamalar göstermelik olmaktan öteye geçmemiş, örneğin, 20 yurttaşın ölümüne neden olan Sefa Apartmanı sahibinin ilk duruşmada serbest bırakılması, aralarında iki gazetecinin de bulunduğu 24 kişinin ölümüne neden olan Bayram Oteli sahibinin yargılandığı davada görevsizlik kararı verilmesi yönündeki yargı kararlarına depremde yakınlarını kaybeden aileler tepki göstermiştir.

Kadim çağlardaki “kısasa kısas” yaklaşımıyla Vanlı deprem mağdurlarının gösterdiği demokratik tepki arasındaki bağ, güvenli yapı üretiminin ve yapı denetiminin her daim sorunlu olduğuna işaret etmekte, üretim standardına ve sorumluluğa dair hassasiyetin korunduğunu göstermekte, ister ilkel isterse güncel olsun yaptırımların, güvenli yapı üretimini sağlamadığını açığa çıkartmaktadır. O halde yapı üretim sürecinin bir başka türlü düzenlenmesi gerekmektedir.

“Küçük kıyamet”ten “büyük trajedi”ye

1509 İstanbul depremi kayıtlara “küçük kıyamet” olarak geçmişti. Uluslararası bilim çevreleri, olası bir İstanbul depreminin, ülkemiz için “büyük trajedi” olacağını ifade ediyor.

“Küçük kıyamet”ten “büyük trajedi”ye yol alan Anadolu coğrafyasında acaba güvenli yapı üretiminin asli unsuru olan yapı denetimi yeterince önemseniyor mu? Bu, dünün sorusuydu, bugün de soruluyor; korkulur ki yarın da sorulacak.

Aslında bu soruyu yaratan ve beraberinde yanıtını da barındıran Anadolu coğrafyasının deprem tarihidir.

Mayıs 526 Antakya depreminden 2011 Van depremine, Anadolu coğrafyası defalarca depreme maruz kalmış; 1903 yılından günümüze 26 büyük deprem meydana gelmiş ve yaklaşık 100 bin insan hayatını kaybetmiştir.

Kayıtlarda; 1268 Adana, Eylül 1509 İstanbul, Ocak 1544 Doğu Anadolu, Mayıs 1556 Marmara, Haziran 1583 Doğu Anadolu, Nisan 1646 Van Gölü, 1653 İzmir, Ağustos 1668 Kuzey Anadolu Fay Hattı, Temmuz 1668 İzmir, Mayıs 1717 Kayseri, Mayıs 1719 Marmara, Eylül 1754 İzmit, Mayıs 1766 İstanbul, Temmuz 1778 İzmir, 1855 Bursa, 1859 Erzurum, 1894 İstanbul, 1898 Balıkesir, 1903 Malazgirt, 1903 Muş, 1912 Tekirdağ, Ekim 1914 Burdur, Eylül 1924 Erzurum, Ağustos 1925 Dinar, Ekim 1926 Kars, Mart 1928 İzmir, Mayıs 1929 Sivas, Mayıs 1930 Türkiye-İran sınır bölgesi, Temmuz 1933 Çivril, Ocak 1935 Erdek, Nisan 1938 Kırşehir, Eylül 1939 Dikili, Kasım 1939 Tercan, Aralık 1939 Erzincan, Nisan 1940 Yozgat-Kayseri, Mayıs 1941 Muğla, Eylül 1941 Erciş, Kasım 1941 Erzincan, Kasım 1942 Bigadiç, Kasım 1942 Osmaniye, Aralık 1942 Erbaa, Haziran 1943 Hendek, Kasım 1943 Ladik, Şubat 1944 Gerece, Haziran 1944 Gediz, Ekim 1944 Ayvalık, Mart 1945 Ceyhan, Şubat 1946 Iğın, Mayıs 1946 Varto, Temmuz 1949 Karaburun, Ağustos 1949 Karlıova, Nisan 1951 İskenderun, Ağustos 1951 Kurşunlu, Ocak 1952 Hasankale, Ekim 1952 Ceyhan, Mart 1953 Yenice, Eylül 1953 Kurşunlu, Temmuz 1955 Söke, Şubat 1956 Eskişehir, Nisan 1957 Fethiye, Mayıs 1957 Abant, Nisan 1959 Köyceğiz, Mayıs 1961 Fethiye, Eylül 1963 Çınarcık, Ocak 1964 Tefenni, Haziran 1964 Malatya, Ekim 1964 Manyas, Haziran 1965 Denizli, Mart 1966 Varto, Ağustos 1966 Varto, Temmuz 1967 Mudurnu, Temmuz 1967 Pülümür, Eylül 1968 Bartın, Mart 1969 Demirci, Nisan 1969 Karaburun, Mart 1970 Alaşehir, Mart 1970 Gediz, Nisan 1970 Demirci, Mayıs 1971 Burdur, Mayıs 1971 Bingöl, Eylül 1975 Lice, Kasım 1976 Muradiye, Temmuz 1983 Biga, Ekim 1983 Erzurum, Eylül 1984 Balkaya, Mayıs 1986 Doğanşehir, Aralık 1988 Kars, Mart 1992 Erzincan, Ekim 1995 Dinar, Haziran 1998 Ceyhan, Ağustos 1999 Marmara, Kasım 1999 Düzce, Aralık 2000 Sultandağı, Haziran 2001 Osmaniye, Şubat 2002 Sultandağı, Mayıs 2003 Bingöl, Mart 2004 Aşkale, Temmuz 2004 Doğubayazıt, Mart 2010 Karakoçan, Mayıs 2011 Simav, Ekim 2011 Van, Kasım 2011 Edremit depremleri yer almaktadır.

Belli bir büyüklüğe ve sonuçları itibarıyla yıkıcı etkiye sahip, can ve mal kaybına yol açan depremler, Anadolu topraklarının taşıdığı riski resmetmektedir. Ülkemizin deprem gerçeğini

görünür kılan değişik veriler dönem dönem kamuoyu ile paylaşmıştır. Değişik göstergeler ve zaman dilimleri baz alınsa da, her veri, ülkemizin deprem gerçeğine işaret etmektedir.

Başbakanlık Afet ve Acil Durum Başkanlığı'nın 1-7 Mart 2013 Deprem Haftası nedeniyle yaptığı açıklamada bu gerçek, başka verilerle desteklenmiştir. Başkanlık, ülkemizin, dünyanın önemli deprem bölgeleri arasında yer aldığını belirterek, topraklarımızın yüzde 66'sının 1. ve 2. derecede deprem bölgesinde bulunduğunu, nüfusu bir milyonun üzerindeki 11 büyük kentimizin, ülke nüfusunun yüzde 70'inin ve büyük sanayi tesislerinin yüzde 75'inin deprem tehlikesi altında olduğunu kaydetmiştir. Başkanlık açıklamasına göre, 1950'lerden günümüze 32 bin insanımız deprem nedeniyle hayatını kaybetmiştir. Aynı zaman diliminde doğal afetlerin neden olduğu ekonomik kayıpların GSMH içindeki oranı yüzde 3'tür.

Bir doğa olayı olan depremin önüne geçebilmek elbette mümkün değildir. Asıl sorun, doğa olaylarının doğal afet gibi yaşanmasının önlenemesidir ki, bu, bir başka gerçeğe; deprem tehlikesine göre yapı üretiminin mümkün olduğu noktaya ulaşılmasını sağlayacaktır.

İnşaat mühendisliği, her zeminde, her şart altında güvenli, sağlıklı, yaşanabilir yapı üretiminin gerçekleştirebileceğinin mümkün olduğunu kanıtlayan ve uygulamasını gerçekleştiren bir bilim dalıdır. İnşaat Mühendisleri Odası kurulduğu günden bu yana, bilimsel-mesleki bilgi ve gerekliliklerin sınırını aşarak, tartışmayı yapı denetim sistemi üzerinde yoğunlaştırmış, yapı denetiminin mevcut yapı stokunun iyileştirilmesinden ziyade, geleceği kazanacak önemde olduğuna dikkat çekmiştir.

Yapı denetimi: Bitmeyen arayış

Yapı üretim sürecinin bir ayağını yapı denetimi oluşturmaktadır. Hammurabi Kanunları örneğinde görüldüğü üzere, hemen her dönemde yapı denetimi uygulanmaya çalışılmış, bunu sağlamak amacıyla kanunlar çıkartılmış; bu konudaki arayış hiç bitmemiştir.

Örneğin; 1509 İstanbul depreminden sonra, depremin yol açtığı zararları hafifletmek amacıyla inşaatlarda taş kullanılmasının yasaklandığı, ahşap yapıların tercih edildiği, ancak ahşap yapıların yangın riski taşıdığına görülmesi üzerine de bu kez yangın önlemlerinin geliştirildiği, bu çerçevede bir dizi karar alındığı tarihe not olarak düşülmelidir.

Yavuz Sultan Selim döneminde çıkartılan Belediye Kanunları'nda yapıların sağlam olmasının ve yangına karşı tedbir alınmasının sağlanması amacıyla, marangozların, çömlekçilerin, çanakçıların gözlenmesi, takip edilmesi, usta ve marangozların ihmali görülürse cezalandırılması, kiremitlerin çığ pişirilmemesi, kerpiçlerin sık ve kalın işlenmesi hükme bağlanmıştır.

1826 yılında yayınlanan Nizamname'de İstanbul'da inşa edilecek olan binaların deprem ve yangına karşı dayanıklı olması ve ahşap binaların azaltılması için tedbirlere yer verilmiş, binaların taştan yapılması gerektiği ancak en fazla iki katlı yapılması karar altına alınmıştır.

Osmanlı tarafından bina yapımına ilişkin geliştirilen önlemler, hazırlanan mevzuat bunlarla sınırlı kalmamış, hatta yapı işlerini düzenlemekle sorumlu tutulan kurumlar oluşturulmuştur. II. Mahmut döneminde 1831 yılında kurulan Ebniye-i Hassa Müdürlüğü (Padişahlığa bağlı yapılar) bu kurumların ilk örneği sayılabilir. Müdürlük, ilk başlarda sadece yapılaşma ve inşaat faaliyetlerinin kontrolü görevini üstlenmiş, sonrasında Osmanlı'nın imar ve bayındırlık işlerini yürütmüştü.

1839 yılında yayımlanan "İlmühaber" bu arayışların bir ürünü kabul edilmelidir. İlmühaber, kâgir bina yapımını teşvik ediyor, ahşap binaların daha çok kent dışında yapılmasını hükmediyordu. İmparatorluğun imar işlerini de düzenlemekle yükümlü olan bu metnin yetersiz kaldığı düşünülerek 1848'da çıkartılan "Ebniye (binalar) Nizamnamesi"nde yapı standardıyla ilgili ayrıntılar yer alıyordu.

1850'lerle birlikte, başkent İstanbul'un nüfusunun artmaya başlaması ve yapılaşmanın yoğunlaşması nedeniyle, yangın tehlikesine karşı inşaat tekniklerinin geliştirilmesi, kâgir bina standartlarının belirlenmesi doğrultusunda çalışmalar sürdürülmüştür. 1882 tarihinde Ebniye Nizamnamesi kanun haline dönüştürülerek ülke genelinde uygulanmaya başlamış, yapıların

depreme ve yangına karşı dayanıklı olarak inşa edilmesinin yanı sıra, yol, su gibi alt yapı hizmetlerinin de belirli esaslara göre yapılması düşünülmüştür.

1859 yılında ise o tarihe kadar yayımlanan Nizamnamelerde yer alan hükümlerin birleştirilmesiyle "Zokaklara Dair Nizamname" yayımlanmış, 1863 yılında ise hazırlanan "Turuk ve Ebniye Nizamnamesi" (Yol ve Yapılar Tüzüğü) ise Osmanlı'da bu konudaki en kapsamlı yasal düzenleme olarak kabul edilmiştir.

Yapı denetimi konusundaki arayış Cumhuriyet döneminde de devam etmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında Ebniye Kanunu yürürlükte kalmış, ilk düzenleme 1930 yılında çıkartılan 1580 sayılı Belediye Kanunu olmuştur. Bunu aynı yıl yayımlanan 1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu takip etmiş, 1933 yılında kabul edilen 2290 sayılı Belediye Yapı ve Yolları Kanunu, 1944 yılında yürürlüğe giren 4623 Sayılı "Yer Sarsıntılarında Evvel ve Sonra Alınacak Tedbirler Hakkında Kanun" ve 1948 yılında çıkartılan 5228 Sayılı "Bina Yapımı Teşvik Kanunu" ile Osmanlı İmparatorluğu döneminden gelen mevzuat tamamen değiştirilmiştir.

2290 sayılı Belediye Yapı ve Yolları Kanunu, yapıların projelerinin denetimi görevini yerel yönetimlere vermiş, yapım faaliyetlerinin projesine, fen ve sağlık kurallarına, deprem ve imar yönetmeliklerine, yapı malzemeleri ile ilgili standartlara uygun olarak yapımının sağlanması görevini ise "fenni mesul" adıyla serbest çalışan mühendis, mimar ve diğer fen adamlarına yüklemiştir.

1950'li yıllardan itibaren kırdan kente göçün artmasıyla birlikte, "plansız, çarpık ve kaçak kentleşmenin" önüne geçilmesi amacıyla 1956 yılında 6785 sayılı İmar Kanunu çıkartılmıştır. Kanunla, kentsel planlama esaslarında büyük değişiklikler yapılması öngörülmüş, planlama ile ilgili yetkiler merkezde toplanırken, yapı denetimi ve fenni mesuliyet sistemi, 2290 sayılı Kanundaki biçimiyle korunmuştur. 6785 Sayılı İmar Kanunu'nun 14. Maddesinde "projelerin hazırlanmasının, tatbikatının fenni mesuliyetinin yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarlar tarafından üstlenilmesi" ifade yer almıştır.

Yasadaki açık hükme rağmen, mühendislik hizmetlerinin arz ettiği önem ve sorumluluk gerçek anlamda kavranamamıştır. Bunun neticesinde fenni mesuliyet sistemi bir tür "imzacılığa" indirgenmiş, aynı zaman diliminde yüzlerce projeye imza atan mühendis ve mimarlar ortaya çıkmış, gerçek anlamda bir teknik hizmet sunumu neredeyse imkânsız hale gelmiştir.

Fenni mesuliyet sisteminin nitelikli yapı üretimini sağlamadığı gerçeğinden harekete, yapı üretim süreci unsurları tarafından farklı öneriler gündeme getirilmiş, bu çerçevede Yapı Polisi,

meslek odalarının ve/veya yerel yönetimlerin güçlendirilerek yapı denetimini üstlenmesi, yetkin mühendislik vb. gibi öneriler geliştirilmiş ancak fenni mesuliyet sistemi varlığını koruyarak bugüne kadar ulaşmıştır.

Özellikle 1970'li yıllardan başlayarak, iş başına gelen hükümetler kalkınma planlarında yapı denetimine yer vermiş; Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1973-77), "ticari amaçla yapılan konutların daha yakın denetlenmesini sağlayacak yasal ve idari tedbirlerin alınacağı", Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1990-94), "yapı denetimindeki mevcut aksaklıkların giderilmesi için yeni bir yapı denetim sisteminin geliştirileceği, inşaatlarda standart dışı malzeme kullanımının kesinlikle önleneyeceği, Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1996-2000), "3194 sayılı İmar Kanunu'ndaki planları yapan, yaptıran, aykırı hareket edenlerin sorumlulukları ile bu kişilere uygulanacak müeyyidelerin açıklıkla ortaya konacağı ve etkin bir denetim sağlanacağı" vurgulanmış ancak bu "vaatlerin" hiçbiri tutulmamış, yapı denetimi, yapı üretim sürecinin önemsiz bir ayrıntısı olarak görülmüştür.

1999 depremlerinden sonra hazırlanan Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (2000-2005) ise ilk kez Doğal Afetler adı altında bir başlık açılmış ve alınması gereken önlemler sıralanmıştır. Buna göre; Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Yasası'nın yeniden düzenleneceği ve yetkin mühendislik kavramının getirileceği, İmar Kanunu'nun sağlıklı bir yapı denetim sistemi getirecek ve kurallara aykırı uygulama yapanların sorumlulukları ve bunlara uygulanacak yaptırımları içerecek şekilde yeniden düzenleneceği, Belediyeler Kanunu ile Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun, yerel yönetimlerin doğal afet tehlikesi ve risklerinin belirlemesi ve zararlarının azaltılması konusundaki görev, yetki ve sorumluluklarının yeniden düzenleneceği, Afet Yönetmeliği'nin, (Deprem Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik) depremle ilgili koşullarının eksiksiz olarak uygulanmasının sağlanacağı, Medeni Kanun, Borçlar Kanunu ve Ticaret Kanunu'nun ilgili maddelerinin, "yapıda denetim, sorumluluk ve sigorta" konuları bakımından yeniden gözden geçirilmesi düşünülmüştür.

80'li yılların ikinci yarısında ise bürokrasinin azaltılması doğrultusunda başlayan çalışmaların imar ve planlama da nasibini almış, bugün hâlâ geçerliliğini koruyan 1985 tarih ve 3194 sayılı İmar Kanunu çıkartılarak, planlama, yerleşme ve yapılaşma sürecine ilişkin tüm yetkiler yerel yönetimlere devredilmiştir.

Yapı denetimi tartışmalarının asli unsuru

İMO kuruluşundan bu yana yapı denetim tartışmalarının asli unsuru olmuş, konunun taşıdığı önemin yitirilmemesi için yoğun çaba harcamış, yapı üretim sürecinin tüm aşamalarının kesintisiz ve etkin olarak denetlenmesi gerektiğini ısrarla savunmuştur. Kurulduğu tarih olan 1954 yılından sonra toplanan hemen her genel kurulda yapı denetimi konusu gündeme alınmış, mevcut sistemi (sistemsizlik de denebilir) eleştirilmekle sınırlı kalmamış, örneğin Yapı Polisi önerisi getirilmiş, yasanın sınırlarını zorlayarak "proje vizesi" uygulaması başlatılmıştır.

İMO tarafından 1961 yılında önerilen "Yapı Polisi" uygulaması ise yapı denetimi sisteminin öncülü sayılabilir. 11-13 Şubat 1961 tarihleri arasında İstanbul Teknik Üniversitesi Gümüşsuyu Binası Konferans Salonu'nda gerçekleştirilen İMO 7. Genel Kurulu'nda "Yapı Polisi" önerisi gündeme getirilmiş, özellikle özel şahıslara ait yapıların kontrol edilmesi için önerilen "Yapı Polisi" çalışmalarını yürütmek amacıyla bir komisyon kurulması kararlaştırılmıştır. Komisyon 8. Genel Kurula sunulmak üzere etüt raporları hazırlamış, yapı denetiminin esaslarının genel çerçevesi çizilmiştir.

İMO, 1961 yılında İstanbul, 1962 yılında ise Ankara ve İzmir Belediyeleri ile yaptığı protokollerle, "proje vizesi" uygulamasına başlamış, İMO 8. Genel Kurulu'nda alınan karar uyarınca proje vizesi ülke sathına yayılmıştır.

Bugünden bakıldığında isimlendirme farklı çağrışımlarda bulunsa da, İMO'nun bir meslek örgütü olarak, sorunlu olarak tespit ettiği yapı üretimini denetlemek üzere öneri geliştirmiş olmasının takdire şayan bir yaklaşım olduğu belirtilmelidir. Kaldı ki İMO, öneri geliştirmekle kalmamış, 1961 yılında toplanan 8. Genel Kurulu'nda "Yapı Polisi Teşkilatı"nın kurulması

yönünde bir karar alarak, Bayındırlık Bakanlığı ile görüşmelerde bulunmuştur. 1963 yılında toplanan İMO 9. Genel Kurulu'nda da "Yapı Polisi" konusu ele alınarak, o günlerde TBMM'de yürütülen mesleki alanlarla ilgili mevzuat çalışmalarının içine "Yapı Polisi" önerisinin de dâhil edilmesi istenmiştir.

"Yapı polisi" önerisi, sadece yapıların güvenliğiyle sınırlı kalmayan daha genel olarak imar planlaması ve kentleşme gibi sorunları da içerecek genişlikte tartışılmıştır. Siyasi erkin bu öneri karşısında duyarsızlığı İMO'nun ısrarlı tavrını engellememiş, 1968 yılında İMO, "Yapı Kontrol Düzeni" ismi altında İstanbul özelinde fiili girişimlerde bulunmuştur. Buna göre, özel mülk sahiplerinin isteği üzerine yapıların kaba inşaatının İMO tarafından denetlenmesi, temel muayenesinden, malzeme kalitesine, işçilikten proje esaslarına kadar farklı aşama ve uygulamaların denetimini takiben yapı için "Kalite Belgesi" hazırlanması öngörülmüştür.

1972 yılında ise İnşaat Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, Elektrik Mühendisleri Odası ve Makine Mühendisleri Odası arasında imzalanan "Ortak Belge Uygulama Düzeni Protokolü" ile yapı üretiminin standarda kavuşturulması amaçlanmıştır. Protokolün, TMMOB'nin 18. Genel Kurulu'nda Yönetmelik haline getirilmesiyle, meslek odaları yapı üretimi sürecinin önemli bir unsuru olmuştur. Yönetmeliğin 1974 yılında Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesi, mühendislik, mimarlık mesleğinin itibarının sağlanıp korunması ve mesleki niteliğin yükseltilmesinin ilk adımı sayılmıştır.

Yapı Denetimi konusunda asıl gelişmeler 1970'li yıllarda görülmeye başlamış, 1-2 Kasım 1974 tarihinde İMO İzmir Şubesi tarafından düzenlenen Yapı Denetimi Sempozyumu'nda sağlanan ortaklığa istinaden, İzmir'deki yapıların denetimi için İMO İzmir Şubesi ile İzmir Belediyesi arasında "Yapı Denetim Protokolü" imzalanmıştır. İMO ile İzmir Belediyesi arasında imzalanan protokolle başlayan yapı denetimi, örnek olarak daha sonraki uygulamaların önünü açmıştır.

Bu noktada bir parantez açılarak; yapı denetimi faaliyetinin olmazsa olmazı sayılan laboratuvarların kurulmasının da bu dönemde başladığı, ilk beton laboratuvarının 1977 yılında İzmir'de kurulduğunu, daha sonraki yıllarda kurulan 17 laboratuvarla İMO'nun yapı denetimine katkı sağladığı vurgulanmalıdır.

Ortak Mesleki Denetim

1972 yılından itibaren İMO İstanbul Şubesi ile Mimarlar Odası İstanbul Şubesi tarafından, "Ortak Belge Uygulaması" başlığı altında başlatılan çalışmayı da hatırlatmakta fayda bulunmaktadır. Uygulamayla; proje, mesleki kontrol, teknik uygulama sorumluluğu, vize gibi konularda ortak bir standart belirlenmiş, uygulamaya Elektrik Mühendisleri Odası ve Makine Mühendisleri Odası'nın da dahil olmasıyla mesleki denetim yaygınlaştırılmıştır. Uygulama, TMMOB'nin 1973 yılında yapılan 18. Genel Kurulu'nda "Ortak Mesleki Denetim Yönetmeliği" adı altında kabul edilerek mevzuata girmiş, ancak 12 Eylül 1980 askeri darbe döneminde İmar ve İskân Bakanlığının 109 sayılı Genelgesi ile uygulama durdurulmuştur. Bakanlığın genelgesine rağmen, 1980 yılından sonra da bazı belediyelerle yapılan protokoller neticesinde İMO, mesleki denetimi sürdürmüştür.

Açıkçası yapı denetim konusu bir türlü ihtiyacı karşılayan yasal dayanağa kavuşmamış, yapı üretim süreci keyfiliğe, başıbozukluğa, suiistimale açık hale gelmiş, durumun vahameti ancak 1999 depremleriyle görünür olmuştur. Ülkemizdeki yapıların pek çoğunun mühendislik hizmeti almadan, kaçak, ruhsatsız bir biçimde üretildiği anlaşılmış, bu olumsuz durum, binlerce insanın ölmesi, yaralanması, konutların, işyerlerinin, okulların, yurtların, kamu binalarının depremde değişik oranlarda hasar görmesiyle açığa çıkmıştır.

Depremler hem ülkenin hem mesleğin hem de meslek odalarının çalışma ve örgütlenme esaslarını kökten değiştirmiş, İMO, toplumsal yarar ilkesinden hareketle yasanın ve olanaklarının sınırları içerisinde, yer yer olanaklarını ve mevzuatı zorlayarak, süreçte etkin olmaya gayret etmiştir.

Yapı denetimi mi, “yapboz tahtası” mı?

Kabul edilmelidir ki, 1999 Marmara ve Düzce depremleri ülkemiz açısından bir milat olmuş, deprem gerçeği olanca ağırlığıyla ülke gündeminin ilk sıralarında kendisine yer açmış, deprem gerçeği ve deprem önlemleri bağlamında toplumsal yaşam sorgulanmış, yapı güvenliğinin sağlanmasından afet sonrası örgütlenmeye, deprem bilincinin oluşturulmasından mevzuata kadar geniş yelpazeye yayılmış konularda hissedilir kırılmalara sebebiyet vermiş, mevcut durumun iç açıcı olmadığı mutabakat noktası olarak kabul görmüştür.

Bu kabul ediktir ki, dönemin Hükümeti tarafından 3 Şubat 2000 tarihinde “595 Sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”nin yayımlanmış, Kararname ile yapı denetimi 10 Temmuz 2000 tarihinde 27 pilot ilde uygulamaya alınmıştır.

595 Sayılı Kararnamenin Anayasa Mahkemesi tarafından 24 Mayıs 2001 tarihinde iptal edilmesi ile oluşan yasal boşluğun bir an önce doldurulması gerekçe gösterilerek, katılımcı bir süreç işletilmeden alelacele bir şekilde 29 Haziran 2001’de “4708 Sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun” kabul edilerek, 13 Temmuz 2001 tarihinde 19 pilot ilde uygulama başlatılmıştır. Yeni sürece paralel olarak, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı 5 Şubat 2008 tarihinde, ‘Yapı Denetimi Uygulama Usul ve Esasları Yönetmeliği’ni yürürlükten kaldırmış, yerine ‘Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği’ni uygulamaya almıştır.

2001 tarihli 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun ile ilgili ondan sonraki yıllarda defalarca değişiklik yapılmış, kanuna adeta yap-boz tahtası muamelesi yapılmıştır: 4708 sayılı Kanunda; 6 Haziran 2004’te 5025 sayılı Kanunla, 8 Şubat 2008’de 5728 sayılı Kanunla, 17 Ağustos 2011’de 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle, 2 Kasım 2011’de 662 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle değişiklik yapılmış, ayrıca Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği de pek çok kez değiştirilmiştir. Bakanlar Kurulu’nun 16 Haziran 2010 tarihinde aldığı karar uyarınca ise 1 Ocak 2011’den geçerli olmak üzere, yapı denetimi tüm ülke saatinde uygulanmaya başlamıştır.

Kanun Tasarısı Taslakları

Mevzuatta gerçekleştirilen onca değişikliğe rağmen, yapı denetimi konusundaki arayışın bitmemesinin asıl nedeni, ihtiyacı gideren yapı denetim işleyişinin bir türlü sağlanamaması, sektör bileşenlerinin eleştirel yaklaşımlarını ortadan kaldıracak düzenlemelerin yapılamaması, yasanın ilk haline dönük eleştirilerin geçerliliğini korumasıdır. Bu nedenle mevcut Hükümet defalarca Yapı Denetimi Hakkında Kanun’da değişiklik öngören kanun tasarısı taslaklarını hazırlayarak kamuoyuyla paylaşmış, taslak metin merkezli başlayan tartışmalar, sonuç alınmadığı için kendiliğinden bitmiştir.

2012’in Nisan ayında, 2012’in Kasım’ında ve 2013’ün Ocak ayında peş peşe Yapı Denetimi Hakkında Kanun’da değişiklik öneren taslaklar ortaya çıkmış ve İMO her taslak için görüş oluşturarak kamuoyuyla paylaşmış, bir taraftan da ilgili kamu idaresine görüşlerini iletmıştır.

İMO’nun, Yapı Denetimi Hakkında Kanun’da değişiklik öngören taslak tasarılarına ilişkin temel eleştirisi, Teknik Müşavirlik Kuruluşları ile yapı denetim sisteminde tekelleşme yaratılacağı, parası olan herkesin yapı denetim kuruluşunun sahibi olmasının yolunun açılacağı, başta TOKİ ve KİPTAŞ olmak üzere her kamu kuruluşunun kendi özel teknik müşavirlik kuruluşunu doğrudan kendisinin yaratacağı, yapı denetiminin kamusal özelliğinin yok edilerek, piyasa ilişkilerine açılacağı, piyasanın ticari işleyişine mahkûm edilen yapı denetiminin gerçek işlevinden uzaklaşacağı, mühendislerin düşük ücretlerle ve sağlıksız koşullarda çalışmaya zorlanacağı, meslek odalarının devre dışı tutulacağı noktasında yoğunlaşmıştır.

Kaynaklar

- Yapıcının Türküsü. İnşaat Mühendisleri Odası Yayınları 2012
- Yapı denetimi ile ilgili olarak değişik tarihlerde İMO adına yapılan basın açıklamaları
- Yapı denetimle ilgili değişik tarihlerde İMO tarafından hazırlanan raporlar ve oluşturulan görüşler

Odamız Zemin ve Temel Etüdü Raporu hazırlama süreçlerine ilişkin bir açıklama yaptı

Mayıs 2013

Odamız son zamanlarda Zemin ve Temel Etüdü Raporu ile ilgili yaşanan çeşitli sorunlar nedeniyle bir açıklama yaptı. İlgili kurum ve kuruluşlarla da paylaşılan açıklamada inşaat mühendisliğinin zemin ile ilişkisi değerlendirildi.

Açıklamada "Hemen hemen bütün yapılar zemine oturmakta ve zeminin inşaatı uygun olup olmadığına, değilse hangi tedbirlerin alınması gerektiğine inşaat mühendisleri karar vermektedir. Bunun için zemin etüdünü inşaat mühendisi planlamalı, kontrol etmeli, zeminden alınan numuneler üzerinde hangi deneylerin yapılacağına inşaat mühendisleri karar vermelidir. Zira, yapının özelliklerine göre temel sisteminin seçimini ve projelendirilmesi (Tekil temel, mütemadi temel, radye temel, kazıklı temel, ayak ve keson temeller) kazı-iksa işlerinin projelendirilmesini, yapıların oturmasının hesaplanmasını, temel hesaplarını, drenaj projesini inşaat mühendisi yapacaktır. Dolayısıyla hesaplarında kullanacağı zemin parametrelerinin hangi deneylerle belirleneceğini, etüdün kapsamını, araştırma derinliğini, de inşaat mühendisleri belirlemek durumundadır" denildi.

Açıklama ilgili kuruluşlara, serbest çalışan üyelere ve Odamıza kayıtlı proje bürolarına gönderildi.

Yazının tam metni şöyle:

Sayın...

Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından çeşitli kurum ve kuruluşlara gönderilen yazılar nedeniyle Odamız bir açıklama yapma ihtiyacı duymuştur.

Jeoloji Mühendisleri Odası (JMO) tarafından, serbest proje müellifliği ve diğer inşaat mühendisliği hizmeti yürütülen bürolar ile ilgili kurum ve kuruluşlara, kendi meslek alanları ile ilgisi olmasa da, teknik şartname, yönetmelik değişikliği, genelge, yeni uygulama örneği vb. yazıların gönderildiği öğrenilmiştir.

Elektronik posta aracılığıyla gönderilen bu yazıların bilgilendirmeye sınırlı tutulmadığı, JMO'nun, muhataplardan yeni duruma uyum sağlamalarını istediği anlaşılmaktadır.

Örneğin; konu jeoloji mühendisliği meslek alanı ile ilgili değilken, 25 Nisan 2013 tarihli bir elektronik posta ile "Mevcut Binalarda Yapılacak Takviye ve Güçlendirme Hizmetleri Hakkında Bilgilendirme" başlığı altında, iki ayrı teknik şartname, bir idari şartname ve bir sözleşme gönderilmiştir.

Aynı şekilde, 11 Ocak 2013 tarihli "3194 sayılı İmar Kanununun 28'inci, 4708 sayılı Yapı Denetim Hakkındaki Kanununun 2'nci ve Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği'nin 5-2/e maddelerindeki hükümler gereği, jeolojik-jeoteknik (zemin ve temel) etüt raporlarını kontrol etmek üzere Yapı Denetim Kuruluşlarının bünyelerinde yeteri sayıda teknik eleman (jeoloji mühendisi) çalıştırması veya dışarıdan jeoloji mühendisliği hizmeti satın almaları

bir zorunluluktur.” şeklinde ifadelerin yer aldığı 2013/1 sayılı “Jeoloji Mühendisleri Odası Genelgesi” de, “ilgililere” iletilmiştir.

Bu nedenle, İnşaat Mühendisleri Odası, uygulamada karışıklığa sebebiyet verecek bu girişimlerle ilgili açıklama yapmak ihtiyacı duymuştur.

Bilindiği üzere, Zemin ve Temel Etüdü Raporu, statik projeye veri teşkil eden bir rapordur. Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinin 15. Maddesinin (b) fıkrasında yer alan, “Proje ve uygulama denetçisi inşaat mühendisi, zemin etüdü raporuyla birlikte yapı statiği, betonarme-çelik-ahşap-yığma yapı hesabı, projelerin ve yapının denetimi ile görevlidir. (..)” ibaresi ile Zemin Etüdü Raporunun, proje ve uygulama denetçisi inşaat mühendislerince denetleneceği hiçbir tereddüde yer vermeyecek biçimde hükme bağlanmıştır.

Bu hükme rağmen; Jeoloji Mühendisleri Odası 2008 yılında Danıştay’da dava açmış, Yapı Denetim Uygulama Yönetmeliği’nin 15. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde yer alan “zemin etüt raporuyla birlikte” ibaresi ile Ek-4 Form-2’de yer alan “Jeoteknik Etüt Sorumlusu- Jeoloji Mühendisi, Jeofizik Mühendisi, İnşaat Mühendisi” ibaresinin iptalini istemiş, inşaat mühendislerinin zemin ve temel etütleri konusunda yetkin olmadığı iddiasında bulunmuştur. Ancak Danıştay 6. Dairesi JMO tarafından açılan davanın reddine oy birliği ile karar vermiştir (Ek-1).

Zemin ve Meslek alanları

Hemen hemen bütün yapılar zemine oturmakta ve zeminin inşaata uygun olup olmadığına, değilse hangi tedbirlerin alınması gerektiğine inşaat mühendisleri karar vermektedir. Bunun için zemin etüdünü inşaat mühendisi planlamalı, kontrol etmeli, zeminden alınan numuneler üzerinde hangi deneylerin yapılacağına inşaat mühendisleri karar vermelidir. Zira, yapının özelliklerine göre temel sisteminin seçimini ve projelendirilmesi (Tekil temel, mütemadi temel, radye temel, kazıklı temel, ayak ve keson temeller) kazı-iksa işlerinin projelendirilmesini, yapıların oturmasının hesaplanmasını, temel hesaplarını, drenaj projesini inşaat mühendisi yapacaktır. Dolayısıyla hesaplarında kullanacağı zemin parametrelerinin hangi deneylerle belirleneceğini, etüdün kapsamını, araştırma derinliğini de inşaat mühendisleri belirlemek durumundadır.

Bu mesleki-bilimsel gerçeğin yanı sıra, inşaat mühendisliği uzmanlık alanı olan geoteknik; zeminin mekanik tepkisini yük ve zamana bağlı olarak tanımlayan, bu mekanik etkileşimi içine veya üzerine yapılan yapıyla birlikte yorumlayan, sadece doğal durumla değil, yapının inşaatı sırasında ve sonrasındaki işletme aşamasında zeminin bu yapı ile birlikte nasıl davranacağını analitik yöntemlerle öngören bir disiplindir.

Jeoloji mühendisliği ise zeminin hangi süreçlerde nasıl oluştuğu, hangi katmanlardan meydana geldiği, bu katmanların fiziksel özelliklerini inceler ki, bu konular “Zemin ve Temel Etüdü Raporu”nun “veriler” bölümünde yer alır. Bu bağlamda, jeoloji mühendisliği, zemin mekaniğini destekleyen bir unsurdur. Ancak inşaat mühendisliği uygulamaları için zemin ortamının, bu kapsam ve anlayışla yorumlanması yeterli olmamakta, inşaat mühendisliğine özgü hesap yöntemleri ve anlayışla bağdaşan ve zeminlerin mekanik tepkisini (davranış değişimini) sayısal olarak ifade edebilen bir yöntemle yorumlanması gerekmektedir.

Sonuç olarak, güvenli yapı üretimi bağlamında olumsuz sonuçların açığa çıkmasına, mesleki disiplinler arasında karışıklığa ve uygulamada sorunlara yol açabilecek, inşaat mühendisliği meslek alanına yönelen bu ve benzeri girişimlere karşı tüm ilgilileri uyarmakta yarar görüyoruz.

Bilgilerinizi rica ederiz.

Ek-1:

Danıştay 6. Dairesi'nin 09.07.2010 tarih ve E.2008/3362-K.2010/7428 sayılı ilgili kararı:

"Dava zemin etüdü raporlarının denetiminin inşaat mühendislerine verildiği, inşaat mühendislerinin zemin ve temel etütleri konusunda yetkin olmadığı iddiasıyla açılmıştır.

Dairemizin 5.12.2002 günlü, E:2001/6016, K:2002/6433 sayılı kararında, '(...) Ancak dava konusu yönetmelik yapı denetiminde, yapı ruhsatı almak için yapılan başvuruya eklenmesi zorunlu olan jeoteknik raporu, hazırlayıcı, bir işlem olarak kabul ederek, temel sisteminin bu rapora uygunluğunun denetimini öngörmüştür. Jeoteknik raporuyla birlikte yapı statiği, yapı hesabı ve projenin denetimi gibi mühendislik hizmeti ağırlıkta olan işlerde inşaat mühendislerine görev verilmesinde jeoloji mühendislerinin denetçi mühendis olarak kabul edilmesinde hukuka ve hizmet gereklerine aykırılık bulunmamıştır. (...)’ gerekçesiyle 12.8.2001 günlü, 24491 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan (Mülga) Yapı Denetimi Uygulama Usul ve Esasları Yönetmeliğinde öngörülen benzer bir düzenlemenin iptali istemiyle açılan dava reddedilmiş, anılan karar Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 21.12.2006 günlü, E:2003/724, K:2006/2407 sayılı karar ile onanmış ve bu karar kesinleşmiştir.

Bu durumda, uyuşmazlığa konu Yönetmelikte, proje ve uygulama denetçisi inşaat mühendislerinin zemin etüdü raporuyla birlikte yapı statiği, betonarme-çelik-ahşap yığma yapı hesabı, projelerin ve yapının denetimi ile görevli olduğu konusunda getirilen düzenlemede kesinleşen yargı kararı uyarınca hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Öte yandan, jeoloji mühendisi, jeofizik mühendisi ve inşaat mühendisinin görevleri belli olduğundan Yönetmeliğin Ek-4, Form-2’de Jeoteknik Etüt Sorumlusunun jeoloji mühendisi, jeofizik mühendisi, inşaat mühendisi olarak gösterilmesinin ve görevlerinin ayrı ayrı gösterilmemesinin yetki karmaşasına yol açacağından söz edilemez. Her mühendislik disiplininin sorumluluğunun ayrı ayrı belirtilmesine gerek bulunmamaktadır.

Açıklanan (...) Yönetmeliğin 15. Maddesinin 1. Fıkrasının (b) bendi ile anılan yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-4, Form- 2’deki jeoloji mühendisi, jeofizik mühendisi, inşaat mühendisli şeklindeki jeoteknik etüt sorumlusu belirlenmesine ilişkin kısma yönelik olarak davanın reddine,"

İMO Yönetim Kurulu'nun, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yapılan açıklamaya ilişkin yaptığı değerlendirme

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kamuoyunu yanıltmaktadır

Temmuz 2013

Bilindiği gibi 9 Temmuz 2013 gecesi Meclis Genel Kurulu'nda görüşülen Torba Yasa'ya bir önergeyle 3194 İmar Yasası'nda değişiklik öngören maddeler ilave edilmiş ve Torba Yasa iktidar partisi milletvekillerinin oylarıyla kabul edilmiştir. TMMOB ve bağlı odalarının kamu adına yaptığı denetimler ortadan kaldırılmış, meslek odaları ekonomik anlamda güçsüzleştirilmiş, oda-üye ilişkisi koparılmak istenmiştir. Bu değişikliklerle ilgili kamuoyunda yoğun bir tepki açığa çıkmış, özellikle Taksim Dayanışması bileşenleri arasında yer alan TMMOB'den intikam alındığı algısı oluşmuştur.

İmar Yasası'ndaki değişikliklerinin gerekçesi ile birlikte TMMOB'nin cezalandırıldığına dair algıyla ilgili olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yazılı bir açıklama yapmıştır. Tek taraflı tasarruflarla ilgili oluşan tepkileri şimdiye kadar görmezden gelen Bakanlığın, bu konuyla ilgili açıklama yapma gereği duyması bile niyetin sorgulanmasını beraberinde getirmekte, dahası Bakanlık kamuoyunu yanıltmaktadır.

Bakanlık açıklamasında, "Yapılan yasal düzenlemeyle hiçbir şekilde Meslek Odalarının Kanunlarla verilen yetkileri ortadan kaldırılmamaktadır. Üyeleri üzerindeki mesleki denetime ilişkin her hangi bir kısıtlamada getirilmemektedir." denilmektedir. Oysa gerçekler bu yönde değildir.

Hükümet son birkaç yılda gerçekleştirdiği değişikliklerle meslek odalarının mesleki denetim işlevini zayıflatmak için her türlü girişimde bulunmuş, Odaların üyelerini ve üyelerinin mesleki faaliyetlerini denetleme kanallarını kapatmış, meslek odalarının faaliyet alanlarıyla ilgili konularda kamu adına yapmakla yükümlü olduğu denetimi ortadan kaldırmış, odaların gelir kaynaklarını budamıştır. Örneğin; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve bünyesindeki Meslek Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün kurulmasını sağlayan 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, proje müelliflerinin ibraz etmekle yükümlü olduğu Sicil Durum Belgesi'ni ortadan kaldıran 3 Nisan 2012 ve 14 Nisan 2012 tarihli Yönetmelik değişiklikleri, İşyeri Tescil Belgesi yenileme zorunluluğunu ortadan kaldıran 1 Haziran 2013 tarihli Yönetmelik değişikliği ile Meslek Odalarının yetki ve sorumlulukları aşama aşama azaltılmıştır.

Bakanlık açıklamasında "Harita, Plan, etüt ve projeler; idare ve ilgili kanunlarında açıkça belirtilen yetkili kuruluşlar dışında meslek odaları dahil, başka bir kurum ve kuruluşun vize ve onayına tabi tutulamaz, tutulması istenemez." şeklindeki düzenlemenin "Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği"nde yer aldığı belirtilmiştir ki, bu bilgide maddi hata bulunmaktadır. Çünkü adı geçen Yönetmelikte bu düzenleme yoktur; Bakanlık açıklamasında "Yönetmeliğin iptaline yönelik olarak açılan davalarda mahkemelerce herhangi bir yürürlüğün durdurulması ve iptal kararı verilmemiştir" şeklindeki ifade ise dayanaksızdır, çünkü olmayan bir düzenleme hakkında dava açılması, olmayan bir düzenleme hakkında yürürlüğü durdurma kararı verilmesi mümkün değildir?

Kaldı ki, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nın 13 Nisan 2006 tarih ve 1493 sayılı Genelgesinde, 'Projelerin mesleki denetimden geçirilmesi işlemlerinin ilgili belediyesi veya mal sahibinin talebi halinde TMMOB Meslek Odalarınca yapılabileceği' belirtilmişken, bugün gelinen noktada meslek odalarının projeleri hiçbir biçimde mesleki denetime tabi tutmaması istenmekte, bunun için mevzuat değişiklikleri gerçekleştirilmektedir.

Sormak istiyoruz. Yukarıda atıfta bulunduğumuz Genelgeden bugüne ne değişmiştir? Meslek odalarının projelerde mesleki denetim yapmamasını yapı sahipleri mi, proje müellifleri mi yoksa belediyeler mi istememektedir. Belediyelerin üretilen bütün projeleri nitelikli denetime tabi tutacak şekilde alt yapı, teknik eleman sorunları mı çözülmüştür? Hiçbirinin olmadığı kamuoyunun malumudur. Değişen, siyasi iktidardaki meslek odası algısıdır.

İnşaat Mühendisleri Odası, mesleki denetimi zayıflatacak uygulamalarla ilgili ayrıntılı çalışmalar gerçekleştirmiş ve bunları dönem dönem kamuoyuyla paylaşmıştır. İMO'nun ulaştığı veriler, güvenli yapı üretiminin yaratılmadığı ve kamu güvenliğinin doğrudan tehlike altında olduğunu göstermiştir. Mesleki faaliyetleri denetleme yetkisi Meslek Odalarının elinden alınmış, denetimle ilgili Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile İl Müdürlükleri yetkilendirilmiştir. Yetkilendirilen kurumların denetimi gereği gibi yapamadığı, denetimi gerçekleştirecek donanımına sahip olmadığı açığa çıkmış, denetim bir bütün olarak zafiyete uğramış, neticesinde sahte mühendisler ile mesleki faaliyette bulunmaya haiz olmayan mühendisler çoğalmıştır.

Örneğin; 1 Ocak 2011 ile 1 Nisan 2013 tarihleri arasında Odamız tarafından yapılan araştırma ve incelemelerde; İşyeri Tescil Belgesi olmadan/yıllık onaylarını yaptırmadan, yani Planlı Alanlar Tıp İmar Yönetmeliği'nde var olan yükümlülüğü yerine getirmeden, yeni yapı ruhsatına statik proje müellifi olarak imza atan üye sayımızın yaklaşık 2000 olduğu görülmüştür. Bu durumun kamu güvenliği bağlamında ne anlama geldiği tartışılmaya gerek bırakmayacak oranda açıktır.

Yine örneklendirecek olursak, 3 Nisan 2012 ve 14 Nisan 2012 tarihlerinde, Planlı Tıp İmar Yönetmeliği ile Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği'nde gerçekleştirilen değişikliklerle, yapım sürecinde yer alan inşaat mühendislerinin Odamızdan Sicil Durum Belgesi alma zorunluluğu kaldırılarak, yerine idareye yasaklı olmadığına dair taahhütte bulunma zorunluluğu getirilmiştir.

Türkiye'de 3232 Belediye, 81 İl Özel İdaresi ve 255 Organize Sanayi Bölgesi'nden oluşan toplam 3568 idare bulunduğunu belirtmek ve Yönetmelik değişiklikleri gereği, idarelerin, takip eden ayın ilk haftası içerisinde yapı sürecinde yer alan ve yasaklı olmadığını taahhüt eden inşaat mühendislerinin yaptıkları işlere ilişkin bilgileri İnşaat Mühendisler Odası'na bildirmekle yükümlü kılındığını hatırlatmak isteriz.

Ancak, 2012 yılının Mayıs, Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında 3568 idareden ancak yüzde 9'u Odamıza bu yönde bildirimde bulunmuştur. Denetimin ne oranda zafiyete uğradığının anlaşılması için, bu yüzde 9'u oluşturan 10545 "yeni" yapı ruhsatında; Oda kaydı olmayan proje müellifi sayısının 4, Oda kaydı olmayan fenni mesul sayısının 3, Oda kaydı olmayan şantiye şefi sayısının 34, İşyeri Tescil Belgesi olmayan ya da belgesini yenilemeyen proje müellifi sayısının 125, İşyeri Tescil Belgesi olmayan proje müellifleri tarafından üretilen proje sayısının 218, İşyeri Tescil Belgesi olmaksızın fenni mesuliyet üstelenen ruhsat sayısının 82, Yapı Denetim Kuruluşu çalışanı ya da ortağı olan proje müellifi sayısının 21, Yapı Denetim Kuruluşu çalışanı ya da ortağı olan proje müellifleri tarafından üretilen proje sayısının 57, Yapı Denetim Kuruluşu çalışanı ya da ortağı olan fenni mesul sayısının 12, Yapı Denetim Kuruluşu çalışanı ya da ortağı olan şantiye şefi sayısının 14 olduğunun tespit edildiğinin bilinmesi gerekmektedir. Hükümet, sorunlu ve eksikliklerine rağmen devam eden bir işleyişi ortadan kaldırmış, denetimle ilgili idare yetkilendirmiş, ancak bırakalım çözümlenmesini, sorunlar kat be kat artmış, denetim sistemi içinden çıkılmaz bir kilitlenmeyle karşı karşıya bırakılmıştır.

Yukarıda paylaştığımız veriler, gerek medya aracılığıyla gerekse de Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve idare ile yapılan görüşmelerde defalarca dile getirilmiş ancak herhangi bir sonuç alınamamıştır. Nitelikli yapı üretmekle sorumlu proje müellifleri ile nitelikli yapı talebinde bulunan

vatandaş arasındaki ilişkiyle anlamına kavuşan yapı üretim süreci, her iki muhatabın da mağduriyetine yol açmıştır.

Bakanlığın yazılı olarak yaptığı açıklamanın 4. Maddesinde, "Danıştay 6. Dairesi'nin "Uygulama projelerinin proje müelliflerince hazırlanarak doğrudan yapı denetim kuruluşuna teslim edilmesi ve ilgili idareler dışında başka bir kurum veya kuruluşun vize ve onayına tabi tutulmayacağına" ilişkin kararı bulunmaktadır." şeklindeki vurguyla kamuoyu eksik ve yanlış bilgilendirilmektedir. Bakanlığın atıfta bulunduğu kararın neye ilişkin olduğu ve neyi içerdiği belli değildir.

Oysa Bakanlığın iddiasının tersine Danıştay 8. Dairesi'nin 16 Haziran 2004 tarih ve 2003/1483 E.- 2004/2893 K. sayılı kararı, Danıştay 8. Dairesi'nin 3 Temmuz 2007 tarih ve 2005/3879 E.- 2007/4213 K. sayılı kararı, Danıştay 8. Dairesi 14 Mayıs 2008 tarih ve 2007/4011 E.- 2008/3518 K. sayılı kararı, Ankara ve İzmir İdare Mahkemelerinin konuya ilişkin Danıştay tarafından da onanmış birçok kararı bulunmaktadır; listenin çok daha uzatılabileceği bilinmelidir.

Örneğin, Danıştay 8. Dairesi'nin 16 Haziran 2004 tarihli kararı mesleki denetime ve bu konuda meslek odalarının görev ve yetkilerinin ne olduğuna açıklık getirmektedir. Kararın ilgili bölümü şu şekilde düzenlenmiştir: "(...) Meslek Odasının yetkili ve görevli bulunduğu 'mesleki denetim', Büronun ve Serbest Mühendisin kaydının devam edip etmediği, imzanın doğruluğu, kesilen faturanın veya serbest meslek makbuzunun Asgari Ücret Yönetmeliği'ne ve eki fiyat tablolarına uygunluğu, hazırlanan proje ve hesapların standartlara, yönetmeliklere, teknik esaslara, çizim standartlarına uygunluğu gibi konuları kapsamaktadır."

Açıklamanın 5. maddesinde ise 'Meslek Odalarının kendi yönetmeliklerine göre para karşılığı vize işlemi yaptığı, bununla ilgili şikâyetler olduğu, yine Meslek Odalarının kendi Yönetmeliklerine dayanarak, mühendis ve mimarların mesleki faaliyetini kısıtladığına dair yüzlerce şikâyet geldiği ve dolayısıyla 3194 sayılı İmar Yasası'ndaki değişiklik yapıldığı' ifade edilmektedir.

İlk önce Bakanlığın bu tür spekülâtif açıklamalar yapmış olmasını yadırgadığımızı, kamu idaresi ciddiyetiyle bağdaştırmadığımızı belirtmek istiyoruz. Şikâyet hangi konularda olmuştur, kimler yapmıştır, hangi nedenlerle yapılmıştır; gerekçeleri nelerdir? Kamuoyunun dikkatinin üzerinde olduğu bir konuda gelir-geçer, dayanaksız, doğru olup olmadığı belli olmayan, hangi kriterler çerçevesinde değerlendirildiği belirtilmeyen, sübjektif olup olmadığı noktasında soru işaretleri taşıyan "bilgiler" çerçevesinde tartışmaya müdahale edilmesini doğru bulmuyoruz.

İnşaat Mühendisler Odası'nın elinde Bakanlığın iddiasının aksine bilgiler mevcuttur. İMO'ya mesleki denetimin, meslektaşların mesleki faaliyetlerinin denetlenmesinin, kamu güvenliği ve güvenli yapı üretimi bağlamında son derece olumlu sonuçlar doğurduğuna dair yüzlerce destek mesajı gelmektedir. Türkiye bir deprem ülkesidir, depreme dayanıklı, nitelikli yapı üretilmesi hem meslektaşlarımızın hem de vatandaşlarımızın talebidir. Yukarıda paylaştığımız, niteliksiz yapı üretimini teşvik eden denetimsizliğe dair veriler, Odamızın denetim konusundaki ısrarının destek bulduğunun bir başka göstergesi sayılmalıdır.

Bizlerin iddiası dayanaklı, ancak Bakanlığınki dayanaksızdır. Bizlerin iddiası verilere, Bakanlığınki ise spekülâtif değerlendirmelere dayanmaktadır.

Açıklamanın 7. Maddesinde 19 Nisan 2013 tarihli Kanun Tasarısı Taslağına atıfta bulunulmuş olmasını ise hayretle karşıladığımızı belirtmek istiyoruz. Halen tasarı düzeyinde bir çalışmanın referans gösterilmesi yasama-yürütme ilişkisi bağlamında sorunludur.

Kaldı ki, açıklamada referans Taslakta İmar Kanunu'nda değişiklik öngören 21 madde, Kat Mülkiyet Kanunu'nda değişiklik öngören beş madde, Kıyı Kanunu'nda değişiklik öngören üç madde, İller Bankası Kanunu'nda değişiklik öngören üç madde, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de değişiklik öngören iki madde bulunmasına rağmen, bunların içinden tek bir maddenin cımbızla çekilerek, bir gece yarısı operasyonu ile yasalaştırılmasının "Gezi Parkı olayları" ile ilişkisinin olup olmadığı konusunu kamuoyunun takdirine bırakıyoruz.

Anlaşılan o ki Bakanlık açıklaması, kamuoyunda oluşan tepkileri bastırmaya dönüktür. Ancak inandırıcı, ikna edici olmaktan uzaktır; maddi hatalar vardır ve konu ile ilgili manipülasyon yapılmaktadır.

İnşaat Mühendisleri Odası, son birkaç yıldır mesleki alanlarla ilgili yapılan mevzuat değişikliklerinin meslek odalarını güçsüzleştirmeyi, ekonomik anlamda kısaca almayı amaçladığına inanmakta, denetim sisteminde açığa çıkacak zafiyetin, bırakalım üyelerin mesleki faaliyetlerinin denetlenemeyecek olmasının doğuracağı olumsuz sonuçları, asıl olarak kamu idaresinin tasarrufları bağlamında açığa çıkacağını düşünmektedir.

İnşaat Mühendisleri Odası açısından, meslek Odalarının güçsüzleşmesi tali, kamu idaresi projelerinin denetlenmeyecek olması temel bir sorundur. İtirazımız asıl bu durumadır.

Gezi Parkı direnişi ile ilgili değerlendirme

Parkına, kentine, hayatına sahip çıkanların başkaldırısı

Temmuz 2013

Gezi Parkı isyanı: Artık bizim de yontucularımız var

Şair, mimar Cengiz Bektaş, "Kimin Bu Sokaklar, Alanlar, Kentler" isimli kitabında bir yontucudan söz eder. Yontucu Londra'da yaşamaktadır. Sokağına bir elektrik direği dikilir. Yontucu buna itiraz eder, bakar ki itirazdan sonuç çıkmaz, bu kez kendini elektrik direğine bağlar. Der ki, "yontucuyum ben, sanatçiyim. Benim sokağıma şu çirkin elektrik direğini dikmeye kimin hakkı var? Davranışım bu çirkinliğe karşı çıkmak için." Sonunda yontucu kazanır, direkler değiştirilir. Bundan sonrasını Cengiz Bektaş'tan okuyalım: "Gülüyorsunuz, biliyorum. Bizde böyle bir olayın sonucunda karakolda olacakları düşünüyorsunuz da gülüyorsunuz değil mi? Ama gene biliyorsunuz ki, biz de böyle bir şey olmaz. Polisten ötürü değil; sokağına benim sokağım diyebilen, onun için savaşan yontucu olmadığı için...'

Taksim Gezi Parkı'na AVM yapılma kararıyla başlayan ve bir buçuk aydır değişik biçimlerde devam eden olaylar, toplumsal-siyasal tarihimizin yeniden yazılmasına yol açacak önemdedir; tarih yeniden yazılacak ve "hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktır. Yeniden yazılacak metinlerden biri de Cengiz Bektaş'ın, "Kimin Bu Sokaklar, Alanlar, Kentler" kitabındaki satırlardır. Çünkü Bektaş, Türkiye'de böyle bir şeyin olmayacağını ifade etmiştir. Satırlar değişmelidir; yontucular yüzünü göstermiştir, varlıklarını kanıtlamıştır hem de bunu polis şiddetine rağmen yapmıştır. Cengiz Bektaş'ın, kitabın bu satırlarını seve seve değiştirmeye hazır olduğundan kuşku yoktur; yazar herkesi, her vatandaşı, her kentliyi yontucu olmaya çağırmaktadır.

Türkiye'nin yontucuları sokakta

Gezi Parkı isyanı Türkiye'de de yontucular olduğunu açığa çıkarmış, sokağa dökülen milyonlar en az Londralı yontucu kadar kente, hayata dair hassasiyet taşıdığını ilan etmiştir. Bilinir ki artık mahallelilere danışmadan, sokak sakinlerinin fikrini almadan, kentlilere sormadan tek bir çivi bile çakılamayacaktır. Kabul etmek gerekir ki bu bir temennidir. Demokrasiden nasibi almamış, katılımcılıktan bihaber, asil olarak totaliter ve otoriter tarzdan beslenen, vatandaşlık hukuku yerine tebaa ilişkisini esas alan, iktidarın kutsiyeti ve tabuların dokunulmazlığı üzerinden toplumsal yaşamı düzenlemeye çalışan, yasaklara ve baskılara dayanarak

toplum mühendisliğine soyunan siyasi erk, kendi ideolojik-politik yaklaşımlarına uygun projeler geliştirmekten geri durmayacak, hayatın her alanını paranın mutlak hakimiyeti altına alacak düzenlemeler yapacak, "gölgesini satamadığı ağacı kesmeye", bırakalım uçsuz bucaksız toprakları, yeşili, gürül gürül akan suları, kentlerde avuç içi kadar yeşil alan bırakmayacak, "bir bardak sudan" para kazandıracak projelere devam edecektir.

Mevcut iktidarın varlık nedeni budur çünkü. İktidarın kendi varlık nedenini kendi elleriyle ortadan kaldırması

mümkün değildir. AKP iktidarı kentleri neoliberalizmin av alanı haline getirmekle yükümlüdür; gerçekleştirilen mevzuat değişikliklerinin, Gezi Parkı örneğinde olduğu gibi, kentlilerin ortak kullanım alanlarının sermaye grupları tarafından kar getirecek mekanlara dönüştürülmesinin nedeni budur.

Bu açıdan bakıldığında Gezi Parkı direnişinin iktidara geri adım attıracağını beklemek hayalcilik olacaktır. Zaten yaşayarak tanık olduğu gibi iktidar her türlü zor yöntemini devreye alarak geri adım atmayacağını göstermiş, polisiye önlemleri artırmış, geniş çaplı tutuklamalarla direnişi kırmaya çalışmış, şiddet uygulamaktan geri durmamış, TMMOB'nin yetkilerinin bir gece yarısı operasyonu ile elinden alınmasında olduğu gibi, Taksim Gezi Parkı direnişinin unsurlarından, Taksim Dayanışması katılımcısı, muhalif karakterli kurumlara saldırmayı tercih etmiştir.

Üç-beş ağaç mı, kocaman bir hayat mı; üç-beş çapulcu mu, yoksa milyonlar mı

"Üç-beş ağaç" ve "üç-beş çapulcu" ifadelerinin mucidi Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'dı. Aklınca Gezi Parkı'na AVM yapılması kararına karşı başlayan direnişi ve direnişçileri itibarsızlaştıracak, değersizleştirecekti. "Üç-beş ağaç için sorun yaratılıyor" dedi ve sorun yaratanların "üç-beş çapulcu" olduğunu söyledi. Böyle dedi ve Gezi Parkı direnişinin fenomeni kendiliğinden yaratılmış oldu. Gezi Parkı direnişi, Başbakanın tanımıyla "çapulcuların" isyanına dönüştü.

Elbette yaşananların müsebbibi "üç-beş ağacı" korumak duygusu değildi. Ancak kıvılcımın Taksim Gezi Parkı'ndaki üç-beş ağaçtan çıktığı ve bütün bir ülkeye yayıldığı da bir gerçektir. Taksim Gezi Parkı simgesel önem taşıyarak AKP iktidarının 10 yıldır süren uygulamalarına tepkiye dönüşmüş, özellikle insanların yaşam biçimlerine, tercihlerine ve özgürlüklerine dönük müdahaleler, deyim yerindeyse bardağı taşıran damla olmuş, yüzbinlerce insan tepkisini göstermek amacıyla sokağa çıkmış, polis sergilediği şiddet, bırakalım olayların önlenmesini, daha da alevlendirmiş, başta büyük kentler olmak üzere, 50'yi aşkın ilde farklı kiteselliğe sahip gösteriler yaşanmıştır.

Nasıl olmasın ki, işbaşına geldiği günden başlayarak, son hükümet döneminde biraz daha belirgin olmak kaydıyla, toplumsal yaşam adım adım muhafazakarlaştırıldı, dini kabulleri esas alan toplum mühendisliği programı aşama aşama hayata geçirildi. laiklik karşıtı düzenlemeler gerçekleştirildi. Eğitim 4+4+4 sistemiyle gericileştirildi. Alkol yasakları, kürtaj tartışması, çocuk sayısı ve yaşam tarzına ilişkin dayatmalar geleceğe dair kaygıları artırdı. Ulusal değerlerle ilgili hassasiyetler törpüldü; toplumsal ortaklığın simgelerinden olan milli bayramlar tartışılır hale getirildi. Kendini işsizlik ve güvencesizlik cenderesinde bulan gençler ile çok çocuk yapmakla mükellef tutulan ve iş yaşamından koparılacak eve hapsedilmek istenen kadınlar toplumsal rahatsızlığın görünür yüzü haline geldi; Gezi Parkı direnişinde gençlerin ve kadınların ağırlığı tesadüf değildi.

Bütün bunları, Gezi direnişinin tesadüfi olmadığına, birden bire ortaya çıkmadığına, göz göre

göre geldiğine delalet saymak gerekmektedir. Bu aynı zamanda, siyasi iktidar tarafından ileri sürülen olayların arkasında “uluslararası tezgah”, “faiz lobisi” olduğuna dair iddiaları da çürüten bir değerlendirme olacaktır.

Gezi direnişi tek harfli alfabe değildir

Gezi direnişi tek harfli bir alfabe değildir; hiçbir ideolojik-politik gruba ve ideolojik-politik yaklaşıma mal edilemez, direnişin arkasında belirli bir grup yoktur; farklı toplumsal gruplardan, farklı mağduriyetlerden söz edilebilir ancak farklılıklardan herhangi birine yakınlığı ya da uzaklığı söz konusu değildir. Direnişi, kendi örgütsel hassasiyetlerinden menkul görmek, yaratıcısı ve devamcısı olduğunu ilan etmek, geniş kitlelerin bir odağın yönlendiriciliğinde sokağa çıktığını iddia etmek, aynı şekilde direnişin tanımlı bir hedefi olduğunu ileri sürmek yanıltıcı ve yanlış bir değerlendirme olacaktır ki bunun aynı zamanda direnişini anlamamak, isyanın ruhundan uzaklaşmak anlamına geleceği de vurgulanmalıdır.

Her toplumsal-siyasal kesim kendi hassasiyetleri doğrultusunda demokratik tepki göstermiş, demokratik hak gereği sokağa çıkmış, polis şiddetiyle karşılaşmış, Türkiye tarihinde görülmedik oranda kitlesel direnç göstermiştir. Gezi Parkı direnişi; gençleri, kadınları, hatta çocukları, taraftar gruplarını, ulusal değerlere sahip çıkanları, barış yanlılarını, işsizleri, güvencesizleri, siyasi iktidar sözcüleri tarafından aşağılanan, ötekileştirilen etnik, dinsel, mezhepsel kökene sahip olanları, “yurtta sulh, cihanda sulh” ilkesine ters düşen ve ülkeyi adım adım savaşa sürükleyen politikaların değişmesini talep edenleri, laiklikten, ödün verildiğini düşünenleri, toplumun dini kurallara göre yönetilme girişimlerinden kaygı duyanları, farklı yaşam tarzına sahip olanları, alkol yasağının bireysel özgürlüğü ortadan kaldırdığını düşünenleri, kentsel dönüşüm mağdurlarını, eğitimin paralı ve pahalı hale getirilmesine ve gericileştirilmesine itiraz edenleri, özelleştirmelere karşı çıkanları, kentlerin talan edilmesine direnenleri, akarsuların büyük sermaye gruplarının kullanımına açılmasını kabullenemeyenleri, yerel yönetimlerin birer ticarethane gibi çalışmasını doğru bulmayanları, her gün biraz daha varlığını hissettiren totaliter, otoriter ve teokratik yönetim anlayışını reddedenleri, basının susturulmasından, yandaş olmayan gazetecilerin işsiz bırakılmasından, bağımsız yargının ortadan kaldırılmasından, kuvvetler ayrılığının işletilmemesinden, uzun süren tutukluluklardan, polis fevlekelerinin iddianameye dönüşmesinden, yargının politikleşmesinden, Kürt siyasetçilerin kelepçelenerek cezaevine gönderilmesinden rahatsız olanları, çocuk sayısı telkinlerinden, kürtaj tartışmasından, kadınların nasıl doğuracağına karışan, yatak odalarına müdahale eden siyasetçilerden

sıktı sıyrılanları, meslek alanlarını büyük sermaye gruplarının ihtiyacına göre belirleyen neoliberal politikalara, meslek odalarının siyasi iktidarının tasarruflarını kamu adına denetleme yetkisini budama, meslek odalarını güçsüzleştirme amacını taşıyan düzenlemelere karşı çıkanları aynı potada eritmiş, parçalardan bir bütün oluşturarak ülke tarihinin gördüğü en büyük ve en kitlesel isyana çatı olmasını bilmiştir.

Yaşananları bu çerçevede değerlendirmek, yelpazenin geniş ve çok renkli olduğunun farkına varmak, direnişi doğru okumayı sağlayacaktır ki, bu, bizleri direnişin gerçekliğini aşan, ez azından zorlayan yorumlardan uzak tutacaktır.

Temel argümanlar, tetikleyici unsurlar, öne çıkan figürler

Kamusal alan savunusunu direnişin temel argümanı olarak kabul edersek, direnişin itici gücünün mizah, başbakanın direnişçilerle ilgili söylediklerinin tetikleyici unsur olduğunu da vurgulamak durumundayız.

Mizah, direniş sürecinde siyasi iktidarın dengesini ve bilindik kalıplarla polemik yapmaya alışık siyasetçilerin ezberini bozmuş, direnişin ciddiyetini yok ediyor iddialarına karşın, direnişin meşruluğunu sağlamış, kitleselleşmesini kolaylaştırmış, en azından, hemen her toplumsal olayda medya marifetiyle yaratılan, sokağa çıkanların "vandal", "öcü" vb. olduğuna dair manipülasyonu yerle bir etmiştir.

Demokratik ve barışçıl gösterilere karşı polisin uyguladığı orantısız güç, pervasızca uygulandığı şiddet, binlerce insanın gözaltına alınması, yüzlerce insanın tutuklanması, ölümler, yaralanmalar kimin mağdur olduğuna ilişkin soruyu kendiliğinden ortadan kaldırmış, özellikle sosyal paylaşım ağı ve kendini gerçekleri kamuoyuna iletmekle yükümlü sayan birkaç basın yayın kuruluşu etkili olmuş, gerçekler kamuoyundan saklanamamıştır. Başbakanın, twitter ve facebook gibi sosyal paylaşım sitelerine öfkesinin nedensiz olmadığını kabul etmek gerekmektedir.

Gezi direnişinin dikkat çeken yanı, yüz binlerin kendiliğinden sokağa çıktığı, ana gövdenin örgütsüz olduğudur ki, bu, zaman zaman örgütlü olmanın "kötü" bir şey olduğuna dair yorumlara yol açsa da, kitlelerin özgürlükçü eğilimi, kendi önderliğini yaratma potansiyeli taşıması nedeniyle, olumluluk olarak değerlendirilmiş, bu değerlendirme, kitleleri belli bir örgütsel yapının ideolojik-politik formatına sıkıştırılmasının mümkün olmayacağı, aksi durumun direnişin ruhuna ters düşeceği, olası etkisini azaltacağına dair tespitle güçlü hale getirilmiştir. Direnişin herhangi bir politik partinin, çevrenin, hareketin değil, kitlelerin eseri olması, örgütlü mücadeleyi küçümseyen ya da önemsizleştiren bir sonuç yaratmamış, direnişin politik odaklar üstü değil, politik odaklar arasında bir ortaklıkla başarılı olduğu gerçeğini berraklaştırmıştır. Süreç, siyaset sosyolojisini, örgütlü mücadeleyi reddeden değil, örgütlülüğe yeni bir boyut ve anlam kazandıran sonuçlara ulaştırmıştır. Hemen bütün politik kümelenmelerin diline pelesenk olan, 'direnişin ezber bozduğuna ve artık hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağına' dair değerlendirmenin özü budur ve bu özü, teorik zeminin, politik söylemin ve bunlarla uyumlu örgütsel formun belirleyicisi olması beklenmektedir. Toplumsal ve siyasal hayatı değiştirme iddiasındaki partiler, hareketler başta olmak üzere, sendikaların, meslek odalarının, demokratik kitle örgütlerinin, vatandaş inisiyatiflerinin bundan sonraki hayatlarını, örgütsel ilişkilerini, direniş okumaları üzerinden şekillendireceklerinden kuşku yoktur.

Taksim Dayanışması ve aynı zamanda TMMOB üyesi mühendis ve mimarların gözaltına alındığı günün gecesi, siyasi iktidar tarafından İmar Kanunu'nda gerçekleştirilen bir değişikliklerle TMMOB ve bağlı Odalarının yetkilerini elinden alması, ekonomik açıdan güçsüzleştirilmesi, kamu adına yapılan denetimin ortadan kaldırılmasıyla ilgili örgütümüzün verdiği tepki, düzenlenen protesto gösterilerindeki coşku ve kalabalık, Gezi direnişinin ruhuna uygun olarak sergilenen yaratıcılık değişiminin ilk yansımaları olarak kayda geçmelidir.

Direnişin nereye evrileceğine, ne olup bittiğine ilişkin sorulara verilecek yanıt da bu değişimde gizlidir. Olan olmuş, direniş değiştirmeye başlamıştır.

Direnişe ilgili siyasi iktidar sözcülerinin ve ilk olarak da Başbakan'ın tarzına ve söylemine iliş-

kin bir parantez açılması kaçınılmazdır. Çünkü Başbakan konu her açıldığında, öfkeli konuşmalar yapmış, direnişçileri “çapulcular” diyerek itibarsızlaştırmak istemiş, taviz vermeyeceğini defalarca açıklamış, bırakalım olayları yatıştırırmayı, beyanatları bizzat gerginliği artırmış, toplumsal ve kitlesel çatışmalara sebebiyet verecek tehlikeli ifadeler kullanmış, bir bakıma kitlesel başkaldırının müsebbibi olarak kabul edilen ötekileştirici, rencide edici, bölücü, ayrıştırıcı söylemini direniş boyunca sürdürmüştür. “Bayrak yaktılar”, “camide içki içtiler”, “faiz lobisi”, “direnişçiler para alıyor” gibi yetkili isimlerin ağzından çıkan yalanlar üzerine yorum yapmaya gerek dahi yoktur.

Çarşı'dan duran adama

Gezi direnişi süresince yaratıcı ve birleştirici simgelerin toplumsal yönlendiriciliğe haiz olduğu yadsınamaz düzeyde açığa çıkmış, “çapulcu”, “penguen”, “kırmızılı kadın”, “siyahlı kadın”, “toma”, “biber gazı”, “Redhack”, “Çapul tv”, “duran adam”, “duran kadın”, “Çarşı”, “V for Vendetta maskesi”, “park forumları”, “yeryüzü sofraları” direnişin simgeleri olarak bir başka zaman diliminde, bir başka zeminde belki de asla yan yana gelmeyecek kesimleri ortaklaştırmış, direnişin ivmesinin düştüğü anlarda yükseltici etki yaratmıştır. Bütün bu simgelerde; polis şiddetini ve direniş görmeyen medya eleştirisi ve alternatif iletişim arayışını, sanatın, edebiyatın, mizahın ortaya çıkardığı naifliği, yaratıcılığı, ezber bozan, kalıpları yıkan özgünlüğü, barışçı ve insani bir özü, kentlilik bilincini, tüketim toplumu dayatmalarına direniş ifade etmiş, siyasi iktidar eliyle yürütülmek istenen kara propagandanın etkisizleşmesini sağlamıştır.

Bu daha başlangıç

Gezi direnişi ile ilgili bir yazının son satırlarının “sonuç niyetine” kaleme alınması, en başta da direniş ruhuyla çelişecektir. Haziran ayının ikinci yarısında yaratıcılığın bir göstergesi olarak ortaya çıkan, “bu daha başlangıç, mücadeleye devam” sloganı, Gezi direnişi ile ilgili kaleme alınacak bütün yazıların, yapılacak bütün analizlerin sonlandırılmasına izin vermeyecek önemdedir.

Gezi Parkı direnişi ile yurttaşlık, kentlilik bilinci uç vermiş, yeni bir toplumsal hayat filizlenmeye başlamıştır. “Devrim göz kırptı” denebilir, iş, “göz kırpmayı” hayatımızı, değerlerimizi her ne pahasına olursa olsun savunmaya dönük sahicilikle birleştirmektir. Gezi Parkı direnişi geleceğe dair umutları çoğaltmış, demokrasiyi özümseme ve toplumsal yaşamın belirleyicisi kılma potansiyelini açığa çıkartmış, anti demokratik uygulamaların kolaylıkla hayata geçemeyeceğini göstermiştir. O halde bir kez vurgulamalıyız: “Bu daha başlangıç, mücadeleye devam.”

ODTÜ Yolu ile ilgili değerlendirme

ODTÜ Yolu'nun Öyküsü: Plansızlık, programsızlık, hukuk tanımazlık, çevre tahribatı

Kasım 2013

ODTÜ Yolu'nun öyküsü karşımıza plansızlığı, programsızlığı, kent içi ulaşım dair bütünlüklü bir yaklaşım olmadığı, rant için çevre tahribatını göze alan bir tercihi ve tabii ki hukuk tanımazlığı çıkartmaktadır.

Bugün tartışılan ve yoğun itirazlara neden olan ODTÜ yolu, Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından ilk olarak 1991 yılında Ankara Belediyesi Meclis kararıyla kabul edilen Nazım İmar Planı'nda "iki mahalle arasında bir bağlantı yolu" olarak yer almaktaydı. Bu amaçla söz konusu bölgede 90'lı yıllarda istimlak çalışmaları yürütüldü. Yol, Anadolu Bulvarı'nın Eskişehir Yolu'na bağlayacak, ODTÜ A1 kapısının yakınındaki bağlantı noktası Konya Yolu'na kadar uzatılacaktı.

1993 yılında aynı yol "trafik yolu" olarak değiştirildi, 1994 yılında ise bölgenin gelişimi esas alınarak iki geliş gidiş olmak üzere 4 şeritli bir yol olarak genişletilerek projelendirildi.

2007 yılında ise Ankara Üst Ölçek Nazım İmar Planı'nda yolun güzergâhı tanımlandı; Söz konusu yol, bu tarihte hazırlanan Ankara 2023 Nazım İmar Planı'na işlendi. Yol iki mahalle arası bağlantı yolu olmaktan çıkarılarak Eskişehir ve Konya yollarını birbirine bağlayan otobana dönüştürüldü. 17 Mayıs 2013 tarihinde ise Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından yolun bir kısmının 1., 2. ve 3. derece sit alanı olan ODTÜ Ormanı'ndan geçirileceği belirtildi, bölgenin sit alanı olmasından kaynaklı olarak Koruma Amaçlı İmar Planı'nın onaylanması zorunluluğu

hükme bağlandı. Ancak hukuk tanımazlık burada devreye girdi ve Koruma Amaçlı İmar Planı onaylanmadan 100. Yıl ve Çiğdem Mahallesi arasında yol inşaat çalışmaları başladı.

Şu kısa ve öz öyküye bakıldığında, sürdürülebilir ulaşım planı olmadan yol için karar verildiği, kararların yıldan yıla değiştirildiği, yolun taşıyacağı özellikler, hangi ihtiyacı karşılayacağı ve amacı son yirmi yılda birkaç kez değişikliğe uğramıştır.

Projede ne var?

Yapımına başlanan yol, Anadolu Bulvarı'nın devamı olarak ODTÜ A1 kapısından A4 kapısına, oradan da 100. Yıl ve Çiğdem mahallelerinin içinden geçerek Konya Yolu'na bağlanacaktır. Geçtiği güzergahta, ikisi ODTÜ arazisinin içinde, biri 100. Yıl İzci Parkı'nın yanında ve biri de Konya Yolu bağlantısı olmak üzere dört adet kavşak yapılacak, dörder şeritten sekiz şeritli ve 50 metre genişliğinde inşa edilecek olan yol, bağlantı noktalarında 12 şeride kadar çıkacaktır. 100. Yıl'da yapımı devam eden katlı kavşak, yolun, neredeyse beş katlı apartman boyu kadar yükselmesine neden olacaktır.

Ankara Çevre Otoyolu'nun İvedik Organize Sanayi Bölgesi bağlantısından başlayan Anadolu Bulvarı, bu yolun yapımının ardından kesintisiz olarak sekiz şerit halinde Konya Yolu'na, oradan da bir katlı kavşakla Cevizlidere-Dikmen istikametine devam edecek, ancak Cevizlidere Caddesi'ni altgeçitle geçtikten sonra Öveçler 2. Caddede tek şeride düşecektir. Bu durum, yolun ODTÜ A1 kapısından aldığı araç trafiğini Eskişehir Yolu-Konya Yolu kavşağı yerine 1 km kadar güneye ve yine Konya Yolu'na aktaracağı anlamına gelmektedir.

Trafik rahatlayacak mı?

Milyonlarca lira harcanarak inşa edilecek olan yolun Eskişehir Yolu üzerindeki trafik yoğunluğunda kısmi azalmayı sağlayacağı anlaşılmaktadır. Yol çalışması bittiğinde etrafında inşa edilecek çok katlı konutların barındıracağı nüfus ve şu an sürmekte olan AVM inşaatı nedeniyle sağlanacak geçici ve sınırlı rahatlama ancak birkaç sene sürecektir.

Melih Gökçek yönetimindeki Ankara Büyükşehir Belediyesi kentin pek çok noktasına alt-üst geçitler inşa etmiş, bu projeler lokal ve geçici çözüm dışında bir kent içi ulaşımda ihtiyacı karşılayacak sonuçlar doğurmamıştır.

Bilimsel olmayan ve kent içi ulaşımın evrensel kabulleriyle örtüşmeyen bu yaklaşım, ODTÜ yolu projesinde de karşımıza çıkmıştır. Belediye yönetimi günü kurtarmakla yetinmektedir. Kısmi rahatlamanın birkaç yıl içerisinde yerini yoğunluğa bırakacağı, aynı şekilde, yolun Dikmen Öveçler kısmında tek şeride düşmesi nedeniyle, yeni kilitleme noktaları oluşturacağı açıktır.

Yolun ihalesi, kurallara aykırılık taşıyor

İnşaat Mühendisleri Odası Ankara Şubesi, Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından ihale edilerek yapımına başlanan, kamuoyunda "ODTÜ Yolu" olarak bilinen Dumlupınar Bulvarı ve Mevlana Bulvarı Bağlantısı işinin ihale edilmesine ilişkin olarak İdare Mahkemesi'nde yürütmeyi durdurma ve iptal istemli dava açtı.

Davanın nedeni ise yol yapım işinin, kurallara aykırı bir şekilde ihaleye edilmesidir. Yol işi, bütçe karşılığı olmadan ihale çıkarılmıştır. Bu durum, Kamu İhale Kanunu, Belediye Kanunu, Çevre Kanunu ve Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na aykırılıklar içermektedir. Çünkü, yolun öde-

neğinin bütçede programlanmış, imar işlemlerinin tamamlanmış ve uygulama projelerinin yapılmış olması gerekmektedir.

Yolun ihale ediliş biçimi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'na aykırıdır. Çünkü ilgili kanunlara göre, yerel yönetimlerin de dahil olduğu kamu idari kurumları, stratejik plan hazırlamakla yükümlüdür ancak ilgili yol projesi için herhangi bir stratejik plan hazırlanmadan ihale yapılmıştır.

Yolun ihale ediliş biçimi Çevre Kanunu'na aykırıdır. Çünkü kanuna göre otoyollar yapılmadan önce olası çevreye olan etkileri konusunda Çevresel Etki Değerlendirilmesi (ÇED) yapılmak zorundadır. Kanunda belirtildiği üzere ÇED raporu hazırlanmadan proje hakkında yatırım yapılması ya da ihale edilmesi söz konusu olamaz. Ancak ilgili yol projesi için ÇED süreci işletilmeden ihaleye çıkılmış, çevreye olan olumsuz etkiler hakkında herhangi bir değerlendirme yapılmamıştır.

Ayrıca yolla ilgili olarak uygulama projelerine esas olan yol projesi henüz onaylanmadan ihale gerçekleştirilmiştir. Uygulama İmar Planı 2013 yılında onaylanan yolla ilgili olarak onay tarihinden bir yıl önce 13 Haziran 2012 tarihinde ihaleye çıkılması idari işlemlerin belirlenebilir ve öngörülür ilkelerine aykırılık taşımaktadır.

Yol neye mâl olacaktır, tercih edilen nedir?

Mevzubahis yol tamamlandığında ODTÜ'ye, Ankara'ya vereceği zararlara, somut olumsuz sonuçlarına göz atmakta fayda bulunuyor. Çünkü meslek odaları açısından önemli kriter, bir projenin toplumsal yarara yol açıp açmayacağı, çevre ve gürültü kirliliğine neden olup olmayacağıdır ki, bütün hukuki tartışmalardan bağımsız olarak, zarar-fayda terazisinde zarar küfesinin hayli ağır bastığı görülecektir.

- 1956 yılından bu yana her yıl ağaç dikilerek oluşturulan ODTÜ Ormanı'nda binlerce ağaç kesilecek. Bu konuyla ilgili olarak önem taşıyan soru şudur: Bir an için yolun trafiği rahatlatacağı iddiası doğru kabul edilse bile, trafik uğruna binlerce ağacın katledilmesi tercih edilebilir mi?
- Aynı kritik tercih çevre ve gürültü kirliliği bağlamında da karşımıza çıkmaktadır. ODTÜ yolundan günde yaklaşık 40 bin aracın geçeceği tahmin edilmektedir. ODTÜ yerleşkesine ve 100. Yıl, Çiğdem ve Çukurambar mahallelerine yakınlığı düşünüldüğünde yolun, oluşacak çevre ve gürültü kirliliğine rağmen tercih edilmesi doğru mudur?
- Özellikle 100. Yıl ve Çiğdem mahallerinin bir bölümünün kentsel dönüşüm kapsamına alınması beklenmektedir. Yolun tamamlanmasıyla beraber mahallelerde kiraların artacağı, zamanla sabit ve dar gelirli mahallelerde barınamayacağı açıktır. Bilinmelidir ki, adı geçen mahallelerin sosyo-kültürel yapısı değişecektir. 100. Yıl, Çiğdem ve Çukurambar Mahallelerinde yaşayanların, kendilerini mahalle dışında itecek yolu tercih etmesi mümkün müdür?
- Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin açıklamalarına bakıldığında, asıl büyük yıkımın, bu yolun dışında ODTÜ arazisinin tam ortasından geçecek bir ikinci yolun açılmasıyla yaşanacağı anlaşılmaktadır. Bu ikinci yol, ODTÜ yerleşkesinin Bilkent kapısından başlayarak Eskişehir Yolu'na paralel bir şekilde ilerleyerek ODTÜ yerleşkesini ikiye bölecektir. Açık ki, şu an tartışılmakta olan yol, ikinci yolun öncülü olarak kabul edilmektedir. İki yolun da tamamlanması, adı geçen mahalleleri adeta otoban etrafına serpilmiş yerleşim alanları haline dönüştürecektir. Bu, geleceği töhmet altında bırakmak anlamına gelmeyecek midir?

“İMO Afet Riski Altındaki Alanlar ve Kentsel Dönüşüm Komisyonu” Görüşü

Kentsel Dönüşümde Plansızlık Hakim

Kasım 2013

Giriş

Ülkemizdeki kentsel dönüşüm uygulamalarının hukuki anlamda ilk habercisi 17 Haziran 2010 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanundur. Belediye Kanunu’nun 73. Maddesinde yapılan değişiklik ile “Kentsel dönüşüm ve gelişim alanı” tanımlanarak belediyelerin, belediye meclisi kararlarıyla “... eskiyen kent kısımlarını yeniden inşa ve restore etmek, kentin tarihi ve kültürel dokusunu korumak veya deprem riskine karşı tedbirler almak amacıyla kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri” uygulayabilecekleri ifade edilmiştir. Söz konusu kanunla ilgili önemli olan bir diğer husus ise değişiklikte yer alan bir hükmün yürütmesinin Anayasa Mahkemesi tarafından durdurulmasıdır. Şöyle ki, 73. Maddenin 11. Fıkrasında yer alan hüküm ile belediye, kentsel dönüşüm alanı ilan edilen yerlerde devam eden ve projeye uygunluğu belediye tarafından kabul edilenler dışındaki inşaatları beş yıl süreyle ve en fazla 10 yıla kadar durdurma hakkına sahip kılınmıştır. Ancak Mahkeme bu hükmeye ilişkin yürütmeyi durdurma kararı vermiş ve söz konusu sürenin vatandaşın mülkiyet hakkına müdahale eden çok uzun ve belirsiz bir süre olduğuna ve bu nedenle de Anayasaya aykırı bulunduğu hükmetmiştir.

Belediye Kanunu’nun 73. Maddesinde yapılan değişiklikten önce de “İstanbul Sulukule”, “Ankara Dikmen Vadisi” gibi proje bazlı kentsel dönüşüm uygulamalarının hayata geçirilmeye başlandığını ve böylece de kamuoyu nezdinde görünür hale gelerek “Kentsel Dönüşüm” olgusunun tartışmaya açıldığını da belirtmek gerekir. Hatta 12 Mart 2004 tarihli resmi gazetede yayımlanan “Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Yasası” adı altında özel bir yasa çıkarılmış ve söz konusu proje inşaat ruhsatlarının alınmasını dahi beklemeden uygulamaya konulmuştur. Bu anlamda akademik ve bilimsel çalışmalar hariç tutulduğunda ülkemizdeki kentsel dönüşüm uygulamalarının 2000’li yılların başında yoğunlaşmaya başladığı görülmektedir.

İnşaat Mühendisleri Odamızın 43. Döneminde kurulan “Afet Riski Altındaki Alanlar ve Kentsel Dönüşüm Komisyonu” adını 31 Mayıs 2012 tarihli Resmi Gazete’de de yayımlanarak yürürlüğe giren “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun’dan” almıştır. 2011 yılının Ekim ve Kasım aylarında yaşanan Van depremlerinden sonra, depremlerde yaşanan can kayıpları ve afet yönetimindeki zafiyetlerin kamuoyu nezdinde tartışıldığı günlerde hükümet yetkilileri tarafından “oy kaybetme pahasına da” olsa bir yasa hazırlanacağı ifade edilmiş olsa da söz konusu Kanun’un hukuki hazırlıklarının daha önce başladığını belirtmek mümkündür.

Van depremleri yaşanmadan 6 ay kadar önce 3 Mayıs 2011 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren yetki kanununa dayanılarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın kuruluşunu da içeren çeşitli Kanun Hükmünde Kararnameler çıkarılmıştır. Söz konusu Kanun Hükmünde Kararnamelerle (644, 648 ve 653 sayılı) birlikte “Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu”, “İmar Kanunu”, “Yapı Denetim Kanunu”, “Kıyı Kanunu” olmak üzere birçok kanunda değişiklik yapılmıştır. Bu değişiklikler aracılığıyla yerel yönetimlerin, yapı, ruhsat v.b. yetkilerinin yanı sıra, çevre, milli parklar, koruma alanları, doğal sit alanlarına ilişkin yetkiler de Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’na devredilmiştir. Böylece aslında kentsel dönüşümün merkezi-

leştirilmesi, kırsal alanların imar yasası kapsamının dışına çıkarılması, mera, yaylak ve kışlakların imara ve turizme açılması gibi "Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun" un uygulanmasını kolaylaştıracak hukuki alt yapı oluşturulmuştur.

Kamuoyunda "Kentsel Dönüşüm Yasası" olarak bilinen söz konusu yasa son derece geniş bir içeriğe sahiptir ve gerek günümüzdeki gerekse gelecekteki birçok Kentsel Dönüşüm uygulamasının temel dayanak noktası olarak işlev görmeye devam edecektir. Böylesi bir öngörüye dayanarak İnşaat Mühendisleri Odası'nın 43. Döneminde kurulan "Afet Riski Altındaki Alanlar ve Kentsel Dönüşüm Komisyonu:

- 31.05.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6306 sayılı "Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun" ve "Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'un Uygulama Yönetmeliği" hakkında değerlendirmeler yapmak,
- Yapı üretim sürecinde mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin yeterince alınıp alınmadığını tespit etmek, sosyal konut politikalarının ve kentsel dönüşümün nasıl olması gerektiğini ortaya koymak,
- Sağlıklı ve güvenli bir çevre oluşturabilmek için mevcut yapı stokunun iyileştirilmesinin veya ortadan kaldırılmasının ya da yenilenmesinin nasıl bir çalışma ile yapılması gerektiği konularında kamuoyunda bilinç yükseltme çalışmaları yapmak, amaçları doğrultusunda çalışmaktadır.

Komisyon söz konusu amaçlar doğrultusundaki çalışmalarına 8 Ekim 2012 tarihinde gerçekleştirdiği ilk toplantıyla başlamış, 20.12.2012 tarihinde ikinci toplantısını, 01.03.2012 tarihinde üçüncü toplantısını ve 24.05.2013 tarihinde ise dördüncü toplantısını gerçekleştirerek aşağıda başlıklar halinde ifade edilen görüşleri oluşturmuştur.

Komisyon Görüşleri

Bilindiği gibi çeşitli sosyo-ekonomik nedenlere bağlı olarak özellikle 1950'li yıllardan itibaren kentlerimizdeki nüfus yoğunluğu hızla artmaya başlamıştır. Bu duruma bağlı olarak gelişen çarpık kentleşme ve yapılaşma sürecine uygun politikalar üretilmemiş ve özellikle deprem gibi doğa olayları birer afete dönüşerek ciddi bedeller ödenmiştir. Van depremleri ile birlikte aslında her zaman mevcut olan deprem gerçeği toplumsal hafızalarımızda yeniden canlanarak Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'un gerekçe kısmında da bir şekilde ifade edildiği üzere, sağlıksız, güvenilir olmayan yapı stokuna ve yerleşim alanlarına sahip kentlerde yaşadığımız gerçeğini su yüzüne çıkarmıştır.

Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'un gerekçe kısmında ifade edildiği gibi "ülkemin çok mühim bir kısmı, başta deprem olmak üzere tabii afetlerin riski altındadır" ve bu anlamda yine aynı gerekçede ifade edildiği gibi "afet meydana geldikten sonra 'yara sarma' değil de, 'yara almama' anlayışı ile hareket edilmesi gerekmektedir. Başka bir ifadeyle ülkemizde, deprem, sel, heyelan vb. doğa olaylarının afete dönüşmesini önlemeye hizmet edecek adımların acilen atılması gerekliliği Komisyonumuz tarafından da öngörülmektedir.

Ancak "Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanun" ve şimdiye kadar bu kanuna dayanılarak hayata geçirilen çalışmaların, "yara almama", "riskleri bertaraf etme" veya "sağlık ve yaşanabilir kentler inşa etme" amaçlarına uygun olup olmadığı konusunda ciddi şüpheler mevcuttur. Bu bağlamda aşağıda maddeler halinde sıralanan sorunların giderilmesi hayati önem arz etmektedir.

1. Bütünlüklü bir planlamanın sonucu olması gereken kentsel dönüşüm uygulamalarının planlamanın kendisi olarak sunulması sürecin plansız bir şekilde işlediği gerçeğini örtmeye yetmemektedir. Kanunun mikro ve makro düzeydeki tüm planları askıya alma gücüne sahip olması ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın bu anlamda tek yetkili kurum haline getirilmesi bir yana mevcut uygulamaların kendisi de "plansızlığı" açıkça ortaya koymaktadır.
2. Gerek mevzuat gerekse de uygulamada sağlıklı ve güvenli bir çevre oluşturabilmek için

mevcut yapı stokunun iyileştirilmesi, ortadan kaldırılması ya da yenilenmesi gibi seçenekleri de hesaba katan bir planlama mevcut değildir. Kentsel Dönüşüm olgusunu yıkmaya ve inşa etme ikilemine indirgeyen bu yaklaşım "Riskli alan olarak belirlenmiş bölgede sağlam olan veya 2007 deprem yönetmeliğine uygun olan yapıların da yıkılmasına" yol açmaktadır. Oysa kentsel dönüşüm, deprem Yönetmeliğinin 7. Bölümünde de belirtilen yapıların performansını arttıran güçlendirme gibi seçeneklerin de dikkate alındığı bütünlüklü planlar doğrultusunda uygulanmalıdır.

3. Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca "Riskli Alan" ilan edilen alanların hangi gerekçelerle "riskli" bulunduğu veya hangi afet riskini veya risklerini barındırdığı gerek mevzuat bakımından gerekse uygulama bakımından belirsizliğini korumaktadır. Bu anlamda 15.12.2012 tarihli Resmi Gazete 'de yayımlanan "Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliği'nin içerdiği belirsizlikler giderilmelidir. Yönetmeliğe göre riskli alanların belirlenmesi sürecinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığının çeşitli raporlar üzerinden hazırladığı dosya herhangi başka bir birim tarafından değerlendirilmemekte ya da bu anlamda herhangi bir denetim mekanizmasının da işlememesi afet riskinden öte rant elde edilebilecek alanların "riskli" ilan edildiği yönlü şüpheleri kuvvetlendirmektedir.
4. Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanuna dayanılarak riskli ilan edilen alanlara ilişkin yargı yolu da söz konusu Kanun'un kendisi tarafından engellenmiştir. Zira daha önceki uygulamalardan farklı olarak Danıştay'a açılan bir dava sonucunda yürütmenin durdurulması gibi kararlar hayata geçirilebiliyorken mevcut yasa olası bir yürütmeyi durdurma kararını bertaraf etmiştir. Başka bir ifadeyle yargı yoluna gidilebilir ancak yürütmeyi durdurma kararı uygulanamazdır.
5. "Afet Riski Altındaki Alanlar ve Kentsel Dönüşüm Komisyonu" riskli alanlara ilişkin Bakanlar Kurulu kararlarını incelemiş özellikle İstanbul, Ankara ve İzmir illeri özelinde belirlenen riskli alanları değerlendirmiştir. Bu illerde belirlenen alanların genel özelliği önemli ölçüde rant getirisi olan alanlar ya da geçeköndü bölgeleri olmasıdır. Bu anlamda daha önce rant getireceği düşünülen ve hedef tahtasına oturtulan alanların söz konusu kanuna dayanılarak "riskli alan" ilan edildiği ve bu şekilde "değerlendirildiği" tespit edilmiştir. Bir diğer yandan riskli alan ilan edilen bölgedeki halkın sağlıklı ve yeterli bir şekilde bilgilendirilmediği, bu anlamda halka son derece asılsız vaatlerde bulunularak spekülasyona açık bir durumun yaşandığı da tespit edilmiştir.
- 5.1. Söz konusu incelemelerin sonucunda Komisyon, "Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nden"; "Bakanlar Kurulu'nca Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında ve Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'un Uygulama Yönetmeliği doğrultusunda "riskli alan" olarak belirlenen aşağıdaki alanlara ilişkin olarak; söz konusu alanların hangi kriterlere dayanılarak riskli alan ilan edildiği ve hangi afet riskini barındırdığı konusunda" bilgi talep etmiştir. Aşağıdaki tabloda yer alan alanlara ilişkin bilgi talep eden resmi yazıya herhangi bir geri dönüş alınamamıştır.

Bilgi Talep Edilen Riskli Alanlar

R. G. Tarihi	R. G. Sayısı	Bakanlar Kurulu Karar No	İl	İlçe
31.12.2012	28514	2012/4048	İzmir	Karabağlar
20.01.2013	28534	2012/4125	İstanbul	Sarıyer, Fatih Sultan Mehmet Mahallesi (Armutlu)
25.01.2013	28539	2012/4160	İstanbul	Zeytinburnu, Sümer Mahallesi
08.02.2013	28553	2013/4248	Ankara	Çankaya, Namık Kemal Mahallesi

Komisyon ayrıca Riskli alan ilan edilen bölgeler ve riskli yapı tespitleri bakımından kentsel dönüşüm çalışmalarının yakından takip edilebilmesi ve bu anlamda sağlıklı verilere ulaşılabilmesi için İnşaat Mühendisleri Odası Şubeleri aracılığıyla Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerinden bilgi talep edilmesi yönlü bir çalışma başlatmıştır. Söz konusu çalışma doğrultusunda Oda Şubeleri ile Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri ve hatta Belediyeler arasında yürütülen yazışmalar sonucunda elde edilen veriler düzenlenerek arşivlenmiştir. Söz konusu verilerin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

6. Bilindiği gibi 02.07.2013 tarihli Resmi Gazete’de “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” yayımlanmış ve söz konusu Yönetmelik ile 15.12.2012 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliğinde” kimi değişiklikler yapma yoluna gidilmiştir.

“Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin” Ek-2 kısmında “Riskli Binaların Tespit Edilmesi Hakkındaki Esaslar” yayımlanmıştır. Ancak lisanslı kuruluşların riskli binaların tespitine ilişkin esaslar yayınlanmadan çok daha önce Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerine başvurarak riskli bina tespiti yaptıkları belirlenmiştir. Bu anlamda henüz herhangi bir yönetmelik yayınlanmadan ya da riskli binaların tespitine ilişkin esaslar henüz belirlenmeden lisanslı kuruluşların hangi esasları dikkate alarak çalışma yaptıkları bilinmemektedir. Ayrıca söz konusu kuruluşların Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerine başvurmaları “riskli bina” tespiti için tek başına yeterli olmakta ve bu anlamda herhangi bir denetim mekanizması da işlememektedir.

Sonuç

Kentlerimizin barındırdığı risklerin bertaraf edilmesi ile sağlıklı ve yaşanabilir kentlerin inşa edilmesinin ne denli öncelikli ve önemli olduğu, sadece konunun uzmanlarının değil, depremlerde veya diğer doğa olaylarında ağır bedeller ödeyen ülkemizde yaşayan herkesin malumdur. Gerek İnşaat Mühendisleri Odası gerekse bilim insanları bu anlamda ivedilikle harekete geçilmesi gerektiğini birçok defa ifade etmiştir. Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun ve Yönetmeliklerine dayanılarak hızla hayata geçirilen uygulamalar sözü edilen beklentiyi karşılamaktan uzaktır ve öyle görünmektedir ki başka amaçlar ve öncelikler esas alınmaktadır.

Mevcut Kentsel Dönüşüm uygulamalarının, riskli alan veya bina tespitinden rezerv alanın belirlenimine, tespit sonrası işleyen süreçte bölge halkının bilgilendirilmesinden mikro ve makro planlamaya kadar birçok sorun içerdiği görülmektedir. Kentsel dönüşüm, ekonomik, sosyolojik, kültürel, tarihsel, siyasal ve her şeyden önemlisi de insani bir konudur. Bu nedenle inşaat mühendisliğinden şehir planlamaya, sosyolojiden ekonomiye birçok boyutuyla birlikte ele alınması ve birden fazla disiplin ışığında değerlendirilerek uygulamaya geçilmesi gerekmektedir. Kentsel dönüşüm konusuna bir kamu hizmeti olarak bakılmadığı ve konunun çok boyutluluğuna uygun, bilimsel esaslar ışığında hazırlanmış planlar çerçevesinde hareket edilmediği müddetçe “sağlıklı ve yaşanabilir kentler inşa etme” amacına hizmet etmek mümkün görünmemektedir.

İMO Yapı Malzemeleri Komisyonu tarafından hazırlanan değerlendirme

Yapı Denetim Sistemi Kapsamında Elde Edilen Beton Basınç Dayanımı Sonuçlarına Dair Bir İrdeleme

Şubat 2014

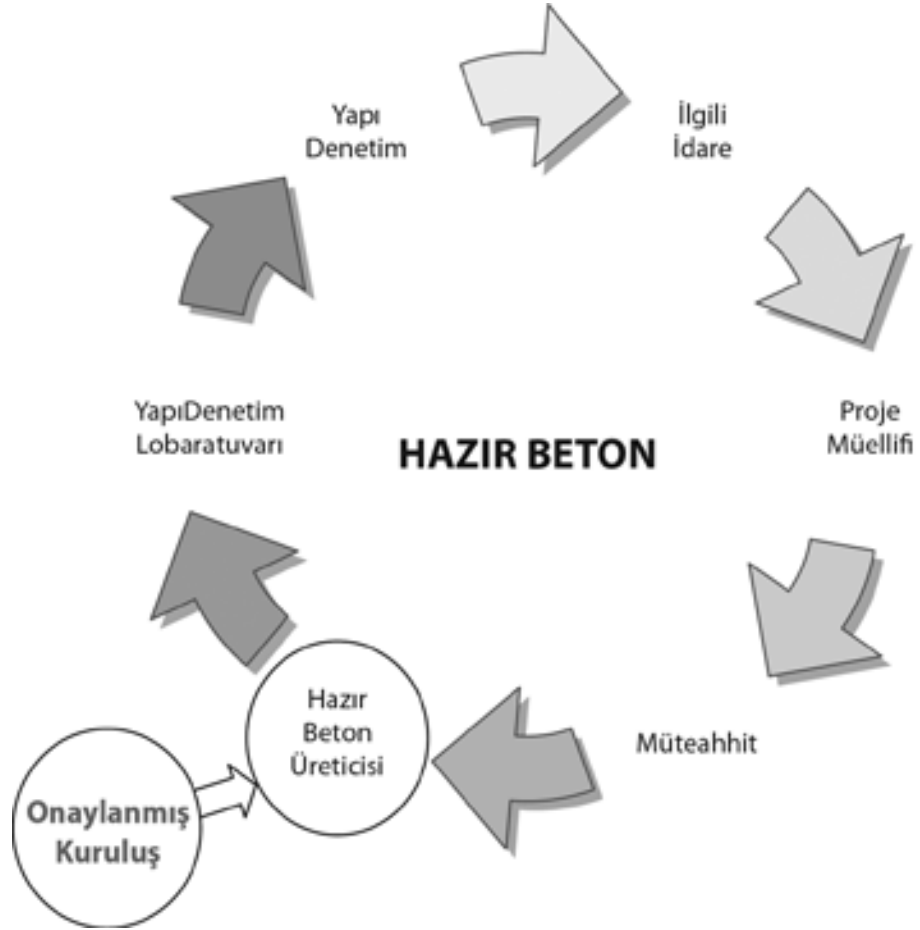
Özet

Dünyada kişi başı yıllık beton tüketim oranının 0.8 ile 1.0 m³ arasında değiştiği öngörüldüğünde, betonun dünyanın en fazla kullanılan yapay malzemesi olduğunu söylemek doğru olacaktır. Bu durum ülkemizde de dünyaya paralellik göstermekte olup beton tüketim oranlarının son yıllarda 1.0 m³ üzerine çıktığı bilinmektedir. Yapı stoğunun çoğunun betonarme olduğu ülkemizde, özellikle geçmişte, her deprem sonrasında yıkılan binalarda neredeyse birinci suçlu olarak betonun hedef gösterilmesi gerek idare, gerekse beton üretici ve yapı denetçilerinin beton denetimine önem vermesine yol açmıştır. Günümüzde beton üretimi hazır beton tesislerinde bilgisayar kontrolündeki üretim sistemleri kullanılarak üretilmekte ve kullanıcıya taze halde, yani nihai özelliklerini kazanmadan sunulmaktadır. Bir nevi yarı-mamül olarak adlandırılan bu ürünün nihai özellikleri üretim sonrası süreçlerden etkilenmekte bu da bazı sorunları beraberinde getirmektedir. Bu bildiri Türkiye'deki yapı stoğunun en önemli kısmını oluşturan betonarme binalarda, yine yapının taşıyıcı sisteminin en önemli malzemesi olan betonun standartlara göre nasıl denetlendiği açıklanacak, ardından, bir ilimizde 2012 yılında yapı denetim laboratuvarları tarafından yapılmış olan beton basınç dayanımı deneylerinin sonuçları istatistiksel olarak incelenecek ve ilgili standart ve şartnamelere uygunlukları değerlendirilecektir.

1. Giriş

Günümüzde yapılarda kullanılan beton, "hazır beton" olarak tanımlanmaktadır. Hazır beton, betonu oluşturan bileşenlerin bilgisayar kontrolüyle daha önceden belirlenen oranlarda bir araya getirilip, beton santralinde (yaş karışım) veya transmikserde (kuru karışım) karıştırılmasıyla üretilen ve tüketiciye "taze beton" olarak teslim edilen bir yarı-mamül üründür. Betonun istenen nihai özelliklerine erişebilmesi için bu ilk üretim aşamasından sonra geçirdiği dönem, yapıya yerleştirilmesi, sıkıştırılması ve bakımı (kürü) yani üretim sonrası süreçler de çok önemlidir. Üretim sonrası süreçlerin kontrolü ise hazır beton üreticisinden ziyade yapı müteahhidin sorumluluğundadır.

Bilindiği üzere bina ve diğer inşaat mühendisliği işlerini içermek üzere tüm yapı işlerinde kalıcı olarak kullanılmak amacıyla üretilen bütün malzemeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yayımlanan "Yapı Malzemeleri Yönetmeliği" gereği "CE" işareti taşımak zorundadır. Hazır beton ise CE kapsamı dışındaki ürünlerin piyasaya arz koşulları ve yapıda kullanım koşullarının belirtildiği "Yapı Malzemelerinin Tabi Olacağı Kriterler Hakkında Yönetmelik" tarafından belirlenmiş olan "G" işaretini taşımak durumundadır. Dolayısıyla, Şekil 1'de verilen "Hazır Beton ve

Şekil 1 - Hazır Beton ve Yapı Denetimi ile ilişkili Kişi ve Kurumlar [1]

Yapı Denetimi ile ilişkili Kişi ve Kurumlar" listesine "G" belgesi vermek üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından onaylanmış uygunluk değerlendirme kuruluşları da eklenmelidir. Bu belge kapsamında hazır beton firmaları yılda bir kez yapılan ve bütün üretim süreçlerinin gözden geçirildiği bir "sistem denetimi"ne tabi tutulmakta ayrıca, yılda üç kez habersiz olarak hazır beton ürünlerinden numunelerin alındığı bir "ürün denetimi"nden geçirilmektedir. Bütün bu denetimlere ilave olarak beton bir de "Piyasa Gözetimi ve Denetimi" kanunu kapsamında ilgili idarelerce tesislerde habersiz olarak denetlenmektedir [1].

Yine bilineceği üzere beton -en yalın haliyle- çimento, kum, çakıl, su ve ilave katkı malzemelerinin belirli oranlarda karıştırılmasıyla elde edilmektedir. Betonda en yaygın aranan niteliklerden birisinin basınç dayanımı olmasına rağmen, günümüzde betonun dayanımdan ziyade dayanıklılık özellikleri ön plana çıkmaktadır. Ancak, ülkemizde halen basınç dayanımının ötesindeki özelliklerine çok fazla önem maalesef verilmemektedir. Betonun dayanım özelliklerinin belirlenmesi ise hazır beton mikserinden alınan "standard numuneler" olarak tabir edilen numuneler yardımıyla belirlenmektedir. Buradan elde edilen dayanım sonuçları yapıdaki betonun "gerçek dayanımından" ziyade "muhtemel dayanımını" vermektedir. Öte yandan aynı beton karışımından alınan ve benzer şekilde saklanan ve test edilen bu standard numunelerin dayanım sonuçları arasında da dahi farklılıklar çıkmaktadır. Bu farklılıkların aşağıda gösterildiği üzere iki temel sebebi olabilir (Tablo 1):

- Beton harmanları arasında; beton bileşenlerinin oranları veya özelliklerinin değişmesi ve üretim sonrası süreçler (taşıma, yerleştirme, sıkıştırma, hava sıcaklığı vb.)
- Aynı harmandaki test numuneleri arasında; numune alma, hazırlama kür ve test süreçlerindeki farklılıklar

Tablo 1 - Beton dayanım farklılıklarının temel nedenleri [2-4]

Farklı Beton Harmanları Arasında: Betonun Özelliklerinden Kaynaklı Farklılıklar	Aynı Beton Harmanında: Test Yöntemlerinden Kaynaklı Farklılıklar
<ul style="list-style-type: none"> • S/Ç oranındaki değişimlere neden olan <ul style="list-style-type: none"> - Suyun yetersiz kontrolü - Agregadaki nemin aşırı değişkenliği ya da agregaların değişken nem ölçümleri - Kıvam iyileştirme • Su ihtiyacında değişimlere neden olanlar <ul style="list-style-type: none"> - Agregada gradasyonu, su emmesi, ve şekil özelliklerindeki değişiklikler - Bağlayıcı malzemelerdeki değişiklikler - Hava muhtevsındaki değişiklikler - Taşıma zamanı ve sıcaklığındaki değişiklikler • Bileşenlerin özellikleri ve miktarlarındaki değişiklikler <ul style="list-style-type: none"> - Agregalar - Bağlayıcı malzemeler - Kimyasal katkılar • Karıştırma, taşıma, yerleştirme ve sıkıştırmadaki değişiklikler • Beton sıcaklığı ve kür sıcaklığındaki değişiklikler 	<ul style="list-style-type: none"> • Düzgün olmayan numune alma prosedürleri • Üretim tekniklerinden kaynaklı değişiklikler <ul style="list-style-type: none"> - Yeni hazırlanan numunelerin bakımı, saklanması ve kürü - Kalitesiz, bozulmuş ve zarar görmüş numune kalıpları • Kürdeki değişiklikler <ul style="list-style-type: none"> - Sıcaklık değişkenliği - Değişken nem kontrolü - Numunelerin laboratuvara taşınmasındaki gecikmeler - Standart küre başlamadaki gecikmeler • Yetersiz test prosedürleri <ul style="list-style-type: none"> - Numune hazırlanması - Test prosedürü - Kalibre edilmemiş test cihazları kullanımı

Dolayısıyla, herhangi bir betonun basınç dayanımını tek bir numune üzerinden vermek beton gibi kompozit ve heterojen bir malzeme açısından son derece yanlıştır. Herhangi bir beton karışımının basınç dayanımı ancak birden fazla numune üzerinden istatistiksel bazı yaklaşımlar kullanarak belirlenebilir. Öte yandan, belirli bir karışım için betonun basınç dayanımını etkileyen en önemli faktör karışım içerisindeki su miktarıdır. Beton içerisinde bulunan su miktarının birkaç kaynağı olabilir. Kum ve çakılın nem durumu, transmikserin nem durumu gibi parametrelerin belirlenmesi maalesef mümkün değildir. Öte yandan, transmikserden katılan su ise gerektiğinde kayıt altına alınabilir. Dolayısıyla, herhangi bir beton karışımındaki basınç dayanımı farklılıklarının belirlenmesi doğrudan karışıma giren bütün malzemelerin; beton üretim ve taşıma süreçlerinin; ve numune alma, hazırlama, bakım ve test süreçlerinin tümünün çok sıkı bir denetimi ile olabilir. Dolayısıyla, hazır betonda "G" belgesi kapsamında uygulanan "sistem denetimi" ve "ürün denetimi" süreçlerinin önemi burada ön plana çıkmaktadır.

2. Betonun Üretim Denetimi

Ülkemizde hazır beton EN harmonize standartlarından biri olan TS EN 206-1 standardına göre üretilmektedir. Betonun aşağıda anlatılan hususlara göre yapılacak denetimi, ülkemizde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından atanan "uygunluk değerlendirme kuruluşları" tarafından herhangi bir hazır beton tesisinde üretilen herhangi bir beton sınıfının TS EN 206-1 standardına göre uygun üretilip üretilmediği denetlenmektedir.

Adıgeçen harmonize standartta, şartname hazırlayıcı, imalâtçı ve kullanıcının üzerine düşen görevler oldukça net bir şekilde tarif edilmiştir. Şartname hazırlayıcının standardın 6. maddesinde belirtilen beton özelliklerinden, imalâtçının 8. ve 9. maddelerinde belirtilen uygunluk ve imalât kontrolünden, kullanıcının ise betonun yapıya yerleştirilmesinden sorumlu olduğu belirtilmiştir. Beton özelliklerinin belirtildiği 4. maddede betonun dayanım sınıflarının yanı sıra, dayanıklılık (çevresel etki) sınıfları, yoğunluk sınıfları ve taze özelliklerine ilişkin (kıvam ve agregada tane büyüklüğü) sınıflar verilmiştir. Dolayısıyla, beton sadece basınç dayanımı denetiminden ibaret değildir.

Basınç dayanımı uygunluk değerlendirilmesinde kullanılması gereken ve bir "uygunluk değerlendirme kuruluşu" tarafından kontrol edilmesi gereken imalat kontrol sürecine göre aşağıdaki tabloda belirtilen iki kriter değerlendirilmektedir. Buna ilave olarak sürekli üretimde "standard sapma"nın da kontrolü istenmektedir.

3 .

Tablo 2 - TS EN 206-1'e göre betonun uygunluk değerlendirme kriterleri

İmalât	Grupta elde edilen basınç dayanımı deney sonucu adedi "n"	1. Kriter	2. Kriter
		"n" adet deney sonucunun ortalaması (f_{cm}) (MPa)	Herhangi tek deney sonucu (f_{ci}) (MPa)
Başlangıç	3	$\geq f_{ck} + 4$	$\geq f_{ck} - 4$
Sürekli	15	$\geq f_{ck} + 1,48\sigma$	$\geq f_{ck} - 4$

Betonun Yapı Denetim Kanunu Kapsamında Denetimi

Yürürlükte olan yapı denetim mevzuatının temel kaynağı olan 4708 sayılı "Yapı Denetimi Hakkında Kanun" 29/06/2001 tarihinde, "Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği" de 13/08/2001 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Burada beton işleriyle ilgili olabilecek sorumlu taraflar olarak "Denetçi mimar mühendis", "İlgili idare", Kontrol elemanı", "Yardımcı kontrol elemanı" ve "Laboratuvar" belirlenmiştir. Betonun "uygulama denetçisi inşaat mühendisi" veya "kontrol elemanı inşaat mühendisi veya mimar" veya "yardımcı kontrol elemanı" nezaretinde dökülebileceği belirtilmiştir. Beton numunelerinin ise döküm yerinde yapı denetim elemanlarının huzurunda deneyi yapacak laboratuvarın teknik elemanlarınca "ilgili standartlara" uygun olarak alınacağı belirtilmiştir. Burada açıkça belirtilmeyen ve daha sonra 08 Ekim 2009 tarihli bir genelge ile betonun nitelik denetiminin TS 500 standardına göre yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Şubat 2000'de yürürlüğe giren "TS 500: Betonarme yapıların tasarım ve yapım kuralları standardına" göre yapılacak bir basınç dayanımı uygunluk değerlendirmesine göre bir işte en az 3 grup (9 numune) alınması istenmektedir. Alınan 3'er numunelik gruplar G1, G2, G3.... olarak isimlendirilmektedir. Birbiri ardına gelen 3'er grupluk partiler (9 numune) P1, P2, P3 olarak isimlendirilmektedir. TS 500, betonun aşağıdaki tablodaki her iki koşulu birden sağlaması halinde kabul edilebileceğini belirtmektedir:

Tablo 3 - TS 500'e göre betonun uygunluk değerlendirme kriterleri

Kriterler	Sağlanması gereken eşitlik
Her Parti Ortalaması (9 numune ortalaması)	$f_{cm} \geq f_{ck} + 1 \text{ MPa}$
Her Partide en küçük grup ortalaması (3 numune ortalaması)	$f_{cmin} \geq f_{ck} - 3 \text{ MPa}$

Yukarıda belirtilen betonun nitelik denetiminin anlatıldığı TS 500'ün "3.4 maddesi" 26 Ekim 2002 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan bir değişiklikle tadil edilerek betonda nitelik denetimi için uygulanacak koşullar ve kriterler konusunda TS EN 206-1'deki kriterlerin esas alınması belirtilmiştir. Ancak, daha sonra, 4 Haziran 2004'de yayınlanan Resmi Gazete ise, 21/7/2002 tarihli ve 24822 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Mecburi Standard Tebliği" ile mecburi uygulamaya konulan TS 500 "Betonarme Yapıların Tasarım ve Yapım Kuralları" standardı, tadil metninin, yürürlükten kaldırıldığını belirtilerek, tekrar TS 500/2000 "Betonarme Yapıların Tasarım ve Yapım Kuralları" standardının ilk haline dönmüştür. Halen TSE'nin web-sitesinde bu tadil metninin yürürlükte görünmesi ise karışıklığa yol açmaktadır.

4. Bir İlimizdeki Beton Basınç Dayanımı Deneysel Sonuçları

Ülkemizde kullanılan betonun dayanım özelliklerinin incelenmesi amacıyla bir ilimizdeki yapı denetim laboratuvarlarında 2012 yılında gerçekleştirilmiş olan beton basınç dayanımı deneylerinin sonuçları değerlendirilmiştir. Tablo 4'den de görüleceği üzere bu ilimizde 2012 yılında toplam 13352 adet numune alınmıştır. Numuneler basınç dayanım sınıflarına göre incelendiğinde %45'inin C25, %44'ünün ise C30 dayanım sınıfında üretildiği görülmektedir. Taşıyıcı elemanlarda olması gereken minimum basınç dayanım sınıfı oranı ise sadece %9'dur. Dolayısıyla, o ilimizde minimum basınç dayanım sınıfının üzerinde betonlar üretilebildiğini görmek sevindiricidir.

Tablo 4 - Bir ilimizde 2012 yılında belirlenen beton basınç dayanım deney sonuçları

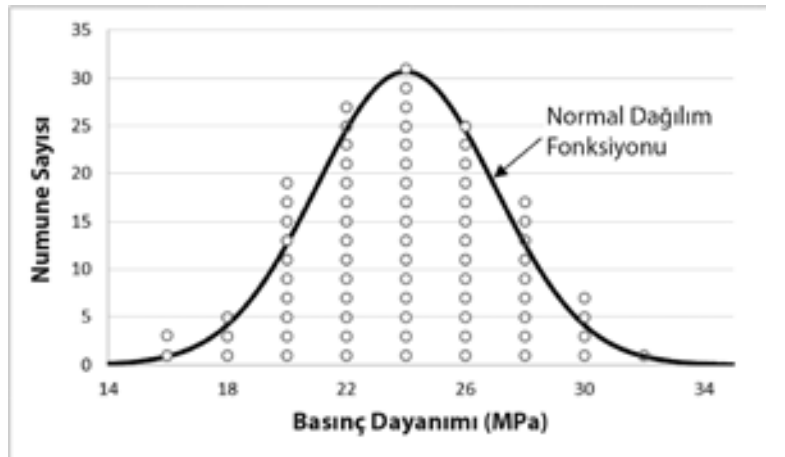
Dayanım Sınıfı	Toplam Numune		Uygun Olmayan Numune ($<f_{ck}-3$)	
	Sayısı	Oranı (%)	Sayısı	Oranı (%)
C16/20	3	0,0	0	0
C20/25	1253	9,4	5	0,4
C25/30	5957	44,6	48	0,8
C30/37	5910	44,3	66	1,1
C35/45	223	1,7	0	0
C40/50	6	0,0	0	0
Toplam	13352	100	119	0,9

Tabloda dikkat çeken bir başka husus ise bu betonların neredeyse tamamının TS 500 standardına göre uygun olması durumudur. Betonun 28 günlük basınç dayanımının TS 500'ün yukarıda açıklanan kriterlerine göre bir değerlendirme yapıldığında, toplam 13352 numunedan sadece 119 adedinde TS 500 standardına göre $f_{ck}-3$ değerinden daha düşük basınç dayanımı gösterdiği belirlenmiş, bunun da %0,9'luk küçük bir dilimi oluşturduğu gözlenmiştir.

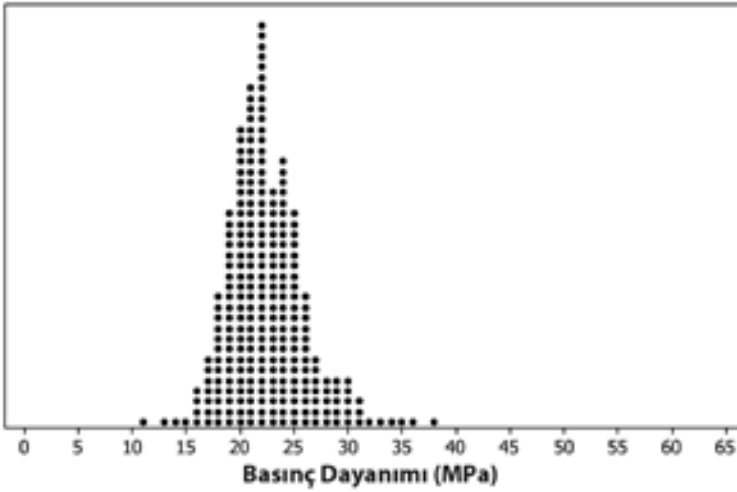
5. Deneysel Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Bu bölümde yukarıda özet olarak gösterilen beton basınç dayanımı deney sonuçları her bir basınç dayanım sınıfı için ayrı ayrı incelenecektir. İnceleme esnasında betonun sadece 28 günlük basınç dayanımları değil, yapı denetim mevzuatına göre belirlenen 7 günlük basınç dayanımları da dayanımların dağılımlarına bakılarak incelenecektir. Doğadaki birçok olayda olduğu gibi betonun basınç dayanımı da istatistiksel olarak incelendiğinde genelde normal bir dağılım gösterir. Örnek olarak, Şekil 2'te bir beton santralının basınç dayanım sonuçlarının histogramı verilmiştir. Buradan da görüleceği üzere beton basınç dayanım sonuçlarında bir rasgelelik bulunmakta ve bu durum normal dağılım fonksiyonu ile tarif edilebilmektedir.

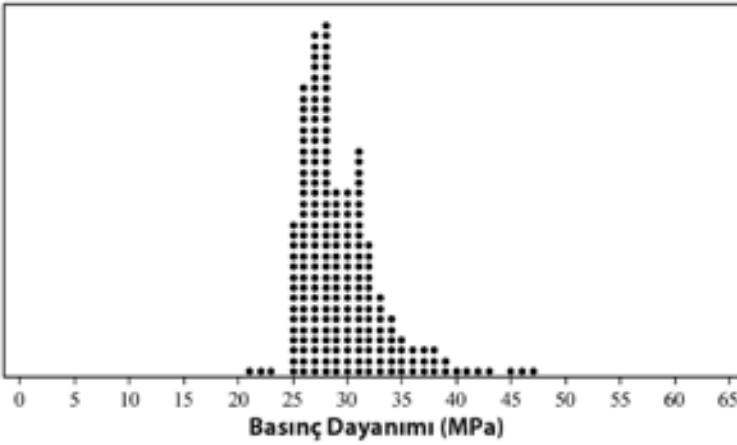
Örnek olarak incelenen ilimizde Tablo 4'ten de görülebileceği üzere 2012 yılında toplam 13352 adet beton numunesi test edilmiştir. Bu numuneler beton döktükten sonraki 7 ve 28 günler olmak

Şekil 2 - Bir beton santralinden elde edilen basınç dayanımı histogramı ve normal dağılım [5]

Şekil 3 - C20/25 dayanım sınıfı beton numunelerinin 7 günlük basınç dayanımları dağılımı

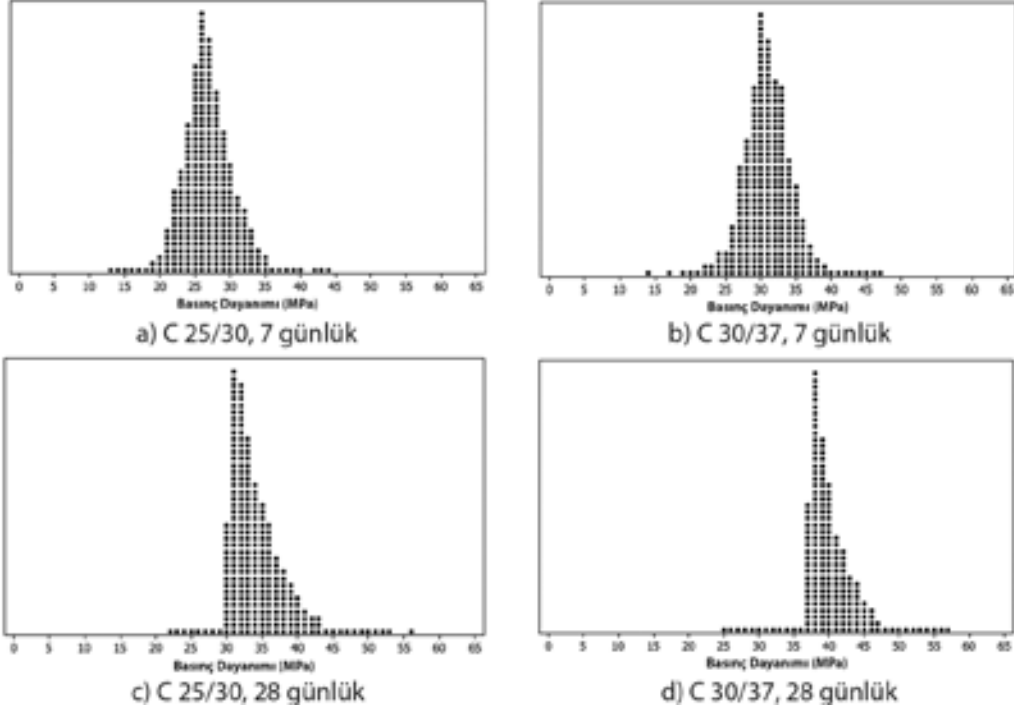
Şekil 4 - C20/25 dayanım sınıfı beton numunelerinin 28 günlük basınç dayanımları dağılımı

üzere iki ayrı deney yaşında test edilmiştir. Ancak, standartlara göre belirlenen 7 günlük basınç dayanımı herhangi bir kontrole tabi tutulmamakta, sadece 28 günlük basınç dayanımları Tablo 3'te belirlenen kriterlere göre yapı denetim firmaları tarafından kontrol edilmektedir. Tablo 4'te belirtildiği üzere toplam betonun %9,4'ünü C20/25, %44,6'sını C25/30, ve %44,3'ünü C30/37 basınç dayanım sınıfları oluşturmaktadır. Dolayısıyla, bu bildiride istatistiksel incelemeler sadece bu üç basınç dayanım sınıfı için yapılmıştır. Burada belirtilmesi gereken bir diğer husus ülkemizde beton basınç dayanımı numunelerinin küp olarak alındığı ve dolayısıyla C20/25 basınç dayanım sınıfı için karakteristik değer 25 MPa, C25/30 basınç dayanım sınıfı için karakteristik değer 30 MPa, ve C30/37 basınç dayanım sınıfı içinse karakteristik değer 37 MPa olarak alınması gerektiğidir.

Şekil 3'te C20/25 basınç dayanım sınıfındaki beton numunelerin 7 günlük basınç dayanım histogramı verilmiştir. Bu şekilden de görüleceği üzere 7 günlük ortalama basınç dayanımı 22 MPa olarak bulunmuştur ve beklenildiği gibi beton basınç dayanımları normal bir dağılım fonksiyonuyla ifade edilebilecek bir rastgelelik içermektedir. Aynı beton basınç dayanım sınıfı için Şekil 4'te ise numunelerin 28 günlük basınç dayanım histogramı verilmiştir. Ancak, bu beton sınıfı için şekilden de görüleceği üzere 7 günlük basınç dayanımlarının aksine normal dayanım histogramı özelliği gözlenememekte ve bu tür betonlarda beklenen karakteristik değer olan 25 MPa'da sert bir şekilde kesildiği gözlenmektedir.

Benzer şekilde diğer dayanım sınıflarındaki beton numunelerin sonuçları istatistiksel olarak incelendiğinde, Şekil 5'ten de görüleceği üzere C25/30 dayanım sınıfındaki ve C30/37 dayanım sınıfındaki beton numunelerin 7 günlük basınç dayanımları normal bir dağılım göstermektedir. C25/30 ve C30/37 dayanım sınıflarındaki beton numunelerin 7 günlük basınç dayanımı ortalamaları sırasıyla 27 MPa ve 30 MPa olarak bulunmaktadır. Ancak, 28 günlük basınç dayanım sonuçları incelendiğinde tıpkı C20/25 dayanım sınıfındaki numunelerde gözlemlendiği gibi normal dağılım kaybolmakta ve her iki dayanım sınıfının karakteristik değerleri olan 30 ve 37 MPa değerlerinde sert bir kesilme olmaktadır.

İncelenen her üç dayanım sınıfı için ilk 7 günde normal dağılıma sebep olan faktörlerin aradan geçen süre 21 gün zarfında, nasıl olup da ortadan kalkıp 28 günlük basınç dayanımı sonuçlarında normal olmayan bir dağılıma yol açtığı incelenmesi gereken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 5 - C25/30 ve C30/37 dayanım sınıfı beton numunelerinin basınç dayanımları dağılımı

4. Sonuç

2012 yılında bir ilimizdeki Yapı Denetim laboratuvarlarından elde edilen beton basınç dayanımı deney sonuçları incelendiğinde, uygunsuz numune oranlarının %1'in altında olduğu görülmektedir. Ancak, elde edilen 7 ve 28 günlük basınç dayanımları istatistiksel olarak incelendiğinde, söz konusu her üç dayanım sınıfı için de 7 günlük dayanım sonuçları beklenildiği üzere normal bir dağılım göstermektedir. Öte yandan, 28 günlük basınç dayanımı sonuçlarında bu rastgeleliğin bozularak, normal olmayan bir dağılıma dönüştüğü ve betonun karakteristik basınç dayanım alt sınır değerinde bir kesintiye uğradığı görülmektedir. İncelenen her üç dayanım sınıfı için ilk 7 günde normal dağılıma sebep olan rastlantısal faktörlerin aradan geçen 21 gün zarfında, nasıl olup da ortadan kalkıp 28 günlük basınç dayanımı sonuçlarında normal olmayan bir dağılıma yol açtığı incelenmesi gereken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kaynaklar

- [1] Kaya, S., Kaya, H. ve Yaman, İ.Ö., "Yapı Denetimde Betonun Yeri", 3. Yapı Denetim Sempozyumu Bildiriler Kitapçığı, 5-6 Ekim 2013, Diyarbakır.
- [2] ACI Committee 214, (2003). "Guide for Obtaining Cores and Interpreting Compressive Strength Results", ACI 214.4R-03, American Concrete Institute, Farmington Hills, MI, USA, 16 pp.
- [3] Neville, A.M., (2000). "Properties of Concrete", Prentice-Hall, England, 844 pp.
- [4] Popovics, S. (1998). "Strength and Related Properties of Concrete: A Quantitative Approach", John Wiley and Sons, Inc., USA, 535 pp.
- [5] Baradan, B., Yazıcı H., Aydın, S., (2012). Beton, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, No:334, İzmir, 334 pp.

İMO Yapı Malzemeleri Komisyonu tarafından hazırlanan değerlendirme

Yapı Denetim Sistemi Kapsamında Elde Edilen Çelik Çekme Deney Sonuçlarına Dair Bir İrdeleme

Şubat 2014

Özet

Betonarme yapılarda kullanılan çelik donatı çubuklarının mekanik özelliklerinin ilgili standartlara uygunluklarının incelendiği bu çalışmada; öncelikle çelik donatılar konusuyla ilgili standartlara değinilmekte ve donatıların sağlaması gerekli mekanik özellikler üzerinde durulmaktadır. Ardından, bir ilimizde 2012 yılında yapı denetim laboratuvarları tarafından gerçekleştirilmiş olan çelik çekme deneylerinin sonuçları istatistiksel olarak incelenmiş ve ilgili standart ve şartnamelere uygunlukları değerlendirilmiştir.

1. Giriş

Şantiyeye getirilen çelikler kullanılmadan önce bağımsız bir laboratuvarında çekme deneyleri gerçekleştirilerek ilgili standart ve yönetmeliklere uygunluklarının tespit edilmesi şarttır. Betonarme yapılarda kullanılacak çelik çubukların taşıması gereken özellikler TS 708 [1] standardında ele alınmaktadır. Bu standartta çeliklerin; kimyasal ve mekanik özellikleri, bükmeye elverişli olup olmadıkları, boyut ve kütleleri ile ilgili toleransları, çubukların yüzey geometrileri, incelemeler için gerekli numune sayıları gibi çeşitli sınırlamalar bulunmaktadır. Mekanik özelliklerine ve üretim yöntemlerine bağlı olarak çelikler çeşitli sınıflara ayrılmaktadır. Ülkemizde en yaygın kullanılan çelik sınıfı S420 sınıfı çeliklerdir. Nervürlü yüzeye sahip bu çeliklerin TS 708'e göre sağlaması gereken mekanik özellikleri Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1 - TS 708-2010 standardına göre S420 sınıfı çeliklerin sağlaması gerekli mekanik özellikler

Çelik sınıfı	Minimum Akma Mukavemeti (N/mm ²)	Minimum Çekme Mukavemeti (N/mm ²)	Minimum Çekme dayanımı /Akma dayanımı Oranı	Deneysel akma dayanımı/karakteristik akma dayanımı oranı en fazla	Minimum Kopma Uzaması (%)
S420	420	500	1,15	1,30	10

Türkiye'de yapılan yapıların "Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik" [2] (kısaça afet yönetmeliği) hükümlerine uygun yapılması gereklidir. Bu yönetmeliğe göre çeşitli betonarme yapı elemanlarında S420'den daha yüksek dayanımlı donatı çeliği kullanılmasına izin verilmemektedir. 2007 tarihli Afet Yönetmeliğinin çelik donatılar ile ilgili koşulları ise şu şekildedir:

1. Donatı çeliğinin deneysel olarak bulunan ortalama akma dayanımı, ilgili çelik standardında öngörülen karakteristik akma dayanımının 1.3 katından daha fazla olmayacaktır.
2. Deneysel olarak bulunan ortalama kopma dayanımı, yine deneysel olarak bulunan ortalama akma dayanımının 1,15 katından daha az olmayacaktır.

Bu koşullar TS 708'deki koşullarla aynıdır. Ancak, afet yönetmeliğindeki ikinci koşulda geçen "kopma dayanımı" ifadesinin yazım hatasından kaynakladığı ve bu ifadenin "çekme dayanımı" olması gerektiği düşünülmektedir. TS 708'de aynı ifade çekme dayanımı/akma dayanımı şeklindedir. Ayrıca, afet yönetmeliğinin esas aldığı Amerikan ACI 318 standardında da bu ifade yine çekme dayanımı/akma dayanımı biçimindedir [3].

Betonarme yapıların tasarım ve yapım kurallarını belirleyen TS 500 [4] standardı ise çelik donatılar konusunda TS 708'e atıf vermekte ve beton donatısı olarak kullanılacak çeliklerin TS 708'e uygun olması gerektiğini belirtmektedir.

Çeliklerin akma dayanımları ile ilgili koşullar dikkate alındığında; S420 sınıfı çelikleri için TS 708'de tanımlanan karakteristik akma dayanımı 420 N/mm^2 'dir. Deney sonuçları için elde edilen akma dayanımı $< 420 \times 1,3 = 546 \text{ N/mm}^2$ olmalıdır.

2. Çelik Çekme Deney Sonuçları

Ülkemizde kullanılan çelik donatı çubuklarının özelliklerinin incelenmesi amacıyla bir ilimizdeki yapı denetim laboratuvarlarında 2012 yılında gerçekleştirilmiş olan çelik çekme deneylerinin sonuçları değerlendirilmiştir. Farklı çaplardaki toplam 1698 adet S420 sınıfındaki donatı üzerinde gerçekleştirilen deneyler sonucunda TS 708 ve afet yönetmeliği şartlarına uygun olmayan numunelerin oranları Tablo 2'de verilmektedir.

3. Deney Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Deney sonuçları incelendiğinde, donatı çaplarının büyük bir kısmının 8 ile 16 mm arasında kaldığı görülmektedir. Bu çaplar arasındaki donatıların toplam oranı %92'yi bulmaktadır. Yani yurdumuzda inşa edilen yapılarda kullanılan donatıların büyük çoğunluğunun 8 ila 16 mm çapları arasında olduğu söylenebilir. Büyük çaplı donatıların kullanımının ise az oranlarda kaldığı gözlenmektedir.

TS 708'e göre S420 sınıfı çelikler için akma dayanımının en az 420 N/mm^2 olması gereklidir. Tablo 2'den görüldüğü gibi bu sınıra uymayan donatıların oranı, tüm numuneler dikkate

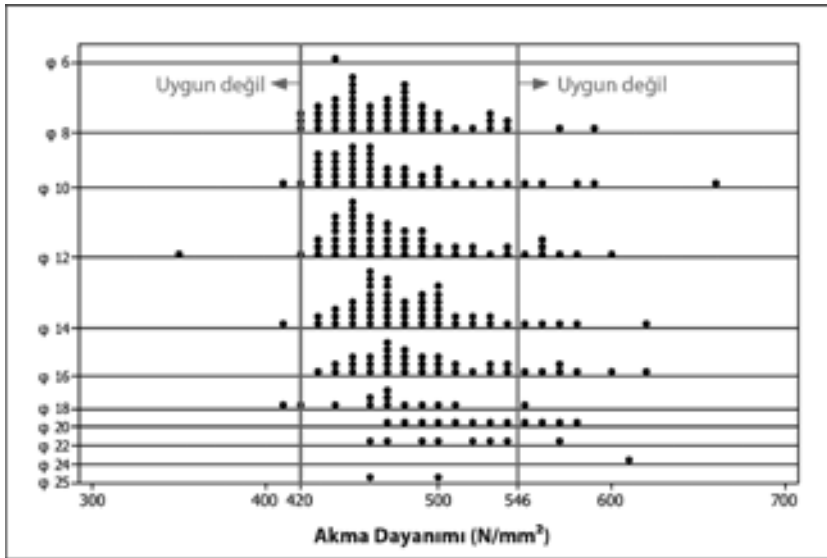
Tablo 2 - TS 708 ve afet yönetmeliği şartlarına uygun olmayan numunelerin oranları

Donatı Çapı (mm)	Numune Sayısı	Toplam Numune Sayısına Oranı (%)	Uygun Olmayan Numune Oranları (%)				
			Akma Dayanımı $< 420 \text{ N/mm}^2$	Akma Dayanımı $> 546 \text{ N/mm}^2$	Çekme Dayanımı $< 500 \text{ N/mm}^2$	Çekme Dayanımı / Akma Dayanımı oranı $< 1,15$	Kopma Uzama Oranı $< \%10$
8	354	20,8	2,5	4,0	1,4	2,0	0,0
10	280	16,5	2,5	8,6	2,5	8,6	0,0
12	346	20,4	3,2	15,0	0,6	4,6	0,6
14	342	20,1	2,0	7,6	0,3	7,0	0,0
16	241	14,2	0,4	13,3	0,4	4,1	0,0
18	62	3,6	6,5	3,2	3,2	0,0	0,0
20	44	2,6	0,0	36,4	0,0	0,0	0,0
22	24	1,4	0,0	29,2	0,0	0,0	0,0
25	5	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Toplam	1698	100	2,3	10,2	1,1	4,8	0,1

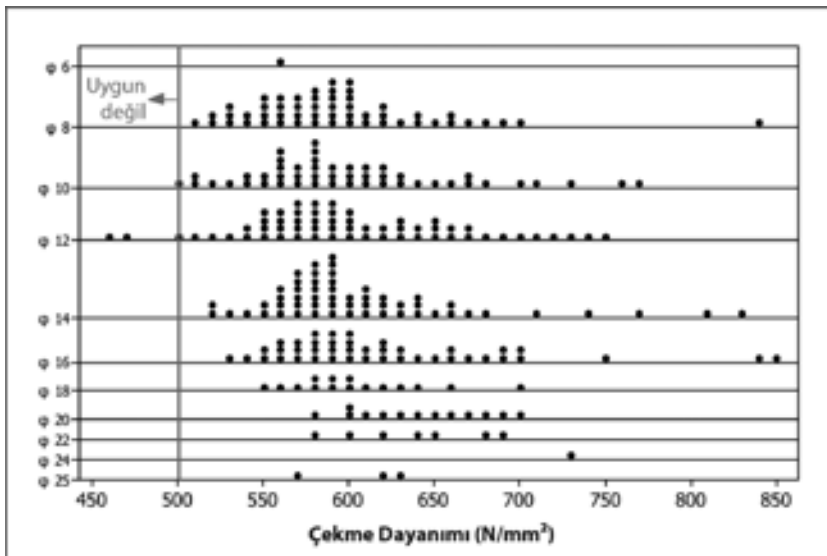
alındığında, %2,3 olmaktadır. Deneysel akma dayanımının karakteristik akma dayanımının %30'undan daha yüksek olmaması şartı bakımından deney sonuçları incelendiğinde ise; tüm numunelerin dikkate alınması durumunda, uygun olmayan donatıların oranı %10,2'dir. Ancak, Tablo 2'den de görülebileceği gibi, farklı çaplar ayrı ayrı ele alındığında uygun olmayanların oranları daha fazladır. Alt ve üst akma sınırları dışında kalan numuneler birlikte değerlendirildiğinde ise, akma dayanımı nedeniyle standartlara uygun olmayanların oranı daha da artmaktadır.

Deneylerde elde edilen akma dayanımları farklı çaplar için Şekil 1'de gösterilmektedir. S420 sınıfı çelik için akma dayanımının alt ve üst sınırları olan 420 N/mm² ve 546 N/mm² değerleri de şekil üzerinde işaretlenmiştir. Akma dayanımlarının histogram eğrisi olarak sunulan bu şekildeki her bir nokta sekiz adet deney sonucunu temsil etmektedir. Bu sonuçlara göre akma dayanımları yaklaşık 450 ila 470 N/mm² arasında olduğu Şekil 1'den görülmektedir.

Tablo 1'den görülebileceği gibi deney yapılan numunelerin tamamı dikkate alındığında çekme dayanımı uygun olmayanların miktarı %1,1 olarak belirlenmiştir. Çekme dayanımlarına ait histogram ise Şekil 2'de verilmektedir. Buna göre, deney yapılan donatılarda çekme dayanımlarının daha çok 550 ila 600 N/mm² arasında kaldığı görülmektedir.

Şekil 1 - Farklı çaplar için elde edilen akma dayanımlarının dağılımı

Şekil 2 - Farklı çaplar için elde edilen çekme dayanımlarının dağılımı

dayanımlarının daha çok 550 ila 600 N/mm² arasında kaldığı görülmektedir.

Çekme dayanımı/akma dayanımı oranınının 1,15'den düşük kaldığı numunelerin tüm numunelere oranı %4,8'dir. Ancak, 10 ve 14 mm çaplı çubuklarda bu uygun-suzluğa sahip olan donatıların %8,0 ve %7,0 ile daha yüksek oranda olduğu gözlenmektedir (Tablo 2).

Deney yapılan donatıların neredeyse tamamının kopma uzama bakımından standartta öngörülen sınır değeri sağladığı görülmektedir.

2012 yılında yapılan çelik çekme deneylerinin sonuçları önceki yıllarda elde edilen sonuçlarla karşılaştırıldığında, sonuçlar geçmiş yıllara göre farklılık göstermektedir. Örneğin, S420 sınıfı çeliklerde 420 N/mm² olan akma sınırına uymayan çeliklerin oranı; 1978 -1988 yıllarında [5] arasında %53, 1988 - 1998 yılları arasında [6] yaklaşık %30, 2001 - 2006 yılları arasında [7] yaklaşık %17 olarak belirlenmiştir. 2000 yılında yapılmış çekme deneylerinde [8] bu akma sınırına uymayan çeliklerin oranı ise ortalamada yaklaşık % 10 olarak elde edilmiştir. Sonuçları 2012 yılına ait olan deney sonuçlarına bakıldığında ise akma dayanımı bakımından uygun

olmayanların oranının %2,3 olduğu görülmektedir. Benzer farklılıklar diğer mekanik özellikler bakımından da söz konusudur.

Standarta uygun olmayan çeliklerin yıllar içinde azalmasının nedeni olarak çelik donatı üretiminin geçmişe göre daha iyileştiği gösterilebilir. İnşaatlarda kullanılacak çelik donatıların yapı denetim sistemi içinde geçmişe göre daha sıkı bir kontrolünün de standartlara uygun donatı üretiminde olumlu bir etkisi olduğunu söylemek de mümkündür.

Diğer yandan, standartlarda yapılan değişiklikler de donatıların standarta uygunluklarını etkilemektedir. Örneğin, 2010 yılında yenilenen TS 708'de; kopma uzama oranının belirlenmesinde kullanılan ölçüm boyunun "10 x çap" değerinden "5 x çap" değerine azaltılmasına bağlı olarak, elde edilen uzama oranları artmakta ve bunun sonucunda da ilgili kriterlere uymayan numune sayısında azalma olmaktadır. Çekme dayanımı / akma dayanımı oranı afet yönetmeliğinin 1998 tarihli baskısında 1,25 iken 2007 tarihli baskıda bu oran 1,15'e düşürülmüştür. Böylece uygun olmayan çeliklerin oranı azalmaktadır.

4. Sonuç

2012 yılında bir ilimizdeki Yapı Denetim laboratuvarlarından elde edilen çelik çekme deney sonuçları incelendiğinde, en fazla uygunsuzluğun afet yönetmeliğinde ve TS 708'de tanımlanan akma dayanımının üst sınırının aşılması hususunda olduğu görülmektedir. Çeliğin akma dayanımına bir üst sınırlama getirilmesi yapı elemanlarının daha sünek bir davranış göstermesine yöneliktir. Geçmiş yıllara ait verilerle karşılaştırıldığında çelik donatıların özelliklerindeki iyileşmeler ülkemizdeki yapı malzemesi kalitesi adına olumlu gelişmelerdir. Kalite kontrol süreçlerinin daha etkin uygulanmasıyla birlikte malzeme ve yapı kalitesindeki artışın devam etmesi beklenmektedir.

Kaynaklar

- [1] TS 708, Türk Standardı 708 - Çelik - Betonarme için Donatı Çeliği, Türk Standartları Enstitüsü, Ankara, 2010.
- [2] Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, 2007.
- [3] ACI 318, Building Code Requirements for Structural Concrete and Commentary (ACI 318M-05), American Concrete Institute, Michigan, ABD, 2005.
- [4] TS 500, Betonarme Yapıların Tasarım ve Yapım Kuralları, Türk Standartları Enstitüsü, Ankara, 2010, Tadil: 2002.
- [5] Akyüz, S. ve Uyan, M., Türkiye'de Kullanılan Beton Çelik Çubuklar Üzerine Bir İnceleme, İMO Teknik Dergi, s. 497-508, Nisan 1992.
- [6] Akyüz S., Uyan M., ve Yıldırım H., Türkiye'de Kullanılan Beton Çelik Çubuklar Üzerine Bir İnceleme, Hazır Beton, Sayı 35, s. 93-100, 1999.
- [7] Yıldız, M. ve Bal, İ.E., Türkiye'de Kullanılan Beton Çelik Çubukların Değerlendirilmesi, İstanbul Bülten, İMO İstanbul Şubesi, Sayı 90, s. 11-16, 2007.
- [8] Özkul, M.H., Çelik Donatıların Deprem Yönetmeliği Açısından İncelenmesi, Türkiye Mühendislik Haberleri, Sayı: 426, s. 52-55, 2003.

İMO Kadın Komisyonu tarafından hazırlanan İMO Kadın Üyelerine Yönelik Anket

Şubat 2014

Anketin amacı

Hepimizce malum olduğu üzere mühendislik mesleği erkek egemen bir meslektir. Erkek egemen tanımı içerisinde meslekte erkek sayısının kadın oranına göre oldukça fazla oluşu, işe alımlarda erkeklerin tercih edilmeleri, erkek mühendis ücretlerinin kadın mühendislere göre fazla oluşu, meslekte yükselme ve iktidar ve karar organlarına ulaşmada erkek önceliği vb. etmenleri sayabiliriz.

Ülkemizde kadın mühendis mezun oranı % 35 olmakla birlikte bu oran inşaat mühendisliği mezunlarında % 10-15 e düşmektedir (Küskü, Özkale, Özbilgin, 2007). Konu ile ilgili yapılan sosyolojik çalışmaların da gösterdiği gibi bir toplulukta kadın oranı azaldıkça kadınlar açısından toplumsal cinsiyet temelli sorunlar artmaktadır (Kanter 1977, Harlan and O'Farrell 1982, Epstein 1983, Tüzel, 2004). Bu durumu 2000 yılında İTÜ de 600 mühendislik öğrencisi arasında yapılan çalışma desteklemektedir. İnşaat mühendisliği gibi erkek öğrenci sayısının oldukça yüksek olduğu bölümlerde okuyan erkek öğrencilerin % 75 i mühendislik eğitiminin kadınlara uygun olmadığını düşünmektedir(Küskü, Özkale, Özbilgin, 2007). Öğrencilik hayatında başlayan bu cinsiyetçi zihniyet mesleğe adım attıkça ve devam ettikçe gelişmektedir.

2009 da ilki gerçekleştirilen TMMOB kadın kurultayları kararları çerçevesinde odamızda Haziran 2013 tarihinde kurulan merkez kadın komisyonu öncelikle üyeler arasında olmak üzere kadın inşaat mühendislerinin durum ve taleplerini belirlemeyi çalışma programı kapsamına almış ve bu çerçevede kadın üyelerimize yönelik bir anket çalışması yapmıştır. Anket çalışmasındaki amaç öncelikle bir durum tespiti yapmak ve daha sonra çıkan sonuçlar doğrultusunda kadın üyelere yönelik iyileştirici politikalar oluşturmaktır. Bu çerçevede komisyonun bir sonraki hedefi, belirlenecek sorunlu alanlarda üyeler ile derinlemesine mülakatlar yaparak sorunların irdelenmesinin sağlanması ve yeni politikalar oluşturulmasıdır. Uzun vadedeki hedef olarak da çalışmaların sadece üyeler çerçevesinde yapılmayıp tüm Türkiye genelindeki kadın inşaat mühendislerine ulaşılması hedeflenmiştir.

Anketin değerlendirilmesi

1. Anketi yanıtlama oranı

Odamıza kayıtlı toplam 7970 (31.12.2013 tarihi itibarıyla) kadın üyeden adresleri tespit edilen 4357 üyeye e-posta yoluyla gönderilen anket, 397 kadın üye tarafından yanıtlanmıştır. Anketi yanıtlama oranı % 5 civarındadır.

Bu durum bize kadın üyelerin % 95 gibi büyük çoğunluğunun ankete geri dönüş yapmadığını göstermektedir ki; bu durum başlı başına irdelenmesi gereken bir mesele olarak karşımıza çıkmaktadır.

Durumu yaş gruplarına göre yanıtlanma oranı ile değerlendirdiğimizde gençlerin (29 yaş altı) ve 40 yaş altı grubun ankete ilgisinin fazla olduğu söylenebilir (toplam % 72). Bu durum şubeler temsilcileri ile yaptığımız anket değerlendirmesi toplantısında 40 yaş üstü grubun bilgisayar teknolojileri-

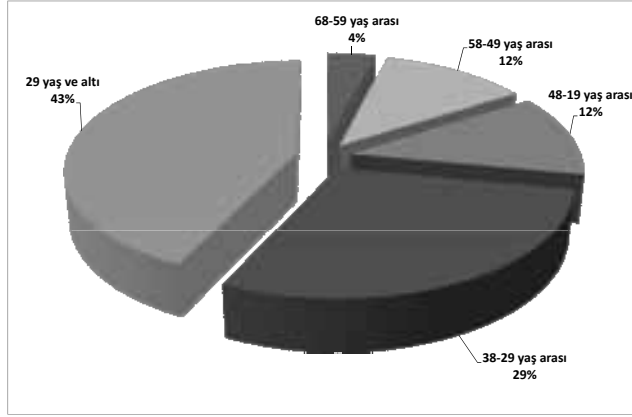
ne uzaklığı ile ilişkilendirilmişse de günümüz koşullarında mühendislerin bilgisayar teknolojilerine e-posta yanıtlayamayacak kadar yabancı olmaları olası görünmemektedir.

Kadın komisyonu üyelerinin tanıdıkları üyeler ile neden anketi yanıtlamadıklarına yönelik çok kısıtlı sayıda yaptıkları görüşmelerde "odadan gelen mailleri açmıyorum", "çok yoğun çalışıyorum, bu tür şeylere vakit ayıramıyorum." vb. yanıtlar alınmıştır.

Bu sonuç;

- Oda ve çalışmalarına uzak olma,
- Genel isteksizlik, beklentisizlik, umutsuzluk,

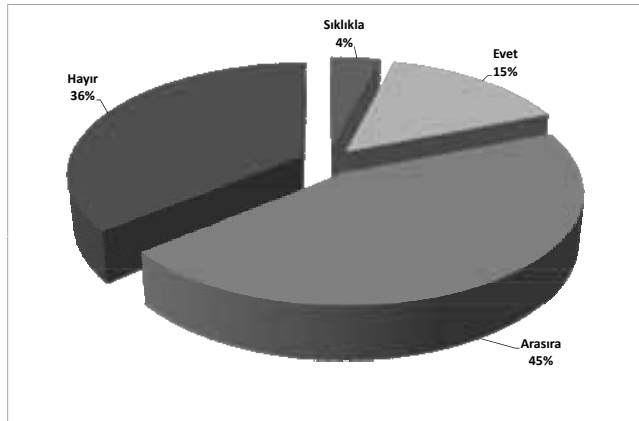
başlıkları altında toplanmış olup; kadın üyedeki isteksizlik ve umutsuzluğun nedenlerinin araştırılması ve kırılmasına yönelik çalışmalar yapılmasına karar verilmiştir.

Grafik 1

2. Oda çalışmalarına katılma

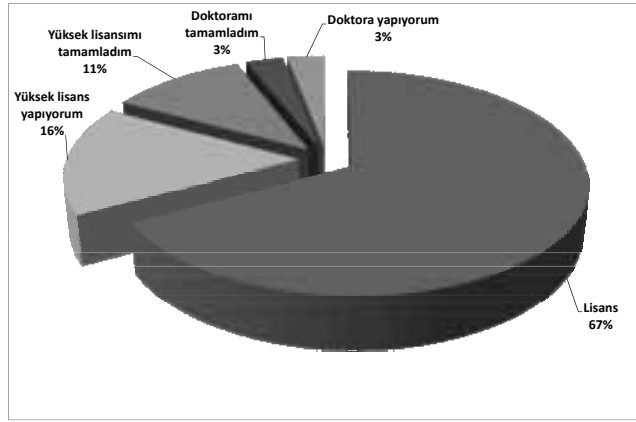
Ankete yanıt verenlerin üçte biri oda çalışmalarına katılmadığını, yaklaşık yarısı ara sıra katıldığını ve beşte biri de katıldığını belirtmektedir. Bu durum da bize anketin oda çalışmalarına katılanlar arasında yapıldığını göstermektedir.

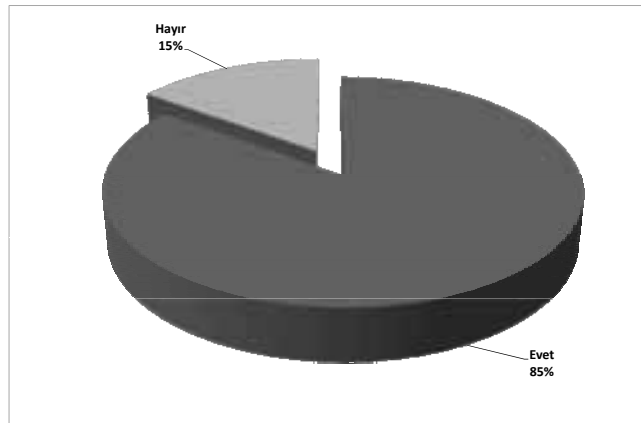
Grafik 2

3. Eğitim ve çalışma hayatı

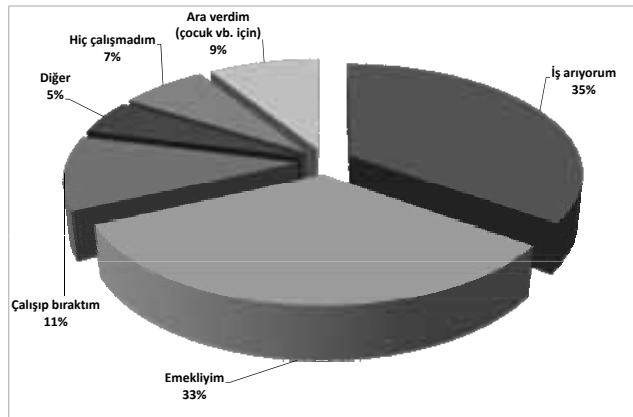
Ankete katılanların yaklaşık üçte bir gibi yüksek bir oranının yüksek lisans ve doktora gibi akademik eğitimde/eğitimi tamamlamış ve % 85'inin çalışmakta olduğu görülmektedir. (Grafik 3,4)

Grafik 3

Grafik 4

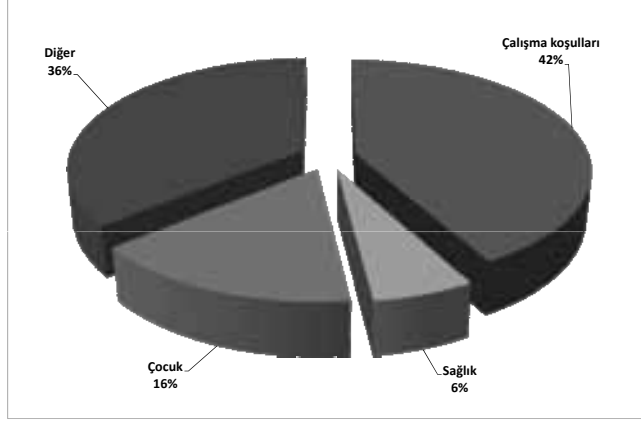
Grafik 5

% 15 oranındaki çalışmayan kadınların üçte iki gibi büyük bir çoğunluğunun düzenli çalış(a)madığı görülmektedir.

Buradan;

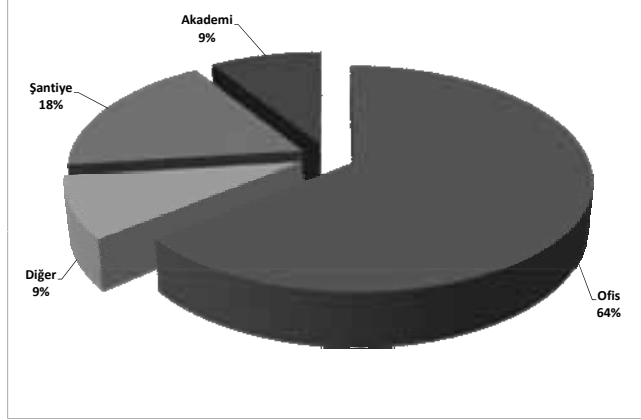
- İş bulmanın sorun olduğu (% 35),
- Büyük çoğunluğun düzenli çalış(a)madığı (% 67),

sonuçları çıkarılmış olup; bunların nedenlerinin genel toplumsal/ekonomik yapı ile toplumsal cinsiyet kesişimli nedenlerinin araştırılması ve çözüme yönelik politikalar geliştirilmesi karar altına alınmıştır.

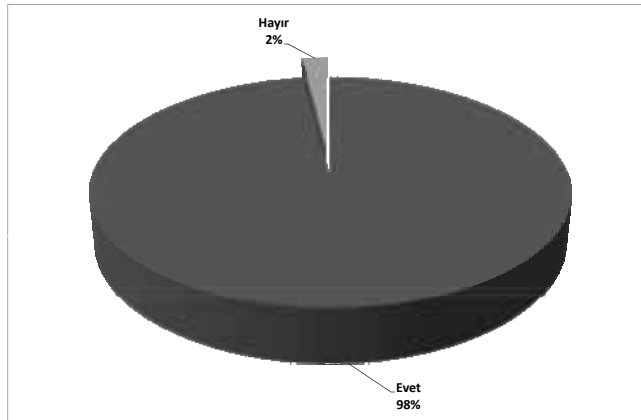
Grafik 6 - Bir süre çalışıp bırakma

Düzenli çalış(a)mayanların irdelenmesine yönelik yapılan "Bir süre çalışıp mesleği bıraktıysanız nedeni?" sorusuna % 42 gibi büyük bir oran çalışma koşulları yanıtını verirken % 16'lık bir bölüm çocuk nedeni ile işi bıraktığını/ara verdiğini belirtmiştir. Buradan çalışma koşullarındaki sorunlar/eksiklikler konusunun irdelenmesi gerekliliği ortaya çıkmakla birlikte % 36 gibi büyük bir oran verildiği "diğer" içerisinde ne gibi hususların yer aldığı da ayrıca araştırılması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

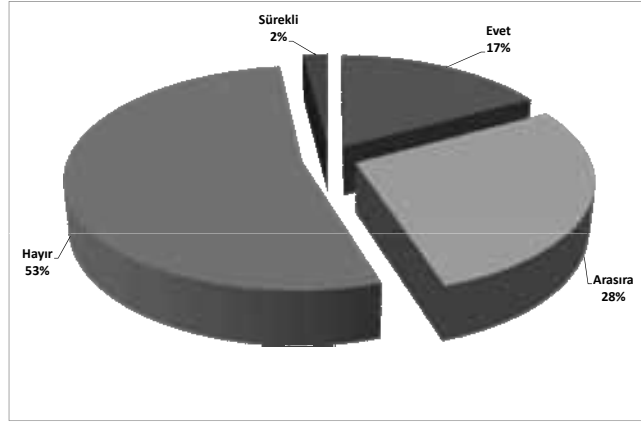

Grafik 7

Çalışma koşullarının belirlenmesi/anlaşılmasına yönelik ilk olarak sektörel dağılım tespiti yapılmıştır (Grafik 7).

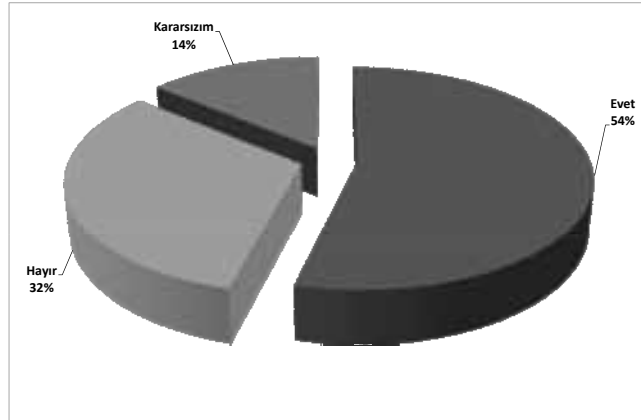
Grafik 8 - Meslek ile ilgili çalışma

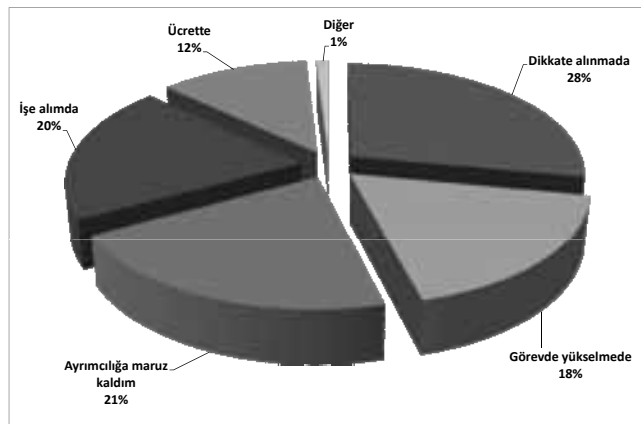
Grafik 9

Büyük çoğunluk meslek alanında çalışmaktadır. Ancak % 47 gibi büyük bir çoğunluk meslek dışı görevlendirilmektedir. Bu durum toplumun patriarkal yapısı ile açıklanabilmekle birlikte ve mesleğin erkek egemen (çalışan erkek çoğunluğu ve idari/amir pozisyonlarının neredeyse hemen hepsinin erkek olması) olması da sorunu daha da derinleştirmektedir.

Hangi alanlarda/konularda meslek dışı görevlendirmeler olduğunun, nedenlerinin, önüne geçme yöntem ve politikalarının belirlenebilmesi için bu konuda derinlemesine mülakatlar yapılarak sorunun detaylı bir biçimde ortaya konması gereklidir.

Grafik 10 - İş hayatında cinsiyet ayrımcılığı

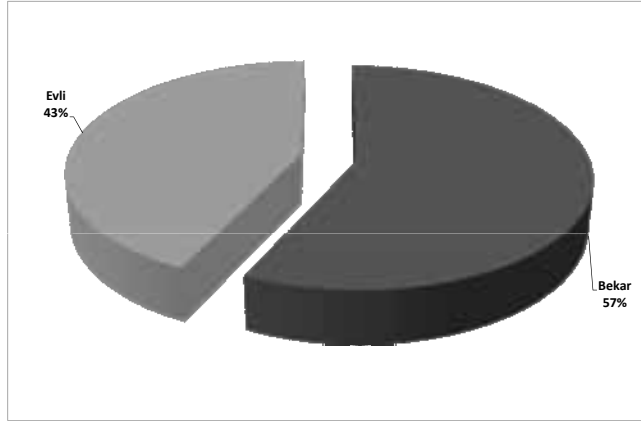

Grafik 11

Kadınların sadece üçte birinin iş hayatında cinsiyet ayrımcılığı yaşamadığını belirtmesi konunun ciddiyetini ortaya koymaktadır. Hangi konularda kadın olmaktan kaynaklı ayrımcılık yaşandığı sorusuna verilen yanıtların dağılımı ise işe alınmadan, ücretten, dikkate alınmadan görevlendirmeye kadar yelpazenin genişliğini ortaya koymaktadır.

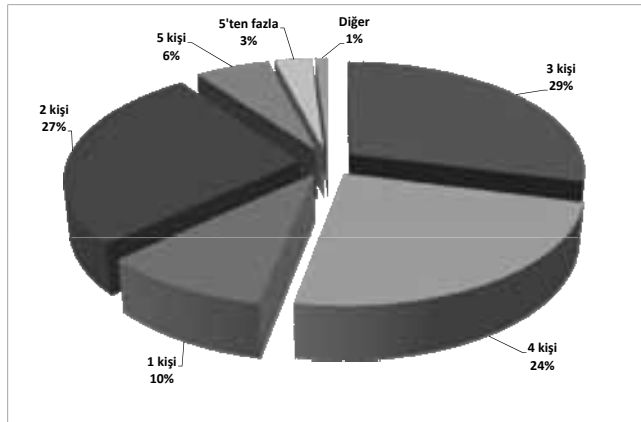
4. Özel alan

Kadınlara yönelik ayrımcılık özel ve kamusal alanda birlikte karşımıza çıkmaktadır. Bu iki alandaki oluşumlar ve dönüşümler birbirini etkilemektedir. Hane hayatındaki olumluluk iş hayatına yansımakta ya da tersi gerçekleşmektedir. Kreş sorunu çözülünce kadın çalışma hayatına katılabilmekte veya kadının ekonomik durumundaki düzelmeye çocuk bakımını ücretli sağlamasına neden olabilmektedir. Kadının hane içindeki hiyerarşideki konumu iş hayatındaki hiyerarşi algılamasında/ içselleştirmesinde (veya tersi) etkin olması da konuya bir başka örnektir. Bu nedenle kadın inşaat mühendisi profili belirlenmesinde sadece eğitim ve iş hayatı irdelenmekle kalmamış, kadınların hane içindeki sosyal/ekonomik durumları da irdelenmiştir.

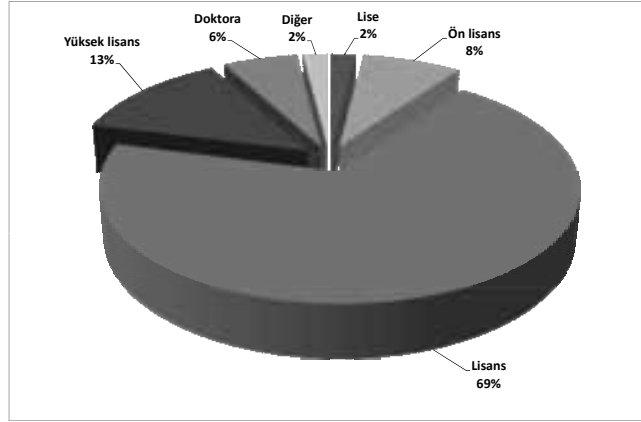
Grafik 12

Katılan kadın üyelerin % 57'si bekar, % 43'ü evlidir. Bu da genç kadın üye katılımı ile birlikte düşünüldüğünde genç kadınlarda bekar olma oranının daha fazla olduğu gibi bir sonuca götürebileceği düşünülebilir.

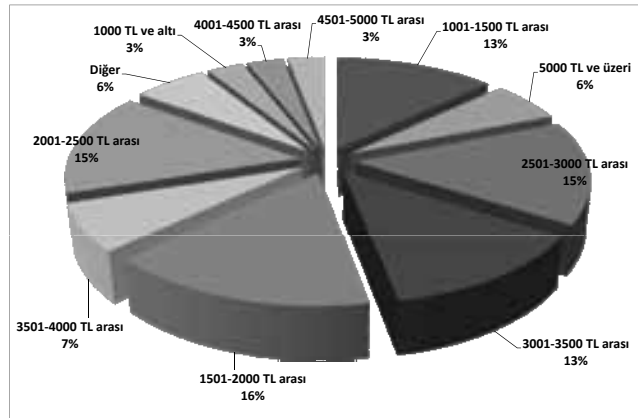
Grafik 13

Hanede oturan sayılarına bakıldığında bekar kadınların yalnız oturmadıkları, aileleri ile oturdukları sonucuna varılabilir. Bu durumun nedenlerinin ekonomik mi yoksa toplumsal mı olduğu ya da bu konuda kadınlarda bir beklenti olup olmadığının daha sonra yapılacak mülakatlarla araştırılmasına karar verilmiştir.

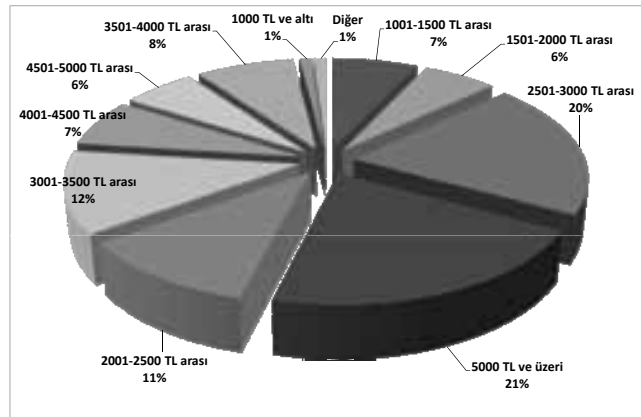

Grafik 14 - Eşlerin eğitim durumu

Evli kadınların özel alandaki durumları genel olarak belirlenmeye çalışılmıştır. Eşler arasındaki eğitim düzeylerine bakıldığında eşlerin (kocalar) eğitim durumlarının kadınların eğitim durumları (grafik 14) neredeyse birebir örtüştüğü görülmektedir. Ancak bu durumun tersi geçerli değildir. Şöyle ki TMMOB genelinde yapılan bir çalışmada erkek mühendislerin yarısının orta/lise dengi okul mezunu kadınlarla evli oldukları görülmektedir (Köse, Öncü, 2000). Bu durum erkek mühendisler açısından genelde evlilik ilişkisinde eğitim hiyerarşisi ciddi biçimde korunurken kadın mühendisler tarafından bakıldığında eşitlendiğini göstermektedir.

Grafik 15 - Aylık gelir

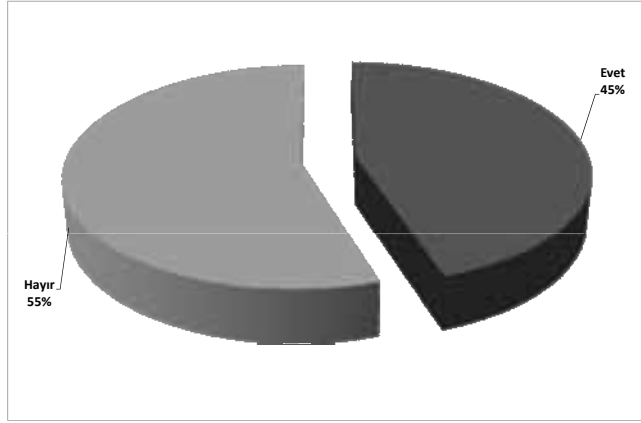
Grafik 16 - Eşlerin aylık geliri

Aynı şekilde gelir durumuna baktığında eşlerin gelirlerinin kadınların gelirlerinden fazla olduğu görülmektedir. Örneğin eşlerin % 21'i 5.000,00 TL/ay üzerinde gelire sahipken bu oran kadın mühendislerde % 6'ya düşmektedir. % 6'nın içerisinde bekar kadın mühendislerde olduğu düşünülürse bu rakamın % 6'nın da altında kaldığı anlaşılmaktadır. Kadın üyelerin nerdeyse % 30'unun geliri 2000-3000 TL arasındadır. Bu oran eşlerin gelir dağılımında % 13'tür. Evlilikte eğitim seviyesinde eşitlik sağlanmış olmasına rağmen kazançlarda eşitlik sağlanamamıştır.

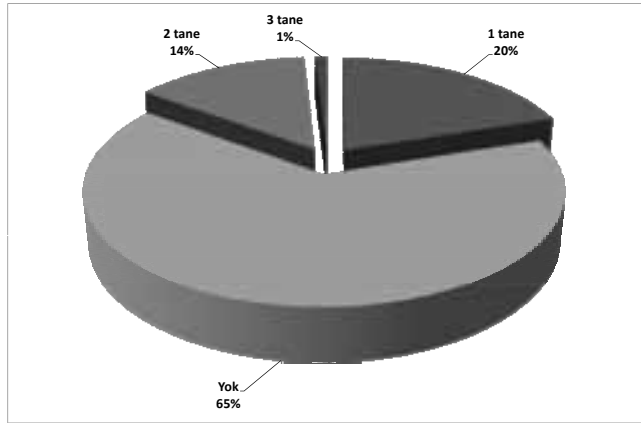
Bu durumun irdelenmesine yönelik olarak gelir seviyesindeki farklılıkların kişisel tercihlerden mi, ailevi tercihlerden mi, iş piyasası koşullarından mı kaynaklandığını belirlemek üzere hem anket, hem derinlemesine mülakat yöntemleri ile bir çalışma yapılması faydalı olacaktır.

Evlilik içerisindeki gelir farkının hane içerisindeki hiyerarşik dengelerde de etkili olduğu göz önüne alındığında bu durumun hane içindeki ilişkileri nasıl şekillendirdiğine yönelik de bir başka çalışma yapılması da faydalı olacaktır.

Grafik 17 - Üzerinizde kayıtlı mal var mı?

Kadınlar ile erkekler arasındaki güç ilişkilerinin dengesizliğini gösteren bir diğer unsur ise kadınların gayrimenkullere erişimi hususudur. Ankete katılan kadınların yaklaşık yarısının üzerine kayıtlı gayrimenkul yoktur. Aynı soru erkek mühendisler tarafından cevaplandırıldığında çıkacak yanıtın karşılaştırması sağlıklı olacaktır.

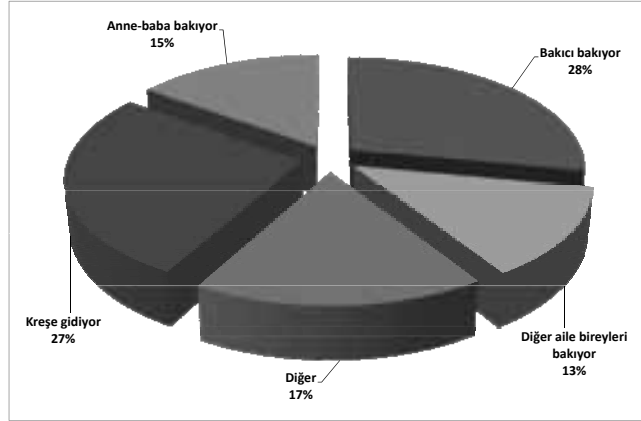

Grafik 18

Çocuk sayısına bakıldığında kadın mühendislerin genel olarak orta-üst sınıf çalışan kadın profiline (tek çocuk, azınlıkla 2 çocuk) uyduğu söylenebilir. Çocuksuz sayısının fazlalığı ankete yanıt verenlerin çoğunun genç ve bekar olması ile açıklanabilir.

Klasik sosyolojide kadınların çalışma hayatında geri kalmaları, az gelir elde etmeleri ya da meslekte yükselmeleri kadınlara atfedilen ev içi rollerle açıklanır. Kadınlar ev içi sorumlulukları (ev işleri, ço-

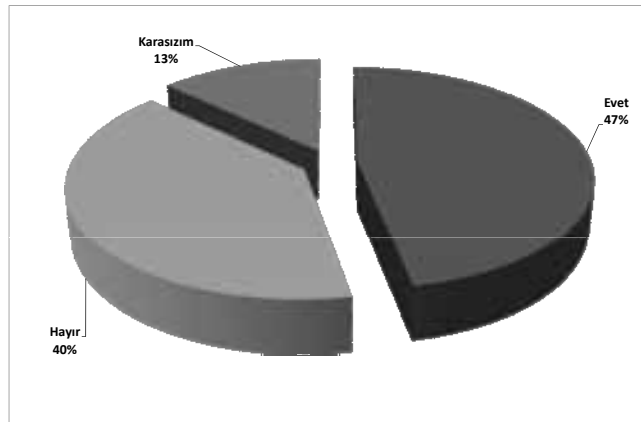
cuk, yaşlı bakımı vb.) nedeni ile iş hayatında yeterince verimli/başarılı olamamaktadırlar. Ancak yapılan feminist araştırmalar bu durumun mühendis kadınlar için geçerli olmadığını ortaya koymuştur (McIlwee, J. J., Robinson, J. G., 1992).

Grafik 19 - Çocuk bakımı

Bu durumun irdelenmesi amacı ile çocuk bakımının nasıl sağlandığı sorusu sorulmuştur. Büyük çoğunluğun çocuklarına kendilerinin bakmadığı ortaya çıkmakla birlikte yaklaşık yarısının bakım işini kreş ve bakıcı ile çözdüğü anlaşılmaktadır. Çocuk nedeni ile işten ayrılanların oranı da çok düşüktür (% 11, % 16). Çalışmayan kadın oranına bakıldığında ilk sebep çocuk ve ev işleri değil, iş arama ve çalışma koşulları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sonuçlar da diğer feminist çalışmalarla uyum göstermektedir. Mühendis kadınlar "ev" sorunları nedeni ile değil "iş" sorunları nedenleri ile meslekten uzaklaşmaktadırlar.

Bu sonuçlar ayrıca kreş ve bakıcı ihtiyacına yönelik genel kadın politikalarına paralel politikalar oluşturulmasında da faydalı olacaktır.

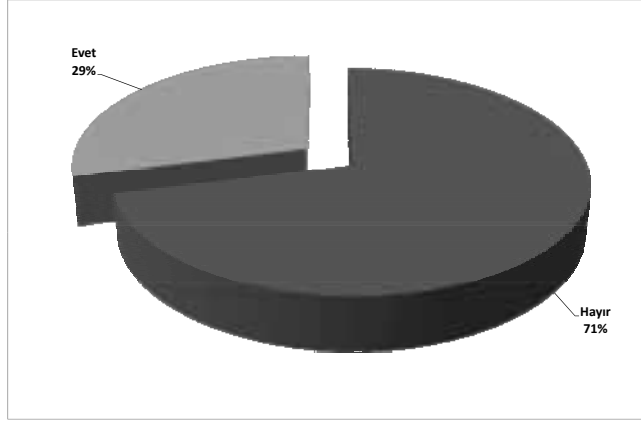
Grafik 20 - Özel hayatta cinsiyet ayrımcılığı

Ankete katılanların % 40'ı özel hayatta cinsiyet ayrımcılığı yaşamadığını belirtmiştir. Bu durum iş hayatında aynı soruya verilen yanıtlarla genel olarak uyumludur. Kadınların yaklaşık yarısı iş ve özel hayatta kadın olmaktan kaynaklı cinsiyetçi yaklaşımlara/davranışlara maruz kaldıklarını belirtmektedirler. Bu durumun her iki alanda da detaylı irdelenmesi gerekmektedir.

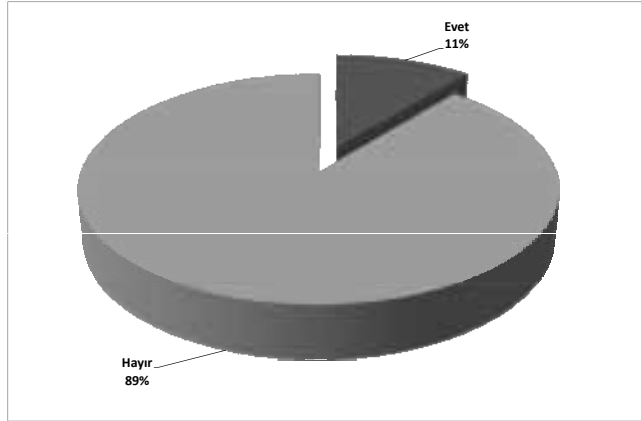
5. Farkındalık

Son olarak kadınlardan oda kadın çalışmaları/etkinliklerine katılma/haberler olma durumlarının anlaşılabilmesi için TMMOB ve İMO çalışmalarından haberdar mısınız sorusunu yanıtlamaları isten-

miş ve % 71 gibi büyük bir oranın bu çalışmalardan haberdar olmadığı ve % 89 gibi çok büyük bir oranın kadın kurultaylarından her hangi birine katılmadığı tespit edilmiştir.

Grafik 21 - TMMOB, İMO Kadın çalışmalarından haberdar olma

Grafik 22 - Kurultaylardan birine katılma

Sonuç

Genel olarak katılımın düşüklüğü nedeni ile örneklem grubunun tam temsiliyeti sağlamadığı bilinmekle birlikte yine de eldeki verilerin değerlendirilmesi gerektiği görüşü ile aşağıdaki genel hususlar tespit edilmiştir. Geleceğe yönelik çalışma programının ilk ayağı olarak;

- Kadın üyelerin büyük çoğunluğunun ankete yanıt vermeme geri dönmeme nedenlerinin tespiti,
- İş hayatında karşılaşılan işe alımlarda, ücretlendirmede, görevde yükselmede, iş hayatında dikkate alınmada vb. yaşanan cinsiyet ayrımcı pratiklerin detaylı tespiti,
- Özel alandaki gelir dengesizliklerinin nedenlerinin detaylı tespiti,
- TMMOB, İMO kadın çalışmalarından haberdar olmama/katılmama nedenlerinin detaylı tespiti gerekmektedir.

Yukarıda sayılan "nedenler" tespitinden sonraki hedef yeni politikalar oluşturulması ve bu politikaların sürekli izlenmesi ve geliştirilmesidir.

Kaynaklar

Epstein, Cynthia, F., 1983, *Women in Law*, Garden City, New York, Anchor Press.

Harlan, Sharon. and O'Farrell, Brigidge., 1982, "After the Pioneers: Prospects for Women in Traditionally Male Blue Collar Jobs", *Work and Occupations*, 9.

Kanter, Rosebeth., 1977, *Men and Women of the Corporation*, New York: Basic Books.

Köse, A.Haşim., Öncü, Ahmet., 2000, *Kapitalizm, İnsanlık ve Mühendislik, Türkiye'de Mühendisler, Mimarlar*, TMMOB Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yayını.

Küskü, F., Özkale, L., Özbilgin, M., "Against the Tide Gendered Prejudice and Disadvantage in Engineering", *Gender Work and Organization*, Vol. 14, Issue 2, March 2007, 109-129.

McIlwee, J. Judith. and Robinson, J. Gregg., 1992, *Women in Engineering Gender, Power and Workplace Culture*, State University of New York Press.

Tüzel, Gökçe., Bayrakçeken., 2004, *Being and becoming professional: Work and Liberation Through women's narratives in Turkey*, ODTÜ, Sosyoloji Bölümü Doktora Tezi

Yönetmelikler

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Oda Meclisi Yönetmeliği Taslağı

Mayıs 2013

Gereke

Gücünü temsil ettiğı mesleğın öneminden ve rasyonelliğinden alan İMO, 59 yıldır oluşturduğu bilgi, birikim ve geleneğıyle, ülkenin dört bir tarafına yayılmış yüzlerce yönetici kadrosu ve on binlerce üyesiyle köklü kurumlardan biridir.

Kurulduğu günden bu yana büyüyen ve çeşitlenen üye profili, ülkenin tamamına yayılmış örgütlenme ağı, zenginleşen mesleki ve bilimsel etkinlikleri, ülkenin demokratik gelişiminin sağlanması ve toplumsal çıkarların korunması doğrultusundaki çalışmaları, sahip olduğu maddi kaynak ve duran varlık, bir yandan Odamızın gücüne işaret ederken diğer yandan yönetiminin kolay olmadığını ifade etmektedir.

Kuşkusuz ki bir kurumun güçlenmesi, o kurumun sadece üye sayısının artmasıyla tarif edilemez. Tüm kaynakların (insan, bilgi, emek, deneyim, para vs.) etkin bir şekilde organize edilerek amaca yönlendirilmesi ve bu kaynakların yeniden üretilip geliştirilmesi şeklindeki bir tarif, güçlü bir kuruluş tanımı açısından yanlış olmayacaktır.

Zayıf bağlarla birbirinden ayrıştırılmış otonom yapılar bir kurumun güçlenmesinde en önemli engeli teşkil eder. Ancak katılımcı ve paylaşımcı olmayan merkezi bir yapı da, güçlü ve etkili bir kurumun varlığının devamı için tehdit unsurudur.

Dolayısıyla merkezi bütünlüğün korunarak, katılımcı, paylaşımcı, bütünleştirici ve demokratik bir karar alma mekanizmasının oluşturulması, tüm kurumlar gibi, Odamız için de hayati bir konudur.

Ayrıca Odamızın ulaştığı bu seviyenin neden olduğu yüksek tempolu çalışma zorunluluğu, yönetim kurullarının ağırlaşan sorumluluğunun paylaştırılmasını da kaçınılmaz kılmaktadır.

Bu tespitten yola çıkılarak; iki yılda bir toplanan Genel Kurulumuz ile iki yıl boyunca Genel Kurul yetkilerini kullanan Yönetim Kurulu arasında bir Meclis oluşturulması hedeflenmiş; bu sayede katılımın sağlanması, paylaşımcılığın ve demokrasinin gelişmesi öngörülmüştür. Böylesi bir yapı kişilere bağlılık yerine, kurumsal sürekliliğın yerleşmesine imkan tanıyacaktır.

Ortak iş yapma kültürü ancak, ortak karar alma kültürünün gelişmesiyle hayata geçer. Ortak karar alma ve ortak iş yapma, kural ve disiplin gerektiren bir süreçtir ki ciddiyet ve kararlılıkla uygulanması halinde hantallıktan uzaklaşarak etkili ve etkin bir yapının oluşmasını sağlar.

Kurgu

Bu Yönetmelik taslağı Danışma Kurulu'nun Meclise dönüştürülmesi esasına dayandırılmıştır. Bu taslaktaki Meclis, Odamın Genel Kuruldan sonra, Genel Kurulun yetki verdiği konularda karar alma yetkisini elinde bulunduran geniş katılımlı bir organ olarak tasarlanmıştır.

Bununla beraber, Odanın dönem içerisindeki işleyişi ve faaliyetlerinde, Oda ve Şube Yönetim Kurullarına dayanak olacak ve yön gösterecek kararlar alması da öngörülmüştür.

Bu taslaktaki Meclisin iki ana bileşeni bulunmaktadır. Tasarlanan yapı, Oda Yönetim Kurulu üyeleri, diğer organ ve kurulların temsilcileri ve doğrudan Meclis Üyeliği yapmak üzere Genel Kurullardan seçilen üyelere dayanmaktadır.

Bu yapı, Meclis tarafından alınan kararların uygulanabilir olmasını sağlarken, karar sorumluluğunu ve katılımı yaygınlaştıracaktır. Dönem boyunca Meclisin, Oda Genel Kurulunun görev ve yetkilerini kullanacağı düşünülmüş olması nedeniyle Meclisin yapısı ağırlıklı olarak Oda Genel Kurulu temsiliyetine dayandırılmıştır.

Meclisin, en çok üç ay olmak üzere kendisinin belirleyeceği periyotlarda toplantı yapabilmesi, çalışmalar profesyonel Oda kadroları tarafından desteklenmesi, kendisine ait bir bütçesinin olması öngörülmüştür ki bu olanaklar, çalışmaların sürekliliğini ve verimliliğini sağlayacaktır.

Karar alma sürecinin sağlıklı işlemesi, alınan kararların uygulanabilir ve gerçekçi olabilmesi amacıyla Meclis bünyesinde konularına göre Daimi Komisyonların oluşturulmuştur. Buna paralel olarak karar ve yönetim zafiyetine sebebiyet vermemek için Yönetim Kurulu tarafından Meclise getirilen konuların öncelikli olarak görüşülmesi ve kararlaştırılması önerilmiştir.

Kadın Üyelerimizin karar süreçlerinde etkin bir şekilde yer almasını sağlamak, katılımını arttırmak amacıyla kadın kotası koyulması öngörülmüştür.

Organlar ya da Kurullar arasında yaşanabilecek sorun ve çelişkilerin giderilmesinde Meclis Başkanının uzlaştırıcılığı ve hakemliği düşünülmüştür.

Dayanak ve Yetki

Oda Genel Kurulunun vermiş olduğu Yönetmeliklerde değişiklik yapma veya ihtiyaç duyulan konularda Yönetmelik çıkarma yetkisi ile Yönetim Kurulumuz, Danışma Kurulumuz yerine böylesi bir Meclis kurgusu tasarlamıştır. Bu yönetmeliğin kabulü sonrası, önümüzdeki ilk genel kurulda Ana Yönetmelik'te yapılacak tadilatlarla birlikte hayata geçebileceği varsayılmıştır.

6235 sayılı TMMOB Yasası'nda Meclis benzeri bir organın bulunmaması, böylesi bir yapının hayata geçmesi açısından engel teşkil etmeyeceği düşünülmektedir. Bugüne kadar Kanunda bulunmayan pek çok kurul ve yapılanmanın yönetmeliklerle Oda bünyesine kazandırılmış olması, bu yapının da hayata geçirilebileceğine örnek teşkil etmektedir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Oda Meclisi Yönetmeliği Taslağı

1. BÖLÜM

AMAÇ, KURULUŞ VE GÖREVLER

Amaç

Madde 1)

Bu Yönetmelik, İnşaat Mühendisleri Odası Meclisinin, kuruluş, işlev ve işleyişlerini düzenlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 2)

Bu Yönetmelikte;

TMMOB / Birlik: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğini,

Oda: İnşaat Mühendisleri Odasını,

Şube: İnşaat Mühendisleri Odası Şubelerini,

Toplantı: Meclis toplantısının başlamasından gündemin tamamlanmasına kadar olan devreyi,

Birleşim: Meclisin bir günlük toplantısını,

Oturum: Her birleşimin dinlenme veya başka nedenlerle kesilen bölümlerinden birisini,

Üyeler: Meclise katılan Doğal ve Seçilmiş üyeleri,

ifade eder.

Kuruluş

Madde 3)

(1) Meclis, "Doğal Üyeler" ve "Seçilmiş Üyeler" olmak üzere 2 ana gruptan oluşur. Bütün üyelerin hak ve yükümlülükleri aynıdır.

a. Doğal Üyeler:

1. TMMOB Yönetim Kurulundaki Oda temsilcisi,
2. Oda Yönetim Kurulu üyeleri,
3. Oda Denetleme Kurulu Başkanı,
4. Oda Onur Kurulu temsilcisi,
5. Genel Sekreter,
6. Şubelerin Yönetim Kurulu Başkanları,
7. Oda Öğrenci Konseyi Başkanı.

b. Seçilmiş Üyeler:

1. Oda Meclisine seçilebilme niteliğine sahip adaylardan Oda Genel Kurullarında iki yıl süreyle seçilecek, Genel Kurul toplam delegesinin % 5'i oranındaki üye, (kesirli rakamlar bir üst sayıya tamamlanır),
2. Oda Meclisine seçilebilme niteliğine sahip adaylardan her Şubenin Genel Kurulundan iki yıl süreyle seçilecek 1 üye 'den oluşur.

Oda Meclisinin Görevleri

Madde 4) (1) Oda Meclisi'nin görevleri şunlardır:

- a. Oda mevzuatına aykırı olmamak kaydıyla, Oda ve Şube Yönetim Kurulu kararlarına dayanak olacak ve yön gösterecek kararlar almak,
  - b. TMMOB ve Odanın organları veya yardımcı organları için tavsiye kararları almak.
- (2) Genel Kurulun yetkilendirmesi halinde aşağıda belirtilen konularda da karar alabilir.
- a. Odanın iki yıllık çalışma programını karara bağlamak,
  - b. Genel Kurulun yetkilendirdiği konularda Yönetmelik çıkarmak yada Yönetmeliklerde değişiklik yapmak,
  - c. Yıllık Oda Bütçelerini ve kadro cetvellerini karara bağlamak ve Genel Kurula götürülecek Bütçe taslağını değerlendirmek,
  - ç. Gayrimenkul alımlarını ve satımlarını karara bağlamak,
  - d. Şube açılması yada kapatılması teklifini Genel Kurula götürmek,
  - e. Şubeler hinterlandını belirlemek,
  - f. Oda yada Şube Genel Kurullarını olağanüstü toplantıya çağırarak.

2. BÖLÜM

ÜYELİK, HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

Üyelik

Madde 5)

- (1) Doğal üyeler üstlenmiş oldukları görev nedeniyle üyelik vasfını kazanırlar. Doğal üyelerin üstlenmiş oldukları görev herhangi bir nedenle sona ererse meclis üyeliği de düşer, yedekten yerine gelen Meclis üyeliği vasfını kazanır.
- (2) Meclis üyeliğine seçimle gelen üyeler başka bir organa seçilemezler ve Oda bünyesinde profesyonel olarak çalışamazlar.
- (3) Adayların Meclis üyeliğine seçilebilmesi için,
  - a. En az üç yıllık oda kaydının bulunması,
  - b. Daha önceleri, TMMOB, Oda ya da Şube, organ, kurul veya komisyonlarında en az iki yıl süreyle görev yapmış olması,
  - c. Oda Onur Kurulunca verilmiş ve kesinleşmiş herhangi bir cezasının olmaması gerekir.
- (4) Oda Genel Kurulu tarafından seçilen üyelerin en az %30'u kadın olmak zorundadır. %30 oranında kadın üye seçilememiş ise, en az oyu alan erkek üyenin üyeliği düşer ve yerine seçilemeyen kadın adaylardan en çok oyu alan geçer.
- (5) Mazeretsiz olarak üst üste iki toplantıya katılmayanların üyeliği düşer.
- (6) Bir üye seçildikten sonra, Oda Onur Kurulu tarafından cezalandırılması ve bu kararın kesinleşmesi halinde üyeliği düşer.

Üyelerin Görev, Hak ve Sorumlulukları

Madde 6)

- (1) Meclis Toplantılarına katılmak,
- (2) Görüş, kanaat ve tercihlerini meclis kürsüsünden ifade etmek, oylamalara katılmak
- (3) Ayrı ayrı ya da toplu olarak önerge vermek ve önergeler aracılığıyla Meclisin karar almasını sağlamak
- (4) Gerektiğinde komisyonlarda görev almak

3. BÖLÜM

TOPLANTILAR

Meclis Toplantıları

Madde 7)

İlk toplantı, Olağan Genel Kurulu takip eden iki ay içerisinde gerçekleştirilir. Meclis tarafından başkaca bir karar alınmadığı takdirde en çok üç aylık periyotlarla Meclis toplanır. Toplantılarda üye tam sayısının salt çoğunluğunun bulunması gerekir. Salt çoğunluğun olmadığı toplantılar bir hafta sonrasına ertelenir, ertelenen toplantıda salt çoğunluk aranmaz.

Kararlar toplantıda hazır bulunan üyelerin yarısından bir fazlasıyla alınır.

Olağan Üstü Toplantılar

Madde 8) (1) Meclis, aşağıdaki koşullarda olağanüstü olarak toplanır.

- a. Oda Yönetim Kurulu kararıyla,
- b. Olağanüstü toplantı isteminin gerekçesinin belirtildiği en az 30 (otuz) üyenin imzasını taşıyan başvuru ile,

(2) Olağanüstü toplantı başvuruları Oda Meclisi Başkanlığına yapılır. Olağanüstü olarak yapılan toplantılarda öncelikli olarak toplantıya çağırma gerekçesi görüşülür.

4. BÖLÜM

BAŞKANLIK DİVANI VE KOMİSYONLAR

Başkanlık Divanı ve Oluşumu

Madde 9)

Başkanlık Divanı bir Başkan, iki Başkan Yardımcısı ve iki Yazmandan oluşur.

Meclisin ilk toplantısı Yönetim Kurulu başkanı veya kendi adına görevlendireceği Yönetim Kurulu Üyesi tarafından açılır ve öncelikle önerilen başkan adayları arasında Meclis Başkanı seçimi yapılır. Seçilen Meclis Başkanı görevi devralır. Başkan Yardımcılığı ve Yazmanlıklara önerilen adayların adaylığı kabul etmeleri halinde, her birini ayrı ayrı ya da birlikte oylatarak divan seçimlerini tamamlar.

Başkanlık ve divan üyelikleri için birden fazla aday varsa, seçimler gizli oy ile yapılır.

Başkan ve divan üyelikleri için sadece seçilmiş üyeler aday olabilir.

Divan üyelerinden herhangi biri istifa eder ya da üyelik vasfını kaybederse sadece o görev için Mecliste seçim yapılır.

Başkanlık Divanının Görevleri

Madde 10)

Başkanlık Divanı, Meclis toplantısını başladığı andan bitinceye kadar, gündem gereğince ve bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde yürütür.

Başkanın Görevleri

Madde 11)

(1) Başkanın görevleri şunlardır:

- a. Başkanlık Divanını temsil etmek,
- b. Başkanlık Divanına ve Meclise başkanlık etmek,
- c. Birleşimleri ve oturumları açmak, görüşmeleri tarafsız olarak yönetmek, açık veya gizli oylama yaptırmak, oylama sonuçlarını Genel Kurula bildirmek,
- ç. Toplantı boyunca ilgili kanun ve yönetmelik hükümlerini uygulamak toplantının düzen içinde yapılmasını sağlamak,
- d. Divan yazmanlarının çalışmalarını denetlemek,
- e. Tutanakların düzenlenmesini sağlamak,
- f. Başkanlık divanının kuruluşundan sonra yapılacak bütün seçimleri ve oylamaları yönetmek, sonuçları meclise duyurmak,
- g. Komisyonların çalışmalarını düzenlemek ve denetlemek,
- ğ. Meclis kararlarının uygulanmasını takip etmek,
- h. Oda organları arasında sorun yaşanması halinde ilgili kurulları toplantıya çağırarak ve toplantıya başkanlık etmek,
- ı. Koşulların yerine getirilmesi halinde Meclisi olağan üstü toplantıya çağırarak ve gündemini belirlemek,
- i. Gerekli durumlarda meclis üyesi olmayan kişilere de söz hakkı vermek.

Başkan Yardımcılarının Görevleri

Madde 12)

(1) Başkan yardımcılarının görevleri şunlardır:

- a. Başkanın görevlendirilmesi halinde oturumları yönetmek,
- b. Başkanın herhangi bir nedenle bulunmaması halinde onun yetkilerini kullanmak,
- c. Açık oylamalarda kendi oylarını Başkana bildirmek,
- ç. Başkana, görevleriyle ilgili her hususta yardımcı olmak.

Yazmanların Görevleri

Madde 13)

(1) Yazmanların görevleri şunlardır:

- a. Söz alan üyelerin adlarını, söz alış sırasına göre yazmak, Başkana vermek,
- b. Önergeleri ve Komisyon raporlarını teslim almak, Başkana vermek,
- c. Başkanın görevlendirmesi halinde önergeleri ve Genel Kurula okunacak belgeleri okumak,
- ç. Açık ve gizli oylamalarda oyları Başkanla birlikte saymak, gerekiyorsa bunları sıralamak ve açık oylamalarda kendi oylarını Başkana bildirmek,
- d. Alınan kararları yazmak ve yazdıkları tutanakları Başkana vermek,
- e. Ses alma cihazları kullanılıyorsa, konuşmaların eksiksiz olarak banda alınmasını sağlayacak önlemleri almak,
- f. Başkanlık Divanı görevlerinin yerine getirilmesinde Başkanın vereceği başka işleri yapmak.

Komisyonlar

Madde 14)

Meclis komisyonları Daimi Komisyonlar ve Geçici Komisyonlardan oluşur. Komisyonlar yaptıkları işlerde Meclis Başkanlığına karşı sorumludur.

Daimi Komisyonlar, Görev ve Yükümlülükleri

Madde 15)

(1) Daimi Komisyonlar beşer kişiden oluşur. Komisyon üyeleri, Başkanlık Divanı seçilip göreve başladıktan sonra Genel Kurulca açık oyla seçilir, gerekirse Genel Kurul kararıyla, gizli oylama yapılabilir.

(2) Komisyon üyeleri kendi aralarından bir başkan bir de raportör seçer. Başkan aynı zamanda komisyon sözcülüğünü yapar. Komisyonların görev süresi Meclisin görev süresi kadardır.

(3) Meclis üyeliği vasfını kaybetmiş olan veya üst üste iki komisyon toplantısına katılmayan komisyon üyesinin komisyon üyeliği düşer. Komisyon üyeliklerinin istifa ya da üyeliğin düşmesi gibi nedenlerle boşalması halinde, takip eden ilk Meclis Toplantısında yerine yenileri seçilir.

(4) Komisyonlar karar ve değerlendirmelerinde öncelikle verilen önergelerin etik kurallara, Oda mevzuatına ve Odanın sosyal ve mesleki sorumluluğuna uygunluğunu denetler.

(5) Komisyonlar, çoğunlukla toplanırlar ve toplantıda bulunanların salt çoğunluğu ile karar alırlar. Oyların eşit olması halinde Komisyon Başkanının taraf olduğu karar geçerli sayılır. Farklı görüşte olan üyeler, görüşlerini açık olarak rapora yazdırdıktan sonra raporu imzalar-

lar. Raporun imzalanması sırasında aykırı görüşlerini açıkça rapora yazdırmayan Komisyon üyeleri, Mecliste rapor aleyhinde konuşamaz ve sözcüye soru soramaz. Raporun Mecliste görüşülmesi sırasında değişiklik teklifleri gelirse, bu teklifleri kendi aralarında görüşen üyeler Komisyon görüşünü tespit ederler ve görüşlerini Mecliste savunurlar.

(6) Komisyonlar, verilen önergeyi olduğu gibi kabul edebileceği gibi, bazı düzeltmelerle de kabul edebilir, kısmen veya tamamen ret edebilir ya da benzer önergelerle birleştirebilir.

(7) Komisyonlar çalışmalarını en geç, olağan Meclis toplantısından 10 gün öncesine kadar tamamlayıp Meclis Başkanlığına iletmek zorundadır. Çalışmalarını tamamlamayan komisyonlar feshedilmiş sayılır ve ilk Meclis Toplantısında yenilenir.

A- Bütçe Komisyonu Görevleri:

Gelir - Gider Bütçeleri, Kadro Cetvelleri, Aidat, Hizmet ve Belge ücretleri ile yatırım ve gayrimenkul alımlarıyla ilgili konularda üyelerden gelen önergeleri değerlendirip karara bağlamak ve aldığı kararı önergesiyle birlikte Meclis Başkanlığına iletmek.

B- Yönetmelikler Komisyonu:

Üyeler tarafından hazırlanan Oda için yeni Yönetmelik-Yönerge taslakları, Odanın mevcut Yönetmelik ve Yönergelerinin tamamı ya da maddelerine yönelik değişiklik önergeleri, meslek-meslektaş ya da kamuyu ilgilendiren Yasa ve Yönetmelikler için Odanın gündeme getirmesi düşünülen değişiklik önergelerini değerlendirip karara bağlamak ve aldığı kararı önergesiyle birlikte Meclis Başkanlığına iletmek.

C- Kararlar Komisyonu:

Odanın amaçları, hedefleri, etkilikleri, eylemleri, ilişkileri, işleyişi ve örgütlenmesine yönelik konularda, üyeler tarafından hazırlanan önergeleri değerlendirip karara bağlamak ve aldığı kararı önergesiyle birlikte Meclis Başkanlığına iletmek.

Oda ya da Şube Yönetim Kurulu kararlarının değiştirilme ya da kaldırılmasına yönelik üyeler tarafından verilen önergeleri, gerektiğinde ilgili kurulun görüşlerini alarak, değerlendirip karara bağlamak ve aldığı kararı önergesiyle birlikte Meclis Başkanlığına iletmek.

Geçici Komisyonlar

Madde 16)

Meclisin isteyeceği çalışmaları yapmak ve varılan sonuçları Genel Kurula sunmak üzere oluşturulan komisyonlardır. Sayıları, çalışma süresi ve yetkileri Meclis tarafından belirlenir.

5. BÖLÜM

ÖNERGE TEKLİF VE TASARILAR

Önergeler

Madde 17)

Üyeler, bazı konuların görüşülmesini istemek veya görüşülmekte olan konularla ilgili tekliflerde bulunmak üzere tek tek veya gruplar halinde yazılı önergeler verebilirler. Sadece Meclis üyeleri önerge verme hakkına sahiptir. Önergeler Meclis Başkanlığına hitaben yazılır. Önergeler açık anlaşılır ve gerekçeli olarak yazılır; önerge sahibi veya sahiplerinin adı, soyadı ve ıslak imzasını içerir.

Verilen önergelerde karışık ifadeler veya anlaşılmayan hususlar bulunursa, Başkan bunların daha uygun hale getirilmesini önerge sahiplerinden istemeye yetkilidir. Verilen önergede hakaret ve edep dışı ifadeler bulunması halinde, Başkan önerge sahibinin cezalandırılması yönünde hareket edebilir.

Bir önerge, Daimi Komisyonların kuruluş amacını ilgilendiren bir içeriğe sahip ise, Meclis Başkanlığı tarafından bir sonraki toplantıda görüşülmek üzere ilgili komisyona havale edilir.

Başkan önerenin komisyona havale edildiğini Meclise bildirir. İlgili Komisyon önergeyi benimser ise bir sonraki toplantıda Tasarı ya da Teklif olarak görüşülür.

Daimi komisyonların kararını ilgilendiren bir önerenin toplantı esnasında verilmesi zorunlu değildir. Meclis toplantısından bir ay öncesine kadar Meclis başkanlığına verilen önergeler, ilgili komisyonlara havale edilir.

Önergelerin Görüşülmesi

Madde 18)

Önergeler sırası geldikçe Başkan tarafından Meclise bildirilir. Bir önerge okunduktan sonra, gerekirse, açıklama yapmak üzere önerge sahibine veya sahiplerinden birine söz verilir. Sonra görüşme açılıp açılmaması açık oya sunulur. Açılması kabul edilirse görüşmelere geçilir. Görüşme açılmasına gerek görülmezse önerenin kabul edilip edilmemesi oylanır.

Soru Önergeleri

Madde 19)

Oda ile ilgili konularda bilgi edinmek amacıyla yapılan Soru Önergeleri Meclis Başkanlığına hitaben yazılır. Bilgi edinilmek istenilen konu açıkça yazılır ve önerenin Soru Önergesi olduğu belirtilir. Meclis Başkanlığı Soru Önergesini Yönetim Kuruluna havale eder. Yönetim Kurulu bir ay içerisinde verilen önergeyi yazılı olarak yanıtlamak zorundadır.

Tasarı ve Teklifler

Madde 20)

Yönetim Kurulu tarafından doğrudan Meclis Başkanlığına sunulan metinler "Tasarı", Komisyonlardan Meclis Başkanlığına gelen metinler "Teklif" olarak adlandırılır. Onur Kurulu, Denetleme Kurulu, Şube Yönetim Kurulları ve yardımcı organlar Meclis Başkanlığına doğrudan tasarı veya teklif sunamazlar. Bu kurullar taleplerini Oda Yönetim Kurulu aracılığı ile Meclise iletebilir.

Tasarı ve Tekliflerin Görüşülmesi

Madde 21)

İlgili Komisyonlarda karara bağlanan veya Yönetim Kurulu tarafından doğrudan Meclise getirilen tasarı ve teklifler Mecliste görüşülerek karara bağlanır.

Yönetim Kurulu tarafından gönderilen tasarılar öncelikli olarak görüşülür. Yönetim Kurulu adına bir sözcü tasarıyı gerekçeleri ile birlikte sunar. Tasarının görüşmeleri esnasında, Yönetim Kurulu üyeleri veya sözcüsünün soruları cevaplandırma veya açıklama yapma hakkı sınırlanmaz.

Daha sonra sırasıyla tekliflerin görüşülmesine geçilir.

Komisyonlardan gelen teklifi komisyon sözcüsü sunar. Komisyon sözcüsü, öncelikle komisyona gelen tüm önergeleri özetler ve reddedilen veya kısmen kabul edilen önergelerin gerekçesini açıklar. Kısmen kabul edilmiş önerenin sahibi önergesini geri çekme hakkına sahiptir.

Tasarı veya teklifin görüşülme yöntemi şöyledir: Öncelikle tasarı veya teklifin tümü üzerinden görüşme yapılır. Bu görüşmeler bittikten sonra, maddelere geçilmesi oylanır; kabul edilirse maddeler için görüşmeye devam edilir, kabul edilmezse tasarı veya teklif ret olunmuş sayılır ve diğer tasarı veya teklifin görüşülmesine geçilir.

Maddelerden oluşan tasarı ya da tekliflerin her maddesi ayrı ayrı görüşülür ve oylanır. Çeşitli fıkraları olan bir maddenin görüşülmesinde, Meclis, fıkraların ayrı ayrı oylanmasına karar verebilir.

Tasarı veya teklifin, kesin olarak oylanmasından önce anlatım veya düzen yönünden hatalı olduğu bir üye veya Komisyon tarafından ileri sürülür ve bu görüş Meclis tarafından yerinde görülürse metin mümkünse hemen düzeltilir değilse ilgili Komisyona verilir. Yapılan düzeltmelerin oya sunulması gerekir. Maddelerin tamamı tek tek olandıktan sonra, tasarı veya teklifin tamamı üzerinden nihai oylama yapılır.

Her üye, bir tasarı veya teklifin görüşülmesi sırasında Yönetim Kuruluna veya Komisyon sözcüsüne sorular yöneltebilir. Yeterlik önergesi verilmeden önce yöneltmiş olan sorular cevaplandırılmadan yeterlilik önergesi oya sunulamaz.

Komisyonlar tarafından reddedilen, ya da kısmen kabul edilip sahibi tarafından geri çekilen önergeler için itiraz halinde görüşme açılabilir. Ancak bu görüşmeler ilgili komisyonun diğer tasarı ve teklifleri görüşüldükten sonra yapılabilir. Görüşmeler önerge görüşmesi gibi gerçekleştirilir.

6. BÖLÜM KARARLAR VE GÜNDEM

Kararlar

Madde 22)

- (1) Kararlar, katılanların oy çokluğu ile alınır.
- (2) Aşağıdaki kararlar Meclis tam sayısının 2/3 oy oranı ile alınır.
  - a. Oda Genel Kurulunun olağanüstü toplanması kararı,
  - b. Şube açılması ya da kapatılması teklifini Genel Kurul'a götürmek kararı.
- (3) Aşağıdaki kararlar Meclis tam sayısının en az yarısından bir fazlasıyla alınır.
  - a. Şube Genel Kurulunun olağanüstü toplanması kararı,
  - b. Şubeler hinterlandının düzenlenmesi,
  - c. Meclis Başkanının görevden alınması.
- (4) Genel Kurula sunulmak üzere, Ana Yönetmelikte yapılacak olan değişiklik önergesi, katılanların 2/3 oy oranı ile alınır.
- (5) Reddedilen herhangi bir tasarı, teklif ya da önerge bir yıl boyunca tekrar gündeme alınmaz.
- (6) Meclis kararları arasında herhangi bir çelişki olması halinde, Meclis Başkanı kendisine yapılan başvuruyu değerlendirip uygun bulması durumunda, çelişik kararları Yönetmelikler Daimi Komisyonuna havale eder. Komisyon Meclis ilk toplantısına kadar Yönetim Kurulunun da görüşünü alarak Karar Düzeltme Teklifi hazırlar. Hazırlanan teklif Mecliste görüşülerek karara bağlanır. Bu süreç içerisinde karar askıya alınır.
- (7) Meclis Kararları ile Yönetmelikler arasında herhangi bir çelişki olması halinde altıncı fıkrada belirtilen prosedür izlenir.

Gündemin Hazırlanması ve Gündem Değişikliği

Madde 23)

- (1) Meclis toplantılarının gündemi Meclis başkanlığınca yapılır ve en az bir hafta öncesinden üyelere bildirilir.
- (2) Gündem içerisinde, Yönetim Kurulu, Bütçe Komisyonu Yönetmelikler Komisyonu ve Kararlar Komisyonu Teklif ve Tasarılarının görüşüleceği gündem maddeleri ile Genel görüşmeler maddesinin bulunması zorunludur.
- (3) Toplantı başlamadan önce yazılı veya sözlü tekliflere göre gündeme ilaveler, gündemden çıkarmalar veya gündemin sırasında değişiklikler yapılabilir.

(4) Olağanüstü Meclis toplantıları gündemlerinde ilave veya çıkarma şeklinde değişiklikler yapılamaz, sadece sıra değişikliği yapılabilir.

7. BÖLÜM

BİRLEŞİMLER VE OTURUMLAR

Birlesimin Açılması

Madde 24)

Toplantının ilk açılışından sonraki birleşimleri ve oturumları başkan veya yetkili başkan yardımcısı açar ve görüşmelerin sonunda kapar; gerekli hallerde birleşimlere ara verir.

Kürsüden Konuşma

Madde 25)

Hiçbir üye, önceden ismini yazdırmadan veya birleşim sırasında Başkandan izin almadan konuşamaz.

Konuşma, kürsüden ve Meclise karşı yapılır.

Bir üyenin çok kısa bir diyeceği olursa, Başkan, onun bulunduğu yerden konuşmasına izin verebilir. Bu durumda o üye, Başkana hitap eder.

Gündem Dışı Konumsa İsteği

Madde 26)

Bir üyenin gündem dışı bir söyleyeceği olursa, oturumun açılışında gündeme geçilmeden önce konuşmanın konusunu ve mahiyetini yazılı veya sözlü olarak Başkana bildirir. Söz verip vermemek Başkanın takdirine bağlıdır. Başkanın söz vermemesi halinde, üye direnirse, Meclis görüşmesiz açık oyla bu konuda bir karar verir.

Gündem dışı konuşmalar 15 dakikayı geçemez ve bunlar üzerinde görüşme açılmaz, ancak, Başkanlık divanı ve/veya Yönetim Kurulu, ortaya atılan konu hakkında kısaca açıklamalarda veya yanıtlamalarda bulunabilir.

Konuşma Sırası

Madde 27)

Söz isteyenler isteyiş sırasına göre kaydedilir ve aynı sıra ile konuşturulur. Başkan, zaman zaman söz alanların adlarını sırası ile Meclise bildirir. Komisyon ve Yönetim Kurulu adına söz istendiğinde bunların sözcülerine sıraya ve süreye bağlı olmadan söz verilir.

Usul Hakkında Konuşma

Madde 28)

Usul hakkındaki konuşma istekleri, asıl konu hakkındaki konuşma isteklerinden önceye alınır.

Usul hakkındaki konuşmalar, bir konunun görüşülmesine yer olmadığına, gündeme, Oda Yönetmeliğine veya bu Yönetmeliğe uyulması gerektiğine ilişkin olur.

Gerekirse bir üyenin usul hakkındaki teklifinin yanında veya karşısında birer üye beşer dakika konuşma hakkı verilebilir. Usul hakkındaki teklifleri Başkan karara bağlar. Başkanın karar vermemesi halinde Meclisin açık oyuna başvurulur.

Konuşmalarda Süre

Madde 29)

Üyeler, on beş dakikadan fazla konuşma yapamazlar.

Konuşmaların süresi, Başkanın veya üyelerin teklifi üzerine, görüşme konusunun önemine ve söz isteyenlerin sayısına göre Meclis tarafından kararlaştırılabilir. Konuşma süresinin sınırlanması isteği ortaya çıkınca bir lehte ve bir aleyhte konuşmadan sonra önce sürenin sınırlanıp sınırlanmaması hususu Meclis tarafından karara bağlanır. Sınırlanması kabul edilirse bunun süresi için ayrıca oylama yapılır. Konuşma süresi, beş dakikadan aşağı indirilemez.

Yönetim Kurulu ve Komisyonlar adına yapılan konuşmalarda bu hükümler uygulanmaz.

Yeterlik Önergesi

Madde 30)

Üyeler görüşülmekte olan bir konu hakkında, önerge ile yeterlik önerisinde bulunabilirler. Görüşülen konularla ilgili olarak en az altı üye konuşmadan, Yönetim Kurulu veya ilgili komisyon sözcüleri görüşlerini açıklamadan, yeterlik önergesi oylanamaz.

Yeterlik önergesinin lehinde ve aleyhinde, yalnız birer üyeye söz verildikten sonra, önerge, Meclisin açık oyuna sunulur. Kabul edilirse, söz alan üyelerin konuşma hakları saklı kalmak üzere, yeniden söz verilmez. Kabul edilmezse, söz alan üyeler ve yeniden söz alacak üyelerle görüşmelere devam edilir.

Bir yeterlik önergesinin reddinden sonra devam eden görüşmelerde, en az dört üye konuşmadan, yeniden yeterlik önergesi görüşülemez ve oylama yapılamaz.

Gerekirse, yeterlik önergesinin kabulünden sonra da, konuşma süresi sınırlandırılabilir.

Söz Kesmek, Fikirler Dışında Kişilerle Uğraşmak ve Düzeni Bozucu Eylemlerde Bulunmak

Madde 31)

Meclis toplantılarında üyeler tarafından söz kesilemez, fikirler dışında kişilerle uğraşamaz ve Meclisin çalışma düzenini bozacak eylemlerde bulunulamaz.

Konuşan üyenin sözü, bu yönetmeliğe uyması ve konu dışına çıkmaması için, ancak Başkan tarafından kesilebilir.

Bir üye, iki defa konu içinde konuşmaya çağırıldığı halde yine konu dışı söz söylemeye devam ederse, aynı birleşimde o konu hakkında konuşmaktan alıkonması Başkan tarafından Meclise teklif olunur. Meclis, görüşmesiz açık oyla kararını verir.

Kaba ve Edep Dışı Konuşma

Madde 32)

Bir üye, Mecliste kaba ve edep dışı sözler kullanırsa, Başkan, o üyeyi uyarır. Devamı halinde Başkan, üyenin sözünü keser ve cezai işleme başvurur.

Oturuma Son Verme

Madde 33)

Meclis görüşmelerinde gürültü çıkar ve Başkan bunu yatıştırırsa oturma on dakika ara verir. Bu ara sonunda oturumu açar. Gürültü yeniden başlarsa oturma otuz dakika daha ara verir. Tekrar oturumu açtığı anda gürültü devam ederse oturma son verir.

Kendisine Sataşlan Üye

Madde 34)

Kendisine sataşlan veya ileri sürdüğü görüşün aksine kendisine bir fikir yüklenen üye, her zaman söz istemek hakkına sahiptir. Bu gibi durumlarda o üye, neden konuşmak zorunda olduğunu Başkana bildirir. Söz verip vermemek Başkanın takdirine bağlıdır.

Başkanın söz vermemesi halinde üye direnirse, Meclis, görüşmesiz açık oyla bu konuda bir karar verir.

8. BÖLÜM

DİVANIN GÖREVDEN ALINMASI

Başkanın ve/veya Divan Kurulu Üyelerinin Görevden Alınması

Madde 35)

Başkanın veya divan üyelerinin görevini yaparken ilgili mevzuatı uygulamakta güçsüzlüğe düştüğü veya tarafsız olma niteliğini kaybettiği gerekçesi ile görevinden ayrılması isteğinde, en az yirmi üye tarafından imzalanmış yazılı önerge verilmesi gerekir.

Başkan önerge üzerinde bir lehte bir aleyhte söz verdikten sonra önergenin oylanıp oylanmayacağını oya sunar; önergenin oylanması kabul edilirse Başkan oturuma on beş dakika ara verdikten sonra önergeyi oylar. Önerge kabul edilirse, Başkan ve/veya divan üyeleri görevinden ayrılır. Oturuma on beş dakika ara verildikten sonra Başkanlık ve/veya devan üyelikleri için seçim yapılır. Seçimleri Yönetim Kurulu yürütür.

9. BÖLÜM

OYA SUNMA VE OY VERME

Oy Verme Şekilleri

Madde 36)

(1) Mecliste görüşülen konular hakkında ve seçimlerde iki türlü oy verilir:

- Açık oy: El kaldırmak veya ayrı ayrı "Kabul, Ret, Çekimser" demek suretiyle verilir.
- Gizli oy: Başkanlık Divanınca dağıtılan mühürlü oy pusulalarına "Kabul, Ret veya çekimser" yazmak, seçimlerde ise adayların isimlerini yazmak suretiyle verilir.

Oya Sunma

Madde 37)

Oylamaya başlamadan önce, Başkan, oyların neyi ifade edeceğini açık olarak anlatır.

Başkan, oylamaya geçileceğini bildirdikten sonra sadece usul hakkında söz istenebilir. Ancak, adı daha önce kaydedilmiş bir üyeye söz verilmesi unutulmuşsa bu üye kendisine söz verilmediğini hatırlatarak konuşma hakkını kullanır.

Oylanacak öneri bir tane ise önce kabul edilmesi oya konur, sonra reddi oylanır.

Oylanacak öneri iki tane ise, önce aykırı olanı oya sunulur. Sonra diğeri oylanır.

Oylanacak öneri ikiden fazla ise her biri ayrı ayrı oya sunulur. Fakat bu öneriler bazı yönleriyle birleştirilebiliyorsa önce öneriler iki ana gruba ayrılır, bu grupların aykırı olanı oylandıktan sonra diğeri grup oya sunulur. Grup tek'e indirildikten sonra öneriler ayrı ayrı oylanarak sonuçlandırılır.

Aykırı Öneri**Madde 38)**

Mecliste görüşülen teklif veya tasarı karşısında/dışında verilen önergeler ile herhangi bir konu üzerinde ilk verilen önerge karşısında/dışında verilen önergeler "Aykırı öneri" olarak adlandırılır.

Açık Oylama**Madde 39)**

El kaldırmak veya ayrı ayrı "Kabul, Ret, Çekimser" demek suretiyle verilen oylar Divan tarafından sayılır. Başkanlık Divanı oylarını açıkça belli etmez, Başkan Divan üyelerinin oylarını sorar ve bunları da hesaba katar.

Lehte ve aleyhte verilen oylar arasında büyük bir fark görülürse oyların sayılması gerekmeyebilir. Başkan, oylama sonucunu açıklar.

Gizli Oylama**Madde 40)**

Yönetmelik hükümleri veya Meclis kararı gereğince gizli oylamaya başvurulması halinde, Oda mührünü taşıyan oy pusulaları Başkanlık Divanınca üyelere dağıtılır. Üyeler, Başkanın oya sunduğu hususları göz önünde bulundurarak evet, hayır veya çekimser kelimelerinden birini oy pusulasına yazarlar. Pusulalar yazmanlar tarafından, gerekirse üyelerin adları belli bir sıraya göre okunmak suretiyle toplanır. Başkan oy vermenin sona erdiğini bildirdikten sonra kimse oy kullanamaz.

Oy pusulalarını yazmanlar açarak, Kabul, Ret ve Çekimser şeklindeki oyları sayarlar. Durumu belirten bir tutanak hazırlayıp Başkana sunarlar.

Silinmiş, bozulmuş veya ne ifade ettiği anlaşılmayan oylar geçersiz oy sayılır. Bu gibi oylar Başkan tarafından Genel Kurula duyurulur.

Karar, lehte ve aleyhte olan oyların sayısına göre belli olur. Çekimser oyların adedi kararı etkilemez, bunlar ancak oylamaya katılanların sayısının belirtilmesinde hesaba katılır.

Oyların Eşit Sayıda Olması Ve Başkanın Oy Kullanması**Madde 41)**

Açık oylamada Başkan oyunu kullanmaz, ancak, oylar eşit çıkarsa, Başkan, eşitliği bozmak için oyunu belli eder.

Gizli oyla yapılan seçimlerde Başkan da oy kullanır. Gizli yapılan oylamada oyların eşit çıkması halinde, sonuç alınıncaya kadar oylama tekrarlanır.

10. BÖLÜM DİSİPLİN CEZALARI

Disiplin Cezalarının Çeşitleri**Madde 42)**

(1) Meclis üyeleri hakkında uygulanacak disiplin cezaları aşağıdaki gibidir ve herhangi bir sıra gözetilmez.

- a. Uyarı,
- b. Kınama,
- c. Toplantıdan çıkarma.

Uyarı Cezası

Madde 43)

(1) Uyarı cezasını gerektiren hareketler şunlardır:

- a. Söz kesmek,
- b. Fikirler dışında kişilerle uğraşmak,
- c. Oturumu topluca terk etmek için önyak olmak,

(2) Uyarı cezasını Başkan verir ve yerine getirir. Bir üye dikkati çekme cezasına uğradıktan sonra uyum gösterip kendisini savunmak isterse oturumun sonunda ona söz verir.

(3) Başkan, üyenin açıklamasını yeterli görürse cezasını kaldırır, yeterli görmezse kaldırmaz.

(4) Bir üye aynı toplantıda iki defa dikkati çekme cezasına uğrarsa durum tutanağa geçirilir ve o toplantıda söz söylemekten alıkonulması Başkanın teklifi üzerine Meclis tarafından görüşülmesiz açık oyla karara bağlanır.

Kınama

Madde 44)

(1) Kınama cezasını gerektiren haller şunlardır:

- a. Aynı toplantıda iki defa uyarı cezası aldığı halde bunu gerektiren hareketlerden vazgeçmemek,
- b. Toplantıda bulunanlardan bir veya bir kaçına hakaret etmek veya onları tehdit etmek,
- c. Meclisin çalışma düzenini bozacak eylemlerde bulunmak.

(2) Kınama cezası Başkanın teklifi üzerine, Meclis tarafından görüşmesiz açık oyla karara bağlanır.

(3) Aleyhinde böyle bir ceza teklif edilen üye, açıklama yapmak isterse sadece kendisine söz verilir.

(4) Kınama cezası tutanağa geçirilir.

Toplantıdan Çıkarma

Madde 45)

(1) Toplantıdan çıkarma cezasını gerektiren haller şunlardır:

- a. Daha önceki toplantılarda olsa dahi iki defa kınama cezası aldığı halde bunu gerektiren hallerden vazgeçmemek,
- b. Meclise veya Başkanlık divanına hakaret etmek,
- c. Toplantı salonunda, doğrudan doğruya soruşturmayı gereken bir suç işlemek,

(2) Toplantıdan çıkarma cezası, Başkanın teklifi üzerine Meclis tarafından, görüşmesiz açık oyla karara bağlanır.

(3) Aleyhinde böyle bir ceza teklif edilen üye, açıklama yapmak isterse sadece kendisine söz verilir.

(4) Geçici olarak toplantıdan çıkarma cezası tutanağa geçirilir. Cezası karara bağlanan üye salondan çıkmak istemezse, Başkan, oturuma yeteri kadar ara verir; gerekli hallerde güvenlik güçlerinden yardım isteyebilir.

(5) Üyenin Meclisten özür dilemesi halinde, üye hakkında soruşturma açılmaz ancak cezası kaldırılmaz.

(6) Toplamda iki defa toplantıdan çıkarma cezası alan bir üyenin Meclis üyeliği düşer.

11. BÖLÜM DİĞER HÜKÜMLER

Giderler

Madde 46)

- (1) Meclis giderleri Oda Bütçesi içerisinde ayrı bir fasıl ve buna bağlı alt fasıllarda izlenir.
- (2) Üyeler, Komisyon üyeleri, Başkanlık Divanı üyeleri ve Başkanın oturum ücretleri ayrı ayrı olmak üzere belirlenir ve Oda Bütçesinde yer alır.
- (3) Üyelerin toplantılara katılabilmesi için gerekli olan yol, konaklama ve yemek giderleri Oda tarafından karşılanır.

Kadro Tahsisi

Madde 47)

Meclis çalışmalarının yürütülmesi amacıyla Meclis Başkanlığına yeterli düzeyde kadro tahsis edilir.

Tarif Edilmeyen Konular

Madde 48)

Bu Yönetmelikte tarif edilmemiş konular için sırasıyla İMO Genel Kurul Yönetmeliği, İMO Ana Yönetmeliği, TMMOB Genel Kurul Yönetmeliği ve TMMOB Ana Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Yürürlük

Madde 49)

Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 50)

Bu Yönetmelik hükümlerini TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu yürütür.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Referans Belgesi Yönetmeliği Taslağı

Mayıs 2013

Değerlendirme

Bilindiği gibi İnşaat Mühendisleri Odası, 20 yılı aşkın bir süredir belgelendirme sistemi ile ilgili çalışmalarını sürdürmektedir. Savunageldiğimiz belgelendirme sisteminin gerekliliği özellikle doğal afetler sonrası daha da görünür olmakta ve kamuoyunun bir talebi haline gelmektedir. Bizlerin bu konudaki çeşitli girişimlerine ve sayısız etkinliğine paralel olarak, konu, “Kalkınma Programlarına”, Şura Sonuçlarına, Deprem Şurası Sonuç Bildirgesi’ne, pek çok kamu kuruluşu raporlarına girmiş olmasına rağmen gerekli olan yasal düzenlemeler yapılmamış, dolayısıyla hayata geçirilememiştir. Görünen o ki, yasa koyucu bu konuda düzenleme yapma eğilimi ve niyetinde değildir.

2005 yılından bu yana uygulamaya çalıştığımız “Serbest İnşaat Mühendisliği Belgelendirme (SİM) Yönetmeliği” üyelerimizin ilgisine ve geniş kesimlerin sahiplenmesine rağmen iki defa Danıştay tarafından iptal edilmiş, “Yetkin İnşaat Mühendisliği Yönetmeliği” ise uygulama şansı bulamadan gene yine Danıştay tarafından iptal edilmiştir.

Her iki Yönetmeliğin de iptali uygulamada önemli boşluklar doğurmuştur. SİM Belgesi özelliğini yitirerek sıradanlaşmış, meslek alanındaki etkisini kaybetmiştir. Bu tespit ve 43. Genel Kurulumuzun Yönetim Kurulumuzla vermiş olduğu “Yetkin Mühendislik” üzerine çalışma görevine istinaden Yönetim Kurulumuz, “Referans Belgesi Yönetmeliği” taslağını hazırlamıştır.

Yöntem

Bu Yönetmelik hazırlanmasında öncelik, mevzuata uygunluğunun araştırılması, hukuki bir sorun ile karşılaşma ihtimalinin değerlendirilmesine verilmiştir.

Konuyla ilgili Danıştay kararları incelendiğinde; “İnşaat Mühendisleri Odası’nın serbest çalışan inşaat mühendislerinin etkinliklerini denetlemek ve serbest inşaat mühendisliği hizmetinin esaslarını, **mesleki deneyim, kapasite ve yeterlilik** açısından değerlendirmekle görevli olduğu açıktır” görüşünün yer aldığı tespit edilmiştir. Ancak Danıştay, bu görüşü ifade etmesine rağmen, Odamız Yönetmeliklerini, ya “*yasada yer almayan unvan veriyor olmak*” ya da “*yasada tarif edilmeyen bir şekilde mesleki kısıtlılık getirmek*” gerekçeleriyle iptal etmiştir.

Yukarıda belirtilen tespit ve gerekçeler Referans Belgesi Yönetmeliği’nin esasını belirlemiştir. Kısaca herhangi bir unvan vermeksizin ve herhangi bir kısıtlılık getirmeksizin tamamen üyelerimizin istek ve talebi çerçevesinde, gönüllülük temelinde, İnşaat Mühendisleri Odası’nın üyelerine referans olması tasarlanmış ve bunun için gerekli işleyişi içeren bir çalışma yapılmıştır.

Amaçlanan ve tasarlanan, kamuoyu tarafından güvenilen ve aranan bir sistem yaratmak ve dolayısıyla belgeye yönelik talebi geliştirmektir.

Yönetmeliğin amacı; bilgi ve deneyim sahibi meslek mensuplarını objektif kriterlere göre tespit edebilmek, meslektaşların rekabet gücünü arttırmak, meslektaşları mesleki donanımlarını arttırması konusunda teşvik etmek ve olanak sağlamak, verilen hizmetin niteliğini arttırmak, uzmanlık ve iştigal konularına göre veri tabanı hazırlamak, toplumun, kurumların ihtiyaç duyduğu güvenilir referans kaynağı oluşturmak şeklinde belirlenmiştir.

Kurgu

Referans Belgesi Sistemi, SİM Yönetmeliğinin puanlandırma, Yetkin Mühendisliğin kişisel değerlendirme ve sınav sistemi temel alınarak tasarlanmıştır. Referans Belgesi, uzmanlık alanlarına göre verilen ve belli bir periyot için geçerliliği olan ve 3 ayrı düzeyde verilen bir belgedir.

C Grubu Belge : 3 Yıllık Deneyim + Kredi Puanı

B Grubu Belge : 5 Yıllık Deneyim + Kredi Puanı + Genel Mesleki Sınav

A Grubu Belge : 7 Yıllık Deneyim + Genel Mesleki Sınav + Özel Alan Sınavı +
Kişisel Değerlendirme

kriterlerine göre oluşturulmuştur.

Ancak, sınavsız belge başvuruları için deneyim süreleri B Grubu için 12 yıl, A Grubu için 20 yıl olarak düşünülmüştür.

Kredi Puanları; Mesleki Faaliyet, Meslek İçi Eğitim, Mesleki Etkinlik, Mesleki Deneyim ve Akademik Unvan olmak üzere 5 ayrı kategoride düzenlenmiştir.

Belgelendirme sisteminin, yükledikleri sorumluluk ve iş yükü itibarıyla, iki icracı kurul, bir de düzenleyici, üst kurul tarafından yürütülmesi tasarlanmıştır.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Referans Belgesi Yönetmeliği Taslağı

Amaç

Madde 1 - (1) Bu Yönetmelik, İnşaat Mühendisleri Odasına kayıtlı üyelerin isteği ve başvurusu üzerine; mesleki etkinliklerini, meslek etiği, deneyim, birikim ve yeterlilikleri doğrultusunda değerlendirerek, uzmanlık ve uğraş konularına göre referans belgesi vermek ve veri tabanı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

Madde 2 - (1) Bu Yönetmelik, inşaat mühendislerinin ürettikleri hizmetlere ilişkin kayıtların tutulması ve istekleri halinde bu durumun belgelendirilmesi ile verilen belgelerin yenilenmesine ilişkin konuları kapsar. Bu Yönetmelik, üyelerin yasalarla elde etmiş olduğu mesleki hak ve yetkilerine engel oluşturmaz, ilave unvan ya da yetki vermez.

Yasal Dayanak

Madde 3 - (1) Bu Yönetmelik, 27.1.1954 tarihli ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununun 39 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Oda: TMMOB İnşaat Mühendisleri Odasını,
- Şube: Üyenin kayıtlı olduğu TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Şubesini,
- Referans Belgesi: Meslek bilgisi ve meslek deneyimi ile bir mühendisin ulaştığı mesleki birikimi belirten, bu Yönetmelik uyarınca verilecek C, B, A düzeylerindeki belgeyi,
- Referans Belgesi Kurulu 1: Üyeleri Oda Yönetim Kurulunca atanan ve bu Yönetmelikte tanımlanan B ve A Düzeyi Referans Belgelendirme düzenini yürüten ve yönlendiren yetkili kurulu,

- d. Referans Belgesi Kurulu 2: Üyeleri Oda Yönetim Kurulunca atanan ve bu Yönetmelikte tanımlanan C Düzeyi Referans Belgelendirme düzenini yürüten ve yönlendiren yetkili kurulu,
  - e. Meslek İçi Eğitim Kurulu: 27.05.2009 tarihli ve 27240 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği İnşaat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim Yönetmeliğinde tanımlanan, meslek içi eğitimin yürütülmesi için gerekli sistemin kurulmasından ve eğitiminden sorumlu kurulu,
  - f. Referans Belgesi Üst Kurulu: Oda Yönetim Kurulu Başkanı Başkanlığında, Referans Belgesi Kurulu 1'den, Referans Belgesi Kurulu 2'den ve Meslek İçi Eğitim Kurulu'ndan, kendi kurullarınca belirlenen ikişer üyeden oluşan, toplam 7 kişilik kurulu,
  - g. TMMOB: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğini,
  - h. Üye: TMMOB İnşaat Mühendisleri Odasına kayıtlı İnşaat Mühendislerini,
  - ı. Aday: Belge almak için başvuran üyeyi,
- ifade eder.

Referans Belgesi Uzmanlık Alanları

Madde 5 - (1) Referans Belgesi verilecek uzmanlık alanları aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- a. Yapı
- b. Yapı Malzemesi
- c. Geoteknik
- ç. Hidrolik ve Su Yapıları
- d. Kıyı-Liman
- e. Ulaştırma
- f. Yapım Yönetimi

(2) Referans Belgesi, aynı üye tarafından birden fazla uzmanlık alanında alınabilir.

Referans Belgesi Düzeyleri

Madde 6 - (1) Referans Belgesi; bilgisi, uygulamaları, özgün katkıları, başarısı ve deneyim birikimine göre C, B ve A düzeylerinde verilir.

C Düzeyi Referans Belgesi Başvuru Koşulları

Madde 7 - (1) C Düzeyi Referans Belgesi başvurusu yapabilmek için aşağıda belirtilen koşulları yerine getirmiş olmak gerekir:

- a. En az 3 (üç) yıldan beri Oda'ya kayıtlı üye olmak,
- b. Bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtilen uzmanlık alanlarından birinde, en az üç yıl mühendislik deneyimi sahibi olmak ve bu hizmetleri belgelemek,
- c. Zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, emniyeti suistimal ve hileli iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyeti kırıcı suçtan veya resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma suçundan hüküm giymemiş olmak,
- ç. Oda Onur Kurulundan hafif para cezasından daha ağır bir disiplin cezası almamış olmak.
- d. Başvurulan uzmanlık alanında en az 60 toplam kredi puanına sahip olmak.

B Düzeyi Referans Belgesi Başvuru Koşulları

Madde 8 - (1) B Düzeyi Referans Belgesi başvurusu yapabilmek için aşağıda belirtilen koşulları yerine getirmiş olmak gerekir:

- En az 12 (oniki) yıldan beri Oda'ya kayıtlı üye olmak ya da en az 5 (beş) yıldan beri Oda'ya kayıtlı üye olmak ve bu Yönetmeliğin 12nci maddesinin birinci fıkrasında tarif edilen B Düzeyi Referans Belgesi Sınavı'na katılmak,
- Bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtilen uzmanlık alanlarından birinde, en az (a) bendinde belirtilen süre kadar mühendislik deneyimi sahibi olmak ve bu hizmetleri belgelemek; Yüksek lisans ve/veya doktora derecesi almış olup da kendi uzmanlık alanında referans belgesi başvurusunda bulunan adaylar için bu süre, yüksek lisansda 1, doktora 2 yıl indirilir.
- Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (ç) bentlerindeki koşulları sağlamak.
- Başvurulan uzmanlık alanında en az 100 toplam kredi puanına sahip olmak,

A Düzeyi Referans Belgesi Başvuru Koşulları

Madde 9 - (1) A Düzeyi Referans Belgesi başvurusu yapabilmek için aşağıda belirtilen koşulları yerine getirmiş olmak gerekir.

- En az 20 (yirmi) yıldan beri Oda'ya kayıtlı üye olmak ya da en az 7 (yedi) yıldan beri Oda'ya kayıtlı üye olmak ve bu Yönetmeliğin 12nci maddesinin ikinci fıkrasında tarif edilen A Düzeyi Referans Belgesi Sınavları'na katılmak,
- Bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtilen uzmanlık alanlarından birinde, en az (a) bendinde belirtilen süre kadar mühendislik deneyimi sahibi olmak ve bu hizmetleri belgelemek; Yüksek lisans ve/veya doktora derecesi almış olup da kendi uzmanlık alanında Referans Belgesi başvurusunda bulunan adaylar için bu süreler, yüksek lisansda 1, doktora 2 yıl indirilir.
- Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (ç) bentlerindeki koşulları sağlamak.

Referans Belgesi Başvuru İşlemleri

Madde 10 - (1) Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesi, 8 inci maddesi veya 9 uncu maddesindeki koşulları yerine getiren aday, bir dilekçe ile kayıtlı bulunduğu Şubeye başvurur ve bu dilekçeye aşağıda sıralanan belgeleri ekler:

- Belge almak istediği düzeye ait başvuru formu ve ekleri,
- En az başvurulmuş düzeyde Referans Belgesi sahibi bir mühendisten alınmış, mühendislik yeteneklerini değerlendiren kapalı ve imzalı zarfta verilmiş bir referans mektubu,
- B Düzeyi Referans Belgesi başvurularında, adayın İMO'ya kayıtlı üyeliği 12 yıl ve üzerindeyse ve aday sınavsız Referans Belgesi alabilmek için başvuruda bulunmuş ise adayın ilgili uzmanlık alanında daha önce yaptığı mühendislik uygulamalarından birini özetleyen bir rapor,
- A Düzeyi Referans Belgesi başvurularında, adayın ilgili uzmanlık alanında daha önce yaptığı mühendislik uygulamalarından birini özetleyen bir rapor.

(2) Kapalı zarf içindeki Şube Görüşü formu da eklenerek Oda Merkezine gönderilen başvuru dosyası ilgili Kurula aktarılır. Şube gerekli görürse, Şube görüşü formunun doldurulmasında, adayın bağlı olduğu Temsilcilikten görüş isteyebilir.

(3) Başvuru dosyasında eksik evrak varsa Şube aracılığı ile tamamlanması istenir.

Kredi Puan Dağılımı

Madde 11 - (1) Referans Belgesi almak veya yenilemek isteyenler başvuru tarihinde veya yenileme dönemi sonunda bu Yönetmeliğin ilgili maddelerinde belirtilen kredi puanını toplamak zorundadır. Kredi puanları; mesleki faaliyet, mesleki deneyim, meslek içi eğitim, mesleki etkinlik ve akademik unvan olmak üzere beş ana konu çerçevesinde verilir. Bu puanlar her uzmanlık alanı için ayrı ayrı değerlendirilir. Puan dağılımı Ek'teki gibidir.

Sınavlar

Madde 12 - (1) B Düzeyi Referans Belgesi almak üzere başvurmuş olan adaylar aşağıda açıklanan sınava katılırlar:

- a. B Düzeyi Sınavı: Aynı dönemde B Düzeyi Referans Belgesi için açılan bütün alanlar için ortak bir sınavdır. İnşaat mühendisliğinin çeşitli alanlarındaki genel ilke ve kavramları kapsar. Bu sınavda, değişik alanlardan çok sayıda soru verilir ve herbir alan için yanıtlanması zorunlu olan sorular belirtilir. Zorunlu sorular içinde olmak üzere, en az bütün soruların yarısının doğru yanıtlanması istenir.

(2) A Düzeyi Referans Belgesi almak üzere başvurmuş olan adaylar, aşağıda açıklanan iki yazılı sınava katılırlar:

- a. Genel Konular Sınavı: Aynı dönemde A Düzeyi Referans Belgesi için açılan bütün alanlara yönelik ortak bir sınavdır. İnşaat mühendisliğinin çeşitli alanlarındaki temel ilke ve kavramlar ile mühendisin uygulama bilgisini kapsar. Bu sınav, genel değerlendirmede 1/3 oranında ağırlık taşır.
- b. Özel Konular Sınavı: Başvurulan alanın kapsadığı temel konuları ve bunlarla ilgili yönetmelik ilke ve kuralları ile bu alandaki sistemlerin tasarımına ve yapımına ilişkin uygulama kurallarını kapsayan bu sınav, genel değerlendirmede 2/3 ağırlık taşır. Bu sınavın en az %20 ağırlık taşıyan bir bölümü, 10uncu maddenin birinci fıkrasının (d) bendindeki raporun değerlendirmesine ayrılır.

Değerlendirme

Madde 13- (1) C Düzeyi Referans Belgesi almak üzere başvurmuş olan adayların başvuru dosyaları, Referans Belgesi Kurulu 2 tarafından değerlendirilerek, belge verilecek adaylar belirlenir.

(2) B Düzeyi ve A Düzeyi Referans Belgesi almak üzere başvurmuş olan adayların sınav sonuçları ve başvuru dosyaları, Referans Belgesi Kurulu 1 tarafından değerlendirilerek, belge verilecek adaylar belirlenir.

(3) İMO'ya kayıtlı üyeliği B Düzeyi Referans Belgesi başvurularında 12 yıl, A Düzeyi Referans Belgesi başvurularında 20 yıl ve üzerinde olup sınavsız Referans Belgesi almak üzere başvuran adayların, dosyaları Referans Belgesi Kurulu 1 tarafından değerlendirilerek başvuru sahibinin sınava davet edilmesine gerek bulunup bulunmadığına karar verilir. Sınava davet edilmesine gerek görülmeyen adaylara, A Düzeyi veya B Düzeyi Referans Belgesi doğrudan verilir.

İtiraz

Madde 14 - (1) Referans Belgesi almaya hak kazanamayanlar ya da belgesi yenilenmeyenler, Oda Yönetim Kurulu tarafından belirlenen itiraz ücretini yatırdıktan sonra, Referans Belgesi Üst Kurulu'na itiraz edebilir. Referans Belgesi Üst Kurulu, itirazı üç ay içerisinde sonuçlandırır. İtiraz haklı görülürse, itiraz ücreti başvuru sahibine geri verilir; aksi durumda, itiraz ücreti geri ödenmez. Belgesi verilmeyen ya da yenilenmeyenlerin, eksiklikleri giderilmedikçe yeni başvuruları kabul edilmez.

Referans Belgesinin Yıllık Onayı ve Yenilenmesi

Madde 15 - (1) Belge ilk verilmiş tarihinden başlayarak; C ve B Düzeyi Referans Belgeleri üç yılda bir, A Düzeyi Referans Belgesi ise beş yılda bir yenilenir. Ancak, her üç düzeydeki belgenin de yenilenme süresi içerisinde Oda tarafından yıllık onayının yapılması gereklidir. Ayrıca belgelerin yenileme süresi içerisinde geçerli kalabilmesi için aşağıdaki koşulların yerine getirilmesi gereklidir:

- Yıllık onay formunu doldurarak ekleri ile birlikte vermek ve Belge yıllık onayını yaptırmış olmak. Geçmiş yıllara ilişkin onayları yapılmayan belgelerin geçmiş yıllar onay ücreti, onayın yapıldığı yıl ücreti üzerinden alınır.
- Yenileme dönemi boyunca, C Düzeyi Referans Belgesi için en az 80 kredi puanı, B Düzeyi Referans Belgesi için ise en az 60 kredi puanı toplamış olmak. Bu konudaki mazeretler ve katılan etkinliklerin eşdeğerliği, ilgili Kurullar tarafından değerlendirilir.
- Yenileme süresi içerisinde, bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen türden cezaları almamış olmak. Bu tür bir ceza alınırsa, belge cezanın kesinleştiği tarihte geçerliliğini yitirir.

Referans Belgesi Kurulları

Madde 16 - (1) Referans Belgesi Kurulu 1 ve Referans Belgesi Kurulu 2, İMO Yönetim Kurulu tarafından belirlenen ve herbiri, Kurul 1'de A düzeyi, Kurul 2'de en az C Düzeyi Referans Belgesi sahibi olan 7 (yedi) şer üyeden oluşur. Kurul toplantı ve karar yeter sayısı dördür. Yedi üyeden üçü, izleyen dönemde dördü her iki yılda bir seçilen yeni Yönetim Kurulu tarafından yenilenir.

(2) Herbir kurulda üyelik süresi dört yıl olup bir üye Kurul'da ardarda en çok iki dönem görev yapabilir. Bir dönem iki yıldır. Herhangi bir nedenle Kurul'dan ayrılan bir üyenin yerine Yönetim Kurulu tarafından atanacak üye, yerini aldığı üyenin görev dönemini tamamlar.

Referans Belgesi Üst Kurulu

Madde 17 - (1) Oda Yönetim Kurulu Başkanı Başkanlığında, Referans Belgesi Kurulu 1'den, Referans Belgesi Kurulu 2'den ve Meslek İçi Eğitim Kurulu'ndan, kendi kurullarınca belirlenen ikişer üyeden oluşan Referans Belgesi Üst Kurulu, her üç düzey referans belgesi düzeninin işleyiş ilkelerini belirler, uyum ve tutarlılık içinde görev yapmalarını sağlar.

(2) Üst Kurul üç ayda bir çoğunlukla toplanır ve kararlarını oy çokluğu ile alır. Oyların eşitliği halinde başkanın kullandığı oy yönünde karar alınmış sayılır.

Referans Belgesi Kurulu 1'in Görevleri

Madde 18 - (1) Referans Belgesi Kurulu 1'in görevleri şunlardır:

- B ve A Düzeyi Referans Belgesi sisteminin sağlıklı biçimde işlemlerini sağlamak,
- B ve A düzeyi sınavlarını düzenlemek, sınav kurullarına aday belirlemek, sınavları gerçekleştirmek, değerlendirmek ve sonuçlandırmak,
- Referans Belgesi sahibi mühendislerin 11inci ve 15inci maddelerde belirtilen koşullarla ilgili bilgilerinin düzenli olarak izlenmesini sağlamak, Referans Belgesi geçerliliğini sürdürme koşullarının sağlanıp sağlanmadığını denetlemek, yeter sayıda meslek içi eğitim faaliyetine katılmayanların mazeretlerini değerlendirmek,
- Referans Belgesi geçerliliğini sürdürme koşullarından bazılarını sağlamayanların durumunu değerlendirmek,
- Başvuran adaylarla ilgili işlemlerin düzenli olarak kayıt altına alınmasını sağlamak,

Referans Belgesi Kurulu 2'nin Görevleri

Madde 19 - (1) Belgesi Kurulu 2'nin görevleri şunlardır:

- a. C Düzeyi Referans Belgesi sisteminin sağlıklı biçimde işlemlerini sağlamak,
- b. Referans Belgesi sahibi mühendislerin 11inci ve 15inci maddelerde belirtilen koşullarla ilgili bilgilerinin düzenli olarak izlenmesini sağlamak, Referans Belgesi geçerliliğini sürdürme koşullarının sağlanıp sağlanmadığını denetlemek, yeter sayıda meslek içi eğitim faaliyetine katılmayanların mazeretlerini değerlendirmek,
- c. Referans Belgesi geçerliliğini sürdürme koşullarından bazılarını sağlamayanların durumunu değerlendirmek,
- ç. Başvuran adaylarla ilgili işlemlerin düzenli olarak kayıt altına alınmasını sağlamak.

Referans Belgesi Üst Kurulunun Görevleri

Madde 20 - (1) Referans Belgesi Üst Kurulunun görevleri şunlardır.

- a. Referans belgesi sisteminin sağlıklı biçimde işlemesi ve sürdürülmesini sağlamak,
- b. Referans Belgelendirme sisteminde görevli Kurullar arasında eşgüdüm ve tutarlılık sağlamak,
- c. Her üç düzey referans belgesi düzeninin işleyiş ilkelerini belirlemek ve gerektiğinde değiştirmek,
- ç. Sınavlarda ve dosya değerlendirmelerinde uyum ve tutarlılığı sağlamak,
- d. Oda yetkili kurullarınca puan değeri belirlenmemiş kurs, seminer gibi etkinliklerin denkliğine karar vermek,
- e. Gerekli görülen hallerde Oda Yönetim Kuruluna alt kurul oluşturulmasını önermek,
- f. Referans Belgesi başvurusu reddedilenlerin itirazlarını görüşüp karara bağlamak.
- g. Belge ve sınav ücretlerini önermek.

Referans Belgelendirme Uygulama İlkeleri

Madde 21- (1) Bu Yönetmelikte tanımlanan belgelendirme düzeninin uygulama ilkeleri, Referans Belgesi Üst Kurulu tarafından düzenlenen ve Oda Yönetim Kurulunca onaylanarak yürürlüğe konulan "TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Referans Belgesi Yönetmeliği Uygulama Esasları" ile düzenlenir.

Hüküm Bulunmayan Durumlar

Madde 22- (1) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan durumlarda, 14.12.2004 tarihli ve 25670 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Meslek İçi Eğitim ve Belgelendirme Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

İlk Referans Belgesi Kurullarının Oluşturulması

Geçici Madde 1 - (1) İlk Referans Belgesi Kurulu 1, Referans Belgesi Kurulu 2, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak bir ay içinde, Oda Yönetim Kurulu tarafından oluşturularak göreve başlar. İlk Referans Belgesi Kurullarının iki yıllık görev dönemi tamamlandıktan sonra yapılacak ilk Olağan Genel Kurul ardından oluşturulacak yeni Yönetim Kurulu, Referans Belgesi Kurullarının üçer üyesini yeniden belirler. İzleyen Olağan Genel Kurullar sonunda oluşan yeni Yönetim Kurulları bu uygulamayı sürdürür.

Referans Mektubu Alınması

Geçici Madde 2 - (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden başlayarak yedi yıl süreyle, bu Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi gereği olan referans mektubu; aynı uzmanlık alanında en az yirmi yıl fiilen mesleğini icra eden ve bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (ç) bentlerindeki koşulları sağlayan bir inşaat mühendisinden alınabilir.

Kazanılmış Haklar

Geçici Madde 3 - (1) Önceki yıllarda "İnşaat Mühendisleri Odası Yetkin İnşaat Mühendisliği Yönetmeliği" çerçevesinde "Yetkin İnşaat Mühendisi" ünvanı veya "İnşaat Mühendisleri Odası Yetkinlik Belgesi Yönetmeliği" çerçevesinde "Yetkinlik" belgesi almaya hak kazanmış olan inşaat mühendisleri, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği günden başlayarak bir yıl içerisinde A Düzeyi Referans Belgesi almak hakkına sahiptirler.

(2) Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesindeki koşulları sağlayan Serbest İnşaat Mühendisliği Belgesi sahibi her üye, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden itibaren 1 yıl içerisinde herhangi bir bedel ödemeksizin C Düzeyi Referans Belgesi alma hakkına sahiptir.

Yürürlük

Madde 23- (1) Bu Yönetmelik, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 24- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu yürütür.

EK:

KREDİ PUAN ÇİZELGESİ

	En Az	En Fazla (B)	En Fazla (C)
1) Akademik Ünvan :	-	10	10
2) Mesleki Etkinlik :	-	20	10
3) Mesleki Deneyim :	3	15	10
4) Mesleki Eğitim :	30	50	40
5) Mesleki Faaliyet :	-	50	20

Puan Açılımları

1) Akademik Ünvan Puanları

- Yüksek Lisans (İlgili Uzmanlık Alanında) ..... : 5 puan
- Doktora (İlgili Uzmanlık Alanında) ..... : 10 puan

2) Mesleki Etkinlik Puanları

- Uluslararası bilimsel yayınlarda yayımlanmış makale ve benzeri mesleki yayınlar ..... : 5 puan

- Teknik dergide yayımlanan makale.....: 10 puan
- Ulusal bilimsel yayınlarda yayımlanan makale.....: 3 puan
- TMH de yayımlanan mesleki-teknik makale.....: 2 puan
- İMO indeksinde yer alan kitap.....: 10 puan
- Sempozyum-kongre-konferanslarda makale kabulü.....: 2-5 puan
- Özel olarak İMO nun ataması ile bilirkişilik yapmak.....: 0,3 puan

3) Mesleki Deneyim Puanları

- 1 puan/faaliyet yılı

4) Meslek İçi Eğitim Puanları

- İMO kurs ve seminer katılım belgesi.....: 0,2-0,5 puan/saat
- İMO sınav başarı belgesi.....: 2x (0,2-0,5 puan/saat)
- Kamu kurumu mesleki eğitim kurs katılım belgesi.....: 0,2-0,5 puan/saat
- Özel kuruluş kurs katılım belgesi.....: 0,2-0,5 puan/saat
- Sempozyum-kongre-konferans katılım belgesi.....: 1-5 puan
- İMO da kurs ve seminer vermek.....: 5 puan/adet

5) Mesleki Faaliyet Puanları

- SİM Puanları uzmanlık alanlarına göre yeniden değerlendirilecek

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Serbest İnşaat Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim ve Belgelendirme Yönetmeliği Uygulama Esasları

Oda Yönetim Kurulu'nun 28 Aralık 2013 tarihli toplantısında kabul edilerek yürürlüğe girmiştir.

Madde-1

Bu Yönergenin amacı, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Serbest İnşaat Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim ve Belgelendirme Yönetmeliğinin uygulanması esnasında uyulması gereken kural ve esasları belirlemektir.

Madde-2

Bu Yönergede bahsi geçen tanımlar;

SİM Yönetmeliği	: TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Serbest İnşaat Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim ve Belgelendirme Yönetmeliğini,
TMMOB	: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğini,
İMO	: İnşaat Mühendisleri Odasını,
Şube	: İnşaat Mühendisleri Odası Şubelerini,
Temsilcilik	: İnşaat Mühendisleri Odası Temsilciliklerini,
SİM Belgesi	: Serbest İnşaat Mühendisliği Belgesini,
İTB	: İş Yeri Tescil Belgesini,
MDK	: Mesleki Değerlendirme Kurulu'nu,

Madde-3

İnşaat Mühendisleri Odası üyelerinin, SİM Yönetmeliğinin 6. Maddesinin (a) bendinde belirtilen Etüt, Proje ve Danışmanlık hizmetleri ile, (c) bendinin 2. alt bendinde belirtilen Teknik Uygulama Sorumluluğu hizmetlerini verebilmesi için, İMO tarafından EK-1'deki örneğe göre düzenlenen SİM Belgesini almış olması ve tescilli bir iş yerinde (EK-2'deki örneğe göre düzenlenen İTB) kayıtlı olması zorunludur.

Madde-4

İMO üyelerinin ilk defa SİM belgesi almak için Ek-3'deki örneğe göre düzenlenen "SİM Başvuru Formu"nu doldurup, ekleri ile birlikte bağlı buldukları şube veya temsilciliğe başvuru yapmaları gerekmektedir.

Madde-5

İMO üyelerinin ilk defa İTB almak için Ek-4'deki örneğe göre düzenlenen "İTB Başvuru Formu"nu doldurup, ekleri ile birlikte bağlı buldukları şube veya temsilciliğe başvuru yapmaları gerekmektedir.

Madde-6

SİM Belgesinde yer alan "Uzmanlık Alanı" bölümüne, SİM Yönetmeliğinin 5. maddesinin 1. fıkrasının (a), (b), (c), (ç), (d), (e), (f) bentlerinde belirtilen uzmanlık alanlarından herhangi birinin veya birden fazlasının yazılabilmesi için İMO üyesinin son iki yıllık dönemde;

- Uzmanlık alanında mesleki faaliyetlerini gösteren formu (Ek-Form 2),
- Uzmanlık alanında mesleki etkinliklerini gösteren formu (Ek-Form 3),
- Uzmanlık alanında almış olduğu meslek içi eğitim faaliyetlerini gösteren formu (Ek-Form 4)

eksiksiz doldurmaları ve imzalamaları gerekmektedir.

Madde-7

SİM Belgeleri, 2 yılda bir verildiği tarihe göre yenilenir. İMO üyelerinin, SİM Belgelerinin yenilenmesi için; Ek-6'daki örneğe göre düzenlenen "SİM Yenileme Başvuru Formu"nu doldurup, ekleri ile birlikte bağlı buldukları şube veya temsilciliğe başvuru yapmaları gerekmektedir.

İTB, düzenlendiği yıl için geçerli olup, her yıl yeniden düzenlenecektir. Takip eden yıl içerisinde Yenileme yapılmaz ise belge iptal edilecektir. Sonraki yıllarda yeniden İTB başvurusu yapmaları durumunda (ilk) başvuru formu doldurulacak ve yeni İTB numarası verilecektir. Ancak İTB sahibinin faaliyetini geçici süreli dondurmak için dilekçe vermesi halinde belge iptal edilmeyecek ve sonrasında tekrar başvurusu halinde de Yenileme olarak işlem görecektir.

İşyeri Tescil Belgeleri her yıl 1 Ocak-31 Ocak tarihleri arasında bandrollü olarak yenilenir. İTB onayı için; Ek-7'deki örneğe göre düzenlenen "İTB Yıllık Yenileme Başvuru Formu"nu doldurup, ekleri ile birlikte bağlı buldukları şube veya temsilciliğe başvuru yapmaları gerekmektedir. Başvuru evrakları Şube görüşüyle birlikte, Oda merkezine gönderilir ve İTB Oda merkezi tarafından tanzim edilir.

Zamanında yıllık yenilemesi yapılmayan belgeler için gecikme zammı alınır. Gecikme zammı oranı Oda Genel Kurulu'nun yetkilendirmesi ile Oda Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

Madde-8

İTB sahibi her iş yeri belirli periyotlarda (iki yıllık dönemde en az bir defa) İMO birimleri tarafından SİM Yönetmeliği koşullarını sağlayıp sağlamadıkları açısından denetlenir.

İTB lerini düzenli olarak yenilemeyen işyerlerinin denetimine öncelik verilir.

İMO birimleri olağan denetimlerini 10 gün öncesinden ilgili iş yerine, iş yerinin beyan etmiş olduğu bilgilerden herhangi birine faks iletisi, e-posta iletisi ya da posta aracılığı yazılı olarak bildirir. İş yerinin denetimi "TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası İşyeri Bilgi Formu" çerçevesinde yapılır. Denetim esnasında iş yeri yetkililerinin bulunması ve gerekli olan belge ve bilgileri hazırlamış olması zorunludur.

İMO birimlerinin olağan denetim uygulaması hallerinin dışında bildirimden önce denetim hakkı mevcuttur.

Madde-9

İTB sahibi SİM Yönetmeliğinin 16.maddesindeki sorumlulukları yerine getirmekle yükümlüdür. Bu sorumluluklara uymayan SİM'ler ve İTB sahibi işyerleri hakkında SİM Yönetmeliğinin 22. maddesi hükümleri uygulanır.

Madde-10

İTB sahibi işyerleri ve işyerinde yer alan SİM belgeli inşaat mühendislerinin listesi Oda web sitesinde yayınlanacaktır.

Bu yayınlarda, listelerde yer alan İTB sahibi işyerlerinin ve SİM belgeli inşaat mühendislerinin talep etmesi halinde, mesleki faaliyetlerini, meslek içi eğitimlerini ve mesleki etkinliklerini içeren Oda Hizmet Döküm Belgesi verileceği de belirtilecektir.

İTB sahibi işyerlerine ve SİM belge sahibi inşaat mühendislerine tanzim edilecek Oda Hizmet Döküm Belgesi'nde;

- Uzmanlık alanına göre mesleki faaliyetleri,
- Uzmanlık alanına göre mesleki etkinlikleri,
- Uzmanlık alanına göre almış olduğu meslek içi eğitimleri,
- Dönem içerisinde mesleki kısıtlılığının olmadığı,
yer alacaktır.

Madde-11

Bu yönerge Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunun onayı ile yürürlüğe girer.

Madde-12

Bu yönerge hükümlerini Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu yürütür.

